НЕКРОПОЛЪТ ПРИ МАКАК

Елена Василева, Виктория Русева

1892 - 1921 - 1948

Спасителни археологически проучвания по инфраструктурни проекти 4

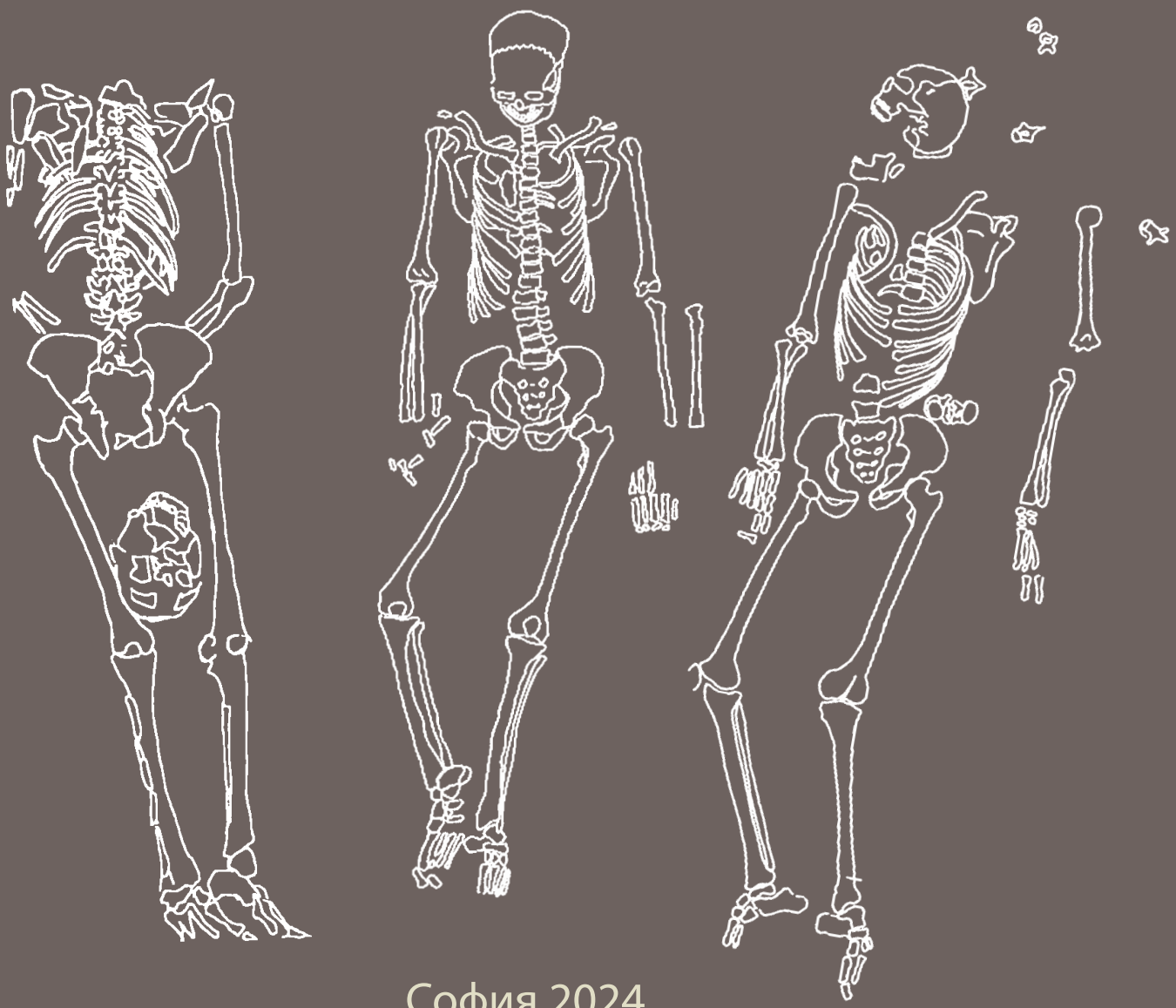

София 2024

Елена Василева
Виктория Русева

НЕКРОПОЛЪТ ПРИ МАКАК

Elena Vasileva
Victoria Russeva

THE NECROPOLIS AT MAKAK

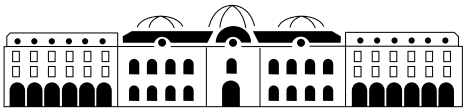

Спасителни археологически проучвания по инфраструктурни проекти
е поредица, издавана от
Националния археологически институт с музей
при Българската академия на науките

Електронен вариант със свободен достъп на публикацията може да се види на страницата на НАИМ – БАН: www.naim.bg

https://doi.org/10.53250/areip4

© НАИМ – БАН, *издател*
© NAIM – BAS, *publisher*

© Елена Василева, Виктория Русева, *автори на текстовете*
© Elena Vasileva, Victoria Russeva, *authors of the texts*

Стефан Александров, *редактор*
Stefan Alexandrov, *editor*

Гергана Ангелова, *коректор*
Gergana Angelova, *Bulgarian proofreading*

© Слави Костадинов, *превод на английски език*
© Slavi Kostadinov, *English language translation*

Галя Герасимова, *графичен дизайн и предпечат*
Galya Gerasimova, *layout design*

Татяна Стефанова, *координатор*
Tatiana Stefanova, *coordinator*

На корицата: Рисунки на гробове от некропола при кв. „Макак", община Шумен
On the cover: Plans of graves in the necropolis at Makak, Shumen Municipality

Печат: БУЛГЕД
Printed by BULGED

ISSN 2535-129X (print)
ISSN 2535-0862 (online)
ISBN 978-619-254-043-2 (print)
ISBN 978-619-254-044-9 (online)

Спасителни археологически проучвания по инфраструктурни проекти 4

НЕКРОПОЛЪТ ПРИ МАКАК

Елена Василева
Виктория Русева

THE NECROPOLIS AT MAKAK

Elena Vasileva
Victoria Russeva

Национален археологически институт с музей
при Българска академия на науките
София 2024

СЪДЪРЖАНИЕ/CONTENTS

НЕКРОПОЛЪТ ПРИ МАКАК
Елена Василева *7*
THE NECROPOLIS AT MAKAK
Elena Vasileva 7

ГЛАВА I. КРАТКА ИСТОРИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО
Елена Василева *9*
CHAPTER I. BRIEF OVERVIEW ON THE ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS
Elena Vasileva 9
СЕЛИЩЕТО/THE SETTLEMENT 15

ГЛАВА II. НЕКРОПОЛЪТ
Елена Василева *20*
CHAPTER II. THE NECROPOLIS
Elena Vasileva 20
ГРОБНИ СЪОРЪЖЕНИЯ/BURIAL STRUCTURES 24
ПОЗИЦИИ НА СКЕЛЕТИТЕ/POSITIONS OF THE SKELETON 40
ВТОРИЧНИ КУЛТУРНИ НАРУШЕНИЯ/
SECONDARY CULTURAL DISTRURBANCES 54
НАХОДКИ/FINDS 65
ЗАКЛЮЧЕНИЕ/CONCLUSION 69

ГЛАВА III. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОЛЕВО АНТРОПОЛОГИЧНО ПРОУЧВАНЕ НА СКЕЛЕТНИТЕ ОСТАНКИ ОТ ПОГРЕБАНИТЕ В НЕКРОПОЛА, ПРОУЧЕН ПРИ КВ. „МАКАК“, ШУМЕН
Виктория Русева *72*
CHAPTER III. RESULTS FROM AN ANTHROPOLOGICAL FIELD STUDY ON THE SKELETAL REMAINS OF INDIVIDUALS BURIED IN THE NECROPOLIS EXCAVATED AT THE MAKAK NEIGHBOURHOOD, SHUMEN
Victoria Russeva 72
БИБЛИОГРАФИЯ
Елена Василева, Виктория Русева
BIBLIOGRAPHY
Elena Vasileva, Victoria Russeva 140

КАТАЛОГ НА НЕКРОПОЛА
Елена Василева, Виктория Русева
CATALOGUE OF THE NECROPOLIS
Elena Vasileva, Victoria Russeva 147

НЕКРОПОЛЪТ ПРИ МАКАК

Елена Василева

Национален археологически институт с музей – Българска академия на науките, ул. „Съборна“ № 2, София 1000, България; helengnom@gmail.com

Археологическото проучване на некрополи е бавен процес, понякога продължаващ десетилетия. В условията на спасителни разкопки, свързани с инфраструктурни проекти обаче, тези проучвания се случват бързо, какъвто е случаят с обект № 6, регистриран по трасето на АМ „Хемус“ до кв. „Макак“, гр. Шумен. Обектът беше проучен рамките на общо 60 дни през 2012 и 2013 г.

В тези случаи на „спасяване на информация“, която неминуемо изчезва под инфраструктурата, резултатите често са непълни и непрецизно получени. Старанието и професионализмът на екипите от археолози, работещи по такива проекти обаче, е достатъчен за съхраняването на тази информация.

Тук е мястото да изкажа своята благодарност на целия екип, който работи при проучването на обекта. На първо място ще благодаря на колегата Станислав Иванов (филиал Шумен, НАИМ – БАН), който ме покани и включи в екипа, както и ми предостави възможността да работя с материалите, за да могат те да бъдат публикувани в настоящия текст. Не ми се иска да пропускам и Христина Стоянова, Станимир Стойчев, Владимир Вълчев, Йосиф Стоянов, Радостина Георгиева, Тихомир Тихов, Нина Диянова и всички останали, които неизменно бяха на терен, докато траеха разкопките. Редно е да отбележа и имената на художниците, които „прескачаха“ от структура на структура, за да ги документират графично – Станислава Христова, Ралица Цонева и Атанас Георгиев.

Искам да изкажа и специална благодарност на доц. д-р Крум Бъчваров за пре-

THE NECROPOLIS AT MAKAK

Elena Vasileva

National Archaeological Institute with Museum – Bulgarian Academy of Sciences, 2 Saborna Str., 1000 Sofia, Bulgaria; helengnom@gmail.com

The archaeological investigation of necropolises is a slow process, sometimes taking decades. However, in the conditions of rescue excavations related to infrastructure projects, these investigations proceed quickly, as in the case of object No 6 registered on the route of the Haemus Motorway in the Makak district in the city of Shumen. The site was investigated for a total of 60 days in 2012 and 2013.

In these cases of “salvage information” that inevitably disappears under the infrastructure, the results are often incomplete and inaccurate. However, the diligence and professionalism of the archaeological teams working on such projects are sufficient to obtain this information.

At this point I would like to express my gratitude to the entire team that participated in the archaeological excavations of the site. First, I would like to thank my colleague Stanislav Ivanov (Shumen Branch, NAIM–BAS), who invited me and included me in the team and gave me the opportunity to work with the materials so that they could be published in this text. I would also like to mention Hristina Stoyanova, Stanimir Stoychev, Vladimir Valchev, Yosif Stoyanov, Radostina Georgieva, Tihomir Tikhov, Nina Diyanova and all others who were constantly at site during the excavations. I had to mention Stanislava Hristova, Ralitsa Tsoneva and Atanas Georgiev, the artists who document the excavated features.

I am also especially indebted to Assoc. Prof. Dr. Krum Bachvarov for providing unpublished information from his excavations at Nova Nadezhda, and to Assoc.

доставената непубликувана информация от проучванията му в Нова Надежда, както и на доц. д-р Бони Петрунова за това, че е написала тази така ценна дисертация за християнските некрополи, които ми бяха особено полезни за сравнителния анализ.

Благодаря също и на Елена Найденова и Радослав Бангеев за помощта при оформянето на този немалък каталог с гробове, които онагледяват текста, на Кръстю Чукалев, който ми помогна да трансформирам цифрите в проценти, както и на Алджан Мустафа за ценната информация, която ми даде относно погребалните ритуали на мюсюлманските групи в България.

Тази книга има за цел да осветли поне в малка степен тези ритуали, на които не сме били свидетели, но които са твърде интересни, за да бъдат пренебрегнати.

Prof. Dr. Boni Petrunova for preparing this valuable dissertation on Christian necropolises, which I found particularly useful for the comparison.

I would also like to thank Elena Naydenova and Radoslav Bangeev for their help in compiling this detailed catalogue of graves illustrating the text, to Krastyu Chukalev, who helped me convert the numbers into percentages as well as Aldzhan Mustafa for the valuable information provided for the burial rituals of the Muslim groups in Bulgaria.

This book aims to throw light on the rituals we have not witnessed, but which are too interesting to be ignored.

ГЛАВА I
КРАТКА ИСТОРИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО

Некрополът при кв. „Макак“, община Шумен, е проучен на два етапа – през зимата на 2012 и пролетта на 2013 г. във връзка със строежа на АМ „Хемус” (обр. 1). Регистриран е като обект № 6 по време на наблюдение на изкопните работи на строящата се магистрала. При проведеното през април 2012 г. наблюдение на изкопните работи за отнемане на хумусния пласт е установено, че в посочения обект попадат два вида структури. Западната половина е заета от голям редовен некропол, а източната от структури с характер на селище (Иванов, Стоянова 2013, 492).

Проведените през 2012 г. разкопки имат за цел проучването на 10% от обекта, което позволява локализирането на приблизителните граници на некропола (обр. 2) и почти пълно проучване на структурите, регистрирани в източната половина на обекта, а именно тези, принадлежащи към селището (обр. 3). По време на този първи етап от археологическото проучване са регистрирани и проучени структури, датиращи от късната желязна епоха до XX в. Това са вкопани структури – жилищни постройки, стопански ями; ями с депонирани животни (коне, крави, куче); траншеи от дървени огради; гробове с инхумация. На ниво регистриране са и над 200 гробни ями.

Най-ранни се явяват ямите и вкопаните структури, които според оскъдния материал, произхождащ от тях, могат да се датират най-общо в периода между III – II в. пр. Хр. и IV в. сл. Хр. Проучените жилищни структури имат четвъртита форма. При някои от тях са регистрирани отоплителни съоръжения и/или открити огнища, маркирани с камъни или стени от питоси. В структура № 3 например са регистрирани и проучени две пещи. Другите вкопани структури – ями, са дълбоки вкопавания, най-често с крушовидна

CHAPTER I
BRIEF OVERVIEW ON THE ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS

The necropolis at Makak neighbourhood, Shumen Municipality, was excavated in two phases – in winter 2012 and spring 2013, in connection with the construction of the Haemus Motorway (fig. 1). It was registered as a site No 6 during the observations of the excavation works of the motorway under construction. During the observation of the excavation works for the removal of the plough soil layer, carried out in April 2012, it was noted that there are two types of structures at the site. The western half is occupied by a large, regular necropolis and the eastern half by structures with the characteristics of a settlement (Иванов, Стоянова 2013, 492).

The excavations carried out in 2012 aimed at excavating 10% of the site area, which allowed to define the approximate boundaries of the necropolis (fig. 2) and an almost complete research of the structures documented in the eastern half of the site, namely those belonging to the settlement (fig. 3). In this first phase of the archaeological excavations, structures dated between the Late Iron Age and the 20th century were excavated. These include: dug-in structures – dwellings, storage pits, pits with deposited animals (horses, cows, a dog), wooden fence ditches and inhumation burials. There are also over 200 grave pits on the surface.

The pits and the dug-in structures appear to be the oldest and, judging from the scanty material recovered from them, can generally be dated between the 3rd and 2nd century BC and the 4th century AD. The dwelling structures that have been excavated have a rectangular shape. In some of them, heating structures marked with stones or pithoi fragments and/or open hearths were found. In structure No 3, for example, two ovens were excavated and documented. The other dug-in structures – pits – are deeply embedded and most-

Обр. 1. Въздушна снимка на обект № 6 при кв. „Макак“, общ. Шумен (снимка С. Стойчев).
Fig. 1. Aerial view of site No 6 near Makak, Shumen Municipality (photograph S. Stoychev).

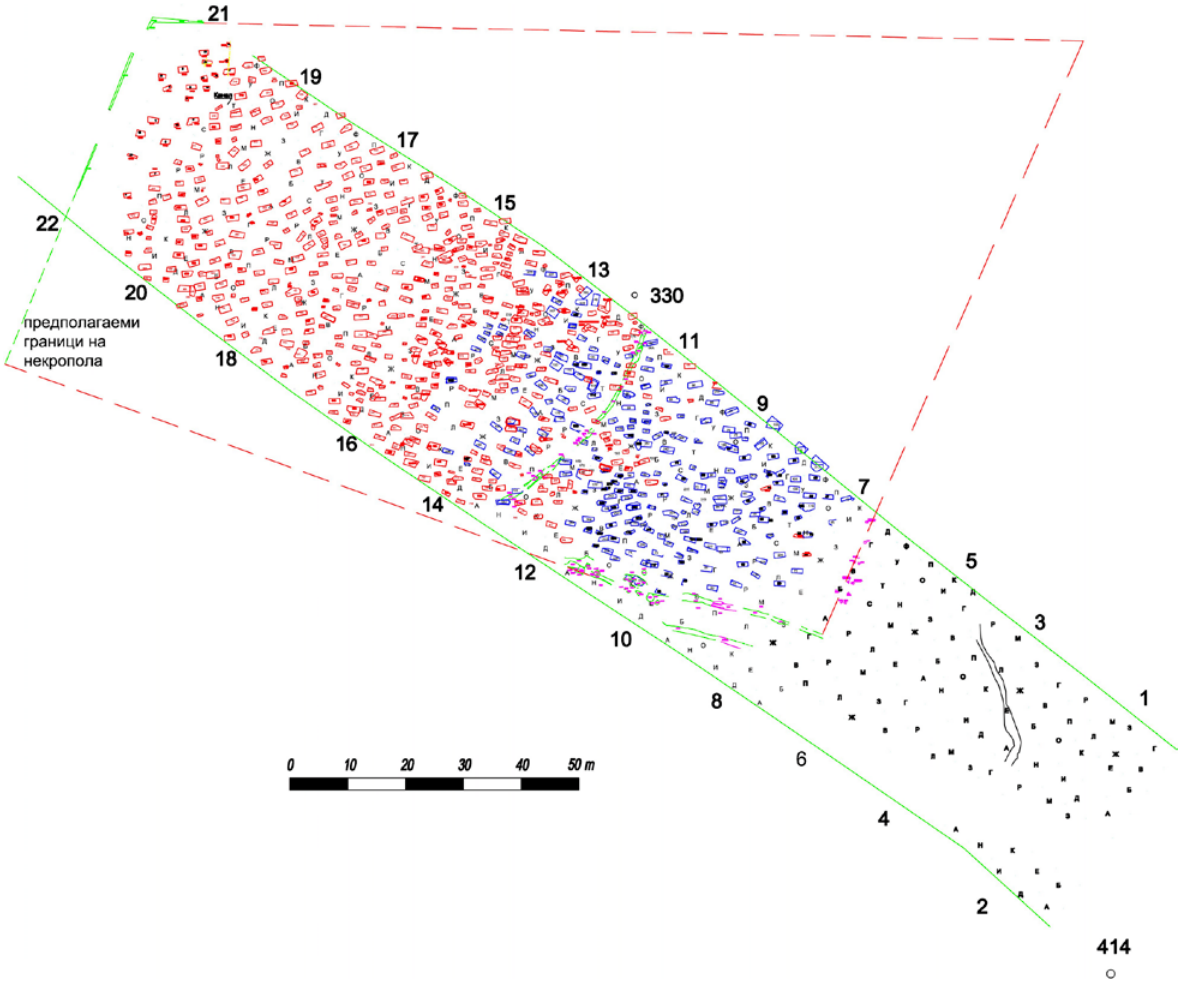

Обр. 2. Общ план на мюсюлманския некропол. В син цвят са нанесени гробовете, проучени през 2012 г., в червен цвят – гробовете, проучени през 2013 г.

Fig. 2. General plan of the Muslim necropolis. The graves excavated in 2012 are marked in blue; the graves excavated in 2013 are marked in red.

форма. Най-вероятно са служили за съхранение на продукти, тъй като макар и рядко там са откривани фрагменти от съдове с различни размери. Прави впечатление минималното количество материал, откриван в ямите.

Структури, които могат да се свържат с използването на некропола, въпреки че с част от тях няма пряка стратиграфска връзка, се явяват двойка редици от ями от дървени стълбове и две траншеи от дървени огради. Траншеите са успоредни една на друга и са с посока изток – запад. Възможно е с тях да е бил ограден теренът на некропола (Иванов, Стоянова 2013, 494).

Споменатите по-горе ями с депонирани животни се датират от края на 40-те

ly pear-shaped. They most likely served to storage products, because although they are rare, fragments of vessels of various sizes were found in them. The modest amount of material found in the pits is worth mentioning.

A paired row of timber post pits and two timber fence trenches represent structures that can be associated with the use of the necropolis, although there is no direct stratigraphic relationship to some of them. The trenches are parallel to each other and run in an east–west direction. It is possible that the area of the necropolis was enclosed by them (Иванов, Стоянова 2013, 494).

The above-mentioned pits with deposited animals date back to the late 1940s

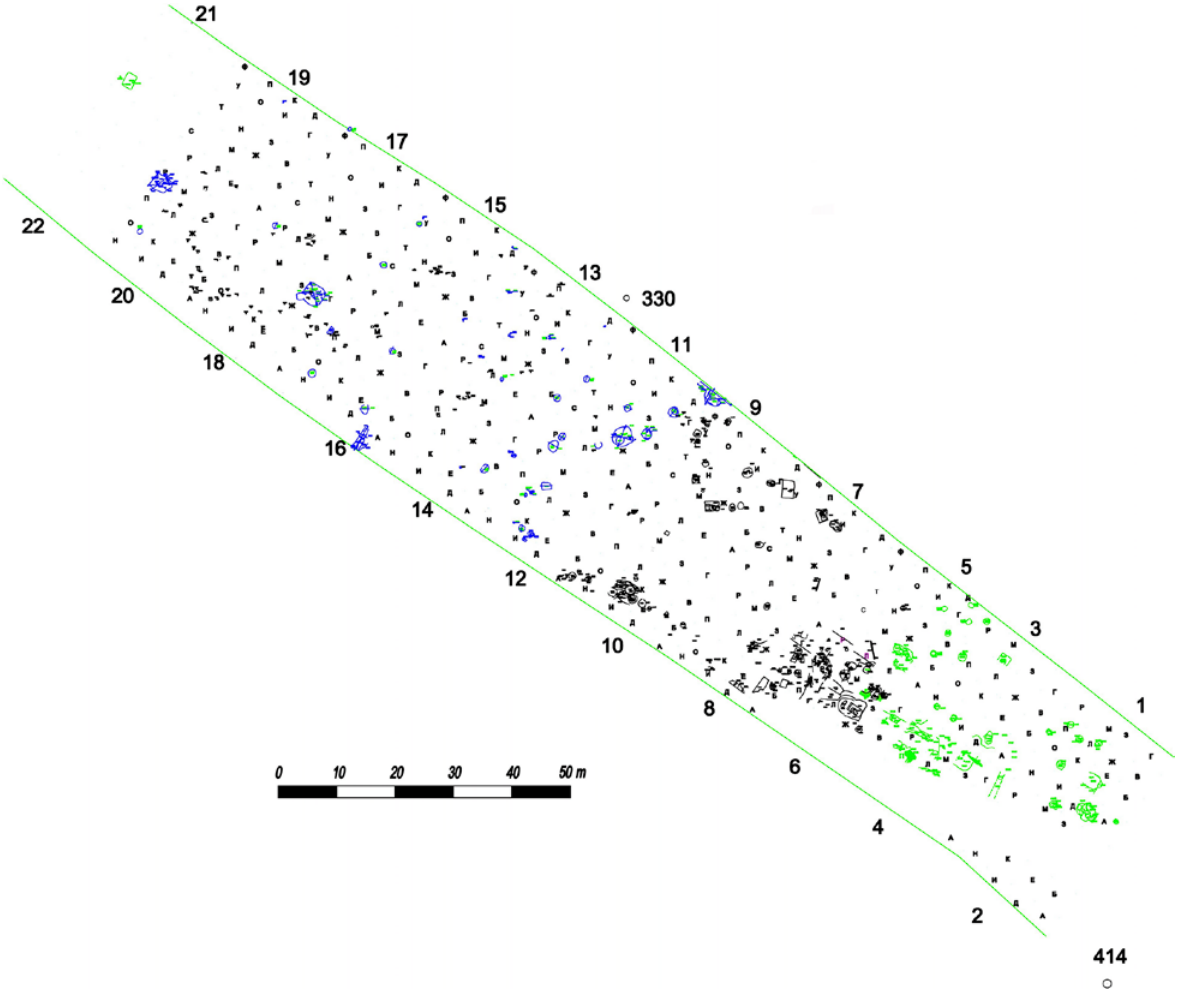

Обр. 3. Общ план на проучени структури, хронологически по-ранни от некропола (късна желязна епоха и Ранно средновековие).

Fig. 3. General plan of the excavated structures earlier than the necropolis (Late Iron Age and Early Medieval period).

години на XX в. (1948 – 1949 г.), когато държавното предприятие „Кабиюк“ се е числяло към кавалерията в българската армия. Теренът, на който е регистриран късносредновековният некропол, е бил погреб за болните животни от „Кабиюк“.

При последващото пълно проучване на обекта през 2013 г. са проучени всички регистрирани гробове от некропола и цялостно или частично още няколко вкопани структури (обр. 4).

Така общият брой на проучените структури в границите на обект № 6 е:

– Ями с депонирани животни – 33 броя
– Ями със стопански характер – 90 броя
– Вкопани жилищни структури – 9 броя
– Пещи – 1 брой
– Гробове с инхумация – 778 броя.

(1948–1949), when the state-owned Kabiyuk enterprise was part of the Bulgarian army cavalry. The site where the late medieval necropolis is recorded was a burial ground for the sick animals of Kabiyuk.

During the subsequent complete exploration of the site in 2013, all recorded graves from the necropolis as well as several buried structures were examined in whole or in part (fig. 4).

The total number of structures examined in site No 6 is thus:

– Pits with deposited animals – 33
– Storage pits – 90
– Dug-in residential structures – 9
– Furnaces – 1
– Inhumation burials – 778.

At this point, it must be made clear that

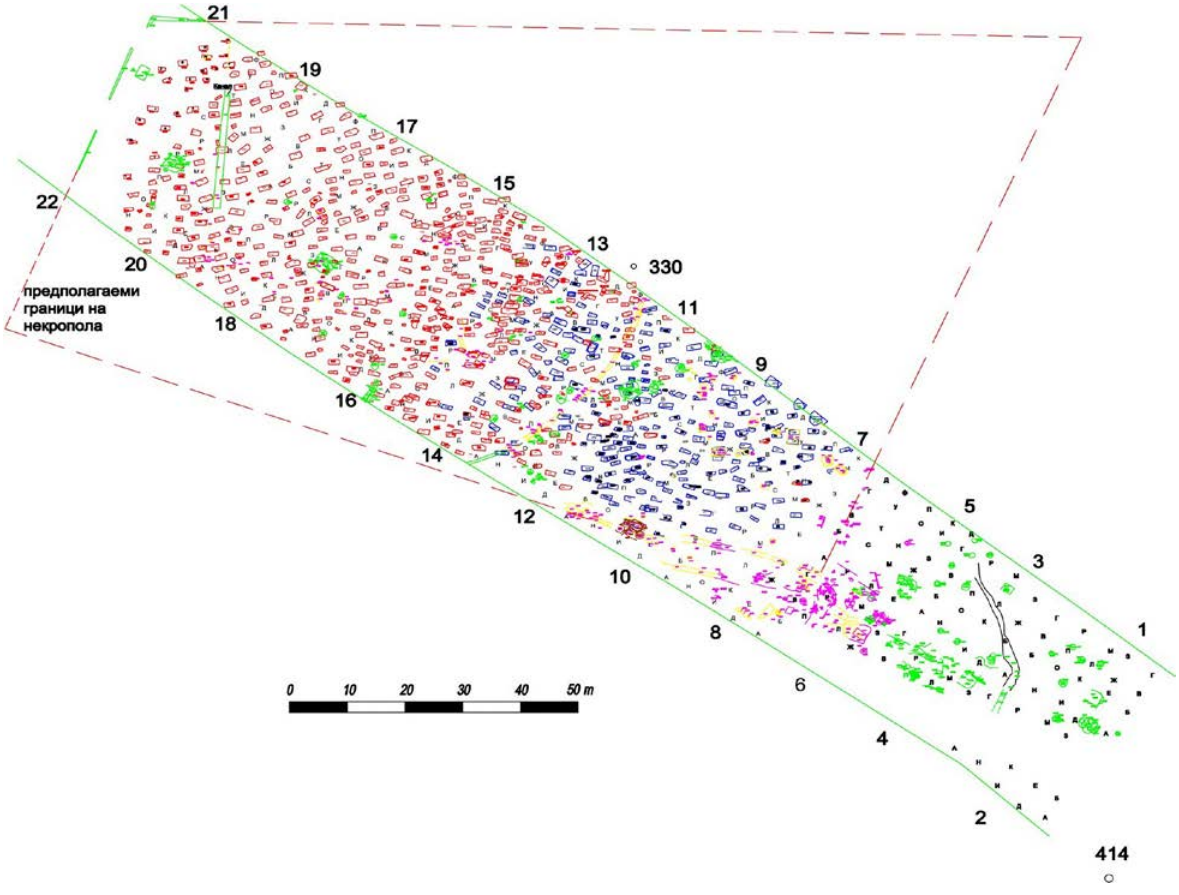

Обр. 4. Общ план на всички проучени структури на обект № 6 през 2012 – 2013 г.
Fig. 4. General plan of all structures excavated at site No 6 in 2012 – 2013.

Тук е необходимо да се направи уточнението, че проученият некропол е принадлежал на население, изповядващо неортодоксален ислям. В хода на изложението ще бъдат приведени примери за защита на тази хипотеза. Друг важен пункт, който също трябва да бъде отбелязан, е, че това е най-големият мюсюлмански некропол, проучван на територията на Балканите. За това съдим по изключително малкия брой публикации, които отразяват проучването на некрополи от този период, принадлежащи на население, изповядващо ислям.

Историята на археологическите проучвания на некрополи, свързани с население, изповядващо ислям, е изключително кратка. Тук, за да избегна повторенията с други публикации (Василева 2016), ще отбележа, че те са: четири гроба до с. Сечище (Петрова 1986); пет гроба до с. Тушовица (Бончева 1987); десет гроба до с.

the necropolis under study belonged to a population that professed unorthodox Islam. In the course of the explanations, numerous examples are given to support this hypothesis. Another important point is that this is the largest Muslim necropolis studied on the Balkans. This is also underlined by the exceptionally small number of publications dealing with the study of necropolises of Muslim populations from this period.

The history of archaeological excavations of necropolises associated with Muslim populations is remarkably short. To avoid repetition with other publications, it is noted here that there are: four graves near the village of Sechischte (Петрова 1986); five graves near the village of Tushovitsa (Бончева 1987); ten graves near the village of Polkovnik Savovo (Гатев 1986); a necropolis near the village of Gradishte (90 graves) (Петрова 1989; Петрова

Полковник Савово (Гатев 1986); некропол до с. Градище (90 гроба) (Петрова 1989; Петрова 1990); некропол в селищната могила при Карановo (54 гроба) (Hiller, Nikolov 2002); некропол до с. Зимница (52 гроба) (Василева 2016; Василева и др., под печат); некропол при Нова Надежда (62 гроба)[1]. С това се изчерпват проучванията на мюсюлманските некрополи в България. Ще отбележа, че за съжаление една част от публикациите имат характер на съобщения и далеч не изчерпват така необходимите данни за реконструкция на погребалния обред. Публикуваните и предоставените ми за ползване непубликувани данни обаче са изключително ценни за сравнителния анализ.

Макар и незадоволителни като пълнота на информацията, всички споменати публикации дават основание да се очертаят общите характеристики на „мюсюлманското погребение“. В това число и да се отбележат някои „нарушения“ в иначе стриктно спазвания погребален обред. Гробните ями обикновено са правоъгълни или овални, понякога в тях се регистрират следи от дървени конструкции, най-често над насипа на гроба или в южната му част, където се оформя характерна ниша. Положението на скелетите е различно от това в християнските некрополи, като ясно личи липсата на старателно и специално подреждане на тялото. Позите са небрежни, получени в резултат на това, че в някои райони тялото се спуска по наклонена дъска в гробната яма, а в други се полага увито в платно или се подрежда небрежно от специален религиозен представител. Има сведения, според които главата на покойника умишлено се обръща на юг, гледайки към Мека. Обичайно е да не се откриват гробни дарове, а наличието на надгробия не е задължително, като популярното поставяне на два камъка от запад и изток очевидно е практикувано при по-заможни покойници и се среща във вариант на великолепни мраморни надгробни стели

[1] Резултатите от проучванията не са публикувани. Информация от доц. д-р Крум Бъчваров. Проект „Нова Надежда“.

1990); a necropolis in the settlement mound of Karanovo (54 graves) (Hiller, Nikolov 2002); a necropolis near the village of Zimnitsa (52 graves) (Василева 2016; Василева et al., *in press*); necropolis in Nova Nadezhda (62 graves)[1]. This exhausts the research on Muslim necropolises in Bulgaria. It must be pointed out that part of the publications are unfortunately in the form of reports and by no means exhaust the data necessary for the reconstruction of the burial ritual. However, the published and unpublished data made available to me are immensely valuable for a comparative analysis.

Although the completeness of the information is not satisfactory, all the publications mentioned above give reason to outline the general characteristics of “Muslim burial”. Including some “violations” of the otherwise strictly observed funeral ritual. The burial pits are usually rectangular or oval, sometimes traces of wooden structures are found in them, usually above the fill of the tomb or in its southern part, where a characteristic niche is formed. The position of the skeletons differs from that in Christian necropolises, clearly showing the lack of careful and specific arrangement of the body. The positions are sloppy, which is due to the fact that in some areas the body is lowered into the burial pit on a sloping board, while in other areas it is wrapped in a cloth or carelessly arranged by a special religious representative. There are reports that the head of the deceased is deliberately turned towards the south, towards Mecca. It is common that no grave goods are found and the presence of a gravestone is optional. The popular placement of two stones from the west and east was apparently practised by wealthier deceased and occurs in a variant of magnificent marble tombstones with rich decoration and inscriptions, where mourning and aesthetics prevail over canon.

Archaeological research cannot record all the details of the ritual because they

[1] The results from the excavations are not published. Information was provided by Assoc. Prof. Dr. Krum Bacvarov. *Nova Nadezhda* Project.

с богата украса и надписи, в които скръбта и естетиката са надделели над канона.

Археологическото изследване не може да регистрира всички детайли от обреда, тъй като те не оставят материални следи, поради което ще цитирам описание на погребение, направено от Стефан Герлах: „Днес видях също едно турско погребение. Отпред вървеше един ходжа и пееше. По пътя оставяха мъртвеца на някой камък и четяха молитва за умрелия, да му прости бог греховете. След това ходжата и други духовници, които стояха до и около мъртвеца, казваха „Ла илахе“... Там сядаха при главата му и отново пееха, докато го погребаха и се молеха за него. Гробът не беше равен, а малко издигнат към изток и като го положиха, поставиха отгоре дъска, за да не се допира пръстта до него, а върху дъските – покривка, и чак тогава го зариха. След това един от близките на умрелия даде на ходжите и духовниците няколко аспри за възнаграждение, също и милостиня на бедните. На другия ден жената отива на гроба, поздравява мъртвия си мъж и го пита защо е умрял. Често пъти тя отива с други жени, които сядат около гроба и вземат със себе си някой стар монах, който се моли“ (Герлах 1976, 152 – 153).

СЕЛИЩЕТО

„Макак“ е квартал на град Шумен от 1978 г., преди това е бил село. Намира се в района Урумлук[2], който спада към Шуменската кааза. Старото му име е Макаклар и се среща в няколко източника (Стайков 1964). Разстоянието от сегашния център на Макак до некропола по права линия е 1,5 км. Землището на Макак заема пространството между Бяла река (Теке дере) и Макашката река (Стражка), където се издигат външните и най-яки табии на Шуменската крепост, и

[2] „Урумлук“ – в различни източници се вижда, че сърбите и българите са назовавали много области, чието име е образувано с този суфикс. Наставката “+lık, +lik, +luk, +lük” определя име на място, свързано с етническа група, което тя обитава.

leave no material traces. I therefore quote a description of a burial made by Stephan Gerlach: “Today I also saw a Turkish burial. A Hodja went ahead and sang. On the way, they laid the deceased on a stone and read a prayer for the deceased that God would forgive his sins. Then the khoja and other clergy standing by and around the dead man said “La ilahe”... There they sat at his head and sang again until they had buried him and prayed for him. The grave was not level, but slightly raised towards the east, and when they laid him down, a board was laid upon it, that the earth might not touch beside it, and upon the covering boards, and only then did they bury him. Then one of the relatives of the deceased gave the hodjas and clergy some aspris as a reward, besides alms for the poor. The next day, the woman goes to the grave, greets her dead husband and asks him why he died. Often she goes with other women who sit around the grave and take an old monk with them to pray” (Герлах 1976, 152 – 153).

THE SETTLEMENT

Makak has been a district of the city of Shumen since 1978. Before that it was a village. It is located in Urumluk[2] district, which belongs to Shumen kaza. Its old name is Makaklar and is found in several sources (Стайков 1964). The distance between the present centre of Makak and the necropolis is about 1.5 km. The area of Makak occupies the space between the Byala Reka (Teke Dere) and the Makak river (Strazhka), where the outer and most prominent fortification of the Shumen fortress was built, and is part of the Pliskovskoye field. The district lies to the north of the main part of the town, towards the village of Tsarev Brod. The village of Livad-

[2] „Urumluk“ – various sources provide information that both Serbs and Bulgarians named many areas with this suffix. The suffix „+lık, +lik, +luk, +lük“ denotes a place name associated with an ethnic group inhabiting it. *http://mariomc1959.blogspot.com/2012/06/blog-post_07.html*

е част от Плисковското поле. Кварталът е разположен на север от основната част на града, в посока към с. Царев брод. В близост се намират местностите Ливадница, както и Беш-тепе табия.[3]

Името на Макак се среща за първи път в карта[4] на Румелийския еялет от 1530 г. (обр. 5), в която населеното място е означено като Макаклар и е приобщено към каза Шумен (Rumeli Eyaleti 2013, 553). Картата заедно с опис на населените места се съхранява в главна дирекция „Държавни архиви", отдел „Османски архиви" и обхваща периода от 1514 до 1550 г.

В друг регистър, изготвен в канцеларията на Главното мюфтийство (Baş Müftülük) на мюсюлманите в България, са включени източниците на приходи, които поддържат ислямски религиозни, образователни и благотворителни институции. Приходоизточниците, техните местонахождения, съставни части, вакъф, към който са принадлежали и името на учредителя – всички са изброени в табличен вид. Записани са още и имената на техните основатели. Данните обхващат периода от XVI в. до 1920 г. Включена е и допълнителна информация относно промени в състоянието на източниците на приходи като продажба, последваща ликвидация, задлъжнялост, унищожаване в резултат на природни бедствия или военни действия, вакъфи в полза на общините и др. Сред приходоизточниците на вакъфите се среща и името Макак (Radushev et al., 472. 1339, 202).

Макаклар е отбелязано и като съществуващо селище от 1597 – 1598/1665 в публикация на С. Андреев (Андреев 2013, 309).

Според друга публикация, на Р. Стойков, Макак е било едно от селищата, населено с джелепкешани. Стойков черпи тази информация от документ, съхраняван в турския архив на Ориенталския отдел на Народна библиотека, който представлява сборен регистър – опис на джелепкешани от четири кази: Хръзград,

[3] *https://shumenskikrai.com/%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B0/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BA/*

[4] Rumeli Eyaleti 2013, 993.

nitsa is nearby, as is the Beş-tepe tabia.[3]

The name Makak appears for the first time in a map[4] of the Rumelian Eyalet of 1530 (fig. 5), where the settlement is marked as Makaklar and is attributed to the Shumen kaza (Rumeli Eyaleti 2013, 553). The map is kept together with a list of settlements in the State Archives Main Department, Ottoman Archives Department, department "Ottoman Archives" and covers the period from 1514 to 1550.

Another register, compiled in the office of the Chief Mufti (Baş Müftülük) of Muslims in Bulgaria, contains the sources of income that support Islamic religious, educational and charitable institutions. The sources of income, their locations, their components, the Waqf to which they belong and the names of the founders are listed in tabular form. The names of their founders are also recorded. The data covers the period from the 16th century to 1920. Additional information on changes in the status of the revenue sources, such as sale, subsequent liquidation of indebtedness, destruction as a result of natural disasters or warfare, vouchers in favour of communities, etc., is also recorded. The name Makak is also found among the Vakufia revenue sources (Radushev et al., 472. 1339, 202).

Makaklar is also mentioned in a publication by S. Andreev (Андреев 2013, 309) as an existing settlement from 1597–1598 /1665.

According to a publication by R. Stoykov, Makak was one of the settlements inhabited by the Celepkeşan. Stoykov took this information from a document kept in the Turkish archives in the Oriental Department of the National Library, which serves as a cumulative register – an inventory of the Celepkeşan from four kazas: Khrazgrad, Shumen, Provadia and Varna. In the second half of the sixteenth century, to which this register refers, the Shumen kaza extended south and southeast of

[3] *https://shumenskikrai.com/%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B0/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BA/*

[4] Rumeli Eyaleti 2013, 993.

Обр. 5. Карта от 1530 г., на която е отбелязано селото Макаклар (днес кв. „Макак“). Източник: Османски архив, Анкара 2002.

Fig. 5. Map dated to 1530 showing the village of Makaklar (present-day Makak). Source: Ottoman Archives, Ankara 2002.

Шумен, Провадия и Варна. През втората половина на XVI в., за която се отнася този регистър, Шуменската каза се е простирала южно и югоизточно от каза Хръзград (Разград), като е обхващала територите на Преслав, Омуртаг, Търговище, Котел. Според Стойков в този регистър са записани селищата в тези четири кази с известна част от населението им (Стойков 1964, 98). Този опис до известна степен хвърля и светлина върху заселването на българските територии и най-вече върху колонизацията на Североизточна България и Южна Добруджа. От него се вижда, че тази колонизация е извършена преди 1573 г. (датата, когато е създаден този регистър). За настоящото изследване интерес представлява Макак и неговите обитатели, споменат както в показалеца на селищните имена като Макаклар = Макак, така и в регистъра на джелепкешаните в каза Шумен, който: „Съгласно (височайша) царска заповед се състави на 24 декември 1573 година“ (Стойков 1964, 103). Данните за джелепкешаните в Макаклар са следните: „Курд Челеби арпаджи Насух – овце 30; Мурад Вели – овце 20; Хюсеин Пир Али – овце 25; Деде Бегли – овце 25; Ихдиман Дюлейман – овце 20“ (Стойков 1964, 106).

Тук накратко ще обърна внимание на един факт, който бе споменат по-горе, а именно, че селището е принадлежало на мюсюлмани, изповядващи неортодоксален ислям. Едно от доказателствата за това са две от имената, които са описани в регистъра на джелепкешаните, а именно Хюсеин Пир Али и Деде Бегли. Епитетите „деде“[5] и „пир“[6] са се използвали или за дервиши от румабдалската традиция, или да обозначават религиозните старейшини на семейните неортодоксални тюркски общности (Граматикова 2020, 148).

Отново позовавайки се на гореспоменатия регистър, ще обърнем внимание на джелепкешаните (на турски: celepkeşan). Те са били специална категория зависимо население в Османската империя, задъл-

[5] Деде – дядо, старец, старейшина.

[6] Пир – възрастен, лидер, водач, основател на орден.

the Khrazgrad (Razgrad) kaza and included the areas of Preslav, Omurtag, Targovishte and Kotel. According to Stoykov, this register thus records the settlements in these four kazas with part of their population (Стойков 1964, 98). This register also sheds light on the settlement on the Bulgarian territories and in particular on the colonisation of North-Eastern Bulgaria and Southern Dobrudzha. It shows that this settlement took place before 1573 (when this register was compiled). Of interest for the present study are Makak and its inhabitants, mentioned both in the index of settlement names as Makaklar = Makak, and in the register of celepkeşan in the kaza Shumen, which: “According to the (surpeme) order of the head of state was drawn up on 24 December 1573” (Стойков 1964, 103). The details of the Celepkeşan in Makaklar are as follows: ‘Kurd Chelebi arpadji Nasukh – sheep 30; Murad Veli – sheep 20; Hussein Pir Ali – sheep 25; Dede Begli – sheep 25; Ihdiman Duleiman – sheep 20 (Стойков 1964, 106).

Attention should be briefly drawn to a fact already mentioned, namely that the settlement belonged to Muslims who professed unorthodox Islam. One of the examples of this are two of the names listed in the Celepkeşan register, namely Hussein Pir Ali and Dede Begli. The epithets *dede*[5] and *pir*[6] were used either for dervishes of the Rum Abdal tradition or for the religious elders of the unorthodox Turkish communities of the family (Граматикова 2020, 148).

Referring again to the register mentioned above, let us turn our attention to the *celepkeşan* (*celepkeşan* in Turkish). They were a special category of dependent population in the Ottoman Empire, as they were obliged to supply the state and the army with a certain number of small cattle at fixed prices. The main source of information on the economic geography of the Bulgarian territories during the Ottoman period is the tax inventory of

[5] Dede – grandfather, old man, elder.

[6] Pyrrhus – an adult, leader, guide, founder of an order.

жено да доставя ежегодно на държавата и войската определен брой дребен рогат добитък на фиксирани цени. Основен източник на информация за стопанската география на българските земи през османския период е данъчният Регистър-опис на джелепкешаните от 1573 г., съхраняван в Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ (Грозданова, Андреев 1998, 6 – 7). Данни за това население откриваме и в географските описания на двама арменци – Хугас Индеджиджян и Степанос Кювер Агонц, които пишат: „...край Шумни са пръснати много селца... Тук градините и лозята са малко, но затова пък е силно развито отглеждането на овце, крави, мулета, коне, кози“ (Арменски... 1984, 137).

„Джелепкешан“ е дума с турско-иранski произход, широко използвана по време на Османската империя. Тя има няколко значения: търговец на среден и дребен рогат добитък, по-скоро такива, които са събирали добитъка и са го продавали на касапи в Цариград. В някои случаи има упоменати и джелепи, които за да увеличат печалбите си, са отглеждали такъв добитък. В някои исторически документи от различи санджаци значението на думата „джелеп“ се разширява и включва и търговци на коне, катъри и друг впрегатен добитък“[7].

На този етап можем да приемем тази информация за достатъчна по отношение религиозната принадлежност на населението, обитавало Макак, както и за стопанската им принадлежност в Империята.

the celepkeşan from 1573, kept in the St. St. Cyril and Methodius National Library (Грозданова, Андреев 1998, 6–7). We also find information about this population in the geographical descriptions of two Armenians – Khugas Indejdjian and Stepanos Küver Agontz, who wrote: “... many villages are scattered near Shumni...Here there are few gardens and vineyards, but the cultivation of sheep, cows, mules, horses, goats is highly developed” (Арменски... 1984, 137).

Celepkeşan is a word of Turkish-Iranian origin and was widely used in the Ottoman Empire. It has several meanings: a trader of medium-sized and small cattle, or those who collected the cattle and sold them to butchers in Constantinople. In some cases, there is talk of *celepies*, who kept such cattle in order to increase their profits. In some historical documents from different sanjaks, the meaning of the word *celep* is extended to traders of horses, cattle and other harnessed cattle[7].

At this stage, we can assume that this information about the religious affiliation of the population inhabiting Makak as well as their economic affiliation to the Empire.

[7] https://islamansiklopedisi.org.tr/celep

[7] https://islamansiklopedisi.org.tr/celep

ГЛАВА II
НЕКРОПОЛЪТ

Некрополът при Макак се намира на трета незаливна тераса на десния бряг на р. Макашка в обработваеми ниви (обр. 6). Както вече бе отбелязано по-горе, той е ситуиран на 1,5 км от Макак и на 1 км от конната база „Кабиюк“ и е на площ от приблизително 7 дка. Използван е от населението на селището повече от две столетия – от XV до XVII в. Доказателства за това твърдение са както големият брой гробни съоръжения, така и направените радиокарбонни анализи, които категорично доказват предположенията за датировката на некропола още при теренното проучване (обр. 7, 8, 9).

Планировката на гробищната структура не е от най-прецизните. В някои сектори се наблюдават сравнително прави редици от гробни ями с посока север – юг, докато в други те изглеждат неправилно ориентирани и очевидно при тях планировка не е спазвана (обр. 10).

CHAPTER II
THE NECROPOLIS

The necropolis at Makak is located on the third non-flooded plain on the right bank of the Makaška River in the midst of farmland (fig. 6). As mentioned above, it is located 1.5 km away from Makak and 1 km away from the Kabiyuk horse base. It is located on an area of about 7 hectares. It was used by the inhabitants of the settlement for more than two centuries, between the 15th and the 17th century. Evidence for this is provided by the numerous burial structures as well as the radiocarbon analyses, which undoubtedly support the assumptions made about the dating of the necropolis already during the archaeological excavations (figs. 7, 8, 9).

The layout of the cemetery structure is not particularly precise. In some sectors there are relatively straight rows of burial pits with a north–south orientation, while in others they seem to be irregularly aligned and the layout was clearly not followed (fig. 10).

Обр. 6. Сателитна снимка с местоположението на обект № 6. Източник: Google Earth.
Fig. 6. Satellite image showing the location of site No 6. Source: Google Earth.

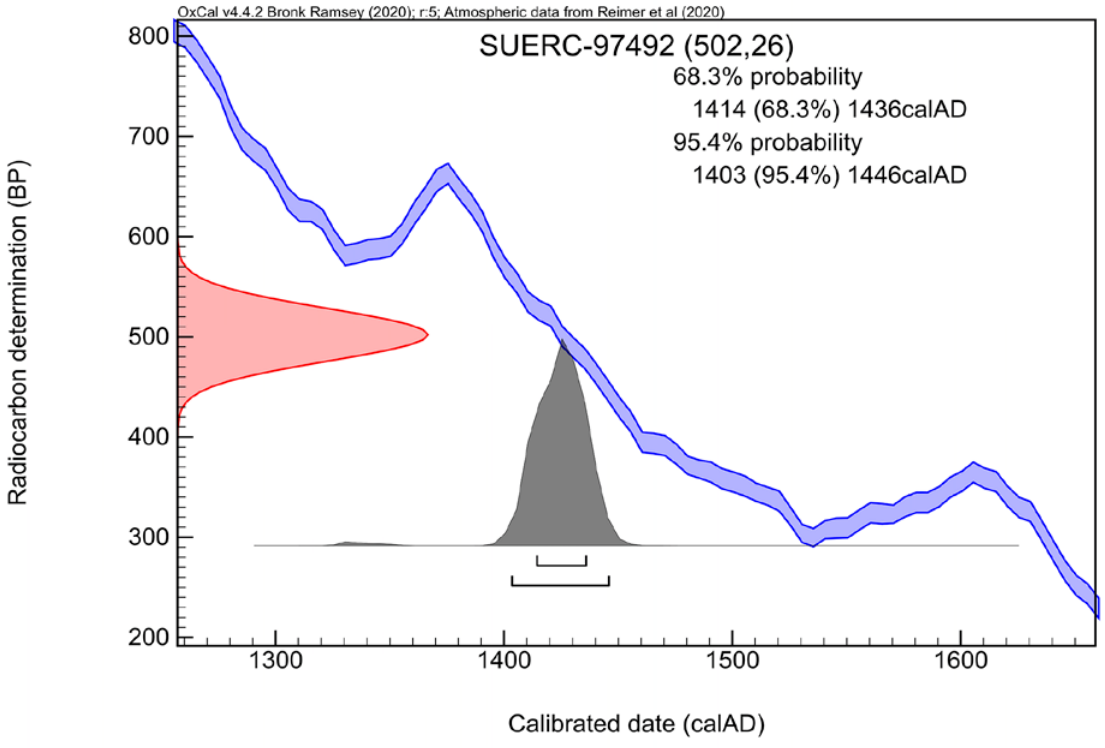

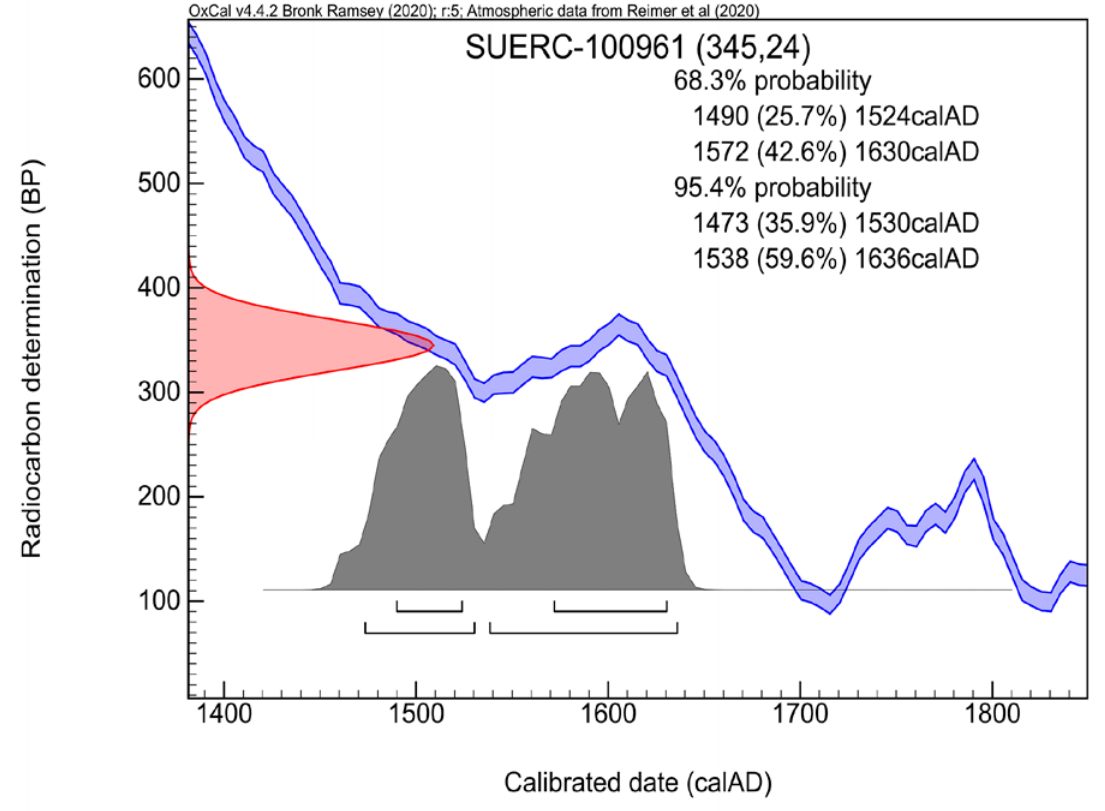

Обр. 7. Калибрирани радиовъглеродни дати. Пробите са от човешки костен материал от некропола.

Fig. 7. Calibrated radiocarbon dates. The samples come from human bones from the necropolis.

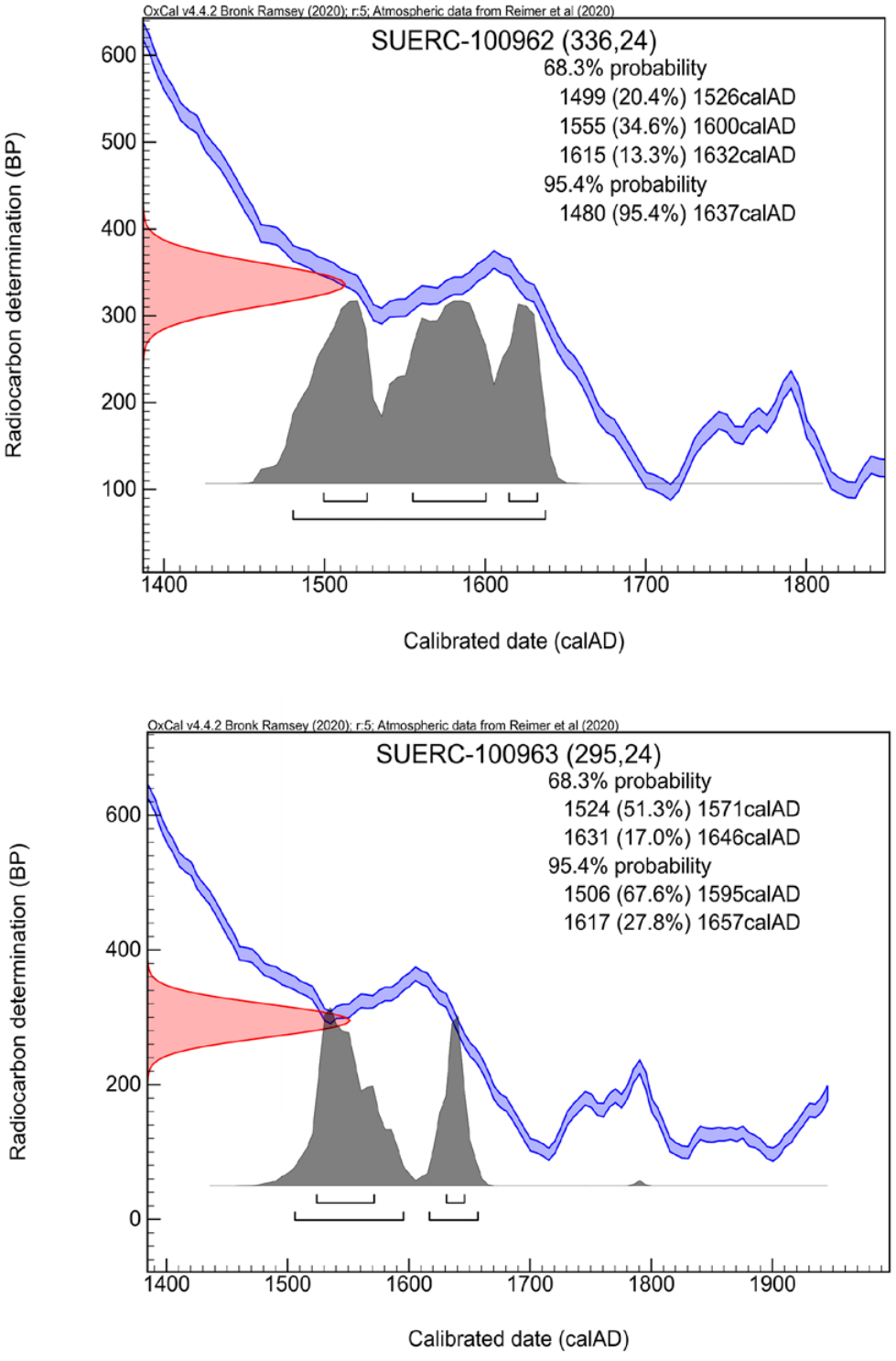

Обр. 8. Калибрирани радиовъглеродни дати. Пробите са от човешки костен материал от некропола.

Fig. 8. Calibrated radiocarbon dates. The samples come from human bones from the necropolis.

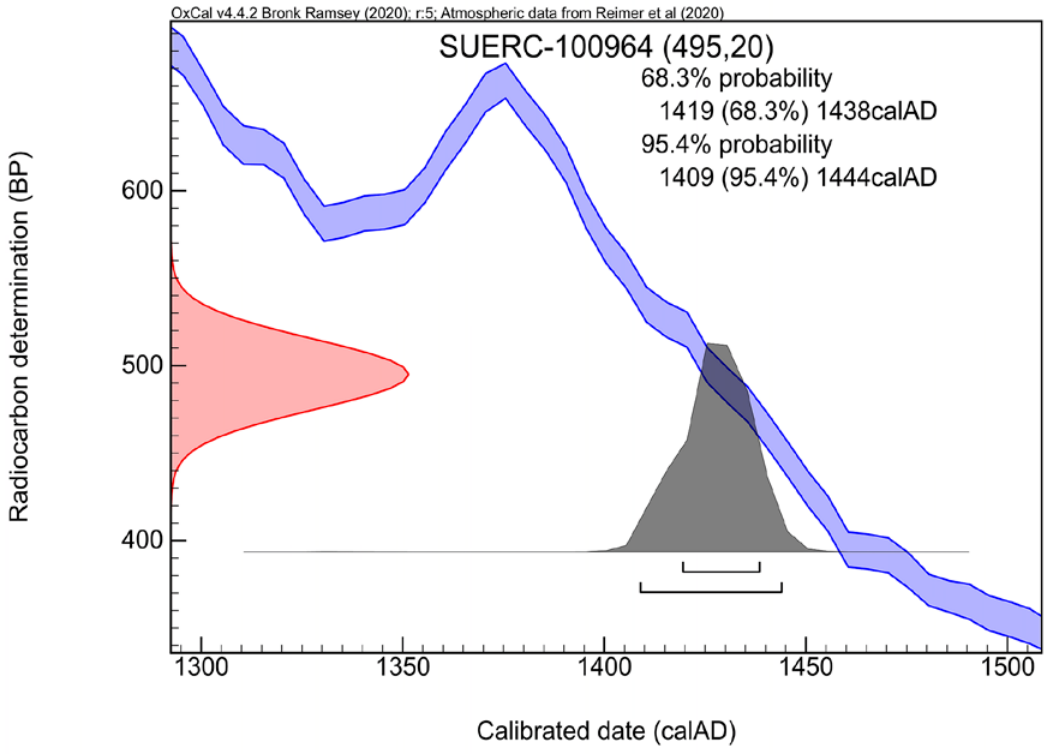

Обр. 9. Калибрирани радиовъглеродни дати. Пробите са от човешки костен материал от некропола.

Fig. 9. Calibrated radiocarbon dates. The samples come from human bones from the necropolis.

Обр. 10. Ортографска снимка на етап от проучването на некропола (снимка С. Стойчев).
Fig. 10. Orthophoto of the necropolis excavation stage (photograph S. Stoychev).

С голяма вероятност може да се твърди, че в момент от съществуването си като действащо гробище некрополът е бил ограден с дървена ограда. Следи от дървената конструкция не са регистрирани на терен, но в северозападната и югоизточната част на площта са проучени траншеи от ограда.

Също с голяма вероятност може да се каже, че на повърхността гробните ями са били маркирани с каменни надгробия. На терен бяха открити множество сравнително големи необработени камъни. Дългогодишната обработка на земята обаче е унищожила по-голямата част от тях. Този въпрос за съжаление ще остане неизяснен по отношение най-вече на оформлението на маркиращите камъни. В късния османски период (XVII – XVIII в.) надгробните камъни са добре оформени. Те са или малки, оформени като чалми, или големи, често с надписи. Много е вероятно през XV – XVI в. маркировката на гробовете да не е била така изразителна, т.е. камъните да са били неособено големи и необработени, подобни на тези, открити в некропола. Този въпрос касае настоящото изследване от гледна точка на това, че застъпването на гробове в некропола при Макак е рядко явление, което подсказва, че все пак на терена е имало някаква маркировка. Вероятно в повечето случаи тя е била нетрайна – могилки от пръст, дървени колове и др. Такава практика е регистрирана при алевийската общност в Герлово: „На мястото на главата и краката, на повърхността се забиват специално пригодени дървени колчета – гьондѐри[8] ... На билото на могилката се оформя улей...“ (Мустафа 2014, 170).

ГРОБНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

За по-голяма детайлност и прегледност към основния текст е изготвен каталог, в който са включени 662 гроба от некропола. На базата на тези гробове е

[8] Гьондѐри – специално пригодени дървени колчета, които обозначават гробното място.

It can be assumed with a high degree of probability that the necropolis was surrounded by a wooden fence at some point in its existence as an active cemetery, the necropolis was enclosed by a wooden fence. No remains of this wooden construction were found in the field. However, trenches of fencing were discovered in the northwest and southeast of the site.

Furthermore, it is highly probable that the burial pits were marked on the surface with gravestones. Numerous relatively large rough stones were found on the site. However, the continued cultivation of the land has destroyed most of them. The question of the style of the marker stones unfortunately remains unresolved. In the late Ottoman period (17th – 18th century) the gravestones were well shaped. They were either small, shaped like turbans, or large, often with inscriptions. It is very likely that in the 15th and 16th century the markings on the graves were not so expressive, i.e. the stones were not very large and rough, similar to those found in the necropolis. This question concerns the present study from the point of view that the overlapping of graves in the Makak necropolis is a rare occurrence, suggesting that there were some markings on the ground after all. In most cases, these were probably ephemeral markers – mounds of earth, wooden stakes, etc. One such practise was recorded in the Alevi community of Gerlovo: “In the place of the head and feet, specially prepared wooden stakes – gyondèrs[8] – are driven into the surface... A furrow is formed on the crest of the mound...” (Мустафа 2014, 170).

BURIAL STRUCTURES

A catalogue of 662 graves from the necropolis was compiled to provide more detail and to accompany the main text. Based on these graves, statistics were compiled for the necropolis. The remaining 116 recorded and studied bur-

[8] Gyonders – special wooden stakes, which mark the grave site.

изготвена и статистика за некропола. Останалите 116 регистрирани и проучени гробни ями не са включени в каталога и статистиката, защото не съдържат пълния обем информация, нужен за цялостната реконструкция.

Невключени в каталога са гробни съоръжения със следните характеристики:

• Празни гробни ями[9] (обр. 11)

• Разрушени при изкопни работи гробни съоръжения[10]

• Непълно представени скелетни останки[11] (обр. 12)

• Ями с депонирани животни[12] (обр. 13)

• Струпани кости[13] (препогребвания?).

От включените в статистическия анализ 662 гроба в некропола до Макак 415 е броят на *ямите с правоъгълна форма*, или 62,7% от гробните съоръжения. Това са гробни ями с дължина от 0,50 до 2,20 м и ширина от 0,50 до 1,60 м. Те са стандартизирани, по-голямата част добре оформени, с прави или леко заоблени ъгли. Немалко от гробните съоръжения са с неправилна правоъгълна форма, а имен-

[9] 4, 162, 197, 202, 213, 219, 233, 238, 239, 240, 273, 299, 304, 315, 330, 345, 356, 365, 366, 368, 381, 413, 421, 428, 431, 432, 457, 495, 498, 502, 524, 550, 581, 587, 595, 624, 634, 648, 696, 708, 718, 744, 753, 756.

[10] 5, 10, 11, 16, 27, 32, 54, 88, 91, 226, 237. Гробовете са унищожени със земекопна техника при отнемането на хумусния пласт.

[11] 24, 29, 113, 121, 123, 124, 134, 142, 143, 144, 146, 147, 169, 170, 182, 199, 216, 223, 228, 235, 246, 256, 265, 274, 276, 278, 279, 283, 285, 286, 323, 325, 344, 383, 399, 409, 418, 420, 442, 450, 466, 478, 482, 486, 497, 519, 527, 543, 576, 578, 597, 601, 607, 632, 640, 645, 650, 651, 679, 691, 694, 734, 736, 741, 761, 762, 767, 776. В тези гробни съоръжения са открити отделни кости, които не позволяват цялостна реконструкция на положението на скелета.

[12] 110, 115, 120, 126, 127, 138, 141, 148, 149, 152, 154, 161, 163, 165, 166, 167, 173, 175, 186, 189, 190, 191, 192, 201, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 221. Тези ями са получили поредни номера на гробове, тъй като на повърхността техните очертания са идентични с тези на гробовете с човешки останки.

[13] 232, 268, 637, 688, 761. Гробните съоръжения съдържат човешки кости в неанатомичен порядък или черепи, какъвто е случаят с гроб № 637 (обр. 14).

ial pits are not included in the catalogue and statistics, as they do not contain the full amount of information required for a complete historical reconstruction. Not included in the catalogue are grave structures with the following characteristics:

• Empty burial pits[9] (fig. 11)

• Burial structures destroyed during excavation work[10]

• Incompletely represented skeletal remains[11] (fig. 12)

• Pits with deposited animals[12] (fig. 13)

• Piled up bones[13] (reburials?)

Of the 662 graves included in the statistical analysis in the necropolis at Makak, 415 were *the rectangular pits*, or 62.7% of the grave structures. They were grave pits with a length of 0.50 to 2.20 m and a width of 0.50 to 1.60 m. They are standardised, the majority of which are rectangular. They are standardised, in the majority nicely shaped and have straight or slightly rounded corners. A modest proportion of the burial structures had an irregular rec-

[9] 4, 162, 197, 202, 213, 219, 233, 238, 239, 240, 273, 299, 304, 315, 330, 345, 356, 365, 366, 368, 381, 413, 421, 428, 431, 432, 457, 495, 498, 502, 524, 550, 581, 587, 595, 624, 634, 648, 696, 708, 718, 744, 753, 756.

[10] 5, 10, 11, 16, 27, 32, 54, 88, 91, 226, 237. The graves were destroyed by earth-moving equipment when the topsoil was removed

[11] 24, 29, 113, 121, 123, 124, 134, 142, 143, 144, 146, 147, 169, 170, 182, 199, 216, 223, 228, 235, 246, 256, 265, 274, 276, 278, 279, 283, 285, 286, 323, 325, 344, 383, 399, 409, 418, 420, 442, 450, 466, 478, 482, 486, 497, 519, 527, 543, 576, 578, 597, 601, 607, 632, 640, 645, 650, 651, 679, 691, 694, 734, 736, 741, 761, 762, 767, 776. The individual bones found in these burials do not allow a complete reconstruction of the position of the skeleton.

[12] 110, 115, 120, 126, 127, 138, 141, 148, 149, 152, 154, 161, 163, 165, 166, 167, 173, 175, 186, 189, 190, 191, 192, 201, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 221. These pits were given sequential grave numbers because on the surface their outlines are identical to those of graves with human remains.

[13] Grave structures containing human bones or skulls in non-anatomical order, as in the case of grave No 637 (fig. 14).

Обр. 11. Гробна яма без човешки останки.
Fig. 11. Grave pit without human remains.

Обр. 12. Непълно представени скелетни останки.
Fig. 12. Incompletely represented skeletal remains.

Обр. 13. Ями с погребани животни (коне и крави) от конезавод „Кабиюк“, 60-те години на XX в.

Fig. 13. Pits with buried animals (horses and cows) from the Kabiyuk Horse Factory, 1960s.

но дъговидно извита дълга (северна или южна) страна и/или скосена къса (западна или източна страна) (табло 1). Това е най-характерната и най-често използвана форма на гробно съоръжение. Отнася се както за мюсюлманските, така и за християнските некрополи. Тук като пример могат да се посочат два от големите некрополи, принадлежащи на население, изповядващо ислям. Това са некрополите при Нова Надежда[14] и при Карановo (Hiller, Nikolov 2002, 6). И в двата са регистрирани гробни съоръжения, чиято форма е правоъгълна и те заемат по-голям процент от съоръженията с други форми.

Сравнително малка част от общия брой заемат ямите с трапецовидна форма. Те са 58 броя или 8,8% от включените в статистическия анализ съоръжения. Трапецовидните ями са добре познати като форма и сравнително често срещани в проучваните християнски некрополи на територията на България. Не са характерни обаче за мюсюлманските. В некропола при Карановo например е регистрирано само едно гробно съоръжение с форма, близка до трапец (Hiller, Nikolov 2002, 6). Някои от гробните съоръжения са много добре оформени, докато други отново са с неправилни трапецовидни форми, които варират и/или в късите, и в дългите страни на съоръжението (табло 2).

Ямите с неправилна овална, елипсовидна или друга форма също заемат немалък дял – 120 броя или 18,1% от проучените съоръжения. При тях или не личи никакво специално оформяне, или се наблюдават форми, различни от описаните по-горе, които не са характерни за гробни съоръжения по принцип (табло 3). На базата на проучените мюсюлмански некрополи в България такива ями са регистрирани както в Макак, така и в другите два по-големи некропола – Нова Надежда[15] и Карановo (Hiller, Nikolov 2002, 6). Подобни са регистрирани и в некропола при с. Градище (Петрова 1989, 167 – 168). Обичайно мюсюлманите (и шиити, и сунити)

[14] Информация проект „Нова Надежда“.

[15] Информация проект „Нова Надежда“.

Обр. 14. Гробни съоръжения с човешки останки в неанатомичен порядък или части от тях.

Fig. 14. Grave structures with human remains or parts of them in non-anatomical order.

tangular shape, namely a curved long side (north or south) and/or a sloping short side (west or east) (plate 1). This is the most characteristic and commonly used form of burial arrangement. This applies to both Muslim and Christian necropolises. This is the most characteristic and commonly used form of burial arrangement. This is true for both Muslim and Christian necropolises. Two of the major necropolises belonging to a population professing Islam can be cited here as examples. These are the necropolises at Nova Nadezhda[14] and

[14] Information by *Nova Nadezhda* Project.

стриктно спазват правилата за погребване. Според тези правила гробните ями са правоъгълни, с ширина 0,70 м и дължина според ръста на покойника (Мустафа, 2014, 169).

Ями с ниши. Нишите са характерен елемент за гробните съоръжения в мюсюлманските некрополи както от периода XV – XVII в., така и в съвремието. Тук обаче се наблюдава изключително малък брой оформени в гробните ями ниши – 5 броя или 0,8%. Стандартно нишите (лахùт) са с ширина около 0,35 – 0,40 м и се оформят в южната (дълга) страна на гробната яма, а телата на покойниците биват поставяни именно в тези ниши. Останалата част от гробната яма остава празна. Нагледен пример тук е гроб № 164 (обр. 15). Интересно е да се отбележи, че този елемент отсъства от гробните съоръжения при алевиите в Герлово. При тях гробните ями са без ниши, но дъното на ямата задължително се застила със сено (Мустафа 2014, 172). За ями с ниши споменава в публикацията си П. Петрова. Тя описва гробните съоръжения от некропола в с. Градище като ями с ниши от южната страна на гробната яма (Петрова 1989, 167 – 168).

Ями с дървено покритие. Друг характерен елемент при оформянето на гробните съоръжения са дървените дъски. Върху положеното вече тяло под наклон плътно се подреждат дъски, като долният им край опира в северната страна на ямата, а горният в южната и почти се изравнява с повърхността. Ширината им е около 0,15 – 0,25 м. Дължината е между 1,05 и 1,15 м. Дебелината е 0,05 м. След поставянето на дъските изкопаната пръст се връща обратно в ямата (Мустафа 2014, 169). В некропола при Макак и при този гробен елемент има отклонения, т.е. дървено покритие е регистрирано само в 83 броя гробни съоръжения или 12,5% от гробовете, включени в статистическия анализ. Тук, разбира се, не изключваме възможността в значителен процент от ямите дървото да не се е съхранило поради редица субективни причини. Но фактът, че откритите дървени покрития

at Karanovo (Hiller, Nikolov 2002, 6). In both, rectangular burial structures were recorded, occupying a larger percentage of the structures with other shapes.

The trapezoidal pits make up a relatively small proportion of the total. They account for 58 or 8.8% of the structures included in the statistical analysis. Trapezoidal pits are a well-known shape and relatively common in the examined Christian necropolises on the territory of Bulgaria. They are not, however, characteristic of Muslim tombs. In the necropolis near Karanovo, for example, only one tomb structure with a trapezoidal shape was recorded (Hiller, Nikolov 2002, 6). Some of the burial structures are very well formed, while others have an irregular trapezoidal shape that varies on the short and/or long sides of the structure (Plate 2).

The pits of irregular oval, elliptical or other shape also account for a not insignificant proportion – 120 or 18.1% of all the structures studied. They either have no particular shape, or they have shapes other than those described above, which are rather unusual for burial structures in general (Plate 3). Based on the studied Muslim necropolises in Bulgaria, such pits have been registered, both in Makak and in the other two larger necropolises – Nova Nadezhda[15] and Karanovo (Hiller, Nikolov 2002, 6). Similar specimens were also found in the necropolis near the village of Gradishte (Петрова 1989, 167 – 168). Normally, Muslims (both Shiites and Sunnis) strictly adhere to the rules of burial. According to these rules, burial pits are rectangular, 0.70 m wide and the length corresponds to the height of the deceased (Мустафа, 2014, 169).

Pits with niches. The niches are a characteristic element of grave structures in Muslim necropolises, both between the 15th and 17th century and in modern times. They were also found in the 15th century as well as in the modern period. Here, however, an exceptionally low number of niches in the burial pits can be observed – 5 pieces

[15] Information by *Nova Nadezhda* Project.

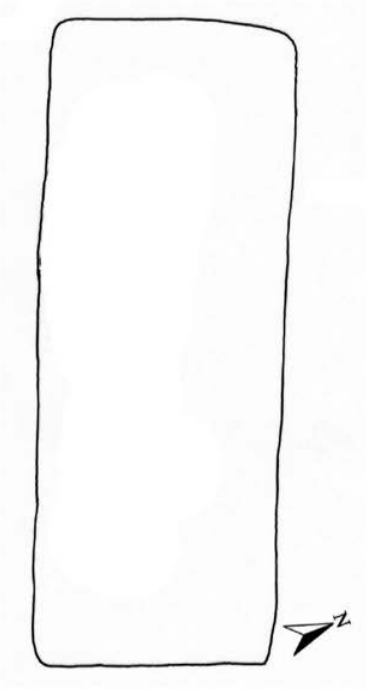

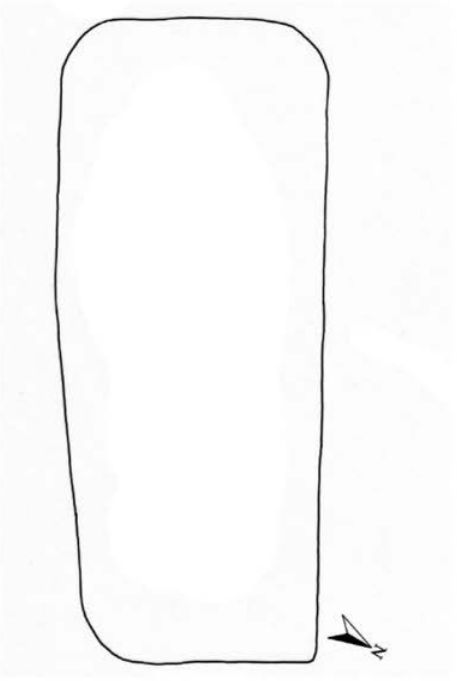

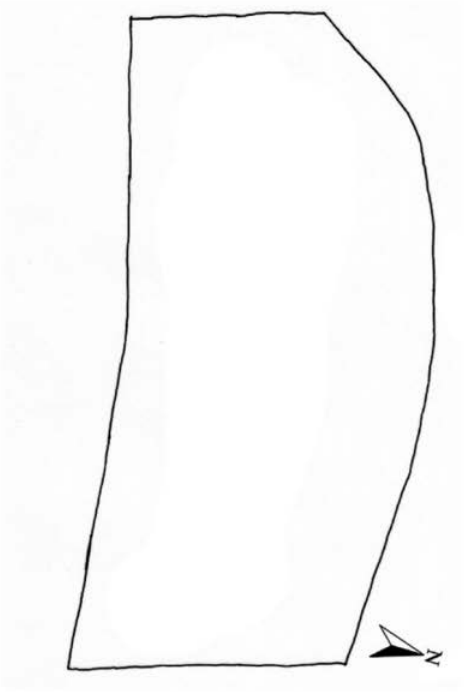

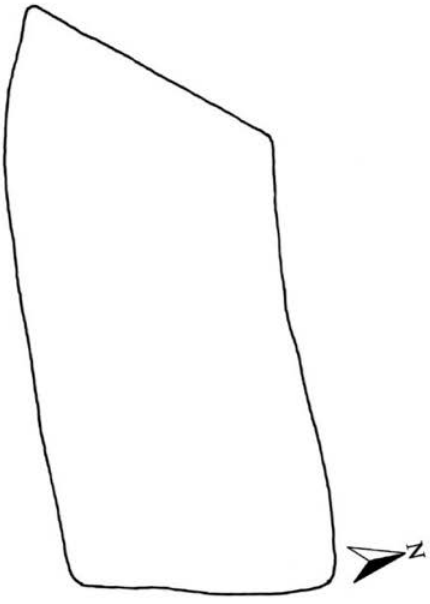

Табло 1
Plate 1

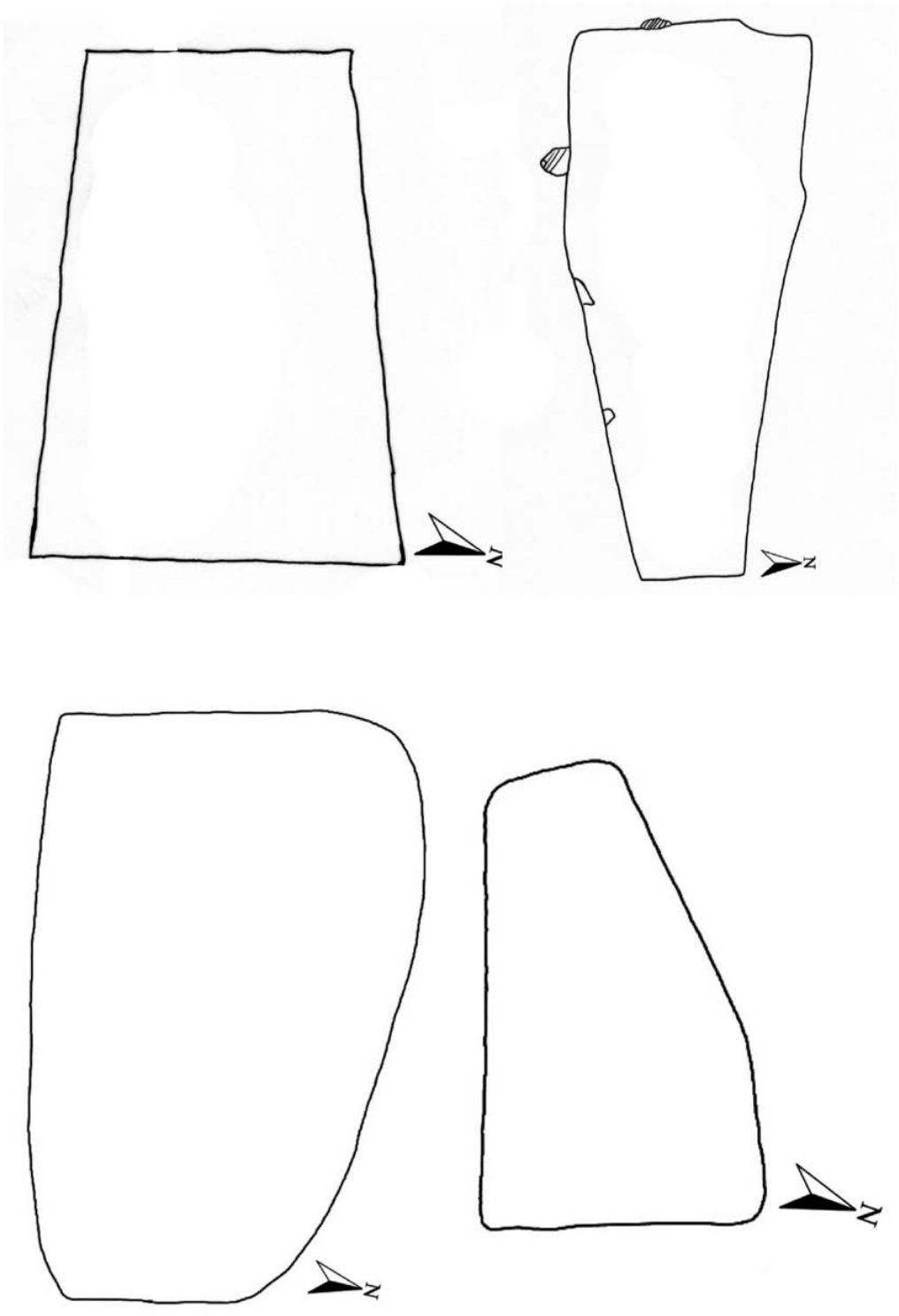

Табло 2
Plate 2

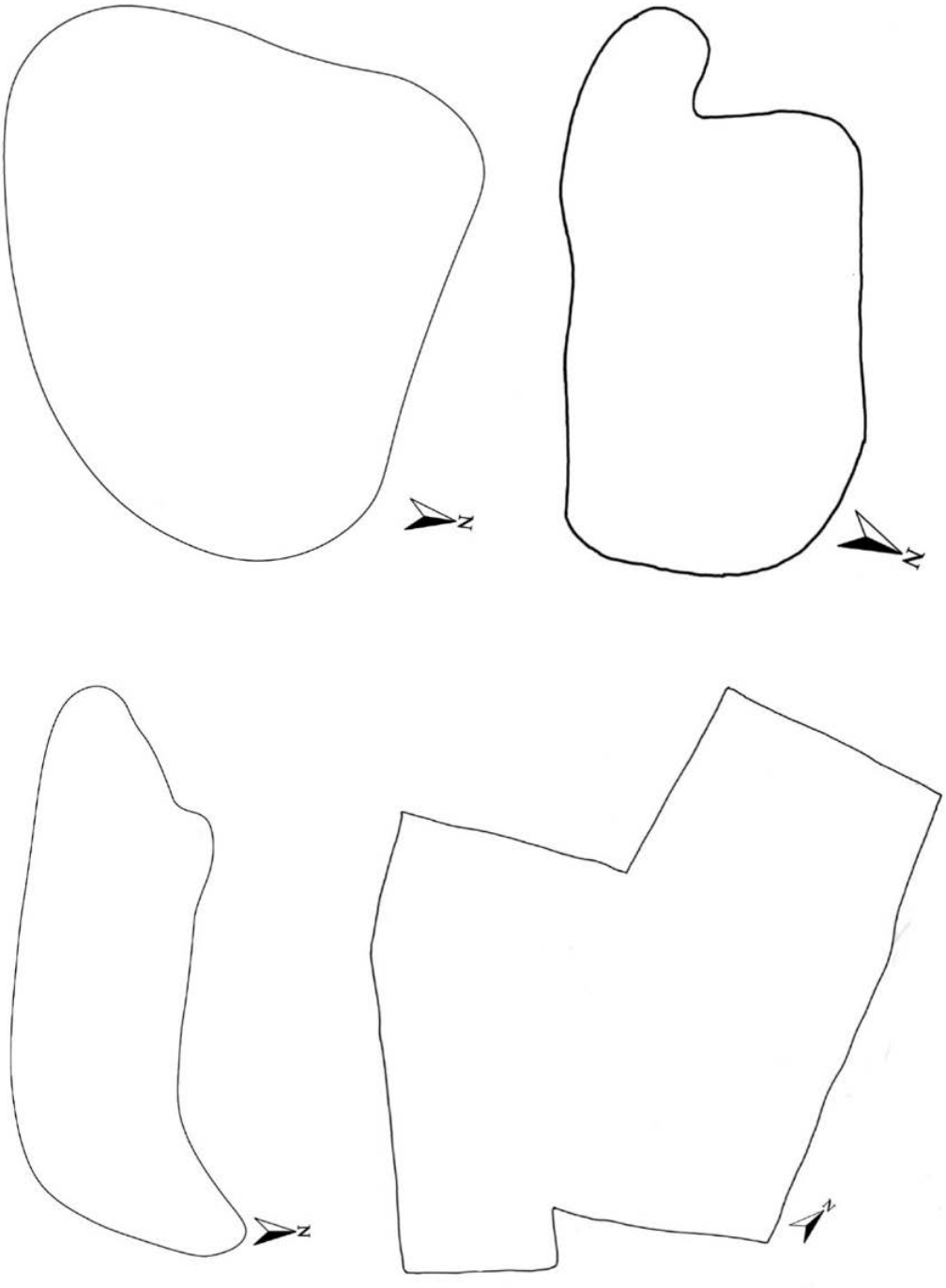

Табло 3
Plate 3

са запазени в много добро състояние, навежда на мисълта, че е възможно върху значителна част от гробовете изобщо да не е поставяно такова покритие (обр. 16).

Интересно е да се отбележи, че въпреки сравнително строгия мюсюлмански канон по отношение оформянето на гробните съоръжения при изследвания тук некропол се наблюдават редица отклонения, каквито впрочем се наблюдават и при християнските некрополи на територията на България, тъй като християнският канон не поставя строги изисквания по отношение оформянето на гроба. Поради тази причина „той е един от най-мобилните компоненти на погребалната практика“ (Петрунова 1996, 46).

Такива например са гробове, в които са поставяни кремъци. Тук трябва да се отбележи, че тази практика е сравнително широко разпространена през периодите на Второто българско царство и Късното средновековие, позната от християнските некрополи. Такива примери са регистрирани в няколко некропола: с. Ваксево, с. Калугерица, Калиакра, с. Неделково, Чиракман и др. Броят на кремъците варира от един до над 40. Според изследователите на християнските погребални практики кремъците имат семантична стойност. Те имат очистителна роля, защото се свързват с огъня. Местата, на които се поставят кремъците в гробната яма, са важни, тъй като имат за цел да затворят пространството, в което е мъртвият – от двете му страни, до и върху важните части на тялото (главата, областта на сърцето, кръста). Етнографските данни показват, че за Късното средновековие ролята на кремъците е магическа. Те са „предмети-заместители“, чиято роля е да откупят душите на живите от смъртта (Халачева 1979, 192).

Във всички случаи кремъкът е ритуален предмет и проявленията му в земеделския култ (погребение в диканя), символ на битово християнство (кръст от кремъци), като превантивна мярка против превъплъщаване зависят от конкретните обреди, в които е бил използван. В християнските некрополи такъв случай е регистриран в некропола до с. Терзийor 0.8%. Typically, the niches (lachùt) are about 0.35 – 0.40 m wide and are formed on the south (long) side of the grave pit. The bodies of the deceased were placed in these niches. The rest of the burial pit remains empty. A vivid example of this is grave 164 (fig. 15). It is remarkable that this element is missing in the burial structures of the Alewives in Gerlovo. In Gerlovo, the burial pits are without niches, but the bottom of the pit is obligatorily covered with hay (Мустафа 2014, 172). P. Petrova mentions pits with niches in his publication. She describes the burial facilities from the necropolis in the village of Gradishte as pits with niches on the south side of the burial pit (Петрова 1989, 167–168).

Pits with a wooden cover – wooden planks are another characteristic element in the design of burial structures. The planks are stacked tightly over the body already laid out, at an angle, with the lower end on the north side of the pit and the upper end on the south side, almost flush with the surface. They are about 0.15–0.25 m wide, between 1.05–1.15 m long and about 0.05 m thick. After laying the planks, the excavated soil is returned to the pit (Мустафа 2014, 169). There are variations in the Makak necropolis and in this element of the graves, i.e. wooden covers were found only in 83 grave structures or 12.5% of the graves included in the statistical analysis. Of course, we do not exclude the possibility that in a significant percentage of the graves no wood was preserved for a number of subjective reasons. However, the fact that the wooden covers discovered are preserved in very good condition suggests that it is possible that in a significant percentage of the graves no such covers were placed at all (fig. 16).

It is noteworthy that despite the relatively strict Muslim canon with regard to the design of grave structures, a number of deviations can be observed in the necropolis studied here, which can also be observed in Christian necropolises on the territory of Bulgaria, as the Christian canon does not impose strict requirements on the design of the grave. For this reason, it

Обр. 15. Гробна яма с ниша (гроб № 164) и останки от дървена скара.
Fig. 15. Grave pit with niche (grave no. 164) and remains of a wooden grate.

ско, гроб № 13, където е погребана жена с диканя (Петрунова 1996, 43). Случай на гроб с диканя е регистриран и в некропола на Нова Надежда, който е мюсюлмански. Това е гроб № 91, като особеното там е, че гробът е покрит с диканя[16]. В некропола при Макак кремъци са открити само в един гроб – № 46 (кат. № 37), като са поставени в областта на черепа, гръдния кош, ребрата, до таза и са над 30 броя. Скелетът е на възрастен индивид, а костите от лявата половина са разместени, вероятно вследствие на биотурбация.

Практиката за погребване с диканя е известна от няколко средновековни некропола, сред които е и проученият по трасето на АМ „Марица“ до с. Великан, общ. Чирпан. Там в гроб № 76, в който е погребано дете, са открити 65 кремъчни артефакти. Положението на пластините показва, че върху тялото на детето е била поставена диканя или част от нея (Ангелов, *под печат*).

[16] Непубликувани данни от проект „Нова Надежда“.

is “one of the most mobile components of funerary customs” (Петрунова 1996, 46).

These are, for example, graves in which flints were placed. It should be noted that this practise was relatively widespread during the period of the Second Bulgarian Kingdom and the Late medieval period, known from Christian necropolises. Such examples can be found in several necropolises: at the villages of Vaksevo and Kalugeritsa, Kaliakra, the village of Nedelkovo, Chirakman, etc. The number of flints varies from one to over 40. According to researchers of Christian burial practises, flints have a semantic value. They have a purifying function because they are associated with fire. The places where the flints are placed in the burial pit are significant because they are supposed to enclose the space around the deceased – on both sides, next to and on the important parts of the body (head, heart and hip area). Ethnographic evidence suggests that in the Late medieval period the role of flints was seen as magical. They were “substi-

Обр. 16. Примери на гробове с дървено покритие (скара).
Fig. 16. Examples of graves with wooden coverings (grids).

Обр. 17. Гробно съоръжение (гроб № 689) с нестандартна ориентация юг – север.
Fig. 17. Grave structure (grave No 689) with non-standard orientation to the south – north.

Тук е мястото да се направи коментар и за 10 броя гробни ями, които са с ориентация **юг – север**[17]. Това е изключително необичайна практика, особено за периода XV – XVII в., и то за некропол на мюсюлманска религиозна общност. Тук би последвал резонният въпрос: дали тези гробове не принадлежат на друг етнос и дали не са от по-ранен период? Стратиграфската им позиция обаче не позволява отнасянето им към по-ранен исторически и времеви период, освен това при един от посочените примери гробната яма е в непосредствена близост (между) до други две „редовни“ гробни съоръжения (обр. 17).

Друг интересен момент в некропола е откриването на фрагменти от тухли в гробните ями при скелетите. Такива са открити в гробове № 241, 255, 443, 528. През Късното средновековие такава практика е регистрирана в християнските некрополи (Бельова черква и Чиракман). Според Б. Петрунова поставянето на тухли и керемиди е свързано с две основни причини. Първата има отношение към оформянето на гробната яма, а втоtute objects" whose task was to redeem the souls of the living from death (Халачева 1979, 192).

In all cases a flint is a ritual object and its manifestations in agricultural cult (burial in a threshing board), as a symbol of domestic Christianity (flint cross) and as a preventive measure against reincarnation depend on the particular rituals in which it was used. In the Christian necropolises, one such case is documented in the necropolis near the village of Terziisko, grave No 13, where a woman was buried in a threshing board (Петрунова 1996, 43). A case of a grave with a threshing board was also recorded in the necropolis of Nova Nadezhda, which followed Muslim traditions. This is grave No 91, and the peculiarity here is that the grave is covered with a threshing-board[16]. In the Makak necropolis, flints were found in only one grave, No 46, and these were found in the area of the skull, chest and ribs next to the pelvis. In total, more than 30 pieces were found. The skeleton is that of an adult individual and the bones of the left half are dislocat-

[17] Гробни ями с ориентация юг – север: № 307, 316, 319, 337, 545, 584, 630, 685, 689, 768.

[16] Unpublished information from *Nova Nadezhda* Project.

Обр. 18. Гроб № 241, при който костните останки са затиснати с камъни.

Fig. 18. Grave no. 241, with the bony remains packed with stones.

рата е поставянето на тухла или керемида с издраскан кръстен знак като гробен дар (Петрунова 1996, 38, 125).

При разкриването на гробовете от некропола на Макак интерес предизвика гроб № 241, при който долните крайници са затиснати с три големи антични тухли и един камък (обр. 18). Това действие е извършено вероятно по време на погребването. Два големи камъка са поставени в горния край на гробната яма, над черепа, но това се е случило след погребалния ритуал, когато гробът е отварян допълнително и горната част на скелета е силно нарушена (вторично културно нарушение)[18]. При останалите три гроба фрагментите от тухли са малки и е възможно да са попаднали в гробната яма с насипваната в нея пръст. Подобна практика не е регистрирана в останалите некрополи,

[18] За това ще стане дума в следващата глава „Вторични културни нарушения".

ed, probably as a result of a rodent hole.

The practise of burial in a threshing-box board is known from several mediaeval necropolises, including the one investigated along the route of the Maritsa Motorway near the village of Velikan, Chirpan municipality. In grave No 76, where a child was buried, a total of 65 flints were discovered. The position of the flints indicates that a threshing board or part of it was placed on the child's body (Ангелов, in print).

This is also the right place to discuss the 10 burial pits, which have a south-north[17] orientation. This is an exceptionally unusual practise, especially for the period from the 15th to the 17th century and for a necropolis of a Muslim religious community. The question therefore arises whether these graves belong to a different ethnic group or date back to an earlier period. However, their stratigraphic position does not allow for an assignment to an earlier historical period. Moreover, in one of the examples mentioned, the burial pit is located next to (between) two other "regular" burial structures (fig. 17).

Another interesting feature of the necropolis is the discovery of brick fragments in the burial pits of the skeletons. Such fragments were found in graves Nos 241, 255, 443, 528. In the late Middle Ages, such a practise was recorded in Christian necropolises (Belyova Church and in Chirakman). According to B. Petrunova, the placement of bricks and tiles has two main reasons. The first has to do with the design of the burial pit, and the second is the placement of a brick or tile with an incised baptismal sign as a grave addition (Петрунова 1996, 38, 125).

In uncovering the graves from the Makak necropolis of Makak, grave No 241 showed some interesting features in which the lower limbs were pressed together with three large antique bricks and a stone (fig. 18). This action was probably carried out during the burial. Two large stones were placed at the top of the burial pit, above the skull. However, this was done

[17] Grave pits with south – north orientation: Nos 307, 316, 319, 337, 545, 584, 630, 685, 689, 768.

принадлежащи на мюсюлмански общности.

Камъни са регистрирани при 20 или в 2,9% от гробните съоръжения. Както бе отбелязано по-горе, камъните са малки или средно големи, необработени. При 13 от случаите камъните са маркиращи гробната яма, като при всички географската посока е различна. Те се откриват от запад, изток, юг и север. При тези маркиращи камъни не се открива никаква специална обработка. В шест от гробните ями камъните са поставени върху различни части от тялото на покойника, вероятно с цел затискане на отделните му части, като тук можем да бъдем категорични по отношение на обредните действия, които ще бъдат коментирани по-долу (обр. 19). Тук можем да се позовем и на мненията на двама английски пътешественици, преминали през територията на българските земи, разбира се, значително по-късно, но все пак техните записки са интересен момент: „При входа му се намират две гробища – едното християнско, другото мохамеданско. Надгробните камъни се различават само по грубите подобия на съответните за религията символи – кръста и тюрбана“ (Уилям МакМайкъл, 1818 г. – Английски извори, 550). Второто описание е на Чарлз Франкланд, който извършва своето пътуване през 1825 г.: „Надгробните паметници на турците обикновено са увенчани с грубо изработен тюрбан. Ако броят на надгробните камъни, които са без този орнамент, представлява някакъв критерий за преценка на останалите пропорции между двете религии (след изключване на обичайния брой на жените и децата), не бих се поколебал да заявя, че най-малко три-четвърти от предишното поколение трябва да са били християни и не виждам причини защо броят на тази общност трябва да е по-малък за сегашното поколение“ (Английски пътеписи, 598).

„Двойните гробове“ с по два индивида се срещат в 16 от регистрираните случаи и съставляват 2,5% от всички включени в статистическия анализ гробни съоръжения. Това е рядко явление, включително и за християнските некрополи. Според

after the burial ritual, when the grave was opened further and the upper part of the skeleton was heavily disturbed (secondary cultural disturbance)[18]. In the other three graves, the brick fragments are small and may have fallen into the grave when it was filled with earth. A similar practise was not recorded in the other necropolises belonging to Muslim communities.

Stones were found in 20 cases or 2.9% of all burials. As mentioned above, the stones are small or mediumin size and are not processed. In 13 of the cases the stones marked the burial pit, and in all cases the geographical direction varied. They were found from the west, east, south and north. No special treatment is found in these marker stones. In six of the burial pits the stones were placed on different parts of the body of the deceased, presumably with the aim of sealing the individual parts, and we can be clear about the ritual actions that will be commented on below (fig. 19). We will also refer to the views of two English travellers who passed through the area of the Bulgarian lands, much later of course. Nevertheless, their notes are of particular interest: “There are two cemeteries at its entrance – one is Christian and the other is Muslim. The gravestones differ only by the roughly cut similarities of the religious symbols, the cross and the turban” (Уилям МакМайкъл, 1818 г. – Английски извори, 550). The second description comes from Charles Frankland, who made his journey in 1825: “The tombstones of the Ottomans are generally crowned with a roughly cut turban. If the number of tombstones without this ornamentation is a criterion for judging the remaining proportions between the two religions (after deducting the usual number of women and children), I would not hesitate to assert that at least three-fourths of the former generation must have been Christians, and I see no reason why the number of this community in the present generation should be less” (Английски пътеписи, 598).

[18] This will be discussed in the next chapter “Secondary cultural disturbances”.

Обр. 19. Примери на гробове с поставени върху различни части от тялото камъни.
Fig. 19. Examples of graves with stones placed on different parts of the body.

изследователите този обичай не се санкционира от църквата, а „причините за извършването му могат да се свържат с обстоятелствата около смъртта“ (Петрунова 1996, 54). Най-чести са случаите на погребване на възрастен индивид с дете. В некропола на Макак такива са 11 от регистрираните двойни гробове (обр. 20). При останалите вариантите са две деца или двама възрастни (обр. 21). В проучваните досега некрополи, принадлежащи на население, изповядващо ислям, подобни гробни съоръжения не са регистрирани. Много е вероятно това да е „заемка“ от християнските погребални обичаи, което, както е видно, не е изключение.

ПОЗИЦИИ НА СКЕЛЕТИТЕ

Съгласно изискванията на мюсюлманския погребален обред мъртвият се полага в гроба с глава на запад и крака на изток. Главата се обръща на юг „в посока Мекка“, докато ръцете и краката са изпънати (Мустафа 2014, 169).

Според православния канон регламентът е подобен. Полагането на мъртвеца в гроба е с глава на запад и крака на изток. Тялото е изпънато, ръцете са свити и положени върху него. Лицето гледа на изток. Тази утвърдена от църквата позиция е най-консервативният елемент от погребалния обичай (Петрунова 1996, 45).

В некропола при Макак обаче се наблюдават редица отклонения от религиозните изисквания:

1. При 268 броя (40,5%) черепите се откриват обърнати в посока юг, като според погребалния ритуал на мюсюлманите това е позицията, в която се поставя главата на починалия (обр. 22). При някои от скелетите черепът е силно извит на юг, така че ляга върху дясната част на лицевия дял. При други наклонът на черепа е съвсем слаб, вследствие на което мандибулата опира в раменната кост. Тук може да се изкаже предположението, че под черепа е имало възглавница от нетрайни материали и вследствие на изтляването позицията се е променила. Такъв обичай

“Double graves” with two individuals each occur in 16 of the recorded cases and account for 2.5% of all burial structures included in the statistical analysis. This is a rare phenomenon, even for Christian necropolises. According to the researchers, this custom is not sanctioned by the Church, and “the reasons for its practise can be related to the circumstances of death” (Петрунова 1996, 54). The most frequent cases are those in which an adult is buried together with a child. In the Makak necropolis, 11 such graves were recorded (fig. 20). The remaining ones have the following variants: two children or two adults (fig. 21). In the necropolises studied so far, which belong to Muslim populations, no such grave structures were found. It is very likely that this is a “borrowing” from Christian burial customs, which, as can be seen, are no exception.

POSITIONS OF THE SKELETONS

In accordance with the requirements of the Muslim burial ritual, the dead is laid in the direction of Mecca”, and the arms and legs are stretched out (Мустафа 2014, 169).

The requirements are similar in the Orthodox canon. The body of the dead is laid in the grave with the head turned to the west and the feet to the east. The body is stretched out, the hands are bent and laid on the body. The face is turned to the east. This endorsed by the Church position of the deceased is the most conservative element of the funerary custom (Петрунова 1996, 45).

The necropolis at Makak, however, displays a multitude of deviations from the religious requirements:

1. In 268 of the burials (40.5%) the skulls were found facing south which according to Muslim burial ritual, is the position in which the head of the deceased is placed (fig. 22). In some cases, the skull is strongly tilted to the south so that it lies on the right side of the face. In others, the skull is very slightly tilted, and as a result, the mandible leans against the right humerus. One possi-

Обр. 20. Примери за „двойни“ гробове.
Fig. 20. Examples of “double” graves.

Обр. 21. Примери за „двойни“ гробове.
Fig. 21. Examples of “double” graves.

Обр. 22. Погребани с глава, обърната на юг.
Fig. 22. Buried with head facing the south.

е регистриран при алевиите (алевии или алевити) в Герлово (Мустафа 2014, 171). Такива позиции на черепите са регистрирани и при проучването на некропола при Нова Надежда[19]. Идентична позиция на черепите регистрира и П. Петрова при проучването на некропола при с. Градище, Шуменско (Петрова 1989, 167 – 168).

2. При 67 броя или 10,1% черепите се откриват обърнати в посока север (обр. 23). Тази позиция на главата е необичайна за мюсюлманските погребални практики. При всички мюсюлмански общности, независимо дали са шиити, или сунити, главата се обръща на юг (Мустафа 2014, 169). При някои от скелетите черепът е силно извит на север, така че „ляга" върху лявата част на лицевия дял. При други наклонът, подобно на тези, обърнати леко на юг, отново е слаб и мандибулата опира в раменната кост. Възможно е и при този вариант под черепа да е имало нетрайни материали. Досега при археологически проучвания в България при 12 гроба от мюсюлманския некропол при гр. Стралджа е регистрирана такава позиция – череп, обърнат на север (Василева 2016, 74). Такива позиции на черепите са регистрирани и при проучването на некропола при Нова Надежда[20]. Черепи, обърнати на север, са регистрирани и в некропола при с. Градище (Петрова 1989, 167 – 168).

3. При 41 броя (6,7%) черепите са в позиция с лицев дял на изток (обр. 24). Това е още една необичайна позиция на черепа. Както вече бе споменато, черепът трябва да е обърнат на юг, в посока Мека. В някои от гробовете при Макак мандибулите на черепите с лицев дял на изток най-често опират в горния край на гръдната кост. Тази позиция също предполага полагането на главата върху нетрайни материали. Такава позиция е регистрирана и в гробове от некропола до Стралджа (Василева, 2016, 74). Такива позиции на черепите са регистрирани и при проучването на некропола при Нова Надеж-

[19] Информация проект „Нова Надежда".

[20] Информация проект „Нова Надежда".

ble explanation is that there was a cushion of perishable material under the skull, and as a consequence of erosion, the position changed. Such a custom has been recorded among the Alevi at Gerlovo (Мустафа 2014, 171). Examples of such skull positions have also been recorded during the excavations of the necropolis at Nova Nadezhda[19]. An identical position of the skulls was noted by P. Petrova when excavating the necropolis near the village of Gradishte, Shumensko (Петрова 1989, 167–168).

2. In 67 cases or 10.1%, the skulls were facing north (fig. 23). This head position is unusual for Muslim burial practices. In all Muslim communities, whether Shia or Sunni, the head faces the south (Мустафа 2014, 169). In some cases, the skull is strongly curved to the north, so that it "lies" on the left-hand side of the face. In others, the inclination, similarly to those turned slightly to the south, is moderate and the mandible leans against the humerus. It is possible that in this variation, there was some perishable material placed under the skull as well. Until present the archaeological excavations in Bulgaria provided information about 12 graves from the Muslim necropolis at the town of Straldzha in which the skull is facing the north (Василева 2016, 74). Such positions of the skulls was documented during the excavations of the necropolis at Nova Nadezhda[20] as well. North-facing skulls were also documented in the necropolis near the village of Gradishte (Petrova 1989, 167 – 168).

3. In 41 cases (6.7%) the skulls are in a position where the facial section is turned to the east (fig. 24). This skull position rarely appears in Muslim burial grounds as well. As already stated, the skull should be facing south, in the direction of Mecca. In some of the graves at Makkak, the mandibles of skulls where the facial area is facing east, most often rest against the upper edge of the sternum. This position also suggests that the head may have been laid on a perishable material. Such positions are recorded in graves at the necropolis

[19] Information by *Nova Nadezhda* Project.

[20] Information by *Nova Nadezhda* Project.

Обр. 23. Погребани с глава, обърната на север.
Fig. 23. Buried with the head facing the north.

Обр. 24. Черепи в позиция с лицев дял на изток.
Fig. 24. Skulls in the position with the frontal lobes facing the east.

да[21], отбелязана е и в публикацията на П. Петрова (Петрова 1989, 167 – 168).

4. При 3 броя горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на гърдите (табло 4) или се наблюдава комбинация от две позиции – единият горен крайник е положен в областта на гърдите, другият – в областта на корема. Този малък процент (0,3%) предполага по-скоро изключение от правилото, но въпреки това буди интерес и въпроси, тъй като тази позиция на горните крайници е характерна за погребани по християнски обичай и не е известна от други мюсюлмански некрополи. Тук като пример може отново да се посочи некрополът при Нова Надежда, където погребалният ритуал е спазван системно и без отклонения. Това се забелязва и при другия сравнително голям мюсюлмански некропол при Карановo (Hiller, Nikolov 2002, 6).

5. При 9 броя горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на корема. Тази позиция също е характерна за погребани по християнски обичай. Не е известна от други мюсюлмански некрополи с изключение на гроб № 43 от некропола в Карановo, където десният горен крайник на погребания индивид е положен ниско в областта на корема (Hiller, Nikolov 2002, 6). В некропола при Макак в процентно отношение това са 1,4% от всички подложени на статистически анализ гробове. Подобна позиция на горните крайници отново се явява изключение от правилото за погребване в мюсюлманските общности.

6. При 64 броя горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на таза (върху или под него) (табло 5). Срещат се два варианта – единият или двата горни крайника са положени в областта на таза. Тази позиция е характерна за погребани по християнски обичай и е регистрирана в няколко некропола от XV – XVII в. – Прибой, Калиакра, Църква № 3, Терзийско (Петрунова 1996, 50 – 51). Позицията не е известна от други мюсюлмански некрополи. В некропола при Макак процентът на тази позиция

[21] Информация проект „Нова Надежда“.

near Straldzha (Василева, 2016, 74). Such positions of the skull were recorded in the study of the necropolis at Nova Nadezhda[21] as well. This position of the skulls is also mentioned in the publication by P. Petrova (Петрова 1989, 167 – 168).

4. In 3 cases, the upper limbs were bent at the elbow joints and laid on the chest (plate 4). Furthermore, a combination of two positions can be observed as well- one upper limb is laid in the chest area, whereas the other one is placed in the area of the abdomen. This small percentage (0.3%) suggests an exception to the rule, however, it raises interest and questions, as this position of the upper limbs is typical of those buried according to Christian custom and is not known from other Muslim necropolises. The necropolis at Nova Nadezhda can be referred to as an example, where the burial ritual was followed systematically and without deviation. This is noticeable in the other relatively large Muslim necropolis at Karanovo as well (Hiller, Nikolov 2002, 6).

5. In 9 cases, the upper limbs were bent at the elbow joints and placed on the abdomen. This position is also characteristic of those buried in accordance with Christian customs. It is not known from other Muslim necropolises, with the exception of grave No 43 from the Karanovo necropolis, where the right upper limb of the buried individual is laid low on the abdomen (Hiller, Nikolov 2002, 6). In the necropolis at Makak, in percentage terms, these represent 1.4% of all graves subjected to statistical analysis. Such a position of the upper limbs appears once more to be an exception to the burial customs of Muslim communities.

6. In 64 cases, the upper limbs were bent at the elbow joints and placed in the pelvic region (on or below the pelvis) (plate 5). There are two variations – one or both upper limbs are laid in the pelvic region. This position is characteristic of Christian customs and has been recorded in several necropolises dated between the 15th and 17th century – Priboy, Kaliakra, Church No 3, Terziysko (Петрунова 1996, 50 – 51). The position is not known from other Muslim necropolises.

[21] Information by *Nova Nadezhda* Project.

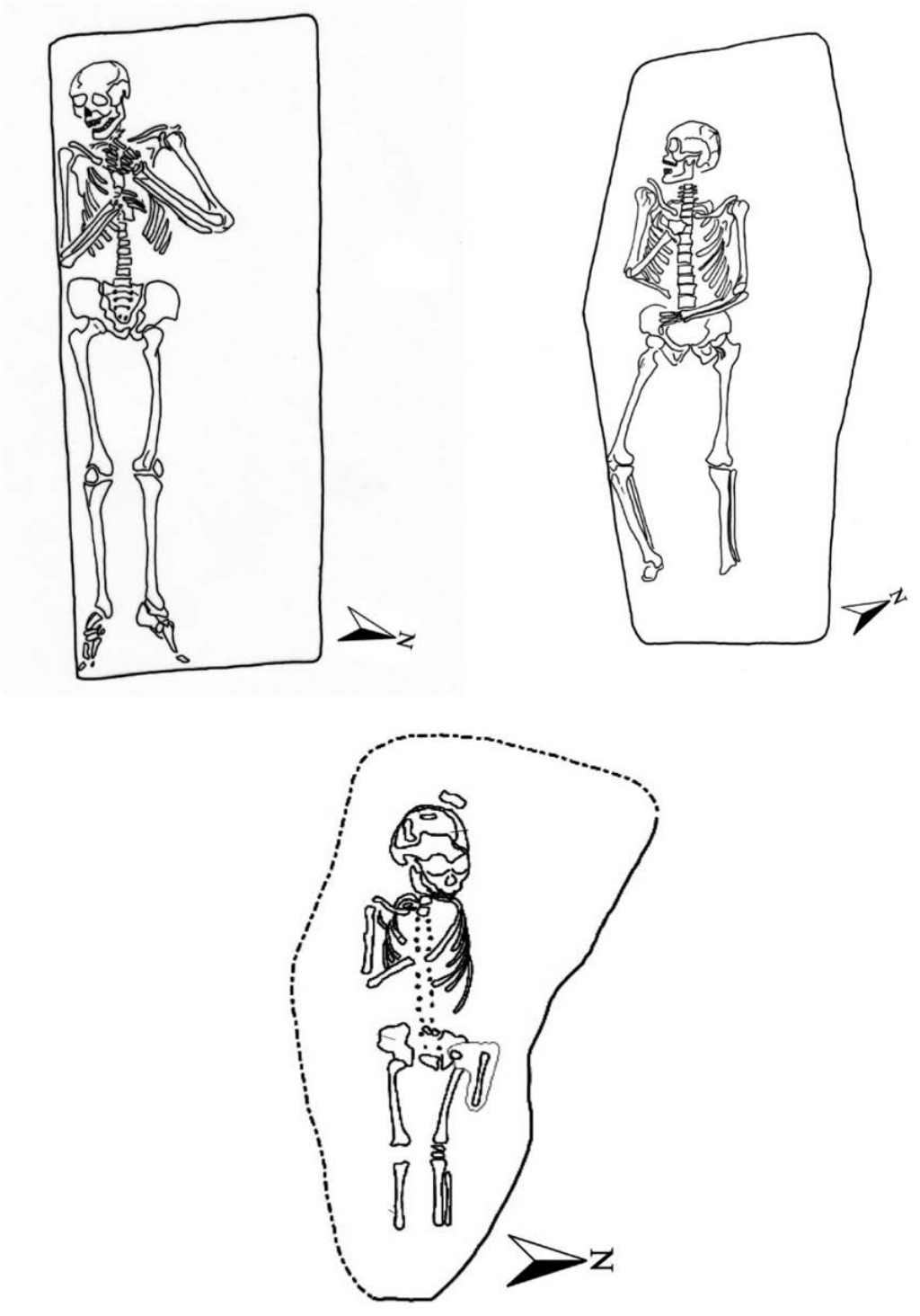

Табло 4
Plate 4

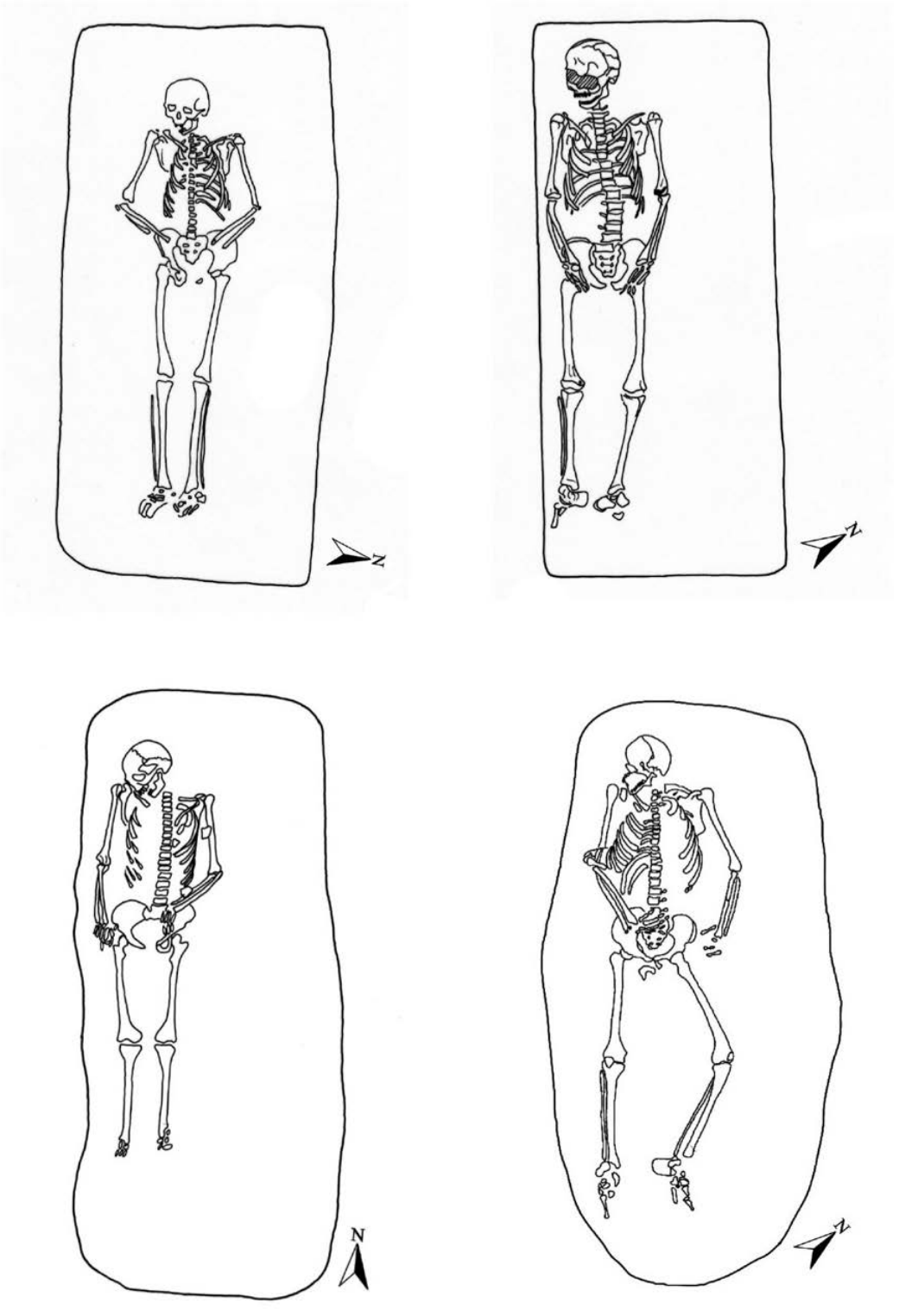

Табло 5
Plate 5

ция на горните крайници е сравнително висок (9,7%), като в същото време отново се явява изключение от правилото.

7. При 477 броя долните крайници са изпънати (табло 6). Това е нормалната позиция на долните крайници, характерна както за мюсюлманския, така и за християнския погребален обред. Всички останали позиции са извън канона. Тази позиция на долните крайници заема 72,1% от подложените на статистически анализ скелети.

8. При 109 броя долните крайници са свити в коленните стави. Това са 16,5% от включените в анализа гробове. Позицията не е обичайна и отново може да се приеме като изключение от правилото. Към тази позиция може да се добави и още една, а именно – единият долен крайник е свит, другият изпънат (табло 7). И двата варианта са изключение от правилото. Леко свиване на единия долен крайник е регистрирано в некропола при Караново (Hiller, Nikolov 2002, 6), както и в некропола на Нова Надежда[22]. Тези позиции вероятно зависят от изтляването на плата (кефин), с който са били увивани телата и/или от изтляването на дрехите, с които са били погребвани. Ритуал, характерен за алевиите и за огузките племена от предислямския период. Гробове от този период с погребани с дрехи и обувки мъж и жена са открити при разкопки в Талас, област Кайсери в Среден Анадол (Ölmez 2008, 36 – 37).

9. При три броя целият скелет е леко обърнат в южна посока (обр. 25). Би следвало телата на починалите да се полагат в абсолютно изпънато положение в гробните ями. Още повече това зависи по принцип от задължителното наличие на ниша, чиито размери и височина не предполагат друга позиция на телата. Тази практика обаче е характерна за мюсюлманския погребален обред (Мустафа 2014, 169). Не е отбелязана изрично в останалите публикации, които отразяват резултатите от проучванията на некрополи, принадлежащи на мюсюлмански общности.

[22] Информация проект „Нова Надежда“.

In the necropolis at Makak, the percentage of this upper limb position is relatively high (9.7%), and it once more appears to be an exception to the rule.

7. In 477 cases, the lower limbs are extended (plate 6). This is the normal position of the lower limbs, characteristic of both Muslim and Christian burial rituals. All other positions are outside the canon. This position of the lower limbs accounts for 72.1% of the skeletons subjected to statistical analysis.

8. In 109 cases, the lower limbs were bent at the knee joints. This represents 16.5% of the graves included in the analysis. The position is not common and can once more be considered an exception to the rule. Another position can be considered related, namely, one lower limb flexed whereas the other one is extended (plate 7). Both variants are exceptions to the rule. A slight bent of one lower limb has been recorded in the necropolis at Karanovo (Hiller, Nikolov 2002, 6), as well as in the necropolis of Nova Nadezhda[22]. These positions probably depend on the decay of the cloth (kafan) with which the bodies were wrapped and/or the decay of the clothing with which they were buried. This is a ritual characteristic of the Alevi and Oghuz tribes of the pre-Islamic period. Graves from this period, with men and women buried with clothing and shoes, have been found in excavations at Talas, Kayseri district in Central Anatolia (Ölmez 2008, 36-37).

9. In 3 cases, the entire skeleton is slightly turned to the south (fig. 25). The bodies of the deceased would have been laid in an upright position in the burial pits. As a general rule, this depends on the mandatory presence of a niche whose size and height do not suggest any other position for the bodies. However, this practice is characteristic of Muslim burial rituals (Мустафа 2014, 169). In the other publications that reflect the results of investigations of necropolises of Muslim communities, this is not explicitly mentioned.

[22] Information by *Nova Nadezhda* Project.

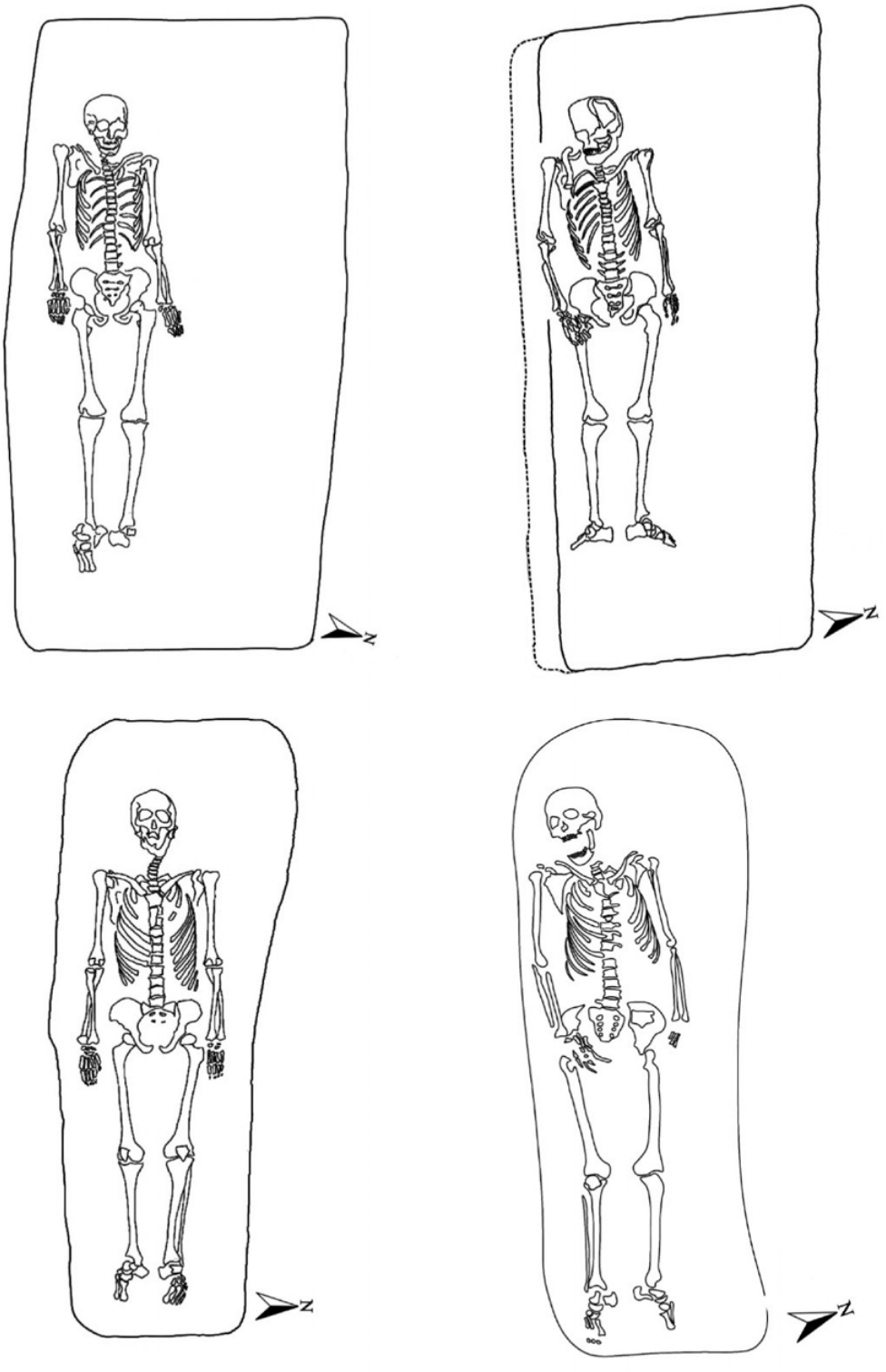

Табло 6
Plate 6

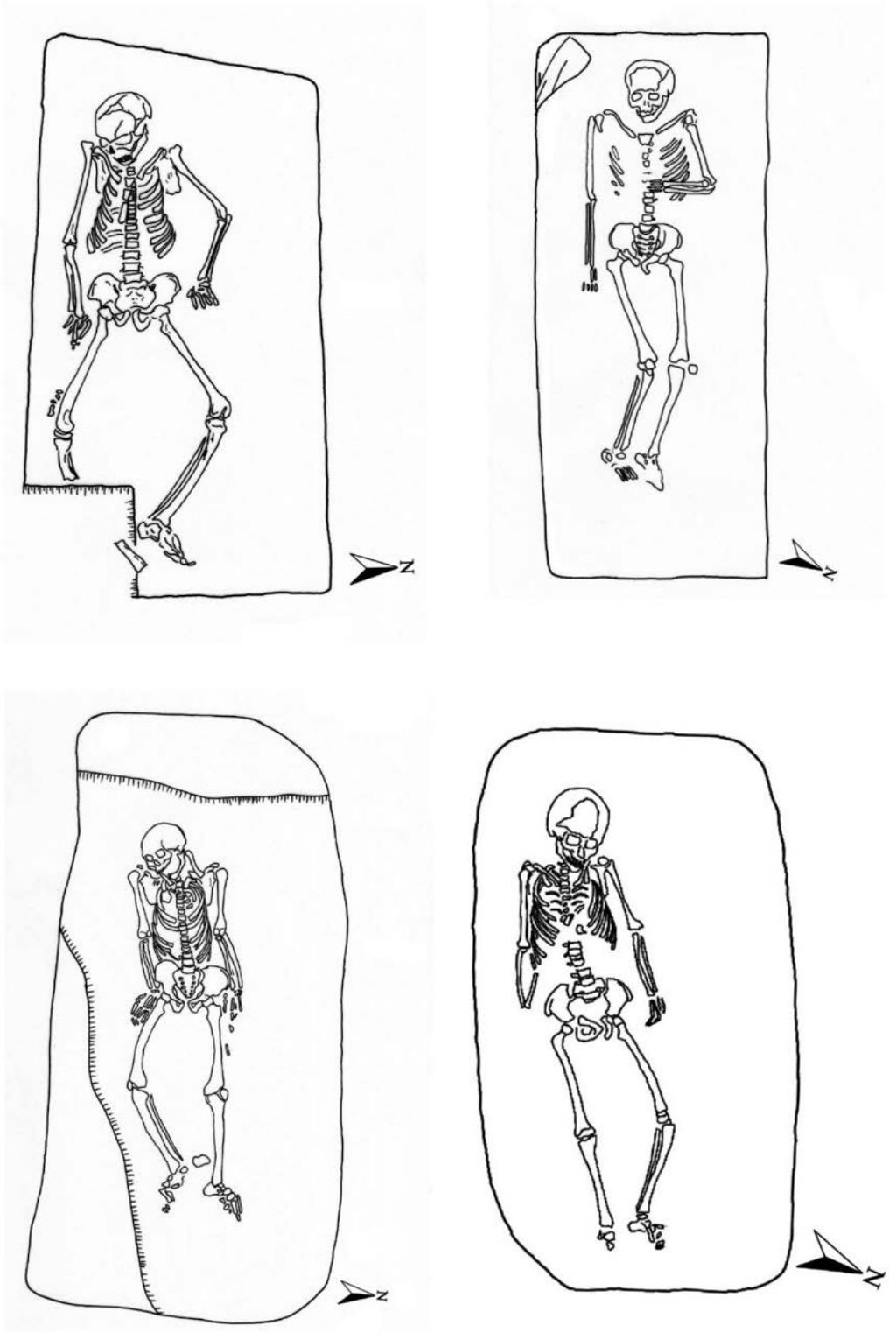

Табло 7
Plate 7

Обр. 25. Примери за скелети, обърнати в южна посока.
Fig. 25. Examples of skeletons facing south.

ВТОРИЧНИ КУЛТУРНИ НАРУШЕНИЯ

Вярата в съществуването на демонични сили е широко застъпена на Балканския полуостров както през Средновековието, така и през османския период. „Представата за съществуването на различни демони се основава на вярването във възможното превъплъщаване на човека след неговата смърт“ (Тютюнджиев, Чаушев 2017, 23). Тази тема е широко застъпена основно в етнографски изследвания, но в последните години доби публичност и чрез археологическите проучвания. Тук ще избегнем свръхинтерпретация на тези аномалии в погребалния обред, но те ще бъдат разгледани в общото изследване на некропола при Макак, тъй като подобни девиации са регистрирани при археологическото проучване на обекта.

Череп, обърнат с лицевия дял надолу или нагоре. В некропола при Макак такива са случаите при гробове № 441, 556, 613 (обр. 26). Такава неестествена позиция е регистрирана в некропола на Аневско кале, който е християнски. Там в два гроба са регистрирани черепи, обърнати с лицевия дял надолу. И двата принадлежат на жени (Джамбов 1991, 151, 157). Друг случай на череп в неестествено положение е регистриран в манастирския комплекс Великата Лавра. Проучванията са на А. Попов от 1976 г. Гроб № 274 е на възрастен индивид, погребан в изпънато положение по гръб. Черепът е разместен и обърнат с лицевата част надолу (Петрунова, дисертация 1996, 48). За обръщане на покойника по очи съобщава Х. Вакарелски. Сведението е от с. Беловица, Пловдивско, където ако е умрял свещеник, а жена му иска да се омъжи след смъртта му, го обръщат по корем, „за да не гледа“. Но при заравянето го поставят в обичайното положение (Вакарелски, 1990, 127). Както се вижда, към никой от горните гробове не можем да отнесем този единствен етнографски извор. Същото се отнася и за регистрираните случаи в некропола при Макак. Много по-вероятно е двата случая от Аневско кале да са свър-

SECONDARY CULTURAL DISTURBANCES

The belief in the existence of demonic powers was widespread in the Balkan Peninsula, both in the Middle Ages and in the Ottoman period. “The idea of the existence of various demons is based on the belief in the possible reincarnation of man after his death” (Тютюнджиев, Чаушев 2017, 23). This theme is widely used, especially in ethnographic studies, but in recent years it has also gained prominence through archaeological studies. We will avoid over-interpreting these anomalies in burial rituals here, but they will be taken into account in the general study of the Makak necropolis, as similar deviations were found in the archaeological study of the site.

Skull facing down or up. In the necropolis at Makak, such are the cases at graves Nos 441, 556, 613 (fig. 26). Cases of this unnatural position are recorded in the necropolis of Anevo Kale which is Christian. In two cases, skulls were recorded facing downwards (Джамбов 1991, 151, 157). Both of them belong to women. Another example of a skull in an unnatural position has been recorded in the Monastery Complex of the “Great Lavra”. The studies were carried out by A. Popov in 1976. Grave No 274 belongs to an elderly individual who was buried in a straight position on his back. The skull is dislocated and the face is turned downwards (Петрунова, Dissertation 1996, 48). H. Vakarelski reports on the face of the deceased lying on his eyes. The information originates from Belovitsa village, Plovdiv region, where if a priest died and his wife wanted to remarry after his death, they turned him on his stomach “so that he would not be able to see”. However, at the time of the burial, they would put him in the usual position (Вакарелски, 1990, 127). As can be seen, we cannot attribute this single ethnographic source to any of the graves described above. The same applies to the recorded cases in the necropolis at Makak. It is far more likely that the

Обр. 26. Примери за регистрирани случаи, в които черепът е обърнат с лицевия дял нагоре или надолу.

Fig. 26. Examples of recorded cases in which the skull is rotated with the frontal lobe facing upwards or downwards.

зани с обредите против превъплъщаване. Частите от тъкан, открити на мястото, където е трябвало да се намира черепът при гроб № 49, показват, че първоначално погребението е било редовно. По някакви причини, най-вероятно свързани със страха от демони, черепът е разместен допълнително, но не преди 40-ия ден от погребението. Именно до 40-ия ден след смъртта могат да се предприемат някакви мерки при подозрение, че мъртвецът може да се превъплъти (Петрунова, дисертация 1996, 48).

Череп, отделен от торса. Такива примери в некропола при Макак откриваме в гробове №№ 2, 13, 72, 155, 461, 665 (табла 8, 9). В християнски некрополи такава практика е известна от гроб № 49 от некропола в Преслав (Аладжов 1991, 92 – 93). Не е известна при некрополи на мюсюлмански общности. Тук е мястото да се отбележи, че в два от гробовете (№№ 13 и 72) скелетите са положени по корем, черепите са отделени и са поставени между бедрените кости. Тези вторични нарушения са коментирани в етнографската литература, като според Х. Вакарелски някои от начините за „обезвреждане" са промушване на тялото в корема или сърцето или отсичане на главата и преместването ѝ (Вакарелски 2008, 331).

Липсващ череп. В изследвания некропол са регистрирани няколко такива гроба с №№ 3, 135, 224, 281, 388, 429, 448 (табла 10, 11). Това културно нарушение би могло да бъде обяснено или с практика против превъплъщаване с отстраняване на главата преди погребението (обезглавяване) (Петрунова, дисертация 1996, 57 – 58), или с нарушаване на гробната яма, каквито са случаите с гробове №№ 135, 429, които са нарушени от вкопавания (обр. 27). В останалите съоръжения не е регистрирано нарушение на гробната структура.

Отделен от торса горен крайник или част от него. Такива случаи са регистрирани в гробове № 160, 251, 284, 317, 350, 468, 544, 617, 618, 683 (табло 12). Подобни вторични нарушения са регистрирани в редица гробове

two cases from Anevo Kale are related to rituals against reincarnation. The pieces of fabric found where the skull would have been at grave No 49 indicate that the burial was originally regular. Due to unknown reasons, most likely related to fear of demons, the skull was further displaced, however, not before the 40th day of burial. It was not until the 40th day after death that any measures could be taken on the suspicion that the dead person might reincarnate (Петрунова, Dissertation 1996, 48).

Skull separated from torso. Such examples in the necropolis at Makak are found in graves Nos 2, 13, 72, 155, 461, 665 (plates 8-9). In Christian necropolises, such practice is known from grave No 49 from the Preslav necropolis (Аладжов 1991, 92-93). The practice has not been observed in necropolises of Muslim communities. It is worth noting here that in two of the graves (Nos 13 and 72), the skeletons were laid on their stomachs and the skulls were separated and placed between the femurs. These secondary disturbances have been commented on in the ethnographic literature, and according to H. Vakarelski, some of the ways of "preventaion" are puncturing the body in the abdomen or heart or cutting off the head and moving it (Вакарелски 2008, 331).

Missing skull. Several such graves were recorded in the necropolis that is being studied: Nos 3, 135, 224, 281, 388, 429, 448 (plates 10-11). This cultural disturbance could be explained either by an anti-incarnation practice, with the removal of the head before burial (decapitation) (Петрунова, Дисертация 1996, 57–58), or by disturbance of the burial pit, as is the case with graves Nos 135, 429, which are disturbed by entrenchments (fig. 27). In the remaining structures, no disturbances of the burial structure were recorded.

An upper limb or part of an upper limb separated from the torso. Such instances are recorded in graves Nos 160, 251, 284, 317, 350, 468, 544, 617, 618, 683 (plate 12). Similar secondary disturbances have been registered in

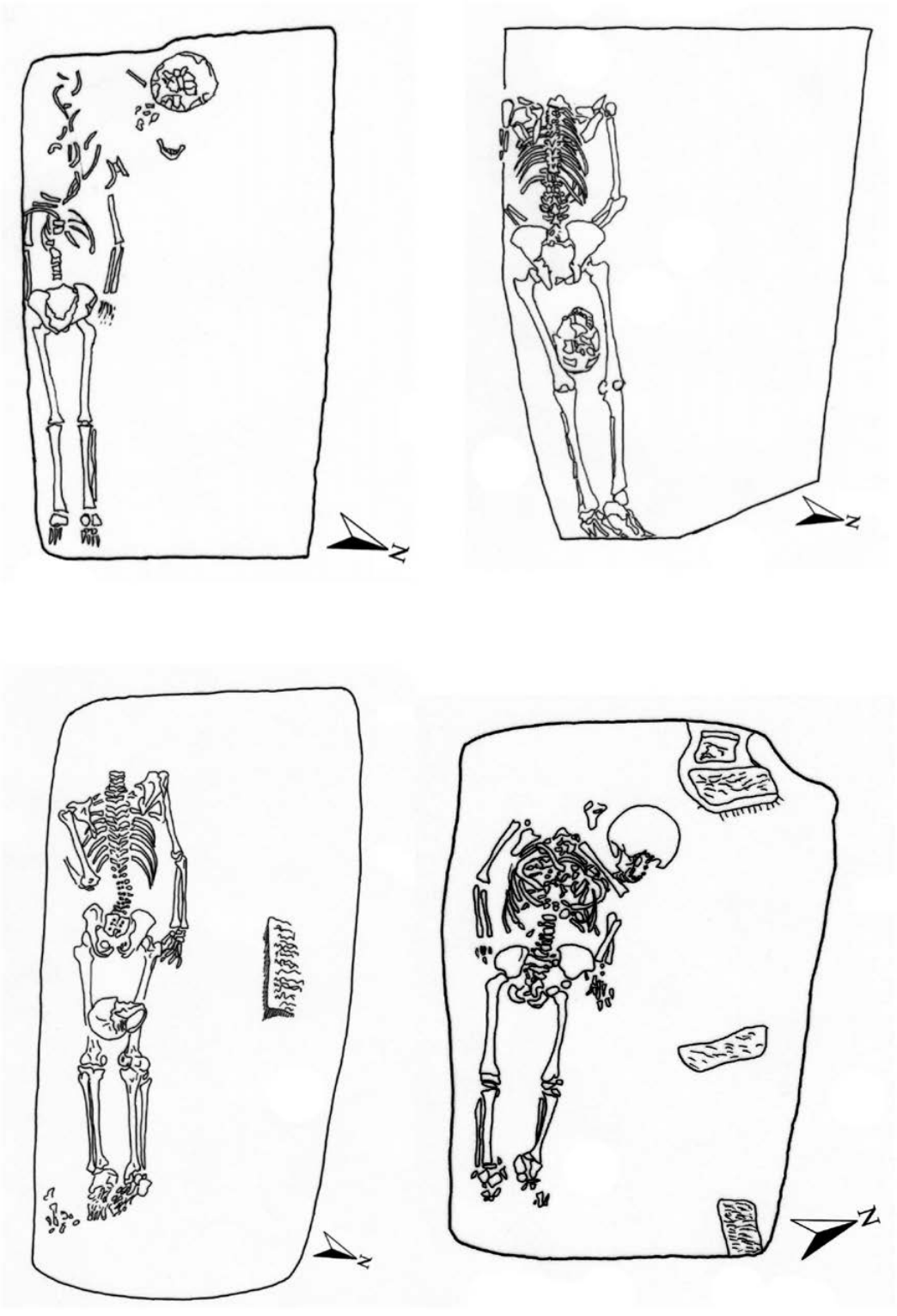

Табло 8
Plate 8

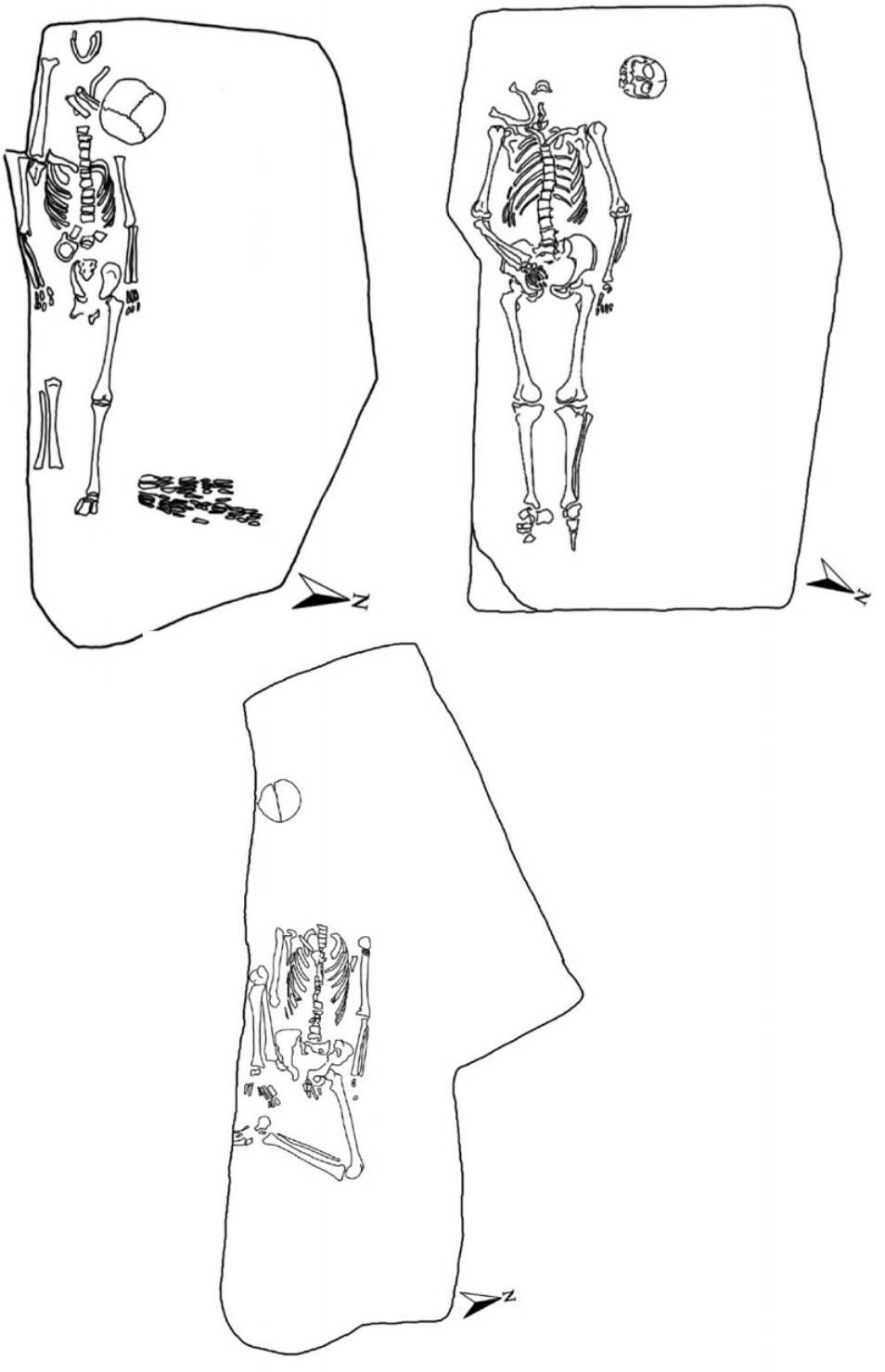

Табло 9
Plate 9

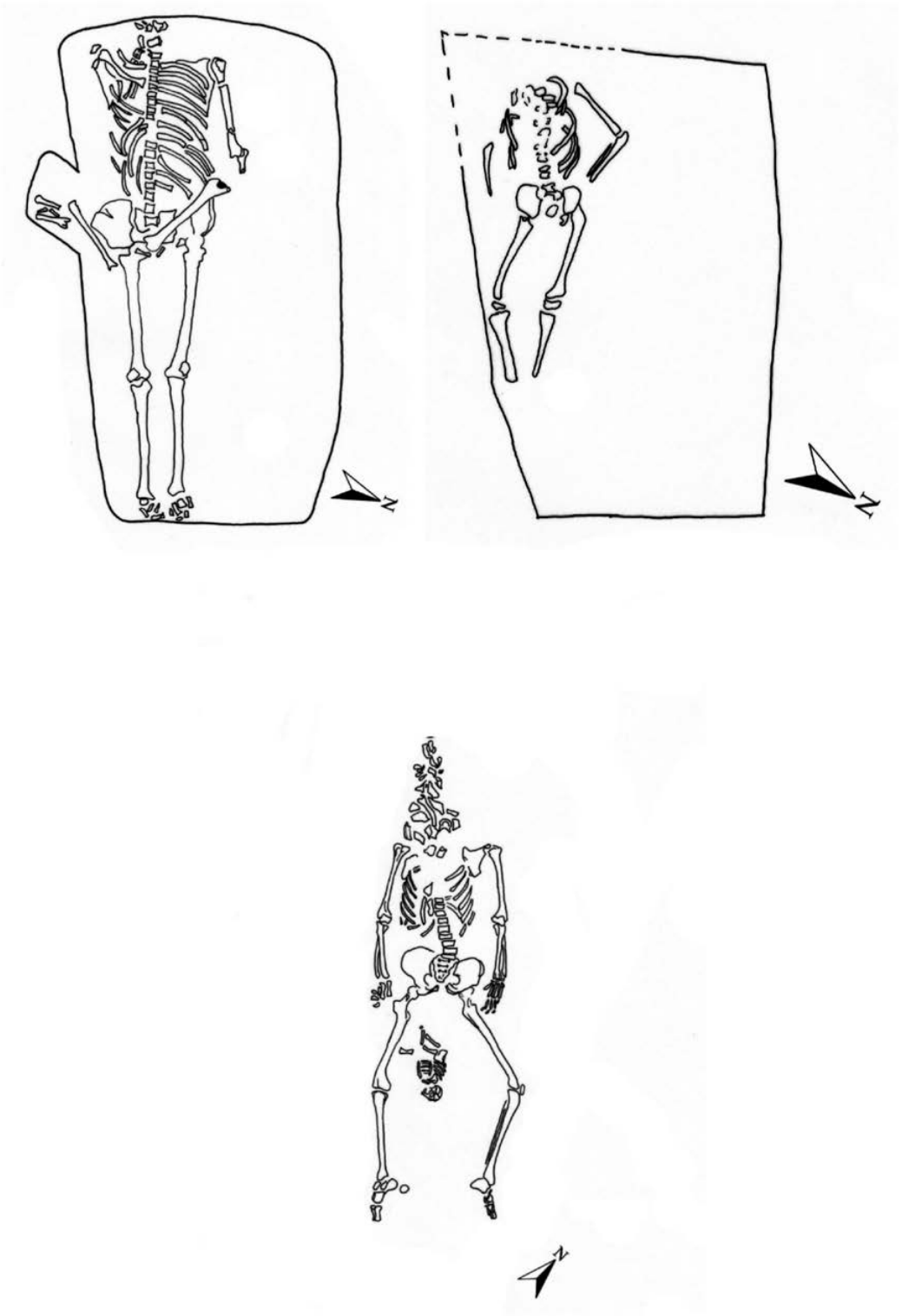

Табло 10
Plate 10

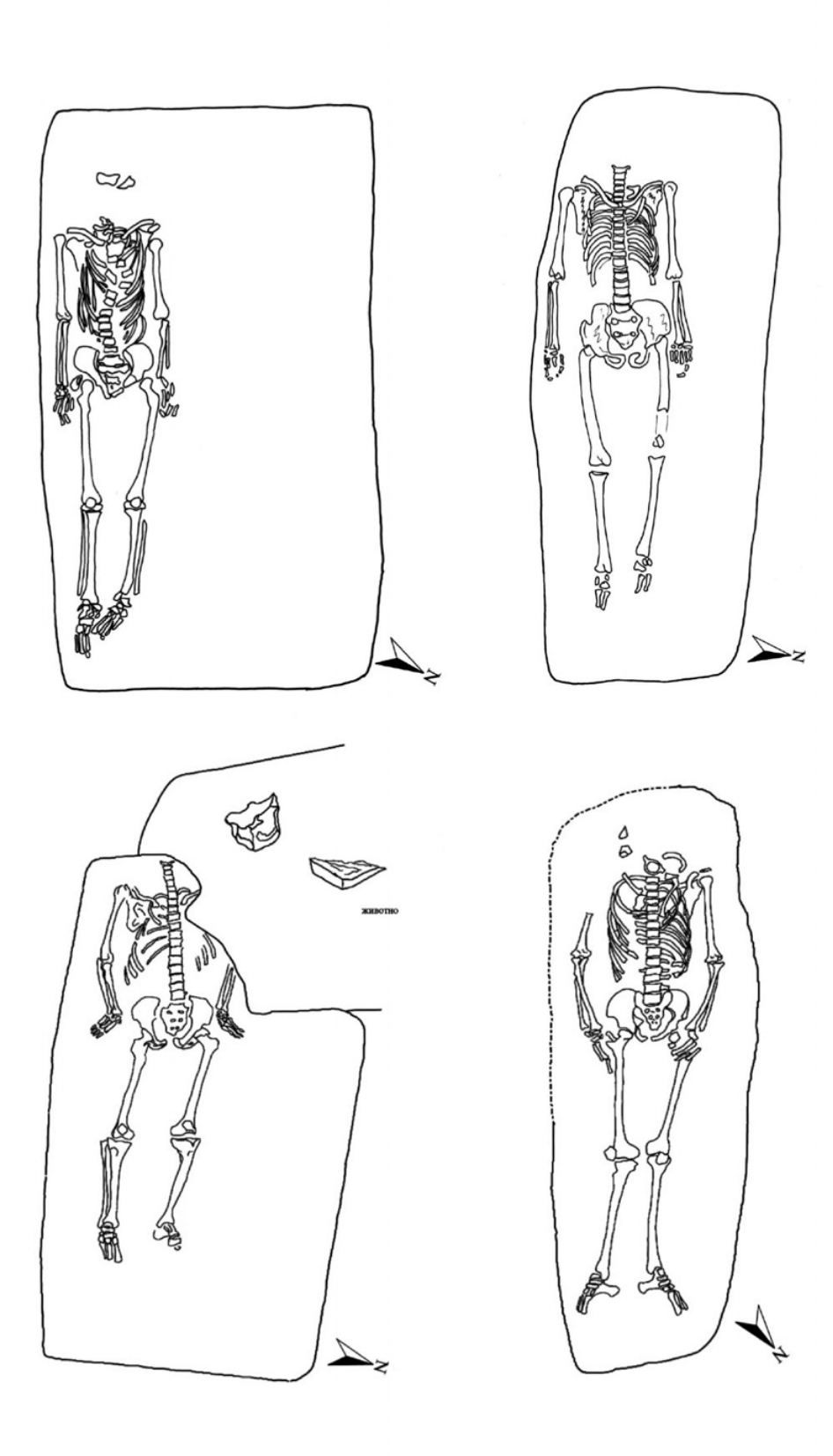

Табло 11
Plate 11

Обр. 27. Скелети с липсващи черепи.
Fig. 27. Skeletons with missing skulls.

от християнски некрополи (Османова могила на Калиакра, Крушето, Пернишка крепост, Сливен, Янтра) (Петрунова, дисертация, 56 – 57). Те са от периода на Второто царство. За Късното средновековие са по-характерни други вторични нарушения като: ***отрязване/преместване на стъпалата или долен крайник или разбъркване на костите на торса.*** В некропола при Макак са регистрирани и такива вторични намеси в множество гробове[23]. За тези девиантни позиции има няколко хипотези. На първо място би следвало да се отчете естествената биотурбация, особено в гробовете с погребани съвсем

[23] № 42, 46, 59, 62, 118, 125, 155, 157, 159, 171, 181, 187, 198, 214, 215, 241, 262, 270, 275, 291, 328, 348, 357, 374, 386, 387, 400, 407, 426, 427, 461, 463, 465, 468, 473, 484, 499, 510, 511, 512, 515, 523, 526, 532, 559, 571, 585, 626, 627, 658, 660, 668, 669, 690, 698, 701, 715, 720, 743, 748, 769.

a multitude of graves from Christian necropolises (Osmanova Mound on Kaliakra, Krusheto, Pernik Fortress, Sliven, Yantra) (Петрунова, Дисертация, 56–57). They are from the period of the Second Bulgarian Empire. Other secondary disturbances are more characteristic for the Late Middle Ages, such as: ***severing/repositioning of the feet or lower limb or disarticulation of the bones of the torso.*** At the necropolis of Makak, such secondary interventions have also been recorded in a multitude of graves[23]. There are several hypotheses for these deviant positions. Firstly, the rodent holes should be taken into account, especially in graves where

[23] No 42, 46, 59, 62, 118, 125, 155, 157, 159, 171, 181, 187, 198, 214, 215, 241, 262, 270, 275, 291, 328, 348, 357, 374, 386, 387, 400, 407, 426, 427, 461, 463, 465, 468, 473, 484, 499, 510, 511, 512, 515, 523, 526, 532, 559, 571, 585, 626, 627, 658, 660, 668, 669, 690, 698, 701, 715, 720, 743, 748, 769.

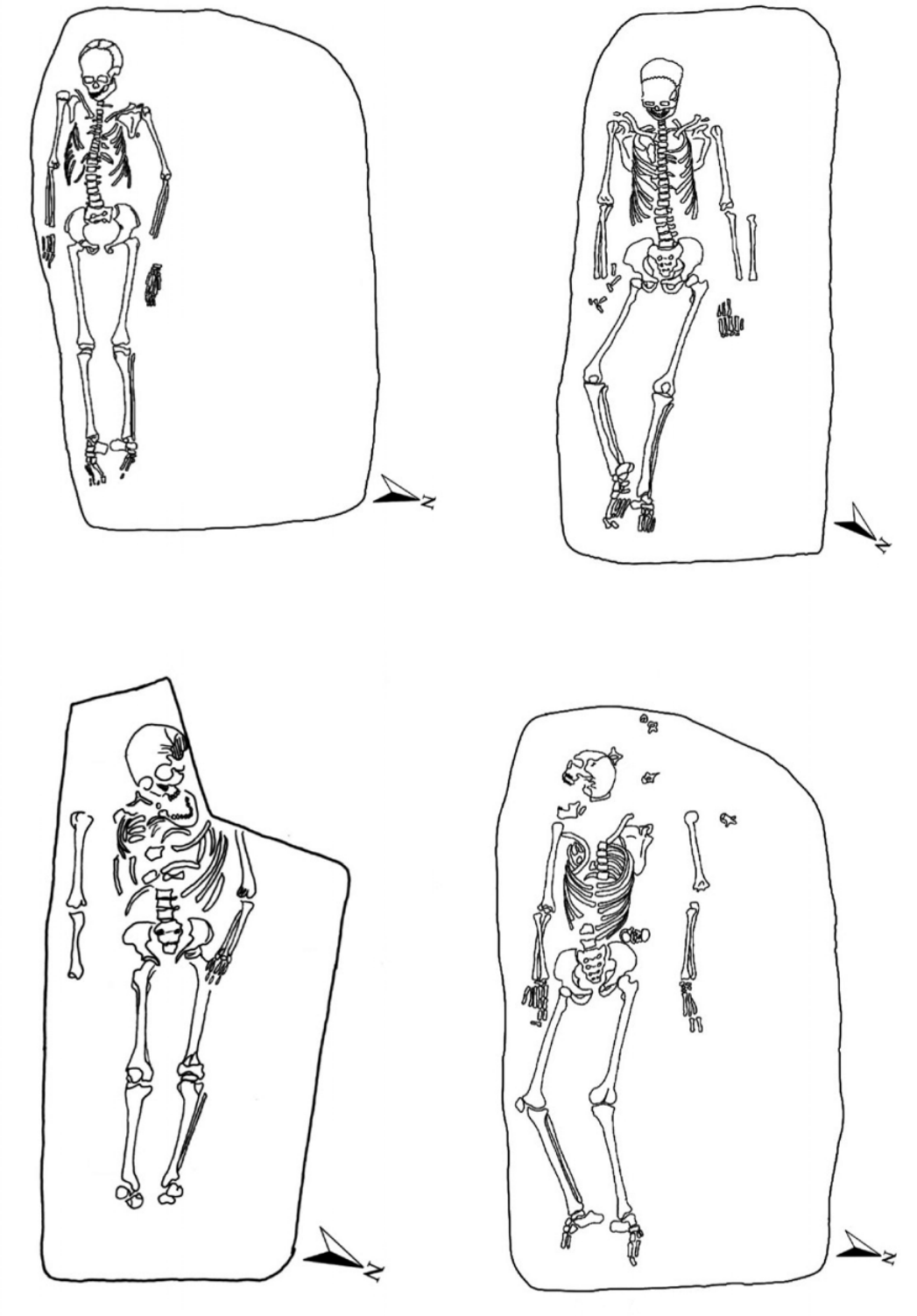

Табло 12
Plate 12

млади индивиди (бебета и малки деца). При тези случаи костите са малки и твърде трошливи, а биотурбацията е логичен фактор за нарушенията. Това естествено не изключва подобни нарушения и при възрастни индивиди. Втората особеност се наблюдава при скелети, в чиито ями са открити запазени дървени конструкции. С много голяма вероятност може да се твърди, че нарушенията в тези случаи биха могли да са причинени от слягането на пръстта и дървените скари, поставяни в гробните ями. На трето място можем да поставим умишленото увреждане на останките в гробовете (преди или след погребването). Както вече беше отбелязано, тази практика е широко разпространена в християнските некрополи от периода на Средновековието, но не е известна от досега проучените мюсюлмански. Повече от очевидно е обаче, че те не са чужди на мюсюлманското население. Както отбелязва И. Тютюнджиев: „Османските турци донасят със себе си не само нова религия, но и много вярвания, част от които се свързват с демоните...“ (Тютюнджиев, Чаушев 2017, 32).

В подложения на анализ некропол особено показателни са случаите, в които скелетите са открити в гробните ями, затиснати с камъни и/или тухли. Такива са примерите в следните гробове: № 8, в който долните крайници на погребания индивид са затиснати с три големи камъка; № 136, върху чийто таз е поставен плочест камък; № 180, при който камък е поставен в областта на гърдите и главата; № 241, при който горната половина на скелета е затисната с камъни, а долните крайници с преизползвани антични тухли (табло 13). Според археологическата и етнографската литература това е един от начините за „обезвреждане“ на мъртвото тяло (Петрунова 1996, 98). Причината да се осакатява тялото, е вярването, че когато има наранявания или са му отрязани краката, демонът не може да напусне гроба и да заплашва живите (Георгиева, 1983, 155).

very young individuals have been buried (infants and young children). In these cases, the bones are small and too crumbly, and the rodent holes are logical contributor to the disturbance. This, of course, does not exclude similar disturbances in adult individuals. The second feature is observed in skeletons in pits where wooden structures were found. It can be argued with high certainty that the disturbances in these examples could have been caused by the subsidence of the soil and the wooden grids placed in the burial pits. Lastly, we can place the intentional damage of the remains in the graves (before or after burial). As already stated, this practice is widespread in Christian necropolises of the medieval period, however, it is not observed in the Muslim ones studied so far. It is more than obvious, however, that they were not foreign to the Muslim population. As I. Tyutyundzhiev reports “The Ottoman Turks brought with them not only a new religion, but also many beliefs, some of which are associated with demons...”(Тютюнджиев, Чаушев, 2017, 32).

In the necropolis under analysis, the cases where skeletons were found in burial pits covered with stones and/or bricks are particularly revealing. Such are the examples in graves: No 8, where the lower limbs of the buried individual were pressed with three large stones, No 136, where a flat stone was placed on the pelvis, No 180, where a stone was placed in the area of the chest and the head, No 241, where the upper half of the skeleton was pressed down with stones and the lower limbs with reused antique bricks (plate 13). According to the archaeological and ethnographic literature, this is one of the ways of “disposing” of the dead body (Петрунова 1996, 98). The reason for the mutilation of the body is the belief that when there are injuries or the legs are cut off, the demon cannot leave the grave and threaten the living (Георгиева, 1983, 155).

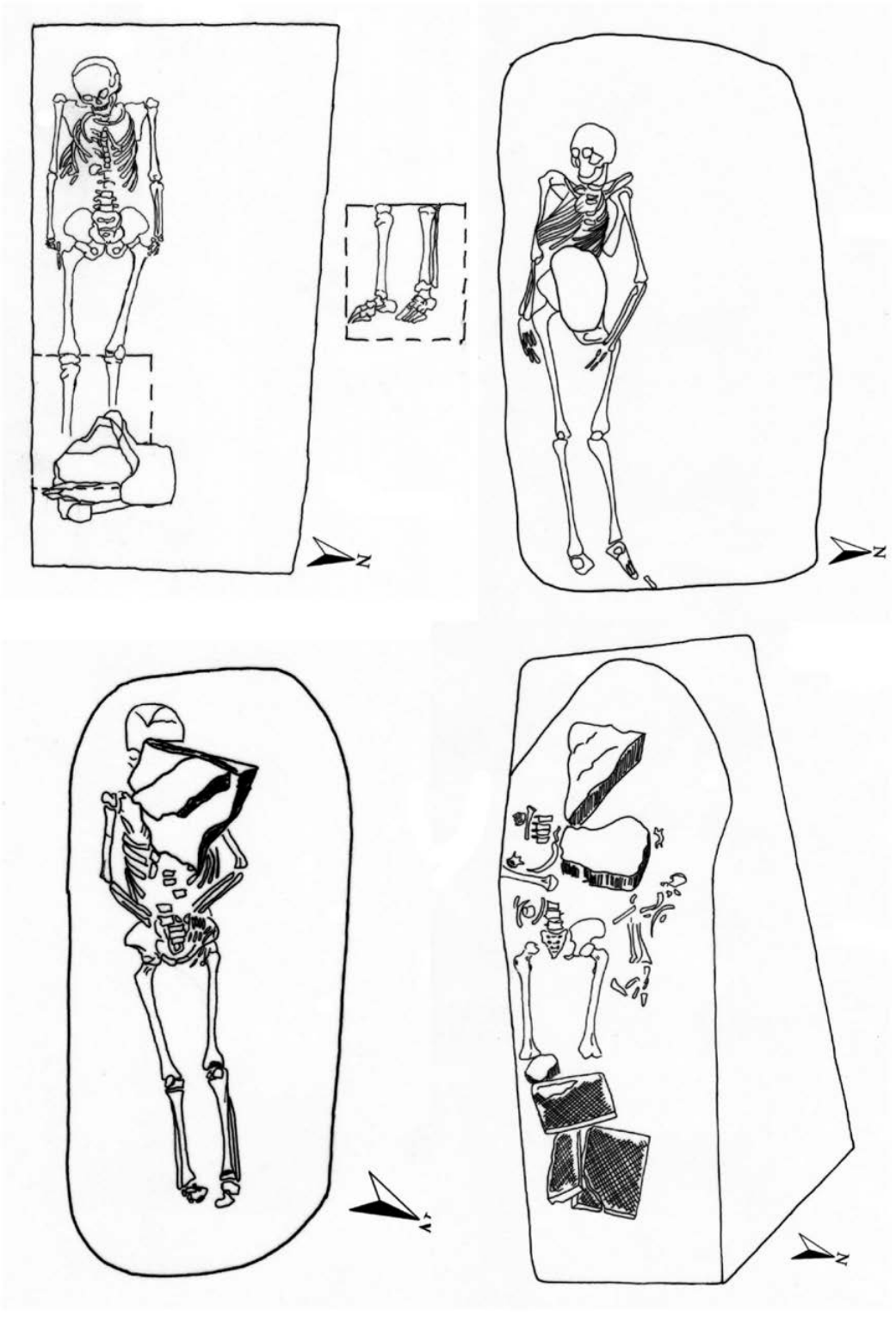

Табло 13
Plate 13

НАХОДКИ

Поредното изключение в некропола при Макак са откритите находки в три от гробовете. Те са с №№ 151, 156 и 236. В гроб № 151, в който е погребано дете, при костите на десния му горен крайник е открит бронзов пръстен с размери 2,5 х 1/1,1 х 0,15 м (обр. 28). Този пръстен спада към тип IV – пръстени с кръгла, елипсовидна или квадратна плочка със/без украса (Василева 2019, 116). Плочката на пръстена от гроб № 151 (кат. № 121) е украсена с две малки врязани успоредни линии и малки полукръгчета от двете страни на линиите. Този тип пръстени представляват често масивни екземпляри от бронз или сребро. Техниката на изработка е леене. Халките най-често са с полукръгло сечение и се разширяват в плочки с различни форми (квадратни, кръгли и др.), със или без украса. Като тип се развива от по-ранните периоди и през Второто царство, вероятно е и най-масовият тип пръстени, което зависи до голяма степен от лесната и бърза изработка. Широко разпространен е в Сърбия, Македония, Румъния. L. Dumitriu определя този тип като „пръстени с плосък щит", с голямо разнообразие в украсата от обикновени врязани линии, геометрични и растителни мотиви и др. (Dumitriu 2001, 36 – 39). Във всички изследвания, в зависимост от

FINDS

The artefacts yielded by three of the burials are another exception in the Makak necropolis. They are No 151, 156 and 236. Grave No 151 is a child burial. A bronze ring measuring: 2.5 x 1/1.1 x 0.15 m was found near the bones of his right upper limb (fig. 28). This ring belongs to Type IV – rings with a round, elliptical or square plate with/without decoration (Василева 2019, 116). The plate of the ring from Grave 151 (cat. No 121) is decorated with two small incised parallel lines and small semicircles on either side of the lines. Rings of this type are often of immense size and are made of either bronze or silver. The manufacturing technique is casting. The rings usually have a semicircular cross-section and expand into plates of various shapes (square, round, etc.), with or without decoration. This type first appears in earlier periods and into the Second Empire and is probably the most widespread type of ring, mainly due to its simple and quick manufacturing process. It is widespread in Serbia, Macedonia and Romania. L. Dumitriu defines this type as "flat shield rings", with a wide variety of decorations such as simple incised lines, geometric and floral motifs, etc. (Dumitriu 2001, 36 – 39). In all studies, this type of rings is dated in a wide range from the 12th to the 17th century, de-

Обр. 28. Бронзов пръстен от гроб № 151, открит на десен горен крайник.
Fig. 28. Bronze ring from grave 151, found on the right upper limb.

Обр. 29. Фрагментирана обица от гроб № 156, открита от дясната страна на черепа.
Fig. 29. Fragmented earring from grave No 156 found at the right side of the skull.

хронологическите рамки на обекта, този тип пръстени се датират в широките граници от XII до XVII в.

В гроб № 156 (кат. № 124) от дясната страна на черепа на погребания индивид (жена) е открита обица (обр. 29). Тя е фрагментирана, медна халка с кръгло сечение и нанизано мънисто. Типът на тази обица, макар и фрагментирана, може да бъде определен като тип ІД, вариант 1 – халки с нанизани мъниста (Василева 2019, 83). Те се изработват от тънка тел с кръгло сечение. Мънистата са от различен материал – стъкло, керамика. Те са с различна големина и се срещат по едно или две. Прегледът на материала и публикациите показва, че този вариант на обикновените халки се среща сравнително рядко. Според типологията на В. Григоров този тип обици съществува в периода IX – XI в. (Григоров 2007, 15). В класификационните схеми на чужди автори той присъства единствено в изследванията на накитите от Македония, където е датиран в границите между X – XV в. (Манева 1992, 46). На територията на България са засвидетелствани в некрополи, датирани както в периода на Второто българско царство (Калиакра, некропола около църква № 2, XIII – XIV в.), така и в некрополи, отнесени към периода на Късното средновековие (некрополите на нос Калиакра и нос Чиракман, гр. Каварна) (Василева 2019, 83). Този вариант на обикновените халки с украса от нанизани

pending on the chronological framework of the site.

In Grave No 156 (cat. No 124), to the right of the skull of the buried person (female), an earring was found (fig. 29). It is a fragmented copper ring with a round cross-section and a strung bead. The type of this earring, although fragmented, can be defined as type ID, variant 1 – beaded rings (Василева 2019, 83). They are made of thin wire with a circular cross-section. The beads are made of different materials – glass, ceramics. They vary in size and there are usually one or two of them on a piece of jewellery. A check of the material and publications shows that this variant (simple ring) is relatively rare. According to the typology of V. Grigorov, this type of earrings existed in the IX–XI century (Григоров 2007, 15). In the classification schemes of foreign authors it appears only in the studies of jewellery from Macedonia, where it is dated between the 10th and 15th century (Манева 1992, 46). On the territory of Bulgaria they are documented in necropolises of the Second Bulgarian Kingdom (Kaliakra, the necropolis around the church No 2, 13th – 14th century) as well as in necropolises from the late Middle Ages (the necropolises of Cape Kaliakra and Cape Chirakman, Kavarna) (Василева 2019, 83). This variant of plain rings with a pearl string decoration can be dated to the broad time span between the 9th and the 15th century. An earring with a strung

мъниста могат да се датират в широките граници от IX до XV в. Обица с нанизано мънисто е изобразена на гравюрата на С. Швайгер (1576 г.). На дясното ухо на млада жена е изобразена халка с нанизано на нея мънисто, такава има и на носа ѝ.

Находки са открити и в гроб № 236 (кат. № 166). В гробното съоръжение е погребано дете, около чийто череп са открити 3 бр. обици, трепка и мъниста (обр. 30). Откритите обици са от един тип IA – S-образни обикновени халки (с един край, извит като кукичка, другият е оформен или неоформен като халка) (Василева 2019, 77 – 78). И трите са изработени от тънка медна тел с кръгло сечение. В долната част

pearl is depicted in the engraving by S. Schweiger (1576). On the right ear of a young woman is a ring with a strung pearl. There is also one on her nose.

Artefacts were also discovered in grave No 236 (cat. No 166). A child was buried in the tomb structure and 3 earrings, a “trepka” and beads were found around his skull (fig. 30). The earrings found are of the IA type – S-shaped simple rings (with one end bent like a hook, the other shaped or unshaped like a ring) (Василева 2019, 77 – 78). All three are made of thin copper wire with a round cross-section. Two of them have an extra wire at the bottom. In one the wire is twisted, in the other it is

Обр. 30. Находки от гроб № 236 – 3 бр. обици, трепка и мъниста.
Fig. 30. Finds from grave No. 236 – 3 earrings, a rattle and beads.

на две от тях са прикачени допълнително телчета. На едната телта е усукана, на другата – навита спираловидно. Обиците от този тип се изработват от сравнително тънка тел с кръгло сечение. Най-често са от мед и бронз, но се срещат и екземпляри от сребро. Технологията на изработка е леене или коване. Обикновено нямат украса, рядко се срещат екземпляри с допълнително прикачено мънисто или друга украса (Манева 1992, 43). Това е един от най-често срещаните типове обици. Характерни са за районите на Централна и Източна Европа. Засвидетелствани са в некрополи в България: Прибой (обл. Перник), Неделково (общ. Трън), Калиакра, Чиракман (гр. Каварна), както и в Сърбия, Босна, Румъния, Молдова, Полша, по-рядко в Македония (Василева 2019, 78). Този тип обици е документиран при проучването на обекти от късноаварския период. Според В. Григоров те са известни и се употребяват до края на IX в. (Григоров 2007, 13 – 14). Типът е класифициран и в изследването на Т. Михайлова като „подтип 2 и подтип 3, вариант „а“ и вариант „б“. Тя също ги датира в периода X – XII в. (Михайлова 1993, 183). Изследванията обаче показват, че типът е дотолкова устойчив, че през XII в. се превръща в един от най-често срещаните типове в различни варианти на култура Bjelo-Brdo, а съществуването му е засвидетелствано както по археологически, така и по етнографски данни и през XVIII в. (Mănucu-Adameşteanu 1980, 9). Количеството на тези обици е достатъчно голямо, за да може да се направи изводът, че в България тяхното използване продължава и в по-късния период, след XIV в.

Мънистата, открити в гроба, са стъклени. Едното е зелено с ромбовидно сечение, заострено. Две зелени, биконични, едното от тях счупено. Три бели с биконична форма. Едно кафяво-черно с биконична форма. Вероятно заедно с трепката са били нанизани като гривна. Ето защо могат да бъдат причислени към тип III – гривни от мъниста и висулки (Василева 2019, 107). Те са с проста изработка, чрез нанизване на мънистата и висулките на нетрайни материали и най-вероятно са домашно на-

coiled in a spiral. Earrings of this type are made of relatively thin wire with a round cross-section. They are usually made of copper or bronze, but silver examples can also be found. The technique of making them is casting or forging. Usually they have no decoration and there are rarely specimens with an additional bead or other ornamentation (Манева 1992, 43). This is one of the most common types of earrings. They are typical for the regions of Central and Eastern Europe. They were found in necropolises in Bulgaria: Priboy (Pernik region), Nedelkovo (Trun municipality), Kaliakra, Chirakman (Kavarna), as well as in Serbia, Bosnia, Romania, Moldova, Poland and less frequently in Macedonia (Василева 2019, 78). This type of earrings was documented during the exploration of sites from the late Avar period. According to V. Grigorov, they were known and in use until the end of the IX century (Григоров 2007, 13–14). The type is also classified in the study by T. Mikhailova, as “subtype 2 and subtype 3, variant a and variant b”. She also dates between the 10th and the 12th century (Михайлова 1993, 183). However, research has shown that the type was so persistent that in the 12th century it became one of the most common types in the different variants of the Bjelo-Brdo culture, and its existence is attested both archaeologically and ethnographically in the 17th century (Mănucu-Adameşteanu 1980, 9). The quantity of these earrings is large enough to conclude that their use in Bulgaria continued in the later period, after the 14th century.

The beads found in the grave are made of glass. One is green, diamond-shaped in cross-section and pointed. Two are green and biconical, one being broken. Three are white and biconical. One is brownish-black and biconical. The beads and the “trepka” were probably strung together as a bracelet. Therefore, they can be assigned to the type III – bracelets made of beads and pendants (Василева 2019, 107). They are easy to make – by threading beads and pendants onto perishable materials – and were most likely self-made. Their chron-

правени. Хронологическата им граница е широка. Подобни са открити в късносредновековния некропол на нос Чиракман, гр. Каварна (Василева 2019, 107).

В началото на тази част от изследването беше отбелязано, че находките, открити в тези три гроба, са поредното изключение от мюсюлманската погребална практика. При проучванията на всички некрополи, принадлежащи на население, изповядващо ислям, не са регистрирани никакви находки. Още по-интересен е фактът, че в изследваните практики на неортодоксалните мюсюлмани още при подготовката на тялото на починалия преди погребението всички накити от тялото се свалят (Мустафа, 2014, 170).

Освен находките от тези три гроба на територията на некропола, но извън гробни съоръжения, са открити още няколко находки, които биха могли да допринесат за още по-сигурната датировка на паметника. Това са един пръстен и няколко монети: две сребърни акчета на Мехмед II (1451 – 1481), сребърно акче на Сюлейман I Великолепни (1520 – 1566), пробито сребърно акче на Ахмед III (1703 – 1730). Освен тези находки са открити още фрагмент и една цяла керамична лула и няколко сферични копчета от медна сплав.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Прегледът на археологическите доказателства от проучването на късносредновековния некропол при кв. „Макак“ не изчерпва цялата многообразност на погребалната обредност на неортодоксалните мюсюлмански общности на територията на България. Не ни дава и категорични доказателства за съществуването и/или липсата на едни или други обичаи. Той допринася единствено за конкретната им характеристика. За неортодоксалния мюсюлмански погребален обред през XV – XVII в. може да се каже, че той е социално мотивиран, в изявена част има предпазна, предохранителна функция и е консервативен в основата си.

Анализът на данните от археологи-

ological range is wide. Similar specimens were found in the late mediaeval necropolis of Cape Chirakman in the city of Kavarna (Василева 2019, 107).

At the beginning of this chapter it was noted that the finds from the three tombs represent another exception to Muslim burial practises. No finds were made when all the necropolises belonging to Muslim populations were examined. It is of great interest that in the practises of the unorthodox Muslims studied, all the jewellery is removed when preparing the body of the deceased for burial (Мустафа, 2014, 170).

In addition to the finds from these three graves, several other finds were made inside the necropolis and outside the grave structures that could contribute to a more precise dating of the monument. These are a ring and some coins: two silver akçe of Mehmed II (1451–1481), a silver akçe of Suleiman I the Magnificent (1520–1566), a pierced silver akçe of Ahmed III (1703–1730). In addition to these finds, a fragment and a whole ceramic pipe as well as several spherical copper alloy buttons were also discovered.

CONCLUSION

The review of the archaeological evidence from the study of the late mediaeval necropolis in the Makak neighbourhood does not exhaust the entire variety of burial rituals of the unorthodox Muslim communities on the territory of Bulgaria. Nor does it provide us with definitive evidence of the existence and/or absence of one custom or another. It merely contributes to their specific characterisation. It can be assumed that the unorthodox Muslim burial ritual the 15th and the 17th century is socially motivated and largely has a protective, precautionary function and is conservative in its core.

The analysis of the data from the archaeological survey of the late mediaeval necropolis in Makak neighbourhood, Shumen city, makes it possible to draw some

ческото проучване на късносредновековния некропол при кв. „Макак“, гр. Шумен, дава възможност да се направят някои обобщения. На базата на отделните компоненти, включени в състава на погребалния обред и на практикуваните през епохата обичаи, стана възможно да се очертае най-общ модел на мюсюлманските некрополи от периода XV – XVII в. Очевидно е, че той носи белезите на привнесеност, но така също и на приемственост от християнските. Очевидно е също така, че има собствена специфика и в него са заложени тенденциите, проявени в погребалните практики на съвремието.

Някои преобладаващи белези в извършването на обредите дават основание да се твърди, че сходството между отделните некрополи е голямо. На този етап от проучванията не би могло да се направи категорично нито географско, нито етническо разпределение, тъй като събраните данни не са достатъчни за категоричен сравнителен анализ. Вероятно в резултат от многобройните преселвания, изоставянето на селища и създаването на нови в обсега на една група се внасят елементи от обредността на друга, както се привнасят и елементи от християнските погребални обреди.

Общите характеристики на мюсюлманските некрополи се наблюдават в оформянето на гробните съоръжения и позициите на скелетите. Но в некропола при Макак изключенията от общите правила са достатъчно много и отчетливи, което от една страна показва неортодоксалния елемент на населението, а от друга навежда на мисълта за близост на населението на Макак със съществуващо наблизо християнско селище и връзките между двете етнически общности.

Тук е мястото да разгледаме и теорията на Ц. Георгиева за „системата на комшулука“ между християнските и мюсюлманските общности (Георгиева 2010). Според проф. Георгиева „комшулук е турското название на малките вратички във вътрешни огради“. В хода на различни изследвания се формулира тезата, че в регионите със смесено население „комшулук“ general conclusions. On the basis of the individual components of the burial ritual and the customs practised in this period, it is possible to sketch a general pattern of the Muslim necropolises dated between the 15th and the 17th century. It obviously bears the marks of the introduction and succession of the Christian ones. It is also obvious that it has its own peculiarities and that it embodies the tendencies that manifest themselves in the funerary practises of today.

Certain predominant features in the performance of the rituals give reason to believe that the similarities between the various necropolises are significant. At this stage of the research, neither a definitive geographical nor ethnic distribution could be made, as the data collected is not sufficient for a definitive comparative analysis. It is likely that the numerous migrations, the abandonment of settlements and the founding of new settlements brought elements of the rituals of one group into the area of another, as was the case with elements of the Christian burial rituals.

The common features of the Muslim necropolises can be seen in the design of the tomb structures and the positions of the skeletons. In the Makak necropolis, however, the exceptions to the general rules are numerous and distinct enough to indicate, on the one hand, the unorthodox element of the population and, on the other, the proximity of the Makak population to an existing Christian settlement nearby and the links between the two ethnic communities.

This is the place to present Ts. Georgieva's theory on the "Komshuluka system" between Christian and Muslim communities (Георгиева 2010). According to Prof. Georgieva, "komshuluk is the Turkish word for small loopholes in internal fences". Within the framework of various studies, the thesis was formulated that "komshuluk" in regions with mixed populations refers to a complex and traditionally regulated system of rules in permanent personal and social contacts of people from religious and ethnic groups. This sys-

е термин, с който се означава сложна и традиционно регламентирана система от правила в постоянни лични и обществени контакти на хората от религиозните и етническите групи. Тази система се отразява във всички житейски направления – от раждането до смъртта. Тя събира в себе си бита, вярванията и социалните контакти. „Съвместното участие в погребалните ритуали на двете религиозни общности е поредната задължителна норма в системата на комшулука“ (Георгиева 2010).

За съжаление няма друга толкова голяма база за сравнение, за да може да се определи някакво регионално разделяне или да се твърди, че се наблюдават някакви коренни прилики и разлики в погребалния обред като цяло. Категорично обаче може да се твърди, че приликата между мюсюлманските и християнските некрополи е твърде голяма по отношение на различните превантивни обреди, силно застъпени в некрополите от периода XV – XVII в.

Базирайки се на данните от некропола на Нова Надежда например, който хронологически се отнася към малко по-късен период, не може да се каже, че след XVII в. икономическите възможности на населението са се отразили върху погребалната обредност. Не се наблюдава нито по-старателно оформяне на гробните съоръжения, нито канонът се спазва стриктно, което от друга страна е силно отразено в християнските некрополи.

В заключение може да се каже, че погребалният обред на неортодоксалните мюсюлмани е отражение на дългия и голям преход, който те правят. Напускайки най-далечните територии на Империята и преселвайки се в нови и чужди, това несъмнено допринася за внасянето и формирането на нови обредни действия, които поставят много въпросителни. Подобно на християнските, някои обреди се изпълняват вероятно с нова аргументация, без да се помни старият им корен. В основата на всичко обаче е стремежът да се постави ясна граница между живите и мъртвите, като често тя не е най-лицеприятната.

tem is reflected in all areas of life – from birth to death. It gathers in itself everyday life, beliefs and social contacts. „The joint participation in the funeral rituals of the two religious communities is another mandatory norm in the komshuluka system“ (Георгиева 2010).

Unfortunately, there is no other sufficient basis of comparison to make a regional distinction or to claim that there are fundamental similarities or differences in burial rituals in general. However, one can categorically assert that the similarity between Muslim and Christian necropolises is too great in terms of the various prevenient rituals that are strongly represented in the necropolises between the 15th and the 17th century.

Based on the information from the necropolis of Nova Nadezhda, which is dated back to a slightly later period, it cannot be stated that the economic opportunities of the population influenced the burial rituals after the 17th century. Neither a more elaborate design of the burial structures nor a strict implementation of the canon, which is strongly reflected in Christian necropolises, was observed.

In summary, the burial rituals of the unorthodox Muslims are a reflection of the long and great transition they were making. They left the remotest areas of the empire and settled in new and foreign lands. This has undoubtedly contributed to the introduction and formation of new ritual acts, which raises many questions. Similar to the Christians, some rituals are probably performed with new considerations, without remembering their original purpose. Behind this, however, is the desire to draw a clear line between the living and the dead, and often not in the most appropriate way.

ГЛАВА III
РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОЛЕВО АНТРОПОЛОГИЧНО ПРОУЧВАНЕ НА СКЕЛЕТНИТЕ ОСТАНКИ ОТ ПОГРЕБАНИТЕ В НЕКРОПОЛА, ПРОУЧЕН ПРИ КВ. „МАКАК“, ШУМЕН

Виктория Русева

Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей – Българска академия на науките,
ул. „Академик Георги Бончев“, бл. № 2, София 1111, България; victoria_russeva@yahoo.com

CHAPTER III
RESULTS FROM AN ANTHROPOLOGICAL FIELD STUDY ON THE SKELETAL REMAINS OF INDIVIDUALS BURIED IN THE NECROPOLIS EXCAVATED NEAR THE MAKAK NEIBOURHOOD, SHUMEN

Victoria Russeva

Предварителното проучване на антропологичния материал от некропола се проведе на терен, с цел полово-възрастова идентификация на индивидите, установяване на обредни особености при погребенията и разкриване при първоначален оглед на патологични изменения по скелетните останки.

Демографско разпределение

За постигане на предварителни резултати за демографското разпределение на популацията общо възрастта при настъпване на смъртта на подрастващите се определи по развитие на съзъбието, оценено по методите на Зубов (1968) и Ubelaker (1989). Развитието на останалите кости на краниалния и посткраниалния скелет се оцени по методите на Schwartz (1995), Алексеев (1966) и Bass (1971). При определяне на гестационното развитие размерите на дългите кости на крайниците се съпоставиха с таблиците на Fazekas и Kósa (1978). Определянето на възрастта на подрастващите по дължини на дълги кости на крайниците се извърши според таблиците на Maresh (1970) за достигнати средни стойности по възрастови интервали. Възрастта на израсналите се определи в общи граници според степента на облитерация на черепните шевове, оценена по скалите на Olivier-Simpson (Алексеев-Де-

A preliminary field study of the anthropological material from the necropolis was conducted with the aim of identifying the sex and age of the individuals and ritual features in the burials as well as detecting pathological changes in the skeletal remains.

Demographic distribution

In order to obtain preliminary results on the demographic distribution of the general population, in juveniles the age at the time of death was determined by dental development estimated using the methods of Zubov (Зубов 1968) and Ubelaker (1989). The development of the remaining bones of the cranial and postcranial skeleton was estimated using the methods of Schwartz (1995), Alekseev (Алексеев 1966), and Bass (1971). When determining the gestational development, the size of the long bones of the limbs was compared to the tables of Fazekas and Kósa (1978). The age of adolescent individuals was determined by comparing the length of the long bones of the limbs to the tables of Maresh (1970) for attained mean values by age interval. The age of adults was determined in general terms according to the degree of the cranial sutures' obliteration, estimated by using the Olivier-Simpson scales (Алексеев-Дебец 1964). When

бец 1964). При възможност се проследи и релефът на симфизната повърхност на пубисната кост, оценен по скалата на Todd (Schwartz 1995) и на аурикуларната повърхност на тазовите кости, оценен по таблицата на Lovejoy et al. (1985). Като допълнителна информация при определяне на възрастта са взети под внимание и резултатите от анализа на изтриването на зъбния емайл (*abrasio*) на първи-трети молари по скалата на Brothwell (1965) (Bass 1971). Определянето пола на индивидите се извърши при оценка на белезите на фрагментите от краниалния и посткраниалния скелет, по методите, описани в Acsádi-Nemeskéri (1970) и по белезите на полов диморфизъм на черепните кости (Walrath et al. 2004). Допълнително за определяне на пола се направи и предварителна оценка на масивността и размерите на костите на посткраниалния скелет.

Идентифицираните индивиди се разпределиха по качествени възрастови групи според класификацията в антропологията. Първата е на децата от първа възрастова група – от раждане до шест години при настъпване на смъртта, включително *(Infans I)*. Тази група се разделя на множество подгрупи в зависимост от етапите на развитие на индивида в най-бурния период на растеж. Първата от тях е тази на новородените с две качествени подгрупи – новородени при недостигнат термин на гестационно развитие и новородени, отговарящи на метричните норми за достигнат термин на гестационно развитие до един месец от постнаталното им развитие. Следващата подгрупа обхваща малките деца, достигнали до три години в развитието си. Последна възрастова подгрупа при децата от първа възрастова група е тази на децата между три и шест години, включително, при настъпване на смъртта. Следващата качествена възрастова група е на децата от втора възрастова група, *Infans II*, от седем до 14 години включително. Юношите са включени във възрастова група на индивидите от 15 до 18-20 години. В тази възрастова група известен

possible, the relief of the symphyseal surface of the pubic bone, assessed by using the Todd scale (Schwartz 1995), and of the auricular surface of the pelvic bones, assessed by using the table of Lovejoy et al. (1985), was traced as well. Furthermore, the results of the tooth abrasion (abrasio) analysis of first-third molars, according to Brothwell's (1965) scale (Bass 1971) were taken into account. The identification of an individual's sex was conducted by assessing the features of the fragments of the cranial and postcranial skeleton, using the methods described in Acsádi-Nemeskéri (1970), and the features of sexual dimorphism of the cranial bones (Walrath et al. 2004). Additionally, a preliminary assessment of the massivness and dimensions of the bones of the postcranial skeleton was made in order to determine the sex.

The identified individuals were divided into qualitative age groups in accordance with the classification in anthropology. The first age group is that of children, from birth to six years at the time of death (*Infans I*). This first group is divided into multiple subgroups, according to the reached development of the studied individual in the period of most rapith growth. The first of these subgroups is that of newborns with two qualitative subgroups – these of preterm newborns and of those, who satisfy the metrical standarts for full-term newborns, up to the one month of postnatal development. The next subgroup contains young children up to three years of development. The final subgroup is that of children at an age from three up to, and including, six years at the time of death. The second age group is that of children between the ages of 7 and 14, *Infans II*. Adolescents are included in the age group of individuals between the ages of 14 and 18-20. In this age group, the upper age limit, which is set between 18 and 20 years, constitutes somewhat of an issue. In the next age group, adults, 20 – 40 years, there is also a separate interval for young adults, aged 18-20 up to 25 years. The age group of the mature comprises individuals whose age is estimated to be between 40

проблем съставлява горната възрастова граница, която е определена между 18 и 20 години. В следващата възрастова група, на израсналите, 20 – 40 години, също е отделен интервал на млади израснали, на възраст 18-20 до 25 години. Възрастовата група на зрелите обхваща индивидите, определени на възраст 40 – 60 години. Последната възрастова група, на старите, започва след 60 години и остава с отворена горна граница, като най-възрастният индивид в некропола е определен на възраст от 60 – 70 години.

На предварителен етап се определиха полът и възрастта на общо 401 индивида, като 376 от тях получиха по-точно определяне на възрастта. Материалите от некропола съответстват на познатата за доиндустриалните общества висока смъртност в детска възраст (обр. 31). В първа детска възраст, *Infans I*, 0 – 6 г., попадат 35% от изследваните. Между погребаните в некропола от тази възрастова група се откриват и тринадесет новородени, които достигат 12% от определените в първа детска възраст (обр. 32, 33). Близо половината от установените новородени в некропола (четири индивида) показват гестационно развитие, недостигнало до термин на бременността.

При индивидите с приключил скелетен растеж възрастовите групи на из-

and 60. The final age group, the senile age, starts at 60 years and has no upper boundary, with the age of the oldest individual in the necropolis estimated at 60 – 70 years.

A total of 401 individuals had their sex and age determined at the preliminary stage, 376 of whom received more precise identification. The findings of the necropolis are consistent with high infant mortality rates in pre-industrial societies (fig. 31). The first age group of childhood, *Infans I*, 0 – 6 years, accounts for 35% of those examined. Among those in this age group who are buried in the necropolis, there are 13 newborns who comprise 12% of those assigned to first age group of children (figs. 32, 33). Nearly half of the neonates identified in the necropolis (four individuals) show gestational development that did not reach the term of the prenatal development.

Among the individuals with completed skeletal growth, the age groups of the adults, 20 – 40 years, and the mature, 40 – 60 years, were relatively equally represented. The senile age group, over 60 years, accounts for only a relatively small portion of the population (fig. 31, 34). Males and females in the necropolis are relatively equally represented across the general population with 49.73% and 50.27%, respectively (fig. 35). However, there are no-

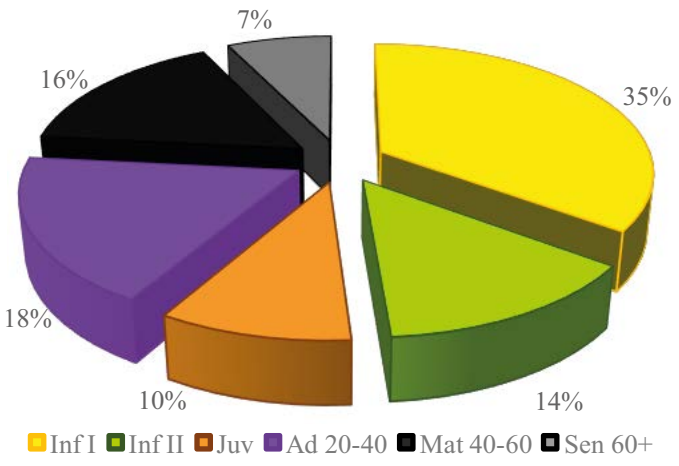

Обр. 31. Възрастово разпределение на определените индивиди от некропола.
Fig. 31. Age distribution of the identified individuals in the necropolis.

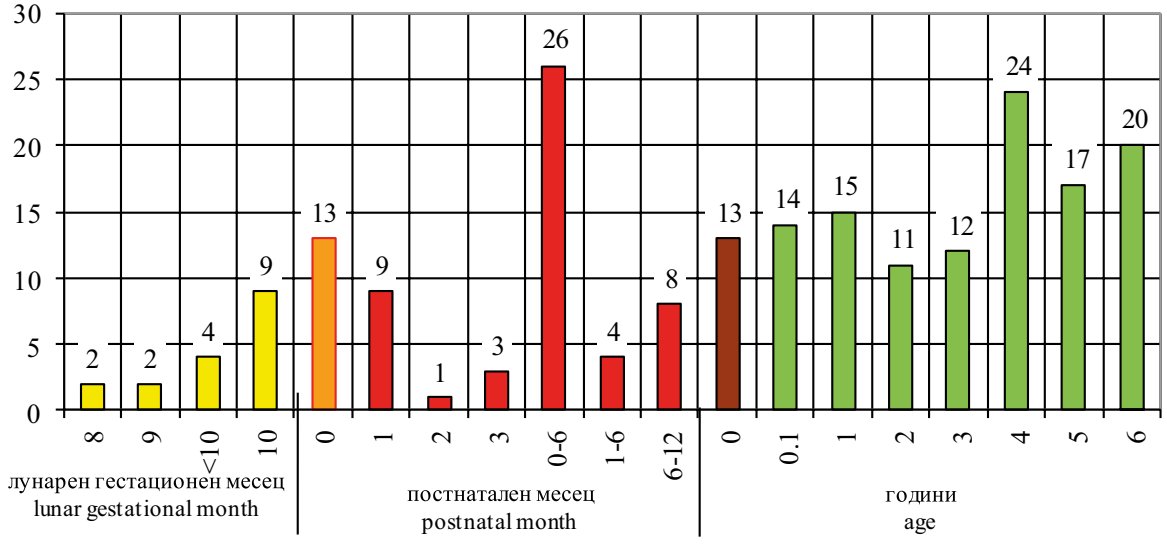

Обр. 32. Възрастово разпределение на индивидите в първа детска възраст, 0 – 6 г. при настъпване на смъртта, абсолютни стойности.

Fig. 32. Age distribution of individuals in the first age group of children, 0 – 6 years old at the time of death, absolute values.

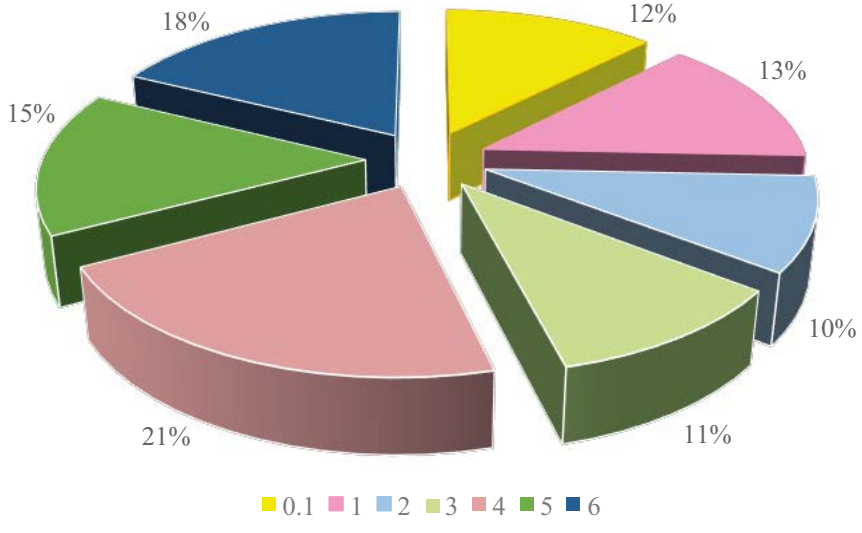

Обр. 33. Относително възрастово разпределение на индивидите в първа детска възраст, 0 – 6 г. при настъпване на смъртта.

Fig. 33. Relative age distribution of individuals in the first age group of children, 0 – 6 years old at the time of death.

расналите (20 – 40 години) и зрелите (40 – 60) години са относително поравно представени. Популацията представя относително нисък дял на възрастовата група на старите над 60 години (обр. 31, 34). Мъжете и жените в некропола са относително поравно представени съответно с 49,73% и 50,27% (обр. 35). Въпреки това се установяват изявени различия във възрастовото разпределение на двата пола (обр. 34, 36). При юношите и израсналите, 20 – 40 години, жените имат по-голям относителен дял от полово определените индивиди, съответно 57,69% и 56,92%. Обратно, във възрастта на зрелите преобладават мъжете с 63,33%. В старческа възраст отново преобладава женският пол с 57,69%. В това разпределение се отразява повишената смъртност при жените в по-млада възраст и съсредоточаване на основната смъртност при мъжете в зрялата възраст. В юношеска възраст отново се наблюдава по-висок относителен дял на определените индивиди от женски пол. Това разпределение остава хипотетично за тази възрастова table differences in the distributions of the two sexes within the different age groups (figs. 34, 36). Regarding the adolescent and the adult, 20 – 40 years, females have a greater relative share of the individuals whose sex could be determined, 57.69% and 56.92%, respectively. Conversely, the share of males within the age group of the mature prevails with 63.33%. With respect to the gender distribution of the seniles, female individuals account for the majority with 57.69%. This distribution reflects the increased mortality of females at younger age and the larger mortality of males in the age group of matures. In adolescence, a higher relative share of individuals designated female is observed again. However, this distribution remains hypothetical for this age group as there are only limited possibilities to determine the gender, and due to the fact that the sex of a relatively large number of individuals remained undetermined. A peculiarity of the age distribution of both sexes in the necropolis is the relatively higher share of women in the age group of seniles.

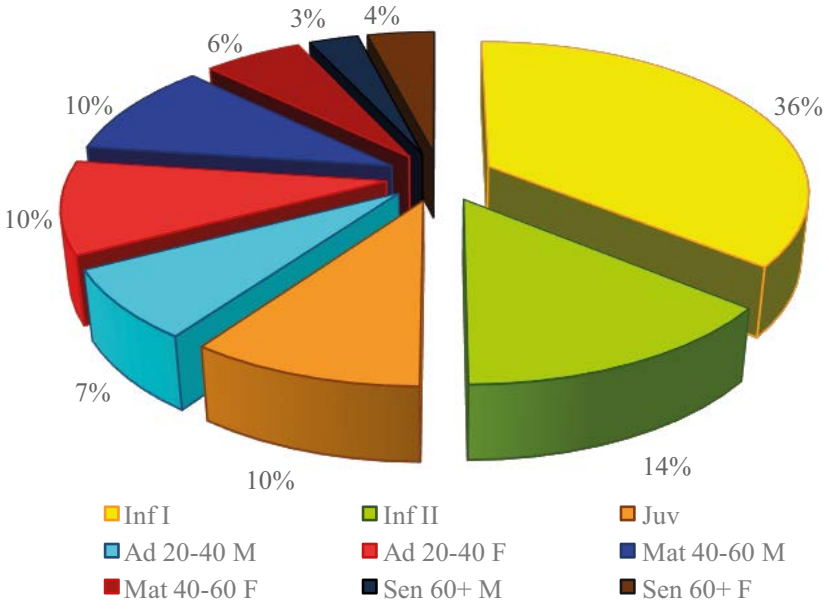

Обр. 34. Общо демографско разпределение по възрастови групи и по полов признак при израсналите индивиди.

Fig. 34. Total demographic distribution by age groups and sex of the adult population.

група поради ограничените възможности за определяне пола на индивидите в нея и оставане на голям относителен брой полово неопределени. Особеност на възрастовото разпределение на двата пола в некропола е относително по-високият дял на жените в старческа възраст.

Нарушения на скелетните останки след погребението

В ситуацията на разкриване на скелетните останки от некропола се установиха множество несъответствия в анатомичния им порядък. За анализ на разнообразните вмешателства те се поделиха в няколко групи. Първата голяма група включва случаи на безразборни нарушения на анатомичния порядък, като се обособиха няколко области на влияние: разместване на черепа и областта на черепа, разместване на шийния отдел, долната челюст и ключиците, разместване на костите на горните крайници, разместване на костите на долните крайници, разместване в торакалната област, разместване в лумбално-тазовата област и цялостно разместени кости. Друга група, с по-малобройни примери, включва нарушения на анатомичния порядък с интенционално преподреждане на костите на скелета, при което е променена първоначалната им позиция, като са поставени в положение, формално имитиращо правилното им анатомично ситуиране в човешкия скелет. Така са пренареждани

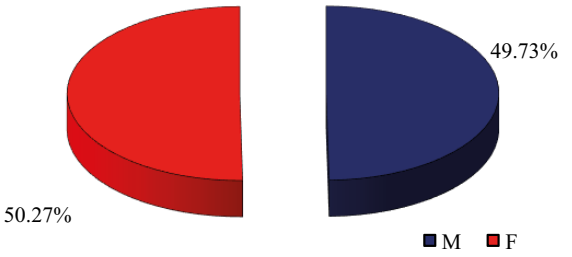

Обр. 35. Относително представяне на мъжете и жените в материала.

Fig. 35. Relative representation of males and females provided by the skeletal remains.

Disturbance of the skeletal remains after burial

When the skeletal remains in the necropolis were uncovered, numerous inconsistencies in their anatomical order were found. For the purposes of analysis of the various intrusions, they were divided into several groups. The first major group includes cases of indiscriminate distortions of the anatomical order, with several areas of influence being identified: displacement of the skull and the cranial region, with cases of cervical, mandibular and clavicular displacements, displacement of the bones of the upper and lower limbs, thoracic displacement, lumbosacral displacements and overall bone displacement. Another group, with fewer examples, includes disturbances of anatomical order with an intentional rearrangement of the bones of the skeleton, in which their origi-

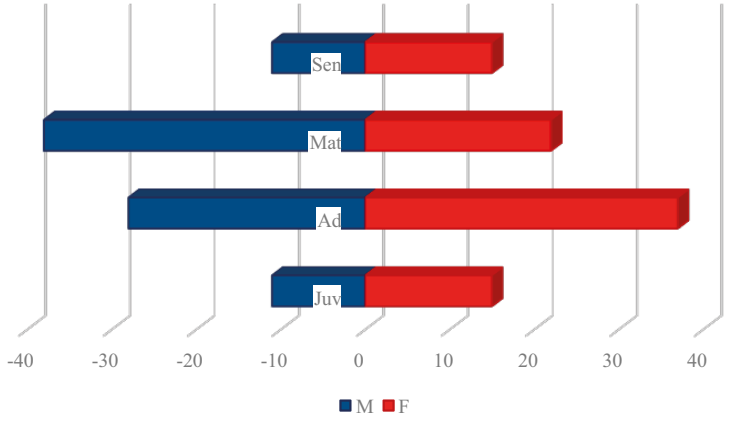

Обр. 36. Разпределение на мъжете и жените по основни възрастови групи.

Fig. 36. Distribution of males and females by main age groups.

отделни кости. Последната група разместванията от правилната анатомична позиция е представена от един случай, при който костите на китката в правилен анатомичен порядък се разкриват обратно на костите на предмишницата. Във възрастовото разпределение на случаите на нарушения в анатомичния порядък се вижда по-високата засегнатост в по-младите възрастови групи (обр. 37). При двата пола се наблюдава по-висока засегнатост при младите жени, определени в групата на юношите и младите израснали до 25 години. Скелетите на мъже, определени в юношеска възраст, са слабо засегнати от нарушения. При мъжете в началото на възрастта на израсналите 18-20 до 25 години засегнатостта силно се увеличава. След тази възраст мъжете от групата на израсналите и зрелите са по-силно засегнати от жените поради спада на нарушенията при женските скелетни останки. Общо старческата възраст е слабо засегната.

От дефинираните локации най-често се наблюдава нарушение при черепа (19,78% от случаите, достигащи 35,16% при засягане на черепа с близки локализации – кости от цервикален отдел на гръбначния стълб, раменен пояс, долночелюстна кост) (обр. 38). Следващи по честота са случаите на локализиране

nal position is altered by placing them in a position formally mimicking their correct anatomical positioning in the human skeleton. Individual bones were rearranged in this manner. The last group of disturbances of the correct anatomical position is represented by one case in which the bones of the wrist are in correct anatomical order, however, they are revealed to be facing in the opposite direction to the bones of the forearm. The age distribution of the cases of dislocations in anatomical order shows a higher incidence at younger ages (fig. 37). For both sexes, higher involvement was observed in young females as defined by the age group of the adolescent and the young adults up to 25 years. Skeletons of males determined to be of adolescent age were only slightly affected by disturbances. The degree of affectedness strongly increases for males in early adulthood, 18-20 to 25. Males of the groups of the adult and of the mature are more strongly affected than females as the disturbances in female skeletal remains decline. Overall, the age group of the elderly is only slightly affected.

With respect to the established areas of disturbance, the skull was the most frequently affected area (19.78% of cases, reaching 35.16% when the skull and the adjacent areas were considered- bones of

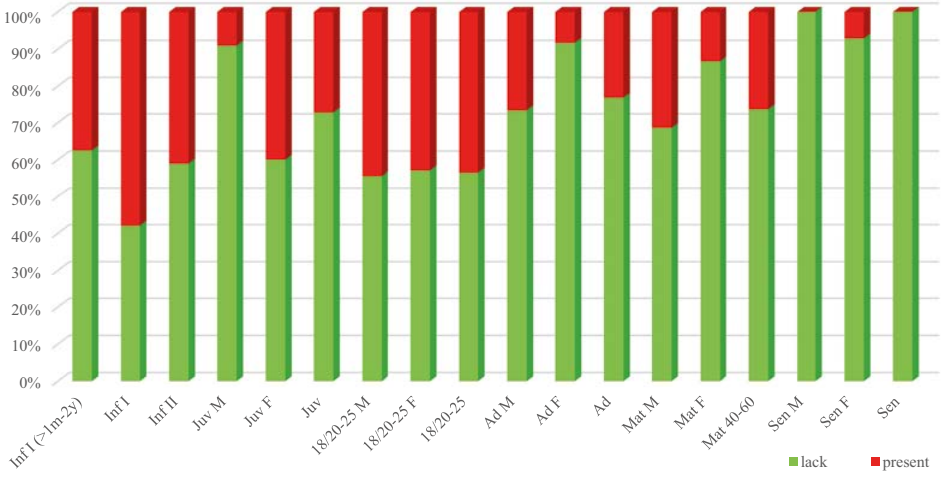

Обр. 37. Разпределение на случаите на нарушен анатомичен порядък на скелета по възрастови групи и при двата пола.

Fig. 37. Distribution of skeletal remains with disrupted anatomical order by age groups and for both sexes.

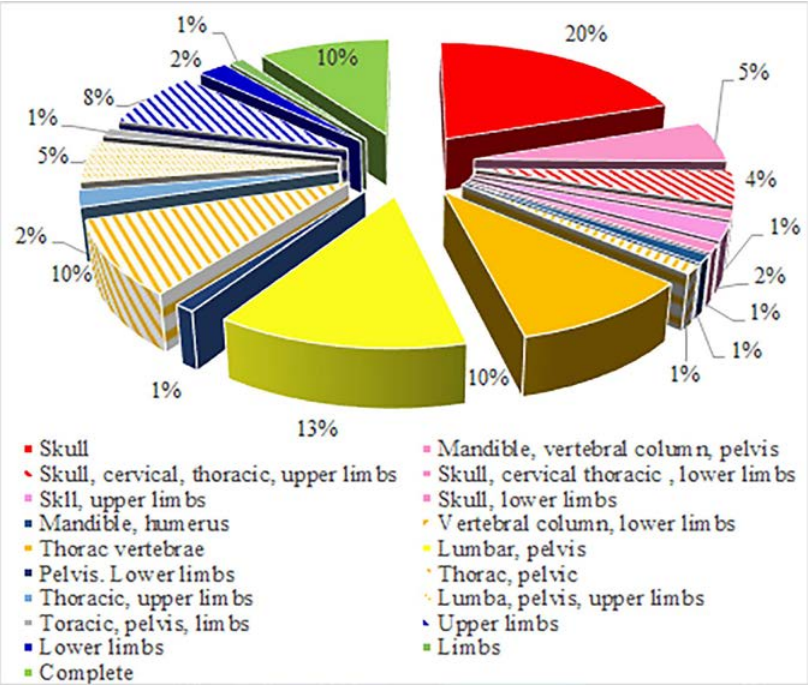

Обр. 38. Разпределение на локализациите на нарушение на скелета.
Fig. 38. Distribution of the areas of skeletal disturbances.

на намесата в анатомичния порядък на скелета в торакалната област и лумбално-тазовата област. При обединяване на тези две локализации техният общ относителен дял, заедно със случаите на комбинации с кости на крайниците, достига 43,96%. В 10% са засегнати само костите на долните или горните крайници. Същият относителен дял имат случаите, в които всички кости на скелета се разкриват в нарушен анатомичен порядък. Във всички тези случаи на предварителен етап на изследване не се установяват следи от нарушения на целостта на костите от действия на животни, подобно дефинирани тафономични промени (Young 2017).

Случаите на пренареждане на отделни кости на скелета са относително редки, обхващат различни възрасти и двата пола. Най-често е засегната бедрената кост. На скелета от гроб № 252, определен като на млад израснал мъж на възраст от 18-20 до 25 години, лявата бедрена кост е обърната с предна стена към дъното на ямата (обр. 39, 1 – 1а). Дясната лъчева кост на скелета на дете от гроб № 350 от втора детска възраст, 7 – 14 години, след

the cervical spine, shoulder girdle, mandible) (fig. 38). The next area with most frequent interference in the anatomical order of the skeleton were the thoracic and lumbosacral regions. Combining the number of cases of these two areas, their total relative share, when the cases involving bones of the limbs are included as well, reached 43.96%. In 10%, only the bones of the lower or upper limbs were affected. The same relative proportion was found in cases in which all the bones of the skeleton were revealed to be in distorted anatomical order. In all these cases the preliminary study did not find any signs of disruption to bone integrity from animal activity, similar to defined taphonomic changes (Young 2017).

The cases in which individual bones of the skeleton were rearranged are relatively rare, and span different ages and both sexes. The femur is most commonly affected. The left femur of the skeleton from grave No 252, identified as that of a young adult male aged 18-20 to 25, was turned anteriorly towards the bottom of the pit (fig. 39, 1 – 1a). The right radius of the skeleton of a child from grave No 350, which belongs to the second age group (7 – 14 years), is

разместване в областта на горния крайник е обърната обратно на първоначалната ѝ анатомична позиция с дисталния край към лакътната става и проксималния към китката (обр. 39, 2 – 2а). Лявата бедрена кост на скелета на жена на възраст около и над 60 години от гроб № 511 е разместена, като в случая тя е обърната проксимално-дистално подобно на лъчевата кост на детето от гроб № 350 с дисталния ѝ край към тазобедрената става и проксималния – към колянната.

В един случай на скелета на мъж на възраст около 40 – 50 години от гроб № 369 позицията на костите на лявата длан правят възможна интерпретацията на комплекса като мутилация, извършена преди погребението (обр. 40. 1 – 1а). Тук три от карпалните, всички метакарпални и три от фалангите от първи ред се откриват в анатомична позиция помежду им, но дланта е обърната в противоположна посока на костите на предмишницата, бидейки отделена от китковата става. Дисталните краища на левите лъчева и лакътна кости не са нарушени. При костите на дясната ръка се наблюдава разместване вследствие на естествени причини, като само единични метакарпални кости и фаланги се откриват на терен. Съответно не можа да се проследи първоначалната им позиция. Тук обаче дисталните краища на лъчевата и лакътната кости показват следи от отрязване, които предполагат мутилация и на дясната длан. При лявата длан, запазена на терен, е възможно прерязването да е извършено през първи ред карпални кости, несъхранени на терен. В този случай не може да се изключи и наказание, извършено перимортем. Като подобен случай може да се приеме наблюдаваната ситуация в гроб № 571, мъж, 20 – 30 години, където кости на дясната китка в анатомичен порядък и силна флексия при контракция са отделени от кости на предмишница (обр. 40.2).

В два други случая, гробове №№ 13 и 72 (табло 8, обр. 75), с останки, идентифицирани несигурно като възможно принадлежащи на млади жени, на терен

reversed to its original anatomical position with the distal end facing towards the elbow and the proximal end towards the wrist (обр. 39, 2 – 2а). The left femur of the skeleton of a female from grave No 511 determined to be around or over 60 years old, is, in this case, turned in a proximal-distal manner, similar to the radial bone of the child from grave No 350, with its distal end facing towards the hip joint and the proximal end towards the knee joint.

In one case, the skeleton of a male from grave No 369 aged ca. 40 – 50 years old, the position of the bones of the left hand can be interpreted as a mutilation that was carried out before the burial (fig. 40. 1 – 1a). Here, three of the carpals, all of the metacarpals, and three of the first-order phalanges are found in anatomical position to each other, however, the palm is separated from the wrist joint and faces in the opposite direction of the forearm bones. The distal ends of the left radius and ulna are not disturbed. Dislocation as a result of a rodent hole was observed in the bones of the right hand, with only individual metacarpals and phalanges are found on field. Thus, their original position could not be traced. Here, however, the distal ends of the radius and ulna show signs of cutting, suggesting a mutilation of the right hand as well. In the case of the left palm preserved on the field, it is possible that the cut was made through the first row of carpal bones which were not preserved in the field. Here, a perimortem punishment can not be excluded. As a similar case could be regarded the case, documented in the grave No 571, male, 20 – 30 years, were wright wrist, extremely flexed in contraction is separated from the forearm (fig 40. 2).

In other two cases, graves Nos 13 and 72 (plate 8, fig. 75), containing skeletal remains, identified uncertainly as possibly from young females, on field is observed dislocation of the skull after intentional manipulation. The situation of the cervical section of the vertebral column could not be registered on field, but these cases

Обр. 39. 1 – 1а. Гроб № 252, мъж, 18/20 – 25 години. Лява бедрена кост на млад израснал мъж, обърната с предна стена към дъното на ямата; 39. 2 – 2а. Гроб № 350, дете, 7 – 14 години. Дясна лъчева кост на дете след разместване обърната обратно на първоначалната анатомична позиция.

Fig. 39. 1 – 1a. Grave No 252, male, 18/20 – 25 years. Left femur of a young adult male, anterior side oriented to the bottom of the grave pit; 39. 2 – 2a. Grave No 350, child, 7 – 14 years. Right radius of a child after dislocation, reversed to its original anatomical position.

Обр. 40. 1. Гроб № 369, мъж, 40 – 50 години; 40. 1а. Мутилация на лява длан, извършена преди погребението; 2. Гроб № 571, мъж, 20 – 30 години. Отрязана длан на дясна ръка.

Fig. 40. 1. Grave No 369, male, 40 – 50 years; 40. 1a. Mutation of the left hand performed before burial; 40. 2. Grave No 571, male, 20 – 30 years. Cut right hand.

се наблюдава дислокация на черепа, резултат от умишлена намеса. На терен не можа да се проследи състоянието на прешлените от шийния отдел на гръбначния стълб, но случаите трябва да се интерпретират подобно на този от гроб № 369, като при тях по-скоро се касае за наказание с обезглавяване. Тези случаи по-скоро не могат да се включат в групата на комплексите с нарушения на скелета в областта на черепа след погребението.

Развитие на патологични изменения и анатомични особености

На костните останки се установяват различни патологични изменения. При изследване на скелетните останки от индивидите в първа детска възраст трябва да се отчете тяхната фрагментарност. На следващ етап, при интерпретацията на резултатите и отчитане на разпространението на заболеваемостта в популацията, трябва да се отчете и честото настъпване на смъртта при малките деца, преди да се генерира скелетен отговор на патогенното влияние. Демографското разпределение на материала от възрастовата група показва наличие на 12% новородени, които заедно с индивидите, недостигнали тримесечна възраст на постнатално развитие, достигат 20,35%. Костните останки от индивиди в такава възраст рядко позволяват засичане на патологични отклонения. Въпреки изброените специфики при 21,64% от индивидите от първи възрастов интервал, 0 – 7 години, се наблюдават различни патологични изменения (обр. 41, 42. 1). Най-чести са криброзните изменения на горната стена на очницата. При провеждане на предварителното проучване са отчетени случаите на напреднала и трабекуларна форма на изменението. Слабоизявените случаи, при които има затруднения за разграничаване на деструкциите, причинени от тафономични влияния от патологичните промени на костната структура *ante mortem,* се изключиха от общото разпределение. Засегнатите от изявена и напреднала форма на *cribra orbitalia* достигат 29% от индивидите, на които

are to be interpreted as the one from grave No 369, but here possibly the death penalty by decapitation took part. These cases can not be included to the group of skeletal dislocations, performed some time after interrement.

Development of pathological changes and anatomical features

Various pathological changes are found on the bone remains. When examining the skeletal remains of individuals in the first age group of infants their fragmentary nature must be taken into account. At a later stage, when interpreting the results and considering the prevalence of morbidity in the population, the frequency of death in young children must also be considered before a skeletal response to a pathogenic influence can be formed. The demographic distribution of the material from this age group shows that 12% are newborns, who together with individuals who died before reaching three months of postnatal development, account for a total of 20.35%. Bone remains from individuals at this age rarely allow the detection of pathological abnormalities. In spite of the specificities listed, 21.64% of individuals of the first age group, 0 – 7 years, showed various pathological changes (figs. 41, 42. 1). The most frequent were porous changes of the orbital roof. Cases of an advanced and trabecular form of the alteration were registered on the preliminary stage of the investigation. The poorly represented alterations in which there was difficulty in distinguishing the destructions caused by taphonomic influences from the pathological changes of the bone structure *ante mortem* were excluded from the general distribution. Those affected by a distinct and advanced form of *cribra orbitalia* account for 29% of the cases where the degree of preservation of the material allowed reporting of the feature. The degree of development is almost equally divided, 16% for the advanced *cribra orbitalia* and 13% for the last stage of development of the lesion, the trabecular form. Porotic hyperostosis of the parietal bones can be interpreted as a

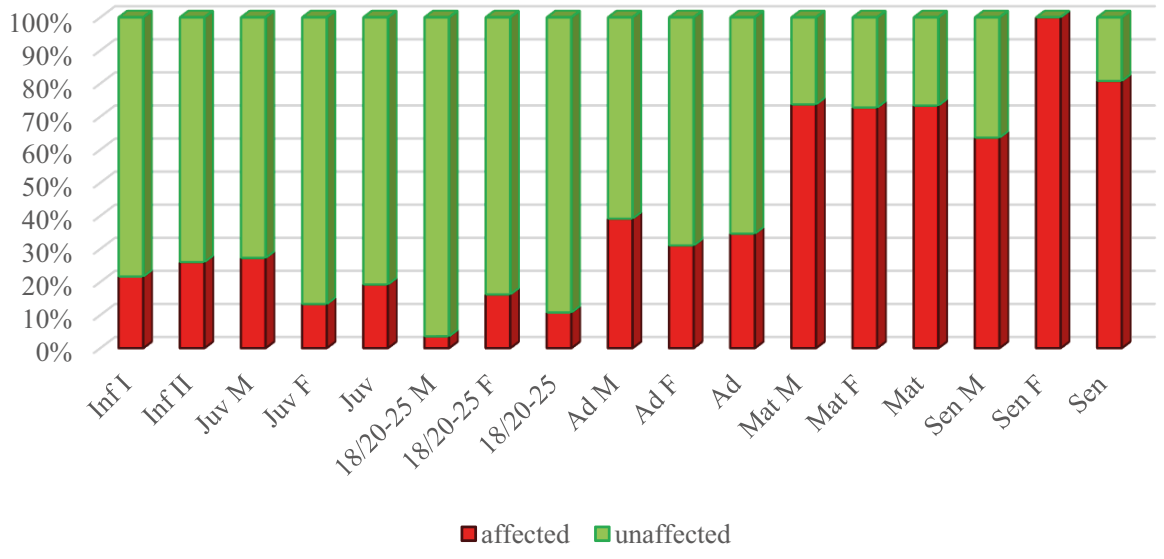

Обр. 41. Засегнатост от патологични изменения.
Fig. 41. Percentage of affected by pathological changes.

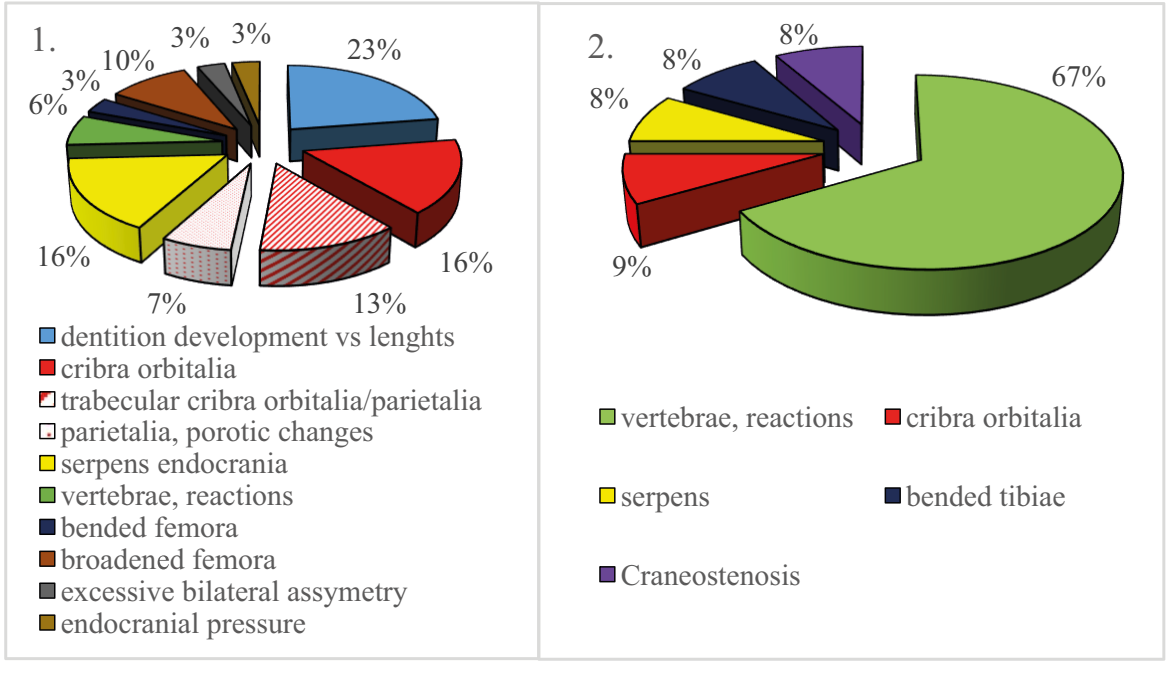

Обр. 42. Разпределение на патологичните изменения в детска възраст. 42. 1. Първа детска възрастова група, 0 – 6 години; 42. 2. Втора детска възраст, 7 – 14 години.
Fig. 42. Distribution of pathological changes in childhood. 42. 1. First childhood age group, 0 – 6 years; 42. 2. Second childhood age group, 7 – 14 years.

степента на съхраненост на материала позволява отчитане на признака. Степента на развитие се поделя почти поравно – 16% за развитата *cribra orbitalia* и 13% за последен етап на развитие на изменението – трабекуларната форма. Поротичната хиперостоза на теменните кости може да се интерпретира като костна реакция на развитие на същото състояние, предизвикващо *cribra orbitalia*, като то обхваща още 7% от индивидите. Засегнатите са индивидите от гроб № 67, определен на 5 години, № 102, определен на 4-5 години, № 483, на 2-3 години, № 549, на 4-5, № 555, на 1,5-2 и № 567, определен общо във възрастова група *Infans I*, 0 – 6 години. При три индивида трабекуларната форма на изменението обхваща както горната стена на очниците, така и теменните кости – от гроб № 14, определен на 6 години при настъпване на смъртта, № 22, 5-6 години при настъпване на смъртта (обр. 43) и № 61, на 3 години.

Относително висок дял от патологичните изменения, наблюдавани на скелетните останки от индивиди в първа детска възраст, заемат костните реакции на ендокраниалната повърхност, които могат да се определят като развитие на *serpens endocrania*, достигащи 16% от засегнатите. Това са индивидите от гроб № 67, 5 години при настъпване на смъртта, № 528, на 3-4 години, № 549 – 4-5 години, № 567, определен общо от възрастова група *Infans I* и № 574, на 2-3 години.

При 6% от проучените скелетни останки на индивиди от първа детска възраст се установява развитие на костна реакция по стените на прешленните тела. При относително висок дял от индивидите в този възрастов интервал се наблюдава увеличение на ширината на дисталните краища на бедрените кости. При неправилно формирано костно вещество такива се наблюдават при три индивида – от гроб № 549 (обр. 44), № 563, определен на 1-1,5 години, № 567, общо определен на възраст *Infans I*, 0 – 6 години и № 593, на около 1 година. При 23% от изследваните се установява несъответствие между определената възраст по развитие на съreaction of the bones to the development of the same condition which causes *cribra orbitalia*. Individuals with this condition account for another 7%. The affected individuals are those from grave No 67, identified as 5 years old, grave No 102, identified as 4-5 years old, grave No 483, 2-3 years old, grave No 549, 4-5 years old, grave No 555, 1.5-2 years old, and grave No 567, identified as generally in the *Infans I* age group, 0 – 6 years old. In three individuals the trabecular form of the alteration covered both orbital roofs and the parietal bones – that from grave No 14, identified as a 6 years old at the time of death, grave No 22, identified as 5-6 years old (fig. 43), and grave No 61, identified as 3 years old at the time of death.

Bone reactions of the endocranial surface, which can be defined as the development of *serpens endocrania*, reaching 16% of those affected comprise a relatively high proportion of the pathological changes observed on the skeletal remains of individuals in the first age group of childhood, 0 – 7 years. These are the individuals from grave No 67, 5 years old at the time of death, grave No 528, 3-4 years old, grave No 549, 4-5 years old, grave No 567, generally defined as being of the *Infans I* age group, and grave No 574, 2-3 years old.

The development of a bone reaction on the walls of the vertebral bodies was found in 6% of the skeletal remains of individuals from infancy that were examined. An increase in the width of the distal ends of the femora was observed in a relatively high proportion of individuals in this age range. Metaphyseal splaying was observed in three individuals, from grave No 549 (fig. 44), grave No 563, identified as 1-1.5 years old, grave No 567, generally assigned to the age group *Infans I*, 0 – 6 years, and grave No 593, identified as ca. 1 year old. There was a discrepancy between the age estimated by using the development of the dentition and that estimated by using the longitudinal dimensions of the long bones of the limbs in 23% of the subjects, as the latter show values close to the average values characteristic for lower ages. In these

зъбието и по дължините на дългите кости на крайниците, като последните показват стойности, близки до средните стойности, характерни за по-ниски възрасти. В тези случаи при определяне на възрастта приоритет се отдаде на резултатите, получени от развитието на съзъбието. Такива особености се отчитат на скелетните останки от гроб № 102, индивид на 4-5 години, № 142 и 144, определени по съзъбие на 1,5-2 години, № 235, определен на 3-4 години, № 487 на 3 години, № 528 на 4 години и № 574 на 2 години. Освен разширените дистални краища бедрените кости на индивида от гроб № 563 показват и силно извиване на диафизата в предно-задна посока.

В следващия възрастов интервал относителният дял на засегнатите от патологични изменения остава близък до този, установен за предходния възрастов интервал, 26% (обр. 41, 42. 2). Това в известна степен се обяснява и с близо три пъти занижената смъртност в тази възcases, priority in age determination was given to the results obtained from dental development. Such features are recorded on the skeletal remains from grave No 102 identified as 4-5 years old, grave No 142 and grave No 144 both identified by dentition as 1.5-2 years old, grave No 235 identified as 3-4 years old, grave No 487 as 3 years old, grave No 528 as 4 years old, and grave No 574 as 2 years old. In addition to the enlarged distal ends, the femora of the individual from grave No 563 show a strong curvature of the diaphysis in an anterior-posterior direction.

The relative proportion of those affected by pathological changes in the next age interval remained similar to the established for the previous one, 26% (fig. 41, 42. 2). This is to some extent explained by the nearly three times lower mortality at this age, and despite a decrease in the absolute number of those affected, their relative share of the individuals assigned to the age interval increases. The number of

Обр. 43. Гроб № 22, дете, 5-6 години. Cribra parietalia.

Fig. 43. Grave No 22, child, 5-6 years. Cribra parietalia.

Обр. 44. Гроб № 549. Разширяване на метафизарните краища.

Fig. 44. Grave No 549. Metaphyseal splaying.

раст и въпреки намаляване абсолютния брой на засегнатите, техният относителен дял спрямо установените индивиди във възрастовия интервал се увеличава. Установените видове изменения намаляват. Най-често се наблюдава костна реакция на предната стена на прешленните тела. Отново, подобно на предходната възрастова група, се откриват случаи на *cribra orbitalia* – на индивида от гроб № 27, 7 години при настъпване на смъртта. Реакция на ендокраниалната повърхност, която може да се определи като *serpens endocrania,* показват скелетните останки от гроб № 73 на индивид на около 12-14 години. При един индивид, гроб № 410, 12-14 години, се наблюдава силно извиване на диафизите на голямопищялните кости.

При индивид от втора детска възраст (*Infans II*) от гроб № 496, 9-10 години, се установява предварителна облитерация на черепен шев – *craniostenosis,* със засегнат сагитален шев, което причинява изменение на формата на черепа (обр. 45).

Състоянието на млечните и смесените съзъбия на индивидите в детска възраст изисква детайлно проучване и патологичните изменения по тях не са включени в настоящата статистика. Общо засегнатостта от зъбен кариес може да

different alteration types that were found is decreasing. Bone reaction of the anterior wall of the vertebral bodies was the most frequently observed. Similarly, to the previous age group, cases of *cribra orbitalia* are found as well – in the individual from grave No 27, 7 years old at the time of death. A reaction of the endocranial surface which may be defined as *serpens endocrania* is shown by the skeletal remains from grave No 73, ca. 12-14 years old. In one individual, from grave No 410, 12-14 years old, a strong curvature of the diaphyses of the tibiae is observed.

In an individual of the second childhood group, *Infans II*, from grave No 496, 9-10 years old, a preliminary obliteration of the cranial suture, *craniostenosis*, was found, in which the sagittal suture was affected, causing an alteration of the shape of the skull (fig. 45).

The condition of the deciduous and mixed dentitions of individuals in childhood requires a detailed study, and, thus, pathological changes on these are not included in the present statistics. The overall effect on teeth by dental caries can be described as relatively low, however, some dentitions affected by this pathology are found. A rare anatomical variation was found in two dentitions – fused central

Обр. 45. Гроб № 496, дете, 9-10 години. Craniosynostosis, засегнат сагитален шев, изменение на формата на черепа.

Fig. 45. Grave No 496, child, 9-10 years. Craniosynostosis, affected sagittal suture, alterated skull shape.

Обр. 46. 1. Synodontia. Гроб № 468, дете, 2-3 години. Сраснали долни млечни леви резци; 2. Гроб № 573, дете, 2-3 години. Сраснали горни леви млечни резци.

Fig. 46. 1. Synodontia. Grave No 468, child, 2-3 years. Fused lower left incisors; 2. Grave No 573, child, 2-3 years. Fused upper left incisors of the thoracic cavity.

се определи като относително ниска, но се откриват съзъбия, засегнати от патологията. При две съзъбия се установи рядка анатомична вариация – сраснали централен и латерален инцизиви. В единия случай това са долните млечни леви резци на индивида от гроб № 468, определен на 2-3 години при настъпване на смъртта (обр. 46. 1). В другия случай, при индивида от гроб № 573, на около

and lateral incisors. In one of those cases, these were the lower deciduous left incisors of an individual from grave No 468, identified as 2-3 years old at the time of death (fig. 46. 1). In the other case, the individual from grave No 573, ca. 2.5-3 years old, the upper left deciduous incisors are fused (fig 46. 2). The dentition of one of these individuals, from grave No 468, also showed defects reminiscent of the occlusal

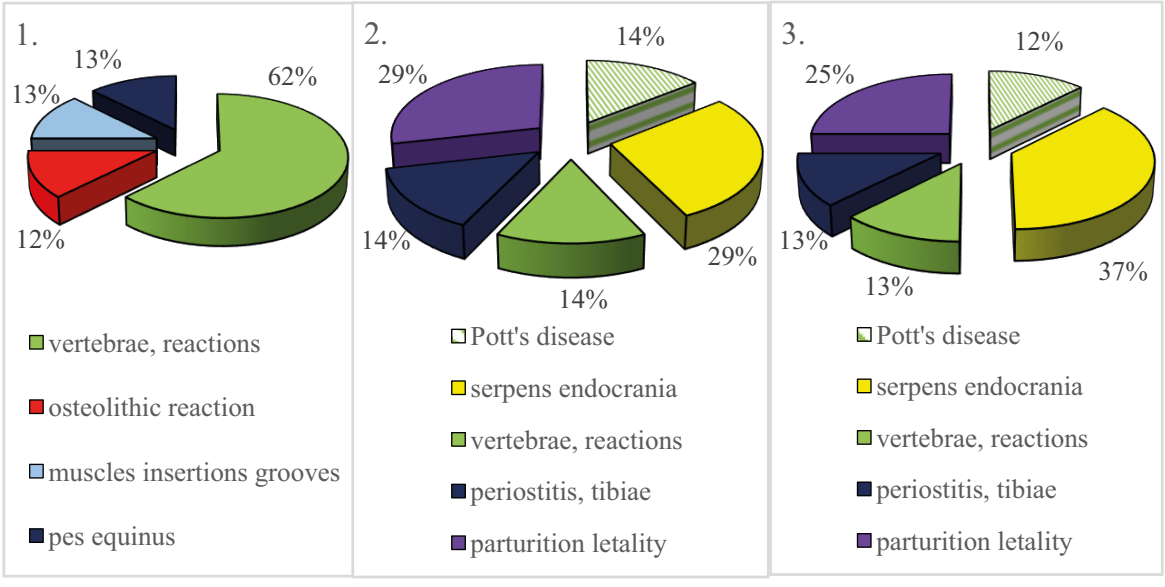

Обр. 47. Разпределение на патологичните изменения в юношеска и млада възраст. 1. Юношеска възраст; 2. Израснали в млада възраст 18-20/25 години, жени; 3. Израснали в млада възраст 18-20/25 години, мъже.

Fig. 47. Distribution of pathological changes in adolescents and young adulthood. 1. Adolescents; 2. Young adults 18-20/25 years, females; 3. Young adult 18-20/25 years, males.

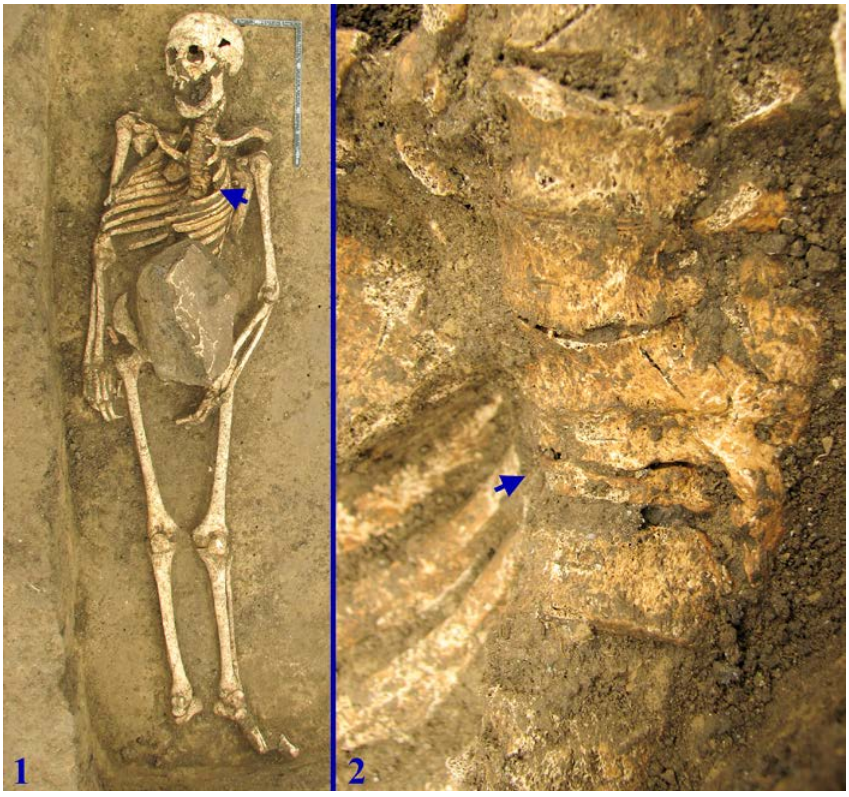

Обр. 48. 1. Гроб № 136, жена, 20 – 25 години; 2. Изменения, описващи се като болест на Пот.
Fig. 48. 1. Grave No 136, female, 20 – 25 years; 2. Alterations described as Pott's disease.

2,5-3 години, са сраснали горните леви млечни резци (обр. 46. 2). На съзъбието на единия от тези индивиди, от гроб № 468, се наблюдават и дефекти, напомнящи на оклузивна хипоплазия на емайла с развитие на „малиновидни" първи долни млечни молари.

Във възрастовата група на юношите и определените индивиди от края на юношеската и началото на възрастта на израсналите, 18-20 до 25 години при настъпване на смъртта (обр. 41, 47), се установяват най-малко случаи на патологични изменения. И в двете възрастови групи най-често се наблюдават изменения на прешлените на гръбначния стълб и ендокраниалните реакции. При един индивид, от гроб № 136, жена 20 – 25 години, се установяват изменения, описващи се като болест на Пот (обр. 48). При младите израснали от патологични изменения по-често са засегнати жените. Само при двама мъже в тази възраст се установява патология. При единия това е изменение на зъбно-челюстния апарат – enamel hypoplasia with development of "berry" first lower deciduous molars.

The fewest cases of pathological changes are registered in the age group of the adolescent and individuals of late adolescence and early adulthood, 18-20 to 25 years at the time of death (figs. 41, 47). In both age groups, changes of the spinal column vertebrae and endocranial reactions were most commonly observed. In one individual, from grave No 136, a woman 20 – 25 years of age, changes that can be described as Pott's disease were found (fig. 48). In the age group of young adults, women are more frequently affected by pathological changes. Pathology was found in only two males in this age group. In one case, it was an alteration of the dento-maxillary apparatus – canine, developed as *dens impacrus*.

A peculiarity of the female sex is observed in this age interval – occurrences of death in the last stage of pregnancy. In the case of the individual from grave No 198, this probably occurred due to complica-

канин, развит като *dens impacrus*.

В този възрастов интервал се наблюдава особеност при женския пол – случаи, при които смъртта е настъпила в последния етап на развитие на бременността. При индивида от гроб № 198 това вероятно е станало при усложнения по време на родилния процес. При жената от гроб № 224 смъртта е настъпила малко преди термина на бременността според развитието на ембриона.

На скелетните останки от два индивида в юношеска възраст от гроб № 58, на около 15-18 години, и от гроб № 366, определен на около 15 години, се установяват особености на мускулно-скелетния апарат. При индивида от гроб № 366 кости на лявото ходило показват екстремална плантарна флексия (обр. 49). В другия случай на голямопищялните кости се наблюдава много силно вдлъбване (ентезопатия) на залавното място на мускул солеус (обр. 50). Тежки поражения на глутеусите могат да се предположат от скелетните останки на индивид с приключил скелетен растеж от гроб № 481, определен като жена на 40 – 50 години, където на бедрените кости се установява силна ентезопатична реакция на залавно място на глутеус максимус. Състоянието вероятно е било и причина за необичайната поза на скелетните останки със сгънати колене (обр. 74), обяснима с невъзможност за изпъване или освобождаване на долните крайници на трупа от позата със силна флексия в тазобедрените и коленните стави.

Освен случая на неправилно развитие на кучешки зъб и при юношите, и при израсналите в млада възраст 18-20 до 25 години се наблюдават единични случаи на зъбен кариес и усложненията му, довели в някои случаи до загуба на зъби приживе. Откриват се и случаи на обеззъбяване, като засегнатите се определят като жени.

Скелетните останки на индивидите с приключил скелетен растеж – израснали над 25 – 30 години, зрелите и старите, представят множество скелетни патологични изменения. Още от възрастовия интервал на израсналите над 20 – 25 до

tions during birth. In the instance of the female from grave No 224, death occurred shortly before the due date as indicated by embryo development.

Peculiarities of the musculoskeletal apparatus were identified on the skeletal remains of two adolescent individuals, from grave No 58, age between 15-18 years at the time of death, and from grave No 366, determined at ca. 15 years at the time of death. In the individual from the grave No 366, the bones of the left foot showed severe plantar flexion (fig. 49). In the second individual, tibiae showed a very strong concavity (enthesopathy) at the insertion of the soleus muscle (fig. 50). Similar pathological condition in this case of gluteus muscles can be assumed after the observed strong enthesopathic reaction at the gluteus maximus insertionon places on both femurs of the skeletal remains of a grown-up individual from grave No 481, identified as female, 40 – 50 years old. The condition possibly was also the reason of unusual posture of the skeletal remains with flexed knees (fig. 74), explicable with impossibility of releasing of the lower limbs of the death body from the posture with pronounced flexion in hip and knee joints.

Apart from the case of irregular canine tooth development, both adolescents and young adults in the age group from 18-20 to 25 years have had isolated cases of dental caries and its complications, leading in some cases to loss of teeth during the lifetime of the affected. Cases of antemortem advanced toothloss are found as well, with those affected identified as females.

Skeletal remains from grown-ups, over 25 – 30 years of age, from the groups of adults, matures and seniles present numerous different pathological changes. Dentofacial pathology associated with the development of dental caries and subsequent advanced toothloss already occupies the largest share of pathological changes in the age group of the adults between 20 – 25 and 40 years old. Only cases of advanced and complete toothloss were recorded in the field. In all age groups, females account

Обр. 49. 1. Гроб № 366, юношеска възраст, ок. 15 години; 2. Екстремална плантарна флексия при кости на ляво ходило.

Fig. 49. 1. Grave No 366, juvenile, ca. 15 years. 2. Extreme plantar flexion of the left foot.

Обр. 50. Гроб № 58, юношеска възраст, 15-18 години. Силно вдлъбване (ентезопатия) на залавното място на мускул солеус.

Fig. 50. Grave No 58, juvenile, 15-18 years. Severe indentation (enthesopathy) at the attachment site of the soleus muscle.

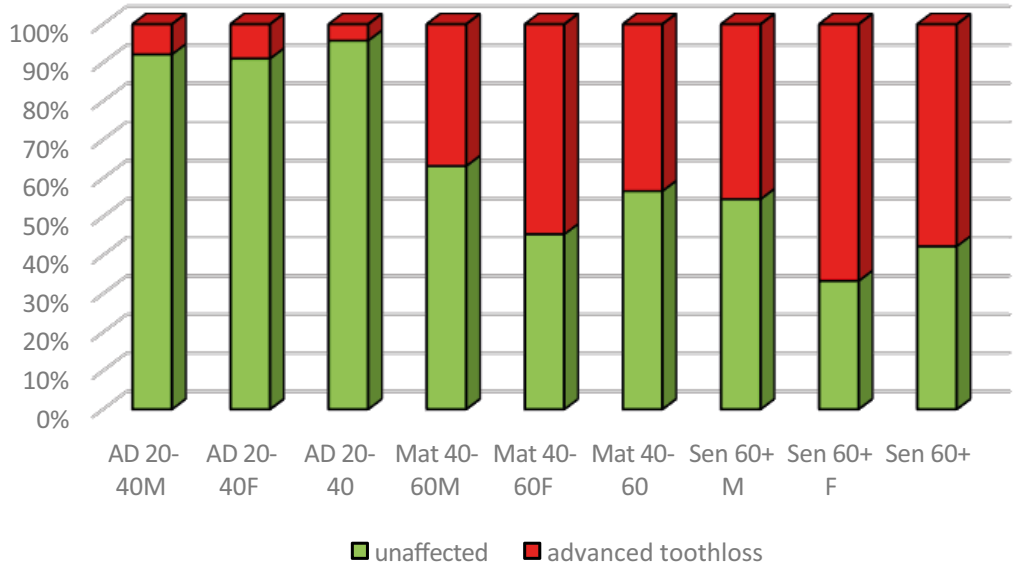

Обр. 51. Разпределение на случаите на напреднало до пълно обеззъбяване по предварителни данни.

Fig. 51. Distribution of cases of advanced to complete toothloss according to the preliminary information.

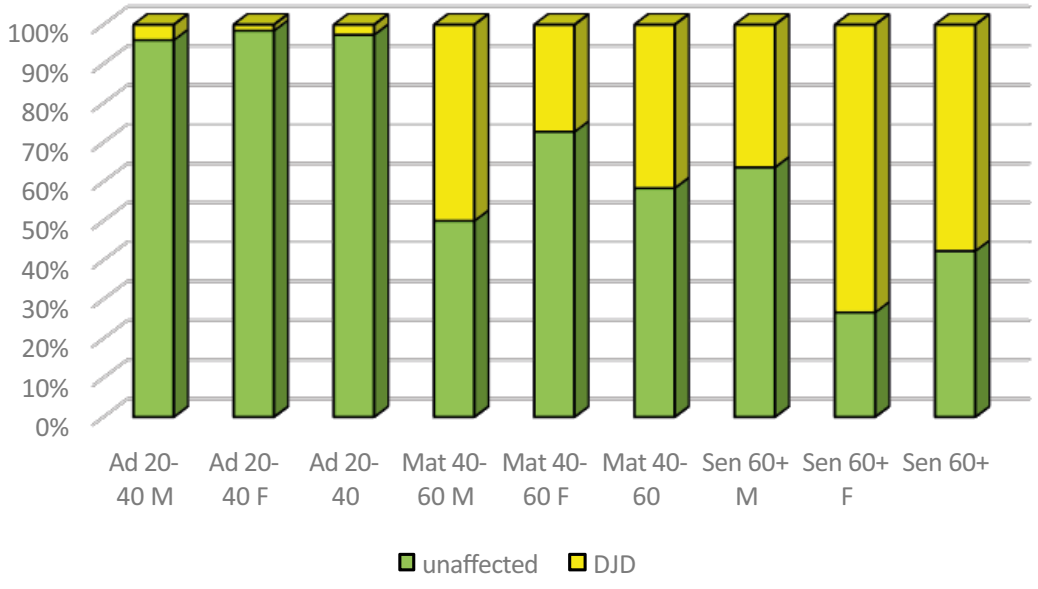

Обр. 52. Разпределение на засегнатите от напреднали дегенеративно-дистрофични изменения (DJD) по предварителни данни.

Fig. 52. Distribution of the individuals affected by advanced degenerative-dystrophic changes (DJD) according to the preliminary information.

40 години най-голям дял от патологичните изменения заема зъбно-челюстната патология, свързана с развитието на зъбен кариес и последващо напреднало обеззъбяване. На терен се регистрираха единствено случаи на напреднало до пълно обеззъбяване. Във всички възрастови интервали жените са по-силно засегнати (обр. 51).

Развитието на дегенеративно- дистрофични изменения се оцени общо, усреднено за изследвания индивид, като беше проследено изявено развитие и липса на изменението като проявата на различни степени на развитие, както и засегнатостта на различните стави остана за последващо детайлизирано изследване на проблема. Още от възрастовата група на израсналите след 30 – 35 години скелетните останки показват засегнати от дегенеративно-дистрофични изменения на ставните повърхности (обр. 52). Тези изменения нарастват в следващите възрастови групи на зрелите, 40 – 60 години и старите над 60 години. Общото постигнато от предварителното изследване разпределение показва по-висока засегнатост от тези изменения при мъжете от възрастовата група на зрелите *(Maturus*, 40 – 60 години), докато в следващата възрастова група на старите *(Senilis,* над 60 години) по-засегнат е женският пол.

От останалите патологични изменения във възрастовите групи на израсналите (20 – 40 години) и зрелите (40 – 60 години) остават водещи случаите на засегнатост на прешленните тела и ребрата от костни реакции.

В три случая от възрастовата група на израсналите се установява наличие на напреднал периостит – при жена от гроб № 47, на 30 – 40 години, на бедрените и голямопищялните кости (обр. 53. 1*)* и на индивидите, отново определени като жени от гроб № 72, на около 25 – 30 до 35 години и № 591, 25 – 30 години, периостит на голямопищялните кости (обр. 53. 2). Подобен случай се регистрира и при индивида от гроб № 565, определен като мъж на 40 – 45 до 50 години от възрастовата група на зрелите, 40 – 60 години.

for the majority of those affected (fig. 51).

The development of degenerative-dystrophic changes was evaluated in general and averaged for the examined individual. The distinct development and the lack of alteration were traced. The manifestation of different degrees of development, as well as the involvement of different joints are left for subsequent, detailed study of the issue. The skeletal remains of individuals from the age group of the adults, 30 – 35 years old, already present individuals affected by degenerative-dystrophic changes of the articular surfaces (fig. 52). These changes increase in the following age groups of the mature, 40 – 60 years old, and that of the senile age, over 60 years old. The overall distribution obtained from the preliminary study shows that males from the age group of the mature (*Maturus*, 40 – 60 years) are more affected by these alterations, whereas women comprise the larger part of the affected in the subsequent age group of the senile age (*Senilis*, over 60 years).

With respect to the remaining pathological changes in the age groups of the adults, 20 – 40 years old, and the mature, 40 – 60 years old, vertebral bodies and ribs are most affected by bone reactions.

In three cases of the age group of adults, advanced periostitis was found to be present: in the individual from grave No 47, a female 30-40 years of age, periostitis of the femurs and tibias (fig. 53, 1) and those from Grave No 72 about 25 – 30 to 35 years of age and from grave No 591, about 25 – 30 years of age, again identified as females periostitis is ascertained on the tibiae and fibulae (fig. 53, 2). A similar case was recorded for the individual in grave No 565, identified as male, 40 – 45 to 50 years of age, from the age group of matures, 40 – 60 years.

In one case, a male, 55 – 60 to 65 years of age, from grave No 562, the right femur was found to be severely affected by an osteomyelitic process, possibly developed after a fracture on distal end (fig. 54). Nevertheless the skeleton position is not deviant from the characteristic for the burial ritual

В един случай на погребан мъж на 55 – 60 до 65 години от гроб № 562 на дясната бедрена кост се установи тежко поражение от остеомиелитичен процес, развит вероятно след тежка фрактура, дистално (обр. 54). Въпреки че позицията на скелета не се различава изявено от характерната за некропола, в случая тя по-скоро е следствие на затруднена подвижност в дясната колянна става, до която е развито изменението, отколкото е резултат от погребалния обред.

Първичният преглед на материала от некропола установява и единични случаи на костни нараствания с туморен произход. Такова се регистрира от лявата страна на долночелюстната кост на мъж на около 50 – 60 години от гроб № 26 (обр. 55) и на едната бедрена кост при индивид, определен като мъж на около 30 – 40 години от гроб № 535.

На прешлените от гръбначния стълб и костите на гръдния кош се откриват и изменения, различни от ясна костна реакция на инфекциозен процес или дегенеративно-дистрофични изменения. Анкилоза между 11-12 торакални прешлени се открива на скелета на жена на около 30 – 40 години от гроб № 458 (обр. 56). По-чести са анкилозите между прешлени на гръбначния стълб във възрастовата група на зрелите, 40 – 60 години и старите, над 60 години. Такава се установява на прешлените на цервикалния отдел при два индивида от гроб № 464 на възраст над 60 години, полът е определен като по-скоро мъжки, където са срасnали втори и трети шийни прешлени и от гроб № 481 на индивид, определен като жена на около 40 – 50 години, където сращването е на десните страни на невралната дъга между латералните артикулационни повърхности на трети-пети шийни прешлени. При индивида от гроб № 481 прешлените показват ясни следи от възпалителен процес с натрупване на реактивно костно вещество. Сращване се установява на четвърти-седми цервикални и осми-десети торакални прешлени от скелета на индивида от гроб № 408, определен като мъж на 40 – 60 години

in the necropolois, it should be more adequately explained with a restricted movement in the right knee joint, the place near to the lesion, than as a result of the ritual specifics.

The preliminary investigation of the material from the necropolis ascertained isolated cases of bone growths of tumorous origin as well. One such case is recorded on the left side of the mandible of a male, ca. 50 – 60 years old, from grave No 26 (fig. 55), and another one on one femur of an individual, identified as male, from grave No 535.

Alterations other than a clear bone reaction to an infectious process or degenerative dystrophic changes are also found on the vertebrae of the spinal column and bones of the thorax. Ankylosis between the 11-12 thoracic vertebrae is found on the skeleton of a woman, aged 30-40 years, from grave No 458 (fig. 56). Ankylosis between vertebrae of the spinal column are more frequent in the age group of the mature, 40 – 60 years and the elderly, over 60 years. Such case was documented on the vertebrae of the cervical area in two individuals – the deceased from grave No 464, aged over 60 years, the sex being identified as possibly male, where the second and third cervical vertebrae fused, and the one from grave No 481, a female, aged ca. 40 – 50, presenting fusion on the right side of the neural arch between the lateral articulating surfaces of the third-fifth lumbar vertebrae. The vertebrae of the individual from grave No 481 showed clear evidence of an inflammatory process with accumulation of reactive bone substance. Fusion was found on the fourth-seventh cervical and eighth-tenth thoracic vertebrae of the skeleton of an individual from grave No 408, identified as a male aged 40 – 60 (fig. 57). On the skeleton of the individual from grave No 396, identified as male, aged approximately 40-50, fusion of the vertebrae of the cervical area of the spine was detected, accompanied by the development of fusion of the thoracic vertebrae with unilateral accumulation of bone substance and fusion of the ribs to the ster-

Обр. 53. 1. Гроб № 47, жена, 30 – 40 години; 1a-b. Наличие на напреднал периостит на бедрените и голямопищялните кости; 2. Гроб № 591, жена, 25 – 30 години. Периостит на малкопищялните кости.

Fig. 53. 1. Grave No 47, female 30 – 40 years; 1a-b. Advanced periostitis of the femurs and the tibiae; 2. Grave No 591, female, 25 – 30 years. Periostitis of the fibulae.

Обр. 54. 1. Гроб № 562, мъж 55 – 60/65 години; 2. Тежко поражение от остеомиелитичен процес, развит след тежка фрактура.

Fig. 54. 1. Grave No 562, male, 55 – 60/65 years; 2. Severe lesion caused by an osteomyelitic process that developed after a severe fracture.

Обр. 55. Гроб № 26, мъж, ок. 50 – 60 години. Костно нарастване с туморен произход.

Fig. 55. Grave No 26, male, ca. 50 – 60 years. Bone growth of tumor origin.

Обр. 56. Гроб № 458, жена, 30 – 40 години. Анкилоза между 11-12 торакални прешлени.

Fig. 56. Grave No 458, female, 30 – 40 years. Ankylosis between 11-12 thoracic vertebrae.

(обр. 57). На скелета от гроб № 396, определен като мъж на около 40 – 50 години, се установява сраствane на прешлените от цервикалния отдел на гръбначния стълб, придружено с развитие на сраствane на прешлените на гръдния кош с унилатерално натрупване на костно вещество, сраствane на ребрата към гръдната кост и сраствания на прешлените от лумбалния отдел с натрупване на костно вещество, билатерално (обр. 58). Гръбначният стълб не показва изкривяване. Сраствания между лумбалните прешлени се установяват на скелета на индивида от гроб № 534, определен като мъж на около 50-num and bilateral fusion of the vertebrae of the lumbar spine with accumulation of bone substance (fig. 58). The spine shows no curvature. Ankylosis between lumbar vertebrae is found on the skeleton of the individual from grave No 534, identified as male, ca. 50 – 60 years old, again with accumulation of bony substance, bilaterally (fig 59).

In two cases, an unfused neural arch of the first cervical vertebra (*spina bifida*) was found – in a male, aged ca. 40 – 50, from grave No 396, and in a male, generally in the mature age group, aged 40 – 60, from grave No 589. The preliminary study

Обр. 57. Гроб № 408, мъж, 40–60 години. Сраствaне на C-4–C-7 и T-8 –T-10.
Fig. 57. Grave No 408, male, 40 – 60 years. Fusion of C-4–C-7 and T-8 –T-10.

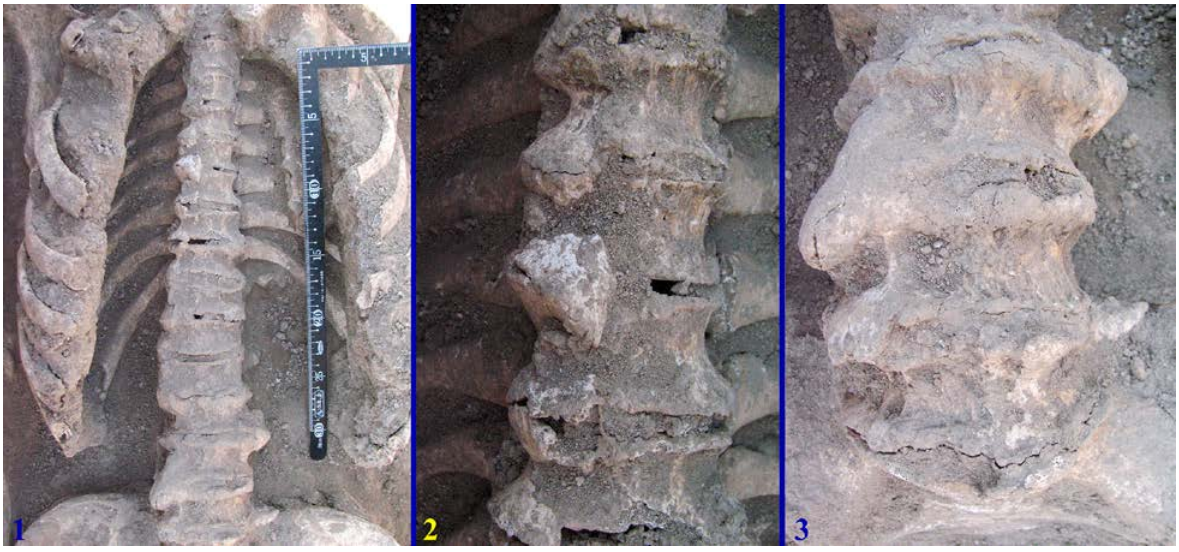

Обр. 58. Гроб № 396, мъж, 40 – 50 години. Сраствaне на прешлените от цервикалния и гръдния отдели на гръбначния стълб.
Fig. 58. Grave No 396, male, 40 – 50 years. Vertebral fusion of the cervical and thoracic spine.

60 години, отново с натрупване на костно вещество, билатерално (обр. 59).

В два случая се открива несрастнала неврална дъга на първи шиен прешлен *(spina bifida)* при мъж на около 40 – 50 години от гроб № 396 и при мъж от възрастовата група на зрелите, 40 – 60 години, от гроб № 589. Предварителното проучване не можа да направи разпределение на случаите на *spina bifida* в други отдели на гръбначния стълб и най-вече на сакру-

could not provide a distribution of the cases of *spina bifida* in other areas of the spine and especially of the sacrum, where the phenomenon occurs most frequently. Such cases were documented in the necropolis, an example of one such alteration of the first sacral vertebra in the individual from grave No 558, identified as male, generally of the age group of the mature (*Maturus*, 40 – 60 years).

In five individuals, anatomical features

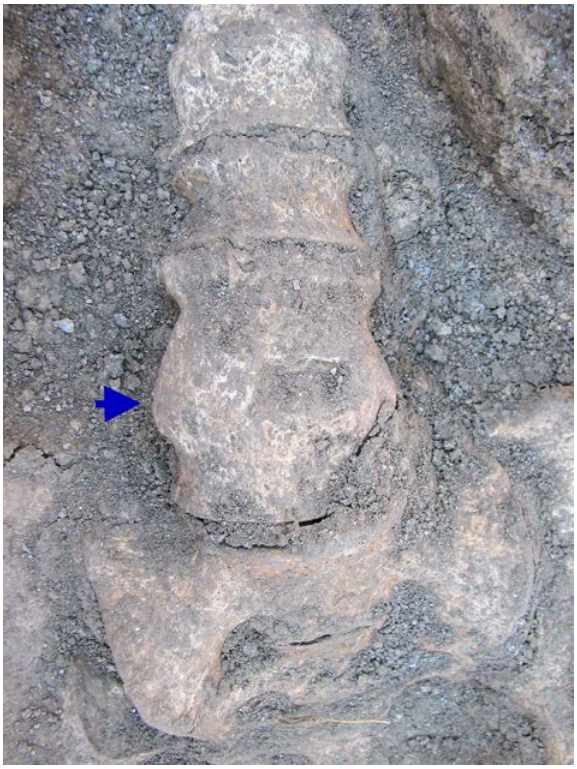

Обр. 59. Гроб № 534, мъж, 50 – 60 години. Сраствания между лумбални прешлени.

Fig. 59. Grave No 534, male, 50 – 60 years. Ankylosis between lumbar vertebrae.

Обр. 60. Гроб № 104, мъж, 35 – 40/45 години. Анатомични особености на ребра, бифидно трето дясно ребро.

Fig. 60. Grave No 104, male, 35 – 40/45 years. Anatomical features of the ribs, bifid right third rib.

ма, където явлението е най-често. Такива случаи са открити в остеологичния материал от некропола, като пример за такова изменение на първи сакрален прешлен е индивидът от гроб № 558, определен като мъж от възрастовата група на зрелите *(Maturus,* 40 – 60 години).

При пет индивида се наблюдават анатомични особености на ребрата, които в някои случаи могат да затруднят различни жизнени процеси като дишането, нормалната стойка и придвижването. На скелета от гроб № 396 успоредно с развитието на сращането на прешлените на гръбначния стълб се установява и сращане на ребрата към гръдната кост. В четири случая се откриват бифидни ребра в стерналните им краища. Такива се установяват на скелета от гроб № 9, определен като мъж на около 50 – 60 години, където е засегнато четвърто ляво ребро, този от гроб № 20, мъж, около 40 години, със засегнато трето ляво ребро, гроб

of the ribs were observed, which in some cases can impede various vital processes as breathing, posture and normal locomotion. Fusion of the ribs to the sternum is found on the skeleton from grave № 396 as well, alongside with the development of fusion of the vertebrae of the spine. In four cases, bifid ribs are found at their sternal ends. These are skeletons from grave No 9, identified as a male, ca. 50 – 60 years old, where the fourth left rib was affected, grave No 20, a male, ca. 40 years old, where the third left rib is affected, grave No 104, a male, 35 – 40 to 45 years old with a bifid third right rib (fig. 60), and from grave No 509, the only case of a female, ca. 60 – 70 years old, with bifid seventh right rib. A septal foramen on the sternal body was found in two individuals, males, generally assigned to the age group of the mature (*Maturus*, 40 – 60 years old) from graves Nos 556 and 558.

A condition, registered in child age, is

Обр. 61. Гроб № 39, мъж, 40 – 45 години. Преждевременно сраствane на шевове (craniosynostosis), довело до неправилна висока форма на черепа.

Fig. 61. Grave No 39, male, 40 – 45 years. Premature suture fusion (craniosynostosis) leading to an irregularly high skull shape.

№ 104, мъж на 35 – 40 до 45 години, с бифидно трето дясно ребро (обр. 60) и на скелет от гроб № 509, единствен случай на жена от последната възрастова група, на около 60 – 70 години, с бифидно седмо дясно ребро. При два индивида – мъже, общо определени на възраст от групата на зрелите *(Maturus*, 40 – 60 години), от гробове №№ 556 и 558, се откри септален форамен на тялото на гръдната кост.

Изменение, наблюдавано в детска възраст, се установява и при израсналите, например при мъжа, определен на около 40 – 45 години от гроб № 39 (обр. 61). В този случай вероятно преждевременно сраствane в първи сегмент на ламбдовидния шев, комбинирано с подобно в срединната област на сагиталния шев, е довело до неправилна висока форма на черепа. Срастването в сагиталния шев е довело до изявено хлътване по дължината му в сагиталната равнина между двете теменни кости.

Популационно значение на установените случаи на патологични изменения

Подобно на повечето палеоантропологични серии и в изследваната голяpresent also in adult ages, as in the man from grave No 39, identified as ca. 40 – 45 years old (fig. 61). In this case possible premature obliteration in the first segment of the lamdoid suture, combined with similar process in the middle of the sagittal suture led to the irregular heigh form of the skull. The obliteration in the sagittal suture led also to sinking along the suture in the sagittal plane between both parietals.

Population significance of the documented cases of pathological changes

In the present study, similarly to most paleoanthropological series, a large share of individuals in infancy is affected by lesions on the orbital roof, the so-called *cribra orbitalia*. The alteration is explained by an anemic condition of the affected (Stuart-Macadam 1989; Aufderheide, Rodriguez-Martin 1998; Walker et al. 2009). The causes may be various, for example an iron-poor diet (Holland, O'Brien 1997), intestinal parasites (Marcsik et al. 1984) or blood loss. Hereditary haemolytic sickle-cell anemia, characteristic for areas with outbreaks of malaria, cannot be ruled out as a possible cause of the condition in

ма част от индивидите в детска възраст са засегнати от криброзни изменения на горната стена на очницата, т. нар. *cribra orbitalia*. Изменението се обяснява с анемично състояние на засегнатите (Stuart-Macadam 1989; Aufderheide, Rodriguez-Martin, 1998; Walker et al. 2009). Причините могат да бъдат комплексни, като диетарен режим, беден на желязо (Holland, O'Brien 1997), интестинални паразити (Marcsik et al. 1984) или кръвозагуба. Наследствената хемолитична сърповидно-клетъчна анемия, характерна за зони на разпространение на малария, не може да се изключи от възможните причини за развитие на състоянието в популациите на Балканите, но за подобна интерпретация са необходими и следи в серията от развитие на таласемия (Hershkovitz et al. 1991). Трабекуларната форма най-често се обяснява със сърповидноклетъчна хемолитична анемия. Такива случаи на напреднали изменения, при които са засегнати и горната стена на очниците, и теменните кости, показват скелетните останки от гробове №№ 14 и 61, при които може да се предположи развитие на сърповидноклетъчна анемия.

Към разпознаване на друго метаболитно нарушение, развито в детска възраст, оставило разпознаваеми следи на изследвания материал, насочват регистрираните уширени дистални краища на бедрените кости и силното извиване на диафизите им на индивида от гроб № 563 и на голямопищялните кости на този от гроб № 410. Белезите са характерни за развитие на рахит (Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Stuart-Macadam, 1989).

В регистрираните патологични изменения, наблюдавани при изследването на костните останки от всички възрастови интервали от некропола, могат да се идентифицират признаците на разпространение на различни инфекции в популацията. Най-широко е представен комплекс, характерен за туберкулозната инфекция. В детска възраст са застъпени измененията по вътрешната повърхност на черепа, които могат да се определят

populations on the Balkans, however, this interpretation would also require cases in the series for development of thalassaemia (Hershkovitz et al. 1991). The trabecular form is most commonly explained by sickle-cell haemolytic anemia. Such cases of advanced changes in which the orbital roofs and parietal bones are also affected are shown by the skeletal remains yielded by graves Nos 14 and 61, in which the development of sickle-cell anemia can be assumed.

The broadened distal ends of the femurs and the strong curvature of their diaphysis in the individual from grave No 563 and the tibiae from grave No 410 point to the identification of another metabolic disorder. The scars are characteristic for the development of rickets (Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Stuart-Macadam, 1989).

Signs of the spread of various infectious diseases in the population can be identified in the recorded pathological changes observed in the examination of bone remains from all age intervals of the necropolis. The complex characteristic of tuberculous infection is most widely represented. There are changes on the inner surface of the skull, which can be defined as *serpens endocrania,* and accumulation of porous substance after proliferative bone reaction, showing strong meningeal reactions (Hershkovitz et al. 2002), bone reaction on the vertebrae of the spine with formation of thin porous substance after proliferative process and similar reaction on the inner walls of the ribs in childhood. Such changes were found in the individuals from grave No 67, identified at ca. 5 years old at the time of death, grave No 73, at ca. 12-14 years, grave No 567, generally from the *Infans I* age group, 0 – 6 years, grave No 574, child of ca. 2-3 years, and grave No 547, child of ca. 7 years. Reaction on the anterior walls of the spinal vertebrae were also found in individuals in adolescence, from grave No 188, ca. 15-16 to 17 years old at the time of death, grave No 366 and 467, 14-15 years old. Reaction of the endocranial surface of the cranial bones is

като *serpens endocrania* и натрупване на порьозно вещество след пролиферативна костна реакция, показващи силни менингеални реакции (Hershkovitz et al. 2002), костна реакция по прешлените на гръбначния стълб с образуване на тънко порьозно вещество след пролиферативен процес и подобна реакция по вътрешните стени на ребрата. Такива изменения се установяват на индивидите от гроб № 67, определен на около 5 години, гроб № 73, на около 12-14 години, гроб № 567, общо от възрастова група *Infans I*, 0 – 6 години, гроб № 574, дете на около 2-3 години и гроб № 547, дете на около 7 години. Реакции по предните стени на прешлените на гръбначния стълб се установяват и при индивиди в юношеска възраст – от гроб № 188, на около 15-16 до 17 години, № 366 и 467, на 14-15 години. Реакция на ендокраниалната повърхност на черепните кости се установява и при две жени, едната в по-напреднала възраст, общо определена като *Maturus,* 40 – 60 години, от гроб № 76, другата на около 20 – 25 години от гроб № 136. При израсналите туберкулозната инфекция може да се разпознае и в различни реакции на прешлените на гръбначния стълб, някои от които са характерни за болест на Пот (Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998, Ortner 2003), каквато се регистрира на скелета от гроб № 136, комбинирана с ендокраниална черепна реакция. Подобни изменения показват индивидите от гробове №№ 46 и 47 на мъже, общо определени във възраст на израснали, над 20-25 години и жени от гробове №№ 57 и 150, отново общо определени във възраст на израснали, над 20 – 25 години. Подобни изменения се откриват и на индивид в старческа възраст от гроб № 243, определен като мъж. Общият комплекс от патологичните изменения с вътречерепни реакции в повечето от изброените случаи е обясним с развитие на туберкулозен менингит. При индивида от гроб № 47 по-скоро състоянието трябва да се отнесе към случаите на трепонематозна инфекция.

Други костни изменения, разпознати на някои скелети от некропола, на-

also found in two females, one at an advanced age, generally defined as *Maturus*, 40-60 years of age, from grave No 76, the other one at ca. 20 – 25 years of age, from grave No 136. In adult individuals, tuberculous infection can also be recognized in various reactions of the vertebrae, some of which are characteristic of Pott's disease (Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Ortner 2003), which is recorded on the skeleton from grave No 136, in combination with an endocranial bone reaction. Similar changes are exhibited by the individuals from graves Nos 46 and 47, males generally identified as being of adult age, over 20 – 25, and those from graves Nos 57 and 150, females, again generally identified as being of adult age, over 20 – 25. Similar alterations are found on an individual of advanced age from grave No 243, identified as male. The complex of pathological changes, combined with intracranial bone reaction in most of mentioned cases are explicable with the tuberculous meningitis. In the individual from the grave No 47 the condition possibly should be included to the cases of treponemal infection.

Other bone alterations recognized on some skeletons from the necropolis point to the presence of treponemal infection in the population (Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998, 405; Ortner 2003, 303, figs. 11 – 43). These are the three reported cases of periostitis on the skeletal remains of the juvenile females from graves Nos 47, 72, and 591, aged 30 – 40, 25 – 30 to 35, and 25 – 30, respectively, the male from grave No 565, aged 40 – 45 to 50, and the case resembling occlusal enamel hypoplasia on the skeletal remains from grave No 468, aged 2 – 3.

On preliminary examination, the bone growths of the men from graves Nos 26 and 535 could be interpreted as possible tumor growths. That of grave No 26 is similar in shape and texture to those described as a button osteoma (Eshed et al. 2002). A peculiarity of this is the location- the mandible and not the bones of the cranial vault where such formations are more commonly observed. The relatively older age of the

сочват към наличие на трепонематозна инфекция в популацията (Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998, 405; Ortner 2003, 303, figs. 11 – 43). Това са описаните три случая на периостит на скелетните останки на жените в млада възраст от гробове №№ 47, 72 и 591, съответно на 30 – 40, 25 – 30 до 35 и 25 – 30 години и на мъжа от гроб № 565 на 40-45 до 50 години и случаят на изменения на млечно съзъбие, напомнящи оклузивна хипоплазия на емайла от скелетните останки на дете от гроб № 468 на 2-3 години.

При предварителен оглед костните нараствания на мъжете от гробове №№ 26 и 535 биха могли да се интерпретират като възможни туморни образувания. Това от гроб № 26 е близко по форма и фактура на описаните като бутонна остеома (Eshed et al. 2002). Особеност при него е разположението на долночелюстната кост, а не на костите на черепния свод, където по-често се наблюдават такива образувания. Относително по-високата възраст на мъжа от около 50 – 60 години също е характерна за засегнатите от това явление. Нарастването на бедрената кост на индивида от гроб № 535, определен на около 30 – 40 години, би могло по предварителни данни да се определи като възможен остеоиден остеом в съответствие с други подобни образувания, описани на остеологичен материал (Рохлин 1965; Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Ortner 2003, 571 – 577). За момента без резултати от рентгеноскопично и хистологично изследване диагностицирането на тези костни изменения остава хипотетично.

Скелетните останки показват някои вродени аномалии. Такива са наблюдаваните вродени аномалии на развитието на невралната тръба. В некропола се установяват случаи на *spina bifida* от форма *oculta*, оставащи асимптоматични. По-тежките форми на изменението най-вероятно не са били преживявани дълго след раждане или са коствали смърт на новороденото още при раждането. Два случая на спина бифида се установяват на първи шиен прешлен, устаmale, ca. 50 – 60 years is also characteristic of those affected by this phenomenon. The growth of the femur of the individual from grave No 535, aged ca. 30 – 40, could tentatively be defined as a possible osteoid osteoma in accordance with other similar formations described on osteological material (Рохлин 1965; Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Ortner 2003, 571 – 577). At the present moment, without the results of radioscopic and histological examination, the diagnosis of these alterations of the bones remains hypothetical.

The skeletal remains show some congenital anomalies. Such are the observed congenital anomalies of neural tube development. Cases of *spina bifida*, of the *oculta* form, that remained asymptomatic are documented in the necropolis. The more severe forms of the alteration were probably not survived long after birth or resulted in the infant's death at birth. Two cases of spina bifida are found on the first cervical vertebra, on the skeletal remains from graves Nos 396 and 589, both adult males. Despite the predisposition of individuals with similar spinal features to traumatic lesions in everyday activities, specific stress situations and accidents, the alteration often remains asymptomatic (Tyrrell and Benedix 2004, 58). The two men in the series, who present affected first cervical vertebra lived to a relatively old age for that time period. The rare alteration present in the two men may be an indication of close genetic relation. So far, only one other similar case has been found in Bulgarian palaeoanthropological materials (Русева 2013). The frequency in European series studied for the alteration is low as well, between 1÷4.4% (Bergman 1967, 137; Geipel 1955).

In some cases, vertebral fusion of the spine is found where it is not entirely clear whether it should be interpreted as a congenital anomaly in the development of the vertebrae or whether it is a consequence of pathologies of other etiologies also present in the material from the necropolis, such as *DISH* and Bechterew's disease. However, in the individual from grave No 464,

новени на скелетните останки от гробове №№ 396 и 589 на мъже в зряла възраст. Въпреки предразположението на индивидите с подобни особености на гръбначния стълб към травматични поражения при ежедневна дейност, специфични натоварвания и инциденти то често остава асимптоматично (Tyrrell, Benedix 2004, 58). Двамата мъже от изследваната серия със засегнат първи шиен прешлен са доживели до относително висока възраст за периода. Рядкото изменение, налично при тях, може да е признак за близкородствена връзка. Досега в български палеоантропологичен материал се установява само още един подобен случай (Русева 2013). Честотата в изследвани за изменението европейски серии е също ниска, между 1÷4,4% (Bergman, 1967, 137; Geipel 1955).

В някои случаи се установява сраствane на прешлени на гръбначния стълб, в които не става напълно ясно дали трябва да се интерпретират като вродена аномалия при развитието на прешлените на гръбначния стълб, или е следствие на патологии с друга етиология, също срещани в материала от некропола, като *DISH* и болест на Бехтерев. Все пак при индивида от гроб № 464 изменението по-скоро трябва да се интерпретира като причинено от вродено състояние – липсва костна реакция или натрупване на костно вещество (Barnes 2008, 344 – 346, Fig. 15. 8). Индивидът, определен като по-скоро от мъжки пол, е достигнал висока възраст, характерна за случаите на асимптоматична вродена аномалия.

Рядко вродено изменение, което отново може да е резултат от близкородствени връзки между изследваните индивиди (Barnes 2008, 343, Fig. 15. 6, 348 – 349), са установените бифидни стернални краища на трето или четвърто ребро на скелетните останки от гробове №№ 9, 20, 104, 509, определени като мъже от възрастовата група на зрелите (Maturus, 40 – 60 години) и една жена в старческа възраст, при която е засегнато седмо ребро.

Вродено неправилно развитие на млечното съзъбие *synodontia* (Ghom, the alteration is more likely to be caused by a congenital condition after the lack of a bone reaction or accumulation of bone substance (Barnes 2008, 344 – 346, Fig. 15. 8). The individual defined as being more likely male had reached an old age, typical of cases of asymptomatic congenital anomaly.

A rare congenital variation, which again may be the result of close genetic relations between the examined individuals (Barnes 2008, 343, Fig. 15. 6, 348 – 349), are the bifid sternal ends of the third or fourth rib found in the skeletal remains from graves Nos 9, 20, 104 and 509, identified as males from the age group of the mature (*Maturus*, 40 – 60 years) and one elderly female whose seventh rib was affected.

Congenital maldevelopment of the deciduous dentition, *synodontia* (Ghom, Ghom 2014, 83 – 123), was found on the two individuals of infant age from graves Nos 468 and 573. The condition is reported to be rare, 0.5÷2.5% to 0.3% in deciduous dentition, and is most commonly seen unilaterally, affecting the incisive or incisive and canine or incisive and supernumerary tooth (Rajendran 2006; More, Tailor, 2012, 50; Kariya et al. 2020; Shankar et al. 2011). Some authors have suggested genetic predisposition to be the cause of development of the condition (Buenviaje, Rapp 1984, Turell, Zmener 1999; Shankar et al. 2011; Rakesh at al. 2012, 78).

Another congenital condition is the premature fusion of the sagittal suture found on the individual from grave No 496. Only the sagittal suture was affected, and the craniostenosis was accompanied by a corresponding compensatory growth of the parietal bones, in which the shape of the skull was altered, and it may be assumed that in this case there were no failure of the skull to grow and no severe neurological sequelae. Furthermore, the death occurred from causes other than craniostenosis. Possible craniostenosis caused also the irregular form of the skull of the 40 – 45 years old male from grave No 39. Premature obliteration of the sagittal su-

Ghom 2014, 83 – 123) се установява на двата индивида в детска възраст от гробове №№ 468 и 573. Състоянието се отчита като рядко, 0,5÷2,5% до 0,3% при млечни съзъбия, като най-често се наблюдава унилатерално и засяга инцизивите или инцизив и канин, или инцизив и свръхброен зъб (Rajendran 2006; More, Tailor, 2012, 50; Kariya et al. 2020; Shankar et al. 2011). Някои автори предполагат генетична предиспозиция за развитие на състоянието (Buenviaje, Rapp 1984; Turell, Zmener 1999; Shankar et al. 2011; Rakesh at al. 2012, 78).

Друго вродено състояние е преждевременното сращане на сагиталния шев, установено на индивида от гроб № 496. Засегнат е само сагиталният шев, като краниостенозата е съпътствана от съответното компенсаторно нарастване на теменните кости, при което се е изменила формата на черепа и може да се предположи, че в този случай не се е стигнало до невъзможност за нарастване на черепа и тежки неврологични последствия, както и че смъртта е настъпила по различни от краниостенозата причини. Вероятно състояние на краниостеноза е причинила и неправилната форма на черепа на мъжа от гроб № 39, определен на около 40 – 45 години. Преждевременната облитерация на сагиталния шев не е рядко явление и е най-често срещаният тип краниостеноза (Aufterheide, Rodríguez-Martín 1998, 52 – 53). За разлика от други форми на краниостеноза за този тип не е напълно ясно дали наследствеността е фактор в развитието му, както и връзката му с неврологичното състояние на засегнатите (Aufterheide, Rodríguez-Martín 1998, 52 – 55). При индивида от гроб № 39 се наблюдава по-комплицирано състояние.

Особеностите на долните крайници, установени на скелетните останки от гробове №№ 58 и 366 на индивиди в юношеска възраст, също могат да се интерпретират като тежко вродено наследствено заболяване. Екстремалната плантарна флексия на ходилото на индивида от гроб № 366 може да се интерпретира като тежко неврологично заболяване с

ture is not uncommon and is the most frequently observed type of craniostenosis (Aufterheide, Rodríguez-Martín 1998, 52 – 53). Unlike other forms of craniosynostosis, it is not entirely clear whether heredity is a factor in its development. Its relationship with the neurological condition of those remains unclear as well (Aufterheide, Rodríguez-Martín 1998, 52 – 55). The case of the individual from the grave № 39 is more complicated.

The characteristics of the lower limbs found on the skeletal remains from graves Nos 58 and 366 of individuals in adolescence can also be interpreted as a severe innate hereditary disease. The extreme plantar flexion of the foot of the individual from grave No 366 can be interpreted as a severe neurological disease with a manifestation of *pes equinus* (Bekki et al. 2016). The defect of the tibia of the individual from grave No 58, where the linea solea shows a deep concavity, severely deforming the normal shape of the bone, which could be associated with a similar aetiology, insofar as some authors see a relationship between the alteration and the musculature of the tibia, specifically the condition of the soleus and gastrocnemius (Bekki et al. 2016). In the present-day population of Bulgaria, as well as in Europe, the alteration is characteristic of a severe neurological hereditary disease spread in Roma groups – Lom (*HMSNL*) (Kalaydjieva et al. 1998; Kalaydjieva 2002). A similar condition can be assumed for the individual from grave No 481, female, 40 – 50 years old, where the gluteus maximus muscle was affected. A poliomyelitis infection in population can not be excluded in differential diagnosis of the discussed cases.

The spinal changes of the individuals from graves Nos 408 and 534 identified as male, aged 40 – 60 years old, and from grave No 481 identified as female, aged ca. 40 – 50 years old, can be interpreted as the development of *DISH* (diffuse idiopathic skeletal hyperostosis) due to the characteristic waxlike accumulation of bone substance and the unilateral, right-sided

проява на *pes equinus* (Bekki et al. 2016). Дефектът на голямопищялната кост на индивида от гроб № 58, където *linea solea* показва дълбоко вдлъбване, силно деформиращо нормалната форма на костта, което би могло да се свърже с подобна етиология, доколкото някои автори виждат връзка между изменението и мускулатурата на подбедрицата, по-точно състоянието на солеус и гастрокнемиус (Bekki et al. 2016). При съвременното население на България, както и в Европа, изменението е характерно за тежко неврологично наследствено заболяване, развито в ромски групи – Лом (*HMSNL)* (Kalaydjieva et al. 1998, Kalaydjieva 2002). Подобно състояние може да се предположи и за индивида от гроб 481, жена, 40 – 50 години, където засегнат е бил мускул глутеус максимус. При диференциална диагноза на тези случаи не може да се изключи и разпространение на инфекция от полиомиелит в популацията.

Измененията на гръбначния стълб на индивидите от гробове №№ 408, 534, определени като мъже на възраст 40 – 60 години и № 481, определен като жена на около 40 – 50 години, могат да се интерпретират като развитие на *DISH* (дифузна идиопатична скелетна хиперостоза) по характерното восъкоподобно натрупване на костно вещество и унилатерално, дясностранно проявление в торакалния отдел (Ortner 2003, 558 – 560). По-сложна е интерпретацията на състоянието на индивида от гроб № 396, мъж, 40 – 50 години, където докато изменението по прешлените е по-характерно за *DISH* с унилатералното развитие и натрупването на костно вещество с форма, подобна на „топяща се восъчна свещ“ и като интервертебралните пространства остават незасегнати, сращането на ребрата към стернума е по-характерно за развитие на болест на Бехтерев, анкилозиращ спондилит (Рохлин 1965; Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Ortner 2003, 571 – 577). Към комплекса от скелетни промени при този индивид трябва да се добави и отворената неврална дъга на първи шиен прешлен, която в комплекс със сращането на

manifestation in the thoracic region (Ortner 2003, 558 – 560). The interpretation of the condition of the individual from grave No 396, identified as a male between 40 – 50 years old, is more complex because the vertebral variation is more characteristic of *DISH* due to the unilateral development and the accumulation of bone substance “dripping candle wax” as well as lack of involvement of intervertebral disks, however, the fusion of the ribs to the sternum is more characteristic of the development of Bechterew’s disease, ankylosing spondylitis (Рохлин 1965; Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998; Ortner 2003, 571 – 577). The open neural arch of the first cervical vertebra must be added to the entirety of skeletal changes in this individual, which in combination with the fusion of the vertebrae of the spine can be interpreted as Klippel-Feil syndrome (Barnes 2008, 346, Fig. 15. 9). However, in the absence of spinal curvature and clear evidence of an inflammatory process and accumulation of bone substance unilaterally, the changes in this individual should rather be interpreted as a development of *DISH* as well. The cases of spinal alterations of the skeletal remains from grave No 458, a female identified to be 30 – 40 years old at the time of death can be interpreted as the beginning of the development of Behterew‘s disease after the observed lack of unilateral accumulation of bone substance characteristic for *DISH*. Furthermore, only single vertebrae are affected.

Traumatic injuries

The material from the necropolis presents numerous cases of bone defects that can be interpreted as traumatic injuries. On the one of the femurs from grave No 535, an individual identified as a male in his 30s – 40s, is documented ossifying myositis at the incertion site of the adductor muscle on the femur. In this case, as there is additionally an osteoid osteoma on the bone, it is possible that the defect of an ossifying myositis is the result of an overloading of the muscle as a compensation for a difficulty in locomotion caused

Обр. 62. Гроб № 464, неясен пол, над 60 години. Тежки изменения на тазобедрените стави, причинени от луксация.

Fig. 62. Grave No 464, over 60 years, undefined sex. Severe changes of the hip joints after luxation.

прешлените на гръбначния стълб би могла да се интерпретира като синдром на Klippel-Feil (Barnes 2008, 346, Fig. 15. 9), но при липсата на гръбначно изкривяване и ясни следи от възпалителен процес и натрупване на костно вещество унилатерално, по-скоро и при този индивид измененията трябва да се интерпретират като развитие на *DISH*. Случаите на изменения на гръбначния стълб на скелетните останки от гроб № 458, жена на 30 – 40 години, където липсва характерното за *DISH* натрупване на костно вещество унилатерално и са засегнати единични прешлени, е възможно да се интерпретират като начало на развитие на болест на Бехтерев.

Травматични поражения

Материалът от некропола представя множество случаи на костни дефекти, които могат да се интерпретират като травматични увреждания. На скелетните останки от гроб № 535 на индивид, определен като мъж на 30 – 40 години, се отчита осифициращ миозит на залавното място на адуктора на едната бедрена кост. В случая при наличието и на остеоидна остеома на костта е възможно дефектът от осифициращ миозит да е резултат от травма при претоварване на мускула като компенсация на затруднено придвижване, предизвикано от неопластичното образувание.

В три случая се отчита луксация на става на крайниците. При индивида от

by a tumor.

Three skeletons present changes specific for limb joint luxation. Severe changes were found in both hip joints of the individual from grave No 464, determined to be of old age, with unclear sex identification, and more likely to be female (fig. 62). A deformity of the right hip joint due to luxation is found in the individual from grave No 594, more unequivocally identified as a female of old age (fig. 63). In this case the condition led to severe damages with extreme difficulties in movement in the hip joints and incorrect, uncomfortable position of the body, which strongly complicated the function of the musculoskeletal system. Lack of movement in the hip joints led to the deviant position of the skeleton in the grave pit in comparison to the characteristic for the burial ritual in the necropolis, explicable with impossibility of extension of lower limbs in hip joints of the dead body. One individual, from grave No 556, identified as a male aged 40 – 60 years old, was found to have lesions due to luxation of the left shoulder joint (fig. 64). In both cases of hip luxation, an innate predisposition to the development of the condition must be assumed. In the case of a shoulder joint luxation, a more diffuse traumatic root cause must be assumed.

Preliminary examination of the skeletal remains of 12 individuals revealed traces of fractures. Seven males and five females were affected, accounting for 8%

Обр. 63. Гроб № 594, жена, 60 – 70 години. Деформация на тазобедрени стави вследствие на луксация, предизвикваща и отклонение в позицията на тялото.

Fig. 63. Grave No 594, female, 60 – 70 years. Hip deformity caused by luxation influencing the deviant body position.

Обр. 64. Гроб № 556, мъж, 40 – 60 години. Поражения от луксация на лявата раменна става.

Fig. 64. Grave No 556, male, 40 – 60 years. The left shoulder joint, deformity after luxation.

гроб № 464, определен в старческа възраст и с неясна полова идентификация, като по-скоро се касае за жена, тежки изменения се откриват на двете тазобедрени стави (обр. 62). Деформация на дясна тазобедрена става вследствие на луксация се открива на още един индивид, определен по-категорично като жена в старческа възраст, от гроб № 594 (обр. 63). В този случай развитието на състоянието е довело до тежки увреждания със силно затруднено движение в ставата и неправилна, неудобна позиция на тялото, силно затрудняваща функционирането на опорно-двигателния апарат. Липсата на подвижност в тазобедрените стави е довела и до девиантната позиция на скелета в гробната яма, различна от характерната за погребалния обред в некропола, обяснима с невъзможност за изпъване на долните крайници в тазобедрените стави на тялото на починалата. При един индивид от гроб № 556, определен като мъж

of all males and 5% of all females respectively. Bones of the upper and lower limbs and the ribs were affected. Defects that can be explained by an injury affecting more than one bone were found only for the in-

Обр. 65. Гроб № 39, мъж, 50 – 60 години. Преживяна фрактура на лявата лакътна кост (предмишница).

Fig. 65. Grave No 39, male, 50 – 60 years. Survived fracture of the left ulna (forearm).

на 40 – 60 години, се установяват поражения от луксация на лява раменна става (обр. 64). В двата случая на луксация на тазобедрени стави трябва да се допусне и вродена предиспозиция към развитие на състоянието. В случая с луксацията на раменната става трябва да се приеме по-скоро травматична първопричина.

При предварителното проучване на скелетните останки от 12 индивида се установиха следи от фрактури. Засегнатите са седем мъже и пет жени, съответно 8% от мъжете и 5% от жените. Засегнати са кости на горни и долни крайници и ребра. Единствено при мъжкия пол при два индивида се установяват дефекти, обясними с преживени травми на повече от една кост – това са индивидите от гроб № 39, на около 50 – 60 години, при когото са засегнати лява лакътна кост (предмишница) (обр. 65), лява малкопищялна кост (подбедрица) и ребро, и от гроб № 596, определен на около 40 – 45 години, при когото се установява преживяна фрактуdividuals of the male sex and only in two cases. These are the individuals from grave No 39, determined to be approximately 50 – 60 years old, in whom the left ulna (forearm) (fig. 65), left fibula (leg) and rib were affected, and the one from grave No 596, identified as ca. 40 – 45 years old, who was found to have a fracture of the left rib and a defect of the right parietal bone, which could be interpreted as a stab wound. One other individual is suspected to have sustained a trauma from a weapon – this is the individual from grave No 521, identified as male, aged ca. 25 – 30 at the time of death, who is suspected to have sustained a trauma from a cut to the clavicle.

In females, no cases of an individual with more than one defect that can be explained by a traumatic lesion were found. In total, four cases of upper limb and shoulder girdle fractures and one case of pubic bone fracture were found in females. In two of the women, the fractures were found at the diaphysis of the ulnae, right

ра на ляво ребро и дефект на дясна теменна кост, който може да се интерпретира като преживяна прорезна рана. При още един индивид има съмнение за травма, получена от оръжие – това е определеният като мъж от гроб № 521, на около 25 – 30 години при настъпване на смъртта, при когото има съмнения за преживяна травма от прерязване на ключицата.

При жените не се установяват случаи на индивид с повече от един дефект, обясним с травматично поражение. Общо при жените се установяват четири случая на фрактури на горен крайник и раменен пояс и един случай на фрактура на пубисна кост. При две от жените фрактурите се установяват на диафизите на лакътните кости, съответно дясна и лява. При мъжете са засегнати кости и на горни, и на долни крайници.

При три индивида се установяват дефекти на черепни кости, които също могат да се обяснят с преживени травматични поражения. Това са съответно определените като двама мъже, единият на около 40 – 45 години, на чиято дясна теменна кост се открива дефект от прорезна рана (дискутираният гроб 596), другият, определен общо във възрастовата група на израсналите, 40 – 60 години, от гроб № 408, с дефект от фрактура на дясна надвеждна дъга (обр. 67) и жена на около 50 – 55 до 60 години от гроб № 517, на чиято челна кост се открива дефект от фрактура на лява надвеждна дъга.

В четири от изследваните комплекси се разкриха ситуации, които по-ясно или с известна хипотетичност показват характеристики, по които може да се предположи насилствено предизвикана смърт на погребаните. Най-категорични белези за насилствено умъртвяване показва гроб № 172 (обр. 68). Комплексът показва много отклонения от погребалния обред, наблюдаван на некропола по форма на гробната яма, ориентация и позиция на тялото. Единствено позиционирането на комплекса в рамките на редовния некропол го свързва с останалите гробни комплекси. Останалите белези са по-характерни за непреднамерено депониране на мъртво-

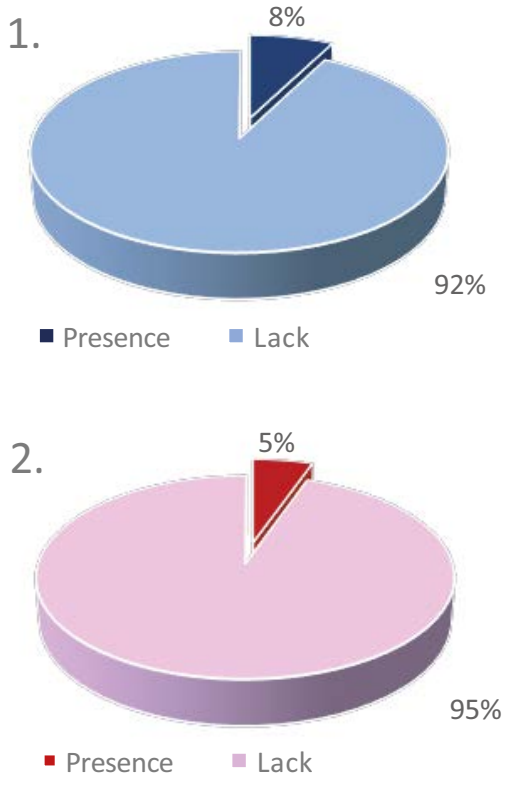

Обр. 66. Разпределение на засегнатите от фрактури. 66. 1. Мъже; 66. 2. Жени.
Fig. 66. Distribution of those affected by fractures. 66. 1. Men; 66. 2. Women.

and left respectively. In men, both upper and lower limb bones were affected.

Three individuals were found to have cranial bone defects that can also be explained by traumatic injuries. Two of them are identified as males. The first one is estimated to be around 40 – 45 years old at the time of death and has a defect due to a laceration on the right parietal bone (already discussed grave No 596). The other is identified as generally in the adult age group, aged 40 – 60, from grave No 408 with a defect from a fracture of the right supraorbital arch (fig. 67). The last case is that of a female aged ca. 50 – 55 to 60 years from grave No 517 on whose frontal bone a defect from a fracture of the left supraorbital arch was found.

Four of the complexes present situations that more clearly, or with some degree of hypotheticality, show characteristics that suggest a violently induced death

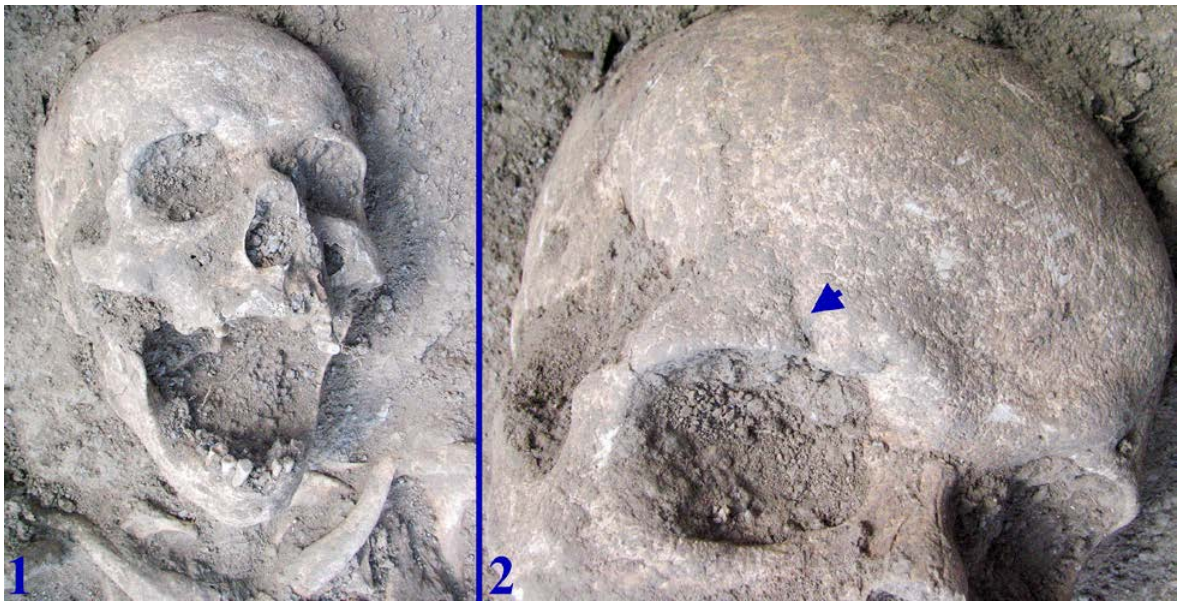

Обр. 67. Гроб № 408, мъж, 40–60 години. Дефект на челна кост от преживяна посечна травма.

Fig. 67. Grave No 408, male, 40 – 60 years. A scar on the frontal bone after a survived slashing trauma.

то тяло. Скелетът е относително цялостно представен, като липсващите фрагменти са обясними с естествена деструкция. Позицията на скелета показва случайна поза на тялото, получена при падането му в плитката гробна яма. Не са регистрирани намеси върху скелетните останки след депониране на тялото, характерни за голяма част от останалите гробни комплекси от некропола. С малки изключения, обясними с естествени процеси, костите са в артикулация, в правилен анатомичен порядък. С естествена деструкция се обяснява липсата и разместването на част от шийните прешлени, както и липсата на единични метакарпални кости (на дясна ръка) и фаланги (на двете ръце), както и голяма част от костите на ходилата. Костите на тазовия пояс се разкриват лежащи на гръбните им страни към дъното на ямата. В проксимална посока прешлените на гръбначния стълб се извиват, а гръдният кош и шийните прешлени лежат на лява страна на дъното на ямата, като се наблюдава силно свиване в шийния отдел. Костите на крайниците също възстановяват непреднамерена позиция на тялото. Според тях лявата ръка е попадала зад гръдната област и под таза, с гръбна

of the buried. The most definite signs of violent killing are observed in Grave No 172 (fig. 68). The burial presents many deviations from the burial ritual observed at the necropolis, specifically with respect to the form of the grave pit and orientation and position of the body. Only the positioning of the grave within the necropolis links it to the other grave structures. The remaining features are more typical for an unintentional deposition of the body. The skeleton is relatively complete and the missing fragments can be explained by natural deterioration. The position of the skeleton indicates that the posture of the skeleton is a result of negligent trowing of the body into the shallow grave pit. The skeletal remains do not show any post-depositional interventions characteristic for most of the other burials in the necropolis; with few exceptions, explicable with natural causes, the bones are in the correct anatomical order. Natural disturbance accounts for the absence and dislocation of some of the cervical vertebrae (fig 68. 5), the absence of single metacarpal bones (of the right hand) and phalanges (of both hands), as well as most of the foot bones. The bones of the pelvis are lying on their dorsal sides to-

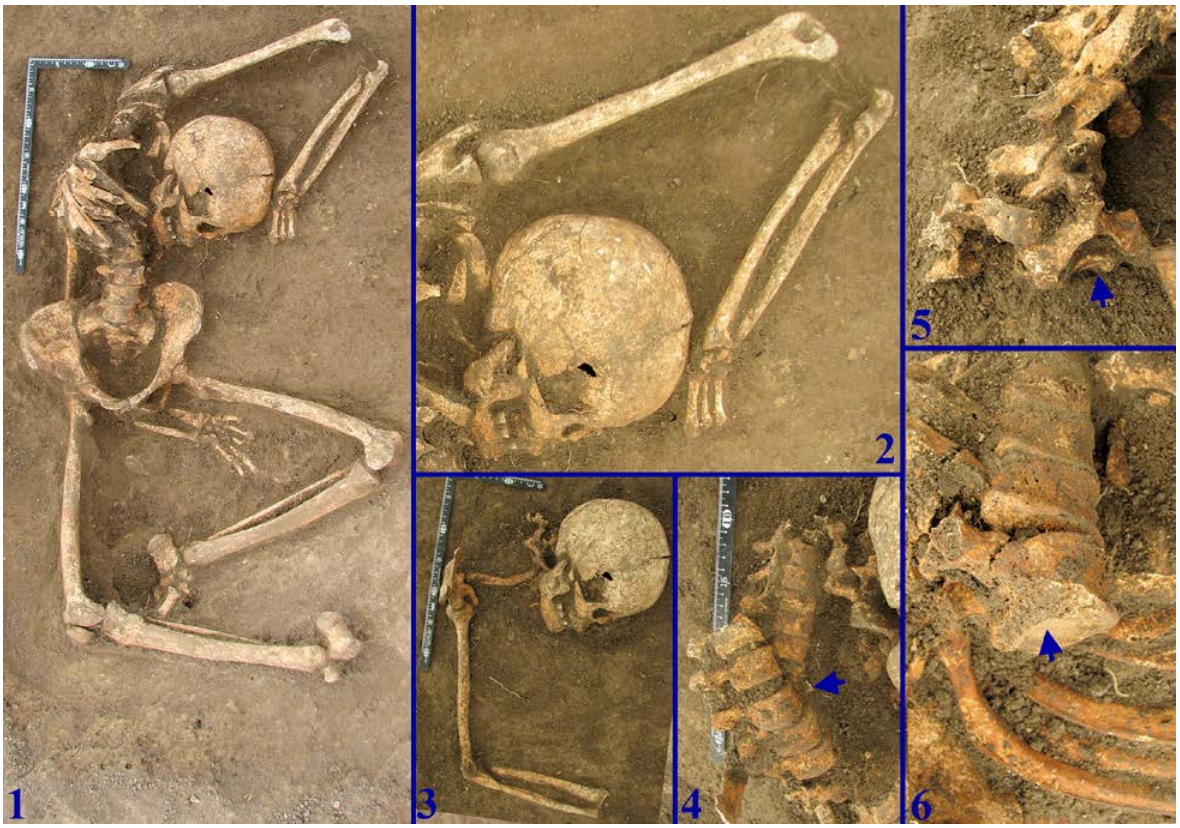

Обр. 68. Гроб № 172, жена, 20 – 30 години. Насилствено умъртвяване. 68. 4. Припокриване на части от торакалния отдел на грабначния стълб (стрелка); 68. 6. Дефект от перимортем посечна травма на L-1 (стрелка).

Fig. 68. Grave No 172, female, 20 – 30 years. Homicide. 68. 4. Overlying of parts of the vertebral column (arrow); 68. 6. Defect of perimortem slashing trauma (arrow).

страна към дъното на ямата, а дясна над главата, свита в лакътна става, усукана и отново на гръбната ѝ страна. Костите на долните крайници също са в неестествена позиция, в силна абдукция в тазобедрените стави и флексия в колената, образувайки очертанията на неправилен „ромб“ от бедрени кости и подбедрица. Гръбначният стълб е прекъснат механично между последен торакален и първи лумбален прешлен и между шести и седми торакални прешлени, като седми-девети торакални прешлени залягат върху пети и шести торакални прешлени (обр. 68. 4). Ясни следи от механично въздействие(посечен удар) се установяват на предната стена на първи лумбален прешлен, като предният горен ръб е отрязан (обр. 68. 6). Подобно отрязване на шести торакален прешлен се отчита на долната дясна страна, като от посечния удар е засегнато и шесто дясно ребро. Прешлените на шийния отдел са

wards the bottom of the pit. The vertebral column is curved in the proximal direction. The thoracic and cervical vertebrae lie on the left side on the bottom of the pit, as strong contraction is being observed in the cervical region. The bones of the limbs also reveal an unintentional position of the body. The left limb is positioned behind the thoracic region and below the pelvis, with the back side towards the bottom of the pit, and the right arm is above the head, bent at the elbow joint, twisted and also on its back side. The bones of the lower limbs are in an unnatural position as well, in strong abduction at the hip joints and flexion at the knee joints, forming the outline of an irregular rhombus with the femurs and legs. The spine is mechanically interrupted between the last thoracic and first lumbar vertebrae and between the sixth and seventh thoracic vertebrae, with the seventh to ninth thoracic verte-

деструктирани и разбъркани вследствие на естествени влияния (обр. 68. 5), но прекъсването между шести и седми шийни прешлени изглежда е станало едновременно с наблюдаваните прекъсвания в торакалния отдел. При дезартикулацията в торакалния отдел част от левите ребра залягат между седми-девети торакални прешлени (съответно под тях) и шести торакален прешлен (съответно над него). Индивидът се определя като жена на около 20 – 30 години при настъпване на смъртта. Не се установиха някакви особености на скелета освен развит осифициращ миозит проксимално-медиално на двете голямопищялни кости – на залавните места на мускулите *semimembranosus, gracilis* и *sartorius*. Възможно е жената да е страдала от заболяване на опорно-двигателната система или състояние, което да е създавало вторично претоварване в областта на залавяне на трите мускула на голямопищялната кост. Разкритата ситуация се обяснява с насилствена смърт, предизвикана с посичане на тялото с тежко посечно оръжие, което е проникнало през коремната, гръдната и вероятно шийната област, пресичайки всички анатомични структури, стоящи пред гръбначния стълб и завършващо с дефектите от посечни рани на предната и предно-дясна страна на гръбначните прешлени. Позицията на костите на лявата ръка прави възможна хипотезата, че тя е била държана насилствено или вързана зад гърба, позицията на костите на другата ръка над черепа отчасти противоречи на подобна реконструкция, но от друга страна, може да се обясни с пускане на ръката след умъртвяването от атакуващите.

Други два комплекса, гробове №№ 13 и 72, също показват характеристики, които подсказват насилствена смърт на погребаните. Отново скелетите са относително цялостно представени, черепът от гроб № 13 е фрагментиран, този от гроб № 72 е съхранен до степен *cranium*. Посткраниалните скелети и в двата случая са в правилна анатомична позиция и върху тях няма по-късни намеси. За разлика от ситуацията, разкрита при гроб № 172, в

brae lying on the fifth and sixth thoracic vertebrae (fig 68. 4). Clear signs of impact, a slashing blow, are found on the anterior wall of the first lumbar vertebra, with the anterior superior edge cut off (fig 37. 6). A similar sixth thoracic vertebra transection is reported on its lower right side, with the sixth right rib also affected by the attack. The vertebrae of the cervical region are disturbed and shuffled due to natural influences (fig 68. 5). However, the disruption between the sixth and seventh cervical vertebrae appears to have occurred simultaneously with the observed disruptions in the thoracic region. In the disarticulation in the thoracic region, parts of the left ribs lie between the seventh-ninth thoracic vertebrae (respectively below them) and the sixth thoracic vertebra (respectively above it). The individual is identified as a female approximately 20 – 30 years old at the time of death. There were no skeletal features other than a developed ossifying myositis proximal-medial to both tibial bones- at the insertion of the *semimembranosus*, *gracilis* and *sartorius* muscles. It is possible that the woman had a musculoskeletal disorder or condition that created secondary overload at the insertions of the three muscles. The uncovered situation is explained by a violent death caused by the body being slashed with a heavy cutting weapon that penetrated through the abdominal, thoracic and possibly cervical regions, cutting through all anatomical structures standing in front of the spine and ending with the defects of the cutting scars on the anterior and anterior-right side of the vertebrae. The position of the bones of the left arm raises the possibility of the hypothesis that it was held forcibly or tied behind the back, the position of the bones of the other arm above the skull partly contradict such a reconstruction. However, this can be explained with the arm being let go after the assassination by the attackers.

Two other burials, graves Nos 13 and 72, also show characteristics that suggest the violent death of those buried. The skeletons are relatively complete, the skull

№№ 13 и 72 се наблюдава преднамерено полагане на тялото. Следвана е основната ориентация на погребване в некропола, ямата показва характерната форма за останалите комплекси. За разлика от обреда при останалите гробове от некропола в гробове №№ 13 и 72 тялото е положено на предната си страна (по корем). За разлика от правилната анатомична позиция на посткраниалния скелет и в двата случая в шийния отдел се установява дезартикулация и черепите са положени в областта на долните крайници, върху бедрените кости. При индивида от гроб № 72 черепът е изцяло съхранен, долната челюст се разкрива в артикулация, както и първи и втори шийни прешлени (обр. 75). Черепът на индивида от гроб № 13 се разкрива в известна степен фрагментиран, в съответствие с младата възраст на индивида, но отново се проследява правилно положение на долната челюст в артикулация, както и първи-трети шийни прешлени и подезична кост, отново в артикулация с базата на черепа. В гроб № 13 черепът се разкрива на основата си, с теменни кости нагоре и лицев дял на запад. В гроб № 72 черепът е положен на лява страна, отново с лицев дял на запад. При скелетните останки от тези комплекси на терен не може да се проследи дефект от отрязване на шийните прешлени подобно на случая от гроб № 172. Погребаните в двата комплекса се идентифицират несигурно по-скоро като жени, като младата възраст на тази от гроб № 13 (около 18-20 до 25 години) в известна степен затруднява половото определяне. Възрастта на индивида от гроб № 72 се определя на около 25 – 30 до 35 години. На голямопищялните кости на скелета от гроб № 72 се установява периостит, свързващ се с наличие на трепонематозна инфекция. Дървеното покритие на гроба показва следи от по-късна намеса, характерна за голяма част от останалите комплекси от некропола. Наблюденията на гроб № 172, както и анатомичната връзка на черепите с долните челюсти и първите шийни прешлени, разкриването на двата черепа върху бедрените кости без насип между тях и при липса на разместване по

from grave No 13 is fragmented, the one from grave No 72 is preserved to the cranium. The postcranial skeletons in both cases are in the correct anatomical position and there are no later interventions on them. In contrast to the situation revealed in grave No 172, in No 13 and 72, deliberate laying of the body was observed. The main burial orientation in the necropolis was followed and the pit is showing the characteristic shape of the other complexes. In contrast to the ritual in the other graves from the necropolis, the bodies from graves Nos 13 and 72 were laid on their front side (on the stomach). In contrast to the correct anatomical position of the postcranial skeleton, a disarticulation was found in the cervical region of both cases and the skulls were placed in the area of the lower limbs, on the femurs. In the individual from grave No 72, the skull is completely preserved, the lower jaw as well as the first and second cervical vertebrae are exposed in articulation (fig. 75). In grave No 13 the skull is exposed on its base, with the parietal bones upwards and the facial side to the west. In grave No 72, the skull was laid on its left side, again with the frontal section to the west. No marks of cutting of the cervical vertebrae like those found in grave No 172 could be detected in the field in the skeletal remains from the two mentioned burials. The buried in both complexes were identified as possibly women with some uncertainty while the young age of the one from No 13 (approx. 18-20 to 25 years) additionally obstacles the sex identification.The age of the individual from grave No 72 is expected to reach approx. 25 – 30 to 35 years. Periostitis associated with the presence of a treponematosous infection was found on tibiae of the skeleton from grave No 72. The wooden covering of the grave shows traces of a later intervention, characteristic for most of the burials in the necropolis. The observations from grave No 172, as well as the anatomical relationship between the skulls and the lower jaws and the first cervical vertebrae, the discovery of the two skulls positioned on the femurs without an embankment

останалите кости на скелетите поставят на преден план хипотезата за погребване на тела след насилствена смърт чрез обезглавяване. За възможна наказателна акция подсказва и позата, в която са били положени телата – по корем.

Последен случай с ясни следи от членовредителство се представя от коментираното положение на скелетните останки от гроб № 369 (обр. 40). В този случай индивидът се определя като мъж на около 40 – 50 години. Скелетът е относително цялостно представен, тук комплексът показва всички характеристики на погребалния обред от некропола. На скелета се установява известно разместване от анатомичен порядък на лявата лъчева кост, което е възможно да се обясни и с естествени процеси. Разкритите кости на лявата длан са в анатомичен порядък – част от карпалните кости, всички метакарпални кости и фалангите от първи ред на трети-пети пръст, съответно в карпо-метакарпалната и метакарпално-фалангеалната стави. Дланта е отделена от предмишницата и дезартикулирана в радиокарпалната става (обр. 40. 1а). Костите на дланта показват положението ѝ с палмарна страна към дъното на ямата и в противоположна позиция спрямо предмишницата. Не се установяват следи от рязане по дисталните краища на лакътната и лъчевата кост, както и по откритите карпални кости. Възможно е разрязването да е било извършено по карпалните кости от първи ред – скафоидна, лунна, трикветрална, които, както и пизиформната, не се откриват в материала. Възможно е да са деструктирани по естествени причини, както е възможно и прерязването им да е съдействало за по-късната им деструкция. Общо костните останки *in situ* показват отрязване на дланта и поставянето ѝ обратно на правилната ѝ анатомична позиция. Няма данни в материала дали това е станало приживе, или при смъртта на индивида, или е била извършена мутилация на трупа преди погребването му. Възможно е, също така, скелетните останки да са следствие от членовредително наказание, което е завършило със смърт след кръвозагуба.

between them and in the absence of a displacement of the rest of the bones of the skeletons, further the hypothesis that the bodies were buried after a violent death such as beheading. The prone position in which the bodies were laid suggests a punitive action.

The last example of clear signs of mutilation is represented by the already commented position of the skeletal remains from grave No 369 (fig. 40). In this case, the individual is defined as male, at approx. 40 – 50 years. The skeleton is relatively fully preserved and the grave shows all the typical characteristics of the burial ritual from the necropolis. The skeleton exhibits some anatomical displacement of the left radial bone which can be explained by natural processes. The examined bones of the left hand are in anatomical order – part of the carpal bones, all the metacarpal bones and the phalanges of the first row of the third to fifth fingers, and in the carpo-metacarpal and metacarpal-phalangeal joints, respectively. The hand is separated from the forearm and disarticulated at the radiocarpal joint (fig. 40. 1a). The bones of the hand indicate its position with the palmar side towards the bottom of the pit and in the opposite position to the forearm. No cut marks were found on the distal ends of the ulna and radius or on the exposed carpal bones. It is possible that the incision was made on the carpal bones of the first row – scaphoid, lunate, triquetral, which, similarly to the pisiform, are not found in the material. It is further possible that they were destroyed due to natural causes, just as it is possible that their cutting contributed to their later decay. Overall, the bone remains *in situ* indicate that the hand was cut off and placed back in its correct anatomical position. There is no indication in the material whether this occurred during the individual‘s lifetime or at the time of death, or even whether the corpse was mutilated prior to being buried. It is also possible, that skeletal remains present a case of a punishment by dismemberment that led to death after loss of blood.

Инвалидизация

Различните патологични изменения на скелетните останки показват различна степен на инвалидизация на индивидите. Общо при израсналото население над 20 години 42,50% от популацията е била засегната от различна степен на инвалидизация. Засегнатите индивиди от различна степен на инвалидизация във възрастовия интервал на зрелите (*Maturus* 40 – 60 години) достигат 61,29%. В тази възрастова група изявено по-засегнат е мъжкият пол със 78,95%. В следващата възрастова група относителният дял на засегнатите остава близък (64,29%) до предходната възрастова група, но засегнатостта на двата пола е различна, като тя се покачва за жените и намалява за мъжете. Като най-честа причина за развитие на инвалидизация може да се посочат усложненията от дегенеративно-дистрофични изменения на ставните повърхности, които засягат ставите на крайниците и на гръбначния стълб. Общо между различните случаи на инвалидизация засягането от напреднали дегенеративно-дистрофични изменения заема 63,24%. Подобни изменения се установяват още от 35 – 40-годишна възраст. Във възрастова група *Maturus* те достигат 65,79% от случаите на инвалидизация, в следващата възрастова група, *Senilis*, техният дял нараства. Въпреки високия относителен дял на засегнати от напреднали дегенеративно-дистрофични изменения на ставните повърхности случаите на тежка инвалидизация при тях до пълна или висока степен на зависимост на засегнатия от подкрепа на общността в ежедневната му дейност са относително малко. Сред причините за инвалидизация след дегенеративно-дистрофичните изменения попада инвалидизацията, причинена от инфекциозни заболявания. Скелетните останки с подобни изменения предполагат висока степен на инвалидизация на засегнатите. Инвалидизиращите изменения вследствие на инфекциозно заболяване са най-честите причини за инвалидизация в по-млада възраст, в групата на израсналите *(Adultus,* 20 – 40 години), като достигат 50% от инвалиди-

Disability

Different pathological alterations of skeletal remains indicate different degrees of disability of individuals. Overall, 42.50% of the adult population (20 years and older) was affected by varying degrees of disability. Individuals affected by varying degrees of disability comprise 61.29% of the age group of matures (*Maturus* 40 – 60 years). In this age group, the male gender was clearly more affected with 78.95%. In the next age group, the relative proportion of those affected remains similar (64.29%) to the one in the previous age group. However, the incidence for the two sexes is different, increasing for females and decreasing for males. Complications of degenerative-dystrophic changes of the articular surfaces affecting the joints of the limbs and spine are shown to be the most common cause of disability. In total, among the various cases of disability, the incidence of advanced degenerative-dystrophic changes accounted for 63.24 %. Such changes are found as early as 35 – 40 years of age. In the *Maturus* age group, they reach 65.79 % of all disability cases and the next age group, *Senilis*, their share increases. Despite the high number of those affected by advanced degenerative-dystrophic changes of the articular surfaces, few developed severe disability requiring complete support by the community in their daily activities. Disability caused by infectious changes is the second most common after that caused by degenerative-dystrophic changes. Skeletal remains with such alterations suggest a high degree of disability of those affected. Disabling changes due to infectious diseases are the most commonly found in individuals of a younger age, in the adult age group (*Adultus*, 20 – 40 years), reaching 50% of the disabled. Those affected by such changes in this group are identified as women. Such severe alterations were observed on the individual from grave No 136, ca. 20 – 25 years old at the time of death, where alterations of the sixth-eighth thoracic vertebrae were recorded, with collapse of the anterior wall of the

зираните. Засегнатите от такива изменения в тази група се определят като жени. Такива тежки изменения се наблюдават на индивида от гроб № 136 на около 20 – 25 години при настъпване на смъртта, където се регистрират изменения на шести-осми торакални прешлени с колапс на предна стена на седми прешлен, които могат да се интерпретират като болест на Пот, характерно изменение на гръбначния стълб при туберкулозна инфекция. Изменението на гръбначния стълб е водело до силна кифоза в торакалната област. Вторично на останалите прешлени на гръбначния стълб се е развила спондилоза. На скелетните останки от същия индивид се наблюдава и силна костна реакция на ендокраниалната повърхност на двете теменни кости след развитие на тежко менингеално възпаление, което за известен период преди смъртта се е отразявало на неврологичното състояние. Индивидът е бил засегнат и от напреднало обеззъбяване, като долната челюст е напълно обезззъбена. Състоянието на съзъбието е било повлияно от влошеното здравословно състояние на индивида, като е създавало сериозно затруднение за приема на храна. Жената от гроб № 150 се определя общо във възрастовата група на израсналите *(Adultus*, 20 – 40 години) при настъпване на смъртта. Тук засегнати са четвърти-осми торакални прешлени, като отново се наблюдават характерните изменения за болест на Пот, водеща до силна кифоза в торакалния отдел. И при този индивид се наблюдава вторично развитие на спондилоза на гръбначния стълб и пълно обеззъбяване. Подобни изменения, в по-малка степен на развитие, се откриват и на скелетните останки на жената от гроб № 57, отново общо определена във възрастовата група на израсналите *(Adultus,* 20 – 40 години) при настъпване на смъртта. Отново се наблюдават изменения, характерни за болест на Пот при развитие на туберкулозна инфекция, гръбначният стълб показва силна кифоза в торакалния отдел, обеззъбяването при този индивид е напреднало, но и на горната, и на долната челюсти все още има функциониращи

seventh vertebra, which may be interpreted as Pott's disease, a characteristic spinal alteration in tuberculous infection. The alteration of the spine resulted in severe kyphosis in the thoracic region. Secondarily, the remaining vertebrae of the spine developed spondylosis. The skeletal remains of the same individual also showed a strong bony reaction on the endocranial surface of the two parietal bones after the development of severe meningeal inflammation, which affected the neurological status for a certain period of time before death. The individual was also affected by advanced tooth loss, with the lower jaw having no teeth left. The condition of the dentition has been affected by the individual's deteriorating health, creating a serious difficulty with respect to food intake. The female from grave No 150 is identified to be in the adult age group (*Adultus*, 20 – 40 years) at the time of death. In her case, the fourth to eighth thoracic vertebrae were affected, showing once more the characteristic changes of Pott's disease which leads to a strong kyphosis in the thoracic region. A secondary development of spondylosis of the spine and complete tooth loss was observed in this individual as well. Similar alterations, although to a lesser degree of development, are found on the skeletal remains of the female from grave No 57, which is generally assigned to the adult age group as well (*Adultus* 20 – 40 years at the time of death). The changes typical of Pott's disease are observed in the development of tuberculous infection, the spine shows a strong kyphosis in the thoracic region, the loss of teeth in this individual is advanced. However, both the upper and lower jaws still have functioning teeth that allowed, albeit impaired, mastication.

Tibial bones that are strongly affected by periostitis represent a set of changes that hint at severe disability in another group of individuals of young age. Those affected are once more identified as females. Such severe alterations of the tibial bones are uncovered in the female from grave No 47, determined to be ca. 30 – 40 years old at the time of death. In this case both tibial

зъби, които са позволявали, макар и влошен, дъвкателен процес.

Друг комплекс от изменения, по който може да се предположи отново тежка инвалидизация на някои от индивидите още в млада възраст, показва силно засягане на голямопищялните кости със силен периостит. Отново засегнатите са определени като жени. Такива тежки изменения на голямопищялните кости се разкриват на жената от гроб № 47, определена на около 30 – 40 години при настъпване на смъртта, при която са засегнати двете голямопищялни кости и дисталните части на двете бедрени кости. Жената от гроб № 591, определена на около 25 – 30 години при настъпване на смъртта, показва най-тежки поражения от тази група, като при нея е засегната лява голямопищялна кост. Компенсаторно бедрената кост показва много голям ъгъл на шийката, предполагащ развитие на *coxa valga*. Вървежът е бил силно затруднен. При жената от гроб № 72, определена на около 20 – 30 години при настъпване на смъртта, се регистрира по-слабо развитие на периостит на голямопищялните кости.

Скелетните изменения, водещи до различни степени на развитие на инвалидизиращи състояния, които могат да се свържат с развитие на инфекциозен процес, се срещат и в следващата възрастова група, на зрелите *(Maturus*, 40 – 60 години). Тук индивидите, на чиито скелетни останки се срещат изменения, са мъже. Такъв е случаят с индивида от гроб № 565, определен на възраст около 40 – 45 до 50 години при настъпване на смъртта, където голямопищялните кости са засегнати от периостит. Като по-скоро развитие на възпаление след инфекциозен процес трябва да се интерпретира изменението на четвърти и пети лумбален прешлен на мъжа от гроб № 534, определен на възраст около 50 – 60 години при настъпване на смъртта, при което двата прешлена са сраснали помежду си с масивни костни мостове. Находката не може директно да се интерпретира при предварително проучване като болест на Пот, но като вероятен причинител отново може да се предположи туберbones and the distal portions of both femurs were affected. The female from grave No 591, identified to be about 25 – 30 years old at the time of death, presented the most severe lesions of this group with the left tibia being affected. The femoral commissure showed a very large angle of the neck, which suggests the development of *coxa valga*. Movement was severely impeded. There was less development of periostitis of the tibiae in the woman from grave No 72, identified as about 20 – 30 years of age at the time of death.

Skeletal changes related to infectious processes, leading to various degrees of development of disability also occur in the age group of the matures (*Maturus*, 40 – 60 years). The affected individuals of this age group are identified as males. It is the case of the individual from grave No 565, identified as ca. 40 – 45 to 50 years old at the time of death whose tibiae are affected by periostitis. The alteration of the fourth and fifth lumbar vertebrae of the male from grave No 534, identified as ca. 50 – 60 years old at the time of death, where the two vertebrae have fused together with massive bone bridges, should be interpreted as a more recent development of inflammation following an infectious process. On preliminary examination, the finding cannot be directly interpreted as Pott's disease. However, a tuberculous process overcome long before the death of the individual may again be suggested as the probable cause. Mobility in the area was severely impeded after the development of the lesion.

In the *Maturus* age group (40 – 60 years) the more distinct cases of advanced disability are caused by diseases of the spine and joints of the axial and appendicular skeleton developed for reasons different from the already discussed infections. Ankylosis of the spinal vertebrae due to various causes was found in four individuals. In the individual from grave No 408, identified as a male (*Maturus*, 40 – 60 years), the thoracic vertebrae showed clear features of diffuse idiopathic skeletal hyperostosis (*DISH*) with accumulation

кулозен процес, преодолян дълго преди смъртта на индивида. Подвижността в областта е била силно затруднена.

Във възрастовата група на зрелите *(Maturus,* 40 – 60 години) по-изявени случаи на напреднала инвалидизация са предизвикани от заболявания на гръбначния стълб и ставите на осевия и апендикуларния скелет, развити по различни от засегнатите инфекции причини. При четири индивида се установява анкилоза на гръбначни прешлени. При индивида от гроб № 408, определен като мъж във възрастовата група на зрелите *(Maturus,* 40 – 60 години), на торакалните прешлени се установяват ясните белези на дифузна идиопатична скелетна хиперостоза *(DISH)* с натрупване на костно вещество унилатерално, от дясната страна на прешлените на гръбначния стълб. Голяма част от торакалния отдел е засегната, докато лумбалният отдел е засегнат от вторичен процес на изявена спондилоза, цервикалният отдел също показва артрозни изменения. Въпреки че не е засегнат целият гръбначен стълб, движението на индивида е било силно затруднено и той е бил с висока степен на инвалидизация относително дълъг период преди смъртта си. Подобен случай, при който гръбначният стълб е засегнат на по-голям сегмент в цервикалния, торакалния и лумбалния отдели, представя индивидът от гроб № 396, определен като мъж на 40 – 50 години при настъпване на смъртта. При него е развито и вкостяване на връзката на ребрата с гръдната кост. Този белег поставя възможност да се определи състоянието на индивида като болест на Бехтерев. Към подобна интерпретация насочва и билатералното разпределение на новообразуваното костно вещество, което се натрупва между прешлените и ги свързва. От друга страна, фактурата и формата на новообразуваното вещество е по-характерна за *DISH*. Целият гръбначен стълб е бил обездвижен, сраствaнето на ребрата към гръдната кост показва трудно осъществяване на процеса на дишане. Подобно на описаното за *DISH* е и натрупването на костно вещество, и съответното сраствaне на шийния отдел

of bone substance, unilaterally, on the right side of the vertebrae of the spine. A large part of the thoracic region is affected, while the lumbar region is affected by a secondary process of distinct spondylosis, the cervical region also shows arthritic changes. Although the entire spine was not affected, the individual's movement was strongly impaired and he was severely disabled for a relatively long period of time before his death. The individual from grave No 396, identified as male and aged 40 – 50 years at the time of death, presents a similar case where larger sections of the cervical, thoracic and lumbar regions of the vertebral column were affected. He also developed ossification of the costal cartilage. This scar raises the possibility of defining the individual's condition as Bechterew's disease. The bilateral distribution of the newly formed bone substance that accumulates between the vertebrae and connects them is similarly identified. On the other hand, the texture and shape of the newly formed substance is more characteristic of *DISH*. The whole spine was immobilized, the fusion of the ribs to the sternum indicates difficulty breathing. Similarly, to what is described for *DISH* is the accumulation of bone substance and the corresponding fusion in the cervical area (third-fifth cervical vertebra) of the individual from grave No 481, identified as female, ca. 40 – 50 years of age at the time of death. Strong arthrosis of the joints of the extremities was also found in all of these individuals who developed spinal changes. In the woman from grave No 481, the articular surfaces of the bones of the knee joint were decayed after death. However, the pose of the individual, which is not typical of the necropolis (fig. 74), was probably the consequence of a condition that did not allow the stretching of the lower limbs at the knee joint. It is possible that the woman lived in such a state of advanced disability. The advanced loss of teeth made the consumption of food difficult for the individuals from graves No 408 and No 481.

In three of the studied individuals,

(трети-пети шиен прешлен) на индивида от гроб № 481, определен като жена на около 40 – 50 години при настъпване на смъртта. При всички тези индивиди с развитие на изменения на гръбначния стълб се установяват и силни артрозни изменения на ставите на крайниците. При жената от гроб № 481 ставните повърхности на костите, участващи в колянната става, са деструктирани след смъртта, но позата на индивида, различна от характерната за некропола, вероятно е била следствие от състояние, което не е позволявало изправянето на долните крайници в колянната става (фиг. 74). Възможно е жената да е живяла в такова състояние на напреднала инвалидизация. Напредналото обеззъбяване е затруднявало храненето на индивидите от гробове №№ 408 и 481.

При три от изследваните индивиди се установиха изменения, които могат да се обяснят с луксация на става на крайниците. В два от тези случаи са засегнати тазобедрените стави. Това са индивидите от гроб № 464 с неопределен пол, но по-скоро се касае за жена и този от гроб № 594, определен като жена. И в двата случая възрастта е определена като старческа, над 60 години при настъпване на смъртта. При индивида от гроб № 464 се установява и анкилоза на втори-трети шийни прешлени. Ставите са силно засегнати и при двата индивида, но докато при този от гроб № 464 изправянето на крака все пак е било възможно, то при този от гроб № 594 вероятно долните крайници са били постоянно свити в тазобедрената става и тялото е било напълно приведено, при което и позата на погребаната е била силно различна от останалите, установени в некропола, като тялото е било положено по гръб и върху него са оставали долните крайници. Позата се обяснява с невъзможност долните крайници да се изпънат, вероятно подобно на индивида от гроб № 481. Общо и двете жени в относително дълъг период преди смъртта си са били силно инвалидизирани, като тази от гроб № 594 е била постоянно силно наведена. Вероятно и при двата индивида с луксация на тазобедрената става състоянието се е развило

changes that could be explained by limb joint luxation were found. In two of these cases, the hip joints were affected. These are the individuals from grave No 464, of indeterminate sex, more likely to be female, and the individual from grave No 594, identified as female. Both individuals were identified to be of old age, over 60 at the time of death. In the individual from grave No 464, ankylosis of the second-third cervical vertebrae was found as well. The joints of both individuals are strongly affected. However, while in the one from grave No 464 stretching the leg was still possible, in the one from grave No 594 the lower limbs were probably permanently flexed at the hip joints and the body was completely bent. Furthermore, the pose of the buried was noticeably different from the others found in the necropolis as the body was laid on its back, and the lower limbs were placed on top of it. The pose is explained by an inability to stretch the lower limbs, probably similar to the individual from grave No 481. Overall, both females were strongly disabled for a relatively long period before their deaths, with the one from grave No 594 being permanently strongly bent forwards. It is likely that hip luxation of both individuals developed due to a congenital predisposition. There is no clear evidence of giving birth on the pubic bones of both individuals.

The left shoulder joint of the individual from grave No 556, identified as male (*Maturus*, 40 – 60 years) at the time of death, was affected. In this case, it is more likely that the condition was caused by an injury. The left arm was severely impaired with respect to movement.

In a few more cases, there is more direct as well as circumstantial evidence of disability following traumatic injury. A categorical case of this kind is represented by the skeletal remains from grave No 562, identified as male between ca. 55 – 60 to 65 years old at the time of death. His right femur shows a severe fracture through the mid-diaphysis, experienced with severe inflammation and osteomyelitis and pseudarthrosis (fig. 54). Further-

от вродена предиспозиция. И при двата индивида, единият по-сигурно определен като жена, не се установяват ясни следи от родилен процес по пубисните кости.

При индивида от гроб № 556, определен като мъж в зряла възраст *(Maturus*, 40 – 60 години) при настъпване на смъртта, е засегната лявата раменна става. В този случай по-вероятно състоянието е било предизвикано от травма. Лявата ръка е била силно затруднена да извършва движение.

В още няколко случая има по-конкретни или косвени данни за инвалидизация след травматично поражение. Категоричен такъв случай представят скелетните останки от гроб № 562, определени като принадлежащи на мъж на около 55 – 60 до 65 години. При него дясната бедрена кост показва тежка фрактура през средата на диафизата, преживяна с тежко възпаление и остеомиелит и образуване на лъжлива става (обр. 54). При това кракът е бил тежко обездвижен. Остеомиелитът е предизвиквал постоянна болезненост на мястото на травмата и силно влошаване на общото здравословно състояние, съпроводено от тежка инвалидизация. При останалите индивиди, при които се установяват фрактури на долните и горните крайници, с известно разместване на фрагментите при сращането им е възможно крайникът да е бил по-силно или по-слабо затруднен при движението си.

Беше коментирана травмата на челната кост при два индивида, ситуирана на надвеждието, прекъсваща горния ръб на очницата – това са разкритият в гроб № 408 и определен като мъж в зряла възраст *(Maturus*, 40 – 60 години), където е засегнато дясното надвеждие (обр. 67) и определеният като жена от гроб № 517, на възраст около 50 – 55 до 60 години, където е засегнато лявото надвеждие. При жената травмата е над горния ръб на очната орбита и вероятно ударът не е засягал окото и зрението. При мъжа горният ръб на очната орбита е пряко засегнат и се наблюдава известно разместване на фрагментите при сращането. При него травмата вероятно е засягала и дясното око, като то вероятно

more, the leg was severely immobilized. The osteomyelitis caused persistent soreness at the site of injury and a severe deterioration in overall health, accompanied by severe disability. In other individuals in whom fractures of the lower and upper limbs were found with some dislocation of the fragments during fusion, the limb may have been impaired in its movement to lesser or larger degrees.

It was already mentioned the traumatic lesion on the frontal bone, registered in two individuals, situated on the superciliary arch, interrupting the supraorbital margin. These are the individual from grave No 408, identified as male, generally of mature age (*Maturus*, 40 – 60 years), where the right supraorbital margin was affected (fig. 67), and the individual from grave No 517, identified as female, aged ca. 50 – 55 to 60 years, where the left superciliary arch was affected. In the female, the injury was over the supraorbital margin and the hit probably did not affect the eye and vision. In the male, the upper supraorbital margin was directly affected and there was some displacement of the fragments during fusion. The trauma probably also affected the right eye, which may have been completely blinded. It is also possible that the woman's vision was affected in the left eye.

A state of severe disability must also be assumed after the comented pathological changes in skeleton remains of the individuals from graves Nos 58, 366 both adolescent, and from grave № 481, a woman in adulthood (fig. 49, 50). In the case of the individual in adolescence, the disabling condition probably developed from childhood. A similar development of the condition may have been present in the female from grave No 481. Possibly the last individual for a long period during life coul not extend the lower limbs in the hip and knee joints.

Biological burden and social status of the female sex

The demographic distribution of the identified individuals from the necropolis shows a higher proportion of female indi-

е било напълно ослепено. Възможно е и при жената да е било засегнато зрението на лявото око.

Състояние на тежка инвалидизация трябва да се предположи и от коментираните изменения, установени на скелетните останки на индивидите от гробове №№ 58, 366 в юношеска възраст и № 481, жена в зряла възраст (обр. 49, 50). При юношите състоянието на инвалидност вероятно е развито от детска възраст. Подобно може да е било и развитието на състоянието при жената от гроб № 481. Може да се предположи, че през голям период от живота си последният индивид не е могъл да разгъва долните крайници в областта на тазобедрените и коленните стави.

Биологична натовареност и социално положение на женския пол

Демографското разпределение на определените индивиди от некропола показва по-висок дял на индивидите от женски пол в млада възраст както при възрастните *(Adultus*, 20 – 40 години), така и между индивидите, които получиха полово определение сред юношите (*Juvenis*, 15 – 18 до 20 години). Анализът на разпределението на патологичните изменения показва по-висока засегнатост при младите жени от изменения след хронифицирани възпалителни процеси в резултат от инфекциозни заболявания и по-висока засегнатост от обеззъбяване. Повишената смъртност при жените в млада възраст и влошеното им здравословно състояние при традиционните общества се обясняват с повишената натовареност на женския пол при бременност и раждане. Към подобни резултати насочва и относително високият относителен дял на новородените в некропола, достигащ 22,96% от индивидите в първа детска възраст *(Infans I*, 0 – 6 години). При изследването на скелетните останки при съхранени пубисни кости на скелети, определени като принадлежащи на жени, беше извършен и оглед на вътрешната им повърхност за травми, определяни като следи от родилна дейност. На 36 индивида можа да се проследи наличие или липса на изменението. Във viduals at young ages, both among adults (*Adultus*, 20 – 40 years) and among individuals whose sex was identified in the adolescent age group (*Juvenis*, 15 – 18 to 20 years). The analysis of the distribution of pathological changes shows a higher incidence in young women of changes following chronic inflammatory processes as a result of infectious diseases and a higher incidence of toothloss. The increased mortality in young women and their poorer health status in traditional societies are explained by the increased burden of pregnancy and childbirth on the female sex. The relatively high proportion of neonates in the necropolis, reaching 22.96% of individuals in first infancy (*Infans I*, 0 – 6 years), points to similar results. During the examination of preserved pubic bones of skeletons identified as of females, the internal surfaces were further examined for trauma identified as marking of parturient activity. The presence or absence of alteration could be traced in 36 individuals. In the age group of the adolescent, 15 – 18 to 20 years, no individual showed similar scars. In adult females (*Adultus*, 20 – 40 years), half of the subjects showed the presence of similar traces. All skeletal remains of mature females (*Maturus*, 40 – 60 years) on which tracing of such scars was possible, were affected by such defects. Only one individual in the age group of elderly females (*Senilis*, over 60 years) was found to lack the mark.

Three complexes were excavated with skeletal remains of women who died during childbirth or around the pregnancy term. One of these complexes is grave No 198 where a skeleton which was laid on its back in the familiar ritual of the necropolis was discovered (fig. 71). The skeletal remains are identified as belonging to a woman ca. 20 – 30 years old at the time of death. Similarly, to multiple other burials in the necropolis, this one shows clear evidence of later disturbance, which cannot be explained by a later burial or other type of structure. The construction of Grave No 198, wooden cover of which clear traces are preserved, allows the clear

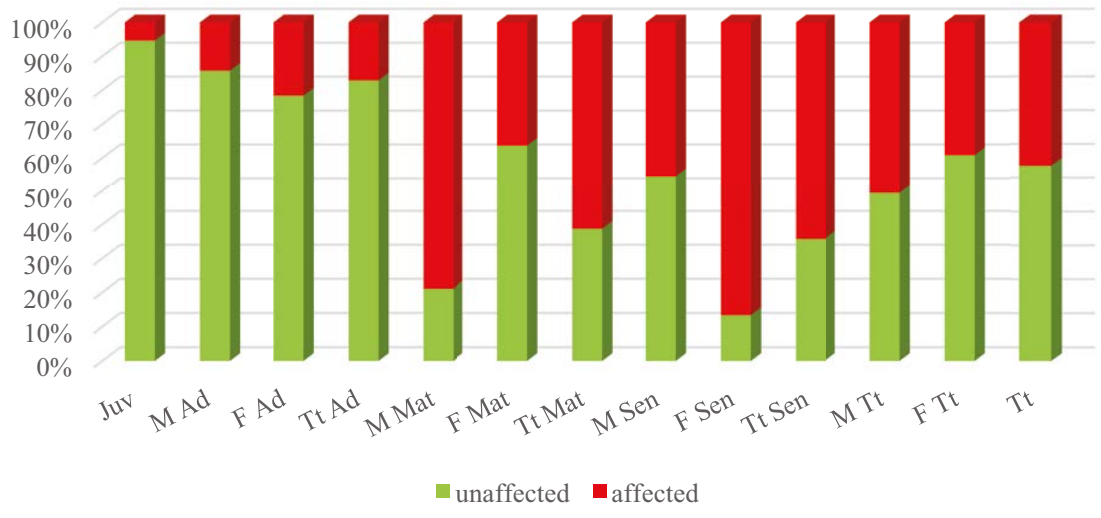

Обр. 69. Разпределение на засегнатите от инвалидизация по възрастови групи.
Fig. 69. Distribution of those affected by disability by age groups.

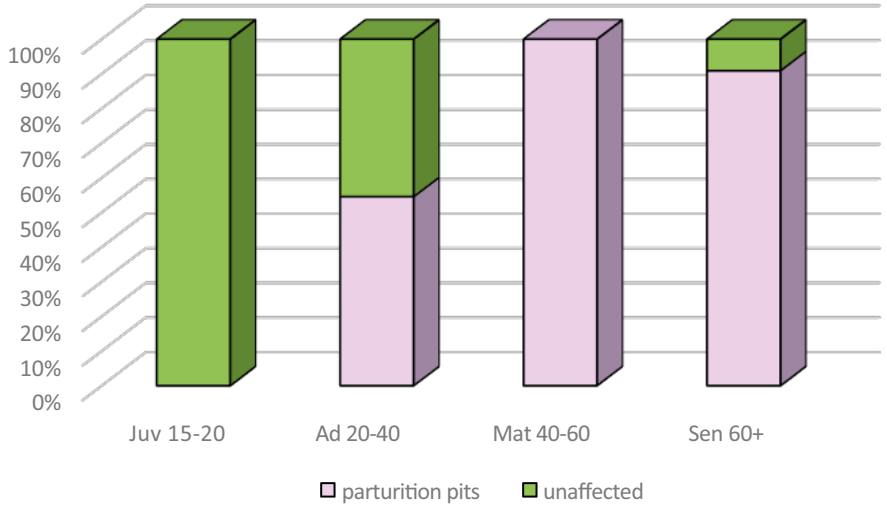

Обр. 70. Разпределение на индивидите с дефекти на вътрешната повърхност на пубисните кости.
Fig. 70. Distribution of individuals presenting parturition pits on the dorsal pubis.

възрастовата група на юношите, 15 – 18 до 20 години, нито един индивид не показа подобни белези. При израсналите жени *(Adultus,* 20 – 40 години) половината от изследваните показват наличие на подобни следи. От такива дефекти са засегнати всички скелетни останки на жени в зряла възраст *(Maturus*, 40 – 60 години), на които беше възможно проследяването на белега. При жените в старческа възраст *(Senilis,* над 60 години) само при един индивид се установи липса на белега.

В некропола бяха проучени три комплекса, в които се регистрират скелетни останки на жени, които могат да се интерпретират като смърт по време на раждане или около настъпване на термина на бременността. Един от тези комплекси е гроб № 198 (обр. 71). Тук се разкрива скелет по гръб, положен по познатия за некропола ритуал. Скелетните останки се определят като принадлежащи на жена на около 20 – 30 години при настъпване на смъртта. Подобно на множество комплекси от некропола и при този се регистрират ясни следи от по-късно нарушение, което не се обяснява със създаване на по-късна гробна или друга структура. Поради конструкцията на гроб № 198 с дървено покритие, от което са съхранени ясни следи, нарушението също се разпознава категорично, като то прекъсва дървеното покритие и нарушава скелетните останки на жената в гръдния кош. Още при разчистването в насипа на мястото на нарушението се откриха кости на фетус – голямопищялна кост, раменна, лакътна и лъчеви кости, смесени с ребра от скелета на жената. По размера на запазените дълги кости на крайниците гестационното развитие на фетуса се определя на 40-а гестационна седмица или десети лунарен месец от бременността, т.е. около термин на бременността. На първоначалното им място, между тазовите кости на женския скелет, се разкриват окципитална кост от черепа на фетуса, лява лопатка, фрагменти от неврални дъги на прешлени на гръбначния стълб и ребра. Костите на фетуса са позиционирани от лявата страна на таза на жената, косо до напречно на родовия канал, като най-ниско, между

identification of a disturbance as it disrupts the timber cover and the skeletal remains of the woman‘s chest area. During clearance in the embankment, fetal bones such as tibia, humerus, ulna and radius, were found at the site of the disturbance, mixed with ribs from the woman‘s skeleton. Due to the lengths of the preserved long bones of the limbs, the gestational development of the fetus was determined at the 40th gestational week, or tenth lunar month of gestation, i.e. about the pregnancy term. The occipital bone of the fetal skull, the left scapula, fragments of neural arches of the vertebrae of the spine and ribs were documented in situ between the pelvic bones of the female skeleton. The bones of the fetal skeleton are positioned in the left side of female’s pelvis, obliquely to transversely to the birth canal, with the occipital bone positioned, between the two pubic bones of the female skeleton. On the other hand, both the occipital (fig. 71. 2) and the right scapula (fig. 71. 3) of the fetus show the position of its body to be with the anterior side up, similar to the female skeleton, indicating an incorrect position during the birth. Some torsion of the fetus can be inferred from the exposure of the left scapula and the fact that the vertebrae and ribs are lying tightly on the left pelvic bone of the female skeleton. The skeleton of the female shows no signs of pathological changes or anatomical variations that could be interpreted as a possible cause of death of the mother and the unborn child. The position of the fetal skeleton and its size of a fullterm neonate suggest possible death during the birth process.

The situation in grave No 458 remains somewhat unusual. The female skeleton shows a supine position with extended upper and lower limbs. A skeleton of a newborn/fetus is revealed between the bones of the lower limbs, specifically between the two knee joints (fig. 72). Its development is estimated at ca. 10 lunar gestational months, with the measured lengths of the long bones of the limbs being slightly above the average for the estimated age. The *in situ* position of bones of the

Обр. 71. 1. Гроб № 198, жена, 20 – 30 години, фетус, 10-и лунарен месец. Кости на фетус в областта на таза; 2. Чрепни кости, фетус (стрелка); 3. Дясна лопатка на фетус (стрелка).

Fig. 71. 1. Grave No 198, female, 20 – 30 years, fetus, 10th lunar month. Fetus skeletal fragments in the pelvis area; 2. Occipital bone, fetus (arrow); 3. Right scapula, fetus (arrow).

двете пубисни кости на женския скелет, се разкрива окципиталната кост. От друга страна, както окципиталната (обр. 71. 2), така и дясната лопатка на фетуса (обр. 71. 3) показват положението на тялото му в позиция с предна страна нагоре, подобно на женския скелет, което говори за неправилна позиция при родилен процес. Известно усукване на фетуса може да се предположи по разкриването на лявата лопатка и костите на гръбначен стълб и ребра плътно върху лявата тазова кост на женския скелет. Скелетът на жената не показва следи от патологични изменения или анатомични вариации, които биха могли да се интерпретират като възможна причина за смъртта на майката и неродено-то дете. Позицията на скелета на фетуса и размерите му на доносено новородено предполагат възможно настъпване на смъртта по време на родилния процес.

Особена остава ситуацията от гроб № 458. Скелетът на жената показва положение по гръб, с изпънати долни и горни крайници. Тук отново между костите на долните крайници, между двете колени стави се разкрива скелет на новородено/фетус (обр. 72), чието развитие се определя на около 10 лунарен гестационен месец, като измерените дължини на дългите кости на крайниците попадат малко над средните за определената възраст. Спе-

newborn is somewhat peculiar. While the dorsal sides of the bones of the pelvis and lower limbs are facing towards the bottom of the pit, having the oposite orientation according to female skeleton, the bones of the skull, thorax and the spine overlie them with their anterior sides and face towards the bones of the lower limbs. The anterior sides of the upper limbs are facing upwards, whereas the dorsal sides are facing the bottom of the pit. The discovered position of the newborn's skeleton makes the reconstruction of its body position on the knees of the woman's body in a sitting posture, facing its mother. In this situation, the complex can be interpreted as death during childbirth or as death of the mother and the child hours later. The age of the woman is estimated to be ca. 30 – 40 years at the time of death. There were parturition pits on the pubic bone that could be interpreted as formed during a previous birth. Some asymmetry was found in the shape of the greater sciatic notch, the left being narrower, relatively narrow for the female sex. The skeletal remains of the woman also show ankylosis of 11-12 thoracic vertebrae, which may have further complicated the birth process. It remains unclear whether the known anatomical features of the pelvis and the relatively large size of the fetus led to the death of

цифична е позицията *in situ*, която заемат костите на новороденото. Докато костите на таза и долните крайници показват позиция на гръбните си страни към дъното на ямата, в ориентация, обратна на ориентацията на женския скелет, костите на черепа, гръдния кош и гръбначния му стълб ги припокриват с предна страна към костите на долните крайници. Костите на горните крайници са с предните си страни нагоре, съответно гръбните към дъното на гробната яма. Тази позиция на скелета на новороденото прави възможна реконструкция на позицията на тялото му в седяща поза на коленете на тялото на жената, обърнато към нея. При това положение комплексът може да се интерпретира по-скоро като смърт при раждане или в първите часове след това на родилката и детето. Възрастта на жената се определя на около 30 – 40 години при настъпване на смъртта. На скелета се установиха следи на пубисната кост, които могат да се интерпретират като следи от предходно раждане. Известна асиметрия се установи във формата на голямата ишиадична изрезка, като лявата е по-тясна, относително тясна за женския пол. Скелетните останки на жената показват и анкилоза на 11-12 торакални прешлени, което допълнително може да е усложнило процеса на раждане. Остава неясно дали известните анатомични особености на таза и относително големият размер на плода са довели до смъртта на жената и детето. Възможно е при постморталното екструзио в кухина в гробната яма наскоро след погребението плодът да е останал в околоплодния сак и поради това да е запазил позицията си, каквато е била в утробата на майката. При подобна интерпретация като причина за смъртта трябва да се приеме неправилното положение на плода с тазов пояс към родовия канал.

Трети подобен комплекс се явява гроб № 224 (обр. 73). Тук отново се разкрива скелет на жена, определена на около 18-20 до 25 години по последен етап на сраствне на епифизите на илиачните кости. Тялото е било положено по характерния за некропола ритуал. Скелетът е претърпял

Обр. 72. Гроб № 458, жена, 30 – 40 години, фетус, 10-и лунарен месец. Скелетни останки от фетус/новородено между бедрените кости на женския скелет.

Fig. 72. Grave No 458, female, 30 – 40 years, fetus, 10th lunar month. Skeletal remains of the fetus/neonate between the femurs of the female.

the woman and child. It is possible that in a case of postmortem extrusio in a cavity in the burial pit, recently after burial, the fetus may have remained in the amniotic sac and therefore retained the same position as in the mother‘s womb. For such interpretation, the incorrect position of the fetus with its lower limbs towards the birth canal, facing in the same direction as the mother, has to be assumed as the cause of death during the birth.

A third complex is grave No 224 (fig. 73). Once more, a skeleton of a woman is revealed and estimated to be between 18-20 and 25 years old based on the last stage of fusion of the epiphyses of the iliac bones. The body was laid according to the typical ritual of the necropolis. The skeleton had suffered a secondary disturbance at the skull. The lengths of the two humerus bones and the right femur of the

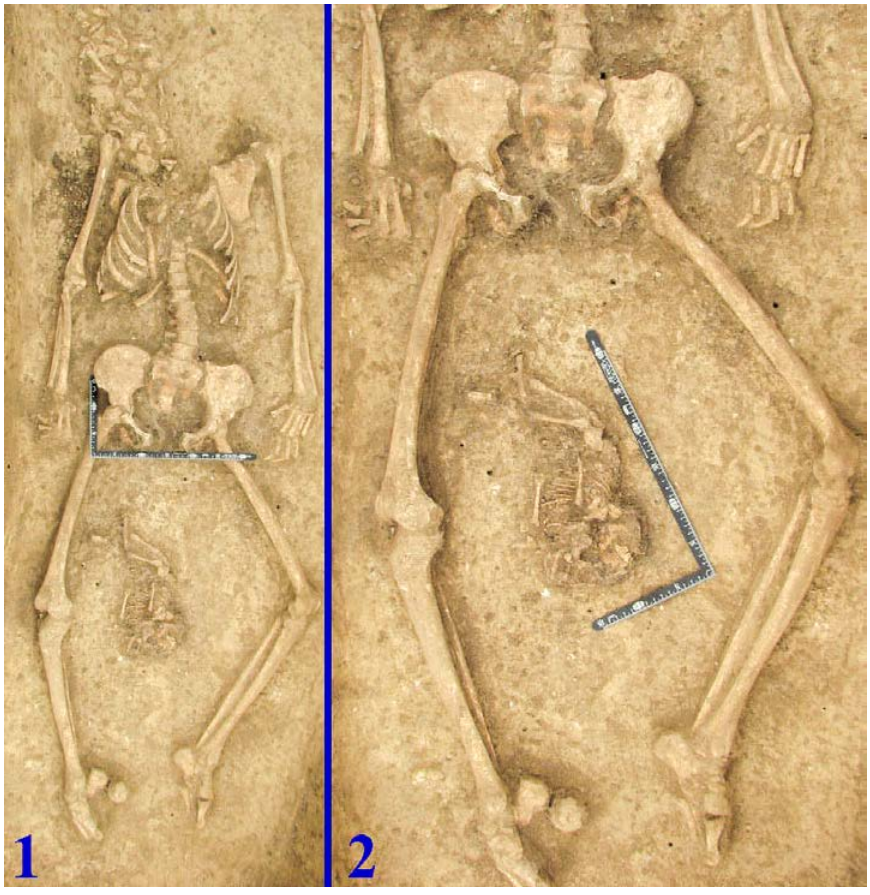

Обр. 73. Гроб № 224, жена, 18 – 20/25 години, фетус, 38-а гестационна седмица. Постмортално екструзио.

Fig. 73. Grave No 224, female, 18 – 20/25 years, fetus, 38th gestational week. Postmortal extrusio.

вторично нарушение при черепа. Дължините на двете раменни кости и дясна бедрена кост на фетуса показват 38-ма гестационна седмица на развитие. Скелетът на фетуса в този случай се разкрива в обратна посока на скелета на жената, на лява страна, между костите на долните крайници на скелета на жената (обр. 73. 2). При този комплекс като най-вероятна трябва да се приеме хипотезата за постмортално екструзио в кухина в гробната яма.

Демографските показатели за смъртността и преживяемостта на жените в популацията според разкритите материали от некропола и комплексите, в които се разкриват скелети на жени, придружени със скелет на фетус, представят рисковите фактори, които са влияели върху женския пол в млада възраст и висока биологична натовареност на женския пол. Подобна ситуация е често срещана в традиционните

fetus indicate 38th gestational week of development. The fetal skeleton in this case is revealed in the opposite direction to the female skeleton, on the left side, between the lower limb bones of the female skeleton (fig. 73. 2). In this case, the hypothesis of a *postmortem extrusio* in a cavity in the burial pit seems most probable.

The overall demographic indicators of female mortality and survival in the population, according to the excavated materials from the necropolis and the complexes in which female skeletons are revealed together with the skeleton of a fetus, represent the risk factors that influenced the female sex at an young age and the high biological load of the female sex. Such a situation is common in traditional societies and is also found in Late medieval and Ottoman period populations in materials from Bulgaria. A peculiar feature of

Обр. 74. Гроб № 481, жена, 40 – 50 години. Позиция със свити долни крайници поради мускулно-скелетна патология.

Fig. 74. Grave No 481, female, 40 – 50 years. Position with flexed lower limbs due to a pathology of the musculoskeletal system.

Обр. 75. Гроб № 72, неясен пол, по-скоро жена, 25 – 30/35 години. Положение на скелета по корем с дезартикулация на черепа, вероятно след декапитация.

Fig. 75. Grave No 72, unidentified sex, probably female, 25 – 30/35 years. Position of the skeleton on anterior side with disarticulated cranium, probably as a result from decapitation.

общества и се установява и в популациите от Късното средновековие и османската епоха в материалите от България. Известна особеност на некропола представляват комплексите със скелетни останки, определени като принадлежащи на жени в относително млада възраст, гробове №№ 13, 72 (обр. 75) и 172, при които има преки или косвени следи от причинена насилствена смърт и наказателни действия. Подобни комплекси са рядкост в редовни некрополи от Късното средновековие и османската епоха, като в случаите, в които се откриват подобни, те се свързват с индивиди от мъжки пол. Характерно за некропола е и разпределението на травматичните поражения, които могат да се свържат с инциденти от всекидневната дейност. В повечето изследвани некрополи от Късното средновековие и османската епоха от травматични поражения по-често е засегнат мъжкият пол. В материалите от Българското Черноморие обаче са установени и случаи на травматични поражения при жени, като в някои от тях са налице и данни за насилствена смърт.

the necropolis is the complex of skeletal remains identified as belonging to women of relatively young age, graves Nos 13, 72 (fig. 75) and 172, which provides direct or indirect evidences of violent death and punitive acts. Such burials are rare in regular necropolises of the late medieval and Ottoman periods, and in the cases where they are discovered, usually they are associated with male individuals. A further characteristic of the necropolis is the distribution of traumatic injuries that can be associated with incidents stemming from everyday activity. In most necropolises from the Late medieval and Ottoman periods that have been studied, the male sex presents higher affectation from traumatic injuries. In the material from the studied necropolis, a similar frequency of traumatic injuries was observed in males and females, with none of the lower limb bones of females being affected. With respect to

риала от изследвания некропол се наблюдава близка честота на травматичните поражения при мъжкия и женския пол, като при жените не са засегнати кости на долните крайници. От засегнатите кости на горните крайници при четири жени, при две засегнатостта на лакътни кости може да се интерпретира като защитна травма. На една от жените се установява травматично поражение на черепа, фронтално разположено и в един случай интерпретацията на силната ендокраниална реакция оставя хипотеза за възможна костна реакция след преживяна черепно-мозъчна травма. В тези материали могат да се разпознаят белези на дискриминация на женския пол и насилие над жените в популацията.

Особености на изследваната популация в контекста на развитието на населението от нашите земи от османския период и на Балканите

Периодът XV – XVII в. е от значение в изследването на процесите, протичащи при народностите на Балканския полуостров след османското завоевание и при османска власт. Резултатите от изследванията на многобройния антропологичен материал имат голямо значение при интерпретацията на демографските процеси, протичащи в различните краища и народности на империята, здравословното състояние в отделните общности, техните социални и културни особености и влиянието на различни практики върху общото им развитие. До проучването на некропола при кв. „Макак“ в Шумен в нашата литература са известни резултатите от проучвания както на християнски, така и на ислямски популации от периода. Такива са некрополите при Каварна и Калиакра (Йосифова 1978; Боев и съавт. 1982; Кондова и съавт. 1982, Boev et al. 1987; Боев и съавт. 1989; Радичков 1993), които представят популациите след периода на разцвет на търговските градски центрове от северното Черноморско крайбрежие от края на Второто българско царство. Християнските популации, развивали се в Османската империя в българските зе-

affected upper limbs, such were found in four females and in two of those cases, the injury of the ulnae can be interpreted as a trauma as a result of a protective movement. One of the women was found to have a frontally located traumatic injury of the skull, and in another case the strong endocranial reaction left a hypothesis as caused from a craniocerebral trauma. Signs of female gender discrimination and violence against women in the population can be recognized in these materials.

Characteristics of the studied population in the context of the population development during the Ottoman period on the Bulgarian territories and the Balkans

The period between the 15th and the 17th century is very important for the study on the processes taking place in the peoples living on the Balkan Peninsula after the Ottoman conquest and under the Ottoman rule. The results from the study on the numerous anthropological materials are important for the interpretation of the demographic processes taking place in the different regions and ethnic groups within the empire, the state of health in the different communities, their social and cultural specifics and the influence of different practices on their general development. Until the excavations at the necropolis at Makak neighbourhood, Shumen, the results of studies of both Christian and Islamic populations of the period are known in literature. Such are the necropolises at Kavarna and Kaliakra (Йосифова 1978; Боев et al. 1982; Кондова et al. 1982; Boev et al. 1987), which represent populations after a period of prosperity of the commercial urban centres of the northern Black Sea coast from the end of the Second Bulgarian Kingdom. The Christian populations that developed on the Bulgarian lands of the Ottoman Empire are known from the results of the studies of the necropolises at village of Nedelkovo (Боев et al. 1980) and Priboy (Чохаджиев 1986), Pernik district, district Iliantsi and village Balsha, Sofia region (Поборникова

ми, са познати от резултатите от изследванията на некрополите при с. Неделково (Боев и съавт. 1980) и Прибой, Пернишки окръг (Чохаджиев 1986), кв. „Илиенци“ и с. Балша, Софийско (Поборникова 1994; Чолаков 1994). Антропологичните изследвания в последните години добавиха данни от изследванията на материала на множество християнски некрополи от периода: до с. Братя Даскалови, Селската могила (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011; Atanassova-Timeva, Galabova 2017; Атанасова 2018), м. Св. Спас, Перник (Atanassova-Timeva, Galabova 2015; Atanassova-Timeva, Galabova 2017; Атанасова 2018), Кремиковски манастир (Atanassova, Todorov 2018; Атанасова 2018), при с. Покровник, Благоевградско, при крепостта „Траянови врата“, некрополите от София на пл. „Св. Неделя“, ул. „Позитано“ и Национална академия по изкуствата (Атанасова 2018). Ислямски популации от периода са проучени при с. Градище и с. Сечище, Шуменско и Казанлък (Петрова 1990; Чолаков и съавт. 1993; Петрова и съавт. 1989; Стефанова 1988; Йорданов и съавт. 1994). Относително малобройни ислямски серии са публикуваните в последните години некрополи на Злата могила, с. Съдиево и от София на ул. „Цв. Минков“ № 12 (Атанасова 2018; Тодорова и съавт. 2020).

В два некропола на мюсюлманско население от периода от Североизточна България, в близост до Шумен, се откриват намеси върху целостта на тялото/скелета на погребаните. Насичане на тялото се установява на скелета от гроб № 14 на дете около 7-8 години от некропола на мюсюлманска популация, проучен при с. Сечище. По описанието на изследователите тук тялото е насечено, като отделни части са сложени в дълбочина, в неестествена по отношение на анатомичния порядък позиция (Петрова и съавт. 1989, 48, обр. 13). Неясно остава дали насичането е предизвикало смъртта на индивида подобно наблюдаваните случаи в некропола при Макак, или е било извършено върху мъртвото тяло преди погребване. В още два комплекса от този некропол се установ-

1994, Чолаков 1994). The anthropological studies in the recent years added data from the examination of material from numerous Christian necropolises of the period: near the village of Bratya Daskalovi, Selskata Mogila (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011; Atanassova, Galabova 2017; Атанасова 2018), Sv. Spas locality, Pernik (Atanassova-Timeva, Galabova 2015; Atanassova-Timeva, Galabova 2017; Атанасова 2018), Kremikovski Monastery (Atanassova, Todorov 2018; Атанасова 2018), at the village of Pokrovnik, at the Trayanovi Vrata fortress, the necropolises of Sofia at Sveta Nedelya Square, Positano Street and the National Academy of Arts (Атанасова 2018). The Islamic populations of the period have been studied at the village of Gradishte and the village of Sechishte in Shumen and Kazanlak regions (Петрова 1990; Чолаков и съавт. 1993; Петрова и съавт. 1989; Стефанова 1988; Йорданов и съавт. 1994). Relativelly small Islamic series are published ricentlly from the necropolises at Zlata Mogila near the village of Sadievo and 12 Tsv. Minkov Street in Sofia (Атанасова 2018; Тодорова и съавт. 2020).

In two other necropolisses of Muslim population of Norteastern Bulgaria, near to Shumen are registered disturbances on the integrity of the body/skeleton of the buried. Slashing of the body is ascertained from skeletal position in grave No 14, individual identified as a child at ca. 7-8 years, from the Muslim necropolis, studied at the village of Sechishte. Based on the description of the excavators the body is slashed and different body parts are buried in different depts in unnatural position in relation to the anatomical order (Петрова и съавт. 1989, 48, обр. 13). It remains unclear, after the publication, if the slashing was the cause of death as the complex, studied in necropolis at Makak, or was performed on the already death body. In other two complexes from the necropolis are found disturbances of the anatomical position of the skeletal remains some time after the burial took place, the bones of feet, skull and postcra-

вяват нарушения на скелета след смъртта, като са засегнати кости на ходилата и кости на краниалния и посткраниалния скелет (Петрова и съавт. 1989, 55). Подобни случаи на нарушаване целостта на тялото/скелета се регистрират и в мюсюлманския некропол при с. Градище (Петрова 1990, 168). В серия от некропол на християнско население от османския период, проучен при кв. „Илиенци", на един от скелетите, определен като мъжки в зряла възраст, се установява дефект – прекъсване на дясната голямопищялна кост чрез посечен удар, нанесен при или наскоро след смъртта (Чолаков 1994, 149). Действието напомня наблюдаваното в гроб № 369 от некропола при Макак.

Общо в повечето изследвани популации относителният дял на детските скелети надвишава установения за некропола при Макак, като варира между 41,07% в Боженишки Урвич до 55,93% в Каварна (Русева 2003, 248 – 283). Близка стойност за относителния дял на децата в първа детска възраст, 36,75%, показва християнският некропол от местността Св. Спас, Перник (Atanassova-Timeva, Galabova 2015, 61; Атанасова 2018). В някои от новопроучените серии като серията от с. Покровник и проучените от София и Кремиковски манастир се установяват и по-ниски стойности на относителния дял на децата в първа детска възраст, съответно 20% в с. Покровник (Атанасова 2018, 52) и единични случаи в София и Кремиковски манастир (Атанасова 2018, 53 – 55). В едната от наскоро проучените мюсюлмански серии от София също се установяват единични случаи на индивиди в първа детска възраст (Атанасова 2018, 57 – 58). Серията от Злата могила показва близка стойност на относителния дял на погребаните в тази възрастова група до установената от серията от некропола при Макак от 32,50% (Атанасова 2018, 58). Общо ниският брой на индивидите в първа детска възраст в някои от проучените християнски и мюсюлмански некрополи от османския период е обяснимо със субрепрезентацията на детската смъртност в изследвания материал. В голяма част от некрополите от

nial skeleton being affected (Петрова и съавт. 1989, 55). Similar cases of disturbances of the completeness of the body/skeleton are registered also in the Muslim necropolis excavated at the village of Gradishte (Петрова 1990, 168). In a series from a necropoliss, studied by the Ilientsi quarter, left by a Christian population from the Ottoman period, on skeletal remains of a mature male is registered a defect – slashed right tibia, peri- or shortly postmortem (Чолаков 1994, 149). The act remindes the situation observed in the grave No 369 from the necropolis at Makak.

Overall, in most of the studied populations, the relative share of child skeletons exceeds that found in the necropolis at Makak, ranging from 41.07% in Bozhenishki Urvich to 55.93% in Kavarna (Русева 2003, 248 – 283). A similar value for the relative proportion of children in the first childhood age group, 36.75%, is shown by the Christian necropolis from the Sv. Spas locality, Pernik (Atanassova-Timeva, Galabova 2015, 61; Атанасова 2018). In some of the newly studied series, for example the series from the village of Pokrovnik and those from Sofia and Kremikovtsi Monastery, lower values of the relative share of children in the first childhood age group are found as well, 20% in the village of Pokrovnik (Атанасова 2018, 52) and some individual cases in Sofia and the Kremikovtsi Monastery (Атанасова 2018, 53 – 55). In one of the recently studied Muslim series from Sofia, single cases of individuals in the first childhood age group are found as well (Атанасова 2018, 57 – 58). The Zlata Mogila series presents a relative proportion of the buried from this age group similar that found in the Makak necropolis series – 32.50% (Атанасова 2018, 58). Overall, the low number of individuals in the first infancy age group in some of the studied Christian and Muslim necropolises dated to the Ottoman period is explained by the sub-representation of infant mortality in the material. In most of the Christian and Muslim necropolises dated to the period, the individuals of this

периода, както християнски, така и мюсюлмански, се установяват и индивиди от този възрастов интервал, недостигнали термин на гестационно развитие, както самостоятелно погребани (Атанасова 2018), така и в по-редки случаи в тазовата област или в близост до нея на женски скелети, какъвто случай е публикуван в некропола от Селската могила до с. Братя Даскалови (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011, 75 – 76; Атанасова 2018, 49). В този комплекс жената е и в най-ранна възраст от подобни регистрирани досега у нас, в периода на юношеството, около 14-15 години (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011, 75 – 76). Друг подобен комплекс е изследван в местността Св. Спас – Перник (Atanassova-Timeva, Galabova 2015, 64; Atanassova, Galabova 2017, 135). Множество новопроучени обекти от Късното българско средновековие и османския период представят подобни комплекси, засега непубликувани основно.

В некропола общо се установява неблагоприятна ситуация на смъртността при младите жени, при което относителният дял на жените, определени в юношеска и млада възраст до 40 години, е изявено по-висок от мъжете в тези възрастови групи, докато във възрастта на зрелите, между 40 и 60 години, съотношението се обръща. Тази характерна особеност на половото разпределение на смъртността при израсналите е позната от всички палеопопулации, изследвани антропологично от нашите земи, ясно видима тенденция е и за сериите от периода на османска власт както за християнски, така и за мюсюлмански серии (Русева 2003, 261 – 263; Атанасова 2018, 187).

Многобройната серия от Гърция (Коринт) от периода представя стойности на относителен брой индивиди, определени в детските възрасти, оценени от изследователите като субрепрезентативни за детската смъртност в популацията (Rohn, Barnes, Sanders 2009, 528 – 529, Tabl. 1). В много от румънските серии относителният брой на индивидите в първа детска възраст остава нисък, 10,37% идентифицирани индивиди на възраст 0 – 10 години според данните,

age group who did not reach the full term of gestational development are found as well, both buried alone (Атанасова 2018), and in rare cases, buried in the pelvic area, or close to it, of female skeletons, as it is in the published case from the necropolis in Selskata Mogila near the village of Bratya Daskalovi (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011, 75 – 76; Атанасова 2018, 49). In this complex, the woman is the youngest of similar cases recorded in other sites in present-day Bulgaria so far, being adolescent, ca. 14-15 years old (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011, 75 – 76). Another similar complex has been studied in the Sveti Spas locality, Pernik region (Atanassova-Timeva, Galabova 2015, 64; Atanassova, Galabova 2017, 135). Many newly excavated sites from the Late Medieval and the Ottoman periods in Bulgaria present similar complexes, so far not published in detail.

The necropolis generally shows an unfavorable mortality situation for young women. The relative share of women identified as adolescent and in young adulthood up to the age of 40 years is noticeably higher than for men in these age groups. In matures, the age group of 40 – 60 years old, the ratio is reversed. This characteristic feature of the gender distribution of adult mortality is known from all anthropologically studied palaeopopulations in present-day Bulgaria, a clear trend is also documented in the Ottoman period series, both for Christian and Muslim series (Русева 2003, 261 – 263; Атанасова 2018, 187).

The large series from Greece from this period, Corinth, presents values of a relative number of individuals assigned to childhood ages that the researchers estimate to be sub-representative of infant mortality in the general population (Rohn, Barnes, and Sanders 2009, 528 – 529, Tabl. 1). In many of the Romanian series, the relative number of individuals in the first childhood age group remains low, 10.37%, for individuals identified as aged 0 – 10, according to data for Sibiu (Hermanstad) (Istrate et al. 2015, 127,

дадени за Сибиу (Херманщад) (Istrate et al. 2015, 127, Tabl. V. 2). Нисък е относителният брой на индивидите от първа детска възраст от Brigadiru – Zimnicea (25%) и Căscioarele (18,18%) (Popovici, Udrescu 1974, 5, Tab. 1). Индивидите на възраст до 10 години съставляват 17,8% в серията от Енисала, дн. Румънска Добруджа, като индивидите във възрастов интервал 5 – 10 години превишават почти два пъти (Siena et al. 2018, 337 – 338, Tabl. 1 – 2) определените в първи възрастов интервал, ясен белег за субрепрезентативност на серията за нивата на детската смъртност в популацията. В серията от Strehaia относителният дял на индивидите от детска възраст спада до 8,75%, вероятно поради празноти в материала (Popovici, Udrescu 1974, 5, Tab. 1). Ниският относителен дял на детските скелети в серията от Молдова, Лапушна, възлизащ на 18% за интервала 0 – 7 години и 5% за следващия интервал 7 – 14 години (Simalcsik et al. 2015, 113), вероятно е следствие от малобройността на серията. Изказано е становище, че в румънските серии от началото на периода скелетните останки от индивиди в детска възраст са с по-голям относителен дял, като те надвишават 40%, с повече индивиди, определени в първи възрастов интервал (0 – 4 години) в сравнение с определените на 5 – 9 години в Măicăneşti-Străuleşti I от края на XIV – XV в. (Popovici 1970, 1971, 1973). Подобна ситуация се запазва в сериите от XV – XVII в., като в Străuleşti II, XV – XVI и до XVII в. детската смъртност достига 34,75% и отново относителният брой на починалите в първи възрастов интервал (0 – 4 години) е най-висок (Popovici 1973, 17, Tabl. 1), в Bîrlad, 53,85% (Botezatu et al. 1989, 4, Tab. 1), в Bucov – 45,16% (Popovici, Udrescu 1974, 5, Tabl. 1), в Radovanu, XV – XVII в. индивидите на възраст до 19 години съставляват 51,5% от материала (Popovici, Georgescu 1975, 10, Tabl. 1). От края на периода XVII – XVIII в. в Sînnicolau de Beiuş детската смъртност достига 52,37% (Popovici-Bădărău, Udrescu 1981, 10, Tab. 1), в Cernica – 27,58% (Botezatu, Ştefănescu 1970, 182). Високи стойности има този показател в серията

Tabl. V. 2). The relative number of individuals in the first childhood age group from Brigadiru-Zimnicea (25%) and Căscioarele (18.18%) is low (Popovici, Udrescu 1974, 5, Tabl. 1). Individuals up to 10 years of age account for 17.8% in the series from Enisala, present-day Romanian Dobrudzha, with individuals at the age between 5 and 10 years group exceeding (Siena et al. 2018, 337 – 338, Tabl. 1 – 2) those identified in the first age group by almost two times, a clear sign of the sub representativeness of the series for infant mortality rates in the general population. In the Strehaia series, the relative proportion of individuals in childhood age drops to 8.75%, probably due to gaps in the material (Popovici and Udrescu 1974, 5, Tabl. 1). Similarly, the low relative proportion of childhood skeletons in the series from Moldavia, Lapushna, amounting to 18% for the interval 0 – 7 years and 5% for the interval 7 – 14 years (Simalcsik et al. 2015, 113) is probably a consequence of the low quantity of examined material of the series. It has been suggested that the Romanian series in the early stages of development of the skeletal remains of individuals in infancy have a higher relative proportion, exceeding 40%, with more individuals assigned to the first age interval (0 – 4 years) compared to those assigned to 5 – 9 years in Măicăneşti-Străuleşti I in the late 14th and in the 15th century (Popovici 1970, 1971, 1973). A similar situation can be observed in the 15th – 17th century series as in Străuleşti II, in the 15th – 16th until the 17th century, infant mortality reached 34.75%, with the number of deaths in the first age group (0 – 4 years) being the highest once more (Popovici 1973, 17, Tab. 1). In Bîrlad, the value reached 53.85% (Botezatu et al. 1989, 4, Tabl. 1), in Bucov, 45.16% (Popovici, Udrescu 1974, 5, Tab. 1), in Radovanu, for observations related to the period between the 15th and the 17th century, individuals aged 19 and lower account for 51.5% of the material (Popovici, Georgescu 1975, 10, Tab. 1). At the end of the period between the 17th and the 18th century,

от XVII – XVIII в. от Sînnicolau de Beiuş (52,37%) (Popovici-Bădărău, Udrescu 1981, 10, Tabl. 1). Някои от сериите от Румъния показват близки стойности на относителния брой на индивидите, определени от първа детска възраст, например серията от Cernica (27,58%) (Botezatu, Ştefănescu 1970, 182, Tabl. 1).

В съпоставка с популации от граничната зона на Австрия и по-късно Австро-Унгария с Османската империя отново не изпъкват изявени различия с установеното за детската смъртност от некропола при кв. „Макак“, Шумен. В Кран, дн. Словения, детските скелети са близък до установения за кв. „Макак“ относителен дял – 31,1%, но изследователите на некропола оценяват този дял като недостоверно нисък (Leben-Seljak 1996, 99 – 101). Смъртността при децата от първи възрастов интервал достига 30,9% в популацията от Ducovo, в чешките територии на Хабсбургската империя, от XVI – началото на XIX в. (Hanáková et al. 1984) въпреки късната горна хронологическа граница на тази популация. Различна е представеността на детските възрасти в сериите от периода, проучени от Хърватска. Подрастващите достигат 58,9% в популацията от Копривно, като тук на възраст 0 – 10 години се изчислява, по данните, публикувани от антропологичния анализ, да попадат 52,74% от индивидите, представени в скелетната серия (Novak et al. 2007, 330, Tabl. 1), което представлява относително висок дял. Въпреки това обаче както за Копривно, така и за сборна серия от Нова Рача с 28,85% индивиди в този възрастов интервал (Šlaus 2000, 197, Tabl. 1), Томаш и Торчек, изследователите на демографските процеси, оценяват данните от скелетните серии от периода като субрепрезентативни за детската смъртност от периода (Novak et al. 2007, 308). В Нин попада още по-малък относителен дял на индивидите до 10-годишна възраст, 21,27%.

В някои от проучените популации от Балканите и областите в Европа, гранични на Османската империя, се установяват относително благоприятни стойности

the infant mortality rate reached 52.37% in Sînnicolau de Beiuş (Popovici-Bădărău, Udrescu 1981, 10, Tabl. 1) and 27.58% in Cernica (Botezatu, Ştefănescu 1970, 182). The indicator has high values in the 17th – 18th century series from Sînnicolau de Beiuş (52.37%) (Popovici-Bădărău, Udrescu 1981, 10, Tabl. 1). Some of the series from Romania show similar values of the number of individuals identified to be in the first childhood group, such as the series from Cernica (27.58%) (Botezatu, Ştefănescu 1970, 182, Tabl. 1).

In comparison to populations from the border area of Austrian and later Austro-Hungarian Empire with the Ottoman Empire, no distinct differences with respect to the infant mortality in the necropolis at Makak, Shumen are ascertained. In Kranj, present-day Slovenia, the number of infant skeletons is close to the one found in district Makak with a proportion of 31.1%. However, the researchers of necropolis estimate this proportion to be implausibly low (Leben-Seljak 1996, 99 – 101). The mortality rate for children of the first age group reached 30.9% in the population from Ducovo, in the Czech territories of the Habsburg Empire between the 16th and the early 19th century (Hanáková et al. 1984), despite the late upper chronological limit of this population. The representation of child ages in series from Croatia from the same period is different. In the population from Koprivno, the adolescent account for 58.9%. According to the data published from the anthropological analysis, 52.74% of the individuals represented in the skeletal series are in the age group of the 0 – 10 years old which is relatively high in proportion (Novak et al. 2007, 330, Tabl. 1). However, for both the Koprivno and the compiled series from Nova Raca, with 28.85 % of the individuals in this age group (Šlaus 2000, 197, Tabl. 1), Tomáš and Torček, demographic researchers, assess the skeletal series data from the period to be as sub-representative of infant mortality for the period (Novak et al. 2007, 308). An even smaller proportion of individuals up to the age of

за смъртността при младите жени за разлика от българските серии, в частност проучената при кв. „Макак“. Така в Сибиу (Херманщад) показателите, отчитащи смъртността при мъжете и жените в млада възраст, са близки, с леко повишение за мъжете (Istrate et al. 2015, Graph. V. 4, 127, 129 – 130, Tabl. V. 7 – 8). Близка стойност се изчислява и за средна възраст на умрелите при жените и мъжете от Енисала, като за жените тя остава с близо три години по-ниска от тази за мъжете (Siena et al. 2018, 337). По-висока стойност на очаквана средна продължителност на предстоящия живот за жените при сравнение с мъжете се отчита в серията от Лапушна, Молдова (Simalcsik et al. 2015). Във втория случай резултатът би могъл да е повлиян от малобройността на серията. Подобна тенденция се установява и в серията от Ducovo, дн. Чехия, където не се наблюдават значими междуполови различия в смъртността и преживяемостта между мъжете и жените в млада възраст, 20 – 24 години, но при силно снижаване на стойностите на средната продължителност на живота и за двата пола (Hanáková et al. 1984), под установените за българските серии от периода (Русева 2003, Табл. 26). Серията от Гърция (Коринт) от периода, отново представя относително благоприятни стойности на демографските показатели за жените (Rohn, Barnes, Sanders 2009, 527 – 529, Tabl. 1).

Данните за сериите от Хърватска – както за Nova Rača (Šlaus 2000, 197, Tabl. 1), така и общо за периода (Šlaus 2009, 250, 255, Tabl. 2), подобно на българските серии от периода насочват към относително завишена смъртност при жените в сравнение с мъжете в млада възраст. Подобна ситуация се установява и за серията от Кран, Словения (Leben-Seljak 1996, Fig. 1, 2), където се установява и силно завишаване на стойностите на относителния брой умрелите при младите жени (20 – 30 години) в късната серия от XVI – XVIII в. при сравнение с ранната серия от VIII – XII в.

По демографските си показатели серията от кв. „Макак“ не показва изявени различия от ситуацията в Османската

10, 21.27%, is observed in Nin.

In some of the populations from the Balkans and in areas in Europe bordering the Ottoman Empire that have been studied, relatively favorable mortality rates were found for young females which is in contrast to the Bulgarian series, in particular the population of the present-day Makak neighbourhood. In Sibiu (Hermanstad), the indices reporting mortality rates for males and females at young ages are similar, with a slight increase for males (Istrate et al. 2015, Figs. V. 4, 127, 129 – 130, Tabl. V. 7 – 8). A similar value is also calculated for the average age of death for women and men from Ennisala, with the value for women being nearly three years lower than that for men (Siena et al. 2018, 337). A higher value of average life expectancy for women when compared to men is reported in the series from Lapushna, Moldova (Simalcsik et al. 2015). In the latter case, the result could have been influenced by the small size of the series. A similar trend is found in the series from Ducovo, present-day Czech Republic, where no significant differences in mortality and survival between males and females at young ages, 20 – 24 years, were observed. However, a strong decrease in the values of the average life expectancy for both sexes occurs (Hanáková et al. 1984), so that the values are lower than those found for the Bulgarian series of the period (Русева 2003, Table 26). The Greek series from Corinth from the period further presents relatively favorable demographic values for women (Rohn, Barnes, and Sanders 2009, 527 – 529, Tabl. 1).

The information about the Croatian series, both for Nova Rača (Šlaus 2000, 197, Tabl. 1) and for the period as a whole (Šlaus 2009, 250, 255, Tabl. 2), is similar to that from the Bulgarian series of the period and points to a relatively even mortality rate for females compared to males at a young age. A similar situation is found for the Kranj series, Slovenia (Leben-Seljak 1996, Figs. 1, 2), where a strong overstating of the relative number

империя и граничните ѝ области от Централна Европа.

Повечето популации от доиндустриалния период, проучени по скелетни останки, показват относително висока степен на засегнатост на детската възраст от белези, насочващи към развитие на анемични състояния. Такива са и изследваните серии от османския период, произхождащи от християнски и мюсюлмански некрополи от нашите земи (Атанасова 2018) и Балканския полуостров. В някои от изследваните некрополи се установяват и случаи на трабекуларна форма на *cribra orbitalia* и *cribra parietalia*, обясними с развитие на сърповидно-клетъчна хемолитична анемия. В тези серии такива изменения се установяват и на възрастни индивиди, включително от мъжки пол. Подобни случаи се установяват в некрополи на християнско население от София (Атанасова 2018, 169) и Илиенци (Чолаков, 1994, 149). Тежките форми на това изменение в некропола на мюсюлманско и християнско население от Коринт се обясняват с наследствена сърповидно-клетъчна анемия, таласемия и тежка преживяна инфекция от малария (Rohn, Barnes, Sanders 2009, 542 – 543, fig. 62 – 52). В малобройната серия от некропола от Пазвант I, дн. Румънска Добруджа, се открива само един случай на *cribra orbitalia* на индивид в детска възраст, обяснен общо с развитие на анемично състояние (Vasile 2021, 361). В материала от близката проучена популация от местността Паланка, Енисала, се идентифицират множество индивиди, засегнати от начално развитие на изменението, както и единични случаи на напреднали форми (Siena et al. 2018, 351, Tabl. 15). Голямо разпространение на белега се отбелязва и за серия от Хърватска, Нин, като авторите предполагат и маларийната инфекция като една от причините за развитие на анемично състояние, генериращо изменението (Novak et al. 2012).

Подобно на изследваната серия и в други серии от периода на Балканите се появяват скелетни останки с белези на тежки инфекциозни заболявания. Следи

of deaths in young women (20 – 30 years) is also found in the late 16th – 18th century series, compared to the early 8th – 12th century series.

Overall, by its demographics, the series of the neighborhood of Makak shows no prominent differences from the situation in the Ottoman Empire and the bordering areas of Central Europe.

Most populations from the preindustrial period whose skeletal remains were studied show a relatively high prevalence of childhood scarring indicative of the development of anemic conditions. Such are also the studied series from the Ottoman period, originating from Christian and Muslim necropolises from the territories of present-day Bulgaria (Атанасова 2018) and the Balkan Peninsula. In some of the studied necropolises, cases of the trabecular form of *cribra orbitalia* and *cribra parietalia* are found as well and can be explained by the development of sickle-cell, haemolytic anemia. In these series, such changes are also found in adult individuals, including males. Similar cases are found in the Christian necropolises on the territory of Sofia (Атанасова 2018, 169) and Iliyantsi (Чолаков 1994, 149). The developed forms of the change in the necropolises of Muslim and Christian populations from Corinth have been attributed to hereditary sickle cell anemia, thalassemia, and survived severe malaria infection (Rohn, Barnes, and Sanders 2009, 542 – 543, figs. 62 – 52). In the smaller series from the necropolis of Pazwant I, present-day Romanian Dobrudzha, only one case of *cribra orbitalia* is found – that of an individual in infancy, generally explained by the development of an anemic state (Vasile 2021, 361). In the material from the nearby studied population of the Palanca locality, Ennisala, multiple individuals affected by incipient development of the alteration are identified, as well as single cases of advanced forms (Siena et al. 2018, 351, Tabl. 15). A high prevalence of the mark is also noted for the Croatian series, Nin, and the authors suggest that a malaria infection is one of the causes of

от изменения на костите на подбедрицата, характерни за трепонематозната инфекция, се установяват на скелетните останки от шест мъже от некропола при с. Градище, Шуменско (Чолаков, Йорданов, Димитрова 1993, 105 – 108).

Случаи на изявени белези на туберкулозна инфекция са известни от различни изследвани серии от периода от Хърватска (Bedić et al. 2015, Novak et al. 2012) и от некропола от Сибиу в Трансилвания (Херманщат). Белези на белодробна, вероятно туберкулозна инфекция, се разкриват и на материала от Коринт (Rohn et al. 2009, 544 – 545, Fig. 69 – 70). Повечето от публикуваните скелетни серии от Балканите от периода представят и множество случаи на трепонематоза-сифилис с развити тежки изменения (Šlaus, Novak 2007; Radu et al. 2016).

Относително висок дял на редки вродени аномалии се откриват и в други публикувани некрополи от периода от Османската империя като Коринт (Rhon et al. 2009, 536 – 538), където се откриват аномалии, подобни на регистрираните и в серията от Макак. В друга серия, от Панактон, се откриват два случая на синдактилия (Gerstel et al. 2003, 217). Изглежда в периода в изследваните популации от нашите земи се наблюдава повишение на честотата на случаите на краниостеноза. Рядка генетична аномалия, водеща до изявена краниостеноза, се установява в некропола от София, проучен на ул. „Цв. Минков“ № 12 (Атанасова 2018, 175; Тодорова и съавт. 2020, 501).

За разлика от средновековните некрополи, където женският пол е изявено по-рядко засегнат от травматични поражения и в случаите на травматични поражения при жени те ясно се свързват с инциденти в ежедневието, в изследвания се установиха следи, които насочват интерпретацията към разпознаване на белези на насилие над жените. По подобен начин може да се интерпретира и травмата, установена в некропол на християнско население от османския период, идентифицирана на скелет от некропола на Селската могила при с. Братя Даскалови,

the development of an anemic state generating the alteration (Novak et al. 2012).

Similar to the series under study, skeletal remains with signs of severe infectious disease appear in other series on the Balkan Peninsula from the same period. Changes of bone reactions on the leg bones, characteristic for treponemal infection are registered on skeletons of six males from the necropolis, studied by village Gradishte, near Shumen (Чолаков, Йорданов, Димитрова 1993, 105 – 108).

Cases of distinct signs of tuberculous infection on skeletal remains are known from various series of the period from Croatia (Bedić et al. 2015; Novak et al. 2012) and from the Transylvanian necropolis of Sibiu (Hermannstadt). Signs of pulmonary, possibly tuberculous, infection are also found on the material from Corinth (Rohn et al. 2009, 544 – 545, Figs. 69 – 70). Most of the published skeletal series from the Balkan region of the period also present multiple cases of treponematosis-syphilis with developed severe alterations (Šlaus and Novak 2007; Radu et al. 2016).

A relatively high share of rare congenital anomalies are also found in other published necropolises from the Ottoman period, such as Corinth (Rhon et al. 2009, 536 – 538), where anomalies similar to those recorded in the Makak series are found as well. In another examined material, from Panakton, two cases of syndactyly are found (Gerstel et al. 2003, 217). It seems that there is a rise of cases of craneostenosis in the studied populations on the Bulgarian territories in the Ottoman period. A rare anomaly after a genetic defect, pronounced in advanced craniostenosis is studied from the necropolis on 12 Tsv. Minkov Str. in Sofia (Атанасова 2018, 175; Тодорова и съавт. 2020, 501).

In contrast to medieval necropolises, where the female sex is notably less affected by traumatic lesions and in those cases they are clearly associated with incidents in everyday life, this study has identified clues that suggest signs of violence against women. The injury on the upper jaw and nose of a woman, from a Christian

определен като женски, на който са засегнати горната челюст и носът (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011, 77, обр. 10; Атанасова 2018). Скелетните останки от още две жени от некропола показват травматични увреждания, при което засегнатите жени са три спрямо двама мъже с подобни изменения (Атанасова 2018, 161, табл. 42). В популацията от Покровник черепните травми се разпределят поравно при един мъж и една жена (Атанасова 2018, 168, табл. 46). Подобно е разпределението и в проучените мюсюлмански гробни комплекси от София, където такива се откриват на млада жена и мъж в юношеска възраст (Атанасова 2018, 176, табл. 52, Тодорова и съавт. 2020, 501). Други християнски серии представят засегнати от подобни травми само мъже – двама в тази от местността Св. Спас, Перник и по един от София и Траянови врата (Атанасова 2018, 170, табл. 48, 174, табл. 51).

В християнски серии от периода от българските земи черепните травми се свързват по-често с мъжкия пол – такива се разкриват при 10% от изследваните в Илиенци (Чолаков 1994, 149).

Поставяне на тялото на предна страна към дъното на ямата подобно на ситуацията, установена в гробове №№ 13 и 172, се открива в некропола при Коринт от XIV – XV в., използван от населението и с християнско, и с мюсюлманско вероизповедание. Тук погребаният е млад мъж, при който, според изследователите, смъртта е настъпила след смъртно наказание, при което екзекутираният е бил провесен на тежка желязна кука, пронизала лявата страна на раменния пояс под лявата ключица (Rohn et al. 2009, 521). Друг комплекс от същия некропол, показващ отклонение от характерния погребален обред както за мюсюлманското, така и за християнското население, се открива в гроб № 8. Тук отново тялото е частично на предната си страна към дъното на ямата в свито положение според публикуваната теренна снимка на разчистените кости (Rohn et al. 2009, 518 – 519, фиг. 22). Скелетът се определя като принадлежащ на жена на около 25-27 години. Относител-

necropolis from Selskata Mogila locality near the present-day village of Bratya Daskalovi dated back to the Ottoman period can be interpreted in a similar manner (Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011, 77, обр. 10; Атанасова 2018). The skeletal remains of two other women from the necropolis show traumatic impairments, with the number of women affected being three compared to two men with similar alterations (Атанасова 2018, 161, Tabl. 42). In the population from Pokrovnik, cranial injuries are equally represented by one male and one female (Атанасова 2018, 168, table 46). A similar distribution is found in the Muslim burials from Sofia, where such traumas are documented on a young woman and a man in adolescence (Атанасова 2018, 176, tab. 52, Тодорова и съавт. 2020, 501). Other Christian series present only males affected by similar trauma – two in the Sv. Spas locality, Pernik region and one from Sofia and Trayanovi Vrata respectively (Атанасова 2018, 170, Tabl. 48, 174, tab. 51).

In studied Christian series from the present-day Bulgarian territories cranial traumas are more often connected with the male sex – such are registered on 10% from studied skeletons from the necropolis at Ilientsi, Sofia (Чолаков 1994, 149).

Placement of the body on its front side towards the bottom of the pit similar to the situation found in graves Nos 13 and 172 is found in the 14th – 15th century necropolis at Corinth, used by both Christians and Muslims. The person buried here is a young man whose death, according to the researchers, occurred after a capital punishment in which the executed man was hung from a heavy iron hook piercing the left side of the shoulder girdle below the left collarbone (Rohn et al. 2009, 521). Another complex indicating a deviation from the typical burial ritual for both Muslim and Christian populations from the same necropolis is found in Grave No 8. In this case, the body is partially prone towards the bottom of the pit in a collapsed position according to the published field photograph of the exca-

но висок дял черепни травми се открива в Панактон – при три от шест черепа на израснали и на един на подрастващ индивид (Gerstel et al. 2003, 215). Не става ясно и дали всички травми при израсналите се свързват с мъжкия пол подобно на една от тях, причина за смъртта на индивида (Gerstel et al. 2003, 215). Резултатите от изследванията на Сибиу (Херманщадт), друга християнска серия с близко хронологическо отнасяне от Трансилвания, стояща на границата между Османската империя и Унгария/Хабсбургска Австрия, отново представят особености на разпределението на травматичните поражения между двата пола. Установените поражения от огнестрелни рани на черепа са при две жени и един мъж (Istrate et al. 2015, 173). Останалите травми на черепа се концентрират основно при мъжкия пол, фрактурите на кости на посткраниалния скелет се разделят поравно между двата пола, като отново голяма част от тях се интерпретират като следи от насилие (Istrate et al. 2015, 173, 168, Tabl. VIII). В тази серия следите от преживени и смъртоносни събития на насилие, установени на скелетните останки, могат да се обяснят и с военната активност и политическа нестабилност, но отново остава известно съмнение за насилие над жените. Политическата нестабилност от периода на XV – XVIII в. на Балканите води до повишение на травматичните поражения и в изследваните серии от Хърватска (Šlaus, Novak 2006; Šlaus et al. 2012), където в повечето серии травматизмът, ясно свързан с действия на насилие, се концентрира главно при мъжкия пол. Особеност представлява серията от Цепин, където при жертвите от атака срещу селището от XV в. от авангардните османски военни сили засегнатите от двата пола са относително поравно представени, като най-засегната е младата възрастова група от края на юношеството и младите израснали. Въпреки това травмите, установени върху индивидите от женски пол, явно превъзхождат по брой установените върху индивидите от мъжки пол, като върху жените се установява употребата на превишено насилие от

vated bones (Rohn et al. 2009, 518 – 519, fig. 22). The skeleton is identified as a female, ca. 25-27 years old. A relatively high proportion of cranial trauma is found at Pannacton, in three of the six skulls of adults and one of an adolescent individual (Gerstel et al. 2003, 215). It remains unclear whether all of the traumas in adults are associated with males, similar to one causing the death of the individual (Gerstel et al. 2003, 215). The results of the Sibiu (Hermanstadt) studies, another Christian series with a close chronological reference from Transylvania, standing on the border between the Ottoman Empire and Hungary/Habsburg Austria, also present specifics in the distribution of traumatic lesions between the two sexes. Gunshot wounds to the skull were found in two females and one male (Istrate et al. 2015, 173). The remaining skull injuries were mainly concentrated in male individuals, the fractures of the bones of the postcranial skeleton being equally divided between the two sexes, with a large proportion of them being interpreted as traces of violence once more (Istrate et al. 2015, 173, 168, Tabl. VIII). In this series, the traces of experienced violent and lethal events found on the skeletal remains can also be explained by military activity and political instability. However, some suspicion of violence against women remains. The political instability of the 15th – 18th century period in the Balkans also led to an increase in traumatic lesions in the Croatian series (Šlaus, Novak 2006, Šlaus et al. 2012), where in most series, traumatism clearly associated with acts of violence was concentrated mainly in individuals of the male sex. The Cepin series presents a particularity, as in the victims of an attack on the 15th century settlement by the vanguard Ottoman military forces, the affected individuals of both genders are relatively equally represented, with the young age group of late adolescence and young adults being the most affected. However, the injuries found on a female individuals notably outnumbered those found on a male individuals, with more

нужното за обезвреждане и убийство на противника (Šlaus et al. 2010). Травматизъм вследствие на повишено насилие се установява и в популацията от Копривно, развиваща се при подобни условия на границата на политическо противопоставяне между Османската империя и Венецианската република, където въпреки липсата на следи от поражения по скелетния материал от военни действия (травми, получени *perimortem*), изглежда политическата нестабилност е довела до високи нива на вътрешни междуперсонални конфликти (Novak et al. 2007). Повишен травматизъм, отчасти свързан с насилие, отчасти с травми при тежки условия на труд и планински терен, се установява и в друга хърватска серия – от Дугополие (Novak, Šlaus 2012). Тук травматизмът е по-често срещан при мъжкия пол, но черепни травми, обясними с насилие, се срещат и при две жени (Novak, Šlaus 2012, Table 6, 343).

Общи изводи от антропологичното изследване

Демографските характеристики на серията показват особеностите на популация, развивала се в доиндустриалния период. Установяват се характерните тенденции на разпространението на патологичните изменения от периода за населението от Балканския полуостров под османска власт и граничните области на империята с централноевропейските държави.

Множеството признаци на налични вродени заболявания, някои определени като относително редки, поставя въпрос за възможна относително затворена структура на репродуктивните отношения в популацията от Макак. Подобни белези се откриват и в други остеологични серии от Балканите от периода. Това би могло да се обясни с религиозна и етническа сегрегация на етническите групи в рамките на империята.

Серията показва ясни белези за насилие и вероятна дискриминация на жените в обществото. Тук то не може да се обясни с военна активност и се е състояло при вътрешни за общността междуличностни

violence than necessary to disarm and kill the enemy being used on females (Šlaus et al. 2010). Traumatism due to increased violence is also found in the population from Koprivno, which developped under similar conditions on the border of political confrontation between the Ottoman Empire and the Venetian Republic, where, despite the lack of marks of damage to skeletal material from warfare (trauma studied *perimortem*), political instability appears to have led to high levels of interpersonal conflicts (Novak et al. 2007). Increased traumatism, partly related to violence, partly to trauma in harsh working conditions and a mountainous terrain, is also found in another Croatian series, from Dugopolje (Novak, Šlaus 2012). Here, traumatism is more common in males. However, cranial trauma explained by violence also occurred in two females, (Novak, Šlaus 2012, Table 6, 343).

General conclusions from the anthropological study

The demographic characteristics of the series show the peculiarities of a population that developed in the pre-industrial period. Common trends are established by the spreading of pathological changes in the period for the population of the Balkan Peninsula under the Ottoman rule and the border areas of the Empire and the Central European countries.

The multiple cases of congenital diseases, some of them being relatively rare, raises the question about a relatively closed reproductive relationships in the Makak community. Similar features are found in other osteological series from the Balkans in the period. This could be explained by religious and ethnic segregation of ethnic groups within the Empire.

The series shows clear signs of violence against the female gender and possible discrimination of females. In this case, it cannot be explained by military activity and took place in internal community interpersonal relations. It appears that similar practices have been performed in contemporary populations of the Otto-

взаимоотношения. Подобно изглежда е било практикувано и в синхронни популации от Османската империя както от българския, така и от други етноси. Високата биологична натовареност на жените в групата, оставила некропола, личи и в разкритите гробове на жени в последен етап на бременността. Обратно, изглежда, че възрастните жени от популацията са получавали голяма грижа от обществото и вероятно към тях е имало уважение в близкия им семеен кръг. Подобен извод може да се извлече от изследването на скелетните останки на възрастна жена от гроб № 594. През дълъг период нейният живот, в състояние на напреднала инвалидност, тя е била подкрепяна и обект на сериозни грижи, вероятно от членовете на близкия ѝ семеен кръг.

Инвалидизацията с различни причинители е представлявала социално значимо явление в групата, като силно засегнати, подобно на други палеопопулации, са били възрастовите групи над 50 – 60 годишна възраст. Същевременно известна част от случаите на инвалидност вероятно са се развивали от ранна детска възраст и засегнатите са били зависими от общността през целия си живот.

man Empire by both Bulgarian and other ethnic groups. The high biological burden of the women is evident in the uncovered graves of women in the last stage of pregnancy. On the contrary, it seems that elderly women received high social care and were probably respected by their families. Such conclusion is provided by the studied remains of the old female from grave No 594. She suffered from advanced disability for a long period and was sustained and taken care, most probably of her family.

Disability due to various causes represented a socially significant phenomenon in the group, with the age groups above 50 – 60 years being strongly affected, similarly to other palaeopopopulations. Simultaneously, a certain part of disability cases was likely to have developed in early childhood and the affected were dependent on the community during their lives.

БИБЛИОГРАФИЯ / BIBLIOGRAPHY

Аладжов 1991: Ж. Аладжов. Некрополът в рамките на Преславската архиепископия. – В: Големият царски дворец във Велики Преслав, I, Преславската патриаршия през X в. София, 1991, 72 – 115.

Алексеев 1966: В. Алексеев. Остеометрия, методика антропологических исследований. Москва, 1966.

Алексеев, Дебец 1964: В. Алексеев, Г. Дебец. Краниометрия, методика антропологических исследований. Москва, 1964.

Ангелов: А. Ангелов. Средновековен некропол при село Великан, община Димитровград (*под печат*).

Английски...1987: Английски пътеписи за Балканите (края на XVI – 30-те години на XIX в.). София, 1987.

Андреев 2013: С. Андреев. Речник на селищни имена и названия на административно-териториални единици в българските земи през XV – началото на XX век. Второ преработено и допълнено издание. София, 2013.

Арменски...1984: Арменски пътеписи за Балканите XVII – XIX век. София, 1984.

Атанасова 2018: Н. Атанасова. Сравнителна характеристика на антропологични показатели на костни останки от османския период (XV – XVIII век). София, 2018 (дис.)

Атанасова-Тимева, Гълъбова 2011: Н. Атанасова-Тимева, Б. Гълъбова. Антропологичен анализ на човешки костни останки от пет надгробни могили и античен обект от района на община Братя Даскалови, Старозагорска област. – Трако-римски династичен център в района на Чирпанските възвишения. София, 2011, 72 – 79.

Боев, Чолаков, Кондова 1980: П. Боев, С. Чолаков, Н. Кондова. Антропологично проучване на скелетите от некропола при с. Неделково, Пернишки окръг. – Известия на Археологическия институт с музей, V – VI, София, 1980, 133 – 142.

Боев, Кондова, Чолаков 1982: П. Боев, Н. Кондова, С. Чолаков. Антропологично проучване на средновековни некрополи. – В: Чиракман – Карвуна – Каварна. София, 1982, 62 – 65.

Боев, Кондова, Чолаков 1989: П. Боев, Н. Кондова, С. Чолаков. Демографска структура, заболявания и расова типология на населението на Каварна през късното средновековие (по данни от некропола на Чиракман). – Известия на Народния музей Варна, 1989, 25 (40), 156 – 176.

Бончева 1987: В. Бончева. Некрополи при с. Бяла река и с. Тушовица. – Археологически открития и разкопки през 1986. Разград, 1987, 268.

Вакарелски 2008: Х. Вакарелски. Български погребални обичаи. София, 2008.

Василева 2016: Е. Василева. Култово място от късножелязната епоха и късното средновековие по трасето на АМ Тракия. – Известия на Национален археологически институт, XLIII, 2016, *In honorem professoris Stanislav Stanilov*. София, 2016, 74 – 81.

Василева 2019: Е. Василева. Накитът през XV – XVII в. от българските земи (по археологически данни). София, 2019 (дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор“).

Гатев 1987: П. Гатев. Разкопки на мюсюлмански некропол от XVIII – XX в. край с. Полковник Савово, Толбухински окръг. – Археологически открития и разкопки през 1986 г. Разград, 1987, 269.

Георгиева 1983: И. Георгиева. Българска народна митология. София, 1983.

Георгиева 2010: Ц. Георгиева. Системата на комшулука. – Либерална библиотека, 2010, книга 12, *http://hermesbg.org/tr/nova-biblioteka.html*.

Герлах 1976: С. Герлах. Дневник на едно пътуване до Османската порта в Цариград. София, 1976.

Граматикова 2020: Н. Граматикова. Установяването на представители на мистичните течения, свързани с неортодоксалния ислям в Тракия и отражението върху динамиката на поселищната мрежа в този регион (края на XIV – XVII в.). – В: Д. Стоянова, Ч. Кирилов (ред.). Тракия през средновековието и османската епоха: характер и динамика на селищния живот (XII – XVIII век). Сборник статии от научна конференция, проведена на 27 – 28. 11. 2014 г. София, 2020, 143 – 172.

Григоров 2007: В. Григоров. Метални накити от средновековна България – VII – XI в. София, 2007.

Грозданова, Андреев 1998: Е. Грозданова, С. Андреев. Джелепкешаните в българските и съседните им земи през XVI – XVIII век. София, 1998.

Иванов, Стоянова 2013: С. Иванов, Х. Стоянова. АМ „Хемус“, обект № 6, км 347+380 – км 347+600. – Археологически открития и разкопки през 2012 г. София, 2013, 492 – 494.

Йосифова 1978: М. Йосифова. Калиакра през късното средновековие (XV – XVII в.). – Известия на Националния исторически музей, София, 1978, 2, 40.

Йорданов, Чолаков, Димитрова 1994: Й. Йорданов, С. Чолаков, Б. Димитрова. Антропологична характеристика на късносредновековни ислямски популации от българските земи. – Годишник на Департамент „Археология“ НБУ, София, 1994, I, 218 – 227.

Зубов 1968: А. Зубов. Одонтология. Методика антропологических исследований. Наука, Москва, 1968.

Кондова, Боев, Чолаков 1981: Н. Кондова, П. Боев, С. Чолаков. Антропологично проучване на средновековния некропол, открит при крепостната стена на нос Чиракман край гр. Каварна. – Интердисциплинарни изследвания, 1981, VII – VIII, 123 – 134.

Кондова, Боев, Чолаков 1982: Н. Кондова, П. Боев, С. Чолаков. Данни за средновековното население на Чиракман. – В: Чиракман – Карвуна – Каварна. София, 1982, 66 – 69.

Манева 1992: Е. Манева. Средновековен накит од Македонија. Скопје, 1992.

Мустафа 2014: А. Мустафа. Погребалният ритуал на алевиите в Герлово. – В: Ж. Михайлова, М. Николаева, Т. Василева, Ц. Цветанов, М. Николова (ред.). Сборник есенни четения Сборяново 2013. От находката до витрината, 10. Велико Търново, 2014, 168 – 174.

Мутафова 2007: К. Мутафова. Възможности за изследване на българската история през XV–XVII в. в Истанбулския османски архив. – В: С. Дерменджиева, В. Лечев, П. Павлов, А. Дерменджиев, А. Андреев, Ц. Сивков (ред.). България, българите и Европа – мит, история, съвремие. Материали от научната конференция, организирана от ИЮФ, ноември 2006 г., Велико Търново, 2007, 141 – 155.

Петрова, Йорданов, Димитрова 1989: П. Петрова, Й. Йорданов, Б. Димитрова. Некропол от XVII – XVIII в. при с. Сечище, Новопазарска община. – Археология, 4, 1989, 43 – 57.

Петрова 1990: П. Петрова. Ислямски некропол при с. Градище, Шуменско. – Археологически открития и разкопки за 1989 г. Кюстендил, 1990, 168.

Поборникова 1994: Р. Поборникова. Нови археологически изследвания на три средновековни църкви от Софийско. – В: Т. Иванов, Н. Нейкова, М. Станчева (ред.). Сердика – Средец – София, 2, 1994, 117 – 143.

Радичков 1993: Г. Радичков. Късносредновековен некропол от XV – XVII век на Калиакра. – В: Добруджа, 10, Варна, 1994, 168 – 181.

Рохлин 1965: Д. Рохлин. Болезни древних людей. Ленинград, 1965, 302.

Русева 2003: В. Русева. Антропологични данни за промените в смъртността и продължителността на живота на територията на България от неолита до късното средновековие. София, 2003 (дисертация за присъждане на научна и образователна степен „доктор“).

Русева 2013: В. Русева. Здравословното състояние на индивидите, погребани в некропола от XIII – XIV в. при църквата „Св. 40 мъченици“, Велико Търново. – Известия на Регионален исторически музей – Велико Търново, XXVII за 2012, Велико Търново, 2013, 355 – 402.

Стефанова 1988: К. Стефанова. Сондажни разкопки в двора на джамията в Казанлък. – Археологически открития и разкопки през 1987 г. Благоевград, 1988, 215.

Тютюнджиев, Чаушев, 2017: И. Тютюнджиев, П. Чаушев. Вампирите в българските земи. Велико Търново, 2017.

Халачева 1979: М. Халачева. Традиционни погребални обичаи и обреди от Хисарския район на Пловдивския окръг. – Известия на музеите в Южна България, V, 1979, 175 – 196.

Чолаков и съавт. 1993: С. Чолаков, Й. Йорданов, Б. Димитрова. Антропологично проучване на костни останки от ислямски некропол при с. Градище, Шуменски район. – Известия на Исторически музей, Шумен , VIII, 1993, 101-164.

Чолаков 1994: С. Чолаков. Антропологични данни за погребаните в късносредновековния некропол от кв. Илиянци, София. – В: Т. Иванов, Н. Нейкова, М. Станчева (ред.). Сердика – Средец – София, 2, 1994, 145 – 160.

Чолаков 1995: С. Чолаков Антропологично проучване на средновековен некропол от Дръстър. – В: Г. Бакалов, В. Георгиев, Д. Попов, Д. Драганов, Д. Вечев (ред.). Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет, 86, (1993), 1995, 105 – 134.

Чохаджиев 1986: М. Чохаджиев. Проучване на раннонеолитното селище край село Прибой, Пернишки окръг. – Археология, 1986, 3, 41 – 49.

Acsádi, Nemeskéri 1970: G. Acsádi, J. Nemeskéri. History of Human Life Span and Mortality. Budapest, Akademiai Kiado, 1970, 333 p.

Atanassova-Timeva, Galabova 2015: N. Atanassova-Timeva, B. Galabova. Paleopathological Changes in the Human Postcranial Skeletal Remains from the necropolis in the Locality of Saint Spas in the Varosh Quarter, Town of Pernik, Western Bulgaria (15th – 19th Centuries). – Acta morphologica et anthropologica, 22, 2015, 57 – 65.

Atanassova, Galabova, 2017: N. Atanassova, B. Galabova. Comparative anthropological characteristics between two Christian necropolises (16th – 19th century) from Bulgaria. – Oltenia. Studii şi comunicări. Arheologie-Istorie, XXIV, 2017, 133 – 147.

Atanassova, Todorov, 2018: N. Atanassova, V. Todorov. Results of Anthropological Analysis of Bone Remains in Grave No 1 from Archaeological Site at Kremikovtsi Monastery “St. Georgi Pobedonosets”, Sofia. – Acta morphologica et anthropologica, 25 (1 – 2), 2018, 45 – 53.

Aufderheide, Rodríguez-Martín 1998: C. Aufderheide, C. Rodríguez-Martín. The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology. Cambridge, 1998.

Barnes 2008: E. Barnes. Congenital Anomalies. – In: R. Pinhasi, S. Mays (eds.). Advances in Human Paleopathology. 2008, 329 – 362.

Bass 1971: W. Bass. Human Osteology: a Laboratory and Field Manual of the Human Skeleton. University of Missury, 1971.

Bedić et al. 2015: Z. Bedić, V. Vyroubal, T. Tkalčec, M. Šlaus. A Case of Childhood Tuberculosis from Modern Period Burial from Crkvari, Northern Croatia. – Podravina, 14, 2015, 28, 64 – 72.

Bekki et al. 2016: H. Bekki, J. Fukushi, H. Mizu-uchi, M. Endo, O. Yoshinao, Y. Iwamoto. Fibromatosis of the soleus muscle presenting as pes equinus: A case report. – The Foot and Ankle Online Journal, 2016, 9 (3):4.

Bergman 1967: P. Bergman. Varieties of the Atlas. Folia Morphologica, XXVI, 1967, 2.

Boev et al. 1987: P. Boev, N. Kondova, Sl. Čolakov. Données anthropologiques sur la population médiévale dans la Bulgarie du Nord-Est. Dobrudza. – Etudes ethno-culturelles,

1987, 208 – 219.

Botezatu, Ştefănescu 1970: D. Botezatu, Gh. Ştefănescu. Caracterizarea antropologică a la sceletelor din cimitirul feudal de la Cernica (sec. XVII–XVIII e.n.). – Studii şi Cercetări de Antropologie, 7/2, 1970, 181 – 191.

Botezatu, Miu, Cantemir 1989: D. Botezatu, G. Miu, P. Cantemir. Studiul paleoantropologic al materialului osteologic descoperit la Bîrlad, datînd din perioada feudală (secolele XII–XVIII e.n.). – Studii şi Cercetări de Antropologie, 26, 1989, 3 – 9.

Buenviaje, Rapp 1984: T. M. Buenviaje, R. Rapp. Dental anomalies in children: A clinical and children: A clinical and radiographic survey. J Dent Child 1984; 51: 42–46.

Eshed et al. 2002: V. Eshed, B. Latimer, C. Greenwald, L. Jellema, B. Rothschild, S. Wish-Baratz, I. Hershkovitz. Button Osteoma: Its Etiology and Pathophysiology. – American Journal of Physical Anthropology, 118, 2002, 217 – 230.

Dumitriu 2001: L. Dumitriu. Der mittelalterliche schmuck des unteren Donaugebietes im 11.-15. Jahrhundert. Bucuresti, 2001.

Fazekas, Kósa 1978: I. Gy. Fazekas, F. Kósa. Forensic Fetal Osteology. Budapest: Budapest, 1978, Akademiai Kiado.

Geipel 1955: P. Geipel. Zur Kentnis der Spaltbildung des Atlas und Ephistropheus. Teil IV, Zentralblatt für Algemeine Pathologie und Pathologische Anatomie, 94, 1955, 19 – 84.

Gerstel, Munn, Grossman, Barnes, Rohn, Kiel 2003: S. Gerstel, M. Munn, H. Grossman, E. Barnes, A. Rohn, M. Kiel. A Late Medieval Settlement at Panakton. – Hesperia, 72, 2003, 2, 147 – 234.

Ghom, Ghom 2014: A. Ghom, S. Ghom. Teeth Anomalies. – In: A. Ghom, S. Ghom. Textbook of oral medicine. New Delhi, 2014, 83 – 123.

Hanáková, Secáčová, Stloukal 1984: H. Hanáková, A. Secáčová, M. Stloukal. Pohřebiště v Dukovém. Praha, 1984.

Hershkovitz et al. 1991: I. Hershkovitz, B. Ring, M. Speirs, E. Galili, M. Kislev, G. Edelson, A. Hershkovitz. Possible Congenital Hemolytic Anemia in Prehistoric Coastal Inhabitants of Israel. – American Journal of Physical Anthropology, 85, 1991, 7 – 13.

Hershkovitz et al. 2002: I. Hershkovitz, Gh. Greenwald, B. Latimer, L. Jellema, S. Wish-Baratz, V. Eshed, O. Dutour, B. Rothschild. Serpens Endocrania Simmetrica (SES): A New Term and a Possible Clue Identifying Intrathoracic Diseases in Skeletal Populations. – American Journal of Physical Anthropology, 118, 2002, 201 – 216.

Istrate, Constantinescu, Soficaru 2015: D. Istrate, M. Constantinescu, A. Soficaru. The medieval cemetery from Sibiu (Hermannstadt) Huet Square. Archaeology, anthropology, history. – Tübinger Forschungen zur historischen Archäologie, Band 6, 2015.

Hiller, Nikolov 2002: S. Hiller, V. Nikolov. Tell Karanovo 2000 – 2001. Vorbericht über die 17. Und 18. Kampagne der Österreichsch-Bulgarischen Ausgrabungen am Tell Karanovo. Salzburg, 2002.

Holland, O'Brien 1997: T. Holland, M. J. O'Brien. Parasites, Porotic Hyperostosis, and the Implications of Changing Perspectives. – American Antiquity, 62, 1997, 2, 183 – 193.

Kalaydjieva 2002: L. Kalaydjieva. Hereditary Motor and Sensory Neuropathy–Lom. Orphanet Encyclopedia, 1 – 4, 2002.

Kalaydjieva et al. 1998: L. Kalaydjieva, A. Nikolova, I. Turnev, J. Petrova, A. Hristova, B. Ishpekova, I. Petkova, A. Shmarov, S. Stancheva, L. Middleton, L. Merlini, A. Trogu, J. Muddle, R. King, P. Thomas. Hereditary motor and sensory neuropathy—Lom, a novel demyelinating neuropathy associated with deafness in gypsies. Clinical, electrophysiological and nerve biopsy findings. – Brain, 121, 1998, 399 – 408.

Kariya et al. 2020: P. Kariya, S. Shah, A. Buch, R. Shah. Bilateral Fusion of Deciduous Teeth in Mandibular Arch with the Absence of Permanent Successor: Concomitant Fusio-agenesia. – Journal of South Asian Association of Pediatric Dentistry, 3/2, 2020, 80 – 83.

Leben-Seljak 1996: P. Leben-Seljak. Paleodemografska analiza nekropole pri farni cerkvi v Kranju (Paleodemographic Analysis of the Necropolis at the Parish Chirch in Kranj). –

Antropološki Zvezki, 4, 1996, 95 – 107.

Lovejoy et al. 1985: C. Lovejoy, R. Meindl, T. Pryzbeck, R. Mensforth. Chronological Metamorphosis of the Auricular Surface of the Ilium: A New Method for the Determination of Adult Skeletal Age at Death. – American Journal of Physical Anthropology, 1985, 68, 15 – 28.

Mănucu-Adameşteanu 1980: Gh. Mănucu-Adameşteanu. Necropola medieval de la Enisala Jud. Tulcea. – In: Materiale si cercetari arheologice, XIV, 1980, 619 – 625.

Marcsik et al. 1984: A. Marcsik, F. Kósa, É. Kurucz. Scanning electronmicroscopical investigation into paleopathological findings (porotic hyperostosis). – European Meeting Siena Proceedings, 1984, 219 – 234.

Maresh 1970: M. M. Maresh. Measurements from roentgenograms. – In: R. W. McCammon (ed.). Human Growth and Development. Springfield IL, 1970, 157 – 200.

More, Tailor 2012: Ch. More, M. Tailor. Tooth Fusion, a Rare Dental Anomaly: Analysis of Six Cases. – International Journal of Oral and Maxillofacial Pathology, 2012, 4(1), 50 – 53

Novak, Šlaus, Pasarić, 2007: M. Novak, M. Šlaus, M. Pasarić. Bioarchaeological Characteristics of the Early Modern Population from the Koprivno – Kod Križa Site Near Klis. – Opvscvla archaeologica, 31, 2007 [2008], 303 – 346.

Novak, Šlaus, Pasarić 2009: M. Novak, M. Šlaus, M. Pasarić. Subadult Stress in the Medieval and Early Modern Populations of Continental Croatia. – Prilozi Instituta za Arheologiju u Zagrebu, 26, 2009, 247 – 270

Novak, Martinčić, Strinnović, Šlaus 2012: M. Novak, O. Martinčić, D. Strinnović, M. Šlaus. Skeletal and dental indicators of health in the late mediaeval (12 – 15th century) population from Nin, southern Croatia. – HOMO – Journal of Comparative Human Biology, 63, 2012, 435 – 450.

Novak, Šlaus 2012: M. Novak, M. Šlaus. Frequency and patterning of bone trauma in the late medieval population (13th–16th century) from Dugopolje, southern Croatia. – Anthropologischer Anzeiger, 69/3, 2012, 335 – 350.

Ölmez 2008: Öz. Ölmez. Yüksek lisans tezi. Türk folklorunda ölüm üzerine sosyolojik bir çalşma. Harizan, 2008.

Ortner 2003: D. Ortner. Identification of Pathological Conditions in Human Skeletal Remains. San Diego, Elsevier, Sec. ed., 2003.

Popovici 1970: I. Popovici. Données anthropologiques concernant la population d'une petite comunauté villageoise (cimetière I - Străuleşti – XIVe-XVe siècles). – Annuaire Roumain d'Anthropologie, 7, 1970, 15 – 20.

Popovici 1971: I. Popovici. Notes Bearing on the Population Mortality of a Small Middle-Age Rural Settlement. – Annuaire Roumain d'Anthropologie, 8, 1971, 21 – 25.

Popovici 1973: I. Popovici. Cimitirele de la Străuleşti, sec. XIV–XVI. Analisă demogrfică. – Studii şi Cercetări de Antropologie, 10, 1973, 1, 15 – 22.

Popovici, Udrescu 1974: I. Popovici, M. Udrescu. Date demografice comparative asupra unor populaţii medievale din cîmpia Română în secolele XIV–XVIII. – Studii şi cercetari de Antropologie, 11/1, 1974, 3 – 6.

Popovici, Georgescu 1975: I. Popovici, L. Georgescu. Contribuţii antropologice la la studiul populaţiei feudale. Cimitirul de la Radovanu. St. – Studii şi Cercetări de Antropologie, 12, 1975, 9 – 16.

Popovici-Bădărău, Udrescu 1981: I. Popovici-Bădărău, M. Udrescu. Contribuţii antropologice privind demografia unei aşezări din judeţul Bihor în secolele XVII–XVIII. St. – Studii şi Cercetări de Antropologie, 18, 1981, 9 – 11.

Radu, Andreica, Constantinescu, Soficaru 2016: C. Radu, L. Andreica, M. Constantinescu, A. Soficaru. Multiple Cases with Probable Treponemal Infection from 16th to 19th Centuries Romania. – International Journal of Osteoarchaeology, 26, 2016, 563 – 573.

Radushev, Ivanova, Kovachev 2003: E. Radushev, S. Ivanova, R. Kovachev. Inventory of Ottoman Turkish Documents about Waqf Preserved in the Oriental Department at the St.

St. Cyril and Methodius National Library. Part 1 — Registers. Sofia, 2003.

Rajendran 2006: R. Rajendran. Developmental disturbances of oral and paraoral structures. – In: R. Rajendran, B. Sivapathasundharam (eds.). Shafer's Textbook of Oral Pathology. New Delhi, 2006, 3 – 112.

Rakesh, Zakirulla, Yavagal, Jayashankar, Allahbaksh 2012: N. Rakesh, M. Zakirulla C. Yavagal, D. Jayashankar, M. Allahbaksh. Bilateral double teeth in primary dentition: A Case Report. – International Journal of Contemporary Dentistry, 2012, 3(2), 77 – 79.

Rohn, Barnes, Sanders 2009: A. H. Rohn, E. Barnes, G. D. R. Sanders. An early Ottoman cemetery at Ancient Corinth. – Hesperia, 78, 2009, 501 – 615.

Rumeli... 2013: Başbakanlik devlet arşivleri genel müdürlüğü. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayın Nu: Osmanlı Yer Adları: I Rumeli Eyaleti (1514 – 1550). Ankara, 2013.

Schwartz 1995: J. H. Schwartz. Skelleton Keys (An Introduction to Human Skelletal Morphology, Development and Analysis). New York, 1995.

Siena, Mairo, Constantinescu, Soficaru 2018: S. Siena, M. Mairo, M. Constantinescu, A. Soficaru, Necropola medievală de la Enisala – Palanca. Raport anropologic (The Medieval Necropolis from Enisala–Palanca. Anthropological Report). – Peuce, XVI, 2018, 335 – 371.

Simalcsik, Ursu, Bejenaru 2015: A. Simalcsik, I. Ursu, L. Bejenaru. The Late Medieval Necropolis of Lăpuşna (Hâneşti County, Republic of Moldova). Preliminary Anthropological results. – Memoirs of the Scientific Sections of the Romanian Academy, XXXVIII, 2015, 97 – 120.

Šlaus 2000: M. Šlaus. Biocultural Analysis of Sex Differences in Mortality Profiles and Stress Levels in the Late Medieval Population from Nova Rača, Croatia. – American Journal of Physical Anthropology, 111, 2000, 193 – 209.

Šlaus, Novak 2006: M. Šlaus, M. Novak. An analysis of traumas in medieval samples from Kliškovac and Crkvari. – Prilozi Instituta za Arheologiju u Zagrebu, 23, 2006, 213 – 228.

Šlaus, Novak 2007: M. Šlaus, M. Novak. A Case of Venereal Syphilis in the Modern Age Horizon of Graves near the Church of St. Lawrence in Crkvari. – Prilozi Instituta za Arheologiju u Zagrebu, 24, 2007, 503 – 510.

Šlaus, Novak, Vyroubal, Bedić 2010: M. Šlaus, M. Novak, V. Vyroubal, Z. Bedić. The Harsh Life on the 15th Century Croatia-Ottoman Empire Military Border: Analyzing and Identifying the Reasons for the Massacre in Čepin. – American Journal of Physical Anthropology, 141, 2010, 358 – 372.

Šlaus, Novak, Bedić, Strinnović 2012: M. Šlaus, M. Novak, Z. Bedić, D. Strinnović. Bone Fractures as Indicators of Intentional Violence in the Eastern Adriatic from the Antique to the Late Medieval Period (2nd – 16th Century AD). – American Journal of Physical Anthropology, 149, 2012, 26 – 38.

Shankar, Koshy, Duggal, Dandekar 2011: A. Shankar, A. Koshy, D. Duggal, R. Dandekar. Synodontia with Talon Cusp: A Case Report and Review of Literature. – Oral and Maxilofacial Pathology Journal, 2, 2011, 165 – 169.

Stuart-Macadam 1989: P. L. Stuart-Macadam. Nutritional Deficiency Diseases: A Survey of Scurvy, Rickets and Iron Deficiency Anemia. – In: M. Iskan, K. Kennedy (ed.). Reconstruction of Life from the Skeleton. New York, 1989, 201 – 222.

Turell, Zmener 1999: L. Turell, O. Zmener. Endodontic therapy in a fused mandibular molar. Endod. 1999; 25 (3), 208 – 9.

Tyrrell, Benedix 2004: A. Tyrrell, D. Benedix. Two Cases of Atlar Anomalies. – International Journal of Osteoarchaeology, 14, 2004, 52 – 59.

Ubelaker 1989: D. Ubelaker. Human Skeletal Remains: Excavation, Analysis, Interpretation (2nd ed.). Washington DC, Taraxacum, 1989.

Vasile 2021: G. Vasile. Cimitirul otoman de la Cheia Pazvant I (judeţul Constanţa, România). Analiza osteologică a materialului scheletic uman. Ottoman cemetery from Cheia Pazvant (Constanţa County, Romania). Osteological analysis of human skeletal material. – Jour-

nal of Archaeology, Anthropology and Interdisciplinary Studies, 3, 2021, 339 – 367.

Walker et al. 2009: P. Walker, R. Bathurst, R. Richman, T. Gjerdum, V. Andrushko. The Causes of Porotic Hyperostosis and Cribra Orbitalia: A Reaprisal of Iron-Defficiency-Anemia Hypothesis. – American Journal of Physical Anthropology, 139, 2009, 109 – 129.

Walrath et al. 2004: D. Walrath P. Turner, J. Bruzek. Reliability Test of the Visual Assessment of Cranial Traits for Sex Determination. – American Journal of Physical Anthropology, 125, 2004, 132 – 137.

Young 2017: A. Young. The Effects of Terrestrial Mammalian Scavenging and Avian Scavenging on the Body. – In: E. Schotmans, N. Márquez-Grant, S. Forbes (ed.). Taphonomy of Human Remains. Bordeaux, 2017, 212 – 234.

КАТАЛОГ/CATALOGUE

Гроб № 1 / кв. 21 Д **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; размери: дължина 1,83 – 2,00 м; ширина 1,07 – 0,89 м. **Покритие:** открити са следи от дървени дъски в северозападната, североизточната и централната част на ямата. Дървени дъски, подредени плътно една до друга. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма, с изпънати горни и долни крайници. Костите на дясната китка са под дясна илиачна кост. **Размери на скелета:** дължина 1,79 м; ширина таз 0,42 м; ширина рамене 0,46 м.	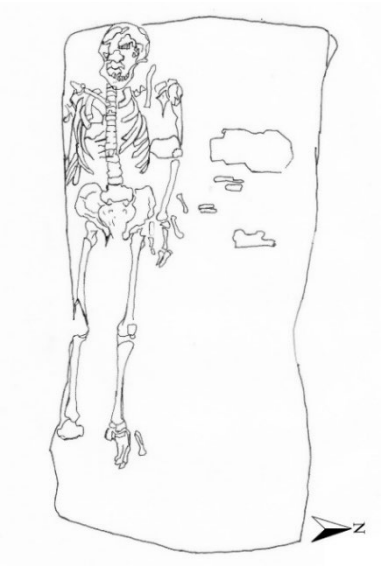	**Grave no 1 / sq. 21 Д** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.83 – 2.00 m; width 1.07 – 0.89 m. **Cover**: remains of wooden planks were found in the northwestern, northeastern and central part of the grave pit. The wooden planks were closely arranged next to each other. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit with stretched upper and lower limbs. The bones of the right wrist are situated under the right ilium. **Size of the skeleton:** length 1.79 m; width pelvis 0.42 m; width shoulders 0.46 m.
Гроб № 2 / кв. 21 К, 21 Л, 21 Е, 21 Ж **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; размери: дължина 1,40 м; ширина 0,80 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** запазена дължина 0,95 м**;** ширина таз 0,24 м**;** ширина рамене 0,24 м. **Особености:** вторично нарушени костни останки. Черепът не е в анатомичен порядък, отделен е на 0,20 м северно от скелета. Горната част на скелета (до седми гръден прешлен) е разбъркана с изключение на раменните и костите на предмишницата (двете лъчеви и лакътни кости). Долната челюст е отделена от черепа.	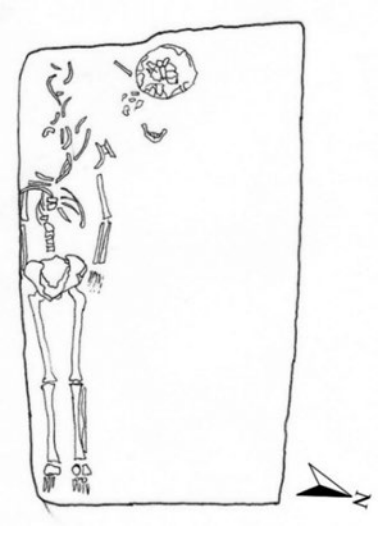	**Grave no 2 / sq. 21 К, 21 Л, 21 Е, 21 Ж** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure**: rectangular grave pit, length 1.40 m; width 0.80 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** preserved length 0.95 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.24 m. **Characteristics:** secondary disturbance of the remains. The skull is separated from the skeleton and lies 0.20 m away to the north. The upper part of the skeleton (up to T 7) are dislocated, with exceptions to the humeri and forearm bones (ulnae and radii). Mandible is separated from the cranium.
Гроб № 3 / кв. 21 Е **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,60 – 1,70 м; ширина 0,70 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Дясната лакътна кост е върху тазовите кости. Костите на левия горен крайник са разбъркани. **Размери на скелета:** зап. дължина 1,64 м**;** ширина таз 0,42 м**;** ширина рамене 0,46 м. **Особености:** липсва черепът, долната челюст се разкрива близо до вероятната ѝ първоначална позиция, обърната на дясната си страна, към дясната ключица (югоизток).	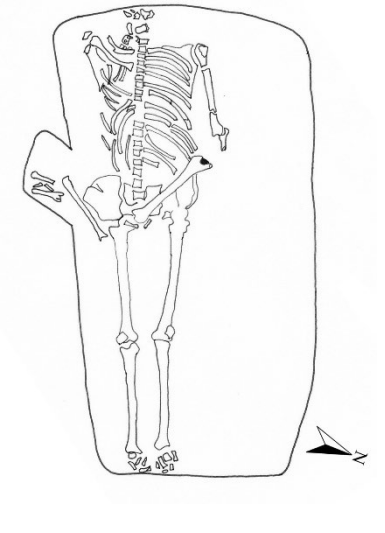	**Grave no 3 / sq. 21 Е** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.60 – 1.70 m; width 0.70 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The right ulna is placed on the right pelvic bone. The bones of the left upper limb are disturbed. **Size of the skeleton:** preserved length 1.64 m; width pelvis 0.42 m; width shoulders 0.46 m. **Characteristics:** The skull is missing, while the lower jaw is at place near to its probable original position, turned to its right side, to the right clavicle (to the southeast).

Гроб № 6 / кв. 21 А **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма. В западната половина на ямата е оформена ниша; дължина 1,80 м; ширина 1,00 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м**;** ширина таз 0,41 м**;** ширина рамене 0,44 м.	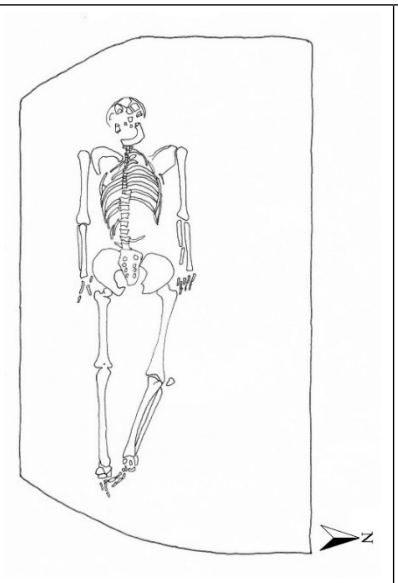	**Grave no 6 / sq. 21 А** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit. A niche is formed in the western half of the pit; length 1.80 m; width 1.00 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull was turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.41 m; width shoulders 0.44 m.
Гроб № 7 / кв. 22 Г **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,70 м; ширина 0,74 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на югоизток. Горните крайници са изпънати до тялото, като дясната китка е под дясна тазова кост. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,41 м; ширина рамене 0,44 м.	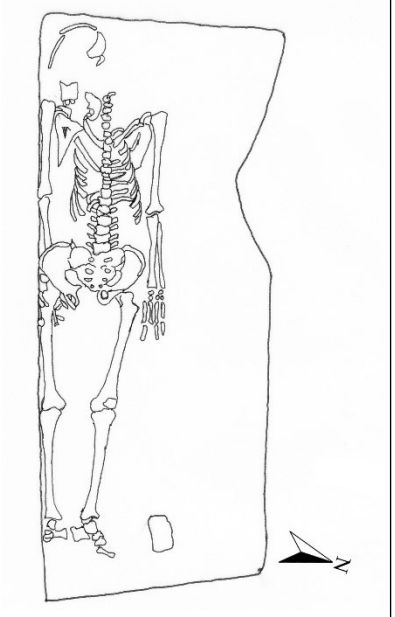	**Grave no 7 / sq. 22 Г** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.70 m; width 0.74 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the southeast. The upper limbs are stretched along the body; the right wrist is beneath the right ilium. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.41 m; width shoulders 0.44 m.
Гроб № 8 / кв. 21 Ж, 21 В **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, дължина 1,80 м; ширина 1,03 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма, с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,43 м; ширина рамене 0,46 м. **Особености:** върху долните крайници са поставени три големи камъка.	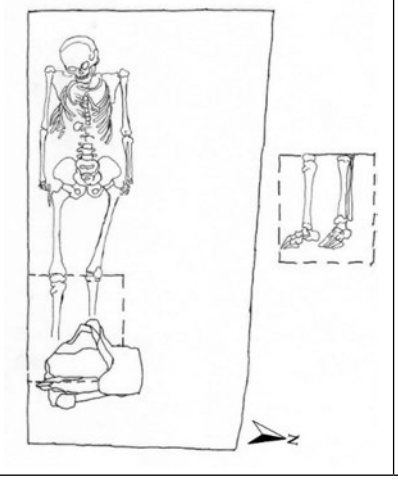	**Grave no 8 / sq. 21 Ж, 21 В** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.80 m; width 1.03 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.43 m; width shoulders 0.46 m. **Characteristics:** three large stones are placed on the lower limbs.

Гроб № 9 / кв. 21 Ж **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от южната страна; дължина 1,80 м; ширина 1,40 – 1,22 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,44 м; ширина рамене 0,47 м.	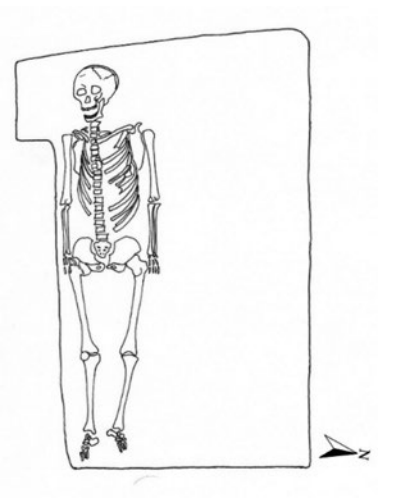	**Grave no 9 / sq. 21 Ж** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and retreat on the south side; length 1.80 m; width 1.40 – 1.22 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.44 m; width shoulders 0.47 m.
Гроб № 12 / кв. 9 В **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп от изток и север; дължина 1,50 – 1,62 м; ширина 1,20 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,28 м.	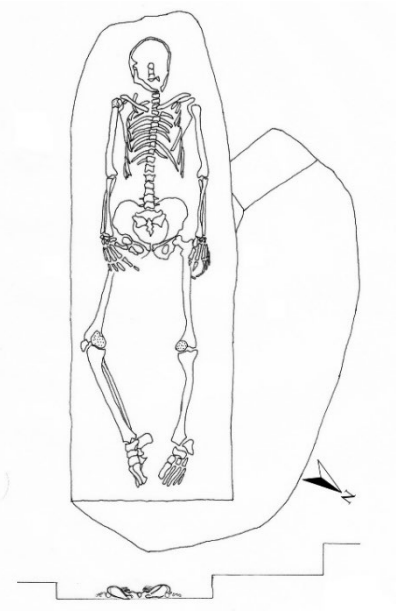	**Grave no 12 / sq. 9 B** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a setback from the east and north; length 1.50 – 1.62 m; width 1.20 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 13 / кв. 22 З **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма, дължина 1,50 – 1,62 м; ширина 1,20 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положен с лицевата страна към дъното на ямата в изпънато положение. Горните крайници са свити в лакътните стави и остават под тазовите кости. Посткраниалният скелет е в анатомичен порядък. Черепът се разкрива между бедрените кости, цялостно представен с долна челюст, С 1-3 и подезична кост в артикулация с основата на черепа. Лицевият дял е обърнат на запад. **Размери на скелета:** зап. дължина 1,42 м; ширина таз 0,23 ширина рамене 0,28 м. **Особености:** по-скоро случай на декапитация.		**Grave no 13 / sq. 22 З** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.50 – 1.62 m; width 1.20 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** laid with its anterior side to the pit's floor, in a stretched position. The upper limbs are flexed at the elbow joints and are placed beneath the pelvis. The postcranial skeleton is in anatomical order. The skull is laid between the femora, completely preserved, with mandible, C 1-3 and hyoid in articulation with the cranial base, facing the west. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.28 m. **Characteristics:** possible case of decapitation.

Гроб № 14 / кв. 21 В **Ориентация:** З – И, 265º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма, 0,85 – 1,17 м; ширина 0,85 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Относително цялостен скелет в анатомичен порядък. Нарушение на костите в долната част на гръдния кош. Дясната ръка е върху тазовите кости, лявата остава под лява илиачна кост. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,01 м; ширина таз 0,12 м; ширина рамене 0,11 м.	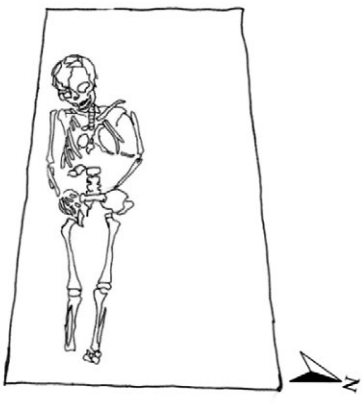	**Grave no 14 / sq. 21 B** **Orientation**: W – E, 265º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 0.85 – 1.17 m; width 0.85 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. Relatively complete skeleton in anatomical order. Lower part of rib cage is secondarily disturbed. The bones of right hand are on right ilium, the left hand is beneath left ilium. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.01 m; width pelvis 0.12 m; width shoulders 0.11 m.
Гроб № 15 / кв. 21 В **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма, дължина 1,03 – 1,22 м; ширина 0,75 – 0,53 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,64 м; ширина таз 0,09 м; ширина рамене 0,10 м.	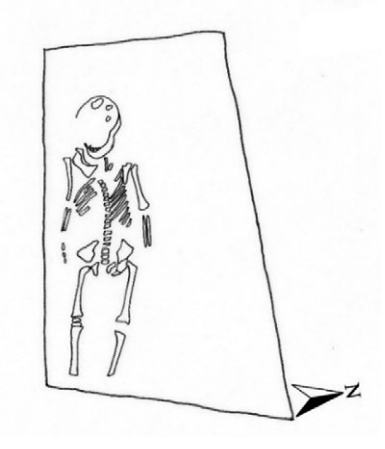	**Grave no 15 / sq. 21 B** **Orientation**: W – E **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.03 – 1.22 m; width 0.75 – 0.53 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.64 m; width pelvis 0.09 m; width shoulders 0.10 m.
Гроб № 17 / кв. 21 Г **Ориентация:** З – И, 235º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, дължина 1,20 м; ширина 2,00 – 1,90 м. **Покритие:** северно от лявата раменна кост е открито парче от дъска, под която се намира лявата ключица. **Положение на скелета:** лицевите кости са обърнати на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Положен по гръб в южната половина на гробната яма. В анатомичен порядък, със запазени кости до таза и някои от фалангите на долните крайници. **Особености:** някои от костите липсват заради нарушение на ямата от съвременен канал.	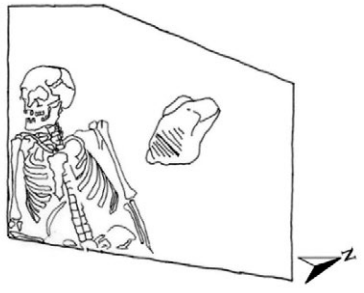	**Grave no 17 / sq. 21 Г** **Orientation**: W – E, 235º **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.20 m; width 2.00 – 1.90 m. **Cover**: a piece from a wooden plank which was on top of the left clavicle was found to the north of the left humerus. **Position of the skeleton:** the facial bones are turned to the south. The mandible leans on the right humerus. Laid on its back in the southern half of the grave pit. The uncovered bones are in anatomical order and include the bones up to the pelvis as well as some of the phalanges of the lower limbs. **Characteristics:** some of the bones are missing destroyed by a modern trench.

Гроб № 18 / кв. 21 Г **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** гробната яма е нарушена от съвременна структура; дължина 0,50 – 0,75 м; ширина 0,65 – 0,55 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с череп, обърнат на югоизток. Скелетът е деструктиран от тазовия пояс надолу, кости на предмишница и ръце също липсват. **Особености:** някои от костите липсват заради нарушение на ямата от съвременен канал.	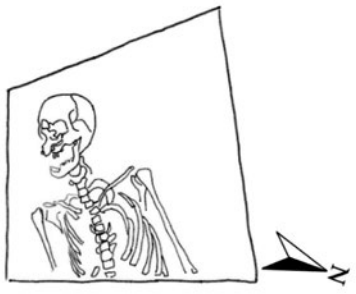	**Grave no 18 / sq. 21 Г** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure**: the grave pit was disrupted by a contemporary structure; preserved length 0.50 – 0.75 m; preserved width 0.65 – 0.55 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with the skull turned to the southeast. The skeleton is destroyed distally from the pelvic girdle, bones of the forearms and hands are also missing. **Characteristics:** some of the bones are missing, as a result of a contemporary trench.
Гроб № 19 / кв. 21 Г **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** съвременна структура е разрушила цялата източна половина на ямата; зап. ширина 1,20 м. В южната половина е регистрирана ниша на ниво очертание. **Положение на скелета:** положен по гръб. В неанатомичен порядък е долната челюст, някои от десните ребра и част от прешлените. Скелетът е запазен само до тазовите кости. **Особености:** някои от костите липсват заради нарушение на ямата от съвременен канал.	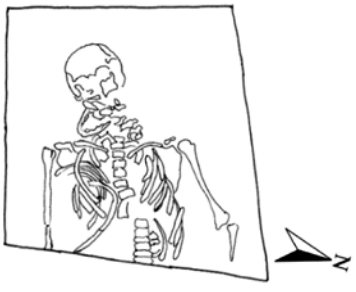	**Grave no 19 / sq. 21 Г** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** a present-day structure has destroyed the eastern half of the pit; preserved width 1.20 m. A niche on the outline level was registered in the southern section of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. Only proximal part of the skeleton is preserved over the lumbar vertebrae. Mandible, some of the right ribs and singular vertebrae are disarticulated. **Characteristics:** some of the bones are missing as a result of a contemporary trench.
Гроб № 20 / кв. 21 З **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,00 м; ширина 1,20 – 1,30 м. Уширена е леко в южната част, където е оформена ниша. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата, частично в нишата. С изключение на черепа, лявата раменна кост и ключиците всички останали кости са в анатомичен порядък. **Размери на скелета:** зап. дължина 1,55 м; ширина таз 0,40 м; ширина рамене 0,43 м.	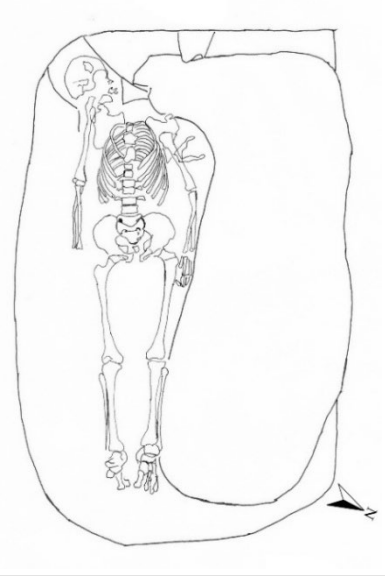	**Grave no 20 / sq. 21 З** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with a slight widening in the southern half where a niche is formed; length 2.00 m; width 1.20 – 1.30 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit; partially in the niche. With the exception of the skull, left humerus and clavicle, the body is in anatomical order. **Size of the skeleton:** preserved length 1.55 m; width pelvis 0.40 m; width shoulders 0.43 m.

Гроб № 21 / кв. 21 З **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, дължина 1,55 – 1,70 м; ширина 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в изпънато положение в южната половина на ямата. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,28 м.	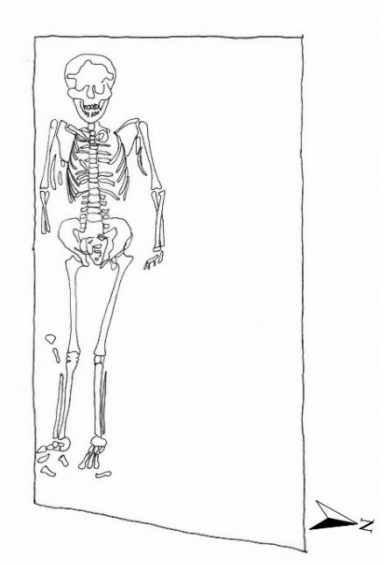	**Grave no 21 / sq. 21 З** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.55 – 1.70 m; width 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid in a stretched position on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 22 / кв. 7 Н **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна гробна яма със заоблена източна половина и уширения в западната; дължина 1,80 м; ширина 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в изпънато положение. Черепът е силно извит на юг. Десният горен крайник е бил изпънат покрай торса, левият е под таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,42 м; ширина рамене 0,44 м.	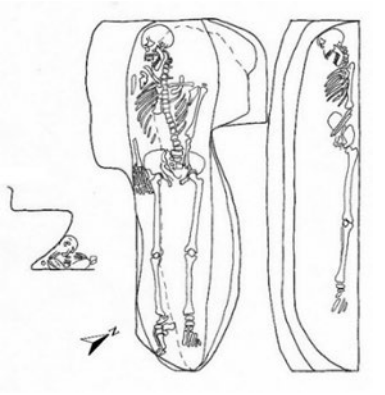	**Grave no 22 / sq. 7 Н** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with a rounded eastern half and a widening in the western half; length 1.80 m; width 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in a stretched position. The skull is strongly turned to the south. The right upper limb is stretched along the torso; the bones of left hand are beneath the ilium. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.42 m; width shoulders 0.44 m.
Гроб № 23 / кв. 7 М **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна гробна яма, дължина 1,60 м; ширина 1,30 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е силно извит на юг. Горните крайници са положени ниско в областта на корема, долните са леко свити в коленните стави. **Размери на скелета:** дължина 1,40 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,28 м.	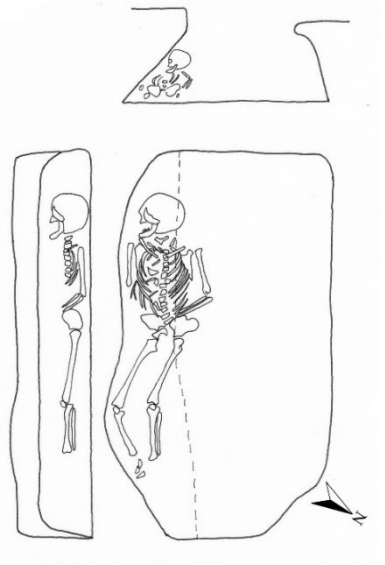	**Grave no 23 / sq. 7 М** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 1.60 m; width 1.30 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is strongly turned to the south. The upper limbs are placed on the abdominal area. The lower limbs are slightly flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.40 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 25 / кв. 7 Т **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** квадратна гробна яма със заоблени ъгли, дължина 0,80 м; ширина 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Костните останки са в лошо състояние. Частично са запазени черепът, ребра и костите от горните и долните крайници – изпънати. **Размери на скелета:** не могат да бъдат установени.	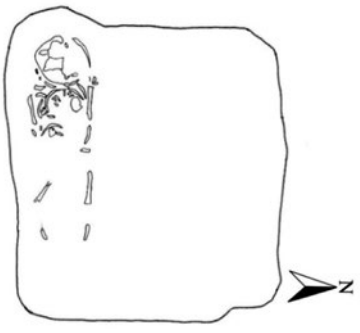	**Grave no 25 / sq. 7 T** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure**: quadratic grave pit with rounded corners; length 0.80 m; width 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The remains are in poor condition. The skull, ribs and bones of the upper and lower limbs are partially preserved. A stretched position is reconstructed for the lower limbs. **Size of the skeleton:** cannot be determined.
Гроб № 26 / кв. 7 Т **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли, дължина 1,10 м; ширина 0,85 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е наклонен на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина таз 0,12 м; ширина рамене 0,11 м.	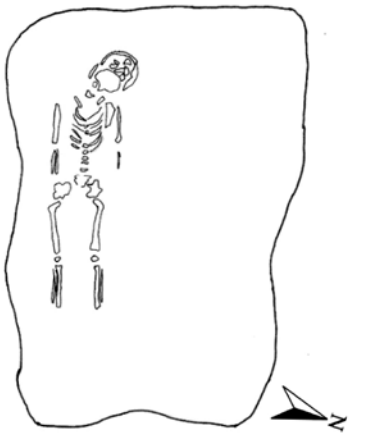	**Grave no 26 / sq. 7 T** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.10 m; width 0.85 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is tilted to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.00 m; width pelvis 0.12 m; width shoulders 0.11 m.
Гроб № 28 / кв. 7 Л **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп в северния край; дължина 1,90 м; ширина 0,50 – 0,55 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,75 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,29 м.	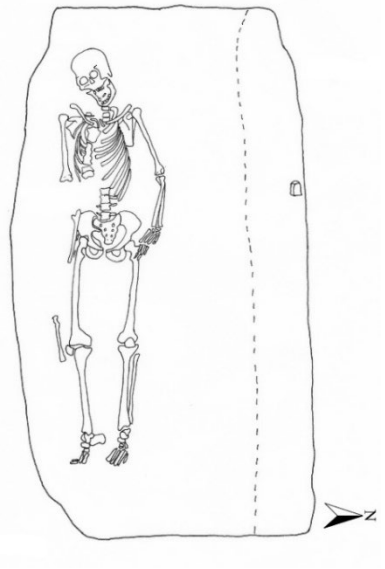	**Grave no 28 / sq. 7 Л** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation on the northern side; length 1.90 m; width 0.50 – 0.55 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.75 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.29 m.

Гроб № 30 / кв. 9 Б / 9 В **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,20 – 2,00 м; ширина 0,95 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните крайници са изпънати покрай торса. Торсът е частично запазен. Разместванията на ребра и прешлени в дясната половина, както и мандибулата. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,40 м. **Особености:** при достигане дъното на ямата е регистриран отстъп и е проследен като плътна ивица от тъмна пръст. След изчерпването се разкриха кости от друг индивид и очертанията на гробната му яма (впоследствие документирана като гроб № 58). В областта на ходилата на погребания в гроб № 30 се разкри череп от детски скелет, документиран като **гроб № 32**.	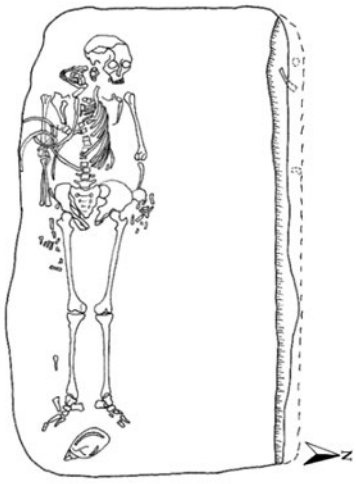	**Grave no 30 / sq. 9 В / 9 В** **Orientation**: W – E, 274° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.20 – 2.00 m; width 0.95 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern part of the grave pit. The skull is turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso. The torso is partially preserved. The ribs, vertebrae in the right half and the mandible were dislocated**.** The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.40 m. **Characteristics:** upon reaching the bottom of the burial, an indentation was registered and its traced as a strip of dark soil. After its depletion, bones from another individual and outlines of another grave pit were discovered (subsequently documented as Grave no 58). In the area of the feet of the buried individual of Grave 30, a skull of an infant skeleton was revealed which was documented as **Grave no 32**.
Гроб № 31 / кв. 9 Д **Ориентация:** З – И, 262° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,70 м; ширина 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,34 м.	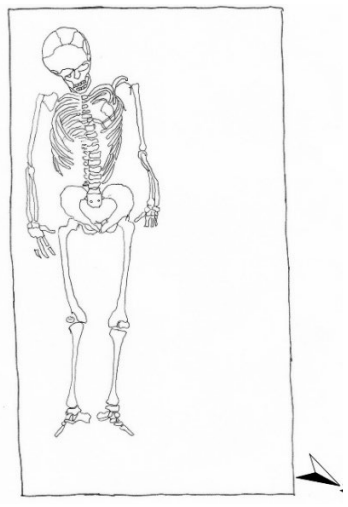	**Grave no 31 / sq. 9 Д** **Orientation**: W – E, 262° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.70 m; width 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 33 / кв. 9 И / 9 Г **Ориентация:** З – И, 272° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,90 м; ширина 0,80 – 0,61 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг, мандибулата е опряна в дясна ключица. Горните и долните крайници са изпънати. Липсват част от ребрата в дясната половина, а в лявата са разместени. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,32 м.		**Grave no 33 / sq. 9 I / 9 Г** **Orientation**: W – E, 272° **Burial structure**: grave pit with irregular rectangular shape; length 1.90 m; width 0.80 – 0.61 m. **Position of the skeleton:** the body was laid on its back. The skull was turned to the south; the mandible is leaned on the right clavicle. The upper and lower limbs are stretched.Some of right ribs are missing, left ones are disarticulated. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 34 / кв. 11 В **Ориентация:** З – И, 268° **Гробно съоръжение:** не е регистрирано. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Силно разрушен в тилната и теменната област. Непълен анатомичен порядък: от лявата страна липсват ребра, фрагментирана лопатка и част от прешлените. Горните крайници са изпънати покрай торса. Десният долен крайник е изпънат, левият – присвит в колянната област. **Размери на скелета:** дължина 0,80 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,23 м.	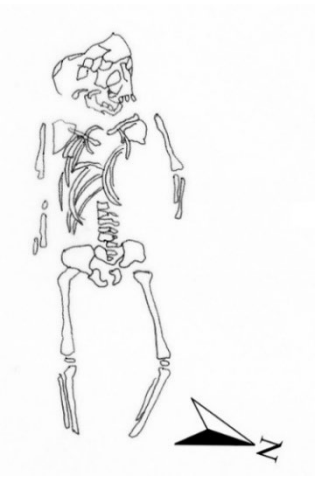	**Grave no 34 / sq. 11 B** **Orientation**: W – E, 268° **Burial structure**: not registered **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north and strongly fragmented in the occipital and parietal areas. The skeleton is only partially in anatomical order: left ribs are missing, scapulae are fragmented as well as vertebrae. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is stretched, whereas the left one is slightly flexed at the knee. **Size of the skeleton:** length 0.80 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 35 / кв. 11 Ж / 11 З **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** неясни очертания на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е силно фрагментиран, обърнат на юг. Мандибулата е опряна на дясна ключица. Горните крайници са изпънати покрай торса. Дясна бедрена кост леко изместена на юг, кракът е свит в колянната става. Левият долен крайник има запазена бедрена кост и фрагменти от подбедрицата. **Размери на скелета:** дължина 1,05 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,22 м.	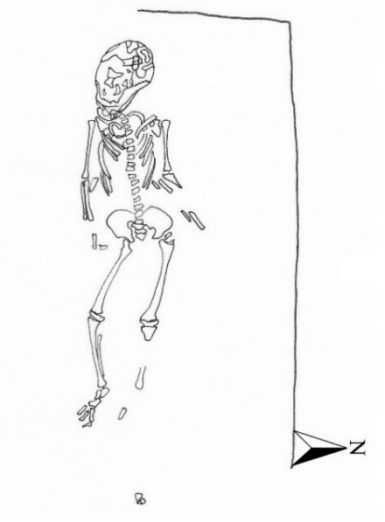	**Grave no 35 / sq. 11 Ж / 11 З** **Orientation**: W – E, 280° **Burial structure**: the outlines of the grave pit are difficult to determine **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is strongly fragmented and turned to the south. The mandible is leaned on the right clavicle. The upper limbs are stretched along the torso. The right tight bone is slightly shifted to the south; the leg is flexed at the knee joint. Femur and leg bones are preserved from the left lower limb. **Size of the skeleton:** length 1.05 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 36 / кв. 11 Т **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** не е регистрирано. **Положение на скелета:** положен по гръб. От черепа е запазена само тилна част. Силно разбъркани и ронливи кости. Запазени части от поясните прешлени и фрагменти от илиачните кости. Запазена лява раменна кост и успоредно на нея фрагмент от лакътната. **Размери на скелета:** не могат да бъдат установени.	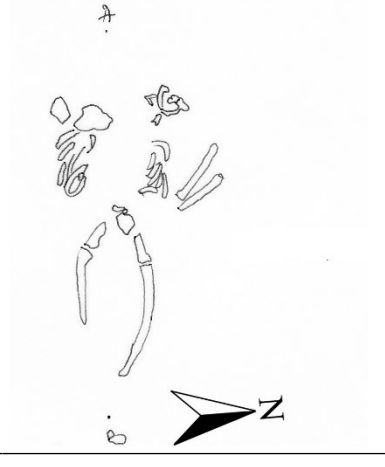	**Grave no 36 / sq. 11 T** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: not registered **Position of the skeleton:** laid on its back. The occipital is the only preserved part of the skull. The bones are strongly mixed and friable. Waist vertebrae and fragments of ilium were preserved as well as the left humerus and parallel to it, fragments of the ulna. **Size of the skeleton:** couldn't be determined.

Гроб № 37 / кв. 9 Л **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 2,00 м; ширина 0,80 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Десният горен крайник е изпънат покрай торса, левият – свит в лакътната става и положен върху таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,40 м.	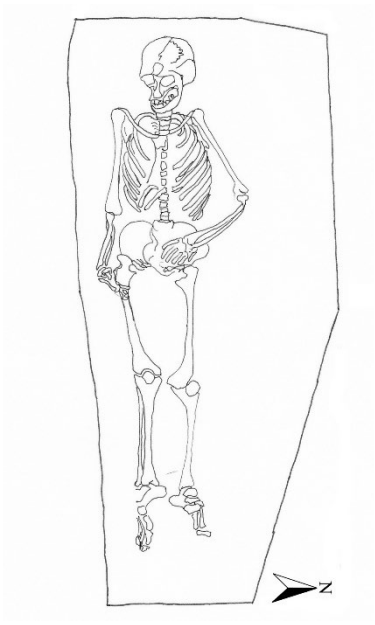	**Grave no 37 / sq. 9 Л** **Orientation**: W – E, 286° **Burial structure:** trapezoid grave pit; length 2.00 m; width 0.80 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The right upper limb is stretched along the torso; the left is flexed at the elbow and placed on top of the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.69 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.40 m.
Гроб № 38 / кв. 10 Е **Ориентация:** З – И, 278° **Гробно съоръжение:** гробната яма е пресечена от траншея в северната част и формата не може да бъде определена. **Положение на скелета:** положен по гръб. Запазен анатомичен порядък с изключение на част от ребрата и дясната ключица. Теменни кости и долна челюст отделени в западна посока на 0,23 м от останалите кости; части от долна челюст, от черепа и от дясна раменна кост са струпани в проксималния край на гръбначния стълб, с изключение на дясната лопатка, която е фрагментирана. Тазът е запазен. Горните крайници са изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,77 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,33 м. **Особености:** гробната яма попада под рампа.	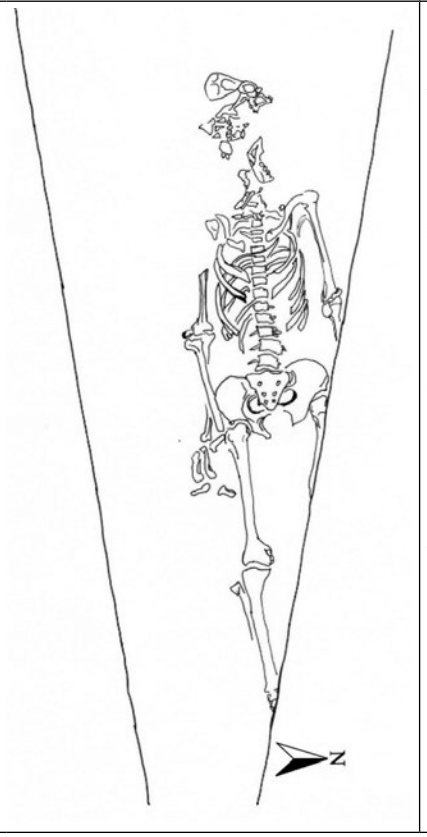	**Grave no 38/ sq. 10 E** **Orientation**: W – E, 278° **Burial structure:** the shape could not be determined as the grave pit was destroyed by a trench in the northern section. **Position of the skeleton:** laid on its back. The anatomical order was mostly preserved. Exceptions are some of the ribs and the right clavicle. The parietal bones and the lower jaw are separated from the rest of the skeleton and lie 0,23 m to the west. Parts of the lower jaw, the skull and the fragment of the right humerus are clustered at the proximal side of the spine. The pelvic girdle is preserved as well. The upper limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.77 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.33 m. **Characteristics:** the grave pit is situated under a ramp.

Гроб № 39 / кв. 10 Ж **Ориентация:** З – И, 278° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,45 – 1,80 м; ширина 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е леко наклонен на север, мандибулата опира в шийните прешлени. Десният горен крайник е положен върху коремната област, левият – изпънат покрай торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,36 м.	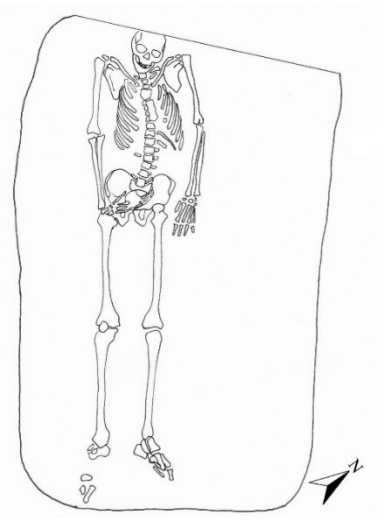	**Grave no 39/ sq. 10 Ж** **Orientation**: W – E, 278° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.45 – 1.80 m; width: 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is slightly tilted to the north, the mandible leans on the cervical vertebrae. The right upper limb is placed on the abdominal area; whereas the left is stretched along the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 40 / кв. 10 Ж **Ориентация:** З – И, 291° **Гробно съоръжение:** гробна яма с неправилна четириъгълна форма; дължина 2,00 м; ширина 1,35 – 1,25 м. **Положение на скелета:** положен по гръб по диагонал на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,36 м.	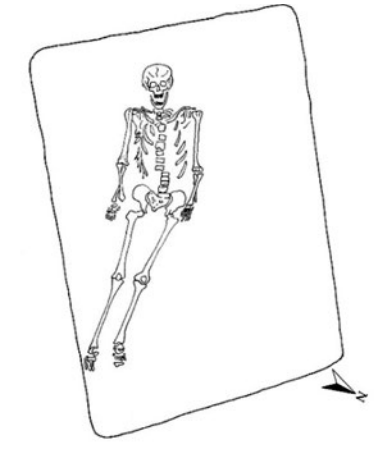	**Grave no 40 / sq. 10 Ж** **Orientation**: W – E, 291° **Burial structure**: grave pit with irregular quadrangular shape; length 2.00 m; width 1.35 – 1.25 m. **Position of the skeleton:** laid on its back and lies diagonally to the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 41 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** не е регистрирано. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,58 м; ширина таз 0,12 м; ширина рамене 0,16 м.	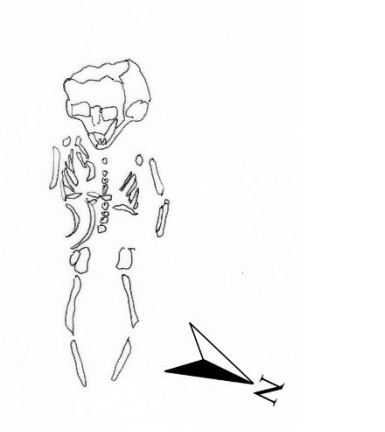	**Grave no 41 / sq. 9 Р** **Orientation**: W – E, 280° **Burial structure**: not registered **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.58 m; width pelvis 0.12 m; width shoulders 0.16 m.

Гроб № 42 / кв. 9 Г **Ориентация:** З – И, 240° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна четириъгълна форма; дължина 1,70 м; ширина 1,10 – 0,76 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати плътно покрай торса. Долната челюст и гръдният кош не са в анатомичен порядък. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина рамене 0,36 м.	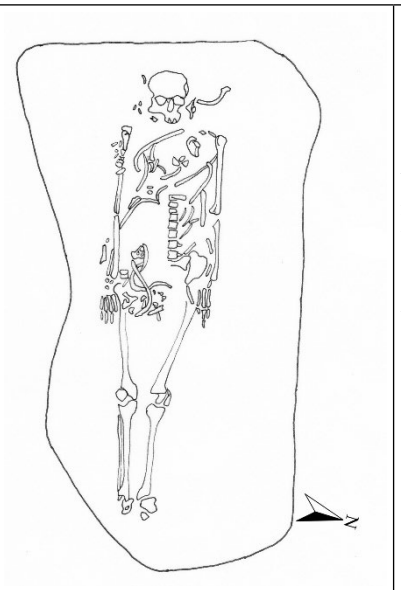	**Grave no 42 / sq. 9 Г** **Orientation**: W – E, 240° **Burial structure**: grave pit with irregular quadrangular shape; length 1.70 m; width 1.10 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched next to the torso. The mandible and the ribcage are not in anatomical order. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 43 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И, 276 ° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,05 м; ширина 0,64 – 0,58 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Мандибулата е обърната на запад, максилата в северна посока до лява раменна кост. Горните крайници не са запазени *in situ*. Посткраниалният скелет е сравнително добре запазен с изключение на лявата половина на гръдния кош. От долните крайници са запазени само бедрените кости с фрагментирани краища. **Размери на скелета:** дължина 0,52 м.	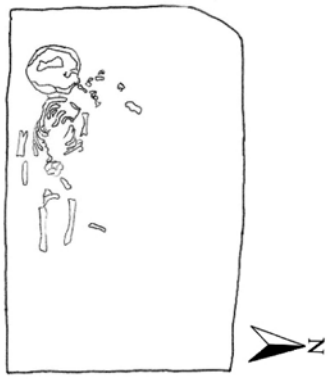	**Grave no 43 / sq. 9 O** **Orientation**: W – E, 276° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.05 m; width 0.64 – 0.58 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the pit. The mandible is turned to the west, while the maxilla is turned in north of the left humerus. The upper limbs are not preserved *in situ*. The postcranial skeleton is relatively completely preserved, except for the left half of rib cadge. Only femora are preserved fom the bones of lower limbs, with fragmented ends. **Size of the skeleton:** length 0.52 m.
Гроб № 44 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,00 м; ширина 0,32 – 0,28 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Силно фрагментирани череп и посткраниален скелет. Размествания в областта на гръдния кош и гръбначния стълб. **Размери на скелета:** дължина 0,52 м.	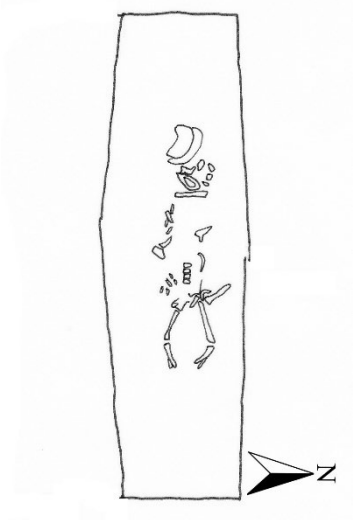	**Grave no 44 / sq. 9 O** **Orientation**: W – E **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.00 m; width 0.32 – 0.28 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Fragmented skull, fragmeted postcranial skeleton, some bones are disturbed. **Size of the skeleton:** length 0.52 m.

Гроб № 45 / кв. 7 О / 7 П **Ориентация:** З – И, 30° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от запад; дължина 1,74 м; ширина 0,98 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко обърнат на юг. Мандибулата опира в дясната ключица. Левият горен крайник е леко свит в лакътната става и положен върху таза, десният – изпънат покрай торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,22 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,28 м.	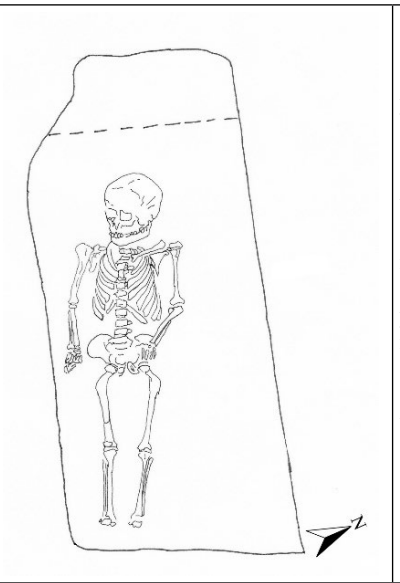	**Grave no 45 / sq. 7 O / 7 П** **Orientation**: W – E, 30° **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation on the western side; length 1.74 m; width 0.98 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly tilted to the south. The mandible is leaning on the right clavicle. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint and is placed on top of the pelvis, while the right limb is trenched along the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.22 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 46 / кв. 7 П **Ориентация:** З – И, 30° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,99 м; ширина 0,70 м. **Положение на скелета:** черепът е обърнат на юг, мандибулата е разместена. Положен по гръб. Горните крайници са изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,85 м; ширина рамене 0,38 м. **Особености:** нарушение (вероятно биотурбация) в лявата половина на скелета. В областта на черепа, гръдния кош, ребрата до таза се наблюдава концентрация на над 30 кремъка. Костите на лявата предмишница, тазовата и бедрената кости са разместени.	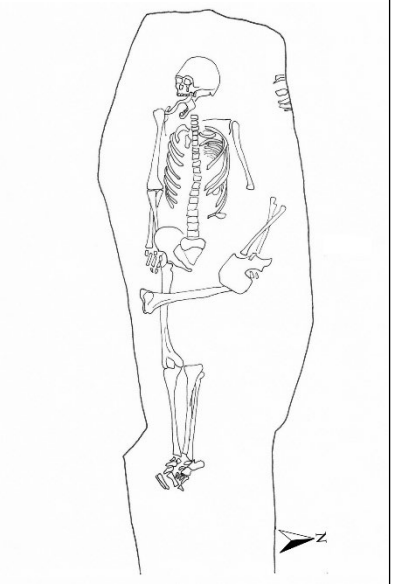	**Grave no 46 / sq. 7 П** **Orientation**: W – E, 30° **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 1.99 m; width 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south and the mandible is displaced. The upper limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.85 m; width shoulders 0.38 m. **Characteristics:** disruption (probably a rodent hole) in the left half of the body. In the area of the skull, rib cage and the ribs next to the pelvis a concentration of over 30 flint pieces was documented. The left forearm, pelvis and thigh bones are displaced.
Гроб № 47 / кв. 7 О / 7 П **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,95 м; ширина 1,12 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,84 м; ширина таз 0,37 м; ширина рамене 0,38 м.	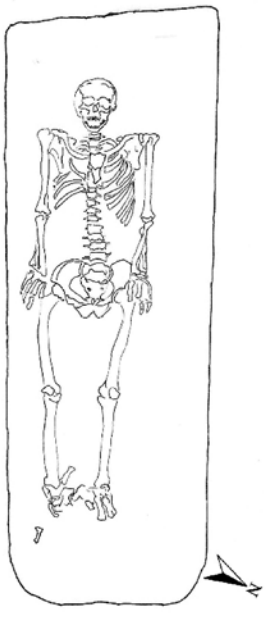	**Grave no 47 / sq. 7 O / 7 П** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.95 m; width 1.12 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.84 m; width pelvis 0.37 m; width shoulders 0.38 m.

Гроб № 48 / кв. 9 П **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени краища; дължина 1,20 м; ширина 0,35 – 0,33 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,35 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	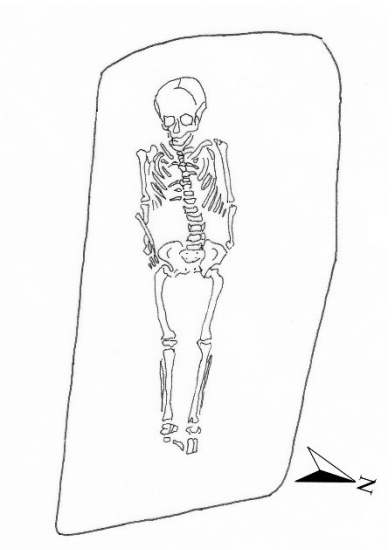	**Grave no 48 / sq. 9 П** **Orientation**: W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.20 m; width 0.35 – 0.33 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.35 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 49 / кв. 9 П **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,60 м; ширина 0,62 – 0,65 м. **Положение на скелета:** черепът е обърнат на север. Положен по гръб в южната част на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	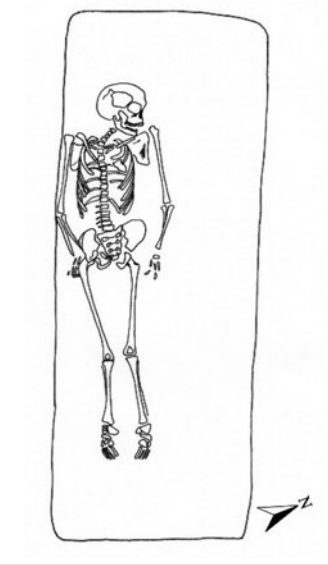	**Grave no 49 / sq. 9 П** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.60 m; width 0.62 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** the skull is turned to the north. Laid on its back in the southern half of the grave pit with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 50 / кв. 7 Ф **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,60 м; ширина 0,62 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	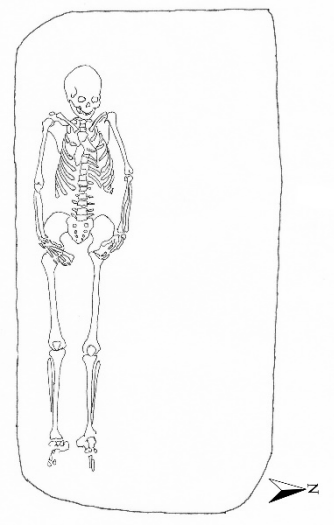	**Grave no 50 / sq. 7 Ф** **Orientation:** W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.60 m; width 0.62 – 0.65 m. **Position of the skeleton**: laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 51 / кв. 7 У **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,60 м; ширина 0,62 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,10 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,18 м.	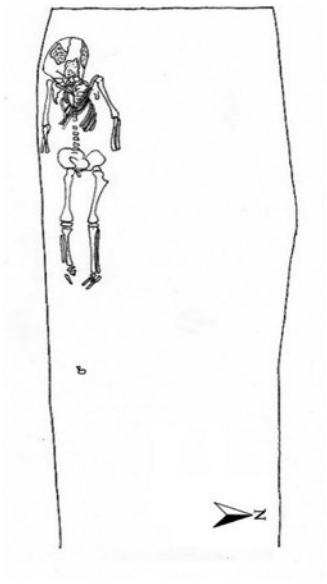	**Grave no 51 / sq. 7 У** **Orientation**: W – E **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.60 m; width 0.62 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 52 / кв. 9 И / 9 К **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,65 м; ширина 0,80 – 0,77 м. **Покритие:** дървена скара, поставена върху скелета по цялата му дължина. **Положение на скелета:** положен по гръб в южния край на гробната яма. Черепът е наклонен на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият е положен ниско върху таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	 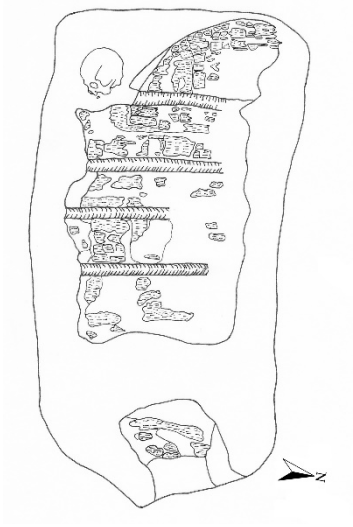	**Grave no 52 / sq. 9 И / 9 К** **Orientation:** W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.65 m; width 0.80 – 0.77 m. **Cover**: wooden grate placed on top of the skeleton, along its entire length. **Position of the skeleton**: laid on its back in the southern end of the grave pit. The skull is tilted to the south. The right upper limb is stretched; the left one is placed low on the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 53 / кв. 9 И / 9 К **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от северната страна; дължина 1,60 м; ширина 1,30 – 1,35 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,49 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,27 м.	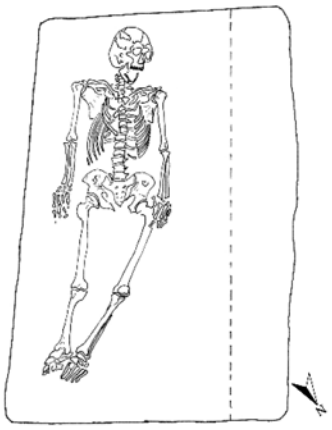	**Grave no 53 / sq. 9 И / 9 К** **Orientation:** W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners and an indentation on the northern side; length 1.60 m; width 1.30 – 1.35 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.49 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 55 / кв. 9 Г **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъпи от северната и южната страна; дължина 1,70 м; ширина 0,80 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Лицевият дял на черепа е обърнат нагоре. Костите на дясната ръка се разкриват върху проксималната част на бедрената кост, т. е. десният горен крайник е положен върху горната част на бедрото под коремната област, а левият е изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,27 м.	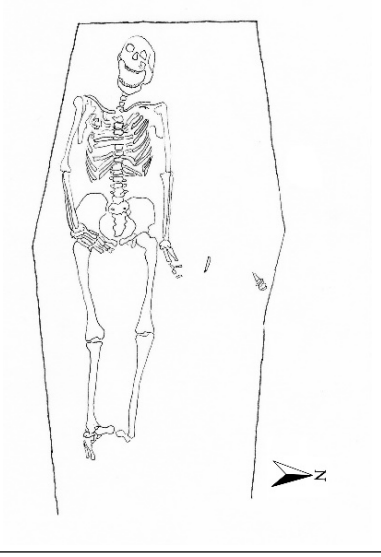	**Grave no 55 / sq. 9 Г** **Orientation:** W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation to the south; length 1.70 m; width 0.80 – 0.82 m. **Position of the skeleton** : laid on its back in the southern half of the grave pit. The facial section of the skull is turned upwards. The bones of right hand are on the proximal femur, i. e. the right upper limb is placed under the abdominal area on the upper thigh; the left one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 56 / кв. 9 З **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма и отстъпи от запад и север; дължина 2,17 м; ширина 1,42 – 1,29 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,26 м.	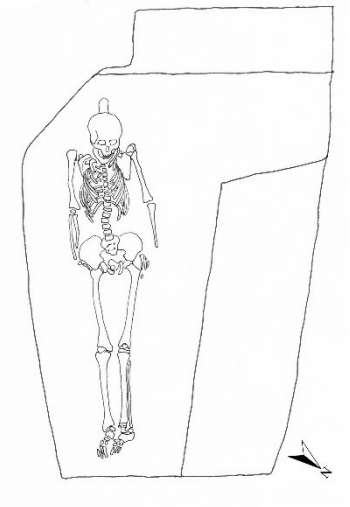	**Grave no 56 / sq. 9 З** **Orientation**: W – E **Burial structure**: irregular rectangular grave pit with an indentation to the west and to the north; length 2.17 m; width 1.42 – 1.29 m. **Position of the skeleton**: laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.26 m.

Гроб № 57 / кв. 9 У **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,86 м; ширина 0,78 – 0,79 м. **Покритие:** останки от дърво в северозападната част на ямата, върху левия горен крайник на индивида. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени върху таза. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,29 м.		**Grave no 57 / sq. 9 У** **Orientation:** W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.86 m; width 0.78 – 0.79 m. **Cover:** remains of wood in the northwestern section of the grave pit. Placed above the left upper limb of the individual. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are flexed at the elbow joints and placed on top of the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.29 m.
Гроб № 58 / кв. 9 Б / 9 В **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли, отстъп в югоизточния ъгъл и скосяване от западната страна; дължина 1,68 м; ширина 0,72 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен надолу. Десният горен крайник е изпънат, левият – свит в лакътната става. Долните крайници са свити в коленните стави и обърнати навън. **Размери на скелета:** дължина 1,51 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,29 м.	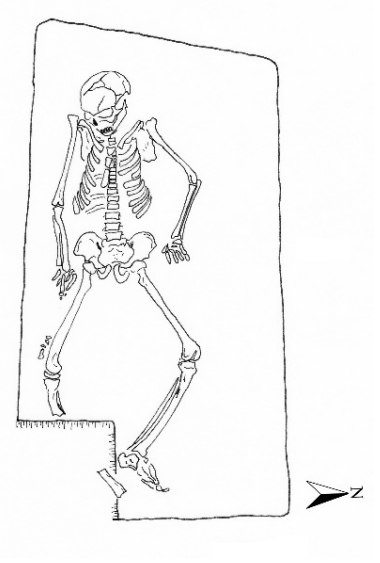	**Grave no 58 / sq. 9 Б / 9 В** **Orientation**: W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners, an indentation in the southeastern corner and a slanted western side; length 1.68 m; width 0.72 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted downwards. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are flexed at the knee joint and are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.51 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.29 m.
Гроб № 59 / кв. 10 Р **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 1,83 м; ширина 0,65 – 0,67 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,29 м. **Особености:** костите на торса са разбъркани, вероятно биотурбация.	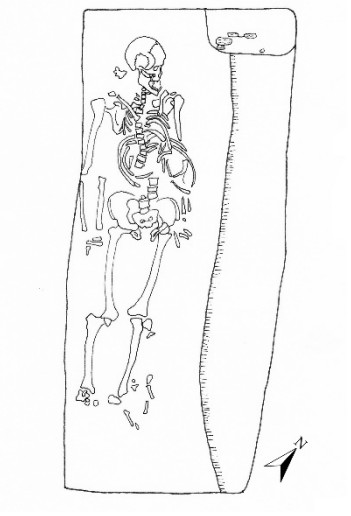	**Grave no 59 / sq. 10 P** **Orientation**: W – E **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation at the northern side; length 1.83 m; width 0.65 – 0.67 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.29 m. **Characteristics:** the bones of the torso are displaces probably as a result of a rodent hole.

Гроб № 60 / кв. 7 Р **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 2,00 м; ширина 0,80 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,75 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,38 м.	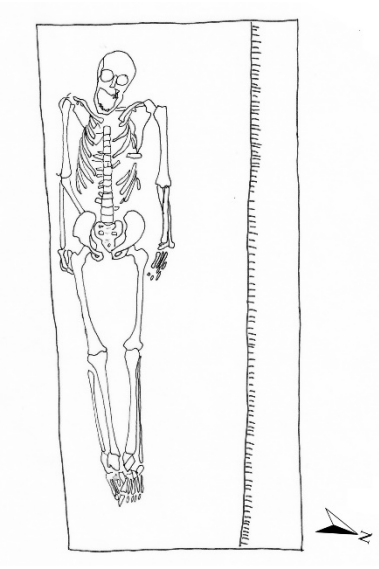	**Grave no 60 / sq. 7 P** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation at the northern side; length 2.00 m; width 0.80 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The mandible leans on the ribcage. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.75 m; width pelvis 0.29 m: width shoulders 0.38 m.
Гроб № 61 / кв. 9 В **Ориентация:** З – И, 254° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп в южната част; дължина 1,33 м; ширина 0,80 – 0,77 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Запазени са черепът, костите на десен горен и долен крайник с единични кости на ръце и ходила, голяма част от десни ребра, част от прешлените на гръбначния стълб; лявата страна е силно изтляла. Десен горен и долен крайник са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,66 м; ширина рамене 0,16 м. **Особености:** маркировка от два камъка в източната част на гробната яма. Костите са лошо запазени.	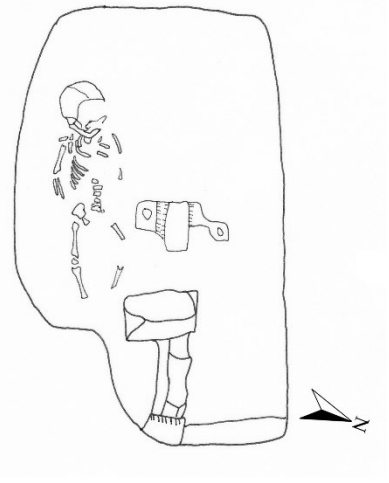	**Grave no 61 / sq. 9 B** **Orientation**: W – E, 254° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation in the southern section; length 1.33 m; width 0.80 – 0.77 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. Preserved skull, bones of right upper and lower limbs including singular bones from hands and feet, most of the right ribs, part of the vertebrae; left side is almost completely decayed. The right upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.66 m; width shoulders 0.16 m. **Characteristics:** marking with two stones in the eastern part of the grave pit. The bones are badly preserved.
Гроб № 62 / кв. 9 А **Ориентация:** З – И, 271° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,00 м; ширина 1,20 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина бедрена кост 0,45 м; ширина таз 0,28 м. **Особености:** от таза нагоре костите са в неанатомичен порядък.		**Grave no 62 / sq. 9 A** **Orientation**: W – E, 271° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.00 m; width 1.20 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length femur: 0.45 m; width pelvis 0.28 m. **Characteristics:** from the pelvis up, the bones are not in anatomical order.

Гроб № 63 / кв. 9 А **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп в източната стена; дължина 2,30 м; ширина 1,02 – 0,86 м. **Покритие:** дървено покритие – запазени са следи от две греди в североизточната част на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,71 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,37 м.	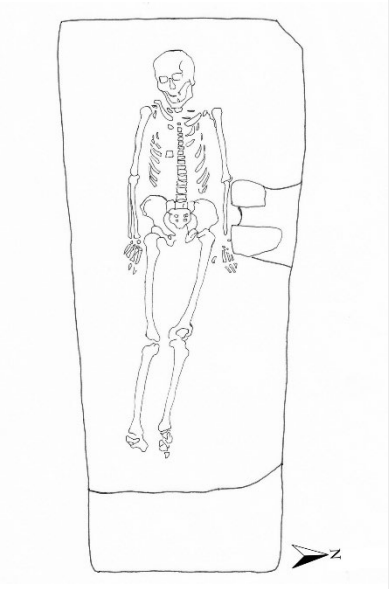	**Grave no 63 / sq. 9 А** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: trapezoid grave pit with indentation in the eastern wall; length 2.30 m; width 1.02 – 0.86 m. **Cover**: wooden cover, traches of two beams are preserved in the northeastern quarter of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.71 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 64 / кв. 9 Ж **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,85 м; ширина 0,98 – 0,95 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 0,83 м.	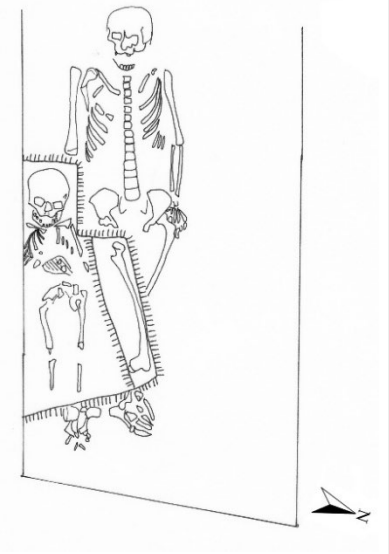	**Grave no 64 / sq. 9 Ж** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.85 m; width 0.98 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 0.83 m.
Гроб № 64 А / кв. 9 Ж **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,85 м; ширина 0,98 – 0,95 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,34 м.	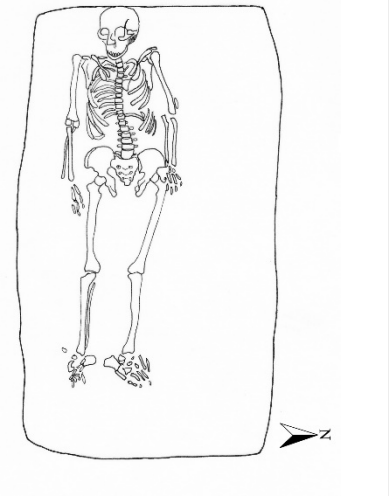	**Grave no 64 А / sq. 9 Ж** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.85 m; width 0.98 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.47 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 65 / кв. 9 Е **Ориентация:** З – И, 260 **Гробно съоръжение:** яма с неправилна четириъгълна форма; дължина 1,75 м; ширина 0,76 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,25 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,24 м.	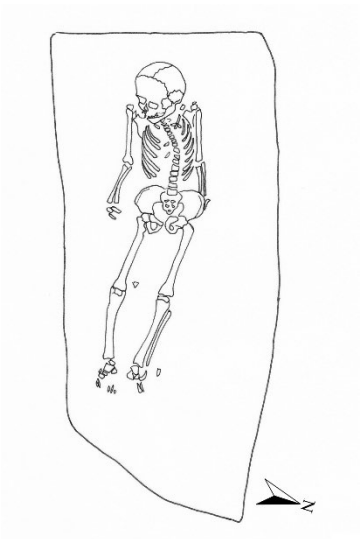	**Grave no 65 / sq. 9 E** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: grave pit with irregular quadrangular shape; length 1.75 m; width 0.76 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.25 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 66 / кв. 10 З **Ориентация:** З – И, 278 **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени стени от изток и отстъпи от север и изток; дължина 1,95 м; ширина 0,71 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,33 м.	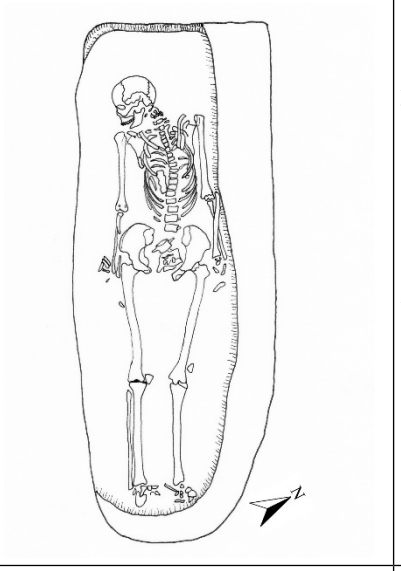	**Grave no 66 / sq. 10 З** **Orientation**: W – E, 278° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded walls to the east and an indentation from the north and east; length 1.95 m; width 0.71 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 67 / кв. 10 М **Ориентация:** З – И, 273º **Гробно съоръжение:** яма с правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,53 м; ширина 0,85 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,74 м; ширина рамене 0,17 м. **Особености:** част от костите са изтлели.	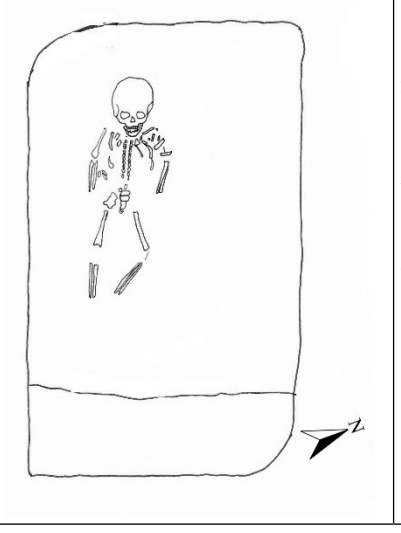	**Grave no 67 / sq. 10 M** **Orientation**: W – E, 273° **Burial structure**: grave pit with rectangular shape and rounded corners; length 1.53 m; width 0.85 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 0.74 m; width shoulders 0.17 m. **Characteristics:** part of the bones are eroded.

Гроб № 68 / кв. 9 М / 9 Н **Ориентация:** З – И, 250° **Гробно съоръжение:** яма с правоъгълна неправилна форма, със заоблени ъгли и отстъп от западната страна; дължина 2,10 м; ширина 1,20 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,33 м. **Особености:** липсват костите на китката на ляв горен крайник.	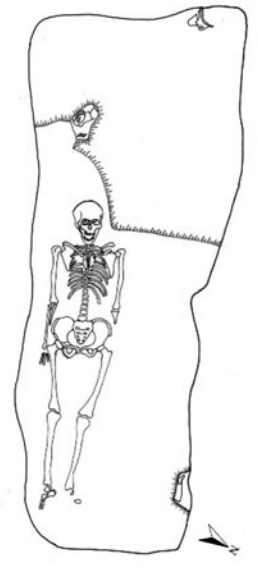	**Grave no 68 / sq. 9 M / 9 H** **Orientation**: W – E, 250° **Burial structure**: grave pit with irregular rectangular shape, rounded corners and with an indentation at the western side; length 2.10 m; width 1.20 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.33 m. **Characteristics:** the wrist bones are missing from the left upper limb.
Гроб № 68А / кв. 9 М / 9 Н **Ориентация:** З – И, 250° **Гробно съоръжение:** яма с четириъгълна неправилна форма, със заоблени ъгли; дължина 1,20 – 1,40 м; ширина 0,90 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. **Размери на скелета:** дължина 0,60 м; ширина таз 0,12 м; ширина рамене 0,14 м. **Особености:** бебе с недобре запазени кости. Част от тях липсват.	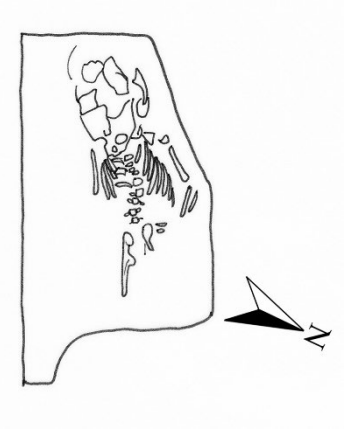	**Grave no 68A / sq. 9 M / 9 H** **Orientation**: W – E, 250° **Burial structure**: grave pit with irregular quadrangular shape and rounded corners; length 1.20 – 1.40 m; width 0.90 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. **Size of the skeleton:** length 0.60 m; width pelvis 0.12 m; width shoulders 0.14 m. **Characteristics:** infant with badly preserve bones. Some of the bones are missing.
Гроб № 69 / кв. 9 С **Ориентация:** З – И, 288° **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,00 м; ширина 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,78 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,33 м.	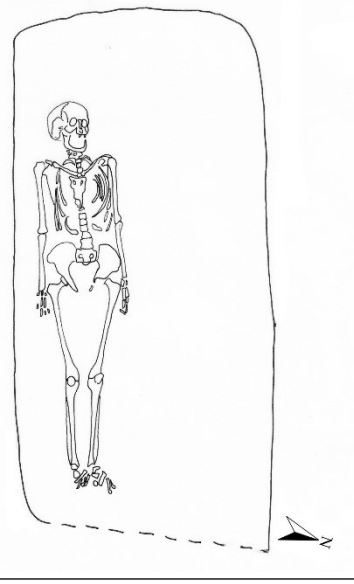	**Grave no 69 / sq. 9 C** **Orientation**: W – E, 288° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.00 m; width 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.78 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.33 m.

Гроб № 70 / кв. 9 С **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,80 м; ширина 0,75 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в раменна кост. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,37 м.	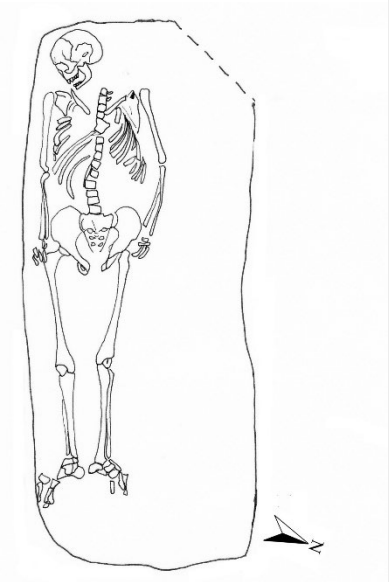	**Grave no 70 / sq. 9 C** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.80 m; width 0.75 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit, with stretches upper and lower limbs. The skull is turned to the south. The mandible leans on the humerus. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 71 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,83 м; ширина 0,78 – 0,67 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Мандибулата опира в лява раменна кост. Горните крайници са изпънати, долният ляв крайник е свит в колянната става. Десният е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,36 м.	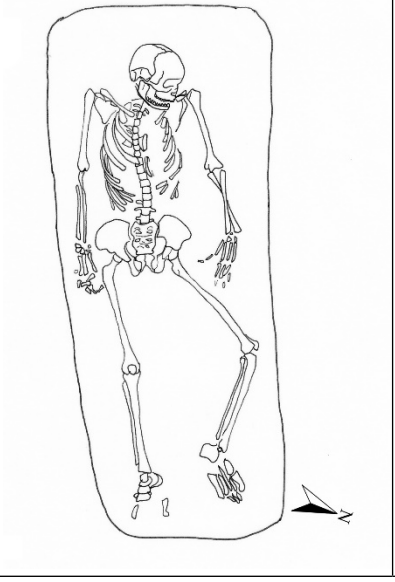	**Grave no 71 / sq. 9 P** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.83 m; width 0.78 – 0.67 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The mandible leans on the left humerus. The upper limbs are stretched; the left lower limb is flexed at the knee joint. The right lower limb is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 72 / кв. 9 М **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,00 – 2,10 м; ширина 1,25 – 1,00 м. **Покритие:** в северната част на гробната яма са открити следи от дървени дъски; деб. 0,05 – 0,4 см; ширина – 0,2 – 0,45 – 0,10 см. **Положение на скелета:** положен на предна страна. Черепът е отделен от гръбначния стълб, с долна челюст и С 1-С 2 в артикулация и положен между бедрените кости (вероятно след декапитация). Левият горен крайник е свит в лакътната става. Десният е изпънат покрай костите на торса. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,35 м. **Особености:** препогребани кости от друг индивид в северната половина на гробната яма. Открити са череп, отделена долна челюст, раменна кост, лопатки, дясна бедрена кост, фрагменти от голям и малък пищял, единични фрагментирани ребра и прешлени от гръбначен стълб в неанатомичен порядък. Дървеното покритие е поставено след отделянето на черепа на индивида в анатомичен порядък. Върху него са положени препогребаните кости.	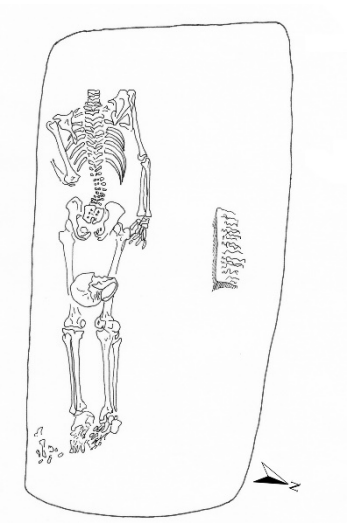 	**Grave no 72 / sq. 9 M** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 2.00 – 2.10 m; width 1.25 – 1.00 m. **Cover**: remains of wooden planks were documented in the northern half of the grave pit; thickness 0.05-0.4 m; width 0.25/0.45/0.10 m. **Position of the skeleton:** laid on its front side. The skull is separated from the vertebral column with C 1-C 2 and mandible in articulation and placed between the femora (probable decapitation). The left upper limb is flexed at the elbow joint. The right upper limb is stretched along the bones of the torso. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.35 m. **Characteristics:** redeposited bones in the northern half of the grave pit. Skull fragments, separated mandible, humerus, scapulae, right femur, fragments from tibiae and fibulae, sacrum, fragmented ilium, singular, fragmented ribs and vertebrae are unearthed. The wooden cover was placed after the separation of the skull of the skeleton in an anatomical order. The redeposited skeletal remains are placed on top of the wooden cover.
Гроб № 73 / кв. 7 Н **Ориентация:** З – И, 267° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,58 м; ширина 0,88 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е леко обърнат на юг. Горните крайници са изпънати покрай кости на торса, кости на лява длан попадат под лява тазова кост. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,23 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,20 м.	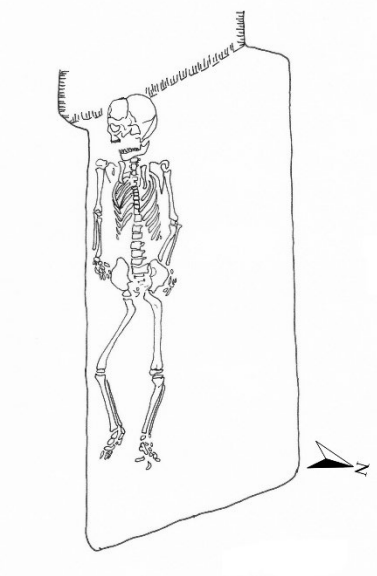	**Grave no 73 / sq. 7 H** **Orientation**: W – E 267° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.58 m; width 0.88 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is slightly turned to the south. The upper limbs are stretched along the bones of the torso, the left hand bones being under the iliac bone. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint, the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.23 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.20 m.

Гроб № 74 / кв. 10 П **Ориентация:** З – И, 273° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,32 м; ширина 1,03 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат към дясна раменна става. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,26 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,27 м.	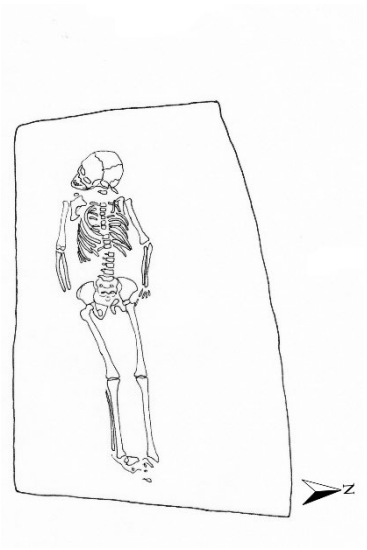	**Grave no 74 / sq. 10 П** **Orientation**: W – E, 273° **Burial structure:** trapezoid grave pit; length 1.32 m; width 1.03 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right shoulder joint. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.26 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 75 / кв. 12 В **Ориентация:** З – И, 275° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,95 м; ширина 0,84 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на гърдите. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,76 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,37 м.	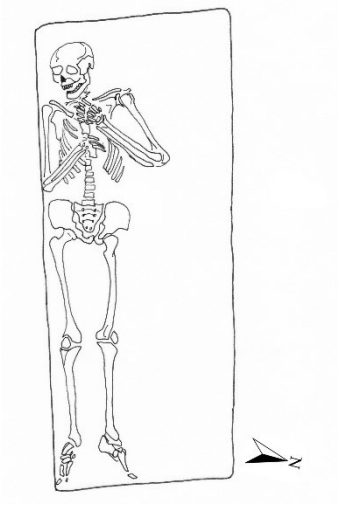	**Grave no 75 / sq. 12 B** **Orientation**: W – E, 275 ° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.95 m; width 0.84 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper limbs are flexed at the elbow joints and placed on top of the chest. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.76 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 76 / кв. 10 Л **Ориентация:** З – И, 275° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна трапецовидна форма; дължина 2,05 м; ширина 0,96 – 0,32 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните крайници са изпънати покрай тялото, ръцете са положени върху проксималните краища на бедрените кости. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,33 м.	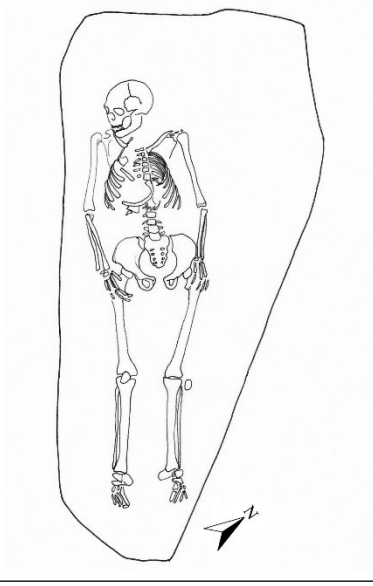	**Grave no 76 / sq. 10 Л** **Orientation**: W – E, 275° **Burial structure**: grave pit with irregular trapezoid shape; length 2.05 m; width 0.96 – 0.32 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south; the mandible is leaned on the right humerus. The upper limbs are stretched along the body, hands are on the proximal sides of femora. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.33 m.

Гроб № 77 / кв. 7 М **Ориентация:** З – И, 250° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,14 м; ширина 0,93 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са покрай тялото, костите на дланите остават под двете илиачни кости. Левият долен крайник е свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,73 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,35 м.	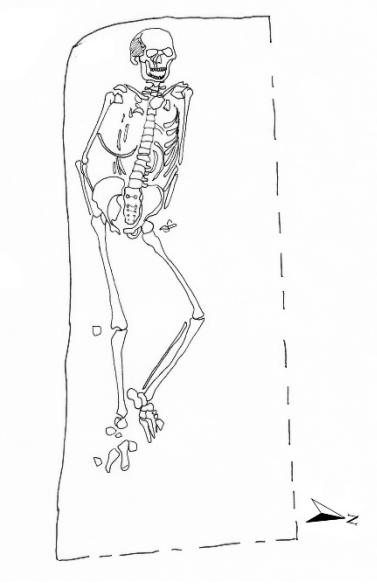	**Grave no 77 / sq. 7 M** **Orientation**: W – E, 250° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.14 m; width 0.93 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are alongside the body, the hand bones remain under ilia. The left lower limb is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.73 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 78 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И, 250° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,04 м; ширина 1,04 – 0,94 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Мандибулата опира в гръдната кост. Десният горен крайник е под таза. Левият – изпънат покрай торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,41 м.	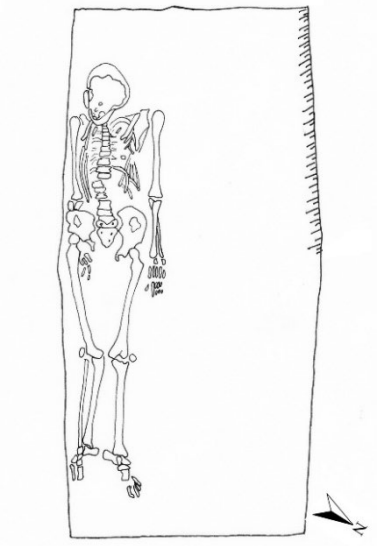	**Grave no 78 / sq. 9 O** **Orientation**: W – E, 250° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.04 m; width 1.04 – 0.94 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The mandible leans on the sternum. The right upper limb is beneath the pelvis. The left upper limb is stretched along the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.41 m.
Гроб № 79 / кв. 9 У / 9 О **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,11 м; ширина 1,07 – 0,83 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в северната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните крайници са изпънати покрай торса. Левият долен крайник е леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	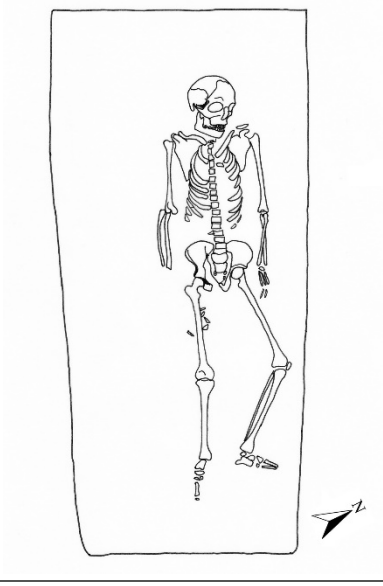	**Grave no 79 / sq. 9 У / 9 O** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.11 m; width 1.07 – 0.83 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the northern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper limbs are stretched along the torso. The left lower limb is slightly flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.63 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 80 / кв. 10 В **Ориентация:** З – И, 265˚ **Гробно съоръжение:** яма с форма на издължен овал; дължина 1,90 м; ширина 1,12 – 1,07 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,05 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,15 м.	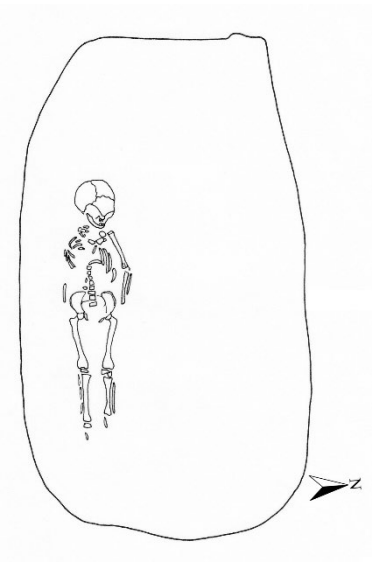	**Grave no 80 / sq. 10 B** **Orientation**: W – E, 265˚ **Burial structure**: grave pit with a stretched oval shape; length 1.90 m; width 1.12 – 1.07 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.05 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.15 m.
Гроб № 81 / кв. 10 Г **Ориентация:** З – И, 270˚ **Гробно съоръжение:** яма с форма на неправилен трапец; дължина 1,94 м; ширина 1,12 – 0,96 м. **Покритие:** дървени дъски, поставени под ъгъл; зап. дължина 0,64 м; ширина 0,16 м; деб. 0,02 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,32 м.	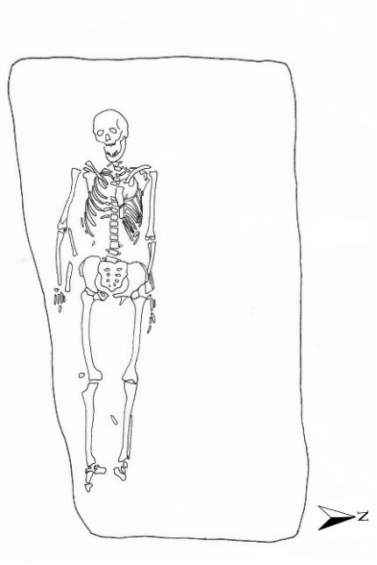	**Grave no 81 / sq. 10 Г** **Orientation**: W – E, 270˚ **Burial structure**: grave pit with irregular trapezoid shape; length 1.94 m; width 1.12 – 0.96 m. **Cover:** wooden planks, placed at an angle; preserved length 0.64 m; width 0.16 m; thickness 0.02 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.47 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 82 / гроб № 125 / кв. 9 Н **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** очертанията на ямата не се различават. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,24 м; ширина таз 0,14 м; ширина рамене 0,16 м.	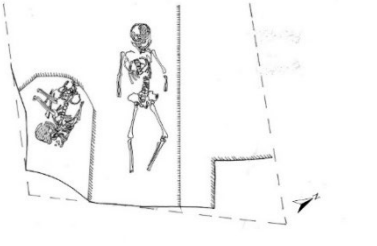	**Grave no 82 / Grave no 125 / sq. 9 H** **Orientation**: W – E **Burial structure**: the outlines of the grave pit are difficult to determine. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched, whereas the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.24 m; width pelvis 0.14 m; width shoulders 0.16 m.

Гроб № 83 / кв. 9 Н **Ориентация:** З – И, 270˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, заоблена в източния край; дължина 1,82 м; ширина 1,00 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,44 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,35 м.	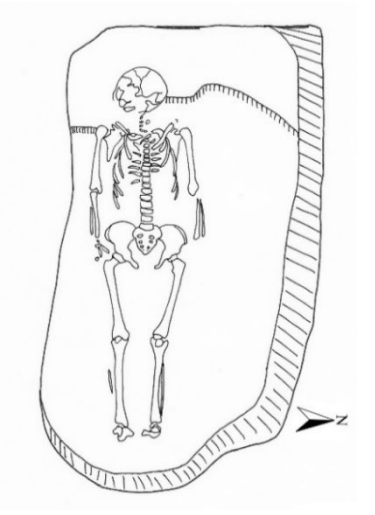	**Grave no 83 / sq. 9 H** **Orientation**: W – E, 270˚ **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape, rounded in the east end; length 1.82 m; width 1.00 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on it back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.44 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 84 / кв. 9 З **Ориентация:** З – И, 288˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна четириъгълна форма; дължина 1,92 м; ширина 1,05 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,31 м. **Особености:** липсва част от дясна подбедрица.	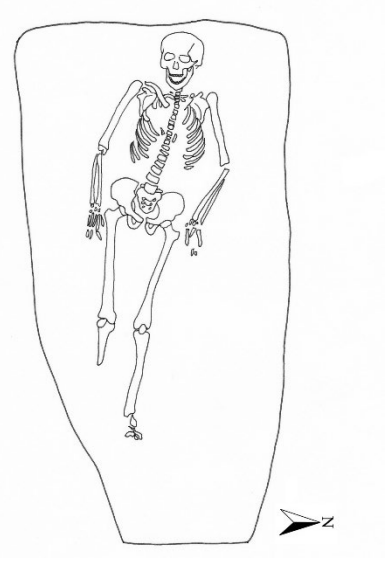	**Grave no 84 / sq. 9 З** **Orientation**: W – E, 288˚ **Burial structure**: grave pit with irregular quadrangular shape; length 1.92 m; width 1.05 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.31 m. **Characteristics:** parts of the right leg bones are missing.

Гроб № 85 / кв. 9 З **Ориентация:** З – И, 288˚ **Гробно съоръжение:** яма с трапецовидна форма; дължина 1,94 м; ширина 0,64 – 1,50 м. **Покритие:** следи от дървена скара, положена върху скелета по цялата му дължина. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,31 м.	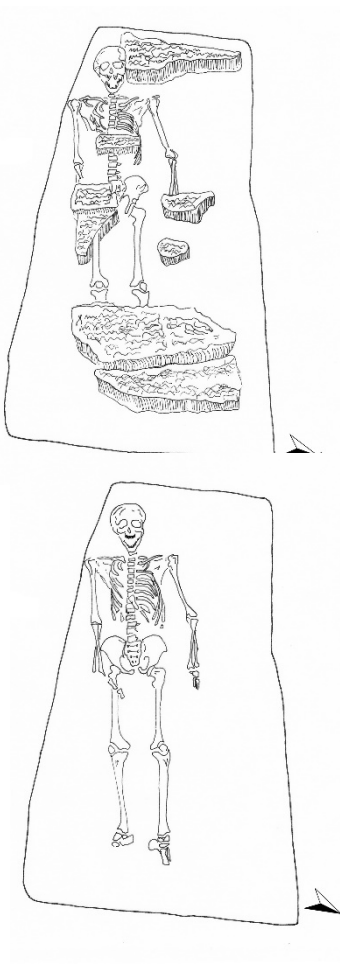	**Grave no 85 / sq. 9 З** **Orientation:** W – E, 288° **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.94 m; width 0.64 – 1.50 m. **Cover:** remains of a wooden grate are documented on top of the skeleton, along its entire length. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.55 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 86 / кв. 9 З **Ориентация:** З – И, 288˚ **Гробно съоръжение:** яма с правоъгълна форма и заоблени ъгли; дължина 1,90 м; ширина 0,85 – 0,90 м. **Покритие:** следи от дървена скара в северната половина на ямата по цялата ѝ дължина. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,30 м.	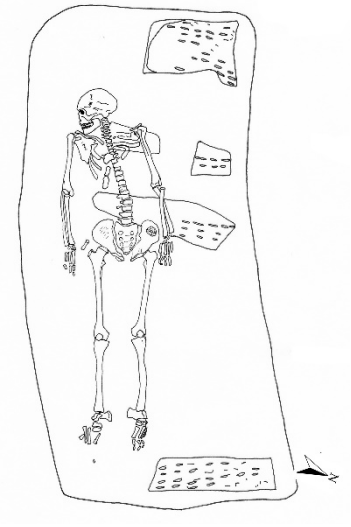	**Grave no 86 / sq. 9 З** **Orientation:** W – E, 288° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.90 m; width 0.85 – 0.90 m. **Cover:** remains of a wooden grade in the northern half of the grave pit along its entire length. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.60 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.30 m.

Гроб № 87 / кв. 9 Ф **Ориентация:** З – И, 238˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли и отстъп от северната страна; дължина 2,40 м; ширина 1,37 – 1,25 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са покрай тялото, костите на дланите остават под двете илиачни кости. Долните са леко свити в колянната става и обърнати на юг. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,36 м; ширина рамене 0,35 м. **Особености:** в ямата са открити кости от втори индивид. Част от тях са в източната част, череп – в западната част.	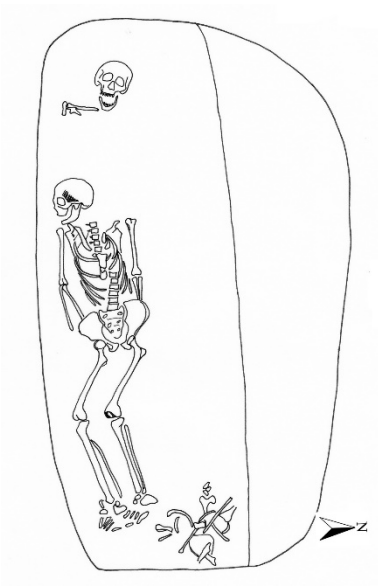	**Grave no 87 / sq. 9 Ф** **Orientation**: W – E, 238˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners and an indentation on the northern side; length 2.40 m; width 1.37 – 1.25 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull faces the south. The upper limbs are alongside the body, the bones of hand remain under the ilia. The lower limbs are slightly flexed at the knee joints and are turned to the south. **Size of the skeleton:** length 1.56 m; width pelvis 0.36 m; width shoulders 0.35 m. **Characteristics:** bones from a second individual were found in the grave pit. Part of the bones are in the eastern section, whereas the skull is in the western section.
Гроб № 89 / кв. 11 И **Ориентация:** З – И, 260˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 2,17 м; ширина 0,98 – 0,30 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на юг. Горните крайници са изпънати покрай торса. Левият долен крайник е леко свит в колянната става, десният – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,32 м.	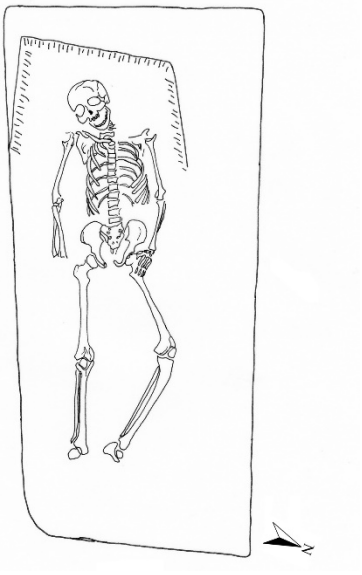	**Grave no 89 / sq. 11 И** **Orientation**: W – E, 260˚ **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.17 m; width 0.98 – 0.30 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the south. The upper limbs are stretched along the torso. The left lower limb is slightly flexed at the knee joint and the right one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.47 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 90 / кв. 9 Н **Ориентация:** З – И, 254˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп в североизточната част; дължина 1,96 м; ширина 0,87 – 0,89 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко наклонен на юг. Горните крайници са изпънати покрай торса. Левият долен крайник е леко свит в колянната става, десният – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,33 м.	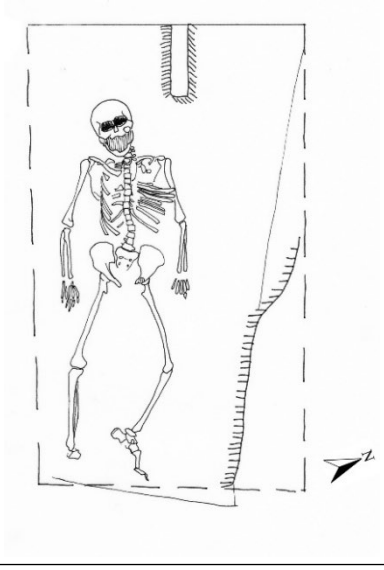	**Grave no 90 / sq. 9 Н** **Orientation**: W – E, 254˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation in northeastern part; length 1.96 m; width 0.87 – 0.89 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly tilted to the south. The upper limbs are stretched along the torso. The left lower limb is slightly flexed at the knee joint, whereas the right one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.33 m.

Гроб № 92 / кв. 9 В **Ориентация:** З – И, 240˚ **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 2,10 м; ширина 0,70 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,82 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,41 м.	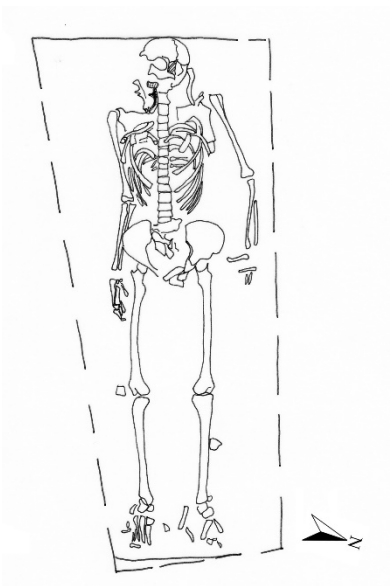	**Grave no 92 / sq. 9 B** **Orientation**: W – E, 240˚ **Burial structure**: trapezoid grave pit; length 2.10 m; width 0.70 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.82 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.41 m.
Гроб № 93 / кв. 11 А **Ориентация:** З – И, 240˚ **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна яма; дължина 1,57 м; ширина 0,54 – 0,48 м. **Покритие:** следи от дървени дъски; дължина 0,48 х 0,28 м; ширина 0,18 х 0,10 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,19 м.	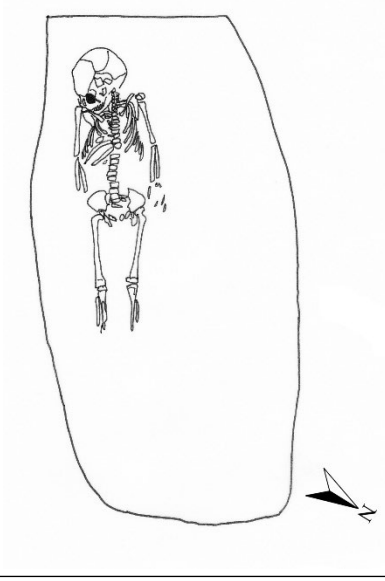	**Grave no 93 / sq. 11 A** **Orientation**: W – E, 240˚ **Burial structure**: grave pit with an irregular rectangular shape; length 1.57 m; width 0.54 – 0.48 m. **Cover:** remains of wooden planks; length 0.48 x 0.28 m; width 0.18 x 0.10 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.02 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.19 m.
Гроб № 94 / кв. 11 А **Ориентация:** З – И, 250˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, югозападната ѝ част попада под рампа; дължина 1,70 м; ширина 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,35 м.	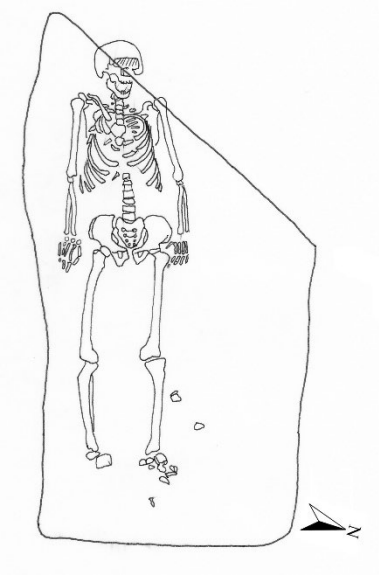	**Grave no 94 / sq. 11 A** **Orientation**: W – E, 250˚ **Burial structure**: rectangular grave pit, the SE section is situated under a ramp; length 1.70 m; width 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 95 / кв. 11 О **Ориентация:** З – И, 250˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от изток и север; дължина 2,02 м; ширина 0,98 – 0,81 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** нарушение до лява предмишница.	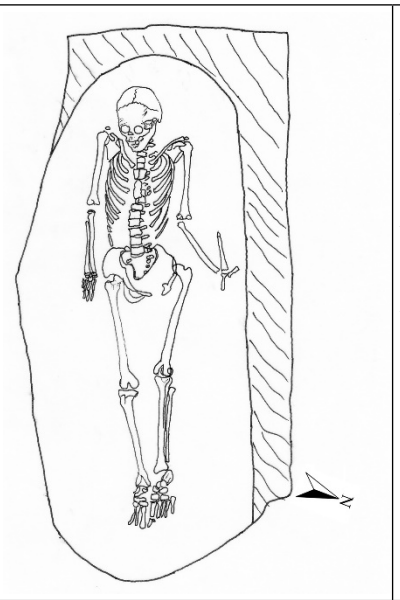	**Grave no 95 / sq. 11 O** **Orientation**: W – E, 250˚ **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and with an indentation at the eastern and northern side; length 2.02 m; width 0.98 – 0.81 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** disruption of the left forearm**.**
Гроб № 96 / кв. 11 П **Ориентация:** З – И, 20˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп и ниша; дължина 2,15 м; ширина 0,86 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** част от подбедрените кости и фалангите попадат в нишата. В горната южна част на ямата са разкрити кости от друг индивид. Непълен скелет.	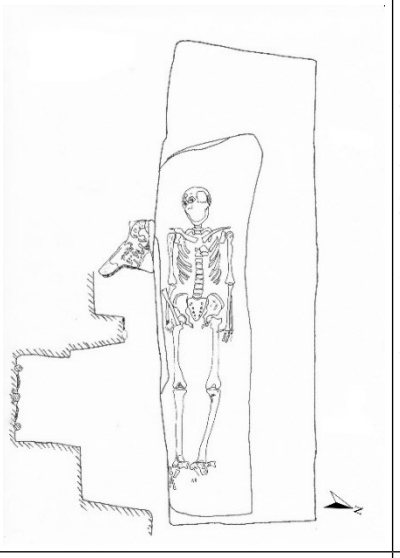	**Grave no 96 / sq. 11 П** **Orientation**: W – E, 20˚ **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation and a niche; length 2.15 m; width 0.86 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** some of the leg bones and phalanges are in the niche. Bones from another individual are found in the upper section of the pit. Incomplete skeleton**.**
Гроб № 97 & 98 / кв. 11 Н **Ориентация:** З – И, 268˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма с разширение в северозападния ъгъл. Ъглите на ямата са заоблени, а разширението е с форма на трапец; дължина 2,14 м; ширина 1,03 – 0,58 м. **Положение на скелета: 1)** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници; **2)** положен по гръб в южната половина на гробната яма, южно от скелет № 1, с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета: 1)** дължина 0,73 м; ширина таз 0,14 м; ширина рамене 0,19 м; **2)** дължина 1,63 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,40 м. **Особености:** двоен гроб.	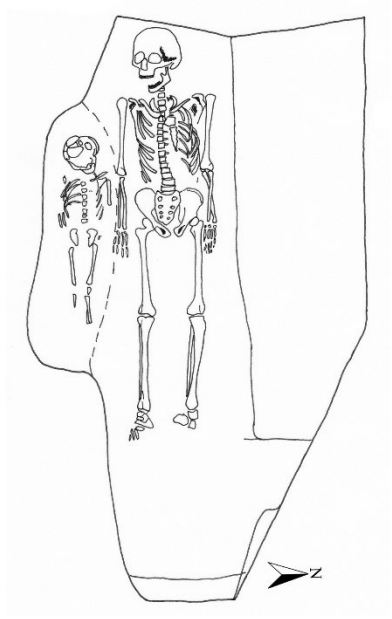	**Grave no 97 & 98 / sq. 11 H** **Orientation**: W – E, 268˚ **Burial structure**: grave pit with irregular shape and with an expansion in the SE corner. The corners of the pit are rounded; the expansion has a trapezoid shape; length 2.14 m; width 1.03 – 0.58 m. **Position of the skeleton: 1)** laid on its back in the southern half of the grave pit with stretched upper and lower limbs. **2)** laid on its back in the southern half of the grave pit, to the south from skeleton № 1, with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton: 1)** length 0.73 m; width pelvis 0.14 m; width shoulders 0.19 m; **2)** length 1.63 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.40 m. **Characteristics:** double burial.

Гроб № 99 / кв. 11 Н **Ориентация:** З – И, 263˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с неправилно оформени дълги страни; дължина 2,30 м; ширина 0,92 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните крайници са изпънати. Левият долен крайник е леко свит в колянната става, десният – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,81 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,39 м.	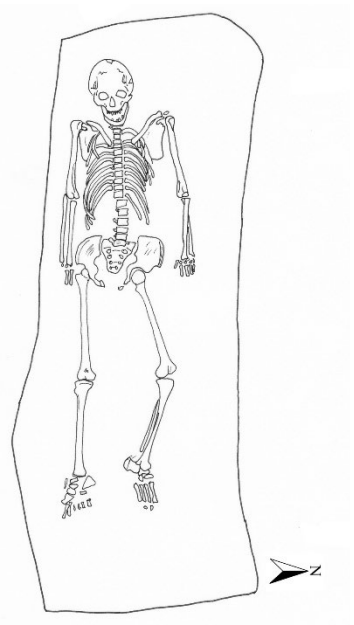	**Grave no 99 / sq. 11 H** **Orientation**: W – E, 263˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with irregularly shaped long sides; length 2.30 m; width 0.92 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The mandible is leaned on the chest. The upper limbs are stretched. The left lower limb is slightly flexed at the knee joint; the right lower limb is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.81 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.39 m.
Гроб № 100 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,32 м; ширина 0,96 – 0,92 м. **Покритие:** останки от дървено покритие (2 бр. дъски) в горната част на скелета – при гръдния кош и черепа. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,37 м.	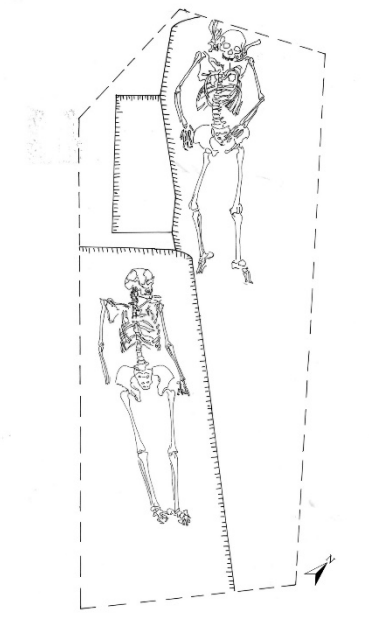	**Grave no 100 / sq. 9 O** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.32 m; width 0.96 – 0.92 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 101 / кв. 11 П / 11 К **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 1,77 м; ширина 0,83 – 0,81 м. **Покритие:** останки от дървени дъски в западната и централната половина на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,46 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,36 м.	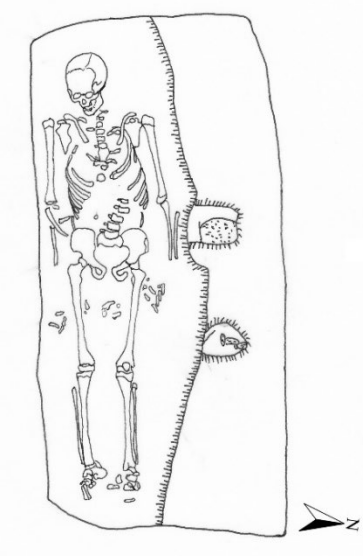	**Grave no 101 / sq. 11 П / 11 K** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation on the northern side; length 1.77 m; width 0.83 – 0.81 m. **Cover:** remains of wooden planks were detected in the western and central section of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.46 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 102 / кв. 11 З **Ориентация:** З – И, 290° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с два отстъпа; дължина 1,50 м; ширина 0,88 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,77 м; ширина таз 0,15 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** костите са в лошо състояние**.**	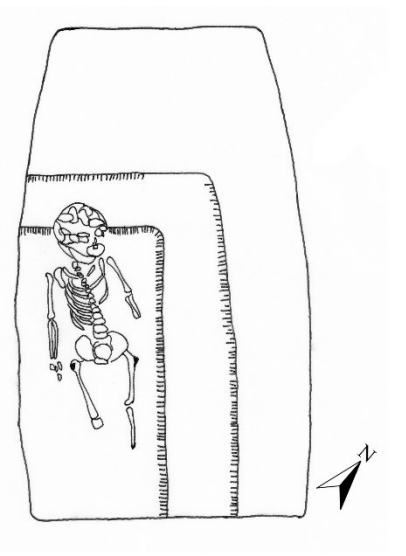	**Grave no 102 / sq. 11 З** **Orientation**: W – E, 290° **Burial structure:** rectangular grave pit with two indentations; length 1.50 m; width 0.88 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.77 m; width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.20 m **Characteristics:** the bones are in poor condition.
Гроб № 103 / кв. 9 Т **Ориентация:** З – И, 245° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,61 м; ширина 1,00 – 0,85 м. **Покритие:** регистрирани останки от дървени дъски. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	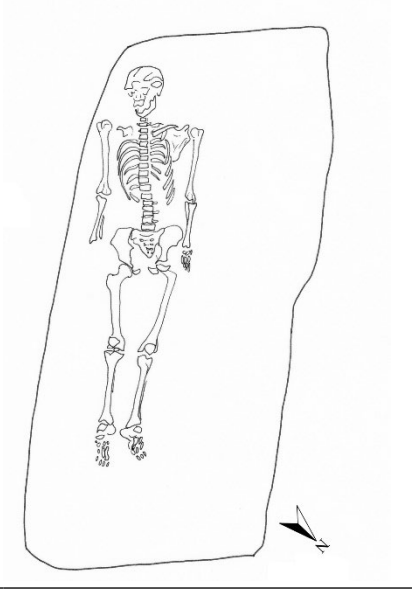	**Grave no 103 / sq. 9 T** **Orientation**: W – E, 245° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.61 m; width 1.00 – 0.85 m. **Cover:** remains of wooden planks were registered. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 104 / кв. 7 У **Ориентация:** З – И, 245° **Гробно съоръжение:** нарушена от гроб № 116 гробна яма. **Покритие:** данни за дървено покритие около черепа. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север, мандибулата опира в лява раменна кост. Горните крайници са изпънати покрай торса. Липсват фрагменти от кости на долните крайници. **Размери на скелета:** ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** нарушен гроб.	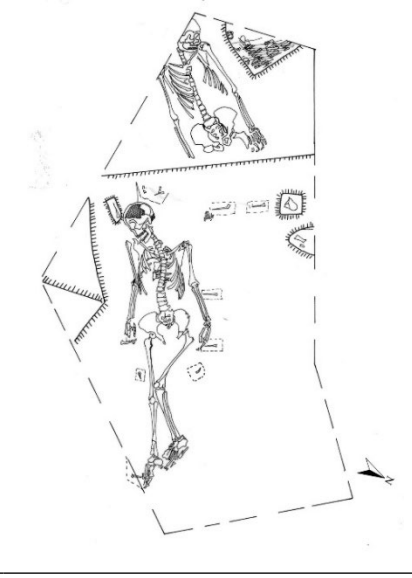	**Grave no 104 / sq. 7 У** **Orientation**: W – E, 245° **Burial structure:** grave pit is disrupted by Grave no116 **Cover:** remains of a wooden cover in the skull area. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north, the mandible leans on the left humerus. The upper limbs are stretched along the torso. Fragments from the lower limbs are missing. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** disturbed grave.

Гроб № 105 / кв. 11 З **Ориентация:** З – И, 244° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,05 м; ширина 0,61 м. **Покритие:** останки от дървени дъски върху долните крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Не личи положението на черепа и горните крайници. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** не могат да бъдат определени поради разместване на костите.	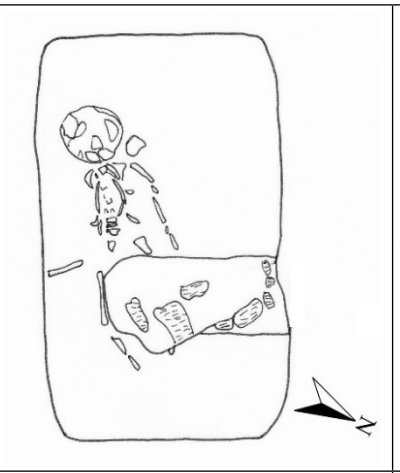	**Grave no 105 / sq. 11 З** **Orientation**: W – E, 244° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.05 m; width 0.61 m. **Cover:** remain of wooden planks on top of the lower limbs. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. Undetermined placement of the skull and upper limbs. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** couldn't be determined as the bones are not in anatomical order.
Гроб № 106 / кв. 11 О **Ориентация:** З – И, 255° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,20 м; ширина 0,89 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните крайници са изпънати покрай торса. Десният долен крайник е изпънат, левият леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,20 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,27 м.	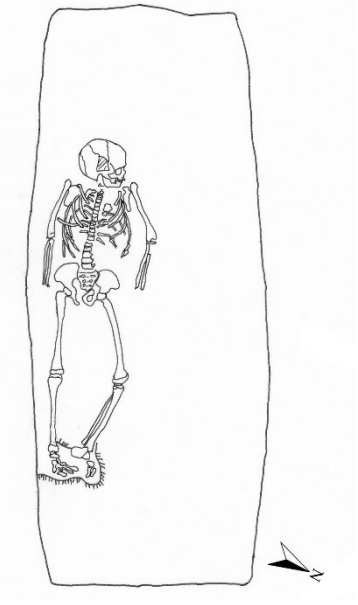	**Grave no 106 / sq. 11 О** **Orientation**: W – E, 255° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.20 m; width 0.95 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is stretched, whereas the left one is slightly flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.20 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 107 / кв. 11 У **Ориентация:** З – И, 266° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от изток; дължина 1,70 м; ширина 0,92 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е нарушен и не личи положението му. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,91 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,22 м.	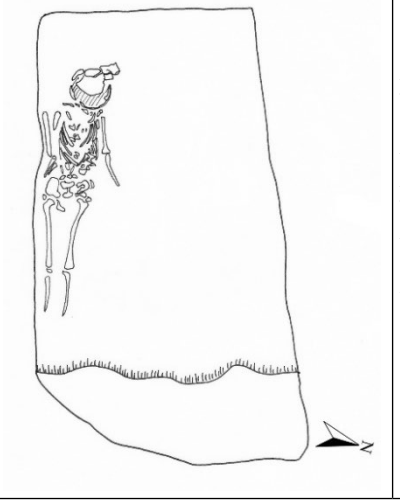	**Grave no 107 / sq. 11 У** **Orientation**: W – E, 266° **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation in the east; length 1.70 m; width 0.92 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is impaired and its location couldn't be determined. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.91 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 108 / кв. 11 У **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** квадратна гробна яма; дължина 0,87 м; ширина 0,72 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Левият горен крайник е изпънат. Положението на останалите крайници не личи. Липсват дисталните части на долните крайници. **Размери на скелета:** ширина таз 0,15 м; ширина рамене 0,15 м.	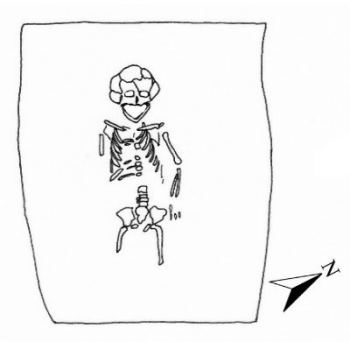	**Grave no 108 / sq. 11 У** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: quadratic grave pit; length 0.87 m; width 0.72 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The left upper limb is stretched. The placement of the remaining limbs couldn't be determined. The distal parts of the lower limbs are missing. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.15 m.
Гроб № 109 / кв. 13 В **Ориентация:** З – И, 240° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,28 м; ширина 1,30 – 1,20 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,40 м.	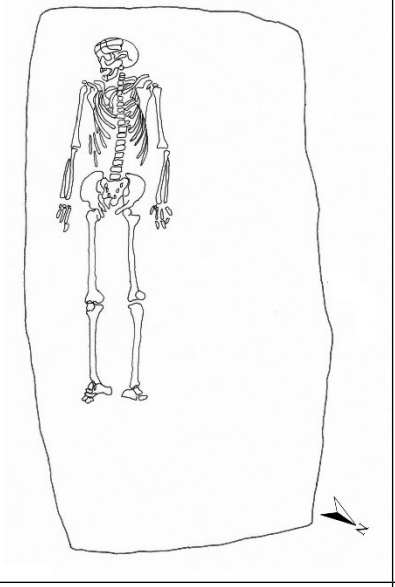	**Grave no 109 / sq. 13 В** **Orientation**: W – E, 240° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.28 m; width 1.30 – 1.20 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.40 m.
Гроб № 111 / кв. 13 В **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,95 м; ширина 1,05 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните крайници са изпънати. Долните са извити на юг и леко свити в коленните стави. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,39 м.	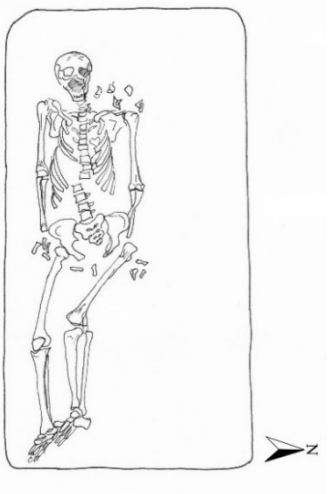	**Grave no 111 / sq. 13 В** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.95 m; width 1.05 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper limbs are stretched. The lower limbs are slightly turned to the south and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.47 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.39 m.

Гроб № 112 / кв. 10 К **Ориентация:** З – И, 250° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,43 м; ширина 0,80 – 0,77 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в горната половина. Горните крайници са под тазовите кости. Долните са свити в колянната става и положени на дясната страна (на юг). **Размери на скелета:** ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** скелетът е в неестествено свито положение.	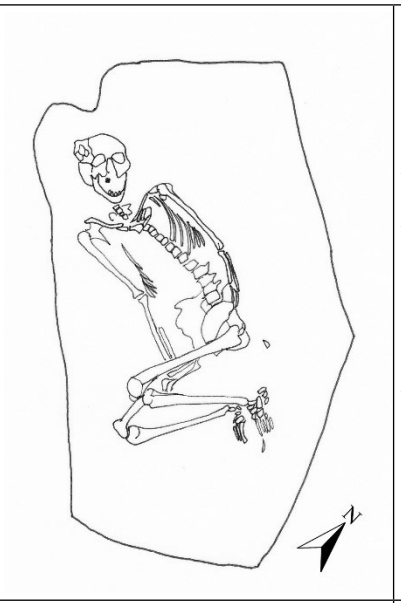	**Grave no 112 / sq. 10 K** **Orientation**: W – E, 250° **Burial structure:** grave pit with irregular shape; length 1.43 m; width 0.80 – 0.77 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the upper half of the grave pit. The upper limbs are beneath the pelvis bones. The lower limbs are flexed at the knee joints and placed on the right side (to the south). **Size of the skeleton:** width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** the skeleton is in an unnaturally contracted position.
Гроб № 114 / кв.11 Т **Ориентация:** З – И, 254° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,36 м; ширина 0,97 – 0,92 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,37 м; ширина рамене 0,42 м.	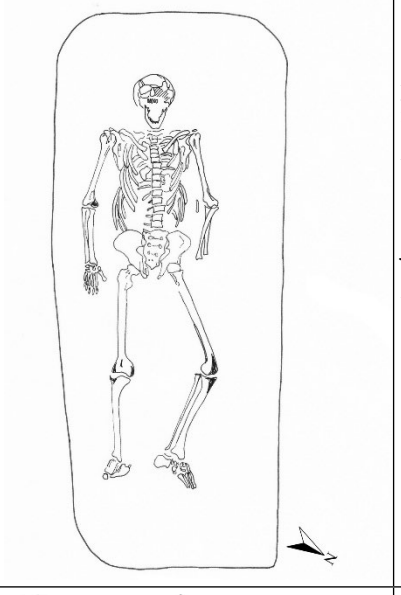	**Grave no 114 / sq. 11 T** **Orientation**: W – E, 254° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 2.36 m; width 0.97 – 0.92 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is slightly flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.37 m; width shoulders 0.42 m.
Гроб № 116 / кв. 7 У **Ориентация:** З – И, 255° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма. В пълнежа на ямата са регистрирани въглени; дължина 2,02 м; ширина 1,29 – 0,98 м. **Покритие:** останки от дървена конструкция, вероятно ограждащи дъски или ковчег. Запазени са множество гвоздеи *in situ.* **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са изпънати покрай торса. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става и обърнат към десния. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,40 м.	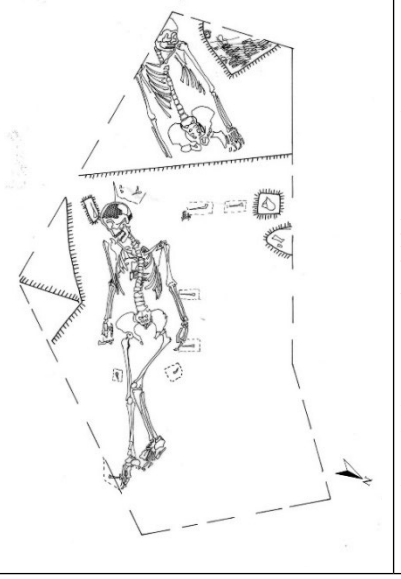	**Grave no 116 / sq. 7 У** **Orientation**: W – E, 255° **Burial structure**: grave pit with irregular shape. Remains of charcoals were detected in the filling of the pit; length 2.02 m; width 1.29 – 0.98 m. **Cover:** remains of wooden construction, likely from the enclosing planks of a coffin. Many nails were preserved *in situ*. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull was turned to the south. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is stretched, whereas the left one is flexed at the knee joint and turned to the right one. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.40 m.

Гроб № 117 / кв. 10 Л **Ориентация:** З – И, 265° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 2,25 м; ширина 1,25 – 1,15 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,38 м.	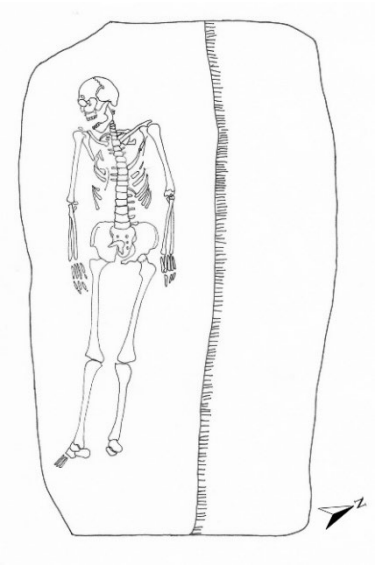	**Grave no 117 / sq. 10 Л** **Orientation**: W – E, 265° **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation at the northern side; length 2.25 m; width 1.25 – 1.15 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern part of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 118 / кв. 9 Б **Ориентация:** З – И, 240° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,56 м; ширина 0,69 – 0,62 м. **Покритие:** регистрирани дървени дъски и камъни **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е силно извит на юг. От посткраниалния скелет запазени *in situ* са единствено костите на десния долен крайник. Той е изпънат на гръбната си страна. **Размери на скелета:** дължина 0,95 м. **Особености:** вторични културни нарушения на по-голямата част от скелета. Разбъркани ребра, тазови кости, фаланги и прешлени.		**Grave no 118 / sq. 9 Б** **Orientation**: W – E, 240° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.56 m; width 0.69 – 0.62 m. **Cover:** wooden planks and stones were registered. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is strongly flexed to the south. Only bones of the right lower limb from the postcranial skeleton are preserved *in situ*. It is stretched on its posterior side. **Size of the skeleton:** length 0.95 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of larger portions of the body. The ribs, pelvic bones, phalanges and vertebrae were mixed.
Гроб № 119 / 13 Т / 13 У **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,20 м; ширина 0,54 – 0,52 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,87 м; ширина таз 0,16 м.	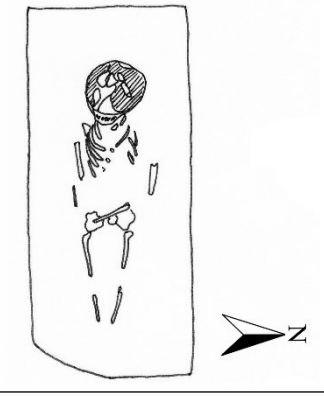	**Grave no 119 / 13 Т / 13 У** **Orientation**: W – E **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.20 m; width 0.54 – 0.52 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 0.87 m; width pelvis 0.16 m.

Гроб № 122 / кв. 11 Л **Ориентация:** З – И, 262° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, маркирана с камък; дължина 1,22 м; ширина 0,86 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,82 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,23 м.	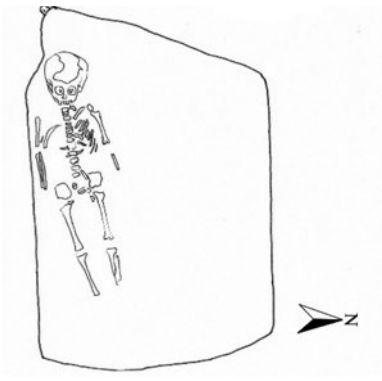	**Grave no 122 / sq. 11 Л** **Orientation**: W – E, 262° **Burial structure**: rectangular grave pit, marked with stone; length 1.22 m; width 0.86 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 0.82 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 125 / кв. 9 М / 9 Н **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** неоформена гробна яма. **Положение на скелета:** вторични културни нарушения на скелета – преместена ключица, долна челюст се открива под тазови кости, вероятно черепът също е преместен на раменна кост. Позата предполага тяло по гръб със свити долни крайници към гръдния кош, възможно положено свито, обвито в нетрайна материя. **Размери на скелета:** дължина 0,50 м. **Особености:** дете в неанатомичен порядък.	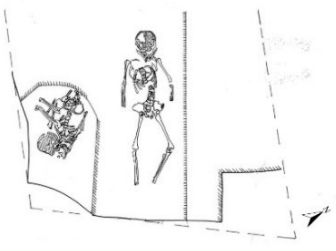	**Grave no 125 / sq. 9 M / 9 H** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: shapeless grave pit. **Position of the skeleton:** secondary cultural disruption of the skeleton – displaced clavicle, lower jaw was found beneath the pelvis, presumably the skull was relocated to the humerus as well. The posture suggests body laid on its back with lower limbs flexed to the chest. Possibly laid crouched and wrapped in some kind of organic material. **Size of the skeleton:** length 0.50 m. **Characteristics:** infant with bones in non-anatomical order.
Гроб № 128 / кв. 13 К **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,10 м; ширина 1,00 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият леко свит в лакътната става. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,39 м.	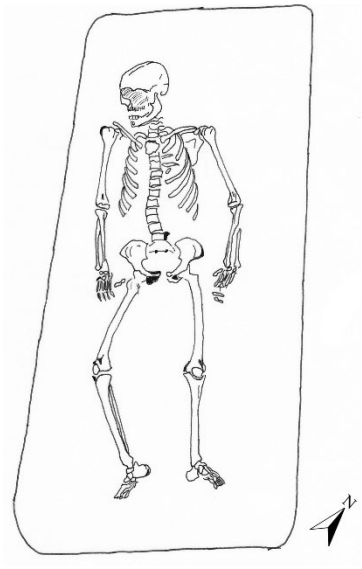	**Grave no 128 / sq. 13 K** **Orientation**: W – E, 280° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 2.10 m; width 1.00 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The right upper limb is stretched, while the left one is flexed at the elbow joint. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint; the left is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.39 m.

Гроб № 129 / кв. 7 Р **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,83 м; ширина 0,96 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко обърнат на юг. Мандибулата опира в гръдната кост. Десният горен крайник е разместен като кости на китката се разкриват в анатомичен порядък върху лявото рамо. Това реконструира първоначалната позиция на ръката като свита в лакътна става и положена на ляво рамо. Левият горен крайник е слабо свит в лакътна става и кости на китката се разкриват върху тазовите кости. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,42 м. **Особености:** вторично нарушение. Желязна халка върху лява раменна кост.	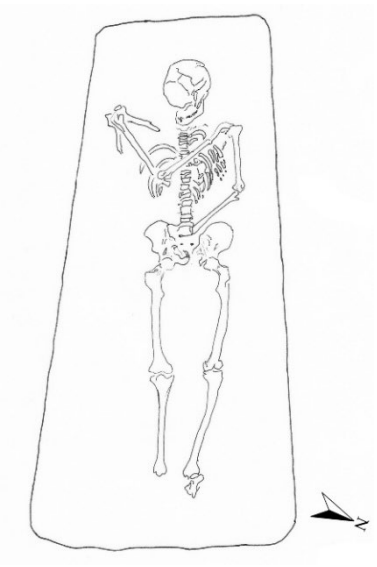	**Grave no 129 / sq. 7 P** **Orientation**: W – E, 280° **Burial structure**: trapezoid grave pit with rounded corners; length 1.83 m; width 0.96 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly turned to the south. The mandible leans on the chest. The right upper limb is displaced, bones of the right hand are in anatomical order on the left shoulder, which gives reason to reconstruct the original position of the hand flexed in the elbow and placed on the left shoulder. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint with hand bones on the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.42 m. **Characteristics:** secondary disturbance. Iron ring on the left humerus.
Гроб № 130 / кв. 7 Р **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли. Маркирана с камък от запад; дължина 1,74 м; ширина 0,78 – 0,76 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат с лицевия дял надолу. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на корема. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,31 м.	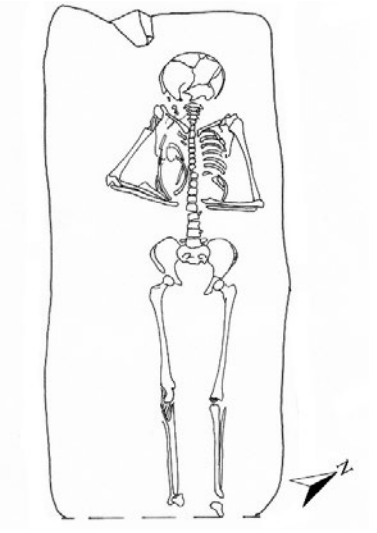	**Grave no 130 / sq. 7 P** **Orientation**: W – E, 286° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners. Marked with stones to the west; length 1.74 m; width 0.78 – 0.76m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned face down. The upper limbs are flexed at the elbows and placed on the abdominal area. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 131 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И, 284° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,32 м; ширина 0,96 – 0,92 м. **Покритие:** останки от дървено покритие (2 бр. дъски) в горната част на скелета – при гръдния кош и черепа. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,37 м.	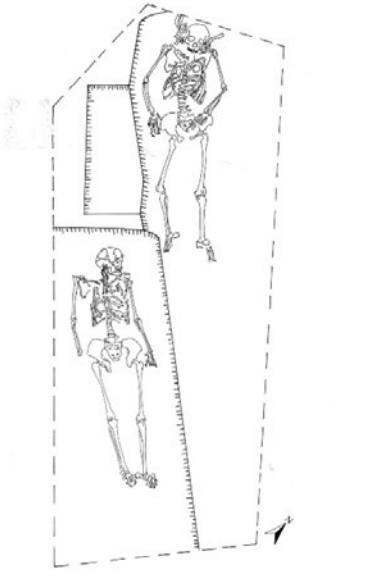	**Grave no 131 / sq. 9 O** **Orientation**: W – E, 284° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 2.23 m; width 0.96 – 0.92 m. **Cover**: remains of a wooden cover (2x wooden planks) in the upper part of the skeleton – by the chest and the skull. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 132 / кв. 9 Л **Ориентация:** З – И, 246° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,65 м; ширина 0,70 – 0,52 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Десният горен крайник е изпънат, левият леко свит в лакътната става. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,30 м.	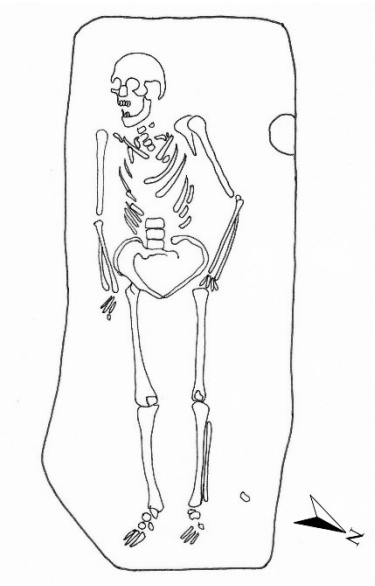	**Grave no 132 / sq. 9 Л** **Orientation**: W – E, 246° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.65 m; width 0.70 – 0.52 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The right upper limb is stretched; the left one is slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 133 / кв. 9 Л **Ориентация:** З – И, 288° **Гробно съоръжение:** четириъгълна яма; дължина 0,63 м; ширина 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – свит в колянна става. **Размери на скелета:** обща дължина 0,57 м; ширина таз 0,11 м; ширина рамене 0,14 м. **Особености:** костите не са добре запазени.	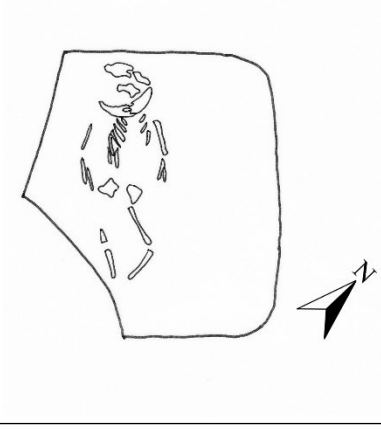	**Grave no 133 / sq. 9 Л** **Orientation**: W – E, 288° **Burial structure:** quadrangular grave pit; length 0.63 m; width 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched, while the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** overall length 0.57 m; width pelvis 0.11 m; width shoulders 0.14 m. **Characteristics:** poorly preserved bones.
Гроб № 135 / кв. 7 С **Ориентация:** З – И, 248° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,26 м; ширина 1,22 – 0,51 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът липсва. Десният горен крайник е изпънат, левият – леко свит в лакътната става. Долният десен крайник е свит в колянна става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** зап. дължина 0,65 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,15 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета – при череп, който липсва.	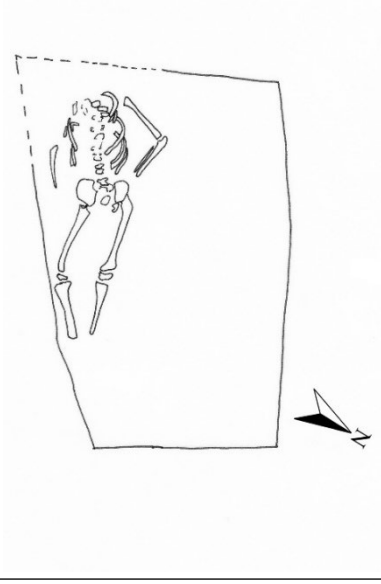	**Grave no 135 / sq. 7 C** **Orientation**: W – E, 248° **Burial structure**: trapezoid grave pit; length 1.26 m; width 1.22 – 0.51 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is missing. The right upper limb is stretched; the left is flexed at the elbow joint. The right lower limb is flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** preserved length 0.65 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.15 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of the skeleton – skull is missing.

Гроб № 136 / кв. 9 Г / 7 У **Ориентация:** З – И, 269° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли. Маркиращи ямата камъни от север и юг; дължина 2,01 м; ширина 1,08 – 1,06 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият – леко свит в лакътната става и положен върху проксималната част на лявата бедрена кост. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** голям плочест камък върху тазовите кости.	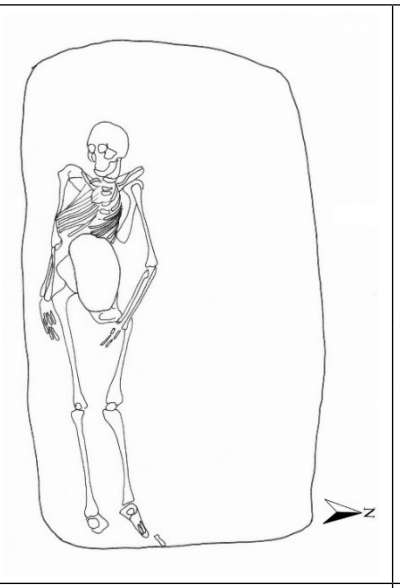	**Grave no 136 / sq. 9 Г / 7 У** **Orientation**: W – E, 269° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners. Stones are marking the pit to the north and south; length 2.01 m; width 1.08 – 1.06 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly turned to the south. The right upper limb is stretched; the left is flexed at the elbow joint and placed on the proximal left femur. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** large tile stone over the pelvic bones.
Гроб № 137 / кв. 12 М **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 2,25 м; ширина 1,08 – 1,04 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	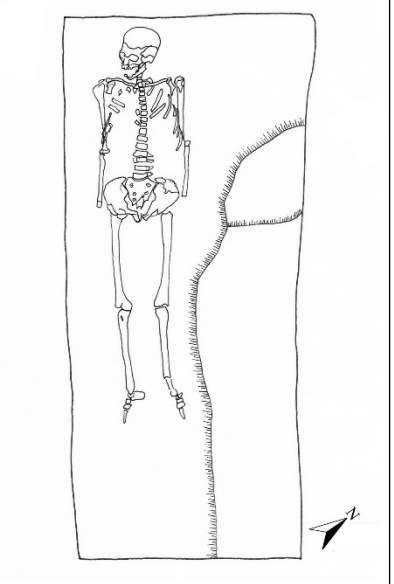	**Grave no 137 / sq. 12 M** **Orientation**: W – E, 280° **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation on the northern side; length 2.25 m; width 1.08 – 1.04 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 139 / кв. 12 М **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** недобре оформена гробна яма; дължина 1,40 – 1,70 м; ширина 1,70 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на корема. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,30 м.	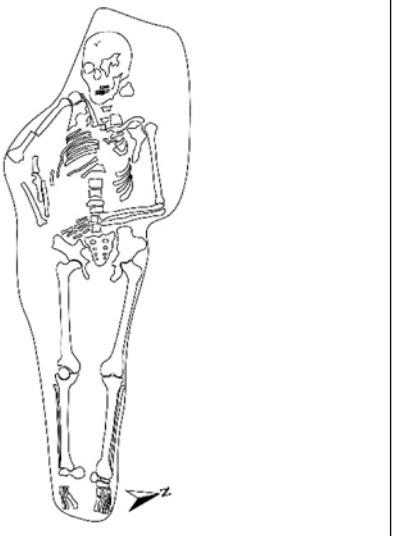	**Grave no 139 / sq. 12 M** **Orientation**: W – E **Burial structure**: shapeless grave pit; length 1.40 – 1.70 m; width 1.70 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are flexed at the elbows and placed on the abdominal area. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.30 m.

Гроб № 140 / кв. 12 Г **Ориентация:** З – И, 242° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,96 м; ширина 0,82 – 0,79 м. **Покритие:** останки от дървена конструкция в югозападния ъгъл на ямата **Положение на скелета:** положен по гръб. Десният горен крайник е изпънат, левият – свит в лакътната става и положен на гърдите. Долните крайници са леко свити в колянната става и обърнати на север. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,31 м.	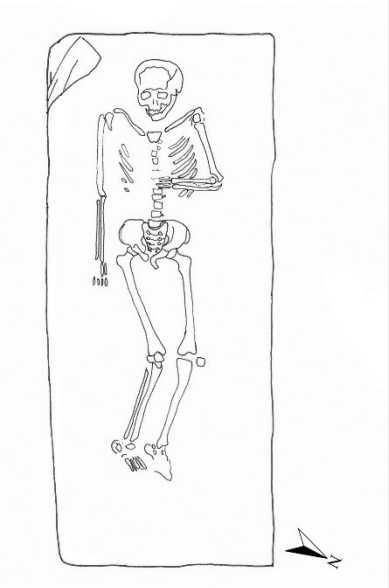	**Grave no 140 / sq. 12 Г** **Orientation**: W – E, 242° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.96 m; width 0.82 – 0.79 m. **Cover:** remains of wooden structure in the SE corner of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The right upper limb is stretched; the left is flexed at the elbow joint and placed on the chest. The lower limbs are slightly flexed at the knee joint and turned to the north. **Size of the skeleton:** length 1.56 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 145 / кв. 9 Б / 9 Ж **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп в северната страна; дължина 1,32 – 1,38 м; ширина 0,80 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,15 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	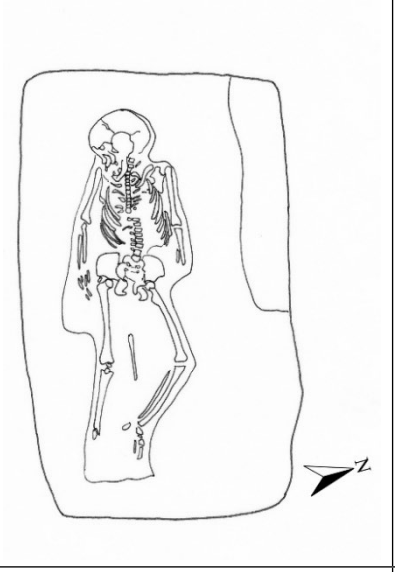	**Grave no 145 / sq. 9 Б / 9 Ж** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation on the northern side; length 1.32 – 1.38 m; width 0.80 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans on the right humerus. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.15 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 150 / кв. 10 К **Ориентация:** З – И, 272° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна овална форма; дължина 2,10 м; ширина 1,11 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е силно фрагментиран. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Долните крайници са леко свити в коленните стави. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** следи от обмазка в югозападната част на гробната яма.	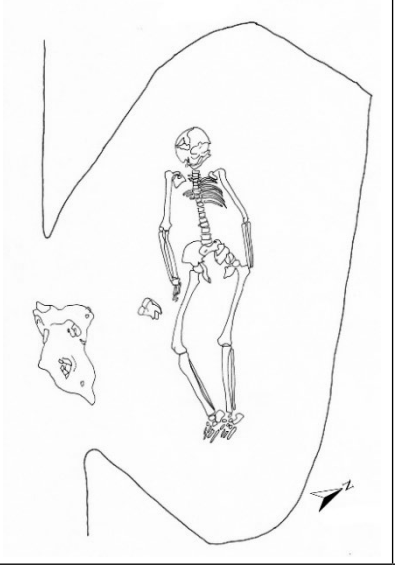	**Grave no 150 / sq. 10 К** **Orientation**: W – E, 272° **Burial structure**: grave pit with irregular oval shape; length 2.10 m; width 1.11 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is strongly fragmented. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are slightly flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.20 m. **Characteristics:** remains of coating in the southwestern part of the grave pit.

Гроб № 151 / кв. 11 П **Ориентация:** З – И, 252° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,05 м; ширина 0,70 – 0,45 м. **Положение на скелета:** положен по гръб с видимо изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,85 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** силно деструктурирани кости на дете. При костите е открит бронзов пръстен.	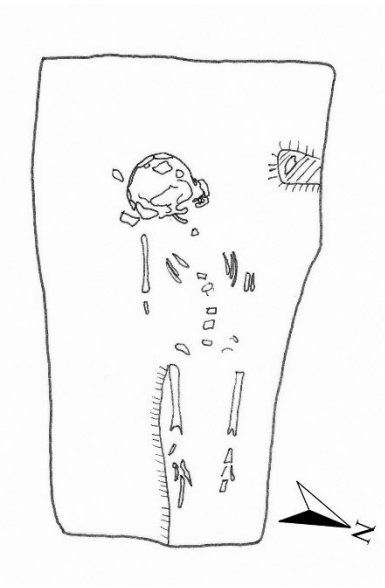	**Grave no 151 / sq. 11 П** **Orientation**: W – E, 252° **Burial structure**: trapezoid grave pit; length 1.05 m; width 0.70 – 0.45 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with visibly stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton**: length 0.85 m; width shoulders 0.20 m. **Characteristics:** highly decayed child bones. A bronze ring was found among the bones.
Гроб № 153 / кв. 10 З **Ориентация:** З – И, 288° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп от север; дължина 1,40 м; ширина 1,00 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият – леко свит в лакътната става. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,10 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,24 м.	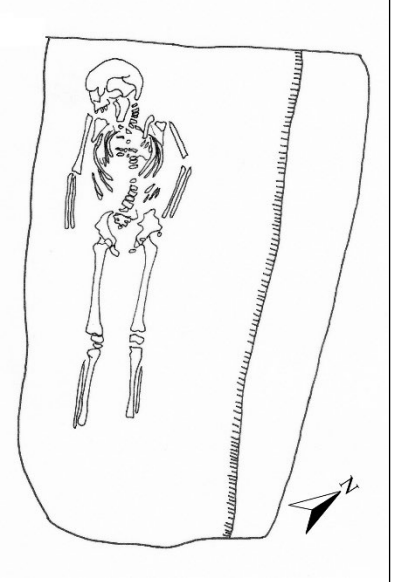	**Grave no 153 / sq. 10 З** **Orientation**: W – E, 288° **Burial structure**: trapezoid grave pit with an indentation to the north; length 1.40 m; width 1.00 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.10 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 155 / кв. 13 Е **Ориентация:** З – И, 285° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,28 м; ширина 0,90 – 0,83 м. **Покритие:** регистрирано дървено покритие на три места в ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е изместен. Ребрата са разбъркани. Левият горен крайник е разместен. Десният е изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** ширина таз 0,21 м; **Особености:** вторични културни нарушения на скелета – преместен череп, разбъркани ребра, разместен ляв горен крайник.	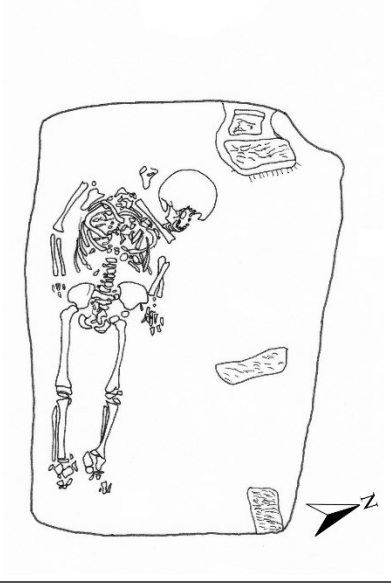	**Grave no 155 / sq. 13 E** **Orientation**: W – E, 285° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.28 m; width 0.90 – 0.83 m. **Cover:** registered wooden cover in three places of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skill is displaced. The ribs are mixed. The left upper limb is displaced; the right one – stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.21 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbance of the skeleton – moved skull, mixed ribs, displaced left upper limb.

Гроб № 156 / кв. 11 В **Ориентация:** З – И, 240° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,85 м; ширина 0,84 – 0,80 м. **Покритие:** регистрирано е дървено покритие между долните крайници и върху тях. **Положение на скелета:** положен по гръб. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият е леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** обица – отдясно на черепа.	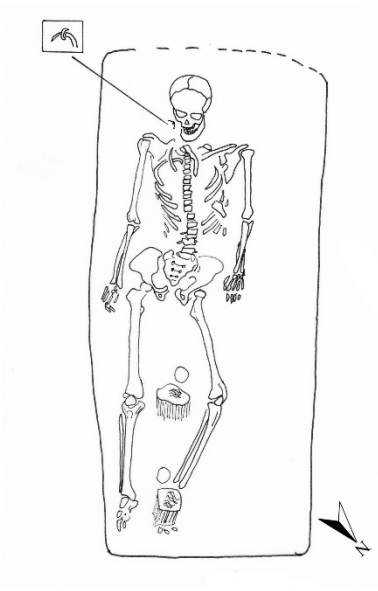	**Grave no 156 / sq. 11 B** **Orientation**: W – E, 240° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.85 m; width 0.84 – 0.80 m. **Cover:** wooden cover between and on top of the lower limbs was registered **Position of the skeleton:** laid on its back. The mandible leans on the chest. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** earring – to the right from the skull.
Гроб № 157 / кв. 11 Ж **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,25 м; ширина 0,70 м. **Покритие:** регистрирано дървено покритие. Фрагменти от дърво са открити в областта на гръдния кош и ляв горен крайник. **Положение на скелета:** положен по гръб. Разместени кости на ляв горен крайник, таз и ляв долен крайник. Черепът е в неестествена позиция. **Размери на скелета:** дължина 0,92 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета – в лумбалния отдел, таз и бедрена област. Позата предполага тяло по гръб със слабо свити долни крайници.	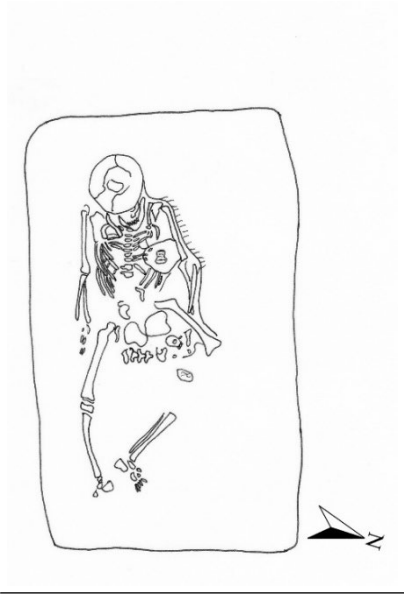	**Grave no 157 / sq. 11 Ж** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.25 m; width 0.40 m. **Cover:** wooden cover was registered. Fragments of wood were discovered in the area of the ribcage and left lower limb. **Position of the skeleton:** laid on its back. Displaced bones of the left upper limb, pelvis, left lower limb. The skull is in unnatural position. **Size of the skeleton:** length 0.92 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics**: secondary cultural disturbance – lumbar, pelvis and tight area. The posture suggests that the body was laid on its back with lower limbs slightly flexed.
Гроб № 158 / кв. 11 З **Ориентация:** З – И, 270° **Гробно съоръжение:** яма с почти квадратна форма; дължина 1,10; ширина 0,85 – 0,80 м. **Покритие:** регистрирано дървено покритие – дъски по цялата повърхност на гробната яма с размери: ширина 0,16 – 0,17 м; запазена дължина – 0,62 м, запазена ширина – 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,94 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,23 м. **Особености:** скелетът е изцяло покрит с дървените дъски.	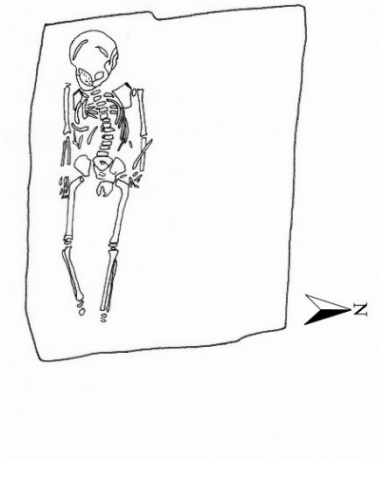	**Grave no 158 / sq. 11 З** **Orientation**: W – E, 270° **Burial structure**: grave pit with almost quadratic shape; length 1.10 m; width 0.85 0.80 m. **Cover:** registered wooden cover – planks on the whole surface of the grave pit with measurements: width: 0.16 – 0.17 m; preserved length 0.62 m; preserved width: 0.93 m **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.94 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.23 m. **Characteristics:** the skeleton is completely covered in wooden planks.

Гроб № 159 / кв. 11 М **Ориентация:** З – И, 285° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,40 м; ширина 0,88 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е разместен. Десен горен крайник не е *in situ*. Ляв долен крайник е разместен. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета – в областта на шийния отдел на гръбначния стълб, ребра, кръстцова кост и дясна илиачна са преместени и деструктирани.	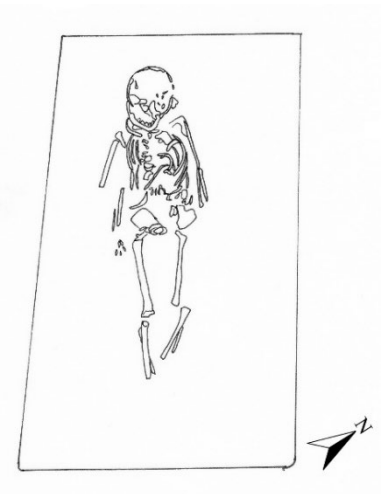	**Grave no 159 / sq. 11 M** **Orientation**: W – E, 285° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.40 m; width 0.88 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is displaced. The right upper limb is not *in situ*. The left lower limb is displaced. **Size of the skeleton:** length 1.00 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbance of the body – in the area of the cervical section of the spine, ribs, sacrum bone and right iliac bone are dislocated and decayed.
Гроб № 160 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 285° **Гробно съоръжение:** неоформена гробна яма с отстъп от север; дължина 1,86 м; ширина 0,70 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,35 м.		**Grave no 160 / sq. 9 P** **Orientation**: W – E, 285° **Burial structure**: grave pit with irregular shape with an indentation to the north; length 1.86 m; width 0.70 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint; the left one– stretched. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 164 / кв. 13 З **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с ниша от юг; дължина 1,80 м; ширина 1,30 – 1,12 м. **Покритие:** регистрирано дървено покритие върху горната половина от скелета. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,33 м.	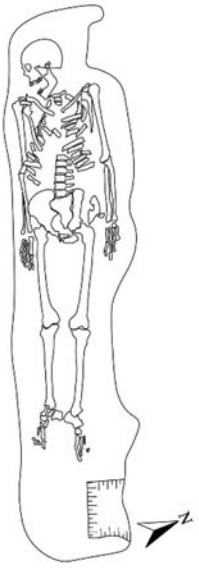	**Grave no 164 / sq. 13 З** **Orientation**: W – E, 280° **Burial structure**: rectangular grave pit with niche to the south; length 1.80 m; width 1.30 – 1.12 m. **Cover:** registered wooden cover over the upper half of the body. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.33 m.

Гроб № 168 / кв. 11 В **Ориентация:** И – З, 275° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,82 м; ширина 1,25 – 1,22 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е наклонен на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,30 м.	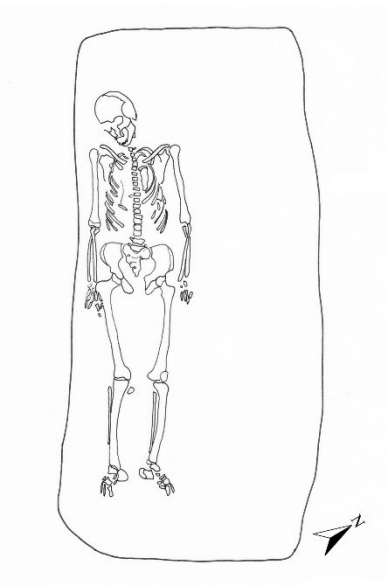	**Grave no 168 / sq. 11 B** **Orientation**: E-W, 275° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.82 m; width 1.25 – 1.22 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is tilted to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 171 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 265° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъпи от запад и изток; дължина 1,48 м; ширина 0,56 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. **Размери на скелета:** дължина 1,22 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета в областта на гръдния кош, гръбначния стълб, лява лопатка, които се откриват до северната стена на гробната яма, силно вляво от останалите кости на скелета.	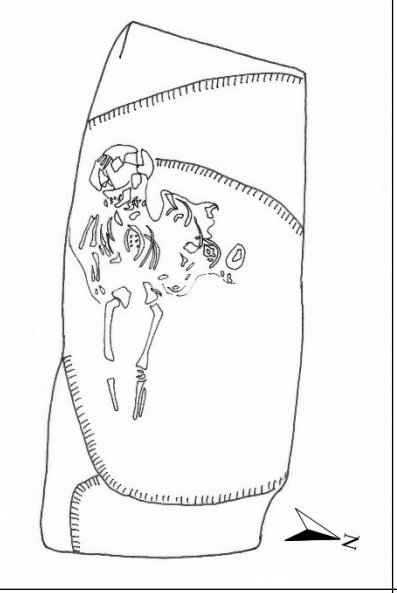	**Grave no 171 / sq. 9 P** **Orientation**: W – E, 265° **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation to the west and east; length 1.48 m; width 0.56 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. **Size of the skeleton:** length 1.22 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances on the skeleton in the area of the chest, spine and left scapula which are found next to the northern wall of the grave pit, strongly to the left from the rest of the bones.
Гроб № 172 / 9 Л / 9 М **Ориентация:** З – И, 265° **Гробно съоръжение:** неоформена гробна яма, плитко вкопана **Положение на скелета:** небрежно депонирано тяло. **Размери на скелета:** ширина таз 0,25 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета.	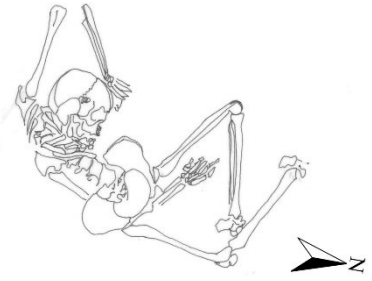	**Grave no 172 / sq. 9 Л / 9 M** **Orientation**: W – E, 265° **Burial structure:** shapeless grave pit, shallowly dug. **Position of the skeleton:** negligently deposited body. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.25 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of the body

Гроб № 174 / кв. 11 Л **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,57 м; ширина 0,67 – 0,69 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	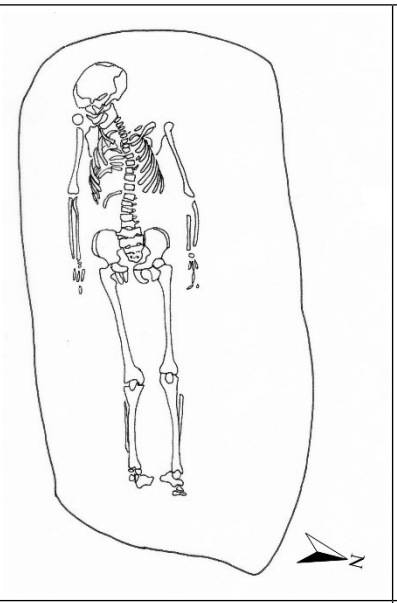	**Grave no 174 / sq. 11 Л** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.57 m; width 0.67 – 0.69 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 176 / кв. 11 М **Ориентация:** З – И, 254° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,52 м; ширина 0,64 – 0,68 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в северната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Левият горен крайник е леко свит в лакътната става. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,32 м; ширина таз 0,14 м; ширина рамене 0,16 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета в шийния и горната част на гръдния отдел на гръбначния стълб, откъдето са отнети прешлени от гръбначния стълб и съответните им ребра, които не се откриват в материала. При нарушението са преместени и дезартикулирани десните лакътна и лъчеви кости.	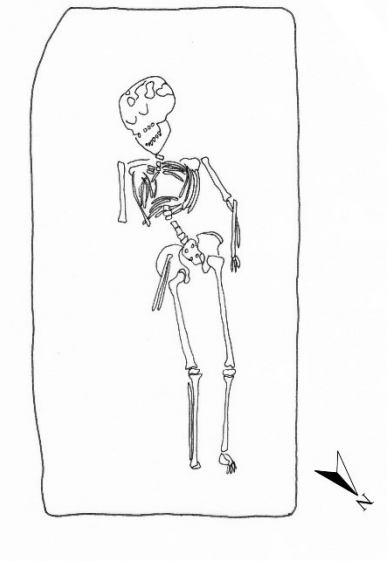	**Grave no 176 / sq. 11 M** **Orientation**: W – E, 254° **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.52 m; width 0.64 – 0.68 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the northern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.32 m; width pelvis 0.14 m; width shoulders 0.16 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of the body in the neck and upper part of the pectoral section of the spine, from which vertebrae and corresponding ribs were taken and are missing in the material, the right ulna and radius are displaced and disarticulated.

Гроб № 177 / кв. 9 Ж **Ориентация:** З – И, 250° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,78 м; ширина 0,70 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на север. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,24 м.	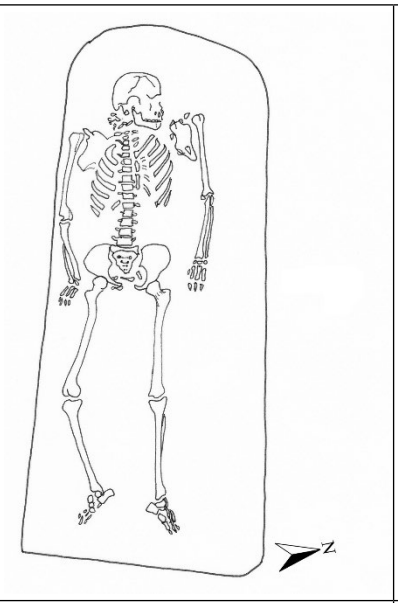	**Grave no 177 / sq. 9 Ж** **Orientation**: W – E, 250° **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.78 m; width 0.70 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper limbs are stretched. The right lower limb is flexed at the knee joint; the left one – stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 178 / кв. 9 П **Ориентация:** З – И, 258° **Гробно съоръжение:** неоформена гробна яма; дължина 1,65 м; ширина 0,58 – 0,62 м. **Покритие:** регистрирани фрагменти от дърво в южната част на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,23 м.	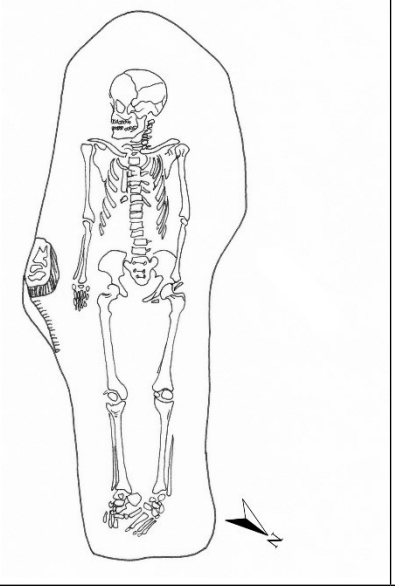	**Grave no 178 / sq. 9 П** **Orientation**: W – E, 258° **Burial structure**: shapeless grave pit; length 1.65 m; width 0.58 – 0.62 m. **Cover:** registered fragments of wood in the southern section of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull faces the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 179 / кв. 9 Л **Ориентация:** З – И, 260° **Гробно съоръжение:** не личи оформяне на гробна яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати, като десният долен крайник е леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,32 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,19 м.	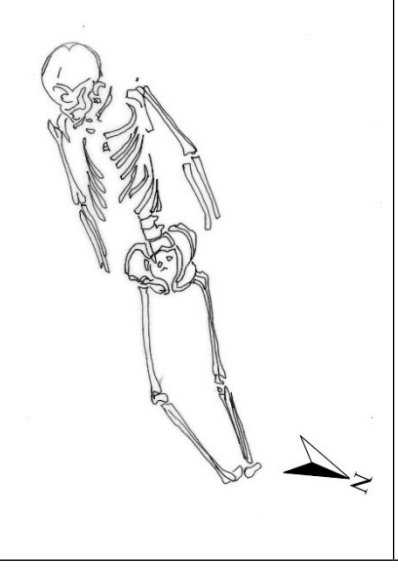	**Grave no 179 / sq. 9 Л** **Orientation**: W – E, 260° **Burial structure**: outline of the grave pit could not be determined. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched, whereas the right lower limb is slightly flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.32 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.19 m.

Гроб № 180 / кв. 10 Р **Ориентация:** З – И, 240˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна елипсовидна форма; дължина 1,48 м; ширина 0,75 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени върху таза. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,18 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,24 м. **Особености:** върху торса са поставени два камъка.	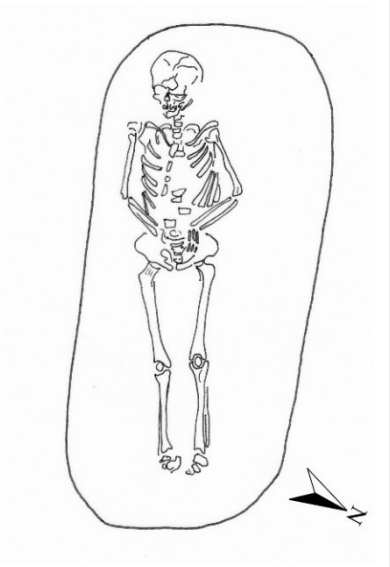	**Grave no 180 / sq. 10 P** **Orientation**: W – E, 240˚ **Burial structure**: grave pit with irregular eclipse shape; length 1.48 m; width 0.75 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are flexed at the elbow joint and placed on the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.18 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.24 m **Characteristics:** two stones were placed on top of the pelvis.
Гроб № 181 / кв. 9 В **Ориентация:** З – И, 271˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,00 м; ширина 0,95 – 0,55 м. **Покритие:** регистрирани фрагменти от дъски в северозападната част на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати. Костите на лява китка попадат под илиачна кост. Десният долен крайник е изпънат, при левия има нарушение. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** вторично нарушение на скелета в областта на лумбалния отдел на гръбначния стълб и ляв крак.	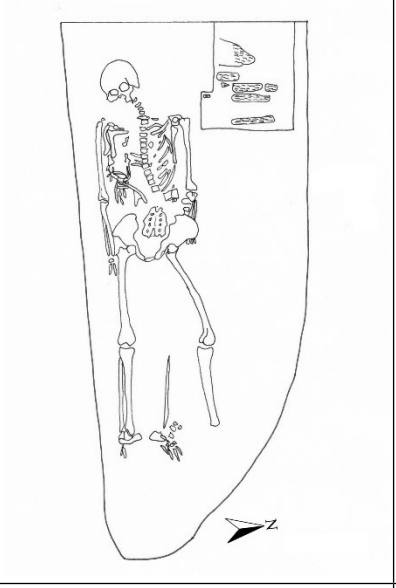	**Grave no 181 / sq. 9 B** **Orientation**: W – E, 271˚ **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape with rounded corners; length 2.00 m; width 0.95 – 0.55 m. **Cover:** registered fragments of wood in the SE section of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched. The left hand bones remain under the ilium. The right lower limb is stretched; the left one has a disturbance. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** secondary disturbances of the skeleton in the area of the lumbar section of the spine and left leg.
Гроб № 183 / кв. 12 М **Ориентация:** З – И, 268˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма с отстъп в източната част; дължина 2,25 м; ширина 0,96 – 0,77 м. **Покритие:** фрагменти от дърво в източната част на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	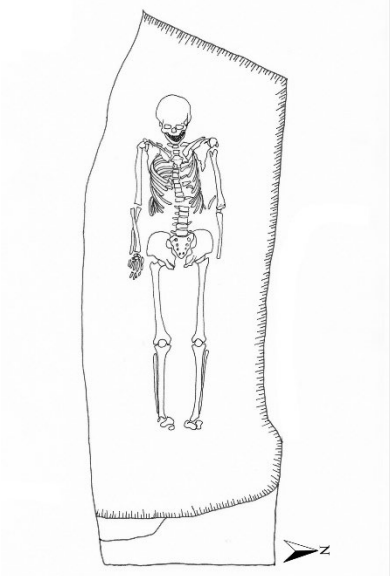	**Grave no 183 / sq. 12 M** **Orientation**: W – E, 268˚ **Burial structure**: grave pit with irregular rectangular shape and an indentation in the east side; length 2.25 m; width 0.96 – 0.77 m. **Cover:** fragments of wood in the east side of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m**.**

Гроб № 184 / кв. 13 Ж **Ориентация:** З – И, 254˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,92 м; ширина 0,70 – 0,63 м. **Покритие:** следи от дърво по северния профил на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	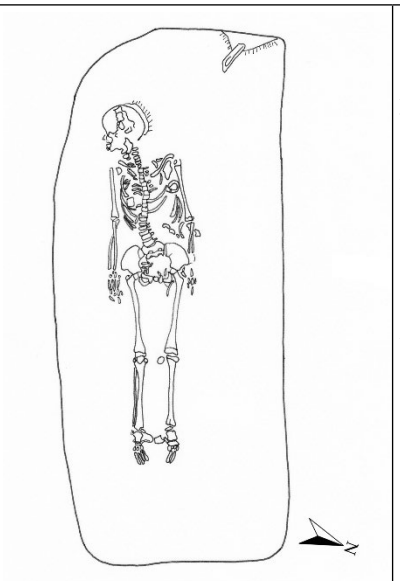	**Grave no 184 / sq. 13 Ж** **Orientation**: W – E, 254˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners; length 1.92 m; width 0.70 – 0.63 m. **Cover:** remains of wood in the northern cross-section of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 185 / кв. 9 Д **Ориентация:** З – И, 250˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,78 м; ширина 0,78 – 0,86 м. **Покритие:** следи от дърво в северната част на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,49 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,30 м.	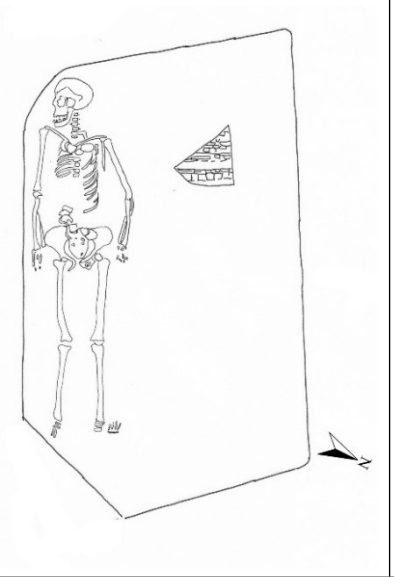	**Grave no 185 / sq. 9 Д** **Orientation**: W – E, 250˚ **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape with rounded corners; length 1.78 m; width 0.78 – 0.86 m. **Cover:** remains of wood in the northern section of the pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.49 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 187 / кв. 13 А **Ориентация:** З – И, 270˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,33 м; ширина 0,90 – 0,55 м. **Положение на скелета:** деструктиран скелет на дете от депониране на животински кости.	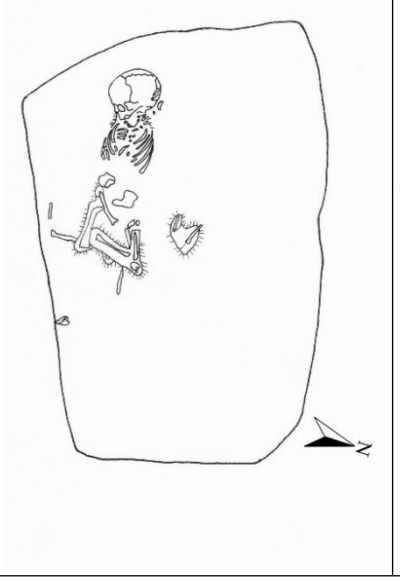	**Grave no 187 / sq. 13 А** **Orientation**: W – E, 270˚ **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 1.33 m; width 0.90 0.55 m. **Position of the skeleton:** destructed infant skeleton because of animal bones deposition.

Гроб № 188 / кв. 9 Г **Ориентация:** З – И, 260˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,85 м; ширина 1,00 х 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** развитие на туберкулозен процес.	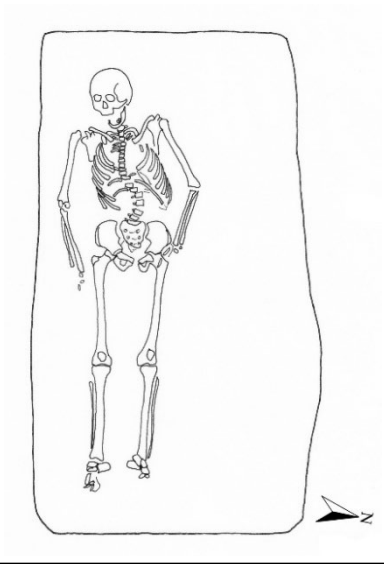	**Grave no 188 / sq. 9 Г** **Orientation**: W – E, 260˚ **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.85 m; width 1.00 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** development of a tuberculosis process.
Гроб № 193 / кв. 9 М / 9Л **Ориентация:** З – И, 270˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна четириъгълна форма със заоблени краища; дължина 1,80 м; ширина 0,80 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,37 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** реакция от тежък менингит по ендокраниалната повърхност**.**	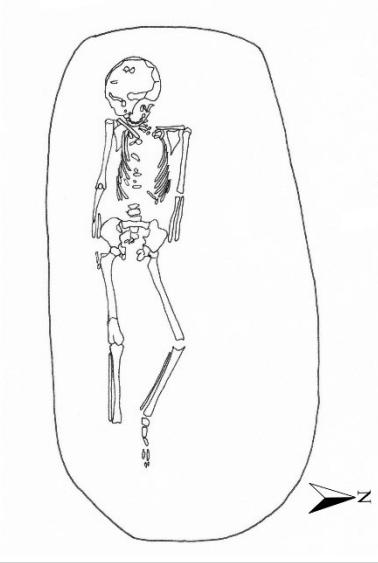	**Grave no 193 / sq. 9 М / 9 Л** **Orientation**: W – E, 270˚ **Burial structure:** grave pit with irregular quadrangular shape and rounded corners; length 1.80 m; width 0.80 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.37 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.20 m**.** **Characteristics:** severe meningitis reaction on the endocranial surface.
Гроб № 194 / кв. 10 М / 9 Л / 10 З **Ориентация:** З – И, 275˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблена западна част и отстъп; дължина 2,18 м; ширина 0,90 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** вторично положени кости в северозападния ъгъл на гробната яма от *Infans II – Juvenis*.	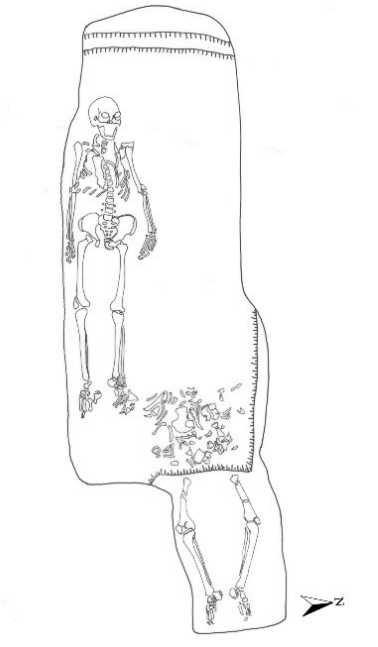	**Grave no 194 / sq. 10 М / 9 Л / 10 З** **Orientation**: W – E, 275˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded west section and an indentation; length 2.18 m; width 0.90 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.47 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** secondary deposition of bones from *Infans II – Juvenis* in the northwestern corner of the grave pit.

Гроб № 195 / кв. 12 О **Ориентация:** З – И, 270˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,61 м; ширина 0,90 – 0,69 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Левият горен крайник е свит в лакътната става и положен върху коремната област. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** вторични културни нарушения на скелета в областта на таза и десен горен крайник, който липсва.	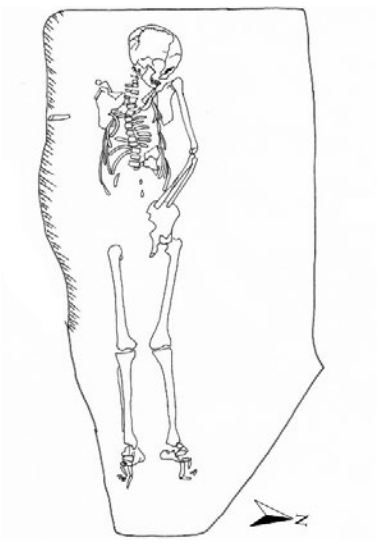	**Grave no 195 / sq. 12 O** **Orientation**: W – E, 270˚ **Burial structure**: grave pit with irregular rectangular shape; length 1.61 m; width 0.90 – 0.69 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The left upper limb is slightly flexed at the elbow and placed on the abdominal area. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances in the area of the pelvis and right upper limb which is missing.
Гроб № 196 / кв. 14 К **Ориентация:** З – И, 276˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,92 м; ширина 0,80 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко обърнат на юг. Горните крайници са леко свити в лакътните стави и положени върху таза. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,35 м.	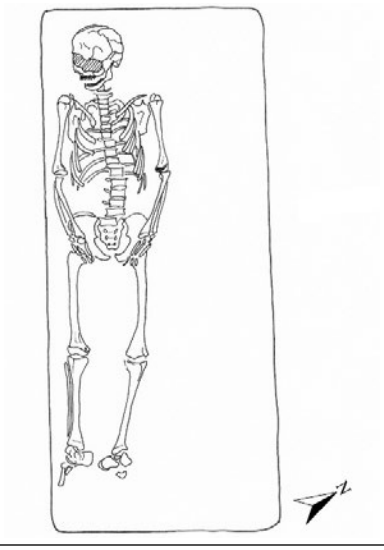	**Grave no 196 / sq. 14 K** **Orientation**: W – E, 276˚ **Burial structure**: rectangular grave pit; length 1.92 m; width 0.80 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joint and placed on the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 198 / кв. 14 К **Ориентация:** З – И, 276˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,95 м; ширина 0,80 – 0,79 м. **Покритие**: регистрирана дървена скара върху горната половина от скелета. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,31 м. **Особености:** жена, по белези на тазови кости; *Adultus*. Кости на фетус в тазовата област на женския скелет, показващи развитие около термин на бременността – черепни кости, разнесени в насипа на гробната яма. Вторични културни нарушения на скелетите в тазовата област на жената, нарушаващи и целостта на скелета на фетуса. Жената е погребана по-скоро в последен етап на бременността.	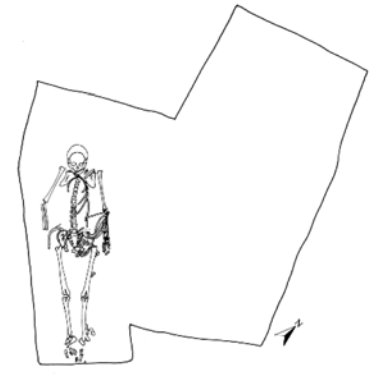	**Grave no 198 / sq. 14 K** **Orientation**: W – E, 276˚ **Burial structure**: grave pit with irregular rectangular shape; length 1.95 m; width 0.80 – 0.79 m. **Cover:** registered wooden grate over the upper half of the body. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.31 m. **Characteristics:** female, based on the pelvis; *Adultus*. Bones of a full term fetus in the pelvic area of the female's skeleton – skull bones were displaced on the filling of the grave pit. Secondary cultural disturbances of the skeleton in the pelvis area of the female which disrupted the completeness of the fetus' skeleton. The woman was probably buried in the last stages of her pregnancy.

Гроб № 200 / кв. 14 К **Ориентация:** З – И, 274˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от север; дължина 1,98 м; ширина 1,40 – 1,34 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е с неправилна позиция. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** вторично културно нарушение на скелета в областта на шийния отдел, долните торакални прешлени и първи лумбален прешлен. Поставен е камък върху ляв горен крайник.	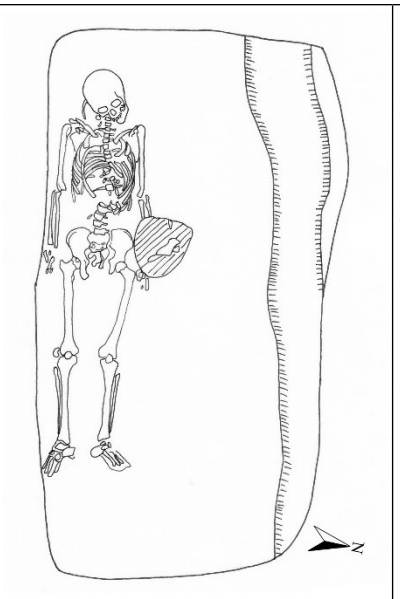	**Grave no 200 / sq. 14 K** **Orientation**: W – E, 274˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with an indentation to the north; length 1.98 m; width 1.40 – 1.34m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is in an unnatural position. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of the body in the area of the neck, the lower thoracic and first lumbar vertebrae. A stone was placed over the left upper limb.
Гроб № 204 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 274˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от северната страна; дължина 1,05 м; ширина 0,56 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,64 м; ширина таз 0,11 м; ширина рамене 0,13 м.	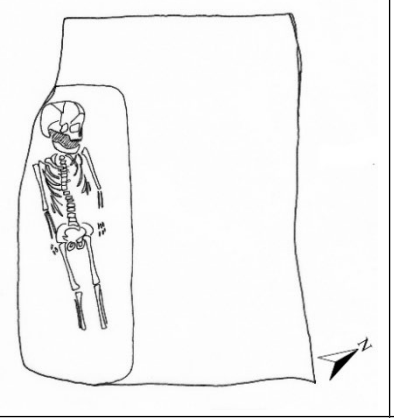	**Grave no 204 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 274˚ **Burial structure**: rectangular grave pit with rounded corners and an indentation in the north side; length 1.05 m; width 0.56 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.64 m; width pelvis 0.11 m; width shoulders 0.13 m.
Гроб № 212 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 274˚ **Гробно съоръжение:** овална гробна яма; дължина 1,10 м; ширина 0,56 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Изтлели кости на дете. Долните крайници са изпънати. Позицията на горните не може да бъде определена. **Размери на скелета:** дължина 0,60 м.	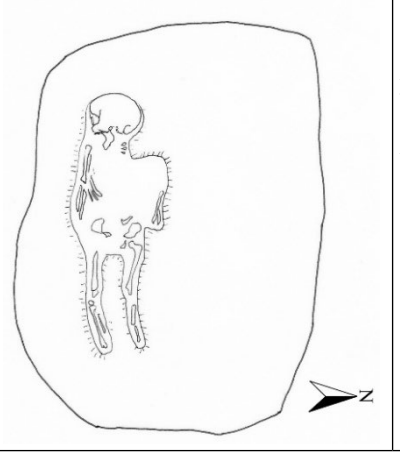	**Grave no 212 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 274˚ **Burial structure**: oval shaped grave pit; length 1.10 m; width 0.56 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Decayed skeleton. The lower limbs are stretched. The position of the upper limbs couldn't be determined. **Size of the skeleton:** length 0.60 m.

Гроб № 214 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 268˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и неправилна форма; дължина 1,45 м; ширина 1,20 м. Липсва северната страна. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,24 м. **Особености:** биотурбация.		**Grave no 214 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 268˚ **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an irregular shape; length 1.45 m; width 1.20 m. The northern side is missing. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.24 m. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 215 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 270˚ **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,50 м; ширина 0,70 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м. **Особености:** вторични културни нарушения, костите на целия торс са разместени.		**Grave no 215 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 270˚ **Burial structure**: grave pit with irregular shape; length 1.50 m; width 0.70 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. **Size of the skeleton:** length 1.47 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances; the bones of the torso are displaced.
Гроб № 217 / кв. 7 Ф **Ориентация:** З – И, 285° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп от север; дължина 1,87 м; ширина 0,75 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,35 м.	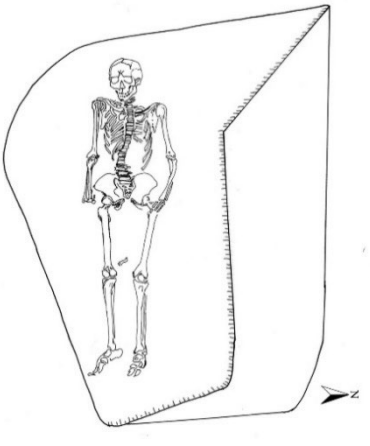	**Grave no 217 / sq. 7 Ф** **Orientation**: W – E, 285° **Burial structure:** trapezoid grave pit with an indentation to the north; length 1.87 m. width 0.75 – 0.98m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 218 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от север; дължина 1,88 м; ширина 0,65 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,34 м.	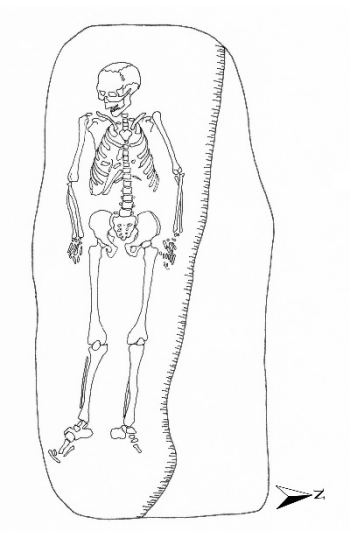	**Grave no 218 / sq. 9 O** **Orientation**: W – E, 286° **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation to the north; length 1.88 m. width 0.65 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.69 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 220 / кв. 13 Р **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от север; дължина 1,78 м; ширина 0,65 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,33 м.	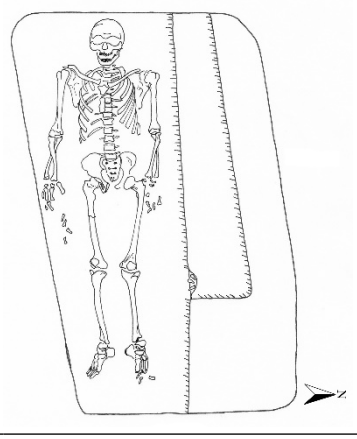	**Grave no 220 / sq. 13 P** **Orientation**: W – E, 286° **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation to the north; length 1.78 m. width 0.65 – 0.73m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 222 / кв. 9 К / 9 П **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосяване в северозападния ъгъл; дължина 1,90 м; ширина 1,20 – 1,23 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са леко свити в лакътните стави и кости на китки се разкриват върху тазовите кости. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,32 м.	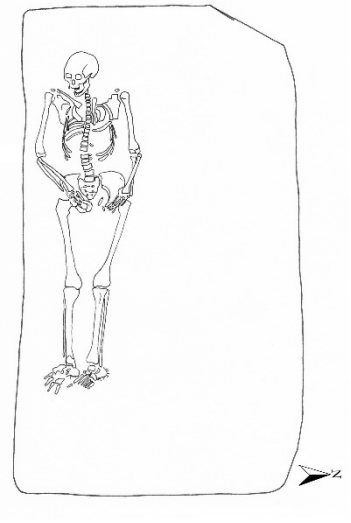	**Grave no 222 / sq. 9 K / 9 П** **Orientation**: W – E, 286° **Burial structure**: rectangular grave pit with a slanted northwestern corner; length 1.90 m; width 1.20 – 1.23 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints and hand bones are found on the pelvis bones. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 224 / кв. 9 Л / 9 Р **Ориентация:** З – И, 282° **Гробно съоръжение:** не е регистрирана гробна яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е нарушен. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** жена. Между бедрените кости се открива скелет на фетус. *Postmortem extrusio*.	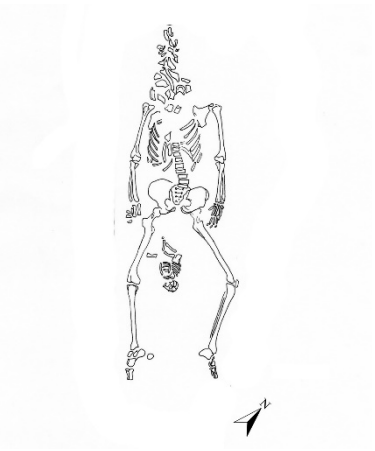	**Grave no 224 / sq. 9 Л / 9 Р** **Orientation**: W – E, 282° **Burial structure**: unclear outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is disrupted. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** female. A skeleton of a fetus is positioned between the thigh bones of the adult individual. *Postmortem extrusion*.
Гроб № 225 / кв. 13 Ф **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосяване в северозападния ъгъл и отстъп от изток; дължина 1,92 м; ширина 0,95 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият е леко свит в лакътна става като кости на китките се разкриват върху проксималната част на бедрената кост. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,33 м.	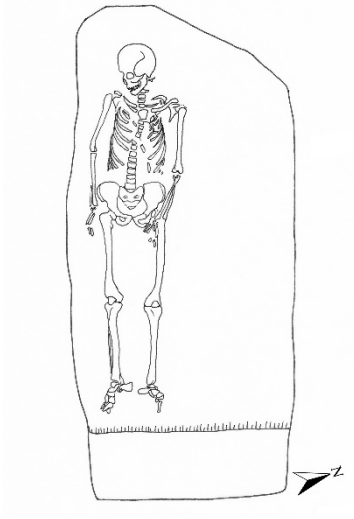	**Grave no 225 / sq. 13 Ф** **Orientation:** W – E, 286° **Burial structure:** rectangular grave pit with a slanted northwestern corner and an indentation to the east; length 1.92 m; width 0.95 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The right upper limb is stretched; the left one is slightly flexed in the elbow with hand bones on the proximal femur. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.65 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 227 / кв. 9 Е **Ориентация:** З – И, 282° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосяване и отстъп от запад; дължина 1,89 м; ширина 0,98 – 1,05 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,34 м.	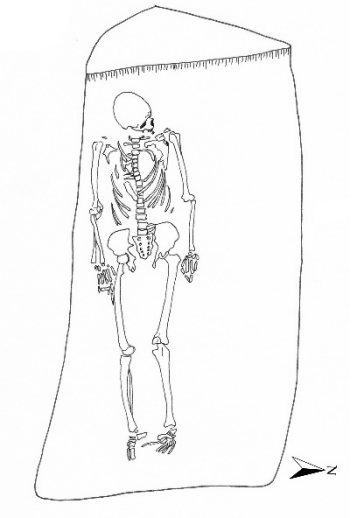	**Grave no 227 / sq. 9 E** **Orientation:** W – E, 282° **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation to the west and a slanted western side; length 1.89 m; width 0.98 – 1.05 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.69 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 229 / кв. 9 О **Ориентация:** З – И, 281° **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,79 м; ширина 1,35 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,32 м.	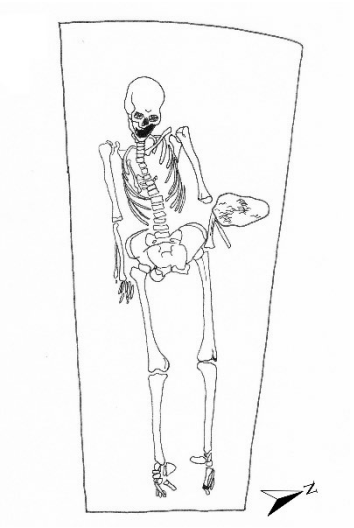	**Grave no 229 / sq. 9 O** **Orientation:** W – E, 281° **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.79 m; width 1.35 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.62 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 230 / кв. 9 М **Ориентация:** З – И, 283° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,75 м; ширина 0,75 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Десният горен крайник е леко свит в лакътната става, левият е изпънат. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става и обърнат навън. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,31 м.	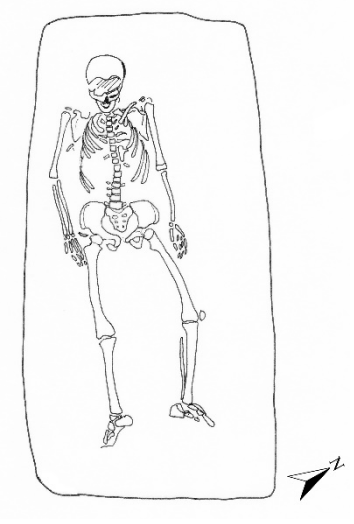	**Grave no 230 / sq. 9 M** **Orientation:** W – E, 281° **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.75 m; width 0.75 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The right upper limb is slightly flexed at the elbow joint; the left one is stretched. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton**: length 1.64 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 231 / кв. 13 Ф **Ориентация:** З – И, 285° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,85 м; ширина 0,74 – 0,79 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,59 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,30 м.	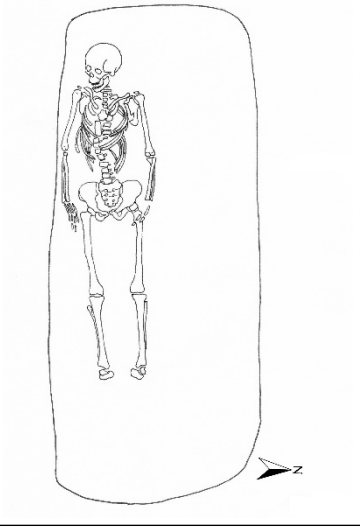	**Grave no 231 / sq. 13 Ф** **Orientation:** W – E, 285° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.85 m; width 0.74 – 0.79 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern part of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.59 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.30 m.

Гроб № 234 / кв. 9 Б **Ориентация:** З – И, 287° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от южната страна; дължина 1,89 м; ширина 0,73 – 0,78 м. **Покритие:** дървена скара, регистрирана върху долната половина на скелета (от таза надолу). **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,32 м.		**Grave no 234 / sq. 9 Б** **Orientation:** W – E, 287° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation at the southern side; length 1.89 m; width 0.73 – 0.78 m. **Cover:** a wooden grate is registered above the lower half of the skeleton (from the pelvis downwards). **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern part of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.61 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 236 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 272˚ **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосяване от изток; дължина 1,10 м; ширина 0,69 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на север. Деструктирали кости на дете. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,60 м; размерите на раменете и таза не могат да бъдат установени **Особености:** около черепа са открити 3 бр. обици, медна трепка и мънисто.	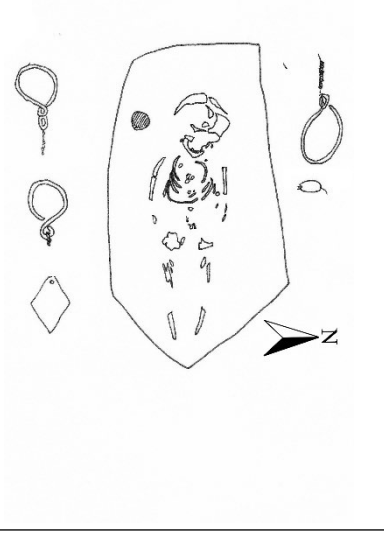	**Grave no 236 / sq. 13 M** **Orientation:** W – E, 272° **Burial structure:** rectangular grave pit with a slanted eastern side; length 1.10 m; width 0.69 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the north. Decayed bones of a child. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 0.60 m; the sizes of the shoulders and the pelvis could not be determined. **Characteristics:** 3 pc. earrings, a copper jewellery (trepka) and a bead were discovered next to the skull.

Гроб № 241 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 286° **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от запад и север; дължина 2,03 м; ширина 0,98 – 1,23 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Изпънати долни крайници. Всички кости от таза нагоре са разбъркани. **Размери на скелета:** не могат да бъдат установени. **Особености:** вторични културни нарушения – върху горната половина на скелета са поставени два големи камъка, върху долните крайници – 3 бр. антични тухли.	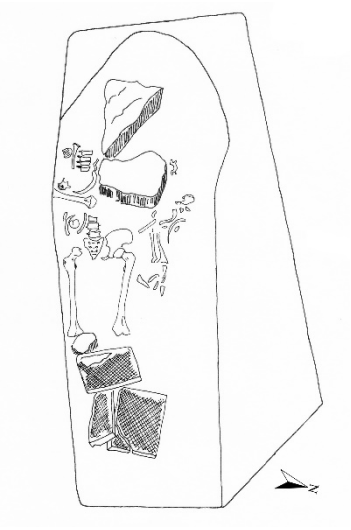 	**Grave no 241 / sq. 9 P** **Orientation:** W – E, 286° **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation to the west and north; length 2.03 m; width 0.98 – 1.23 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The lower limbs are stretched. All the bones from the skeleton, proximally located according to the pelvic girdle are shuffled. **Size of the skeleton**: could not be determined. **Characteristics:** secondary disturbances – two large stones are placed on the upper part of the skeleton; 3pc. ancient bricks on the lower part of the skeleton.
Гроб № 242 / кв. 9 П **Ориентация:** З – И, 284° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, заоблена от северната страна и отстъп в югоизточния ъгъл; дължина 1,74 м; ширина 0,98 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,29 м.	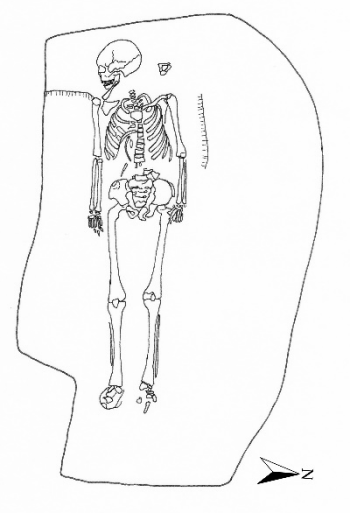	**Grave no 242 / sq. 9 П** **Orientation:** W – E, 284° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with a rounded northern side and an indentation in the southeastern corner; length 1.74 m; width 0.98 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.57 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.29 m.

Гроб № 243 / кв. 11 Б / 11 В **Ориентация:** З – И, 281° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, заоблена от западната страна и отстъп в югоизточния ъгъл; дължина 1,80 м; ширина 0,98 – 1,07 м. **Покритие:** дървена скара върху горната половина на скелета. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е свит в колянната става и обърнат навън, левият е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,30 м.	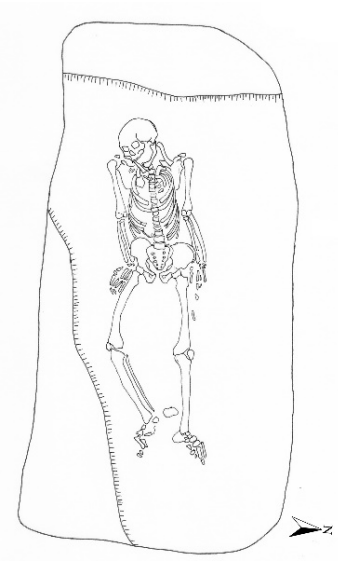	**Grave no 243 / sq. 11 Б / 11 В** **Orientation:** W – E, 281° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with a rounded northern side and an indentation in the southeastern corner; length 1.80 m; width 0.98 – 1.07 m. **Cover:** wooden grade over the upper half of the skeleton. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are stretched. The right lower limb is flexed at the knee joint and turned outwards; the left one is stretched. **Size of the skeleton**: length 1.61 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 244 / кв. 14 О **Ориентация:** З – И, 280° **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма и отстъпи от всички страни; дължина 2,30 м; ширина 1,03 – 1,12 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Мандибулата опира в горната част на гръдния кош. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,71 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,36 м.	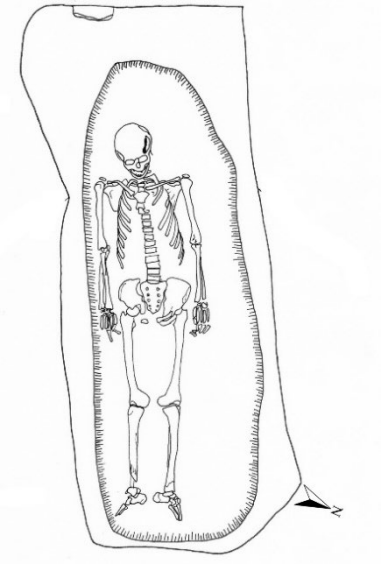	**Grave no 244 / sq. 14 О** **Orientation:** W – E, 280° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit. Indentations are registered in every direction; length 2.30 m; width 1.03 – 1.12 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The mandible leans against the ribcage. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.71 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 245 / кв. 11 О / 11 У **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, заоблена от всички страни; дължина 1,74 м; ширина 0,92 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става, е обърнат навън. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,33 м.	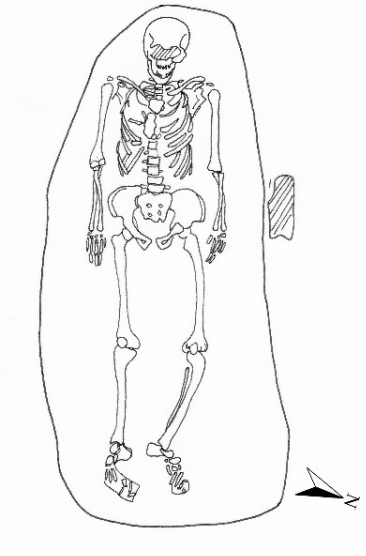	**Grave no 245 / sq. 11 О / 11 У** **Orientation:** W – E, 248° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; rounded on all sides; length 1.74 m; width 0.92 0.98m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The mandible leans against the breastbone. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is slightly flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton**: length 1.69 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.33 m.

Гроб № 247 / кв. 12 В **Ориентация:** З – И, 243º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна трапецовидна форма и заоблени ъгли; дължина 1,45 м; ширина 0,92 – 1,26 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е деструктиран. Лявата половина на скелета липсва. Горен и долен десен крайници – изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,23 м; ширина таз 0,15 м.	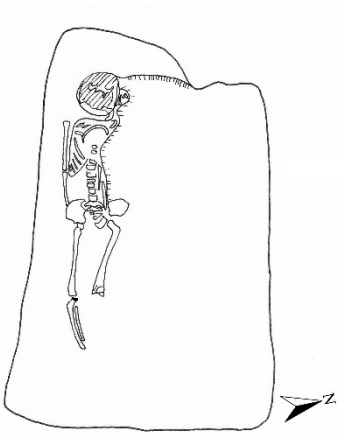	**Grave no 247 / sq. 12 B** **Orientation:** W – E, 243° **Burial structure:** irregular trapezoidal grave pit with rounded corners; length 1.45 m; width 0.92 – 1.26 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern part of the grave pit. The skull is fragmented. The left half of the skeleton is missing. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.23 m; width pelvis 0.15 m.
Гроб № 248 / кв. 11 Б **Ориентация:** З – И, 241º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,32 м; ширина 0,98 – 0,99 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,18 м; ширина таз 0,12 м; ширина рамене 0,14 м.	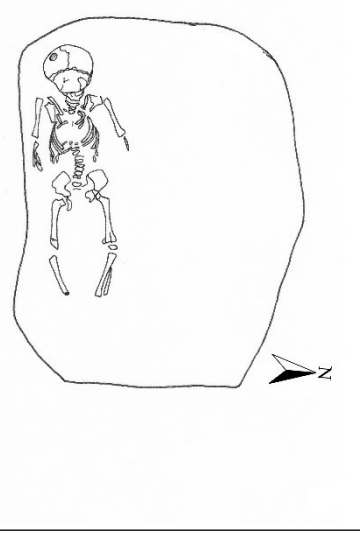	**Grave no 248 / sq. 11 Б** **Orientation:** W – E, 241° **Burial structure:** irregular grave pit; length 1.32 m; width 0.98 – 0.99 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The mandible leans against the sternum. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.18 m; width pelvis 0.12 m; width shoulders 0.14 m.
Гроб № 249 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 239º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма и заоблени ъгли; дължина 1,48 м; ширина 0,86 – 0,89 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат и наклонен на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,32 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,19 м. **Особености:** останки от въглени от север и юг до скелета.	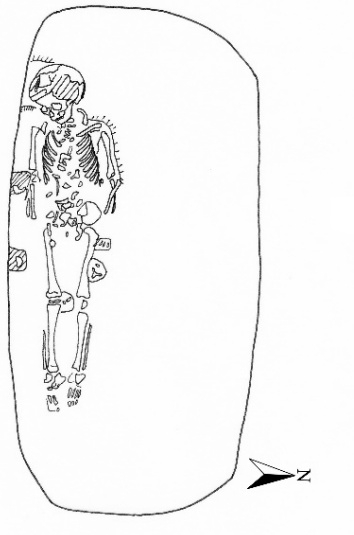	**Grave no 249 / sq. 9 P** **Orientation:** W – E, 239° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with rounded corners; length 1.48 m; width 0.86 – 0.89 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned and tilted to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.32 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.19 m. **Characteristics:** remains of charcoals to the north and south at the skeleton.

Гроб № 250 / кв. 9 Р **Ориентация:** З – И, 245º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна трапецовидна форма, заоблена южна страна и отстъп от юг; дължина 1,46 м; ширина 0,89 – 0,71 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат и наклонен на юг. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,38 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	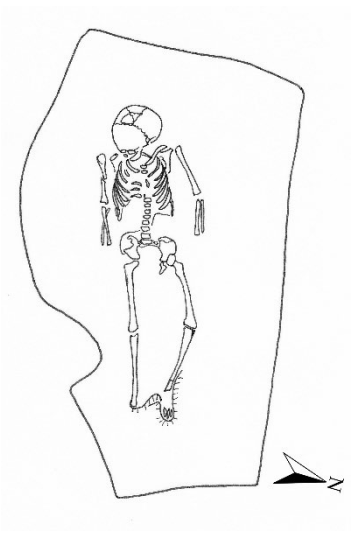	**Grave no 250 / sq. 9 P** **Orientation:** W – E, 245° **Burial structure:** irregular trapezoidal grave pit with a rounded southern side and an indentation to the south; length 1.46 m; width 0.89 – 0.71 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned and tilted to the south. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is slightly flexed at the knee joint. **Size of the skeleton**: length 1.38 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 251 / кв. 11 Б / 11 Ж **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, леко заоблена от запад; дължина 1,79 м; ширина 1,03 – 1,05 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,37 м.	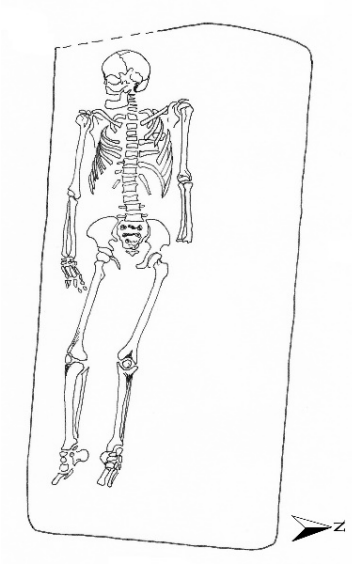	**Grave no 251 / sq. 11 Б / 11 Ж** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** rectangular grave pit; slightly rounded from the west; length 1.79 m; width 1.03 – 1.05 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.62 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 252 / кв. 10 Л **Ориентация:** З – И, 253º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с неясни граници от север и изток; прибл. дължина 1,68 м; ширина 1,05 – 0,38 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,32 м.	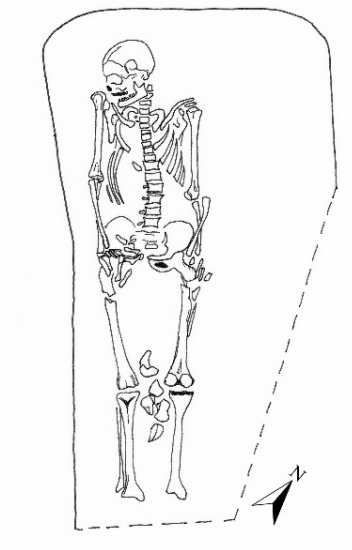	**Grave no 252 / sq. 10 Л** **Orientation:** W – E, 253° **Burial structure:** trapezoidal grave pit with unclear outlines to the north and east; approximate length 1.68 m; width 1.05 – 0.38 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.60 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 253 / кв. 12 В **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заоблена източна страна и отстъп от север; дължина 1,64 м; ширина 1,02 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,54 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,25 м.	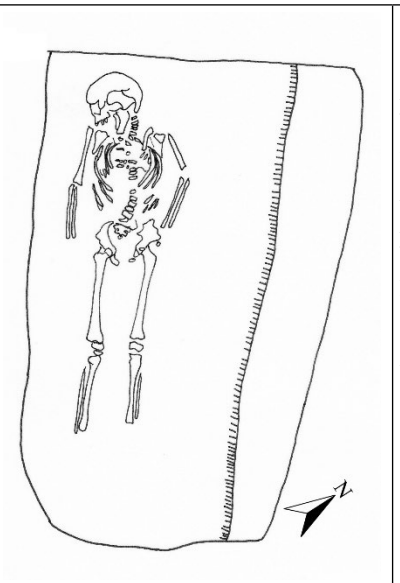	**Grave no 253 / sq. 12 B** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a rounded eastern side and an indentation to the north; length 1.64 m; width 1.02 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.54 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.25 m.
Гроб № 254 / кв. 12 В **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосяване на югозападния ъгъл; дължина 1,68 м; ширина 0,98 – 0,96 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните са леко свити в лакътните стави, кости на дланите се разкриват върху проксимални части на бедрените кости. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,51 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,24 м.	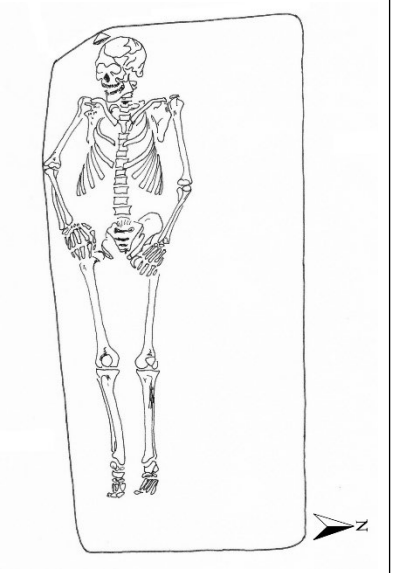	**Grave no 254 / sq. 12 B** **Orientation:** W – E, 250° **Burial structure:** rectangular grave pit with a slanted southwestern corner; length 1.68 m; width 0.98 – 0.96 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints and hand bones are documented placed on top of the proximal femora. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.51 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 255 / кв. 11 Д **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,72 м; ширина 1,23 – 0,46 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,54 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,25 м. **Особености:** фрагмент от тухла до десен горен крайник.	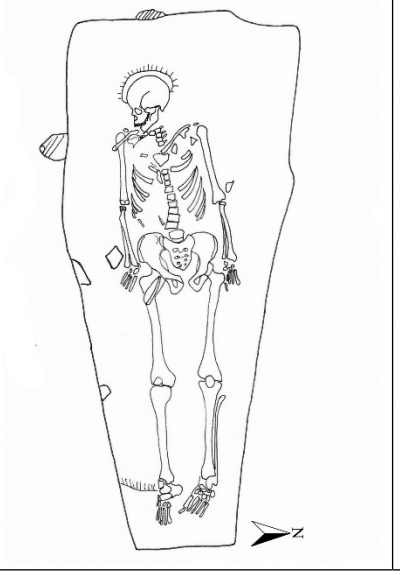	**Grave no 255 / sq. 11 Д** **Orientation:** W – E, 254° **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.72 m; width 1.23 – 0.46 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.54 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.25 m. **Characteristics:** a fragment of a brick was discovered next to the right upper limb.

Гроб № 257 / кв. 12 Г **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,69 м; ширина 0,95 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горният десен крайник е изпънат, левият – свит в лакътната става. Десният долен крайник е изпънат, левият – свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,26 м.	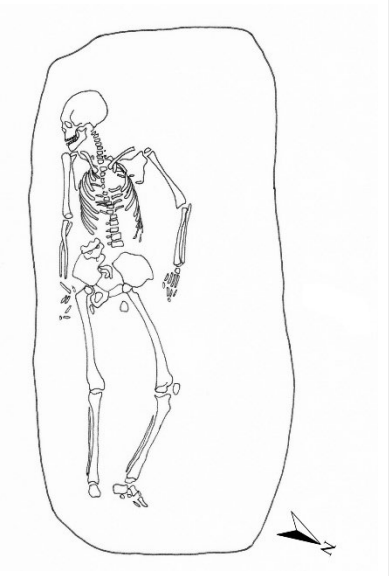	**Grave no 257 / sq. 12 Г** **Orientation:** W – E, 250° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.69 m; width 0.95 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton**: length 1.53 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 258 / кв. 12 В / 12 Ж **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заоблена източна страна; дължина 1,73 м; ширина 1,32 – 0,92 м. **Покритие:** останки от дървена скара в западния край на ямата, до черепа. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,26 м.	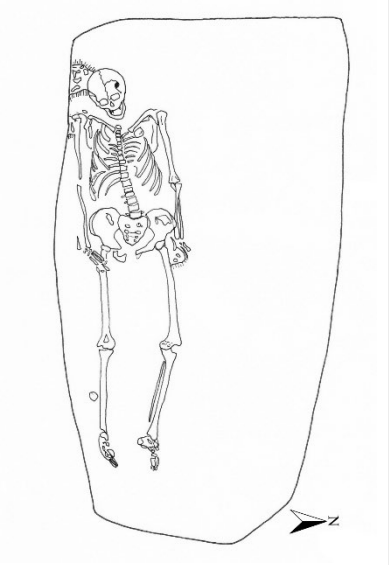	**Grave no 258 / 12 В / 12 Ж** **Orientation:** W – E, 252° **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a rounded eastern side; length 1.73 m; width 1.32 – 0.92m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Cover:** remains of wooden grate at the western end of the grave pit, next to the skull. **Size of the skeleton**: length 1.56 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 259 / кв. 12 Г **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма и заоблени страни; дължина 1,52 м; ширина 0,86 – 0,89 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат и наклонен на юг. Размествания на горен и долен десни крайници. Левите са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,33 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** биотурбация.	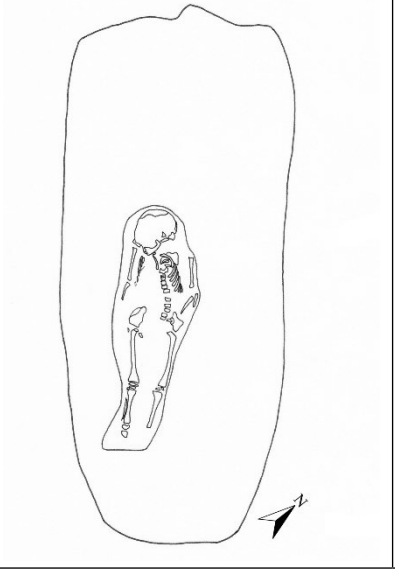	**Grave no 259 / sq. 12 Г** **Orientation:** W – E, 248° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with rounded sides; length 1.52 m; width 0.86 – 0.89m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned and tilted to the south. The right upper and right lower limbs are displaced. The left ones are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.33 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.20 m. **Characteristics:** a rodent hole.

Гроб № 260 / кв. 11 А **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,69 м; ширина 0,84 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,27 м.	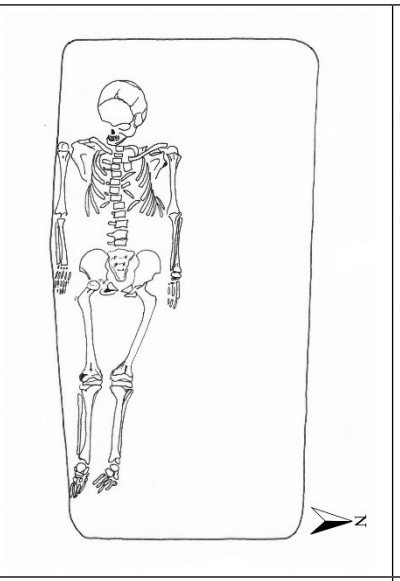	**Grave no 260 / sq. 11 A** **Orientation:** W – E, 250° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.69 m; width 0.84 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The mandible leans against the sternum. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.57 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 261 / кв. 12 Г **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп в югоизточния ъгъл; дължина 1,67 м; ширина 0,80 – 0,84 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Мандибулата опира в кости на гръдния кош. Десният горен крайник е леко свит в лакътната става, левият – изпънат. Долните крайници са свити в коленните стави и обърнати навън. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,28 м.	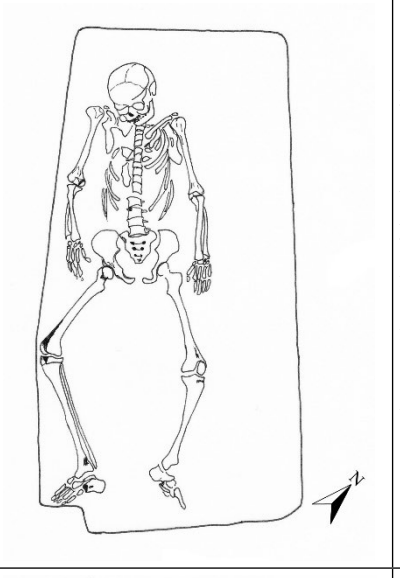	**Grave no 261 / sq. 12 Г** **Orientation:** W – E, 254° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation in the southeastern corner; length 1.67 m; width 0.80 – 0.84 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The mandible leans against the rib cage. The right upper limb is slightly flexed at the elbow joint; the left one is stretched. The lower limbs are flexed at the knee joints and are turned outwards. **Size of the skeleton**: length 1.61 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 262 / кв. 12 В / 12 З **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблена северна и източна страни; дължина 1,81 м; ширина 0,84 – 0,87 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,29 м.	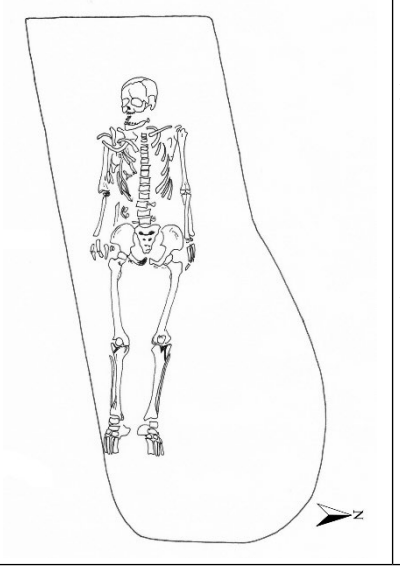	**Grave no 262 / sq. 12 B / 12 З** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded northern and eastern sides; length 1.81 m; width 0.84 – 0.87 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.63 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.29 m.

Гроб № 263 / кв. 12 Е **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,75 м; ширина 0,81 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,32 м.	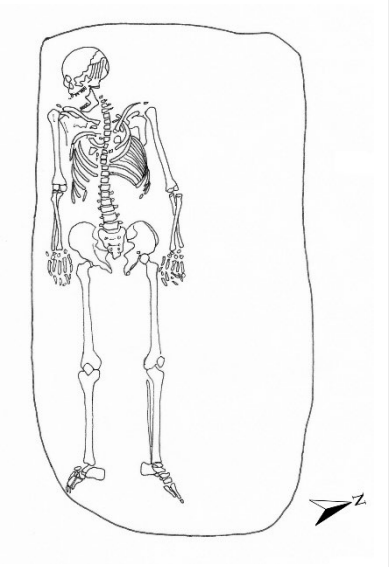	**Grave no 263 / sq. 12 E** **Orientation:** W – E, 250° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded sides; length 1.75 m; width 0.81 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.67 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 264 / кв. 12 Г **Ориентация:** З – И, 249º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма и заоблени ъгли; дължина 1,51 м; ширина 0,86 – 0,88 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападната част на ямата. Черепът е обърнат на юг. Размествания на костите на торса. Горните крайници са свити в лакътните стави. Долните са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,33 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** биотурбация.	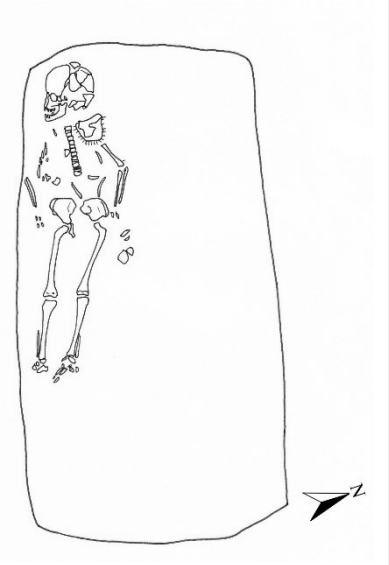	**Grave no 264 / sq. 12 Г** **Orientation:** W – E, 249° **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with rounded corners; length 1.51 m; width 0.86 – 0.88 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The bones of the torso are displaced. The upper limbs are flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.33 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.20 m. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 266 / кв. 11 Е **Ориентация:** З – И, 247º **Гробно съоръжение:** овална гробна яма; дължина 1,39 м; ширина 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,31 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,18 м.	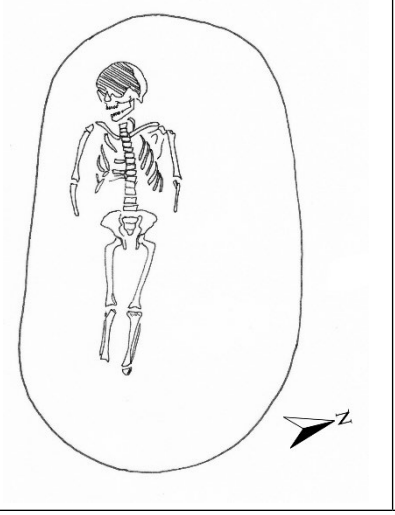	**Grave no 266 / sq. 11 E** **Orientation:** W – E, 247° **Burial structure:** oval grave pit; length 1.39 m; width 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.31 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.18 m.

Гроб № 267 / кв. 12 З **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,46 м; ширина 0,74 – 0,71 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на ямата. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,33 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,20 м.	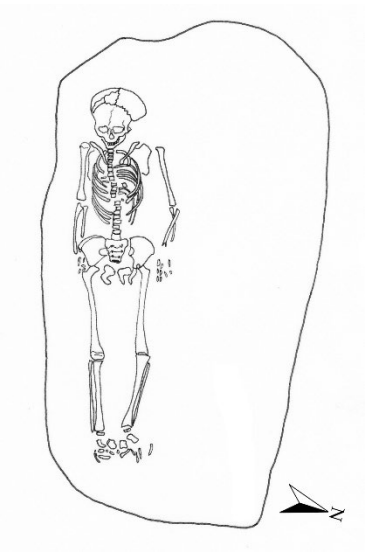	**Grave no 267 / sq. 12 З** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded sides; length 1.46 m; width 0.74 – 0.71 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.33 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 269 / кв. 11 Е **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,52 м; ширина 0,78 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на ямата. Липсва лицевият дял на черепа. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,49 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	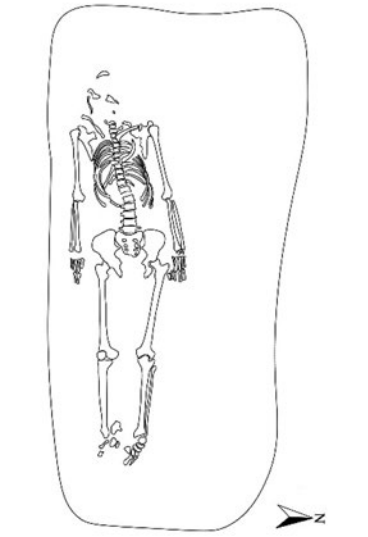	**Grave no 269 / sq. 11 E** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded sides; length 1.52 m; width 0.78 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The facial section of the skull is missing. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.49 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 270 / кв. 11 Е **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,52 м; ширина 0,73 м. **Покритие:** останки от дърво в североизточния край на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападния край на ямата. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е леко свит в лакътната става, левият е свит в лакътната става. Костите на лява длан се разкриват върху лява илиачна кост. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,21 м.	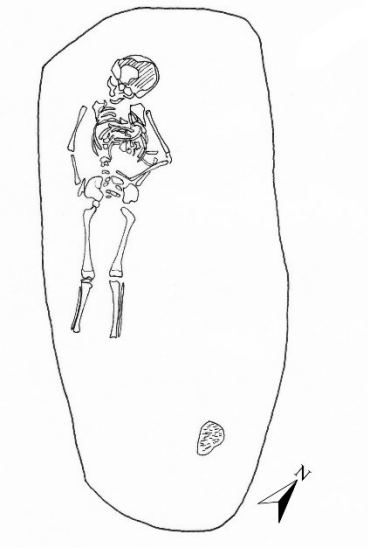	**Grave no 270 / sq. 11 E** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.52 m; width 0.73 m. **Cover:** wooden remains at the northeastern edge of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern section of the grave pit. The skull is turned to the south. The right upper limb is slightly flexed at the elbow joint; the left one is flexed in the elbow. The left hand bones are located on the left ilium. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.42 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.21 m.

Гроб № 271 / кв. 11 Е **Ориентация:** З – И, 253º **Гробно съоръжение:** овална гробна яма; дължина 1,83 м; ширина 0,81 – 0,82 м. **Покритие:** дървена скара върху долните крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,33 м.	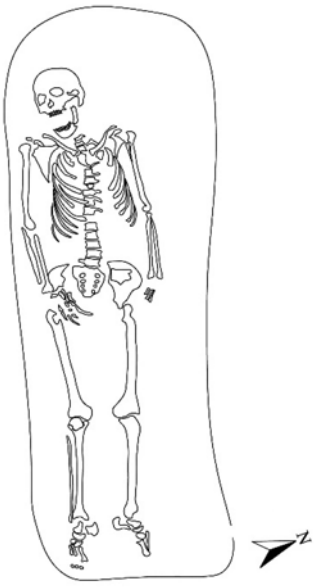	**Grave no 271 / sq. 11 E** **Orientation:** W – E, 253° **Burial structure:** oval grave pit; length 1.83 m; width 0.81 – 0.82 m. **Cover:** wooden grate on top of the lower limbs. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.69 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 272 / кв. 12 З **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 1,85 м; ширина 1,24 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,31 м.	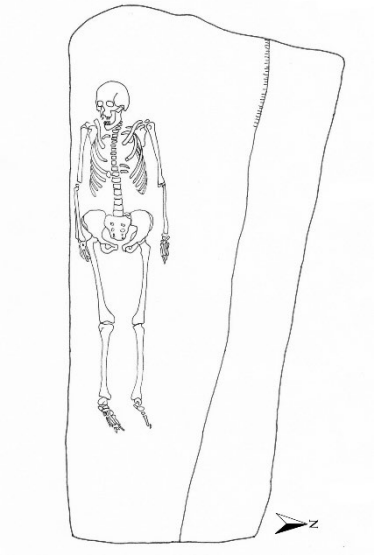	**Grave no 272 / sq. 12 З** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** trapezoidal grave pit with an indentation at the northern side; length 1.85 m; width 1.24 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.66 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 275 / кв. 11 А **Ориентация:** З – И, 251º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,68 м; ширина 0,98 – 1,24 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат с лицевия дял нагоре. Десният долен крайник е изпънат. **Размери на скелета:** прибл. дължина 1,57 м. **Особености:** вторични културни нарушения върху целия торс и крайници.	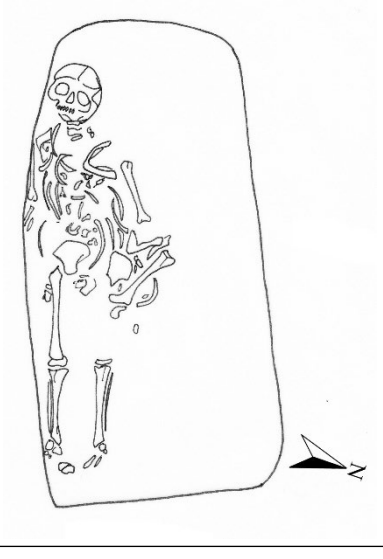	**Grave no 275 / sq. 11 A** **Orientation:** W – E, 251° **Burial structure:** trapezoidal grave pit with rounded corners; length 1.68 m; width 0.98 – 1.24 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The facial section of the skull is turned upwards. The right lower limb is stretched. **Size of the skeleton**: approximate length : 1.57 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of the torso and the limbs.

Гроб № 277 / кв. 12 З **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,58 м; ширина 0,73 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южния край на ямата. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** левият горен крайник е нарушен.	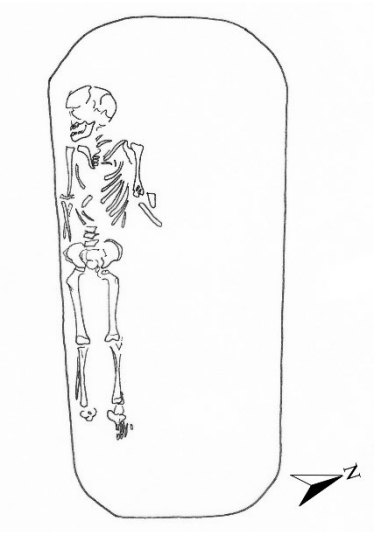	**Grave no 277 / sq. 12 З** **Orientation:** W – E, 254° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.58 m; width 0.73 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.48 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics**: lleft upper limb is disrupted.
Гроб № 280 [1] **Ориентация:** З – И, 246º **Гробно съоръжение:** не е регистрирано. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат и наклонен на юг. Горните и долните крайници видимо са изпънати. Костите са деструктирани. **Размери на скелета:** зап**.** дължина 1,26 м.	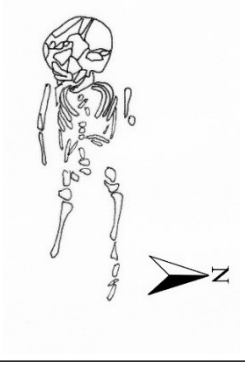	**Grave no 280**[2] **Orientation:** W – E, 246° **Burial structure:** unclear burial outlines. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned and tilted to the south. The upper and lower limbs are stretched. The bones are decayed. **Size of the skeleton**: preserved length 1.26 m.
Гроб № 281 / кв. 11 О / 11 У **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,87 м; ширина 1,03 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. Черепът липсва. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** вторично културно нарушение.	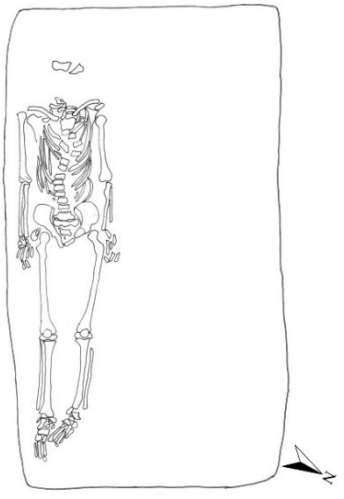	**Grave no 281/ sq. 11 О / 11 У** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.87 m: width 1.03 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. The skull is missing. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.

[1] Гроб № 280 не е нанесен на общия план на некропола.

[2] Grave No. 280 is not plotted on the general plan of the necropolis.

Гроб № 282 / кв. 11 О/ 11 У **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,63 м; ширина 0,74 – 0,66 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	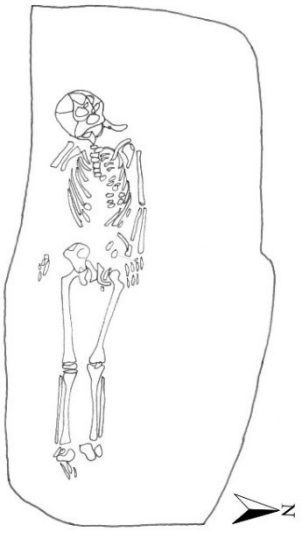	**Grave no 282 / sq. 11 O / 11 У** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 1.63 m; width 0.74 – 0.66 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 284 / кв. 12 Е **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** яма с елипсовидна форма; дължина 2,23 м; ширина 0,82 – 0,79 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен към дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,71 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,42 м.	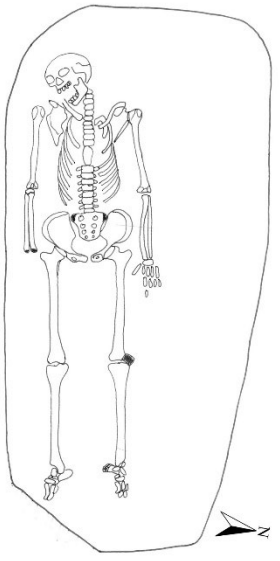	**Grave no 284 / sq. 12 E** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 2.23 m; width 0.82 – 0.79 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.71 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.42 m.
Гроб № 287 / кв. 9 Р/ 11 А **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,20 м; ширина 0,85 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,34 м.	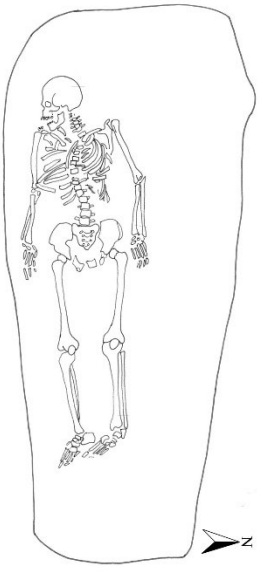	**Grave no 287 / sq. 9 R / 11 A** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape and rounded corners; length 2.20 m; width 0.85 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 288 / кв. 11 Е/ 11 А **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,35 м; ширина 0,75 – 0,70 м. **Покритие:** следи от дърво в северозападния ъгъл на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на юг към дясна раменна кост. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,21 м.		**Grave no 288 / sq. 11 E / 11 A** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.35 m; width 0.75 – 0.70 m. **Cover**: remains of wood in the northwestern corner of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the south in the direction of the right humerus. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joint. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton**: length 1.00 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.21 m.
Гроб № 289 / кв. 11 П **Ориентация:** З – И, 261º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,97 м; ширина 0,87 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м.	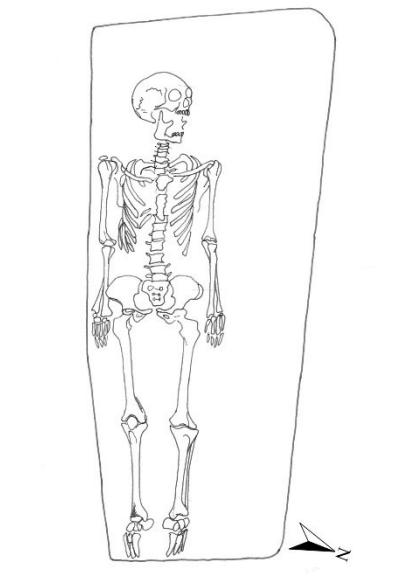	**Grave no 289 / sq. 11 П** **Orientation**: W – E, 261º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.97 m; width 0.87 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 290 / кв. 11 У/ 11 Ф **Ориентация:** З – И, 253º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,75 м; ширина 0,73 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Положението на черепа и горните крайници не личи. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,76 м.	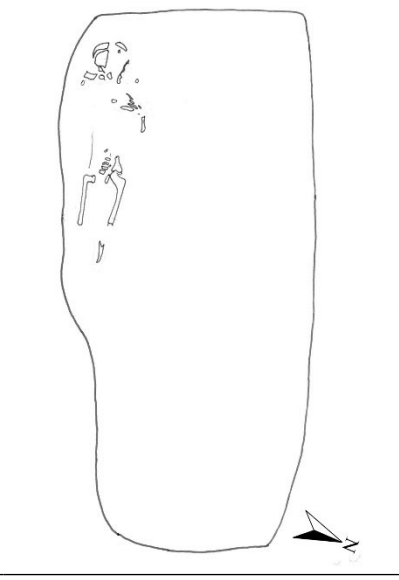	**Grave no 290 / sq. 11 У / 11 Ф** **Orientation**: W – E, 253º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 1.75 m; width 0.73 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Undetermined position of the skull and upper limbs. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.76 m.

Гроб № 291 / кв. 11 Ф **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,42 м; ширина 0,72 – 0,69м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Положението на черепа не личи. Горните крайници са изпънати. Долните – неестествено разместени. **Размери на скелета:** дължина 1,16 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,28 м. **Особености:** вторични културни нарушения.	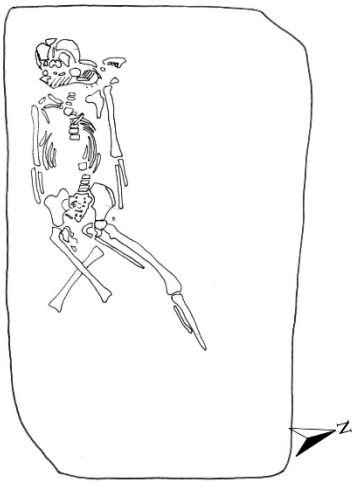	**Grave no 291 / sq. 11 Ф** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.42 m; width 0.72 – 0.69 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. Undetermined position of the skull. The upper limbs are stretched, whereas the lower ones are displaced. **Size of the skeleton:** length 1.16 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.28 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.
Гроб № 292 / кв. 11 Ф **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,33 м; ширина 0,77 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,80 м; ширина таз 0,15 м; ширина рамене 0,18 м.	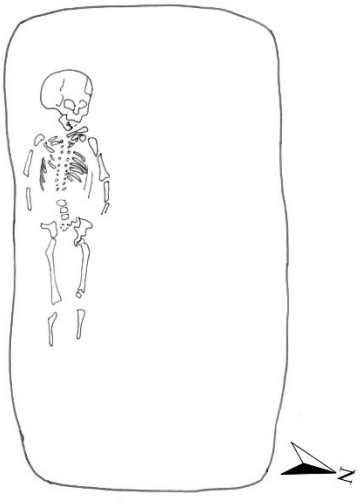	**Grave no 292 / sq. 11 Ф** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.33 m; width 0.77 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.80 m; width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 293 / кв. 11 В / 11 З **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,86 м; ширина 0,68 – 0,44 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Десният горен крайник е леко свит в лакътната става, левият – изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,39 м.	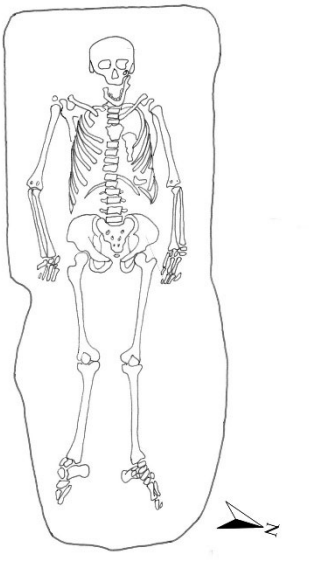	**Grave no 293 / sq. 11 В / 11 З** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 1.86 m; width 0.68 – 0.44 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The right upper limb is slightly flexed at the elbow joint; the left one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.39 m.

Гроб № 294 / кв. 11 Ж / 11 Е **Ориентация:** З – И, 265º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,20 м; ширина 0,77 – 0,71 м. **Покритие:** следи от дървено покритие в областта на гръдния кош, таза и долните крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко извит на юг. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,82 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,25 м.	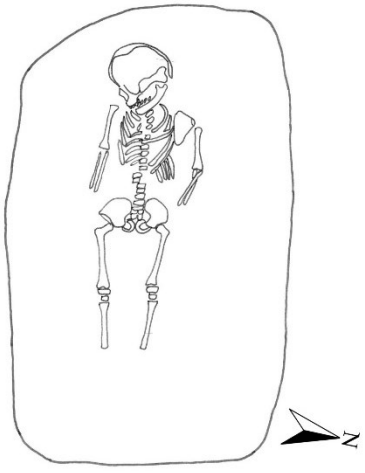	**Grave no 294 / sq. 11 Ж / 11 Е** **Orientation**: W – E, 265º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.20 m; width 0.77 – 0.71 m. **Cover:** remains of a wooden cover were found in the chest, pelvis and lower limbs area. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly turned to the south. The mandible leans against the sternum. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.82 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.25 m.
Гроб № 295 / кв. 12 К **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,50 м; ширина 0,73 – 0,63 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,15 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,23 м.	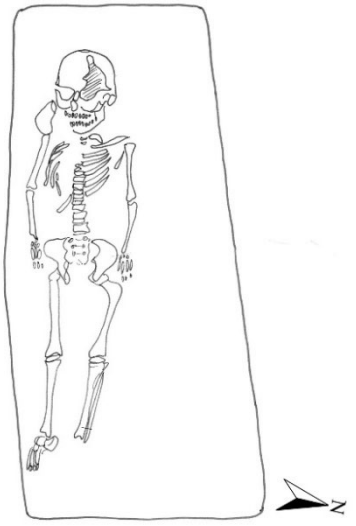	**Grave no 295 / sq. 12 К** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.50 m; width 0.73 – 0.63 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.15 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 296 / кв. 12 Л **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** не е регистрирана гробна яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Десният горен и левият долен крайник са изпънати. Костите на левия горен и десния долен крайник липсват. **Размери на скелета:** дължина 0,51 м; ширина таз 0,10 м; ширина рамене 0,13 м.	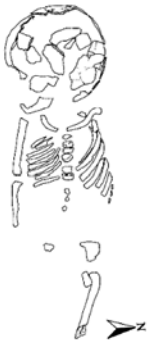	**Grave no 296 / sq. 12 Л** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** undetermined grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The right upper and left lower limbs are stretched. The bones of the left upper and right lower limbs are missing. **Size of the skeleton:** length 0.51 m; width pelvis 0.10 m; width shoulders 0.13 m.
Гроб № 297 / кв. 11 Ж **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,23 м; ширина 0,80 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,80 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,22 м.	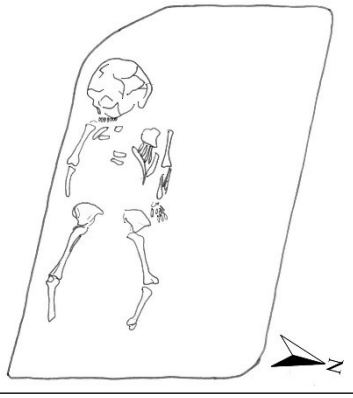	**Grave no 297 / sq. 11 Ж** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.23 m; width 0.80 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.80 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 298 / кв. 11 Л/ 11 М **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,50 м; ширина 0,95 – 0,88 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,37 м.	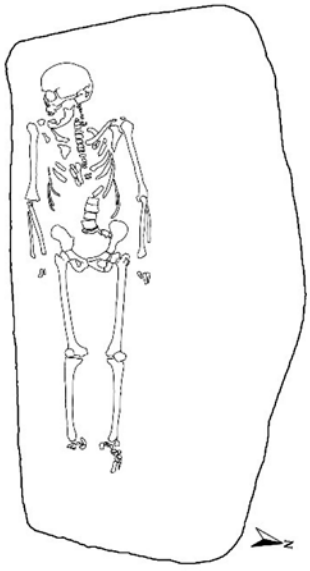	**Grave no 298 / sq. 11 Л / 11 М** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 1.50 m; width 0.95 – 0.88 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 300 / кв. 12 М **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,38 м; ширина 0,80 – 0,76 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,36 м.	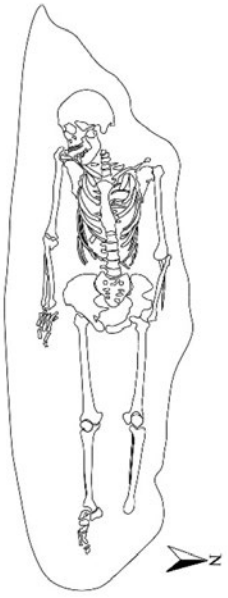	**Grave no 300 / sq. 12 М** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.38 m; width 0.80 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 301 / кв.12 П **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** неоформена гробна яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Десният горен крайник е изпънат и изнесен леко от торса. Левият е свит в лакътната става и положен до таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,27 м.	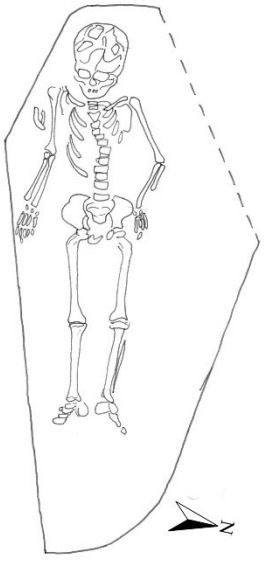	**Grave no 301 / sq. 12 П** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** shapeless grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The right upper limb is stretched and slightly detached from the torso. The left upper limb is flexed at the elbow joint and placed next to the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.27 m.

Гроб № 303 / кв. 12 Л / 12 П **Ориентация:** З – И, 269º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно оформена северна стена; дължина 1,68 м; ширина 0,70 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,27 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,26 м.	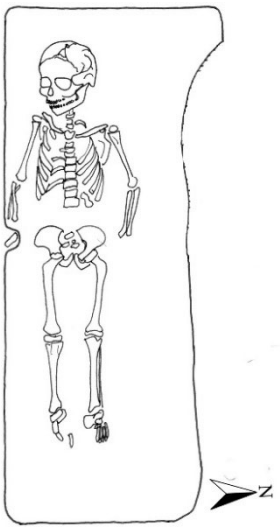	**Grave no 303 / sq. 12 Л / 12 П** **Orientation**: W – E, 269º **Burial structure:** rectangular grave pit with curved shaped northern wall; length 1.68 m; width 0.70 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.27 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 305 / кв. 12 Л **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** яма с форма, близка до овал; дължина 0,97 м; ширина 0,54 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Положението на черепа, горните и долните крайници не личи. **Размери на скелета:** дължина 0,50 м; ширина таз 0,12 м.	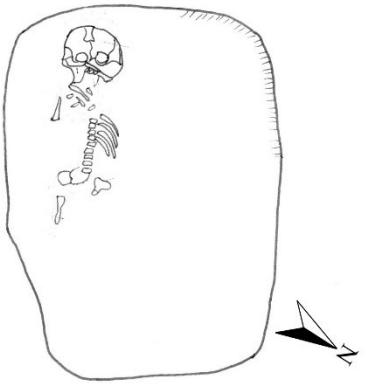	**Grave no 305 / sq. 12 Л** **Orientation**: W – E, 260 º **Burial structure:** grave pit with a nearly oval shape; length 0.97 m; width 0.54 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Undetermined position of the skull, upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 0.50 m; width pelvis 0.12 m.
Гроб № 306 / кв. 12 Л **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** яма с елипсовидна форма; дължина 1,70 м; ширина 0,72 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е леко наклонен на север. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,26 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,29 м.	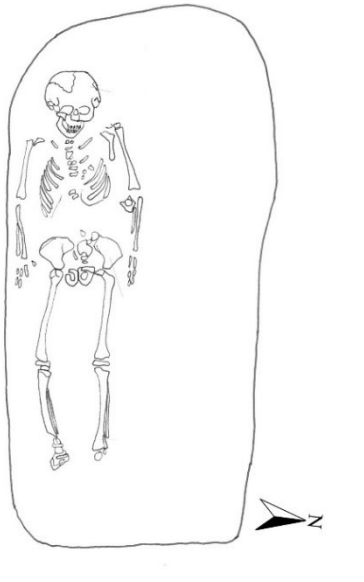	**Grave no 306 / sq. 12 Л** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 1.70 m; width 0.72 – 0.65m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is slightly tilted to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.26 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.29 m.

Гроб № 307 / кв. 12 М **Ориентация:** З – И, 212º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и уширение в североизточния ъгъл; дължина 1,67 м; ширина 0,94 – 1,19 м. **Положение на скелета:** видимо положен по гръб. Запазени са части от гръбначния стълб, таза, черепа и долните крайници. Положението на горните крайници не личи. Долните крайници са разместени. **Размери на скелета:** дължина 0,94 м; ширина таз 0,19 м.	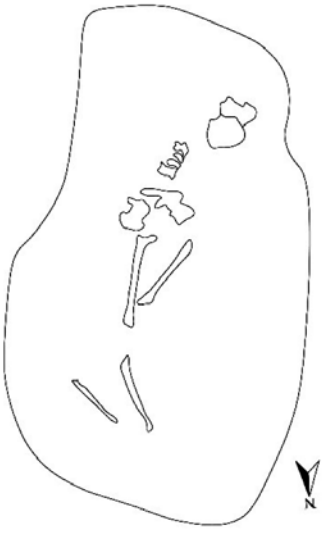	**Grave no 307 / sq. 12 M** **Orientation**: W – E, 212º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and widening in the northeastern corner; length 1.67 m; width 0.94 – 1.19 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Parts of the spine, pelvis, skull and lower limbs are preserved. The position of the upper limbs is undetermined. The lower limbs are displaced. **Size of the skeleton:** length 0.94 m; width pelvis 0.19 m.
Гроб № 308 / кв. 12 Л **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,50 м; ширина 0,62 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,96 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	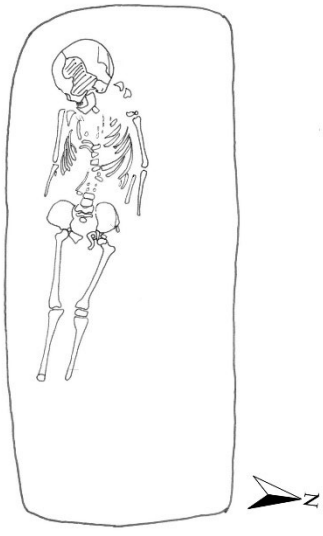	**Grave no 308 / sq. 12 Л** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.50 m; width 0.62 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.96 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 309 / кв. 12 О **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,87 м; ширина 0,87 – 0,73 м. **Покритие:** следи от дървено покритие до ляв горен крайник. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,10 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,21 м.	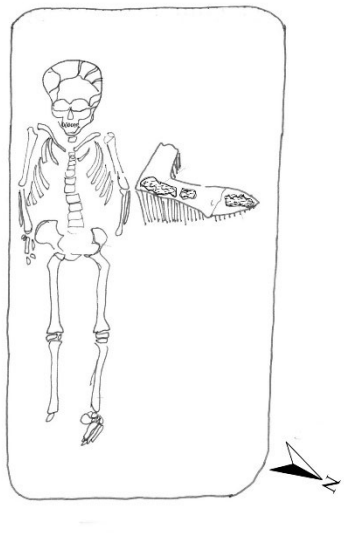	**Grave no 309 / sq. 12 O** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.87 m; width 0.87 0.73 m. **Cover**: remains of a wooden cover are documented next to the upper left limb. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.10 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.21 m.

Гроб № 310 / кв. 12 О **Ориентация:** З – И, 281º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,72 м; ширина 0,78 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,34 м.	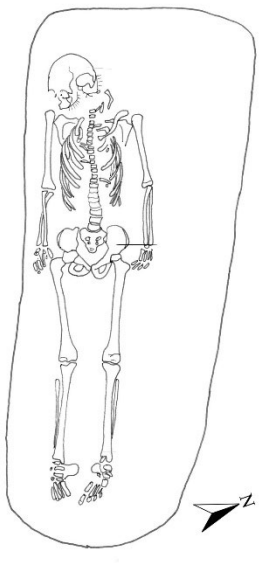	**Grave no 310 / sq. 12 О** **Orientation**: W – E, 281º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.72 m; width 0.78 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 311 / кв. 12 О / 12 Л **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъпи от запад и север; дължина 1,98 м; ширина 1,05 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,38 м.	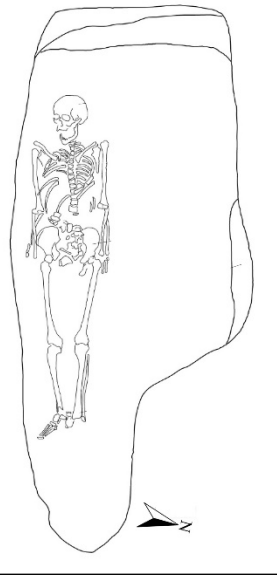	**Grave no 311 / sq. 12 О / 12 Л** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentations to the west and north; length 1.98 m; width 1.05 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 312 / кв. 11 З / 11 И **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,24 м; ширина 0,57 – 0,53 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Положението на горните крайници не личи. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,68 м; ширина рамене 0,14 м.	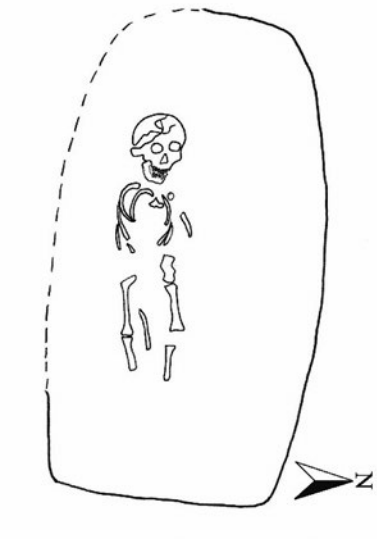	**Grave no 312 / sq. 11 З / 11 И** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded sides; length 1.24 m; width 0.57 – 0.53 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Undetermined position of the upper limbs. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.68 m; width shoulders 0.14 m.

Гроб № 313 / кв. 11 З / 11 И / 11 Н **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,53 м; ширина 0,78 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е наклонен към дясна раменна кост и леко обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,38 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,24 м.	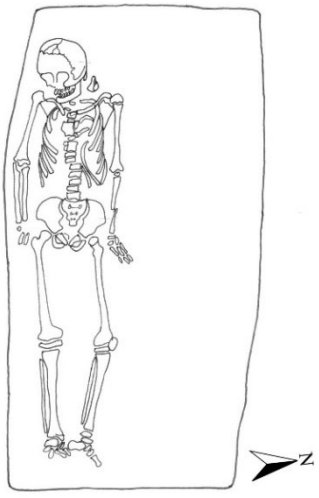	**Grave no 313 / sq. 11 З / 11 И / 11 Н** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.53 m; width 0.78 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is tilted to the right humerus and slightly turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.38 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 314 / кв.11 Н / 11 О **Ориентация:** З – И, 266º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, заоблени ъгли и отстъп от северозапад; дължина 1,38 м; ширина 0,68 – 0,28 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горният десен крайник липсва, левият е изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,75 м; ширина таз 0,15; ширина рамене 0,17 м.	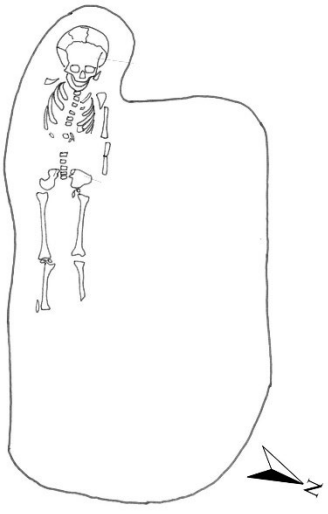	**Grave no 314 / sq. 11 Н / 11 О** **Orientation**: W – E, 266º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape, rounded corners and an indentation to the northwest; length 1.38 m; width 0.68 0.28 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The right upper limb is missing; the left one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.75 m; width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.17 m.
Гроб № 316 / кв. 11 Б **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от север; дължина 1,90 м; ширина 0,67 – 0,63 м. **Покритие:** следи от дърво при ляв долен крайник. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,45 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,34 м.	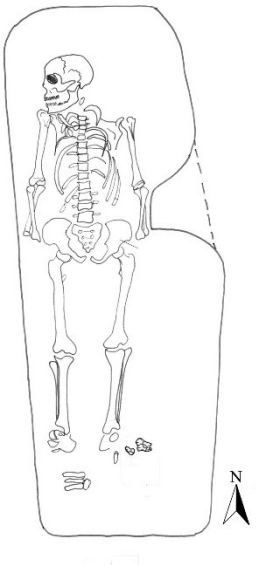	**Grave no 316 / sq. 11 Б** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation to the north; length 1.90 m; width 0.67 – 0.63 m. **Cover**: remains of wood next to the left lower limb. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.45 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 317 / кв. 12 Е / 12 К **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,06 м; ширина 0,92 м. **Покритие:** следи от дърво при лява бедрена кост. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,30 м; шир. рамене 0,37 м.	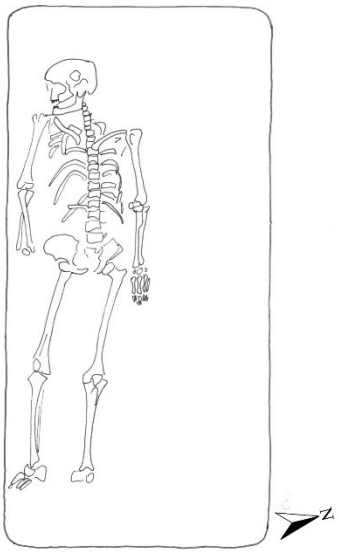	**Grave no 317 / sq. 12 E / 12 K** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.06 m; width 0.92 m. **Cover:** remains of wood next to the left thigh bone. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 318 / кв. 11 Т/ 11 Н **Ориентация:** З – И, 210º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,16 м; ширина 0,88 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,51 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,31 м.	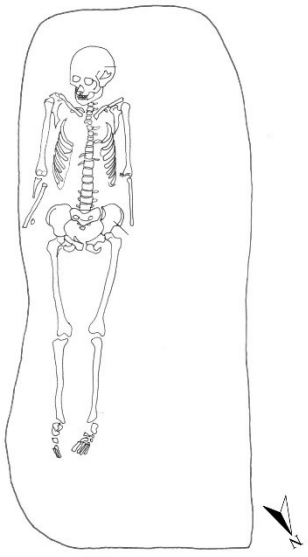	**Grave no 318 / sq. 11 T / 11 H** **Orientation**: W – E, 210º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.16 m; width 0.88 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.51 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 319 / кв. 11 С **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,05 м; ширина 0,91 – 0,87 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е наклонен с лицевия дял към дясна раменна кост. Десният горен крайник е изпънат, левият – свит в лакътната става и костите на лявата китка се разкриват върху лява илиачна кост. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,45 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,35 м.	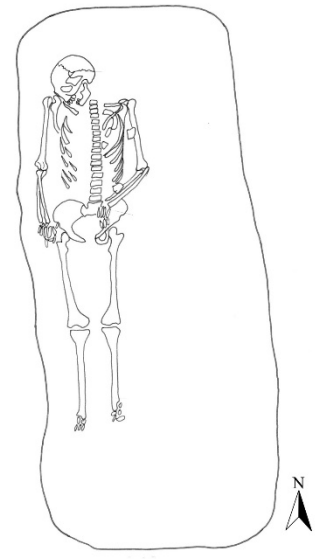	**Grave no 319 / sq. 11 C** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.05 m; width 0.91 – 0.87 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The facial area of the skull is tilted to the right humerus. The right upper limb is stretched, whereas the left one is flexed at the elbow joint and hand bones are placed on the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.45 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 320 / кв. 13 К **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** яма с форма на издължен овал; дължина 1,48 м; ширина 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е извит нагоре. Десният горен крайник е свит в лакътната става и обърнат нагоре, левият – свит в лакътната става и положен в областта под гръдния кош. Десният долен крайник е свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,35 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,26 м.	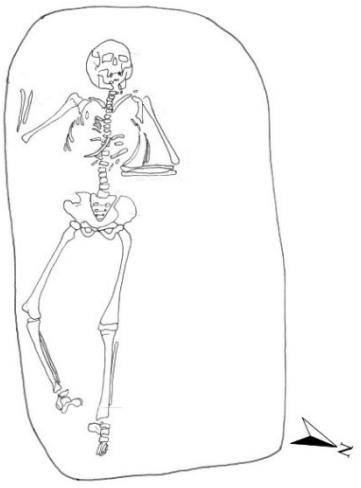	**Grave no 320 / sq. 13 K** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** grave pit with elongated oval shape; length 1.48 m; width 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned upwards. The right upper limb is flexed at the elbow joint and turned upwards; the left one is flexed at the elbow joint with hand bones below the chest area. The right lower limb is flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.35 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 321 / кв. 11 Ф **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** яма с капковидна форма; дължина 0,80 м; ширина 0,45 – 0,36 м. **Положение на скелета:** запазени са отделни кости от черепа, ребрата, горните крайници и ляв долен крайник. Видимо положен по гръб. **Размери на скелета:** зап. дължина 0,52 м.	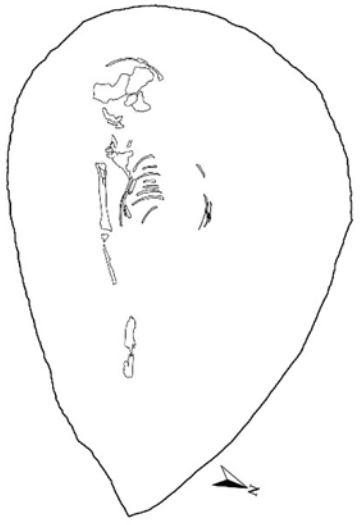	**Grave no 321 / sq. 11 Ф** **Orientation**: W – E **Burial structure:** teardrop-shaped grave pit; length 0.80 m; width 0.45 – 0.36 m. **Position of the skeleton:** Some fragments of the skull, ribs, upper limbs and left lower limb are preserved. Visibly laid on its back. **Size of the skeleton:** preserved length 0.52 m.
Гроб № 322 / кв. 11 С **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли, регистрирано стеснение в северния профил, издължена в западната част; дължина 1,53 м; ширина 0,79 – 0,70 м. **Покритие:** регистрирани фрагменти от дървена скара върху горната половина на скелета и при долните крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб в дясната половина на гробната яма. Черепът е леко обърнат на юг. Горните крайници са изпънати. Долният десен крайник е леко свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,07 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,25 м.	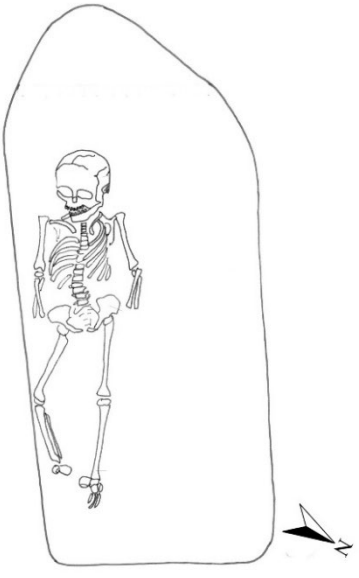	**Grave no 322 / sq. 11 C** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners, registered narrowing in the northern profile and elongated west section; length 1.53 m; width 0.79 – 0.70 m. **Cover**: registered fragments of wooden grate in the area of the upper body and the lower limbs. **Position of the skeleton:** laid on its back in the right half of the grave pit. The skull is slightly turned to the south. The upper limbs are stretched. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint, whereas the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.07 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.25 m.

Гроб № 324 / кв. 13 И **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,45 м; ширина 0,78 – 0,67 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,93 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,22 м.	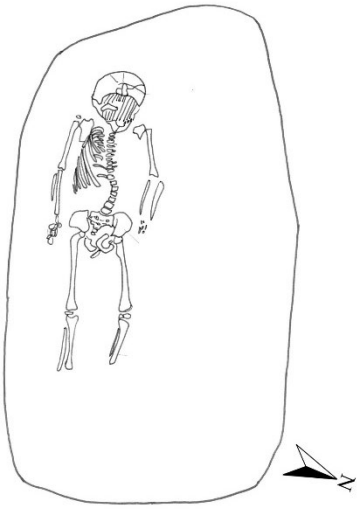	**Grave no 324 / sq. 13 И** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded sides; length 1.45 m; width 0.78 – 0.67 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.93 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 326 / кв. 11 В **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** яма с правоъгълна, издължена форма и заоблени ъгли; дължина 2,20 м; ширина 0,69 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,34 м.	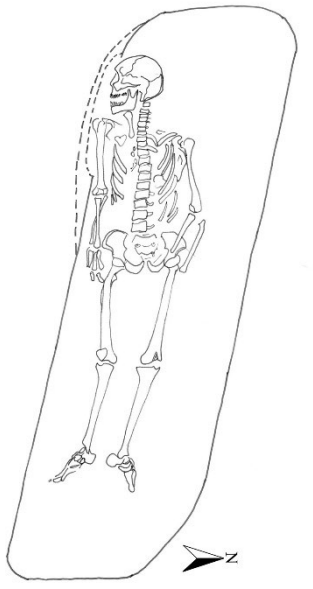	**Grave no 326 / sq. 11 В** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** grave pit with rectangular, elongated shape and rounded corners; length 2.20 m; width 0.69 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 327 / кв. 14 В **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп от север; дължина 1,22 м; ширина 0,55 – 0,25 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени до таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,20 м.	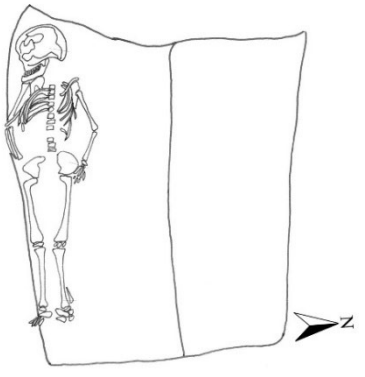	**Grave no 327 / sq. 14 В** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with an indentation to the north; length 1.22 m; width 0.55 – 0.25 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper limbs are flexed at the elbow joints and placed next to the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.02 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.20 m.

Гроб № 328 / кв. 14 Ж/ 14 В **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,28 м; ширина 0,95 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в югоизточния ъгъл на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Част от гръбначния стълб, тазът и долните крайници са запазени *in situ.* Всички останали кости са разбъркани. **Размери на скелета:** зап. дължина 0,79 м; ширина таз 0,26 м. **Особености:** вторично културно нарушение.	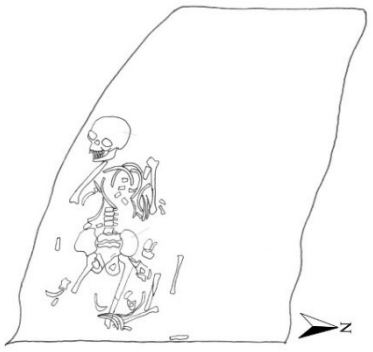	**Grave no 328 / sq. 14 Ж / 14 В** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** trapezoid grave pit; length 1.28 m; width 0.95 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southeastern corner of the grave pit. The skull is turned to the south. Parts of the spine, pelvis and lower limbs are preserved *in situ*. The remaining bones are displaced. **Size of the skeleton:** preserved length 0.79 m; width pelvis 0.26 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.
Гроб № 329 / кв. 13 А **Ориентация:** З – И, 275º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни и ъгли; дължина 1,84 м; ширина 0,83 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият – леко свит в лакътната става. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,51 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,33 м.	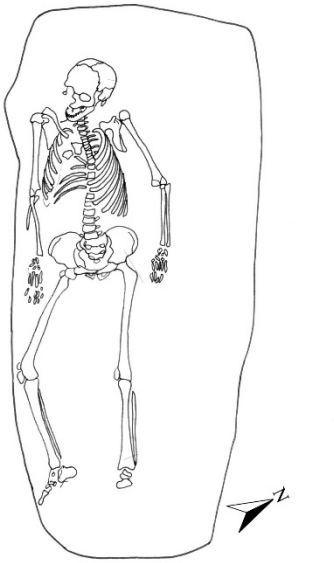	**Grave no 329 / sq. 13 А** **Orientation**: W – E, 275º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded sides and corners; length 1.84 m; width 0.83 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The right upper limb is stretched, whereas the left one is flexed at the elbow joint. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.51 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 331 / кв. 14 Б **Ориентация:** З – И, 285º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,40 м; ширина 0,81 – 0,79 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападния край на гробната яма. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,86 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,20 м.	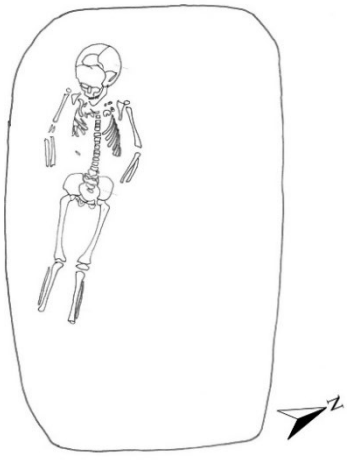	**Grave no 331 / sq. 14 Б** **Orientation**: W – E, 285º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.40 m; width 0.81 – 0.79 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern section of the grave pit. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.86 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.20 m.

Гроб № 332 / кв. 14 Е **Ориентация:** З – И, 295º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,38 м; ширина 0,73 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,98 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,23 м.	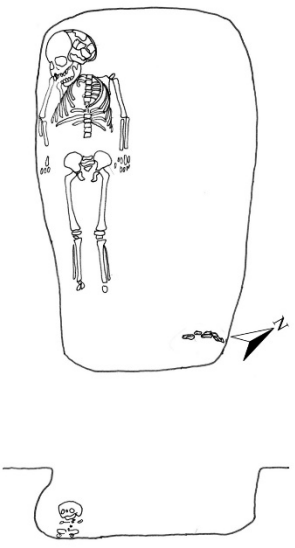	**Grave no 332 / sq. 14 E** **Orientation**: W – E, 295º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with rounded corners; length 1.38 m; width 0.73 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern section of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.98 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 333 / кв. 13 Д **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,05 м; ширина 0,82 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Десният горен крайник е леко свит в лакътната става, с кости на китката, разкриващи се върху дясна илиачна кост, а левият е изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,35 м.	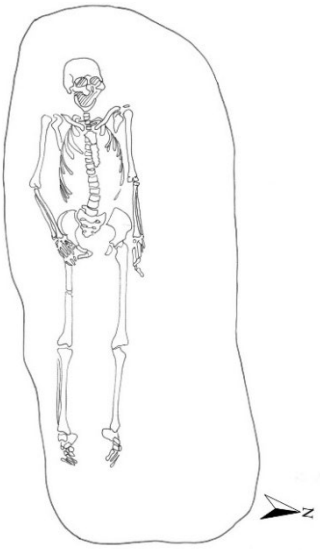	**Grave no 333 / sq. 13 Д** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.05 m; width 0.82 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern part of the grave pit. The right upper limb is slightly flexed at the elbow, with hand bones placed on the right iliac bone, whereas the left one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 334 / кв. 13 Д **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,73 м; ширина 0,88 – 0,86 м. **Покритие:** следи от дърво до ляв долен крайник. **Положение на скелета:** положен по гръб. Левият горен крайник е положен върху бедрената кост, десният е изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,33 м.	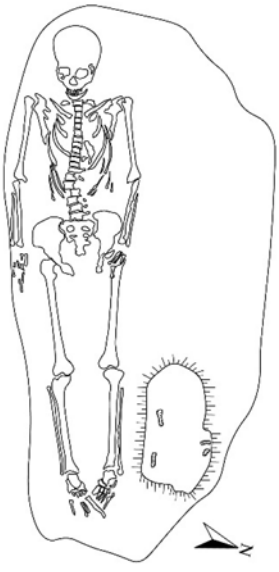	**Grave no 334 / sq. 13 Д** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.73 m; width 0.88 – 0.86 m. **Cover**: remains of wood next to the left lower limb. **Position of the skeleton:** laid on its back. The left upper limb is placed on the thigh bone; the right one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.33 m.

Гроб № 335 / кв. 13 Г **Ориентация:** З – И, 295º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, заоблена в западната половина и отстъп в североизточната част; дължина 1,89 м; ширина 0,96 – 0,47 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени до таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,28 м.	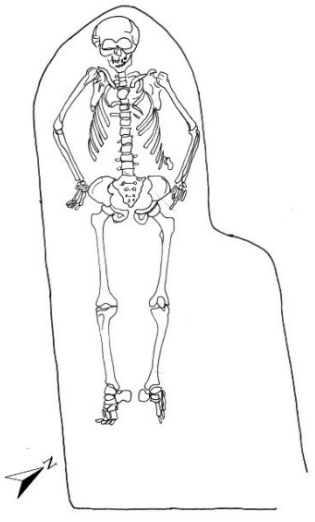	**Grave no 335 / sq. 13 Г** **Orientation**: W – E, 295º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape, rounded west half and an indentation in the northeastern part; length 1.89 m; width 0.96 – 0.47 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are flexed at the elbow joint and placed next to the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 336 / кв. 13 К / 13 Д **Ориентация:** З – И, 284º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп от североизток и заоблени ъгли; дължина 2,18 м; ширина 0,95 – 0,20 м (стеснение заради отстъпа). **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е наклонен на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,34 м.	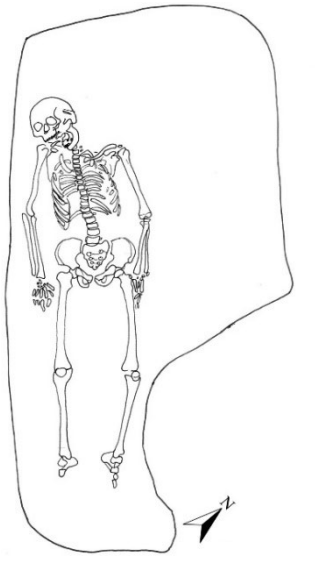	**Grave no 336 / sq. 13 К / 13 Д** **Orientation**: W – E, 284º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation to the northeast; length 2.18 m; width 0.95 – 0.20 m (narrowing because of the indentation). **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 337 / кв. 14 Б **Ориентация:** З – И, 210º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, в чийто югозападен ъгъл е вкопана по-малка яма; яма 1 – дължина 1,70 м; ширина 0,94 – 0,93 м; яма 2 – дължина 0,76 м; ширина 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападния ъгъл на малката гробна яма. Черепът е извит на юг. Гръбначният стълб е извит. Горните и долните крайници са леко свити съответно в лакътните и коленните стави. **Размери на скелета:** дължина 0,58 м; ширина таз 0,10 м; ширина рамене 0,17 м.	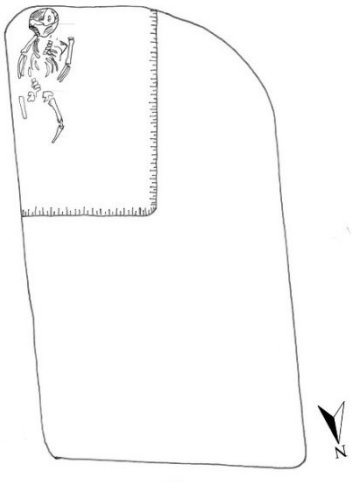	**Grave no 337 / sq. 14 Б** **Orientation**: W – E, 210º **Burial structure:** rectangular grave pit in the southwestern corner of which a smaller pit is dug; pit 1 – length 1.70 m; width 0.94 – 0.93 m; pit 2 – length 0.76 m; width 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern corner of the small grave pit. The skull is turned to the south. The spine is twisted. The upper and lower limbs are slightly flexed at the elbow and knee joints, respectively. **Size of the skeleton:** length 0.58 m; width pelvis 0.10 m; width shoulders 0.17 m.

Гроб № 338 / кв. 14 Б **Ориентация:** З – И, 263º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблен югозападен ъгъл; дължина 1,80 м; ширина 0,80 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,09 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,20 м.	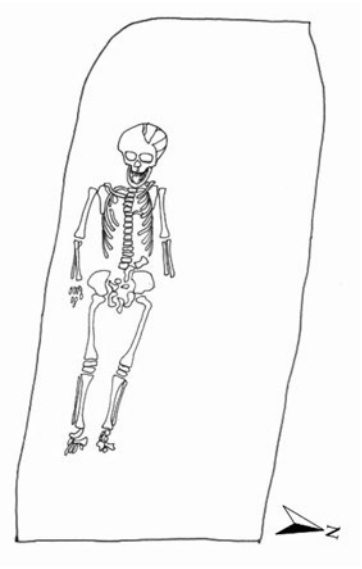	**Grave no 338 / sq. 14 Б** **Orientation**: W – E, 263º **Burial structure:** rectangular grave pit with a rounded southwestern corner; length 1.80 m; width 0.80 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.09 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 339 / кв. 13 З **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблена западна част и частично скосена източна; дължина 1,93 м; ширина 0,68 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е силно извит на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,39 м.	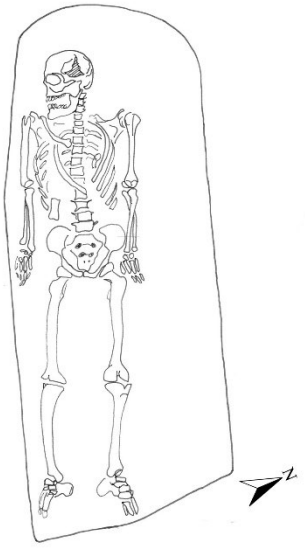	**Grave no 339 / sq. 13 З** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded western side and partially slanted east side; length 1.93 m; width 0.68 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is heavily flexed to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.39 m.
Гроб № 340 / кв. 13 Ж / 13 Б **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп от изток; дължина 2,30 м; ширина 0,87 – 0,83 м. **Покритие:** следи от дърво в северозападната част на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб в югоизточната част на ямата. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,75 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,37 м.	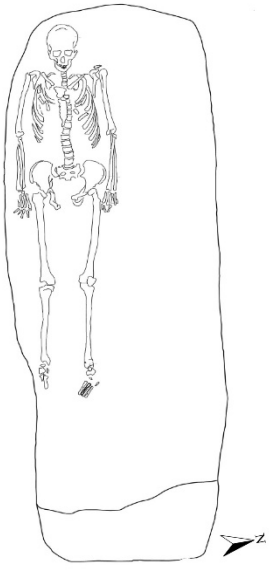	**Grave no 340 / sq. 13 Ж / 13 Б** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation to the east; length 2.30 m; width 0.87 – 0.83 m. **Cover**: remains of wood in the northwestern section of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southeastern section of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.75 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 341 – 342 / кв. 14 Е **Ориентация:** З – И, 276º; 342: З – И, 285º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма и широк отстъп от север; дължина 1,94 м; ширина 0,90 – 0,76 м. **Положение на скелета:** скелет на възрастен индивид: положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са леко свити в лакътните стави, десният е положен в областта на корема, левият – върху таза. Долните крайници са изпънати. Скелет на бебе: положен в отстъпа на ямата от север. Видимо положен по гръб. Черепът е обърнат леко на север. Положението на горните и долните крайници не личи. **Размери на скелета:** възрастен индивид – дължина 1,67 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,35 м.; бебе – зап. дължина 0,52 м.	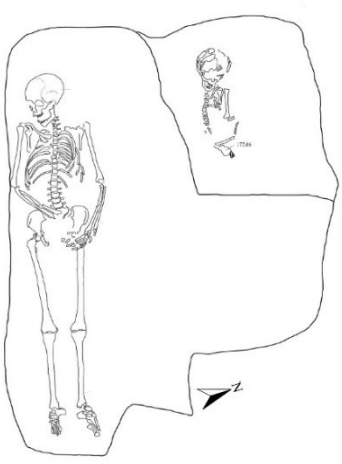	**Grave no 341 – 342 / sq. 14 E** **Orientation**: 341: W – E, 276º; 342: W – E, 285º. **Burial structure:** grave pit with an irregular shape and with a wide indentation to the north; length 1.94 m; width 0.90 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** **Skeleton of an adult individual**: laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints, the right one is placed on the abdomen, whereas the left one is placed on the on the proximal tight. The lower limbs are stretched. **Skeleton of an infant**: laid in the indentation of the grave pit to the north. Laid on its back. The skull is slightly turned to the north. Undetermined placement of the upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** **adult individual:** length 1.67 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.35 m. **Infant:** preserved length 0.52 m.
Гроб № 343 / кв. 14 Е **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** яма с овална форма; размери: дължина 2,10 м; ширина 1,44 – 1,36 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият – свит в лакътната става и прибран към торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,38 м.	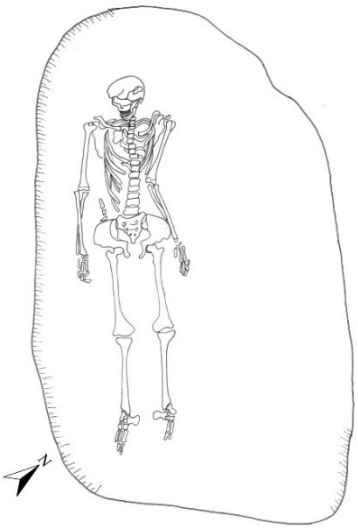	**Grave no 343 / sq. 14 E** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** grave pit with oval shape; length 2.10 m; width 1.44 – 1.36 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The right upper limb is stretched, whereas the left one is flexed at the elbow joint and tucked against the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 346 / кв. 13 Е/ 13 А **Ориентация:** З – И, 292º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, леко уширена от север и юг; дължина 2 м; ширина 0,81 – 0,62 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Горният десен крайник е свит в лакътната става и положен на гърдите, левият – свит в лакътната става и положен в областта на корема. Десният долен крайник е свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,34 м.	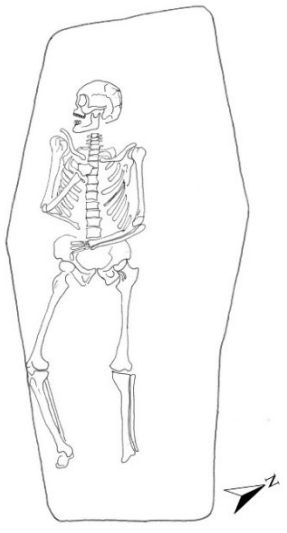	**Grave no 346 / sq. 13 E / 13 A** **Orientation**: W – E, 292º **Burial structure:** rectangular grave pit, slightly widened from the north and the south; length 2.00 m; width 0.81 – 0.62 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The right upper limb is flexed at the elbow with hand bones on the chest area; the left one is flexed at the elbow with hand bones placed on the abdominal area. The right lower limb is flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 347 / кв. 14 Е/ 14 Б **Ориентация:** З – И, 300º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и отстъп в североизточния ъгъл; дължина 1,65 м; ширина 0,70 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е силно извит на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните крайници са леко свити в лакътната става. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,33 м.	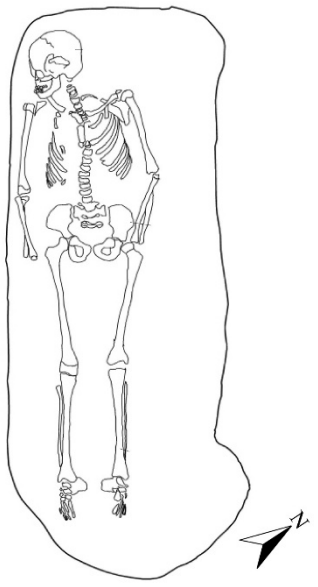	**Grave no 347 / sq. 14 E / 14 Б** **Orientation**: W – E, 300º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation in the northeastern corner; length 1.65 m; width 0.70 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is heavily turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 348 / кв. 13 Е **Ориентация:** З – И, 295º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма със заоблени ъгли и отстъп на юг и дъговидно извита; дължина 2,30 м; ширина 1,39 – 1,22 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Левият горен крайник и ребрата са разбъркани. Десният горен крайник е изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,38 м. **Особености:** вторично културно нарушение на торса.	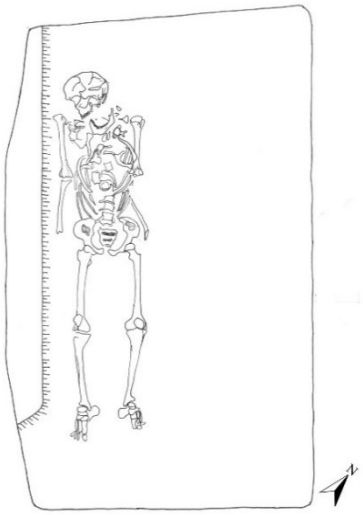	**Grave no 348 / sq. 13 E** **Orientation**: W – E, 295º **Burial structure:** grave pit with an irregular rectangular shape, rounded corners, an indentation to the south and curved; length 2.30 m; width 1.39 – 1.22 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The left upper limb and the ribs are displaced. The right upper limb is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.38 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances of torso.
Гроб № 349 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заобления източна страна; дължина 2,05 м; ширина 0,82 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,32 м.	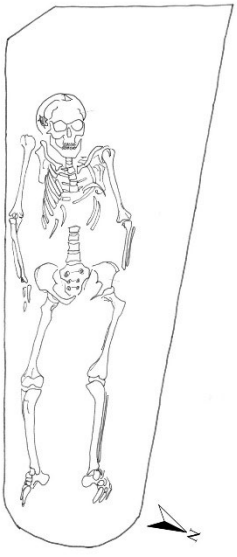	**Grave no 349 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a rounded east side; length 2.05 m; width 0.82 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 350 / кв.13 М **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп в северозападната част; дължина 1,62 м; ширина 0,83 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът, горната част на гръбначния стълб и костите на десния горен крайник са разместени. Левият е леко свит в лакътната става. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,36 м; ширина таз 0,26 м. **Особености:** отделен от торса горен десен крайник и разбъркани ребра. Вторично културно нарушение.	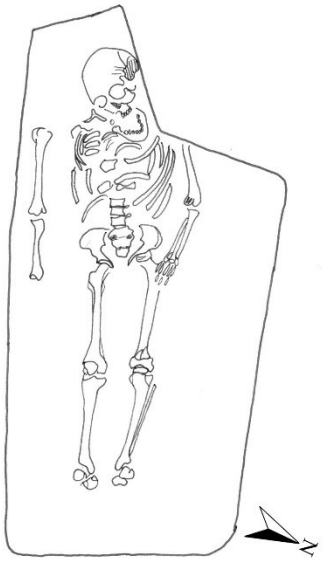	**Grave no 350 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation in the northwestern section; length 1.62 m; width 0.83 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull, the proximal section of the vertebral column and the bones of the right upper limb are displaced. The left upper limb is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.36 m; width pelvis 0.26 m. **Characteristics**: right upper limb separated from the torso and shuffled ribs. **Characteristics:** upper right limb separated from torso and ribs scrambled. Secondary cultural disturbances.
Гроб № 351 / кв. 13 Н **Ориентация:** З – И, 255º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли, в източната част нарушена от яма с погребан кон; зап. дължина 1,20 м; ширина 0,69 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са запазени до лакътните стави. Долните до колянната става. **Размери на скелета:** зап. дължина 0,85 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,20 м.	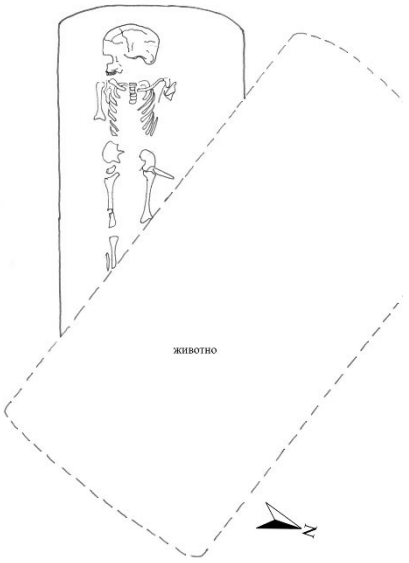	**Grave no 351 / sq. 13 H** **Orientation**: W – E, 255º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners, disrupted in the eastern section by a pit with a buried horse; preserved length 1.20 m; width 0.69 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are preserved up to the elbow joints, whereas the lower limbs are preserved up to the knee joints. **Size of the skeleton:** preserved length 0.85 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 352 / кв. 13 Н/ 13 Т **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** яма с неправилна четвъртита форма, дъговидно извита от южната страна; дължина 2,06 м; ширина 1,20 – 1,12 м. **Покритие:** останки от дърво върху долните крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в раменната кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,39 м.		**Grave no 352 / sq. 13 H / 13 T** **Orientation**: W – E **Burial structure:** grave pit with an irregular quadrangular shape and curved southern side; length 2.06 m; width 1.20 – 1.12 m. **Cover**: remains of wood on top of the lower limbs. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The mandible leans against the humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.39 m.

Гроб № 353 / кв. 13 Т **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,00 м; ширина 1,29 – 1,24 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е наклонен на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,38 м.	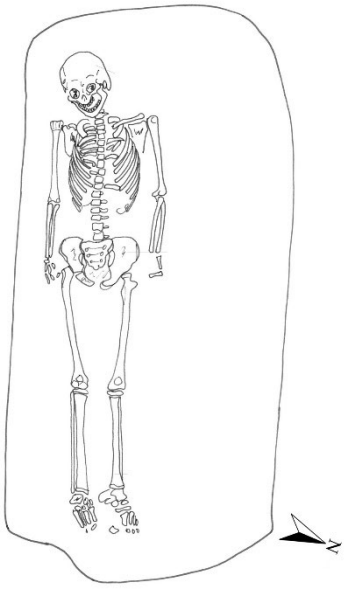	**Grave no 353 / sq. 13 T** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.00 m; width 1.29 – 1.24 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is tilted to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 354 – 354а / кв. 13 Н **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,90 м; ширина 0,70 – 0,50 м. **Положение на скелета:** двоен гроб. Възрастен индивид: положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. Дете: положено по гръб. Десният горен крайник е леко свит в лакътната става. Костите на левия горен крайник липсват. Долните крайници са свити в коленните стави. **Размери на скелета:** възрастен индивид – дължина 1,90 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,26 м; дете – дължина 0,60 м; ширина рамене 0,16 м.	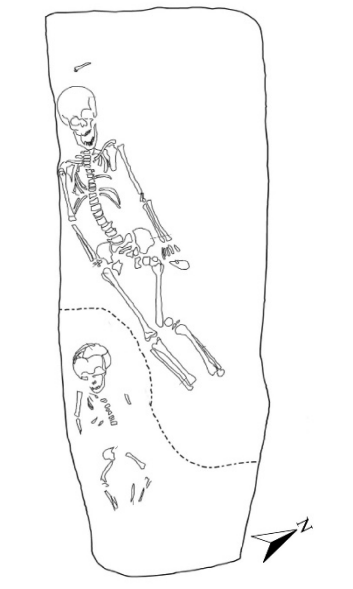	**Grave no 354 – 354a / sq. 13 H** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.90 m; width 0.70 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** double burial. **Adult individual**: laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Child**: laid on its back. The right upper limb is slightly flexed at the elbow joint; bones of the left one are missing. The lower limbs are flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** **adult individual:** length 1.90 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.26 m. **Child**: length 0.60 m; width shoulders 0.16 m.
Гроб № 355 / кв. 13 В / 11 Т **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма, прерязана от яма с животно. Северната ѝ половина е прерязана от траншея; зап. дължина 1,20 м; ширина 1,09 – 1,03 м. **Покритие:** следи от дървена скара от северната страна при черепа. **Положение на скелета:** положен по гръб. Десният горен крайник е изпънат, левият леко свит в лакътната става. От костите на долните крайници са запазени само проксималните половини на двете бедрени кости. **Размери на скелета:** зап. дължина 1,03 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,34 м.	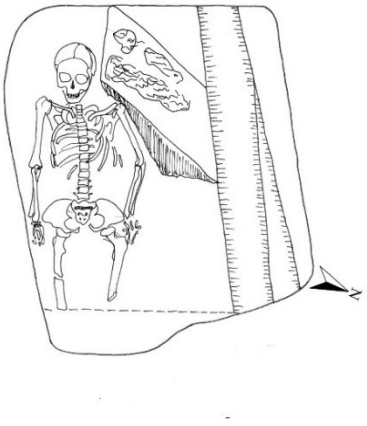	**Grave no 355 / sq. 13 B / 11 T** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape, cut by an animal pit. The northern half is cut by a trench; preserved length 1.20 m; width 1.09 – 1.03 m. **Cover**: remains of a wooden grate in the northern side, by the skull. **Position of the skeleton:** laid on its back. The right upper limb is stretched; the left one is slightly flexed at the elbow joint. The proximal halves of the femora are the only ones preserved from the lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.03 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 357 / кв. 13 Л **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,48 м; ширина 0,83 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият и ребрата са разместени. Десният долен крайник е изпънат, левият е разместен. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м. **Особености:** биотурбация.		**Grave no 357 / sq. 13 Л** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.48 m; width 0.83 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the south. The right upper limb is stretched; the left one as well as the ribs are displaced. The right lower limb is stretched; the left one is displaced. **Size of the skeleton:** length 1.02 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 358 / кв. 13 Л **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосена западна страна и дъговидно извита северна; дължина 2,42 м; ширина 1,00 – 0,94 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните крайници са леко отдалечени от торса. Долните крайници са свити в колянната става и разтворени настрани. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,33 м.	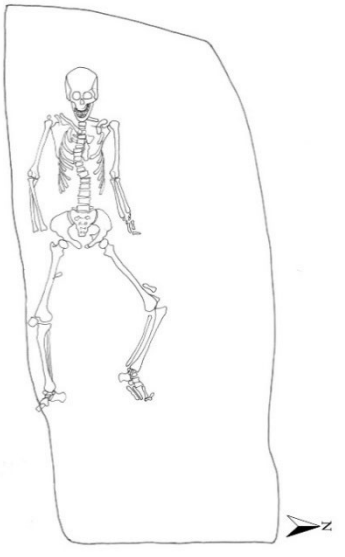	**Grave no 358 / sq. 13 Л** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with slanted west side and curved northern side; length 2.42 m; width 1.00 – 0.94 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper limbs are slightly separated from the torso. The lower limbs are flexed at the knee joints and spread to the side. **Size of the skeleton:** length 1,53 m; width pelvis 0,28 m; width shoulders 0,33 m.
Гроб № 359 / кв. 13 Л **Ориентация:** З – И, 246º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,44 м; ширина 0,68 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горните крайници са леко отдалечени от торса. Долните крайници са свити в колянната става и разтворени настрани. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,34 м.	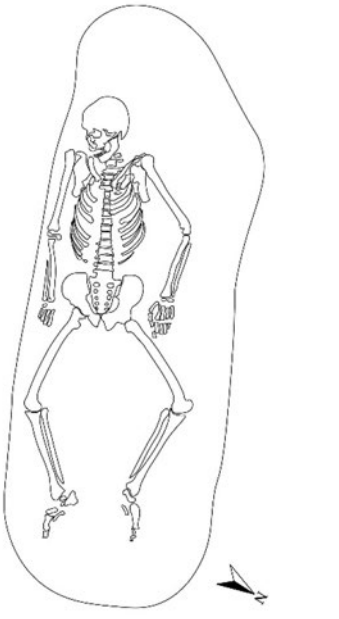	**Grave no 359 / sq. 13 Л** **Orientation**: W – E, 246º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.44 m; width 0.68 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper limbs are slightly separated from the torso. The lower limbs are flexed at the knee joints and spread to the side. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 360 / кв. 13 Л **Ориентация:** З – И, 245º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли, скосена в източния край; дължина 1,42 м; ширина 0,65 – 0,62 м. **Покритие:** останки от дървено покритие в северната част на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,14 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,29 м.	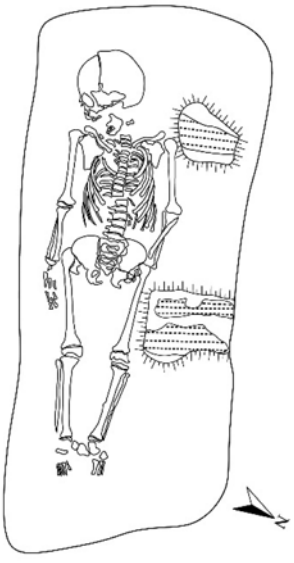	**Grave no 360 / sq. 13 Л** **Orientation**: W – E, 245º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners, slanted at east section; length 1.42 m; width 0.65 – 0.62 m. **Cover**: remains of a wooden cover in the northern side of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.44 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.29 m.
Гроб № 361 / кв. 14 М **Ориентация:** З – И, 273º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблена западна страна, издължена от изток и с отстъп от северната страна; дължина 2,45 м; ширина 1,06 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,73 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,44 м.	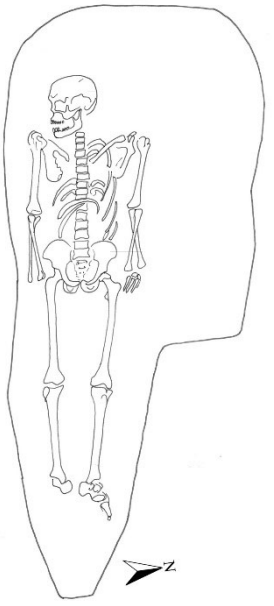	**Grave no 361 / sq. 14 M** **Orientation**: W – E, 273º **Burial structure:** rectangular grave pit with a rounded west side, elongated from the east with an indentation to the northern side; length 2.45 m; width 1.06 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.73 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.44 m.
Гроб № 362 / кв. 14 М **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма с разширение от южната страна; дължина 1,55 м; ширина 0,85 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Мандибулата опира в гръдната кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,20 м.	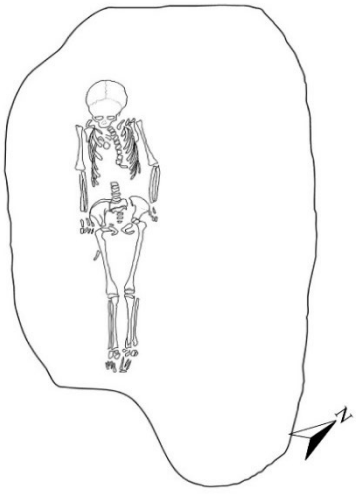	**Grave no 362 / sq. 14 M** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** elliptical grave pit with a widening on the south side; length 1.55 m; width 0.85 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The mandible leans against the rib cage. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.02 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.20 m.

Гроб № 363 / кв. 13 И / 13 О **Ориентация:** З – И, 284º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извити страни и отстъпи от север и юг; дължина 2,26 м; ширина 0,68 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени в областта на корема. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,78 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,37 м.	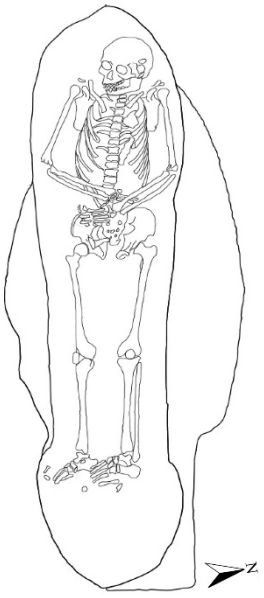	**Grave no 363 / sq. 13 И / 13 О** **Orientation**: W – E, 284º **Burial structure:** rectangular grave pit with curved sides and an indentations to the north and south; length 2.26 m; width 0.68 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are flexed at the elbow joints and placed on the abdomen. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.78 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 364 / кв. 13 П **Ориентация:** З – И, 241º **Гробно съоръжение:** яма с квадратна форма. В източната част е нарушена от яма с погребано животно; зап. дължина 1,40 м; ширина 0,87 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са изпънати. Долните не са запазени с изключение на лява бедрена кост. **Размери на скелета:** зап. дължина 1,17 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,40 м.	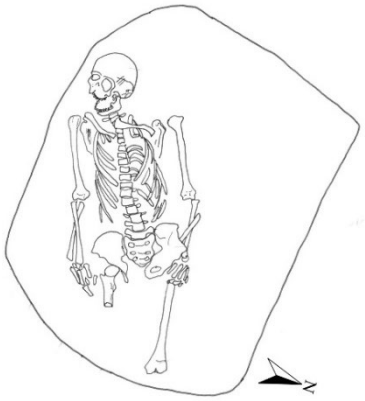	**Grave no 364 / sq. 13 П** **Orientation**: W – E, 241º **Burial structure:** quadratic grave pit. Disrupted on the east side by a pit with a buried animal; length 1.40 m; width 0.87 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are stretched. Except for the left thigh bone, none of the lower limbs are preserved. **Size of the skeleton:** preserved length 1.17 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.40 m.
Гроб № 367 / кв. 13 П **Ориентация:** З – И, 200º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 2,05 м; ширина 1,06 – 0,62 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Долните крайници са свити в колянната става и разтворени настрани. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,28 м.	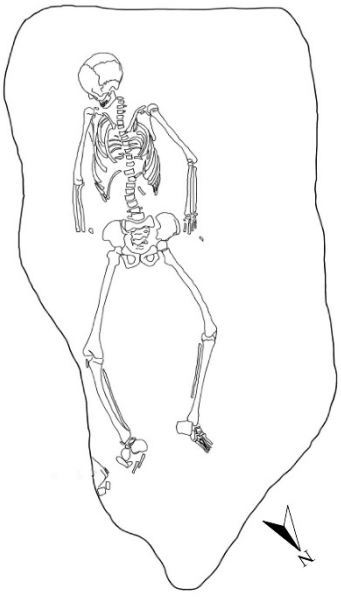	**Grave no 367 / sq. 13 П** **Orientation**: W – E, 200º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape; length 2.05 m; width 1.06 – 0.62 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are flexed at the knee joints and spread to the side. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 369 / кв. 13 Н / 13 Т **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,20 м; ширина 0,89 – 0,79 м. **Покритие:** останки от дървена скара върху черепа и гръдния кош. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е свит в колянната става и изнесен на юг. Левият е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,39 м. **Особености:** костите на китката се разкриват лежащи в правилна анатомична позиция, в артикулация, в обратна посока спрямо ставата на китката. Случай на членовредително наказание или мутилация.	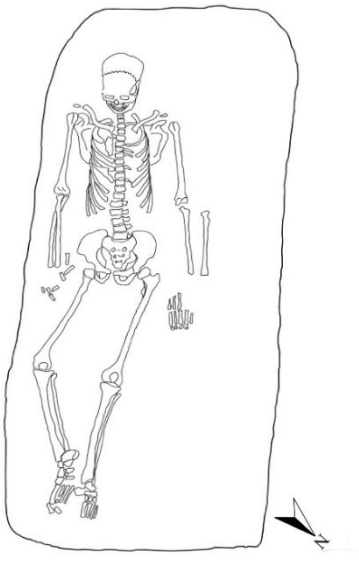	**Grave no 369 / sq. 13 Н / 13 Т** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.20 m; width 0.89 – 0.79 m. **Cover**: remains of a wooden grate on top of the skull and chest area. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched. The right lower limb is flexed at the knee joint and turned to the south. The left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.39 m. **Characteristics:** bones of left hand are excavated in anatomical order, in articulation. The bones lie in the opposite direction to the wrist joint. A case of a punishment or mutilation.
Гроб № 370 / кв. 15 Г **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли и дъговидно оформена северна страна; дължина 1,66 м; ширина 0,76 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападния край на ямата. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,17 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,24 м.	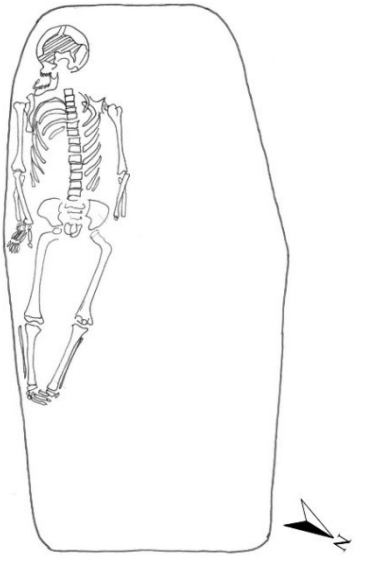	**Grave no 370 / sq. 15 Г** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and a curved northern side; length 1.66 m; width 0.76 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern section of the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.17 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 371 / кв. 15 Д **Ориентация:** З – И, 241º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скъсени страни и заоблени ъгли; дължина 0,91 м; ширина 0,68 – 0,57 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Десният горен крайник е изпънат, левият леко свит в лакътната става. Десният долен крайник е свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 0,78 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,21 м.	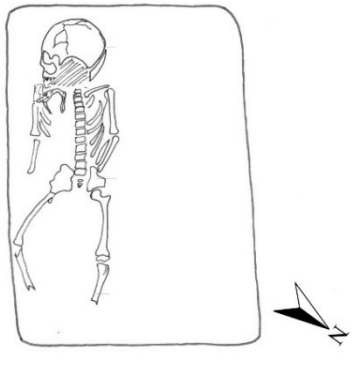	**Grave no 371 / sq. 15 Д** **Orientation**: W – E, 241º **Burial structure:** rectangular grave pit with slanted sides and rounded corners; length 0.91 m; width 0.68 – 0.57 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint. The right lower limb is flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 0.78 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.21 m.

Гроб № 372 / кв. 13 Л / 13 М **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с недобре оформени страни. Регистрирани са два малки необработени камъка в северната половина на ямата; дължина 1,34 м; ширина 0,87 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, по диагонал на гробната яма, в южната ѝ половина. Горните крайници са леко свити в лакътните стави. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,10 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,21 м.		**Grave no 372 / sq. 13 Л / 13 М** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** trapezoid grave pit with unclear outlines. Two small unprocessed stones were registered in the northern half of the grave pit; length 1.34 m; width 0.87 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, diagonally, in the southern half of the grave pit. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The right lower limb is slightly flexed at the knee joints, whereas the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.10 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.21 m.
Гроб № 373 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 265º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скосена с издадена навън южна страна; дължина 1,26 м; ширина 0,78 – 0,75 м. **Покритие:** останки от дървена скара върху долните крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб в югозападната част на ямата. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м.	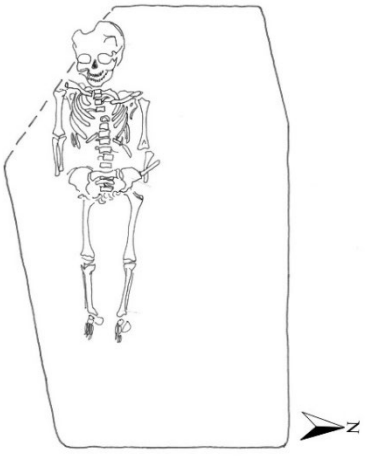	**Grave no 373 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 265º **Burial structure:** rectangular grave pit with a slanted, outwards extended southern side; length 1.26 m; width 0.78 – 0.75 m. **Cover**: remains of a wooden grate on top of the lower limbs. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southwestern section of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 374 / кв. 13 М **Ориентация:** З – И, 273º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извити стени и заоблени ъгли; дължина 1,30 м; ширина 0,74 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната част на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Горните и долните крайници са изпънати. Костите на торса са разбъркани. **Размери на скелета:** дължина 1,10 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** вторично културно нарушение.	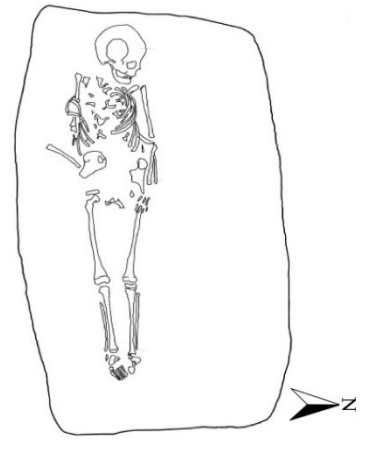	**Grave no 374 / sq. 13 M** **Orientation**: W – E, 273º **Burial structure:** rectangular grave pit with curved walls and rounded corners; length 1.30 m; width 0.74 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. The bones of the torso are displaced. **Size of the skeleton:** length 1.10 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.

Гроб № 375 / кв. 13 Д **Ориентация:** З – И, 292º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп от северната страна; дължина 1,33 м; ширина 0,87 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е наклонен към гърдите. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,87 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,26 м.	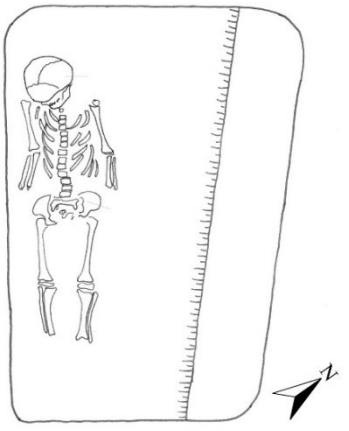	**Grave no 375 / sq. 13 Д** **Orientation**: W – E, 292º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with an indentation to the north; length 1.33 m; width 0.87 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is tilted to the chest. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.87 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 376 / кв. 13 Д **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 0,70 м; ширина 0,45 – 0,42 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. От костите на апендикуларния скелет са съхранени само костите на левия долен крайник, свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 0,42 м.	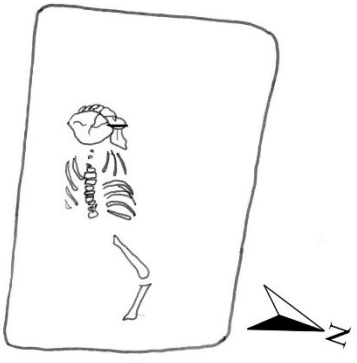	**Grave no 376 / sq. 13 Д** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 0.70 m; width 0.45 – 0.42 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The bones from the left lower limb are the only ones preserved from the appendicular skeleton and it is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 0.42 m.
Гроб № 377 / кв. 13 Т **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 0,92 м; ширина 0,30 – 0,25 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати, частично запазени. **Размери на скелета:** зап. дължина 0,74 м; ширина рамене 0,20 м.	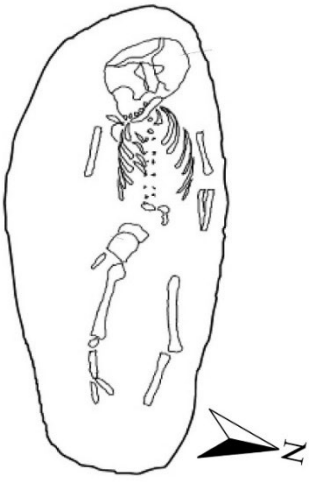	**Grave no 377 / sq. 13 T** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 0.92 m; width 0.30 – 0.25 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched and partially preserved. **Size of the skeleton:** length 0.74 m; width shoulders 0.20 m.

Гроб № 378 / кв. 13 С **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с дъговидно извита северна страна; дължина 1,73 м; ширина 0,87 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положен по гръб диагонално на ямата. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,31 м.	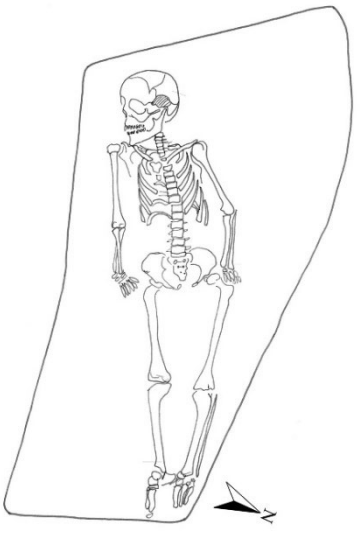	**Grave no 378 / sq. 13 C** **Orientation**: W – E **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a curved northern side; length 1.73 m; width 0.87 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, diagonally to the grave pit. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 379 / кв. 13 Р **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,43 м; ширина 0,83 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Горният десен крайник е леко свит в лакътната става, левият – изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,98 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,22 м.		**Grave no 379 / sq. 13 P** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.43 m; width 0.83 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The right upper limb is slightly flexed at the elbow joint; the left one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.98 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 380 / кв. 13 Р/ 14 Р **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма със заоблени ъгли и леко дъговидно извита южна страна; дължина 1,76 м; ширина 0,72 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен към гърдите. Десният горен крайник е изпънат, левият – леко свит в лакътната става и костите на китката попадат под лява илиачна кост. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, левият – изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,25 м.	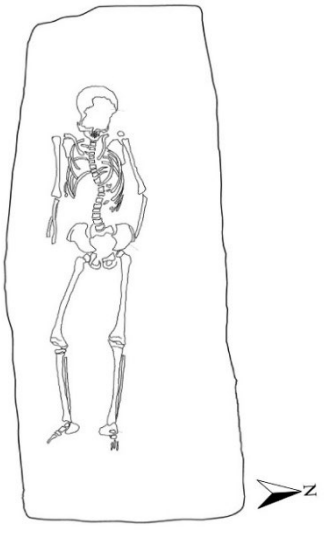	**Grave no 380 / sq. 13 P / 14 P** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with rounded corners and a slightly curved southern side; length 1.76 m; width 0.72 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the chest. The right upper limb is stretched, whereas the left one is slightly flexed at the elbow joint with hand bones beneath the left ilium. The right lower limb is slightly flexed at the knee joint; the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.25 m.

Гроб № 382 / кв. 14 Р **Ориентация:** З – И, 292º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,35 м; ширина 0,70 – 0,68 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът и целият торс са обърнати на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,03 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,15 м.	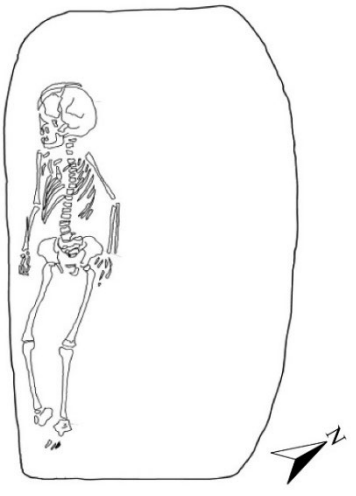	**Grave no 382 / sq. 14 P** **Orientation**: W – E, 292º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.35 m; width 0.70 – 0.68 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull and the torso are turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.03 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.15 m.
Гроб № 384 / кв. 15 А **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,36 м; ширина 0,70 – 0,57 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е наклонен леко на север. Мандибулата опира в костите на гръдния кош. Горните крайници са изпънати. Десният долен крайник е изпънат, левият – леко свит в колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,12 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,22 м.	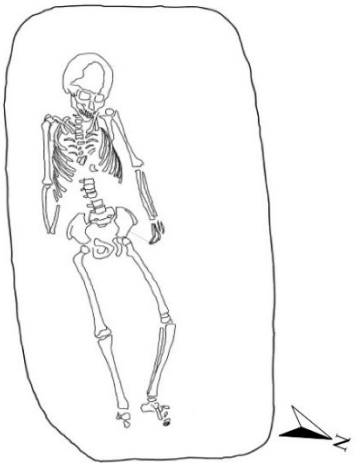	**Grave no 384 / sq. 15 A** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.36 m; width 0.70 – 0.57 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is slightly tilted to the north. The mandible leans against the chest. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.12 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 385 / кв. 15 В **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, заоблена от източната страна и отстъп от запад; дължина 1,30 м; ширина 0,63 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е силно извит на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,84 м; ширина таз 0,14 м.	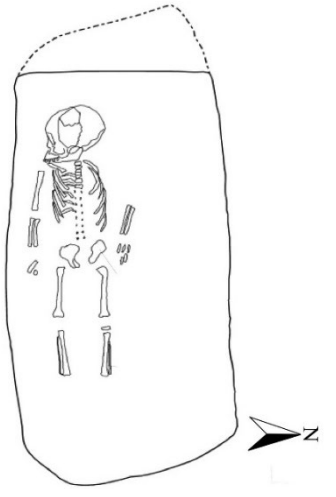	**Grave no 385 / sq. 15 B** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit, rounded at the east side and with an indentation to the west; length 1.30 m; width 0.63 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is strongly turned to the south. Upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.84 m; width pelvis 0.14 m.

Гроб № 386 – 386а / кв. 13 Н / 13 О **Ориентация:** 386 – З – И, 234º; 386а – З – И, 261º **Гробно съоръжение: 386:** широка правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,05 м; ширина 0,80 – 0,70 м; **386а:** правоъгълна гробна яма, попадаща в очертанията на 386; дължина 1,40 м; ширина 0,55 – 0,35 м. **Покритие: 386:** следи от дървена скара в цялата северна половина на ямата. **Положение на скелета: 386:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е неестествено обърнат на юг, отделен от скелета. Костите на гръдния кош са разместени. Горните и долните крайници са изпънати. **386а:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета: 386:** дължина 1,54 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,34 м; **386а:** зап. дължина 1,23 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** нарушение на ямата и скелета в гроб № 386а.	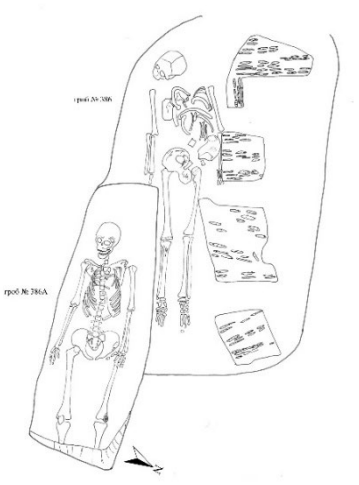	**Grave no 386 – 386a / sq. 13 H / 13 O** **Orientation**: **386** – W – E, 234º; **386a** – W – E, 261º **Burial structure:** **386:** wide rectangular grave pit with rounded corners; length 2.05 m; width 0.80 – 0.70 m; **386a:** rectangular grave pit, destroying the grave pit of burial 386; length 1.40 m; width 0.55 – 0.35m. **Cover: 386:** remains of a wooden grate in the northern half of the grave pit. **Position of the skeleton:** **386:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is unnaturally turned to the south and separated from the body. The bones of the chest are displaced. The upper and lower limbs are stretched. **386a:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** **386:** length 1.54 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.34 m. **386a:** preserved length 1.23 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** disruption of the grave pit and skeleton in grave no 386a.
Гроб № 387 / кв. 13 О **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със скъсени страни; дължина 1,08 м; ширина 0,70 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е наклонен към гръдния кош. Костите на десния горен крайник, торса и долните крайници са разместени. Левият горен крайник е леко свит в лакътната става. **Размери на скелета:** дължина 0,68 м; ширина таз 0,11 м; ширина рамене 0,19 м.		**Grave no 387 / sq. 13 O** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit with slanted sides; length 1.08 m; width 0.70 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is tilted to the chest. The bones of the right upper limb, the torso and the lower limbs are displaced. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint. **Size of the skeleton:** length 0.68 m; width pelvis 0.11 m; width shoulders 0.19 m.

Гроб № 388 / кв. 15 И **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,33 м; ширина 0,85 – 0,77 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът липсва. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина без череп: 1,65 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,42 м. **Особености:** вторично културно нарушение. Черепът липсва.	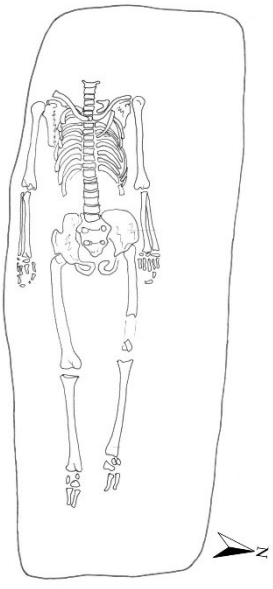	**Grave no 388 / sq. 15 И** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.33 m; width 0.85 – 0.77 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is missing. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length without the skull: 1.65 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.42 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances. The skull is missing.
Гроб № 389 / кв. 15 И / 15 К **Ориентация:** З – И, 259º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 2,25 м; ширина 1,04 – 0,83 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е обърнат на юг. Мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,36 м.	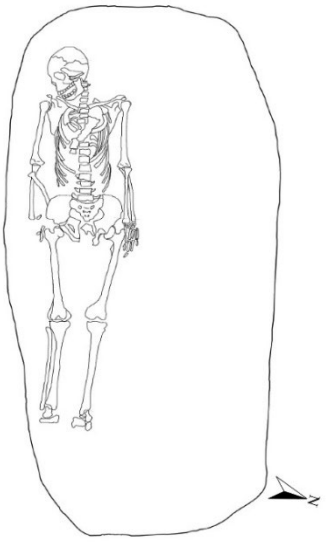	**Grave no 389 / sq. 15 И / 15 К** **Orientation**: W – E, 259º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.25 m; width 1.04 – 0.83 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 390 – 390а / кв. 15 О **Ориентация:** З – И, 295º **Гробно съоръжение:** издължена правоъгълна яма; дължина 2,09 м; ширина 0,72 – 0,70 м. **Положение на скелета: 390а** – силно изтлели кости на бебе, положени в западната половина на ямата. Видимо положен по гръб. Запазени са отделни кости от черепа, ребрата и десен долен крайник – изпънат. **390** – положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на юг. Лицевият дял опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** 390а – дължина 0,49 м; 390 – дължина 1,41 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,29 м.	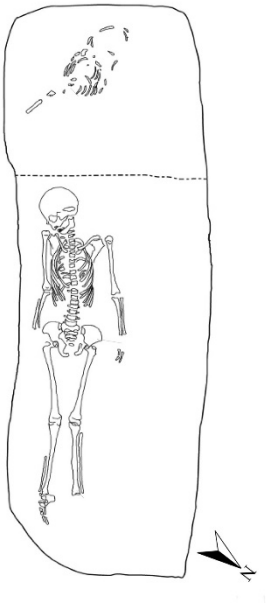	**Grave no 390 – 390a / sq. 15 O** **Orientation**: W – E, 295º **Burial structure:** rectangular, elongated grave pit; length 2.09 m; width 0.72 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** **390a** – severely decayed bones of an infant, placed in the western half of the grave pit. Laid on its back. Individual bones of the skull, ribs and a stretched lower right limb are preserved. **390** – laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the south. The facial part of the skull leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** **390a:** length 0.49 m; **390:** length 1.41 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.29 m.

Гроб № 391 / кв. 15 О **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли, дъговидно извита южна страна и отстъп от изток; дължина 2,50 м; ширина 0,87 – 0,67 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север. Мандибулата опира в лявата ключица. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,38 м.	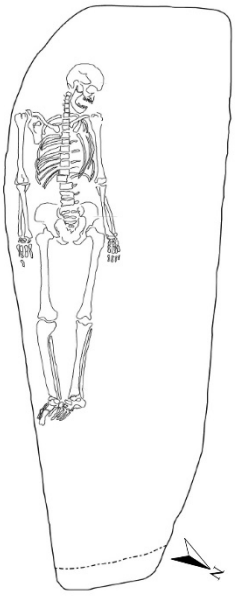	**Grave no 391 / sq. 15 O** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners, a curved southern side and an indentation to the east; length 2.50 m; width 0.87 – 0.67 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the north. The mandible leans against the left clavicle. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 392 / кв. 15 О **Ориентация:** З – И, 295º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извита западна страна и заоблени ъгли; дължина 1,77 м; ширина 0,85 – 0,83 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е засегнат от гробна яма 391. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	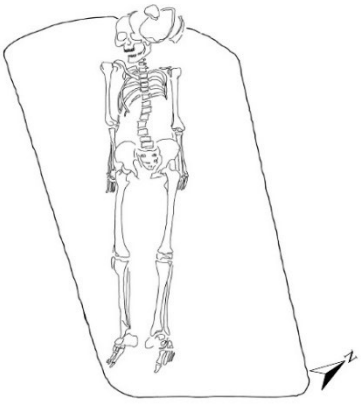	**Grave no 392 / sq. 15 O** **Orientation**: W – E, 295º **Burial structure:** rectangular grave pit with curved western side and rounded corners; length 1.77 m; width 0.85 – 0.83 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is destroyed by grave pit 391. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 393 / кв. 15 О / 15 П **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени страни; дължина 1,95 м; ширина 0,96 – 0,74 м. **Покритие:** останки от дървена скара в западния край на ямата. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е обърнат леко на юг. Горните крайници са отведени встрани от торса. Долните крайници са свити в коленните стави, левият – изнесен навън. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,35 м.	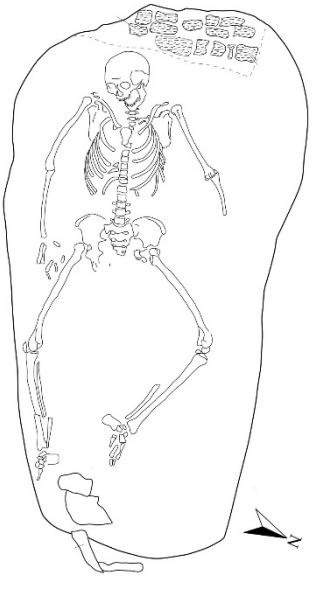	**Grave no 393 / sq. 15 O / 15 П** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.95m; width 0.96 – 0.74 m. **Cover**: remains of wooden grate in the western end of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly turned to the south. The upper limbs are abducted according to the axial skeleton. The lower limbs are flexed at the knee joints and the left one is turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 394 / кв. 15 П **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно оформена северна страна; дължина 1,23 м; ширина 0,69 – 0,57 м. **Покритие:** запазени фрагменти от дървено покритие плътно до южната стена. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Черепът е леко обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,97 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,23 м.	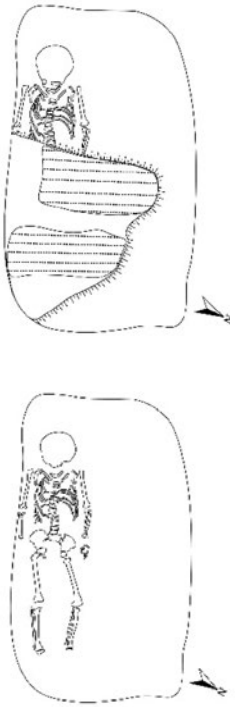	**Grave no 394 / sq. 15 П** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with curved northern side; length 1.23 m; width 0.69 – 0.57m. **Cover**: preserved fragments of a wooden cover in close proximity to the southern wall. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is slightly turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.97 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 395 / кв. 15 П **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,25 м; ширина 0,58 – 0,52 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на ямата. Горните крайници са изпънати. Долните крайници са свити в коленните стави и изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,23 м.	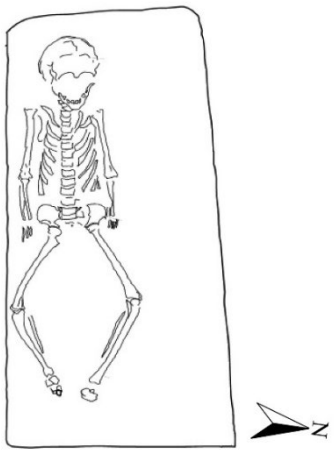	**Grave no 395 / sq. 15 П** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.25 m; width 0.58 – 0.52 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper limbs are stretched. The lower limbs are flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.02 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 396 / кв. 15 Н **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** не е регистрирана гробна яма. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е наклонен на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,85 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,40 м.		**Grave no 396 / sq. 15 Н** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** undetermined grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is tilted to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.85 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.40 m.

Гроб № 397 / кв. 15 Н **Ориентация:** З – И, 284º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблен североизточен ъгъл; дължина 0,88 м; ширина 0,45 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е леко обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,70 м; ширина таз 0,14 м.	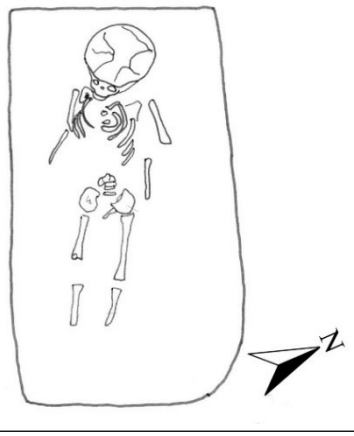	**Grave no 397 / sq. 15 Н** **Orientation**: W – E, 284º **Burial structure:** rectangular grave pit with a rounded northeastern corner; length 0.88 m; width 0.45 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is slightly turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.70 m; width pelvis 0.14 m.
Гроб № 398 / кв. 15 Л **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблена западна страна и издължена източна; дължина 0,98 м; ширина 0,37 – 0,30 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,76 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,20 м.	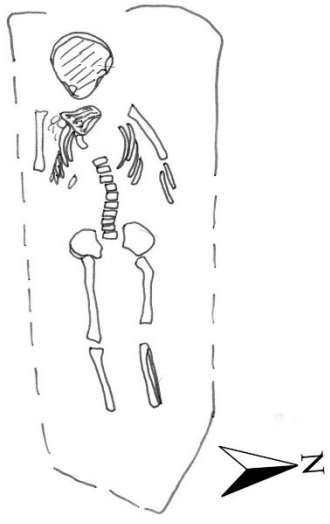	**Grave no 398 / sq. 15 Л** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with a rounded west side and an elongated east side; length 0.98 m; width 0.37 – 0.30 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.76 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 400 / кв. 16 М **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** неправилна (издължена) правоъгълна форма; дължина 2,02 м; ширина 0,74 – 0,68 м. **Положение на скелета:** череп, положен на лява страна, мандибула липсва. Положен по гръб, с разместени и ръзбъркани кости на торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,30 м. **Особености:** документира се нарушение на скелета в областта на целия торс. Вторично културно нарушение.	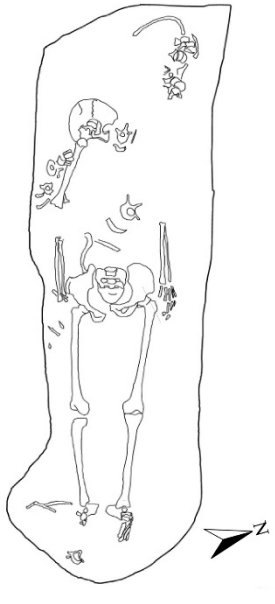	**Grave no 400 / sq. 16 М** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** irregular (elongated) rectangular shape; length 2.02 m; width 0.74 – 0.68 m. **Position of the skeleton:** the skull is placed on the left side; the mandible is missing. Laid on its back with disarranged bones of the axial skeleton. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1,60 m; width pelvis 0,30 m. **Characteristics:** documented destruction of the skeleton in the entire torso area. Secondary cultural disturbances.

Гроб № 401 / кв. 16 Л **Ориентация:** З – И, 288º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с отстъп по цялото протежение на северната стена на гробната яма; дължина 2,03 м; ширина 0,27 м. **Покритие:** следи от дървено покритие до южната стена. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма, кости в анатомичен порядък. Горни крайници – изпънати покрай торса, долни крайници – изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,36 м.	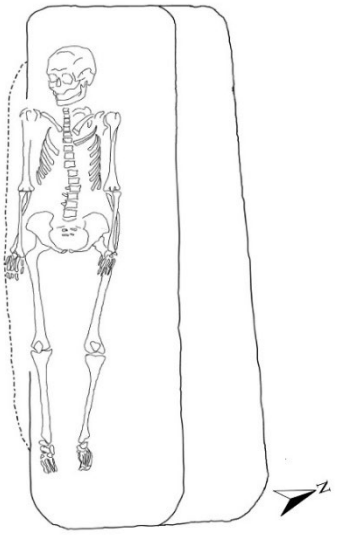	**Grave no 401 / sq. 16 Л** **Orientation**: W – E, 288º **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation along across the northern wall; length 2.03 m; width 0.27 m. **Cover**: remains of a wooden cover next to the southern wall. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back in the southern half of the grave pit. The upper libs are stretched along the torso; the lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 402 / кв. 16 Р **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълно гробно очертание; дължина 2,68 м; ширина 1,02 – 0,87 м. **Покритие:** следи от дървено покритие по цялото протежение на южната стена. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, кости в анатомичен порядък, глава на запад. Горни крайници разтворени навън, долни крайници леко свити в коленни стави, отворени навън заедно с кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,78 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,41 м.	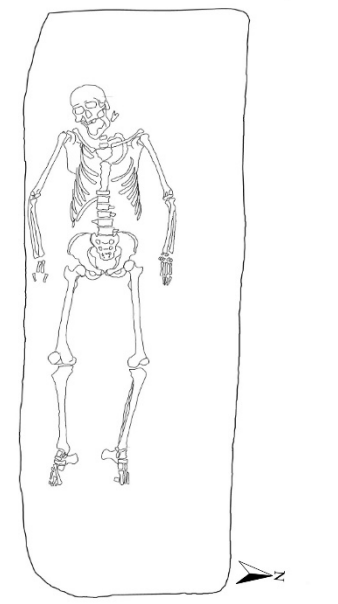	**Grave no 402 / sq. 16 P** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.68 m; width 1.02 x 0.87 m. **Cover**: remains of a wooden cover along the southern wall. **Position of the skeleton:** adult individual laid in an anatomical order on its back with its head turned to the west. The upper limbs are spread outwards, whereas the lower limbs are slightly flexed at the knee joints and the feet are spread outwards. **Size of the skeleton:** length 1.78 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.41 m.
Гроб № 403 / кв. 15 Р **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма; дължина 1,24 м; ширина 0,74 – 0,95 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в южната половина на гробната яма, плътно до стената, кости в анатомичен порядък. Черепът положен на лява половина, долна челюст опряна в лява ключица, фрагментирани лицеви кости. Горни и долни крайници: изпънати до торса, липсват кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,05 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,25 м.	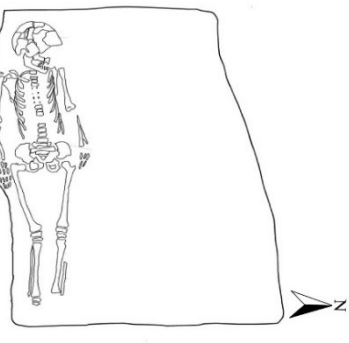	**Grave no 403 / sq. 15 P** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** trapezoidal shape; length 1.24 m; width 0.74 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** infant, laid in anatomical order on its back in the southern half of the grave pit, close to the wall. The skull is placed on its left side, the lower jaw leans against the left clavicle, facial bones are fragmented. The upper and lower limbs are stretched, bones of feet and some phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.05 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.25 m.

Гроб № 404 / кв. 15 Р **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с издължена форма и заоблени ъгли; дължина 2,26 м; ширина 0,97 – 0,88 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, в анатомичен порядък. Горни и долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,36 м.	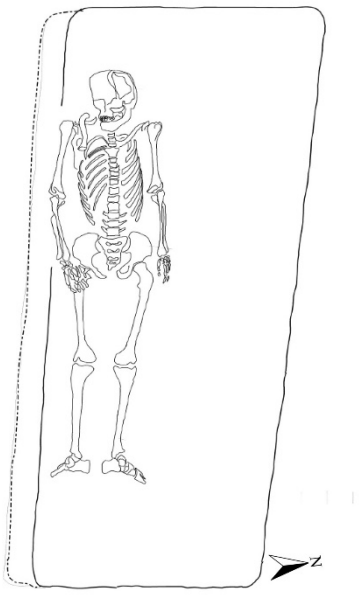	**Grave no 404 / sq. 15 P** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** rectangular grave pit with elongated shape and rounded corners; length 2.26 m; width 0.97 – 0.88 m. **Position of the skeleton:** adult individual, laid in anatomical order on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 405 / кв. 16 Е **Ориентация:** З – И, 266º **Гробно съоръжение:** правоъгълно гробно очертание; дължина 1,08 м; ширина 0,71 – 0,61 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп нарушен. Горни и долни крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,74 м; ширина таз 0,14 м; ширина рамене 0,19 м.	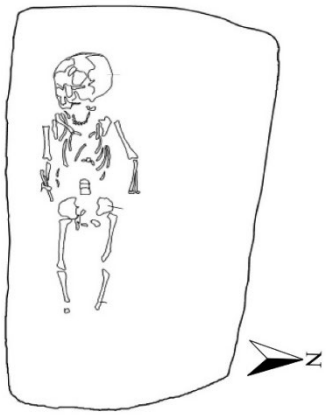	**Grave no 405 / sq. 16 E** **Orientation**: W – E, 266º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.08 m; width 0.71 – 0.61 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, skull is fractured. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.74 m; width pelvis 0.14 m; width shoulders 0.19 m.
Гроб № 406 / кв. 16 Е **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,10; ширина 0,80 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** разместена и разбъркана горна част на гръбначния стълб, липсват гръбначни прешлени (запазени 6-7 броя). Вторично културно нарушение.	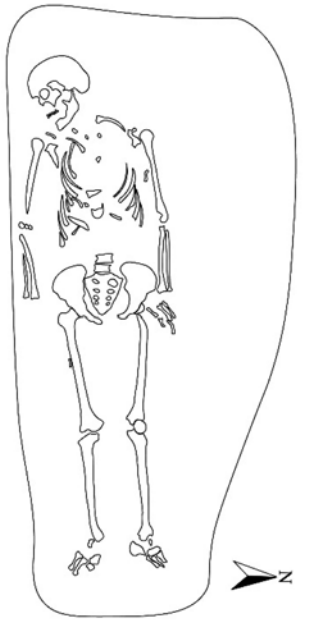	**Grave no 406 / sq. 16 E** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.10 m; width 0.80 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** displaced and shuffled upper section of the spine, missing vertebrae (only 6-7 were preserved). Secondary cultural disturbances.

Гроб № 407 / кв. 16 Б **Ориентация:** З – И, 245º **Гробно съоръжение:** гробна яма с елипсовидна форма. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид. Значително разбъркване на костните останки. **Особености:** разбъркване в областта на торса, липсват кости, гръбначен стълб и други, вторично погребване на долни крайници и таз? Вторично културно нарушение.		**Grave no 407 / sq. 16 Б** **Orientation**: W – E, 245º **Burial structure:** grave pit with an elliptical shape. **Position of the skeleton:** adult individual, laid on its back. Significant shuffling of the skeletal remains. **Characteristics:** shuffling in the area of the torso, bones of the spine and other sections of the body are missing. Secondary burial of lower limbs and pelvis? Secondary cultural disturbances.
Гроб № 408 / кв. 14 О **Ориентация:** З – И, 284º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма с отстъп по северната стена; дължина 2,10 м; ширина 0,85 – 1,05 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Горни крайници: ляв покрай торса, свит под лек ъгъл и изнесен навън, десен изпънат, длан обърната надолу. Долни крайници: ляв изпънат, десен свит в колянна става и изнесен навън. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	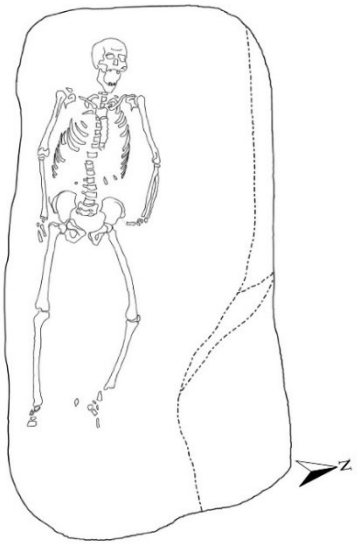	**Grave no 408 / sq. 14 O** **Orientation**: W – E, 284º **Burial structure:** elliptical grave pit with an indentation to the northern wall; length 2.10 m; width 0.85 – 1.05 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in the southern half of the grave pit. The left upper limb is stretched along the torso, slightly flexed and turned outwards. The right upper limb is stretched with its palm turned downwards. The left lower limb is stretched; the right one is flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 410 / кв. 11Ф / 13 Д **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,56 м; ширина 0,97 – 0,90 м. **Покритие:** следи от дървено покритие – запазен малък фрагмент в северната половина на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,32 м.	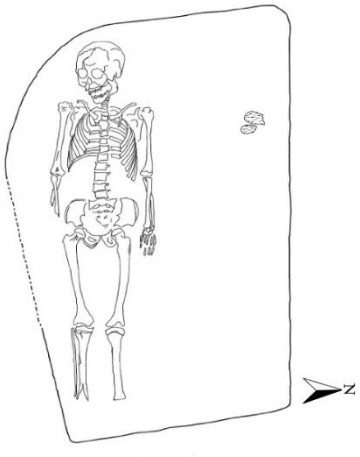	**Grave no 410 / sq. 11 Ф / 13 Д** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.56 m; width 0.97 – 0.90 m. **Cover**: remains of a wooden cover – a small preserved fragment in the northern half of the grave pit was documented. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. Upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 411 / кв. 11 Г **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с разширение в югозападния ъгъл; дължина 1,00 м; ширина 0,65 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в южната половина на гробната яма, черепът силно фрагментиран. Горни крайници: запазена само лява раменна кост (фрагментирана), краката свити в колянната става и изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 0,65 м; ширина таз 0,13 м. **Особености:** силно изтлели и фрагментирани кости, частично запазени ребра и кости на таза.	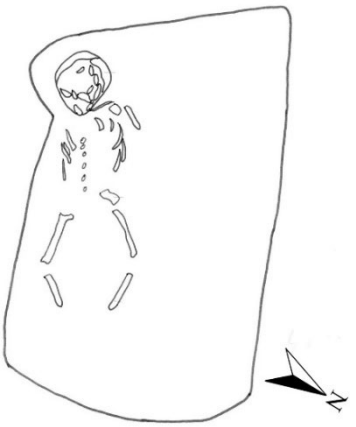	**Grave no 411 / sq. 11 Г** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit with a widening in the southwestern corner; length 1.00 m; width 0.65 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back in the south half of the grave pit. The skull is strongly fragmented. Upper limbs – only a strongly fragmented left humerus is preserved. The lower limbs are flexed at the knee joints and are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.65 m; width pelvis 0.13 m. **Characteristics:** strongly decayed and fragmented bones, partially preserved ribs and pelvis bones.
Гроб № 412 / кв. 13 Н **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма; дължина 1,53 м; ширина 0,67 – 0,69 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, черепът положен изцяло на дясна половина, добре запазен. В областта на торса частично разместване на ребрата, костите на тазовия пояс са запазени; гръбначен стълб – изправен. Горни крайници – изпънати до торса, долни крайници – изпънати успоредно един на друг, със запазени кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,14 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,32 м.	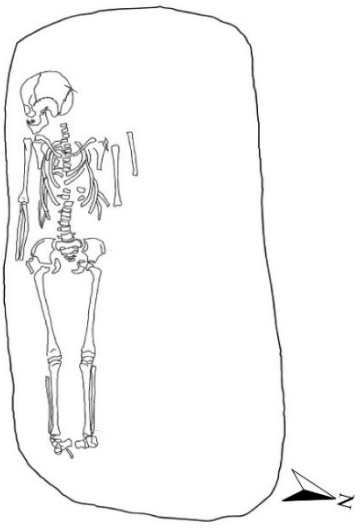	**Grave no 412 / sq. 13 Н** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** elliptical shape; length 1.53 m; width 0.67 – 0.69 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is placed on its right half and is well preserved. In the torso area: the ribs are partially displaced; the pelvic girdle is preserved; the spine is straight. The upper limbs are stretched along the torso; the lower ones are stretched parallel to each other and the feet are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.14 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 414 / кв. 15 Б **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидна западна стена; дължина 0,80 м; ширина 0,56 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе, черепът силно фрагментиран, силно изтлели и липсващи кости, запазени фрагменти от раменни кости покрай торса, долни крайници – запазени бедрени кости една до друга. **Размери на скелета:** дължина 0,53 м; ширина рамене 0,17 м.	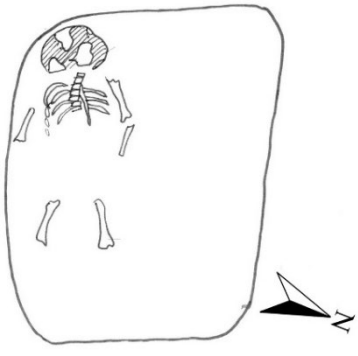	**Grave no 414 / sq. 15 Б** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with curved western wall; length 0.80 m; width 0.56 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back, strongly fragmented skull. The bones are strongly decayed and some are missing. Fragments of the humeri next to the torso as well as fragments of the lower limbs, tight bones next to each other, are preserved. **Size of the skeleton:** length 0.53 m; width shoulders 0.17 m.

Гроб № 415 / кв. 15 А/ 15 Б **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма с отстъп на северната стена; дължина 1,83 м; ширина 0,94 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, в анатомичен порядък, черепът положен на тилна част, горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници изпънати успоредно, петни кости приближени една до друга. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	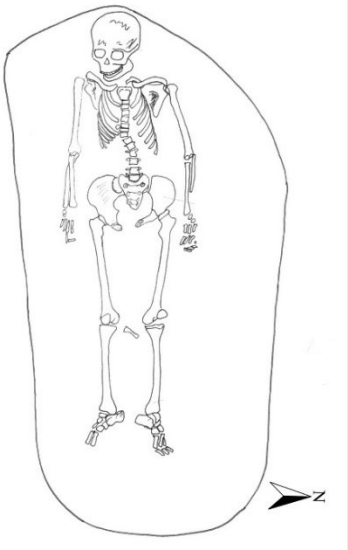	**Grave no 415 / sq. 15 A / 15 Б** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** elliptical grave pit with an indentation on the northern side; length 1.83 m; width 0.94 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** adult individual laid in anatomical order on its back. The skull is placed on the occipital area. The upper limbs are stretched along the torso; the lower limbs are stretched parallel to each other with calcanei close to one another. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 416 / кв. 16 Г **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** овална гробна яма; дължина 1,45 м; ширина 1,05 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместване на черепа, ронливи кости. Горни крайници непосредствено до гръдния кош, долни крайници изпънати успоредно един до друг. **Размери на скелета:** дължина 1,07 м; ширина таз 0,17 м. **Особености:** разместване на череп, обърнат по оста С – Ю. Черепът е разместен от животно.		**Grave no 416 / sq. 16 Г** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** grave pit with oval shape; length 1.45 m; width 1.05 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is displaced and the bones are eroded. The upper limbs lie close to the chest. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.07 m; width pelvis 0.17 m. **Characteristics:** the skull is displaced and turned on the N – S. The skull was displaced by an animal.
Гроб № 417 / кв. 16 В **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма, с права северна стена; дължина 1,28 м, ширина 0,70 – 0,70 м. **Положение на скелета:** млад индивид, положен по гръб. Десният горен крайник е изпънат покрай костите на торса, левият е свит в лакътна става и кости на лява ръка попадат под лява илиачна кост; долни крайници изпънати успоредно един на друг, с леко присвиване в областта на колянната става навън. **Размери на скелета:** дължина 1,47 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,31 м.	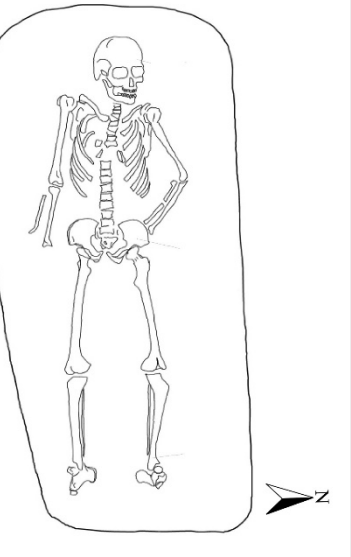	**Grave no 417 / sq. 16 B** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** elliptical shape with a straight N wall; length 1.28 m; width 0.70 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** young adult individual. Right upper limb is stretched along the axial skeleton, left one is flexed in the elbow joint, the hand bones remain under the left iliac bone; the lower limbs are stretched parallel to each other and are slightly outwards flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.47 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.31 m.

Гроб № 419 / кв. 13 М / 13 С **Ориентация:** З – И, 272º **Гробно съоръжение:** гробната яма попада на границата на два квадрата, под пътеката остават черепът и част от горната половина на торса. **Покритие:** запазени фрагменти от дървено покритие в западната и източната част на гробната яма и върху лявото ходило – четири талпи. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, в анатомичен порядък, череп, положен на тилната част. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници: ляв – свит леко в колянна става, десен – изпънат, запазени кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,85 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,46 м.	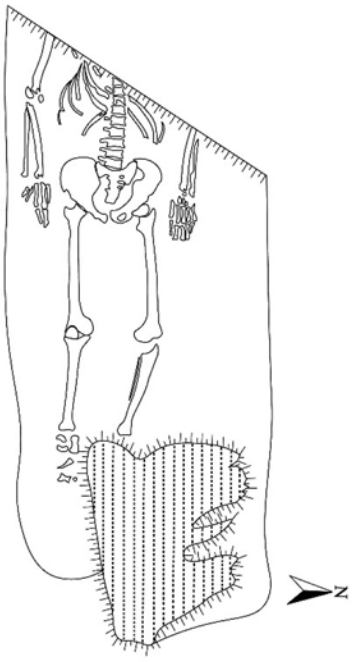	**Grave no 419 / sq. 13 M / 13 C** **Orientation**: W – E, 272º **Burial structure:** the grave pit is postioned between two squares. The skull and part of the upper half of the torso fall under the baulk between the two trenches. **Cover**: preserved fragments of wooden cover in the western and eastern part of the grave pit and over the left foot – four planks. **Position of the skeleton:** adult individual laid in anatomical order on its back. The skull is placed on the occipital area. The upper limbs are stretched along the torso. The left lower limb is flexed at the knee joint, whereas the right one is stretched. Foot bones are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.85 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.46 m.
Гроб № 422 / кв. 15 Е **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,78 м; ширина 0,87 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, череп, обърнат надясно. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници: десен – свит в колянна става навън, ляв – силно свит почти под прав ъгъл, запазени пищялни кости. **Размери на скелета:** дължина 1,12 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,26 м. **Особености:** разместване в долния край на гръбначния стълб и таза от животно.	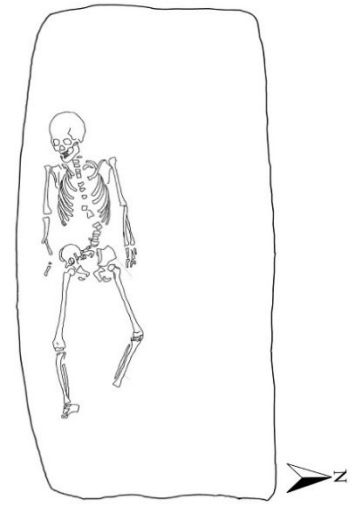	**Grave no 422 / sq. 15 E** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.78 m; width 0.87 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is flexed outwards at the knee joint; the left one is flexed at roughly 90º. The leg bones are preserved as well. **Size of the skeleton:** length 1.12 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.26 m. **Characteristics:** displacement at the lower end of the spine and pelvis by an animal.
Гроб № 423 / кв. 13 Т **Ориентация:** З – И, 282º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,01 м; ширина 0,85 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, в анатомичен порядък. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,38 м. **Особености:** съсечен при крайниците. Вторично културно нарушение.	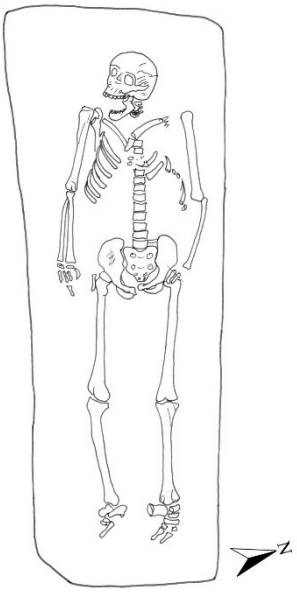	**Grave no 423 / sq. 13 T** **Orientation**: W – E, 282º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.01 m; width 0.85 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** adult individual laid in anatomical order on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.69 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.38 m. **Characteristics:** cut at the limbs. Secondary cultural disturbances.

Гроб № 424 / кв. 16 К / 16 Л **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** голяма правоъгълна гробна яма; дължина 2,20 м; ширина 1,18 – 1,15 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници изправени покрай торса, долни крайници успоредни един на друг, запазени пищялни кости и кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,37 м.	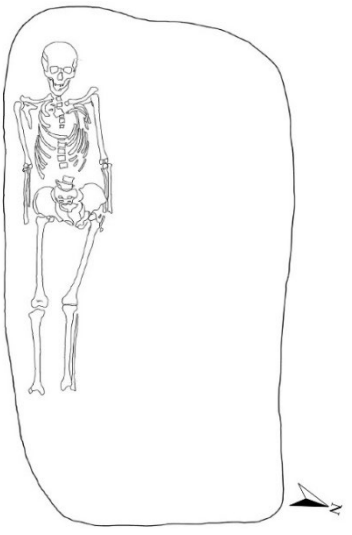	**Grave no 424 / sq. 16 К / 16 Л** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** large rectangular grave pit; length 2.20 m; width 1.18 – 1.15 m. **Position of the skeleton:** in anatomical order, laid on its back. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are parallel to each other. The leg and foot bones are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 425 / кв. 15 Л **Ориентация:** З – И, 283º **Гробно съоръжение:** издължена правоъгълна гробна яма; дължина 2,21 м; ширина 0,91 – 0,94 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в анатомичен порядък, череп, обърнат надясно. Горни крайници леко свити навън, долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,39 м. **Особености:** разместена гръдна кост до дясна бедрена кост, фаланги върху бедрени кости, вероятно в резултат на животинска интервенция.	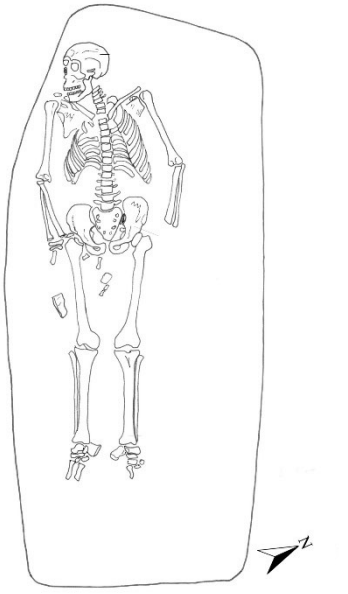	**Grave no 425 / sq. 15 Л** **Orientation**: W – E, 283º **Burial structure:** elongated rectangular outlines of the grave pit; length 2.21 m; width 0.91 – 0.94 m. **Position of the skeleton:** in anatomical order, laid on its back. The skull is turned to the right. The upper limbs are slightly flexed outwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.39 m. **Characteristics:** sternum is displaced and next to the right thigh bone. The phalanges are on top of the thigh bone, presumably as a result of animal intervention.
Гроб № 426 / кв. 16 О **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма с уширение към краката; дължина 1,40 м; ширина 0,64 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркване в областта на торса. Горни крайници изпънати до тялото, долни крайници: ляв – извит на север, свит в колянна става навътре, десен – изпънат, с пищялна кост, кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,25 м. **Особености:** размествания в областта на торса, регистрирани гръдни прешлени два броя върху таз и при горна част на бедрени кости, долна челюст върху дясно рамо.	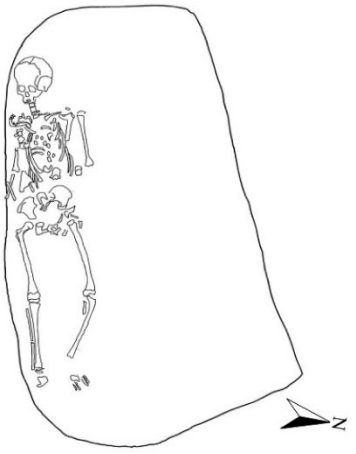	**Grave no 426 / sq. 16 О** **Orientation**: W – E, 250 **Burial structure:** trapezoidal shaped grave pit with a widening in the direction ot the legs; length 1.40 m; width 0.64 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Displacement in the torso area. The upper limbs are stretched along the body. The left lower limb is turned outwards to the north and flexed at the knee joint; the right one is stretched with its leg and feet bone pointing outwards. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.25 m. **Characteristics:** displacement in the torso area. Registered thoracic vertebrae: two on top of the pelvis and over the upper part of the thigh bone. The lower jaw is positioned over the right shoulder.

Гроб № 427 / кв. 16 О **Ориентация:** З – И, 235º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,07 м; ширина 0,76 – 0,71 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно ронливи кости, някои изтлели, изкривен гръбначен стълб, запазени крайници – изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,66 м; ширина таз 0,13 м. **Особености:** разместване на лява раменна кост, в областта на торса разместен таз, горна челюст липсва.	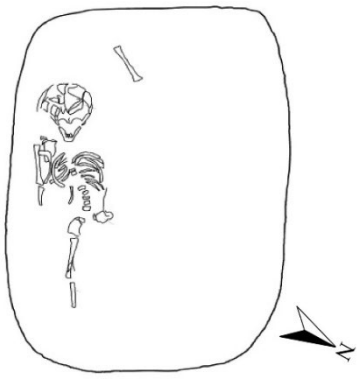	**Grave no 427 / sq. 16 O** **Orientation**: W – E, 235º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.07 m; width 0.76 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Strongly friable bones, some of them are decayed. The spine is twisted. The limbs are preserved and stretched. **Size of the skeleton:** length 0.66 m; width pelvis 0.13 m. **Characteristics:** displacedment of the left humerus and pelvis. The upper jaw is missing.
Гроб № 429 / кв. 13 Т **Ориентация:** З – И, 255º **Гробно съоръжение:** гробната яма от запад и север е нарушена и пресечена от животинско погребение, което разрушава част от скелета; ширина при краката 1,04 м. **Покритие:** следи от запазено дърво (талпа) към южната стена на гробната яма над таза. **Положение на скелета:** положен по гръб, черепът не е запазен. Горни крайници изпънати, десен леко свит в лакътна става с длан навън, долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,43 м; ширина таз 0,29 м.	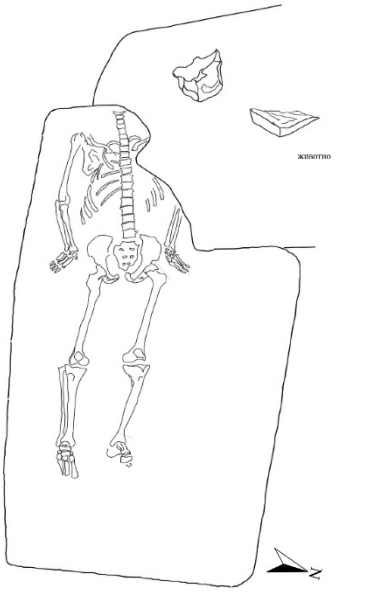	**Grave no 429 / sq. 13 T** **Orientation**: W – E, 255º **Burial structure:** grave pit disturbed to the west and north and cut by an animal burial, which destroyed part of the skeleton; width at its legs: 1.04 m. **Cover**: remains of wooden planks at the southern wall of the grave pit, above the pelvis. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is missing. The left upper limb is stretched, whereas the right one is slightly flexed at the elbow joint with its palm pointing outwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.43 m; width pelvis 0.29 m.
Гроб № 430 / кв. 15 Ф **Ориентация:** З – И, 246º **Гробно съоръжение:** гробна яма с елипсовидна форма; дължина 0,92 м; ширина 0,40 – 0,25 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, силно фрагментирани и липсващи кости. Горни крайници изпънати до тялото, долни крайници свити в областта на колянна става и изнесени навън, без кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 0,73 м; ширина таз 0,15 м; ширина рамене 0,22 м.	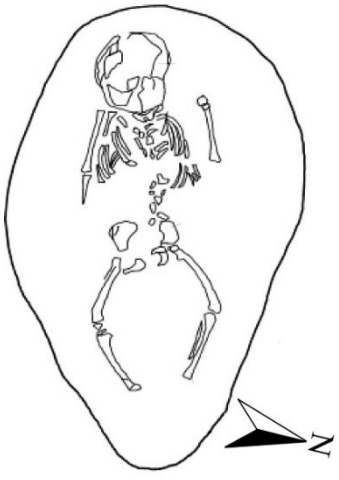	**Grave no 430 / sq. 15 Ф** **Orientation**: W – E, 246º **Burial structure:** grave pit with oval shape; length 0.92 m; width 0.40 – 0.25 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. The rest of the bones are either highly fragmented or missing. The upper limbs are stretched along the body. The lower limbs are flexed at the knee joint and turned outwards. The feet bones are missing. **Size of the skeleton:** length 0.73 m; width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 433 / кв. 15 Д **Ориентация:** З – И, 288º **Гробно съоръжение:** яма с издължена правоъгълна форма; дължина 2,38 м, ширина 1,03 – 0,77 м. **Покритие:** дървено покритие в западната част на гробната яма: 0,90 х 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп на север. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници свити в областта на колянна става и изнесени навън. **Размери на скелета:** обща дължина 1,67 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	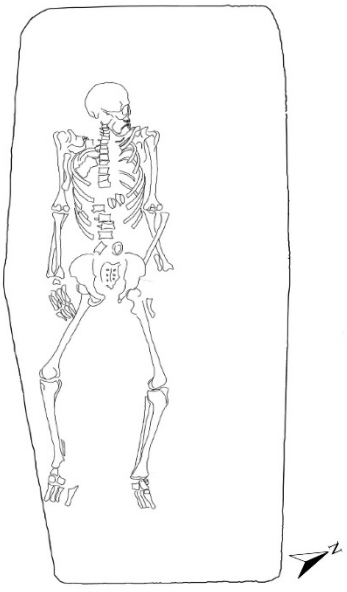	**Grave no 433 / sq. 15 Д** **Orientation**: W – E, 288º **Burial structure:** elongated rectangular shape; length 2.38 m; width 1.03 – 0.77 m. **Cover**: wooden cover in the western section of the grave pit; 0.90 x 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is placed on north. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 434 / кв. 15 К **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** овална форма, без ясно различими граници на гробната яма; дължина 0,80 м; ширина 0,30 – 0,40 м. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе в централната част на гробното очертание. Силно изтлели и фрагментирани кости в областта на гърдите и таза. Горни крайници свити, долни крайници успоредни, силно фрагментирани. **Размери на скелета:** дължина 0,56 м; ширина таз 0,13 м; ширина рамене 0,16 м.		**Grave no 434 / sq. 15 К** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** oval grave pit with unclear outlines; length 0.80 m; width 0.30 – 0.40 m. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back in the central section of the grave pit. Severely decayed and fragmented bones in the chest and pelvis area. The upper limbs are flexed. The lower limbs are parallel to each other and strongly fragmented. **Size of the skeleton:** length 0.56 m; width pelvis 0.13 m; width shoulders 0.16 m.
Гроб № 435 / кв. 13 У / 15 Г **Ориентация:** З – И, 245º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли от запад и прави от изток; дължина 2,21 м; ширина 0,97 – 1,03 м. **Положение на скелета:** положен по гръб в южната половина на гробната яма. Черепът е обърнат на север, с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,40 м.	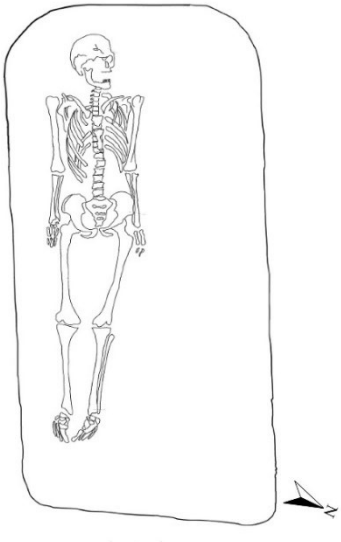	**Grave no 435 / sq. 13 У / 15 Г** **Orientation**: W – E, 245º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners to the west and at right angled corners to the east; length 2.21 m; width 0.97 – 1.03 m. **Position of the skeleton:** laid in on its back. The skull is turned to the north. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.40 m.

Гроб № 436 / кв. 13 Ж **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с отстъп на източната стена: 0,60 – 0,25 м; дължина 1,67 м; ширина 0,70 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп фрагментиран, положен плътно на лява половина. Силно разместени и фрагментирани кости на крайниците. **Размери на скелета:** дължина 0,68 м; ширина таз 0,21 м.	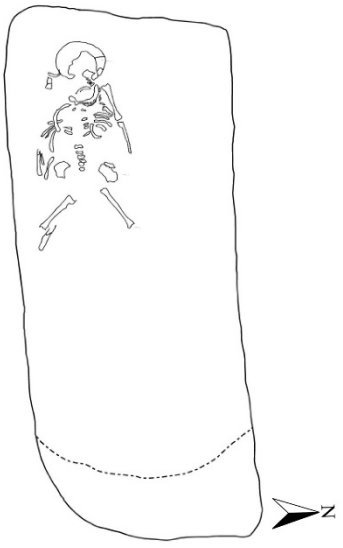	**Grave no 436 / sq. 13 Ж** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with indentation on the east wall: 0.60 – 0.25 m; length 1.67 m; width 0.70 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Fragmented skull, placed closely to the left half. Strongly displaced and fragmented limb bones. **Size of the skeleton:** length 0.68 m; width pelvis 0.21 m.
Гроб № 437 / кв. 13 Л / 13 Е **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,84 м; ширина 0,84 – 0,67 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, черепът положен на дясна половина, долна челюст опряна в дясно рамо. Анатомичен порядък. Горни крайници: десен изпънат, ляв положен покрай торса. Долни крайници: ляв – изпънат, десен – свит в областта на колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,35 м.	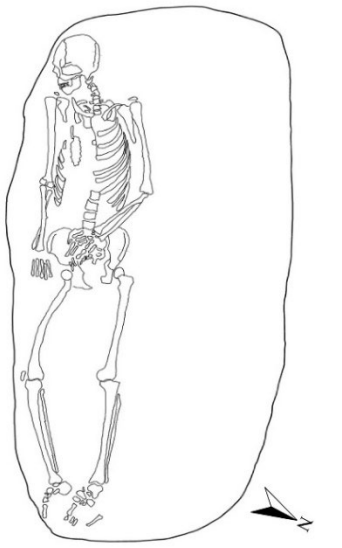	**Grave no 437 / sq. 13 Л / 13 Е** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 1.84 m; width 0.84 – 0.67 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is placed in the right half of the grave pit with its jaw leaning against the right shoulder. The right upper limb is stretched, whereas the left one is placed along the body. The lower left limb is stretched, whereas the right one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 438 / кв. 13 Ф / 15 Д **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,18 м; ширина 0,71 – 0,69 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Черепът изместен, тилна част на запад. Горни крайници: ляв положен покрай торса, свит в областта на лакътна става, десен свит под ъгъл и положен върху таза. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	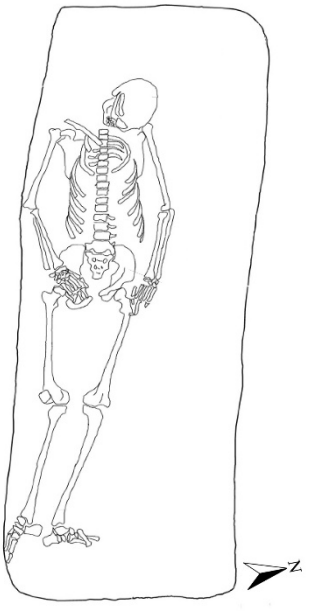	**Grave no 438 / sq. 13 Ф / 15 Д** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** rectangular shaped grave pit; length 2.18 m; width 0.71 – 0.69 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is displaced with its nape facing the west. The left upper limb is placed along the torso and flexed at the elbow joint, whereas the right one is flexed at an angle and placed on top of the pelvis. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 439 / кв. 16 П **Ориентация:** З – И, 265º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма, в източния край е пресечена от структура от три необработени камъка, пясъчници; дължина 1,35 м; ширина 0,62 – 0,64 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, черепът на тил, полегнал надясно, мандибула разместена. Изпънати долни и горни крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,77 м; ширина таз 0,17 м. **Особености:** разместена долна челюст, липсват прешлени.	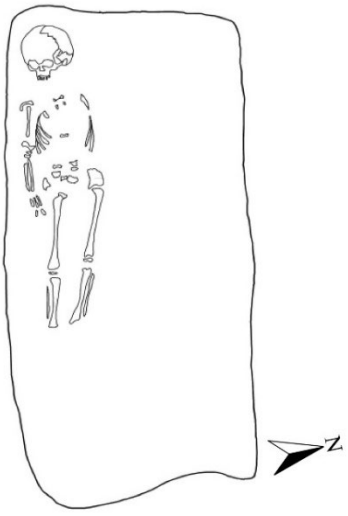	**Grave no 439 / sq. 16 П** **Orientation**: W – E, 265º **Burial structure:** rectangular grave pit. Cut at the eastern end by another structure consisting of three natural stones, sandstones; length 1.35 m; width 0.62 – 0.64 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull laid on its nape, slightly turned to the right. The mandible is displaced. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.77 m; width pelvis 0.17 m. **Characteristics:** displaced lower jaw and missing vertebrae.
Гроб № 440 / кв. 15 У **Ориентация:** З – И, 232º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,96 м; ширина 1,06 – 1,04 м. **Покритие:** на ръба на източната стена – необработен камък. **Положение на скелета:** положен по гръб, леко извит надясно гръбначен стълб, таз – *in situ*, в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, десен изпънат покрай торса с длан надолу, долни крайници разтворени навън, усукани и свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,32 м.	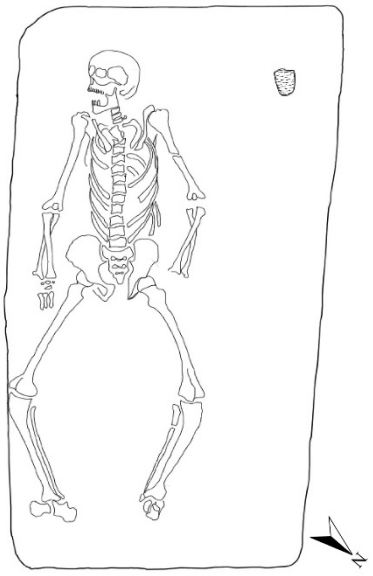	**Grave no 440 / sq. 15 У** **Orientation**: W – E, 232º **Burial structure:** rectangular grave pit wih rounded corners; length 1.96 m; width 1.06 – 1.04 m. **Cover**: unprocessed stone on the edge of the eastern wall. **Position of the skeleton:** laid on its back. The spine is slightly flexed to the right in anatomical order. The left upper limb is flexed at the elbow joint, whereas the right one is stretched along the torso with its palm pointing downwards. The lower limbs are spread outwards, twisted and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 441 / кв. 15 У / 15 Ф **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,63 м; ширина 1,06 – 0,94 м. **Положение на скелета:** положен по гръб млад индивид, череп разместен, в областта на торса разместване на ребрата. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници изпънати един до друг, запазени петни кости. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,28 м. **Особености:** вторични културни нарушения.	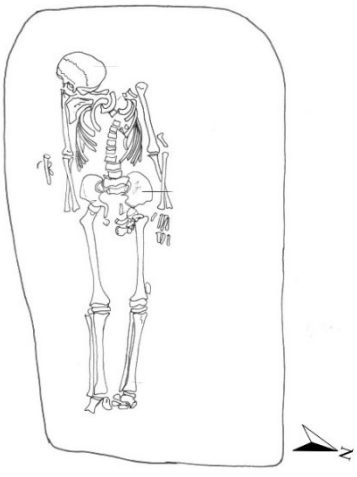	**Grave no 441 / sq. 15 У / 15 Ф** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.63 m; width 1.06 – 0.94 m. **Position of the skeleton:** young individual laid on its back. The skull and the ribs are displaced. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. Calcanei are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.28 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.

Гроб № 443 / кв. 13 У **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** издължена правоъгълна форма; дължина 2,24 м; ширина 0,68 – 0,55 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,88 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,43 м. **Особености:** върху лява китка два фрагмента тухли.	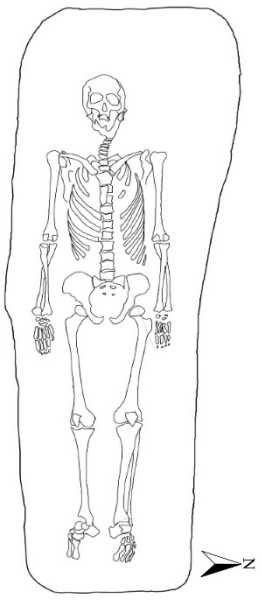	**Grave no 443 / sq. 13 У** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** elongated rectangular grave pit; length 2.24 m; width 0.68 – 0.55 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.88 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.43 m. **Characteristics:** two brick fragments were found on top of the left wrist.
Гроб № 444 / кв. 16 Г **Ориентация:** З – И, 234º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,44 м; ширина 0,71 – 0,64 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, ронливи кости. Горни крайници: ляв свит в лакътна става към таза, десен изпънат; долни крайници – ляв изпънат, десен свит в колянна става надясно. **Размери на скелета:** дължина 1,19 м**;** ширина таз 0,22 м**;** ширина рамене 0,25 м. **Особености:** разместени и фрагментирани лакътна и лъчева кост, дясна илиачна кост по-високо от лявата (животинска интервенция).	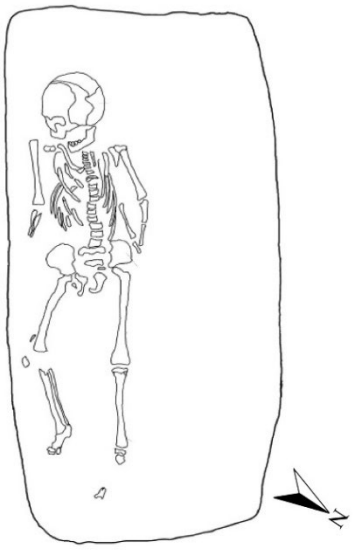	**Grave no 444 / sq. 16 Г** **Orientation**: W – E, 234º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.44 m; width 0.71 – 0.64 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back, friable bones. The left upper limb is flexed at the elbow joint in the direction of the pelvis; the right one is stretched. The left lower limb is stretched; the right one is flexed to the right at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.19 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.25 m. **Characteristics:** displaced and fragmented ulna and radial bone. The right ilium is highter than the left one (animal intervention).
Гроб № 445 / кв. 16 Г **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,23 м; ширина 0,82 м. **Положение на скелета:** запазени долни крайници и част от лопатките на таза, леко свити в коленни стави навън заедно с кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 0,87 м**;** ширина таз 0,29 м. **Особености:** засечен от животинско погребение от запад, липсва торсът.	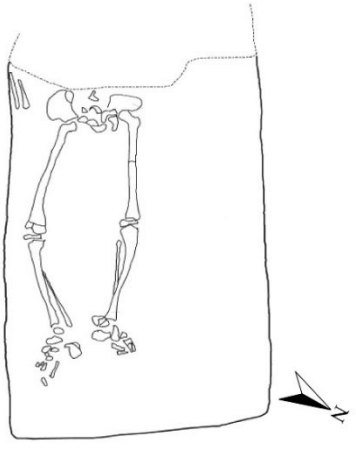	**Grave no 445 / sq. 16 Г** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.23 m; width 0.82 m. **Position of the skeleton:** only the lower limbs and part of the ilium are preserved. The lower limbs are flexed at the knee joint and are turned outwards with the bones of the feet. **Size of the skeleton:** length 0.87 m; width pelvis 0.29 m. **Characteristics:** cut by an animal burial from the west, missing torso.

Гроб № 446 / кв. 15 М **Ориентация: :** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, стеснена при краката (трапецовидна) в дълбочина; дължина 1,85 м; ширина 0,78 – 0,54 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, обърнат череп надясно, в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, поставен върху гръдния кош, десен леко свит в лакътна става и изнесен на юг, с длан надолу, долни крайници изпънати успоредно един на друг, запазени пищялни кости. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,30 м.	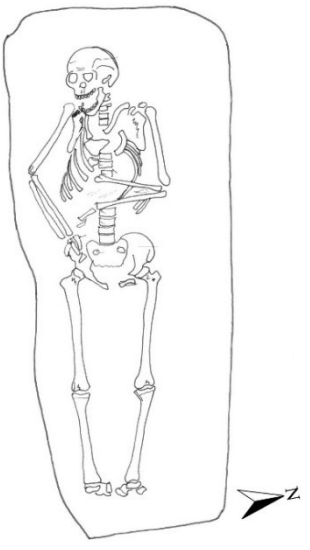	**Grave no 446 / sq. 15 M** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** trapezoidal shaped grave pit; length 1.85 m; width 0.78 – 0.54 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The left upper limb is flexed at the elbow joint and placed on the rib cage; the right one is slighltly flexed at the elbow joint and is facing south with its palm pointing down. The lower limbs are stretched parallel to eacht other. Leg bones are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.56 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 447 / кв. 15 С **Ориентация:** З – И, 255º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,91 м; ширина 0,73 – 0,76 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници изпънати покрай торса, долни изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,35 м.	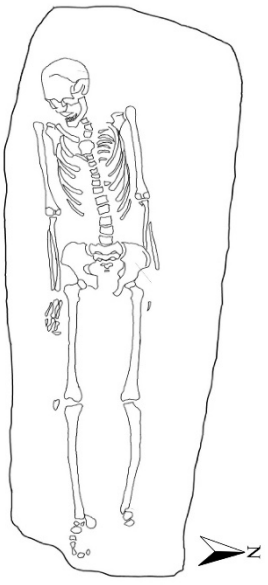	**Grave no 447 / sq. 15 C** **Orientation**: W – E, 255º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.91 m; width 0.73 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** in anatomical order, laid on its back. The upper libms are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 448 / кв. 12 Р / 14 Г **Ориентация:** З – И, 220º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,97 м; ширина 0,43 – 0,54 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, липсва череп. Горни крайници леко свити в лакътната става, долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** гробното съоръжение е засегнато частично от яма с животински (конски) кости.	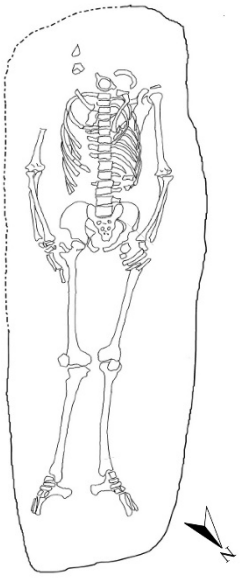	**Grave no 448 / sq. 12 P / 14 Г** **Orientation**: W – E, 220º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.97 m; width 0.43 – 0.54 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is missing. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are stetched. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** the grave pit is partially disturbed by a pit with animal (horse) bones.

Гроб № 449 / кв. 13 Л **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма и дъговидно извита западна стена; дължина 1,33 м; ширина 0,52 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък. Череп положен на тилна част, горни крайници положени покрай торса. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,03 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,24 м.	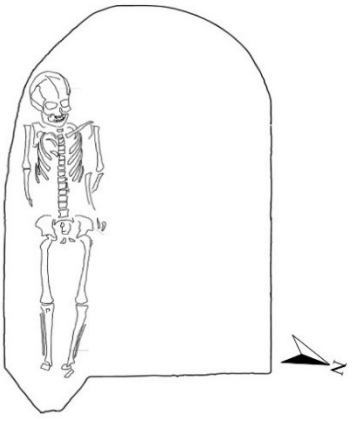	**Grave no 449 / sq. 13 Л** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape, with a curved western wall; length 1.33 m; width 0.52 – 0.50m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is placed on its nape. The upper limbs are placed along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.03 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 451 / кв. 13 З / 13 Г **Ориентация:** З – И, 285º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, на северната стена има отстъп; дължина 2,20 м; ширина 0,50 – 0,40 м. **Покритие:** дървено покритие в източната част на гробната яма, запазени фрагменти от талпи. **Положение на скелета:** запазена дясна половина на скелет на възрастен индивид, черепът не е запазен, десен горен крайник е изпънат до торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м. **Особености:** северозападната част на гробната яма е прорязана от кръгла яма с диаметър над 1,10 м, в нея се откриват тухли и кости.	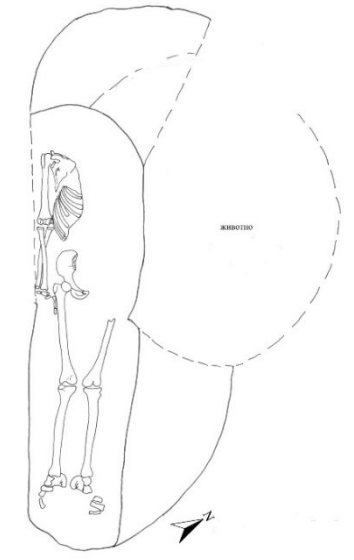	**Grave no 451 / sq. 13 З / 13 Г** **Orientation**: W – E, 285º **Burial structure:** rectangular grave pit, indentation on the northern wall; length 2.20 m; width 0.50 – 0.40 m. **Cover**: wooden cover at the eastern part of the grave pit. Preserved fragments of planks. **Position of the skeleton:** bones are missing. Only the right half of the skeleton of an adult individual is preserved. The skull is not preserved. The right upper limb is stretched along the torso. Lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.63 m. **Characteristics:** the northwestern section of the birial pit is cut by a round pit with diameter of over 1.10 m – bricks and bones were found in the pit.
Гроб № 452 / кв. 16 В / 16 Г **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,90; ширина 0,82 – 0,87 м. **Положение на скелета:** подрастващ индивид, по гръб, изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,34 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,25 м. **Особености:** разместване на дясна ключица, в областта на таза и долни прешлени на гръбначен стълб, раменна лява кост свита навътре към гръдния кош.	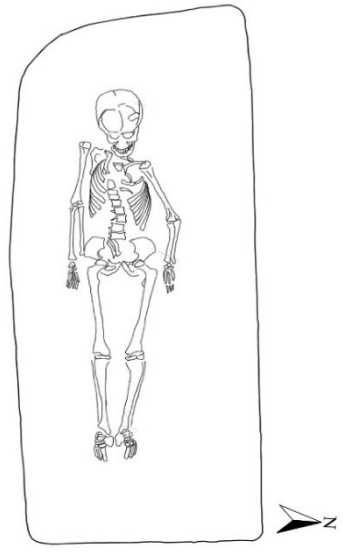	**Grave no 452 / sq. 16 В / 16 Г** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.90 m; width 0.82 – 0.87 m. **Position of the skeleton:** adolescent, laid on the back with stretched upper and lower limbs. **Size of the skeleton:** length 1.34 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.25 m. **Characteristics:** the right ilium and the lower vertebrae of the spineare displaced, the left humerus is adducted atwards in the direction of the rib cage.

Гроб № 453 / кв. 15 Ж / 15 З **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,40 м; ширина 0,76 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместване на таза, изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,07 м; ширина рамене 0,24 м. **Особености:** вероятно биотурбация**.**	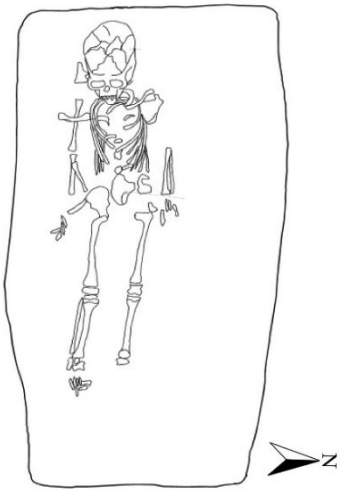	**Grave no 453 / sq. 15 Ж / 15 З** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.40 m; width 0.76 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The pelvis is displaced. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.07 m; width shoulders 0.24 m. **Characteristics:** probably a rodent hole.
Гроб № 454 / кв. 15 З **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,00 м; ширина 0,82 – 0,90 м. **Покритие:** камък на ниво очертание в източната част на гробната яма. **Положение на скелета:** положено дете по гръб диагонално на гробната яма, череп и кости силно фрагментирани. Горни и долни крайници положени успоредно на торса, ръцете леко свити в лакътната става и изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,22 м.	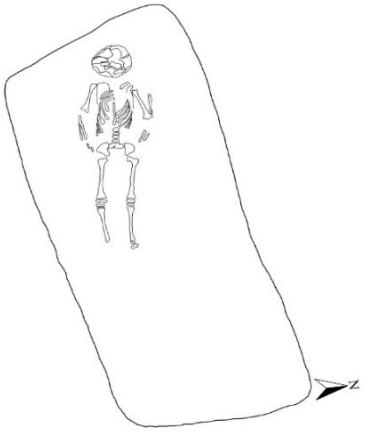	**Grave no 454 / sq. 15 З** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** rechtangular grave pit with rounded corners; length 2.00 m; width 0.82 – 0.90 m. **Cover**: a stone on the outline level was registered in the eastern section of the grave pit. **Position of the skeleton:** child laid on its back diagonaly across the pit. The skull and bones are strongly fragmented. The upper and lower limbs are placed parallel to the torso. The arms are slightly flexed at the elbow joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.02 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 455 / кв. 15 З **Ориентация:** З – И, 282º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,92 м; ширина 0,91 – 0,48 м. **Положение на скелета:** положен по гръб млад индивид косо на гробната яма, в анатомичен порядък. Горни и долни крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,32 м.	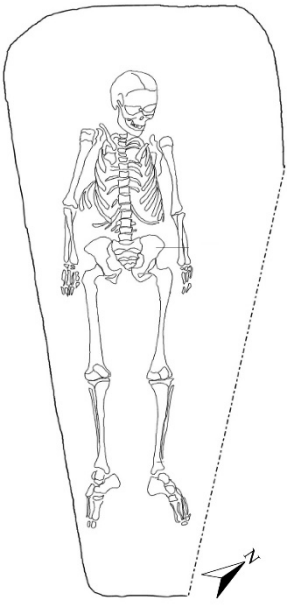	**Grave no 455 / sq. 15 З** **Orientation**: W – E, 282º **Burial structure:** burial outline; length 1.92 m; width 0.91 – 0.48 m. **Position of the skeleton:** young individual laid in anatomical order on its back; obliquely to the grave pit. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 456 / кв. 11 К **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,14 м; ширина 1,00 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Горни крайници: положени до торса, долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,80 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,41 м.	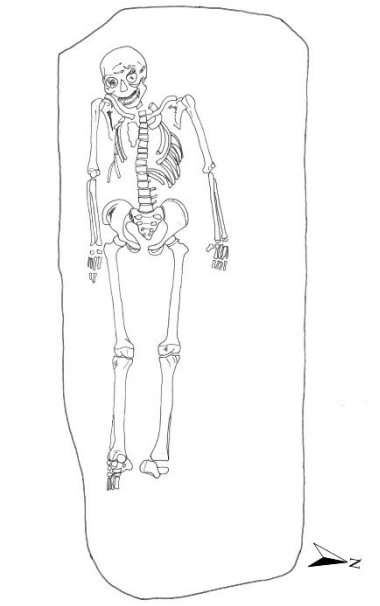	**Grave no 456 / sq. 11 K** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.14 m; width 1.00 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are placed next to the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.80 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.41 m.
Гроб № 458 / кв. 15 Г / 15 И **Ориентация:** З – И, 288º **Гробно съоръжение:** издължена правоъгълна форма с отстъп; дължина 2,52 м; ширина 0,58 – 0,68 м. **Положение на скелета:** жена, положена по гръб, череп надясно, горни и долни крайници изпънати. Останки от фетус между бедрените кости. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,37 м; ширина рамене 0,33 м; фетус – обща дължина 0,32 м. **Особености:** разместена раменна кост върху горна част на гръден кош. Скелетът на фетуса е на 0,10 – 0,13 м. от тазовите кости на жената – послесмъртно раждане.	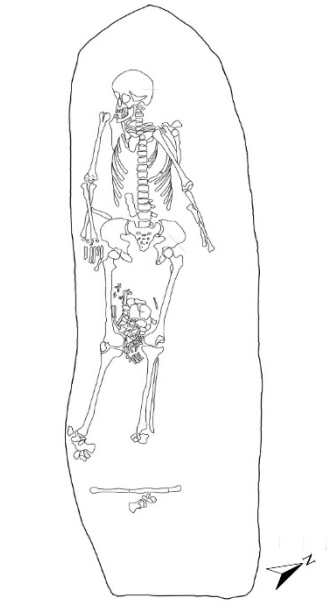	**Grave no 458 / sq. 15 Г / 15 И** **Orientation**: W – E, 288º **Burial structure:** elongated rectangular grave pit with an indentation; length 2.52 m; width 0.58 – 0.68 m. **Position of the skeleton:** woman, laid on its back, skull on the right side, upper and lower limbs stretched. Remains of a fetus between the femora. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.37 m; width shoulders 0.33 m; fetus – total length 0.32 m. **Characteristics:** displaced humerus placed on top of the upper section of the rib cage. The fetus is 0.10 – 0.13 m from pelvis of the woman – posthumously birth.
Гроб № 459 / кв. 15 Г / 15 З / 15 И **Ориентация:** З – И, 255º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,22 м; ширина 0,78 – 0,96 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп наляво, липсват зъби. Горни крайници: ляв леко свит към гръдния кош навътре, десен леко свит навън; долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,59 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,30 м.	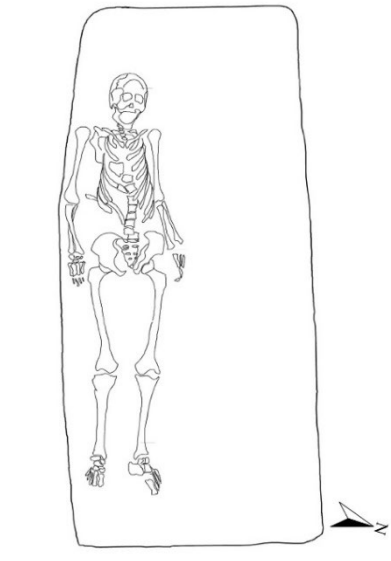	**Grave no 459 / sq. 15 Г / 15 З / 15 И** **Orientation**: W – E, 255º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.22 m; width 0.78 – 0.96 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right and the teeth are missing. The left upper limb is slightly flexed atwards to the rib cage; the right one is slightly flexed outwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.59 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.30 m.

Гроб № 460 / кв. 15 Г **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** с неясни очертания. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, липсват части от торса, силно изтлели и ронливи кости. Крайници: фрагментирани, изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,84 м; ширина рамене 0,18 м.	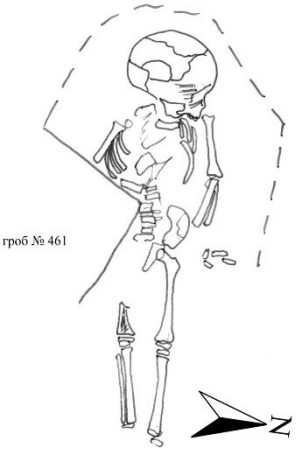	**Grave no 460 / sq. 15 Г** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Parts of the torso are missing. Strongly decayed and friable bones. The limbs are stretched and fragmented. **Size of the skeleton:** length 0.84 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 461 / кв. 15 Г / 15 И **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** южната стена с цялата си дължина в западната половина на гробната яма е заета от дървени талпи; неправилна форма; дължина 1,75 м; ширина 0,90 – 0,94 м. **Покритие:** добре запазени следи от дървени талпи към южната стена на гробната яма, подредени една до друга в западната половина на гробната яма над торса, а в източната половина следи от дърво. **Положение на скелета:** дете, положено по тръб. Горните крайници и долният ляв крайник са изпънати. Реконструира се изпъната позиция на десен долен край по положение на кости на подбедрица. Дясна бедрена и тазова кости са разместени. **Размери на скелета:** дължина 1,04 м; ширина рамене 0,29 м. **Особености:** разместени кости, поставени над нивото на полагане на скелета в югозападния ъгъл на гробната яма. На ниво очертание 0,08 – 0,10 м са открити долна челюст, череп, дясна бедрена и тазова кост, както и поясни прешлени; лява лопатка и ключица са открити на 0,10 м на запад. Вторично културно нарушение.	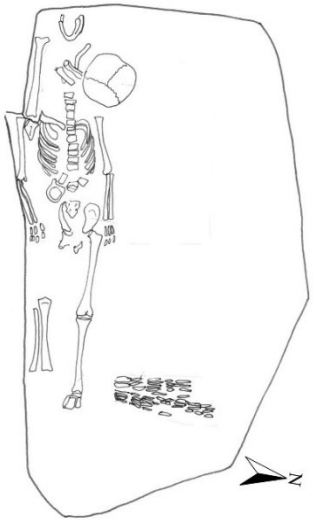	**Grave no 461 / sq. 15 Г / 15 И** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** the entire length of the southern wall in in the western half of the grave pit is occupied by wooden planks, grave pit with an irregular shape; length 1.75 m; width 0.90 – 0.94 m. **Cover**: nicely preserved remains of wooden beams at the southern wall of the grave pit. Arragened next to each other in the western half of the grave pit on top of the torso. Remains of wood are documented in the eastern half as well. **Position of the skeleton:** child, laid on the back. Upper and lower left limbs are stretched. A stretched position of the right lower limb is reconstructed based on the position the leg bones. The right femur and hip bones are displaced. **Size of the skeleton:** length 1.04 m; width shoulders 0.29 m. **Characteristics:** disturbed singular bones are placed above the level of the skeleton. Mandible, skull, right femur and hip bone as well as lumbar vertebrae are documented in the southwestern corner of the grave pit at level 0.08 – 0.10 m. The upper left scapula and clavicle are found 0.10 m to the west. Secondary cultural disturbance.

Гроб № 462 / кв. 15 Г **Ориентация:** З – И, 279º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, от изток засича друга структура – по-ранна гробна яма; дължина 1,75 м; ширина 0,95 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в юношеска възраст, в анатомичен порядък, с изпънати крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,44 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,31 м. **Особености:** разместени кости на ходило на десен крайник.	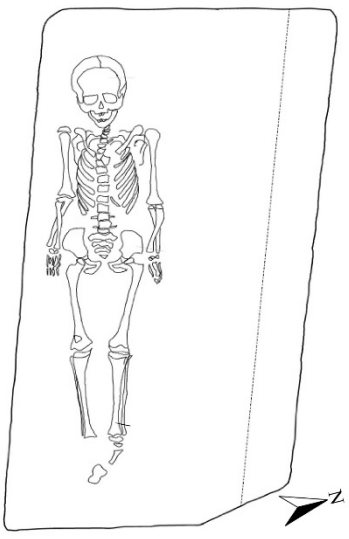	**Grave no 462 / sq. 15 Г** **Orientation**: W – E, 279º **Burial structure:** rectangular grave pit. Cut by another structure – earlier grave pit, to the east; length 1.75 m; width 0.95 m. **Position of the skeleton:** child in juvenile age laid in anatomical order on its back. Upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.44 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.31 m. **Characteristics:** displaced bones of the right foot.
Гроб № 463 / кв. 16 З **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма, от юг пресечено от късно животинско погребение; дължина 1,89 м; ширина 0,82 – 0,63 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, липсват десните кости на предмишницата, а също и тазова и бедрена кост. Реконструира се изпъната позиция на крайниците. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** липсват кости на десни горен и долен крайници.	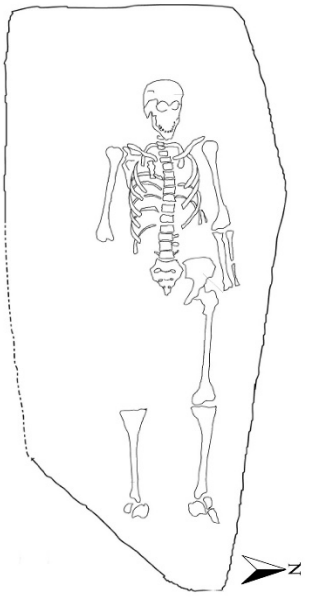	**Grave no 463 / sq. 16 З** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** trapezoid grave pit. Cut by a later animal burial to the south; length 1.89 m; width 0.82 – 0.63 m. **Position of the skeleton:** adult individual laid on its back. The bones of the right forearm, pelvis and femur are missing. The straight position of the limbs is reconstructed. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** missing bones of right upper and lower limbs.
Гроб № 464 / кв. 17 Г **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,30 м; ширина 0,90 – 1,00 м. **Покритие:** дърво в средата на гробната яма, в западната половина; фрагмент от талпа със запазени размери 0,22 х 0,15 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, изтлели ребра, горни крайници положени покрай торса, долни крайници: десен – изпънат, ляв – слабо свит в колянна става навътре, допряна до дясно коляно. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,37 м.	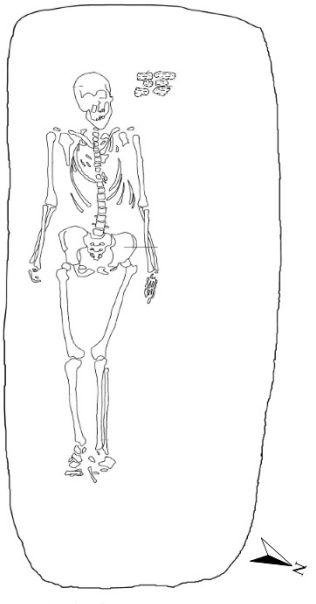	**Grave no 464 / sq. 17 Г** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.30 m; width 0.90 – 1.00 m. **Cover**: tree in the midle of the grave pit, in the western half. Fragments of a plank with preserved size 0.22 x 0.15 m. **Position of the skeleton:** laid on the back, decayed ribs, upper limbs stretched along the torso, lower limbs: right is stretched, left is slightly adducted at the knee joint inwards, touching right knee. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 465 / кв. 17 Г **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,26 м; ширина 0,80 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп и кости на торса силно фрагментирани. Горни крайници изпънати до торса, долни крайници: десен – свит в колянна става, ляв – бедрена кост успоредна на дясната, голям пищял изместен навътре между двете бедрени. **Размери на скелета:** дължина 0,90 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,23 м.	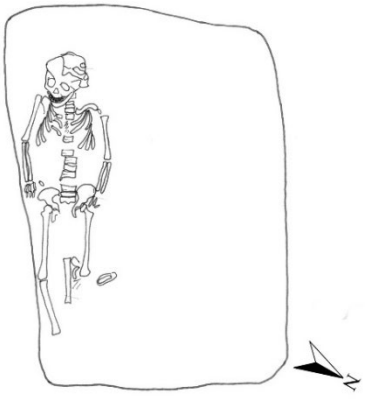	**Grave no 465 / sq. 17 Г** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.26 m; width 0.80 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The bones of the skull and torso are strongly fragmented. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is flexed at the knee joing; the thigh of the left one is parallel to the right one and the left tibia is placed between the thighs. **Size of the skeleton:** length 0.90 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 467 / кв. 17 А / 17 Б **Ориентация:** З – И, 255º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дъговидно извита южна стена; дължина 1,57 м; ширина 0,75 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положен по гръб млад индивид, дете, силно фрагментиран череп. Горните крайници са изпънати до торса, десният долен крайник е свит в коляното, левият е изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	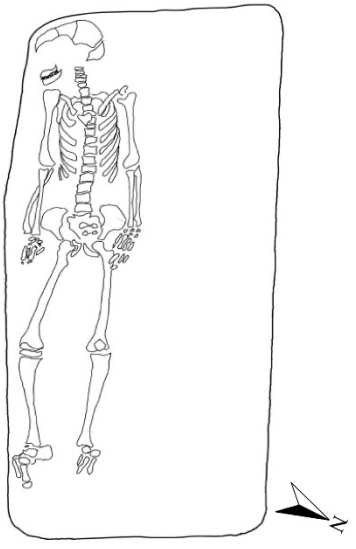	**Grave no 467 / sq. 17 А / 17 Б** **Orientation**: W – E, 255º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved southern wall; length 1.57 m; width 0.75 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** yound individual (child) laid on its back. Strongly fragmented skull. The upper libms are stretched along the torso. The right lower leg is flexed at the knee joint, the left one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 468 / кв. 17 З **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма; дължина 0,97 м; ширина 0,33 – 0,47 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в средата на гробната яма, силно фрагментиран череп, частично разместени кости. Горни крайници изпънати, десен свит в лакътна става навън, кости на подбедриците са изнесени в североизточния ъгъл на гробната яма, една върху друга на кръст. **Размери на скелета:** дължина 0,88 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,23 м.	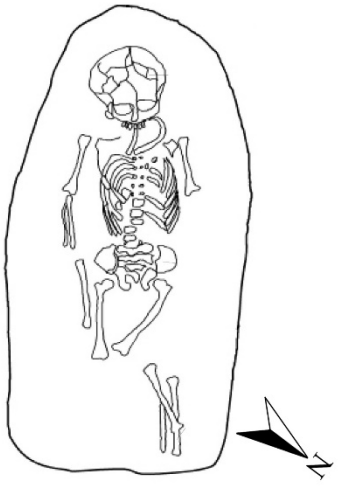	**Grave no 468 / sq. 17 З** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 0.97 m; width 0.33 – 0.47 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back in the middle of the grave pit. Strongly fragmented skull. Partially displaced bones. The left upper limb is stretched; the right one is bent outwards at the elbow joint. Bones of legs are relocated in the northeastern corner of the grave pit and placed on top of each in a cross-like manner. **Size of the skeleton:** length 0.88 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.23 m.

Гроб № 469 / кв. 17 З **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неясни очертания на гробната яма; дължина 1,26 м; ширина 1,00 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете диагонално на гробната яма, череп и торс – фрагментирани. Горни крайници изпънати покрай торса, изнесени навън, долни крайници успоредно един на друг, леко изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,26 м.		**Grave no 469 / sq. 17 З** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit; length 1.26 m; width 1.00 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** child, laid on back diagonally across the grave pit. The skull and torso are fragmented. The upper limbs are stretched along the torso and turned outwards. The lower limbs are parallel to each other and slighltly turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.00 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 470 / кв. 15 Г / 15 Д **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,16 м; ширина 0,42 – 0,30 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно фрагментирани лицеви кости, липсващи кости на крайници, долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,04 м; ширина таз 0,20 м.	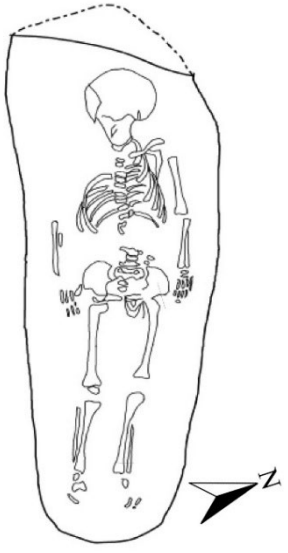	**Grave no 470 / sq. 15 Г / 15 Д** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.16 m; width 0.42 – 0.30 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The facial bones are heavily fragmented. Singular bones of the limbs are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.04 m; width pelvis 0.20 m.
Гроб № 471 / кв. 13 М / 13 С **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** ямата е пресечена в източната си част от гробна яма № 349; дължина 1,63 м; ширина 1,08 – 0,78 м. **Покритие:** дървено покритие в югозападния ъгъл на гробното очертание. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,28 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,26 м.	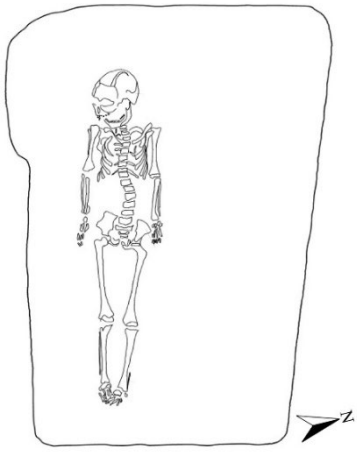	**Grave no 471 / sq. 13 M / 13 C** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** the grave pit is cut by grave no 349 at its eastern part; length 1.63 m; width 1.08 – 0.78 m. **Cover**: wooden cover in the southwestern corner of the burial outline. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.28 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.26 m.

Гроб № 472 / кв. 13 С **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** няма ясно очертани граници на гробната яма. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно фрагментирани, изместени и липсващи кости. Горните и долните крайници са изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 0,92 м; ширина рамене 0,22 м.		**Grave no 472 / sq. 13 C** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** unclear outline of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily fragmented, displaced and missing bones. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.92 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 473 / кв. 17 В **Ориентация:** З – И, 238º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма, дължина 1,48 м; ширина 0,67 – 0,52 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно разбъркване в областта на торса и таза, разместени прешлени и ребра. Горни и долни крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,03 м; ширина рамене 0,23 м.	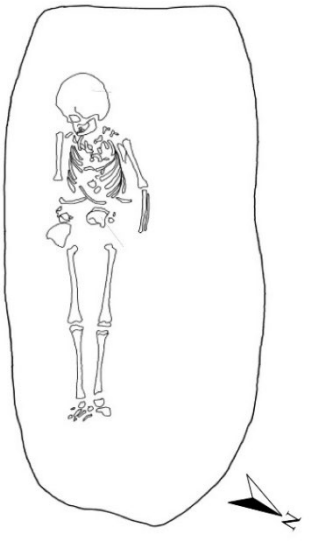	**Grave no 473 / sq. 17 B** **Orientation**: W – E, 238º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.48 m; width 0.67 – 0.52 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily shuffled torso and pelvic bones, displaced vertebrae and ribs. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.03 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 474 / кв. 17 Б / 17 В **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,80 м; ширина 0,87 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници положени покрай торса, долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,38 м.	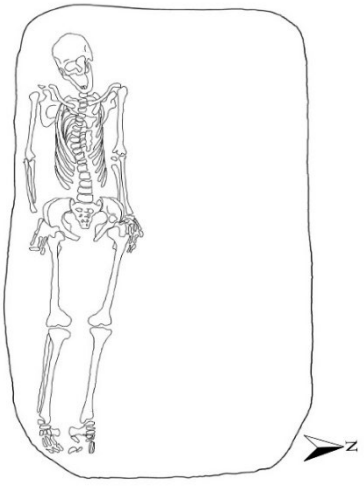	**Grave no 474 / sq. 17 Б / 17 B** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.80 m; width 0.87 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs are placed along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.38 m.

Гроб № 475 / кв. 17 А **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,07 м; ширина 1,03 – 1,05 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, глава на запад, с изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,36 м.	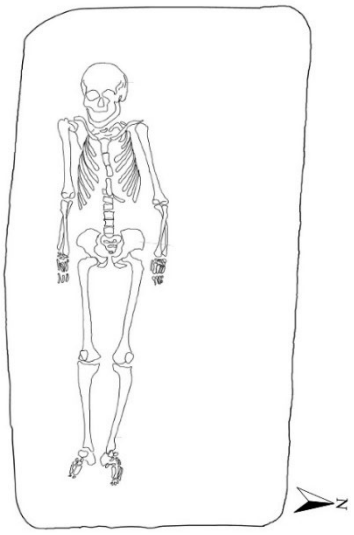	**Grave no 475 / sq. 17 A** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.07 m; width 1.03 – 1.05m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the west. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 476 / кв. 18 Г / 17 А **Ориентация:** З – И, 285º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,54 м; ширина 0,73 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в южната половина на гробната яма, череп на запад. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници разтворени навън в коленни стави, с кости на ходила без фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,26 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,27 м. **Особености:** разместена пищялна кост на десен крайник.	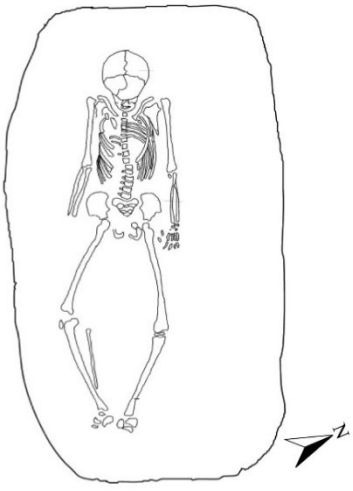	**Grave no 476 / sq. 18 Г / 17 A** **Orientation**: W – E, 285º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.54 m; width 0.73 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back in the southern half of the grave pit. The skull is turned to the west. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are spread outwards in the knee joints. The feet are preserved with the exception of the phalanges. **Size of the skeleton:** length 1.26 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.27 m. **Characteristics:** Shin bone of the right limb is displaced.
Гроб № 477 / кв. 15 Л **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с обща граница от запад с гроб № 478; дължина 1,44 м; ширина 0,78 – 0,79 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп на запад, ронливи и изтлели кости. Под черепа попада раменна кост на ляв горен крайник, десен изпънат покрай торса с длан надолу, долни крайници изпънати, успоредни един на друг, кости на ходила и фаланги липсват. **Размери на скелета:** дължина 1,06 м; ширина таз 0,24 м. **Особености:** разбъркване в областта на торса.	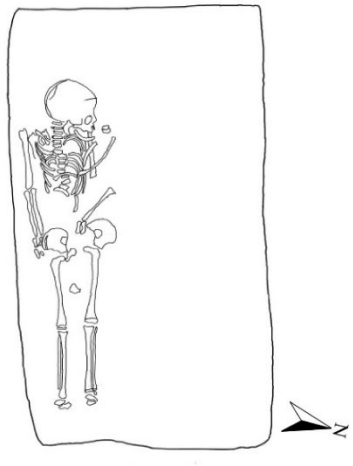	**Grave no 477 / sq. 15 Л** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with a shared border to the west with grave no 478; length 1.44 m; width 0.78 – 0.79 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the west. The bones are friable and decayed. The humerus of the left upper limb is located under the skull. The right upper limb is stretched along the torso with its palm pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. The feet and the phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.06 m; width pelvis 0.24 m. **Characteristics:** shuffled bones in the torso area.

Гроб № 479 / кв. 15 Н **Ориентация:** З – И, 276º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,00 м; ширина 0,99 – 0,96 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно, изпънати горни крайници, десен леко свит в лакътна става. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,38 м. **Особености:** бедрената кост на ляв крайник е извадена от тазобедрената става.	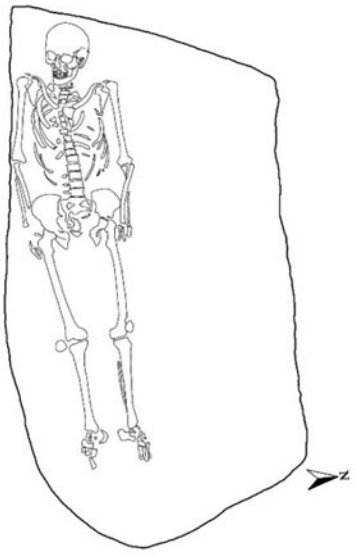	**Grave no 479 / sq. 15 H** **Orientation**: W – E, 276º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.00 m; width 0.99 – 0.96 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The left upper limb is stretched; the right one is slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.38 m. **Characteristics:** the thigh bone of the left limb is detached from the hip joint.
Гроб № 480 / кв. 16 Б **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с неясна западна граница; ширина 0,74 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп на запад. Разместени кости на горни крайници и лява илиачна кост, долни крайници изпънати, успоредни един на друг, с пищялни кости, кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,22 м; ширина рамене 0,25 м. **Особености:** разместване в областта на торса (гръден кош в лява половина); лява тазова кост се разкрива отдясно на череп.	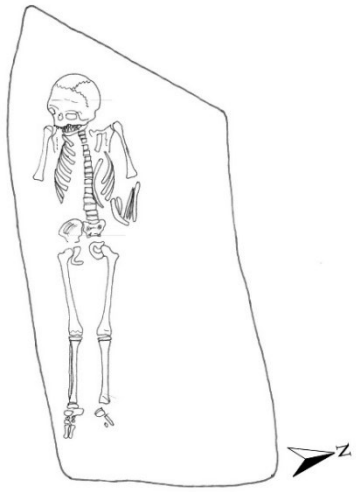	**Grave no 480 / sq. 16 Б** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with an undetermined border to the west; width 0.74 – 0.73m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the west. Displaced bones of the upper limbs and left iliac. The lower limbs are stretched parallel to each other with leg bones and feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.22 m; width shoulders 0.25 m. **Characteristics:** displacement in the torso area (left half of the ribcage); left ilium to the right of the skull.
Гроб № 481 / кв. 18 З **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,56 м; ширина 0,74 – 0,62 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид със свити долни крайници, в анатомичен порядък. Горни крайници изпънати покрай торса, дясна длан наполовина под тазовите кости, лява – свита навътре към бедрена кост. Долни крайници свити вертикално в коленете. **Размери на скелета:** дължина 1,25 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,35 м. **Особености:** около 50-годишна жена със заболяване в коленните стави.	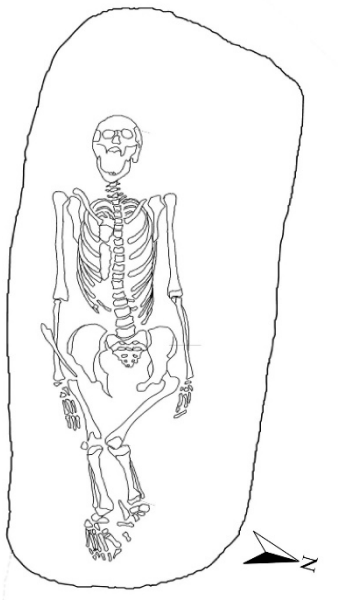	**Grave no 481 / sq. 18 З** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.56 m; width 0.74 – 0.62 m. **Position of the skeleton:** adult individual laid in anatomical order on its back. The upper limbs are stretched along the torso. Half of the right palm is beneath the pelvis, whereas the left one is flexed atwards to the thigh bone. The lower limbs are flexed vertically at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.25 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.35 m. **Characteristics:** approximately 50 year old woman with a disease of the knee joints.

Гроб № 483 / кв. 18 В **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,00 м; ширина 0,62 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно изтлели и фрагментирани кости. Горни крайници покрай торса, длани до таз; долни крайници свити в областта на колянна става, изнесени колене навън. **Размери на скелета:** дължина 0,67 м; ширина таз 0,13 м; ширина рамене 0,18 м.	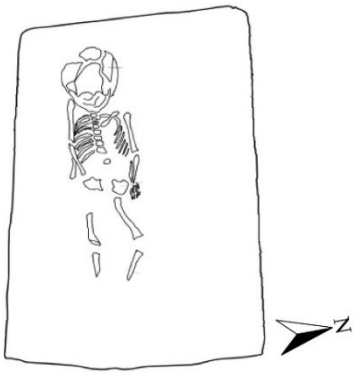	**Grave no 483 / sq. 18 В** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.00 m; width 0.62 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily decayed and fragmented bones. The upper limbs are placed next to the torso with the palms positioned next to the pelvis. The lower limbs are flexed at the knee joints with the knees turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.67 m; width pelvis 0.13 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 484 / кв. 18 В **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с издължена форма; дължина 2,62 м; ширина 0,96 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, разбъркани кости на лява предмишница и подбедрица, изтлели ребра. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,41 м. **Особености:** разместени лакътна и лъчева кост на ляв горен крайник, малкопищялна кост на ляв долен крайник и кости на ходила между краката, фаланги до бедрена кост на ляв крайник. **Особености:** биотурбация.	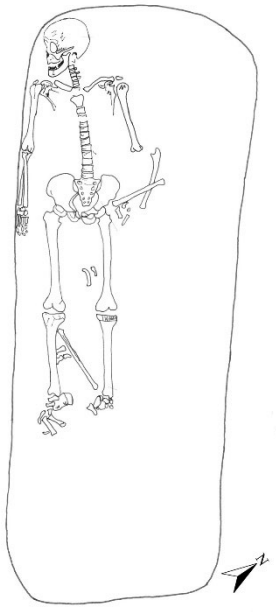	**Grave no 484 / sq. 18 В** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** rectangular grave pit with an elongated shape; length 2.62 m; width 0.96 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** adult individual laid on its back, disturbed bones of left forearm and leg, decayed ribs. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.41 m. **Characteristics:** displaced ulna and radial bone of the left upper limb, left fibula and feet bones between the legs; phalanges next to the thigh bone of the left limb. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 485 / кв. 18 Б **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма с леко разширение на лявата стена; дължина 1,28 м; ширина 0,72 – 0,58 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, липсващи кости. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници успоредно един на друг, без запазени кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 0,88 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,24 м.	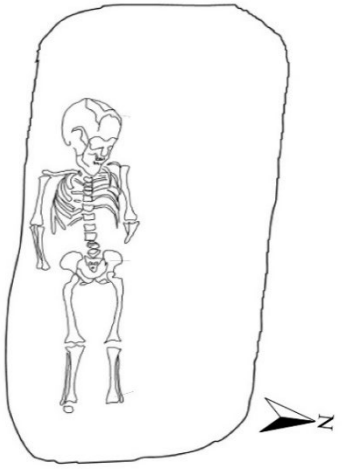	**Grave no 485 / sq. 18 Б** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** elliptical grave pit with a slight widening at the left wall; length 1.28 m; width 0.72 – 0.58 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. Singular bones are missing. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. The feet are missing. **Size of the skeleton:** length 0.88 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.24 m.

Гроб № 487 / кв. 18 Ж **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,00 м; ширина 0,60 – 0,52 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно фрагментиран череп, силно изтлели и фрагментирани кости на торса и таза. Горни крайници покрай торса, десен свит в лакътя; долни крайници свити в областта на колянна става и изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 0,72 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,22 м.	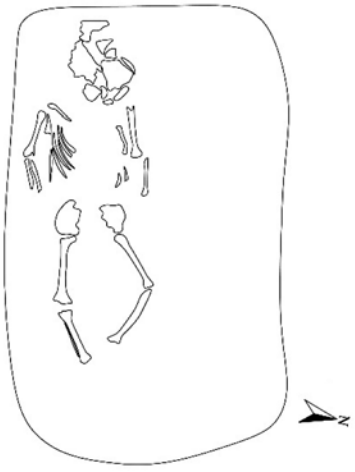	**Grave no 487 / sq. 18 Ж** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.00 m; width 0.60 – 0.52 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily fragmented skull, strongly decayed and fragmented bones of the torso and pelvis. The upper limbs are stretched along the torso; the right one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are flexed at the knee joints and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.72 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 488 / кв. 18 Ж **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,90 м; ширина 0,70 – 0,76 м. **Покритие:** в южната половина следи от дървени талпи под наклон Ю – С по цялото протежение на южна стена; размери 0,49 х 0,34 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп изцяло надясно. Горни и долни крайници изпънати, ляв леко свит в колянна става и обърнат навън. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,41 м. **Особености:** разместена лъчева кост на десен горен крайник (под таза), фрагментирана лява лопатка; разместени кости на ходило и фаланги на десен долен крайник (възможна животинска интервенция).	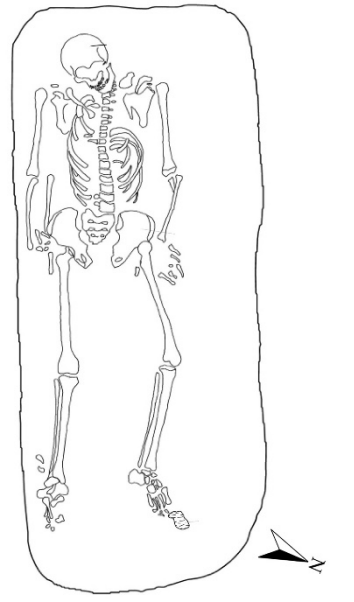	**Grave no 488 / sq. 18 Ж** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.90 m; width 0.70 – 0.76 m. **Cover:** remains of wooden planks could be determined in the southern half of the grave pit. Placed at an angle from S-N along the complete extension of the southern wall; sizes: 0.49 x 0.34 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The upper and lower limbs are stretched, with the exception of the left lower limb, which is slightly flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.41 m. **Characteristics:** displaced radial bone of the right upper limb (beneath the pelvis), fragmented left scapula; displaced feet and phalanges of the right lower limb (possible rodent hole).

Гроб № 489 / кв. 13 М / 13 С **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** гробната яма попада в струпване на четири гроба – между гроб № 419 и гроб № 352, с права северна стена и дъговидно извита южна; дължина 1,89 м; ширина 0,43 – 0,32 м. **Положение на скелета:** положен по гръб млад индивид, разместени ребра, горни и долни крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,29 м.	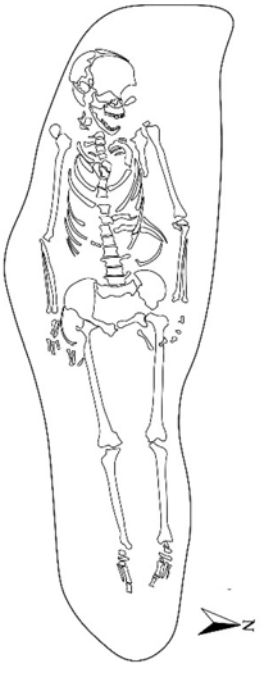	**Grave no 489 / sq. 13 M / 13 C** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** the grave pit falls into the accumulation of four graves – between grave no 419 and grave no 352. With a straight northern wall and a curved southern wall; length 1.89 m; width 0.43 – 0.32 m. **Position of the skeleton:** young individual laid on its back. Displaced ribs. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.29 m.
Гроб № 490 / кв. 17 В / 17 Г **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма с разширение при ходилата в югоизточния ъгъл; дължина 2,18 м; ширина 0,70 – 0,90 м. **Покритие:** върху лява подбедрица фрагмент от дървена талпа с размери 0,32 х 0,20 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък в областта на торса. Горни крайници покрай торса под лек ъгъл, костите на предмишницата са изнесени навътре към таза и положена длан върху бедрена кост, дясна изпъната, длан надолу. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, запазени кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	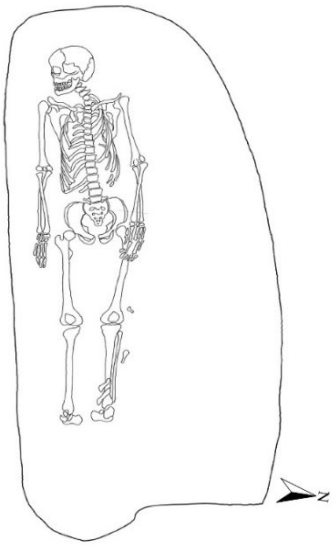	**Grave no 490 / sq. 17 V / 17 Г** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** elliptical grave pit with a widening at the feet area in the southeastern corner; length 2.18 m; width 0.70 – 0.90 m. **Cover**: registered fragments of wooden planks above the left leg of; sizes: 0.30 x 0.20 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, in anatomical order in the torso area. The upper limbs are placed along the torso at a slight angle – the forearm bones of the left limb are turned inwards in the direction of the pelvis and the palm is placed on top of the thigh bone, whereas the right limb is stretched with its palm pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. The feet are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 491 / кв. 17 Ж **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма. **Покритие:** следи от дърво в профила на пътеката. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Горни крайници изпънати край торса, долни крайници свити в колении стави наляво, костите на ходилата липсват. **Размери на скелета:** дължина 0,86 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,28 м. **Особености:** разместване на череп над дясна раменна кост; пубисна кост, фаланги, зъби над ляво рамо, разбъркан таз. Девиантен.	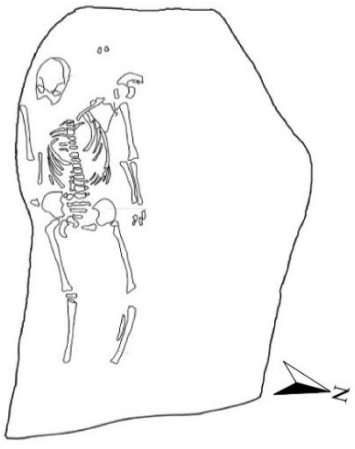	**Grave no 491 / sq. 17 Ж** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Cover:** remains of wood in the cross-section of the baulk. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The upper limbs are stretched along the bones of the torso. The lower limbs are slightly flexed at the knee joints and turned to the left. The bones of feet are missing. **Size of the skeleton:** length 0.86 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.28 m. **Characteristics:** displacement of the skull above the right humerus; pubis, phalanges, teeth are placed above the left shoulder. Stuffed pelvic bones. Deviant.
Гроб № 492 / кв. 12 Р / 14 Г **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** неправилна (издължена) северна половина, пресечена от късно животинско погребение, оградено от юг с голям варовиков необработен камък; дължина 2,23 м; ширина 0,80 – 0,30 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, в анатомичен порядък. Горни крайници изпънати покрай торса с длани надолу, долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,50 м; ширина рамене 0,35 м. **Особености:** разместени лява ключица и ребро от горната част на гръдния кош – възможна животинска интервенция.	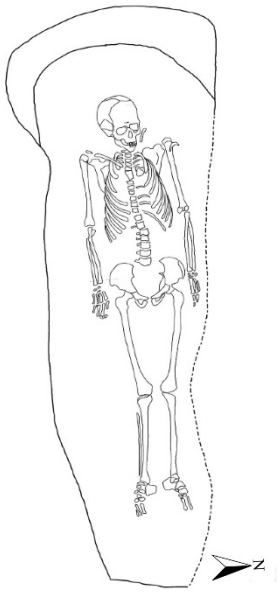	**Grave no 492 / sq. 12 Р / 14 Г** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** irregular (elongated) grave pit; the northern half is cut by a later animal burial separated to the south by a large unprocessed limestone; length 2.23 m; width 0.80 – 0.30 m. **Position of the skeleton:** adult individual laid in anatomical order on its back. The upper limbs are stretched along the torso with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.50 m; width shoulders 0.35 m. **Characteristics:** displaced left clavicle and a rib from the upper section of the ribcage – possible animal intervention.
Гроб № 493 / кв. 16 **Ориентация:** З – И, 220º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма на гробната яма, пресечена от гроб № 406 източна граница; дължина 1,90 м; ширина 0,72 – 0,71 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, силно изтлели и ронливи кости с липсващи части от торс и ребра, дясна половина на скелет пресечена от гроб № 406. Горни крайници: липсва десен, ляв свит в лакътна става навътре, долни крайници фрагментирани. **Размери на скелета:** дължина 1,46 м.	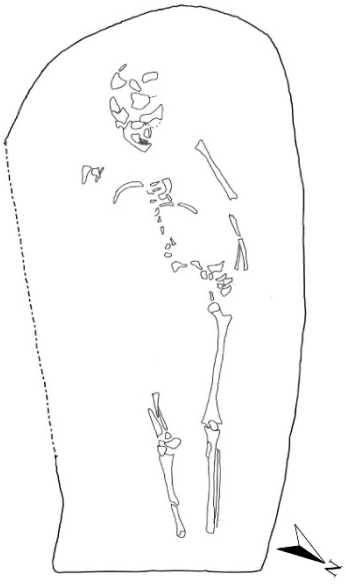	**Grave no 493 / sq. 16** **Orientation**: W – E, 220º **Burial structure:** rectangular grave pit; cut by grave no 406 at the eastern border; length 1.90 m; width 0.72 – 0.71 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Strongly decayed and friable bones with missing parts of the torso and ribs. The right half of the skeleton is cut by grave no 406. The right upper limb is missing, whereas the left one is slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are fragmented. **Size of the skeleton:** length 1.46 m.

Гроб № 494 / кв. 16 Л / 16 М **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли, стеснена при краката от изток; дължина 1,80 м; ширина 0,74 – 0,58 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,33 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,31 м.	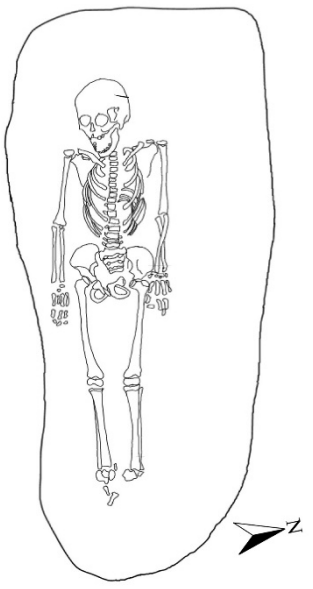	**Grave no 494 / sq. 16 Л / 16 М** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and a narrowing from the east at the leg section of the pit; length 1.80 m; width 0.74 – 0.58 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Fragmented skull. The limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.33 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 496 / кв. 15 И **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма, със заоблени ъгли; дължина 1,41 м; ширина 0,69 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, крайници изпънати, ляв горен крайник леко отдалечен от торса, долни крайници изместени на юг. **Размери на скелета:** дължина 1,16 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,22 м.	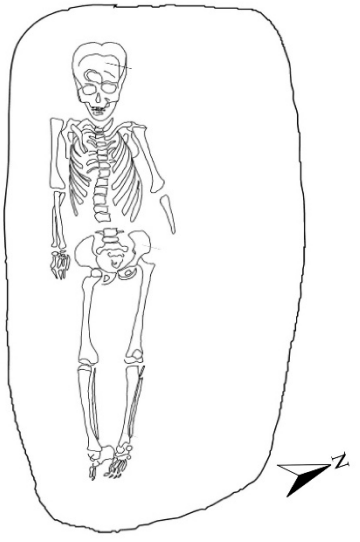	**Grave no 496 / sq. 15 И** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape and rounded corners; length 1.41 m; width 0.69 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched; the left one is slightly abducted from the torso. The lower limbs are displaced to the south. **Size of the skeleton:** length 1.16 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 499 / кв. 15 К **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,40 м; ширина 0,85 – 0,87 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Силно разместване на костите в областта на торса, запазени част от ребрата. Разместени кости на крайниците. **Размери на скелета:** дължина 1,03 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,38 м.		**Grave no 499 / sq. 15 К** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.40 m; width 0.85 – 0.87 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavy displacement of the bones in the torso area. Singular ribs are preserved. The limb bones are displaced. **Size of the skeleton:** length 1.03 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.38 m.

Гроб № 500 / кв. 15 К **Ориентация:** З – И, 272º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дъговидно извита западна стена; дължина 1,80 м; ширина 0,90 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, торсът е в анатомичен порядък, фрагментирани ребра. Изпънати крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,46 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,28 м.	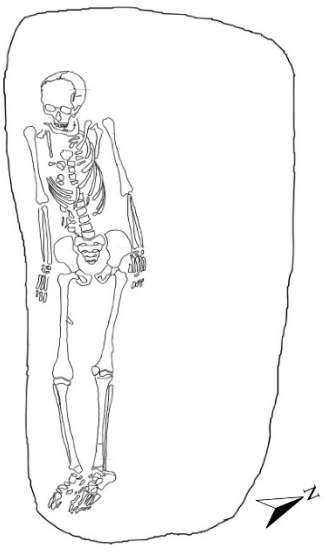	**Grave no 500 / sq. 15 K** **Orientation**: W – E, 272º **Burial structure:** rectangular shaped grave pit with a curved western wall; length 1.80 m; width 0.90 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The torso is in anatomical order, ribs are fragmented. Limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.46 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 501 / кв. 15 К **Ориентация:** З – И, 272º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 2,50 м; ширина 0,88 – 0,88 м. **Положение на скелета**: положен по гръб, горни крайници леко свити в лакътните стави; долни крайници изпънати успоредно един на друг, петни кости обърнати навътре, ходила изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 1,75; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,37 м.	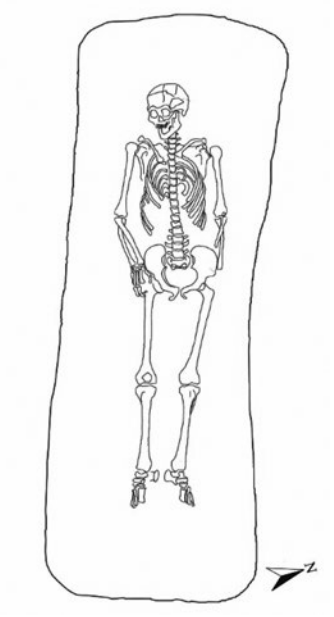	**Grave no 501 / sq. 15 K** **Orientation**: W – E, 272º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.50 m; width 0.88 – 0.88 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched parallel to each other with the calcanei turned inwards and the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.75 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 503 / кв. 15 Е **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,48 м; ширина 0,70 х 0,66 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, ляв горен крайник свит в лакътна става, положен върху таза, десен изпънат покрай торса. Долни крайници: ляв изпънат, десен – леко свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,31 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,25 м.	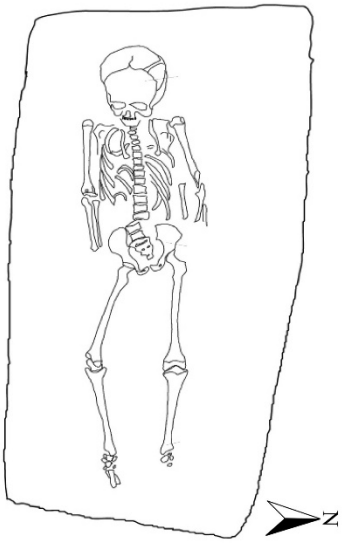	**Grave no 503 / sq. 15 E** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.48 m; width 0.70 – 0.66 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The left upper limb is flexed at the elbow joint and placed on the pelvis; the right one is stretched along the torso. The left lower limb is stretched; the right one is slightly flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.31 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.25 m.

Гроб № 504 / кв. 17 К **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** издължена правоъгълна форма; дължина 2,10 м; ширина 1,03 – 0,98 м. **Покритие:** дърво – запазено в западния край на ямата, над черепа, върху тазовите кости, върху десен горен крайник. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници: десен изпънат, ляв – свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,33 м. **Особености:** наблюдава се изместване на гръбначния стълб.	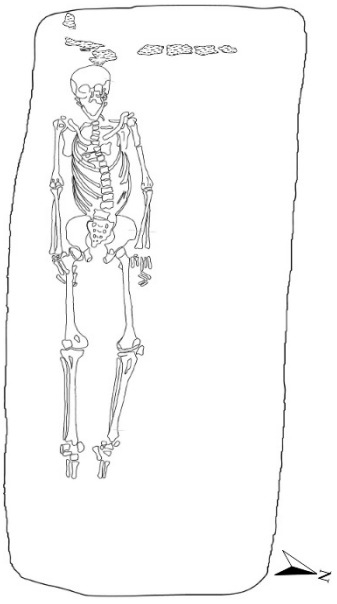	**Grave no 504 / sq. 17 K** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** elongated rectangular grave pit; length 2.10 m; width 1.03 – 0.98 m. **Cover**: preserved wooden cover in the western end of the grave pit, over the skull, the pelvis bones and the right upper limb. **Position of the skeleton:** laid on its back in anatomical order. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.33 m. **Characteristics:** displacement of the spine can be observed.
Гроб № 505 / кв. 17 И **Ориентация:** З – И, 234º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма със заоблени ъгли; дължина 1,48 м; ширина 0,82 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете диагонално в южната половина на гробната яма, силно фрагментиран череп, частично разместени ребра. Горни крайници: разместени кости, долни крайници – десен изпънат, ляв – свит в коляното със слаба ротация към десен. **Размери на скелета:** дължина 1,17 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,24 м. **Особености:** биотурбация.	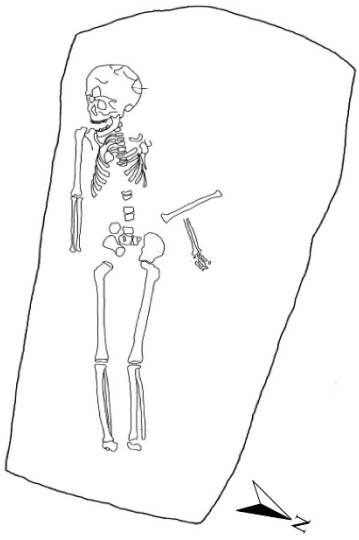	**Grave no 505 / sq. 17 И** **Orientation**: W – E, 234º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with rounded corners; length 1.48 m; width 0.82 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back, diagonally across the southern half of the grave pit. Heavily fragmented skull. Partially displaced ribs. The upper limbs are displaced. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint and slightly rotated to the right one. **Size of the skeleton:** length 1.17 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.24 m. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 506 / кв. 17 И **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,57 м; ширина 0,90 – 0,87 м. **Покритие:** следи от дървено покритие в източната част на гробната яма до североизточния ъгъл, запазени две талпи с общ размер 0,44 х 0,36 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в южната част на гробната яма. Анатомичен порядък в областта на торса и таза, горни и долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,33 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,28 м.	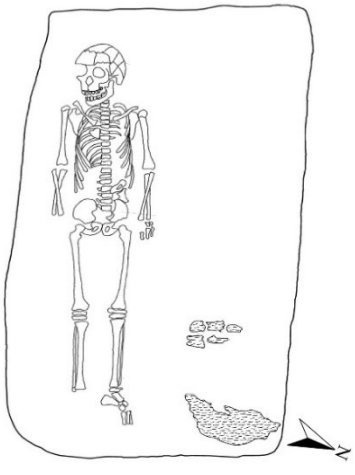	**Grave no 506 / sq. 17 И** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.57 m; width 0.90 x 0.87 m. **Cover:** remains of a wooden cover in the East section of the grave pit, next to the northeastern corner; two planks are preserved, sizes: 0.44 – 0.36m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back in the southern section of the grave pit. The bones in the torso and pelvis area are in anatomical order. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.33 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 507 / кв. 17 З **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,00 м; ширина 0,38 – 0,64 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в средата на гробната яма, фрагментиран череп, липсващи кости. Горни крайници свити в лакътната става. Долни крайници свити в коленните стави и изнесени настрани. **Размери на скелета:** дължина 0,68 м; ширина рамене 0,20 м.	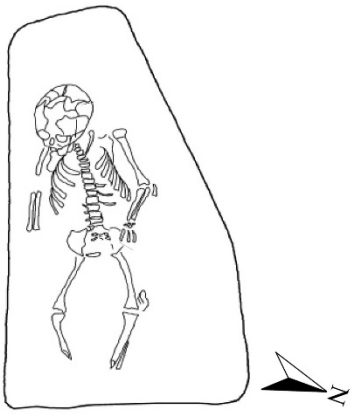	**Grave no 507 / sq. 17 З** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** trapezoid grave pit; length 1.00 m; width 0.38 – 0.64 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back in the middle of the grave pit. Fragmented skull and missing bones. The upper limbs are flexed at a slight angle at the elbow joints. The lower limbs are flexed at the knee joints and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.68 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 508 / кв. 17 Ж **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 1,34 м; ширина 0,58 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в южната част на гробната яма. Анатомичен порядък в областта на торса и таза, череп фрагментиран. Горни крайници свити под лек ъгъл, изнесени лакътни кости навън, долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,28 м.	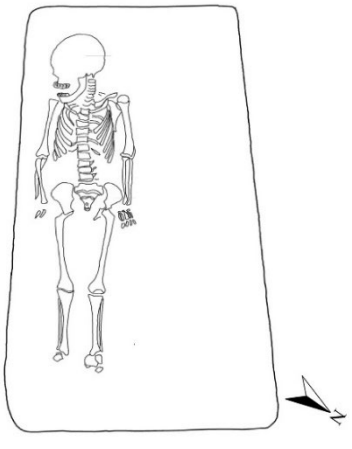	**Grave no 508 / sq. 17 Ж** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** trapezoid grave pit; length 1.34 m; width 0.58 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back in the southern part of the grave pit. The bones of the torso and pelvis areas are in anatomical order. The skull is fragmented. The upper limbs are flexed at a slight angle at the elbow joints and turned outwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.28 m.
Гроб № 509 / кв. 17 Е / 17 Ж **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 2,20 м; ширина 1,30 – 0,95 м. **Покритие:** запазен фрагмент от дървено покритие в северозападната част на гробната яма, размери 0,15 х 0,09 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп положен на тила, пълно обеззъбяване, фрагментирани кости на торса. Горни крайници положени покрай торса, долни изпънати успоредно един на друг, петни кости опрени една до друга. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,37 м.	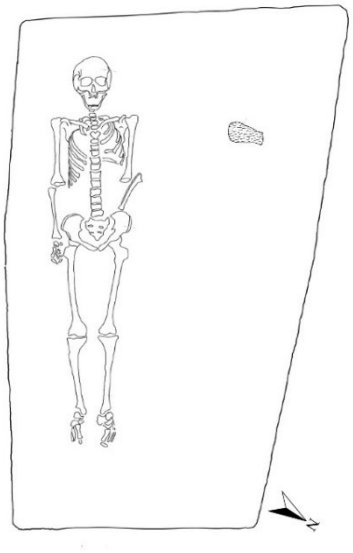	**Grave no 509 / sq. 17 Е / 17 Ж** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** trapezoid grave pit; length 2.20 m; width 1.30 – 0.95 m. **Cover**: fragments of wooden cover are preserved in the northwestern section of the grave pit; size 0.15 x 0.09 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is placed on its occipital area; the jaw presents antemortem toothloss. Fragmented bones of the torso. The upper limbs are placed along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other with the calcanei leaning against each other. **Size of the skeleton:** length 1.63 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 510 / кв. 18 Е **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,60 м; ширина 0,80 – 0,35 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Цялостно разбъркване в областта на торса; няма запазени кости в анатомичен ред, долни крайници изпънати един до друг. **Размери на скелета:** ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,21 м.	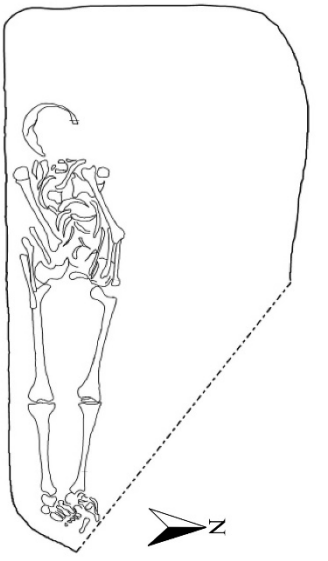	**Grave no 510 / sq. 18 E** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape; length 1.60 m; width 0.80 – 0.35 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Completely shuffled bones in the area of the torso; no bones are preserved in anatomical order. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.23 m; width shoulders 0.21 m.
Гроб № 511 / кв. 18 Е **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** гробна яма с трапецовидна форма; дължина 1,76 м; ширина 1,03 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, с разбъркани кости на торса, фрагментиран череп и ребра. Горни крайници изпънати; долни: десен изпънат, ляв: бедрена кост върху дясно коляно, подбедрена успоредна на десен. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** биотурбация.	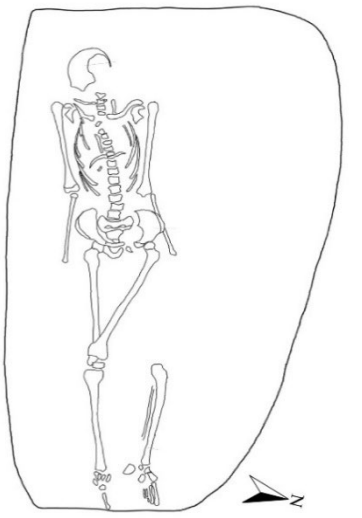	**Grave no 511 / sq. 18 E** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.76 m; width 1.03 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, shuffled bones in the torso area. Fragmented skull and ribs. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left thigh bone is placed on top of the right knee and the leg is parallel to the right one. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 512 / кв. 18 Е **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма, която пресича по-ранна яма с кръгла форма западно от гроб № 763; дължина 2,20 м; ширина 0,77 – 1,08 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разбъркани кости на торс и череп, крайници: разбъркани и липсващи кости. **Размери на скелета:** дължина 1,83 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	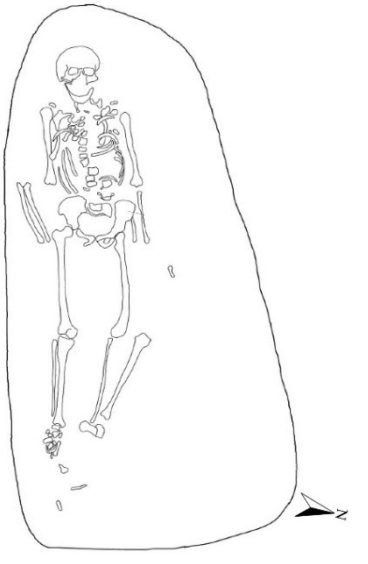	**Grave no 512 / sq. 18 E** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** trapezoidal grave pit, cuts an earlier pit with round shape, to the west of grave no 763; length 2.20 m; width 0.77 – 1.08 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The bones in the torso area and skull are shuffled. The limbs are shuffled and some of the bones are missing. **Size of the skeleton:** length 1.83 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 513 / кв. 18 К **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извита западна стена; дължина 1,02; ширина 0,54 – 0,61 м. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе. Силно изтлели и фрагментирани кости, череп фрагментиран. Долни крайници свити леко в коленни стави и изнесени настрани. **Размери на скелета:** дължина 0,56 м; ширина таз 0,10 м.	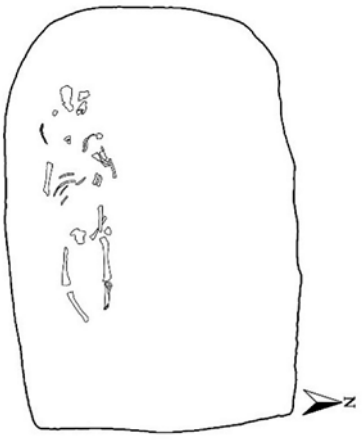	**Grave no 513/ sq. 18 K** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved northern wall; length 1.02 m; width 0.54 – 0.61m. **Position of the skeleton** infant, laid on its back. Strongly decayed and fragmented bones. The skull is fragmented. The lower limbs are slightly flexed at the knee joints and are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.56 m; width pelvis 0.10 m.
Гроб № 514 / кв. 18 К **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, вкопаване в северозападния ъгъл и отстъп в североизточния ъгъл и източна стена; дължина 1,87 м; ширина 0,90 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб млад индивид. Силно изтлели и фрагментирани кости на торса. Горни крайници изпънати покрай торса, долни: десен изпънат, ляв – присвит към десен в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,22 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,25 м.	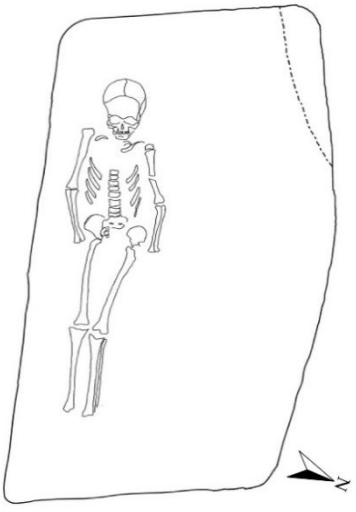	**Grave no 514 / sq. 18 K** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with a cut in the northwestern corner. An indentation was registered in the northeastern corner and the eastern wall; length 1.87 m; width 0.90 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** young individual laid on its back. Heavily decayed and fragmented bones of the torso. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is stretched; the left one is flexed towards the right one at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.22 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.25 m.
Гроб № 515 / кв. 18 Л **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, вкопаване по северната стена – 0,70 х 0,20 м; дължина 1,48 м; ширина 0,95 – 0,77 м. **Покритие:** фрагмент от дървено покритие с размери 0,14 х 0,08 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркване в областта на торса и таза, липсващи кости на горни крайници, долни крайници разбъркани и свити под ъгъл. **Размери на скелета:** дължина 0,70 м.		**Grave no 515 / sq. 18 Л** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with a cut along the northern wall – 0.70 x 0.20 m; length 1.48 m; width 0.95 – 0.77 m. **Cover**: fragment of wooden cover with sizes: 0.14 x 0.08 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Shuffled bones in torso and pelvis areas. The upper limbs are missing. The lower limbs are shuffled and flexed at an angle. **Size of the skeleton:** length 0.70 m.

Гроб № 516 / кв. 18 Л **Ориентация:** З – И, 256º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,95 м; ширина 0,80 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници: ляв върху тазобедрена кост; десен изпънат покрай торса с палмарна страна към дъното на ямата. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,82 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,41 м. **Особености:** въглени в северната половина на гробната яма.	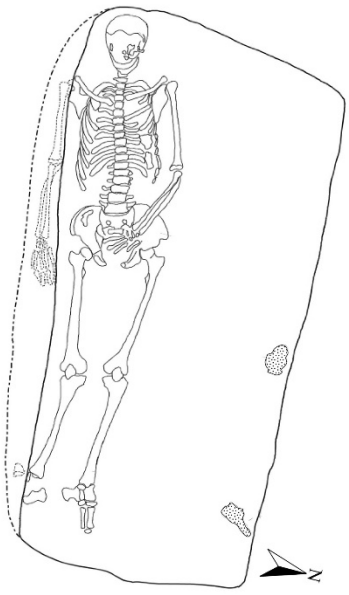	**Grave no 516 / sq. 18 Л** **Orientation**: W – E, 256º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.95 m; width 0.80 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The left hand is placed on the abdominal area; the right upper limb is stretched along the torso with the palmar surface to the pit's floor. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.82 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.41 m. **Characteristics:** charcoals in the northern half of the grave pit.
Гроб № 517 / кв. 18 М **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, дължина 2,00 м; ширина 1,11 – 1,11 м. **Покритие:** следи от дърво по южната стена и камък в югоизточния ъгъл. **Положение на скелета:** положен по гръб, силно фрагментирани и обезличени челюсти и лицеви кости, разместване и липсващи кости в областта на торса. Горни крайници покрай торса, десен свит под лек ъгъл навътре, долни крайници изпънати един до друг. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,32 м.	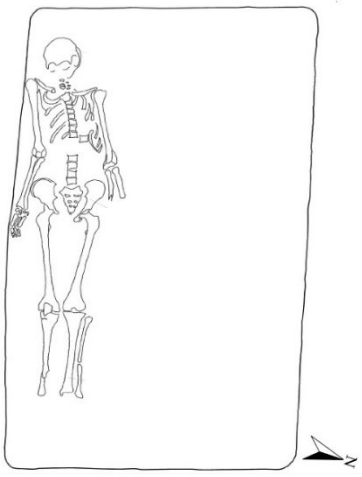	**Grave no 517 / sq. 18 M** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.00 m; width 1.11 – 1.11 m. **Cover:** remains of wood along the southern wall and a stone in the southeastern corner. **Position of the skeleton:** laid on its back. Heavily fragmented and severely damaged jaw and facial bones. Shuffled and missing bones in the torso area. The upper limbs are stretched along the torso; the right one is flexed atwards at a slight angle. The lower limbs are stretched next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 518 / кв. 18 М **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,21 м; ширина 1,10 – 1,02 м. **Покритие:** следи от дървено покритие по северната стена. **Положение на скелета:** положен по гръб, частично разместени ребра. Горни крайници изпънати покрай торса; долни един до друг, леко свити в областта на коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,76 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,38 м.	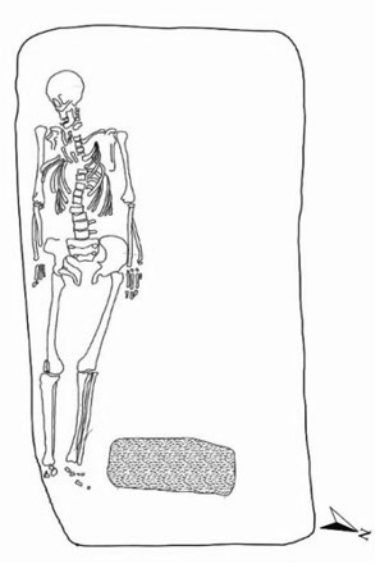	**Grave no 518 / sq. 18 M** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.21 m; width 1.10 – 1.02 m. **Cover:** remains of a wooden cover along the northern wall. **Position of the skeleton:** laid on its back with partially shuffled ribs. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are placed next to each other and slightly flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.76 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.38 m.

Гроб № 520 / кв. 17 Л **Ориентация:** З – И, 235º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 2,05 м; ширина 0,97 – 0,92 м. **Покритие:** дърво в северната половина на гробната яма с дължина 1,27 м; ширина 0,38 х 0,50 х 0,30 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп леко обърнат на север. Крайниците са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,35 м.	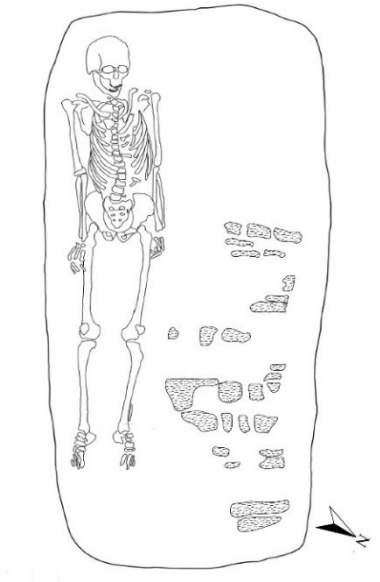	**Grave no 520 / sq. 17 Л** **Orientation**: W – E, 235º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.05 m; width 0.97 – 0.92 m. **Cover**: wood in the northern half of the grave pit; length 1.27 m; width 0.38 x 0.50 x 0.30 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is slightly turned to the north. The limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 521 / кв. 17 Л **Ориентация:** З – И, 270º / 140º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 2,02 м; ширина 0,68 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, по диагонал на гробната яма, разместена мандибула. Изпънати крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,35 м.	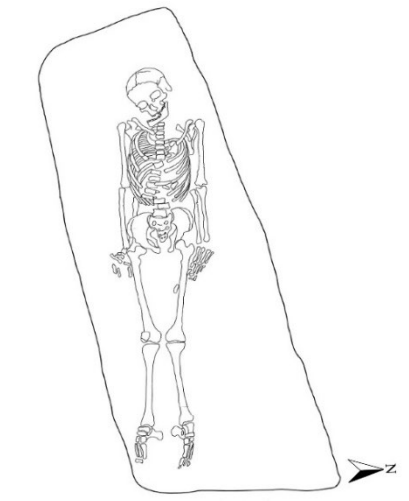	**Grave no 521 / sq. 17 Л** **Orientation**: W – E, 270º / 140 º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.02 m; width 0.68 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back, diagonally across the grave pit. The mandible is displaced. The limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 522 / кв. 17 Л **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, вдясно от черепа плосък камък, възможно да е маркиращ гробната яма; дължина 1,23 м; ширина 0,86 м. **Покритие:** на повърхността се регистрират останки от дърво по протежение на северната стена до скелета. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркан торс, тазови кости липсват, фрагментиран разместен череп. Горни крайници: ляв на по-високо ниво, свита към торс раменна кост; десен свит в лакътна става върху таз, липсват кости и фаланги. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 0,84 м; ширина рамене 0,22 м.	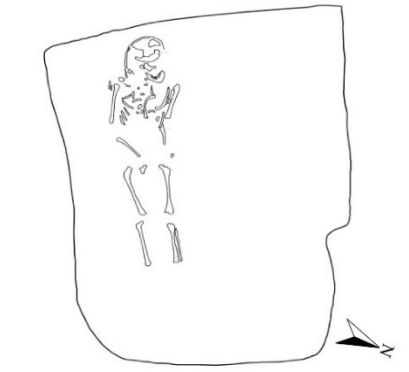	**Grave no 522 / sq. 17 Л** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit, a flat stone is registered to the right of the skull, possibly a stone marking the grave pit; length 1.23 m; width 0.86 m. **Cover:** Remains of wood are documented on the surface level along the northern wall next to the skeleton. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Shuffled bones in the torso area. The hip bones are missing and the skull is fragmented and displaced. The left upper limb is at a higher position than usual and the shoulder is flexed towards the torso; the right one is flexed at the elbow joint and placed on top of the pelvis with missing bones and phalanges. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.84 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 523 / кв. 17 Л **Ориентация:** З – И, 235º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,62 м; ширина 0,94 – 0,96 м. **Покритие:** дървено покритие върху долни крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб, горни крайници изпънати покрай торса, долни разместени от колянна става надолу, лява подбедрица се открива до лява бедрена кост. **Размери на скелета:** дължина 1,27 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** вероятно вторично разместване на костите.	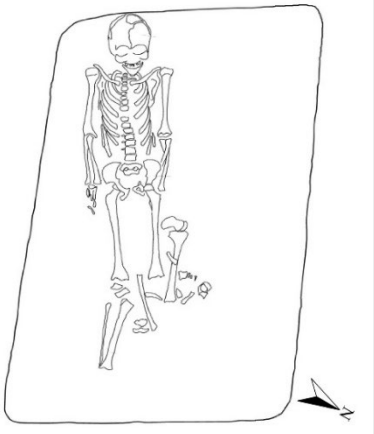	**Grave no 523 / sq. 17 Л** **Orientation**: W – E, 235º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.62 m; width 0.94 – 0.96 m. **Cover**: registered wooden cover over the lower limbs **Position of the skeleton:** laid on its back. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are shuffled from the knee joints downwards. The left leg is found next to the left thigh bone. **Size of the skeleton:** length 1.27 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** probably secondary displacement of the bones.
Гроб № 525 / кв. 17 М **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** неправилна издължена правоъгълна форма с дъговидно извита навън северна стена; дължина 2,07 м; ширина 0,97 – 0,93 м. **Покритие:** останки от дърво на 0,16 м от очертанието на съоръжението на повърхността. **Положение на скелета:** положен по гръб, с долни крайници и таз, изнесени към юг, в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв изпънат, с фрагментирани части, десен с изнесена навън раменна кост. Долни крайници изпънати в южна посока. **Размери на скелета:** дължина 1,59 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,36 м.	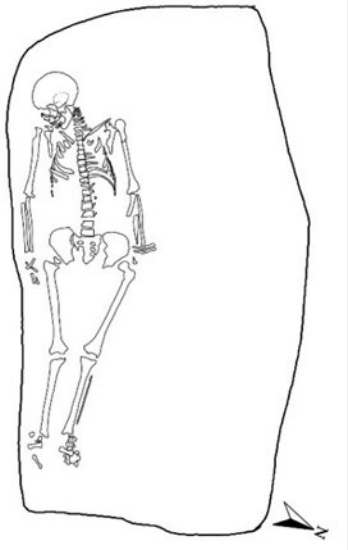	**Grave no 525 / sq. 17 M** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** irregular elongated rectangular grave pit with an outwards curved northern wall; length 2.03 m; width 0.97 – 0.93 m. **Cover:** remains of wood 0.16 m away from the outline of the burial structure on the surface layer. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back with its lower limbs and pelvis turned to the south. The left upper limb is stretched with fragmented parts; the right one is turned outwards at the humerus. The lower limbs are stretched and turned to the south. **Size of the skeleton:** length 1.59 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 526 / кв. 17 М **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** трапецовидна яма; дължина 1,90 м; ширина 0,75 – 0,57 м. **Покритие:** останките от дърво са запазени *in situ* в северния профил на ямата и под таза. **Положение на скелета:** положен по гръб, костите на горната част на скелета са разбъркани, тилна част на черепа открита на юг. Позицията на горните крайници не може да се установи; долни изпънати, разместване на лява лъчева кост. Ходилните кости са обърнати на север. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,37 м. **Особености:** вторични културни нарушения.	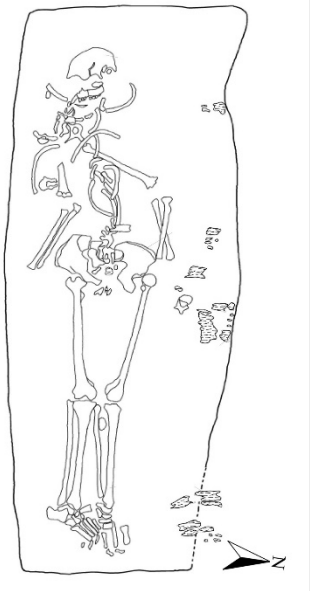	**Grave no 526 / sq. 17 M** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 1.90 m; width 0.75 – 0.57 m. **Cover**: remains of wood *in situ* in the northern profile of the grave pit and beneath the pelvis. **Position of the skeleton:** laid on its back. The bones in the upper section of the skeleton are shuffled, the occipital of the skull is found to the south. The position of the upper limbs cannot be defined. The lower limbs are stretched; the left radial bone is displaced. The feet are turned to the north. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.37 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.

Гроб № 528 / кв. 17 М **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма – очертание на повърхността, в дълбочина не е регистрирано гробно съоръжение. **Положение на скелета:** дете, положено по гръб. Разместване на ребрата от лявата страна. Горни крайници: ляв леко свит в лакътна става, отстрани до торса, десен изпънат покрай торса. Долни изпънати, десен запазен до колянна става. **Размери на скелета:** дължина 0,76 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,19 м. **Особености:** керамичен фрагмент между ребрата от лявата страна.		**Grave no 528 / sq. 17 M** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit. Detectable only on the surface level, no burial structure could be determined in depth. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Displacement of the ribs on the left side. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint and placed next to the torso, whereas the right one is stretched along the torso. The lower limbs are stretched; the right one is only preserved up to the knee joint. **Size of the skeleton:** length 0.76 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.19 m. **Characteristics:** pottery fragment between the ribs on the left side.
Гроб № 529 / кв. 17 М **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,30 м; ширина 0,60 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп обърнат на юг, горни крайници леко свити в лакътни стави покрай торса. Долни крайници: десен – свит в колянна става, ляв – разместен от колянна става надолу. Р**азмери на скелета:** дължина 1,12 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,23 м.	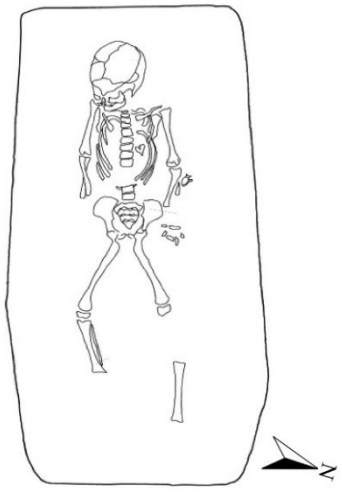	**Grave no 529 / sq. 17 M** **Orientation:** W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.30 m; width 0.60 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The upper limbs are slightly flexed at the elbow joints along the torso. The right lower limb is flexed at the knee joint; the left is displaced from the knee joints downwards. **Size of the skeleton:** length 1.12 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 530 / кв. 17 Н / 17 М **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с прави ъгли; дължина 1,80 м; ширина 0,99 – 0,97 м. **Покритие:** с данни за следи от дървени талпи на ниво очертание на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, ронливи и изтлели някои кости. Горни крайници изпънати, леко свити в лакътна става навътре; долни успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,38 м.	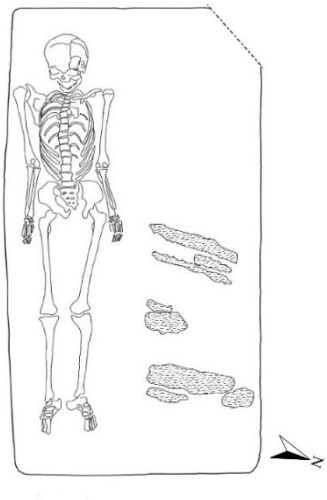	**Grave no 530 / sq. 17 H / 17 M** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.80 m; width 0.99 – 0.97 m. **Cover:** remains of wooden plank on the surface level of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back; partially friable and decayed bones. The upper limbs are stretched, but slightly flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.38 m.

Гроб № 531 / кв. 17 Н **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,24 м; ширина 0,70 – 0,68 м. **Покритие:** с данни за остатъци от дървени талпи, северно от череп и подбедрена кост на ляв долен крайник. **Положение на скелета:** положено по гръб дете с вертикално изправен череп. Крайници изпънати, долни без кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 0,86 м; ширина таз 0,19 м. **Особености:** разместване на долна челюст на 0,06 м от раменна кост към север, разбъркване в областта на пубисни кости.	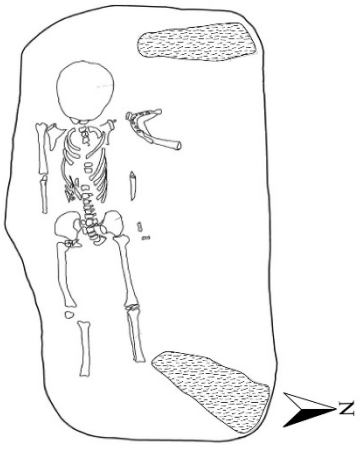	**Grave no 531 / sq. 17 H** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.24 m; width 0.70 – 0.68 m. **Cover:** remains of wooden plank; to the north of the skull and the shin of the left lower limb. **Position of the skeleton:** child, laid on its back; the skull is positioned on its base. The limbs are stretched; the phalanges and feet of the lower limbs are missing. **Size of the skeleton:** length 0.86 m; width pelvis 0.19 m. **Characteristics:** displacement of the mandible 0.06 m from the humerus to the north. Shuffled bones in the area of the pubis.
Гроб № 532 / кв. 17 О **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,97 м; ширина 1,03 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, леко извит гръбначен стълб на юг. Крайници изпънати, разбъркани кости. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,39 м. **Особености:** разместване в областта на торс, шийните прешлени са разместени над ляво рамо и до раменна кост, разместени ребра, кости на ходила и фаланги разбъркани, открити до лява подбедрица.	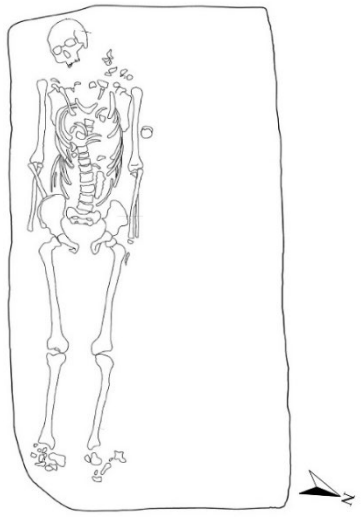	**Grave no 532 / sq. 17 O** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.97 m; width 1.03 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** laid on its back; spine is slightly turned to the south; the limbs are stretched and the bones are shuffled. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.39 m. **Characteristics:** displacement in the torso area, the cervical vertebrae are displaced outwards, above the left shoulder and next to the humerus, displaced ribs, the feet and phalanges are shuffled and found next to the left leg.
Гроб № 533 / кв. 17 П **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** издължена форма – правоъгълна, с дъговидно извита навън южна стена; дължина 2,44 м; ширина 0,85 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв изпънат с длан навън, десен леко свит навътре към гръден кош. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, с кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,73 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,41 м.	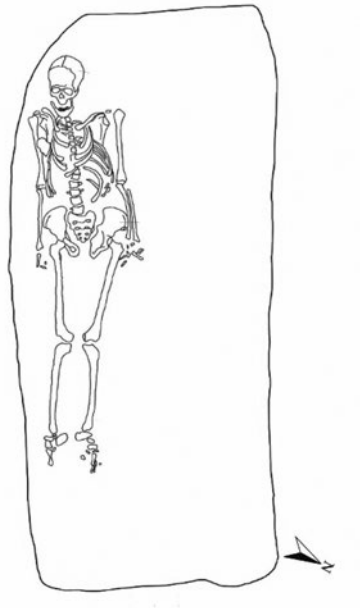	**Grave no 533 / sq. 17 П** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** elongated rectangular grave pit with an outwards curved southern wall; length 2.44 m; width 0.85 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The left upper limb is stretched with the palm turned outwards; the right one is slightly flexed atwards towards the ribcage. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.73 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.41 m.

Гроб № 534 / кв. 17 Ф **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 2,30 м; ширина 1,04 м. **Покритие:** с данни за дървени талпи към югоизточния ъгъл на ямата, открита животинска кост западно от следите от дърво. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, липсват ребра. Горни крайници изпънати, с разбъркани кости, долни изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,78 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,37 м.	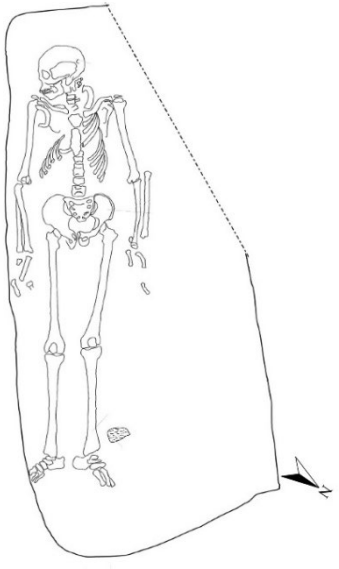	**Grave no 534 / sq. 17 Ф** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape; length 2.30 m; width 1.04 m. **Cover:** remains of wooden plank at the southeastern corner of the grave pit. An animal bone was found to the west of the wood remains. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back; some ribs are missing. The upper limbs are stretched and the bones are shuffled. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.78 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 535 / кв. 17 У / 17 Ф **Ориентация:** З – И, 238º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,44 м; ширина 1,04 – 1,15 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, извит гръбначен стълб; крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,76 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,34 м.	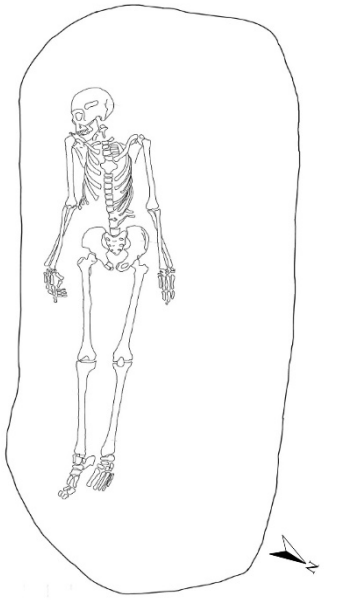	**Grave no 535/ sq. 17 U / 17 Ф** **Orientation**: W – E, 238º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.44 m; width 1.04 – 1.15 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. Twisted spine and stretched limbs. **Size of the skeleton:** length 1.76 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 536 / кв. 17 У **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма; дължина 2,04 м; ширина 0,76 – 0,82 м. **Покритие:** следи от изтлели дървени талпи в западната половина на гробната яма, под наклон от юг към север над торса. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп обърнат на дясна страна. Горни крайници изпънати покрай торса; долни изпънати, успоредни един на друг, събрани кости на ходила навътре заедно с фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,34 м.	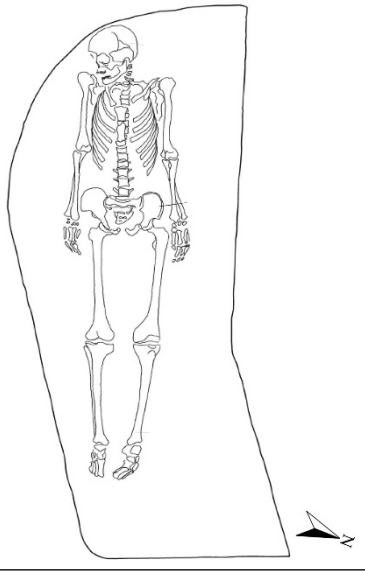	**Grave no 536 / sq. 17 У** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 2.04 m; width 0.76 – 0.82 m. **Cover:** remains of decayed wooden planks in the western half of the grave pit; at an angle, from south to north, over the torso. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet and phalanges put inwards. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 537 / кв. 17 С / 17 Т **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** издължена правоъгълна форма; дължина 2,48 м; ширина 0,98 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници изпънати покрай торса; долни изпънати, събрани един до друг при костите на ходилата. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,39 м.	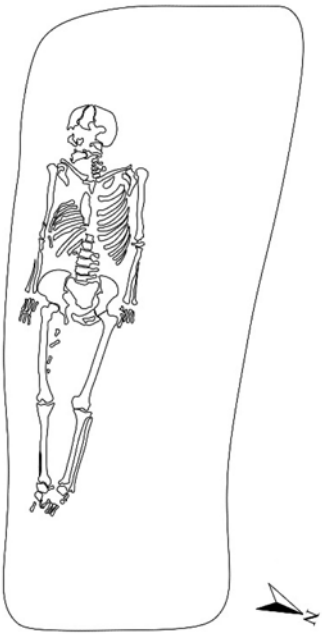	**Grave no 537 / sq. 17 C / 17 T** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** elongated rectangular grave pit; length 2.48 m; width 0.98 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched with the feet put next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.39 m.
Гроб № 538 / кв. 17 Р **Ориентация:** З – И, 244º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,92 м; ширина 0,89 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Черепът е фрагментиран, обърнат на север. Прешлени слабо изместени към север (наляво). Костите на горните крайници са разместени. Долните крайници са изпънати, успоредни един на друг, с кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,32 м. **Особености:** вторично културно нарушение.	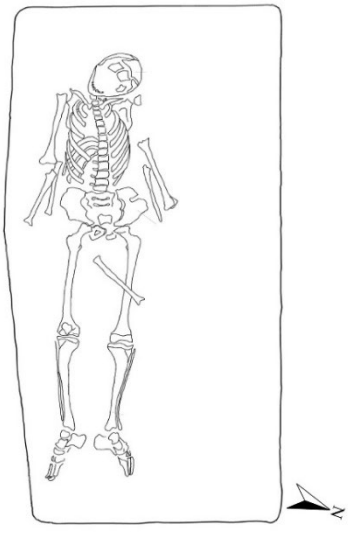	**Grave no 538 / sq. 17 P** **Orientation**: W – E, 244º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.92 m; width 0.89 x 0.93 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented, turned to the north. The vertebrae are slightly turned to the north (to the left). The bones of the upper limbs are displaced. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.32 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.
Гроб № 539 / кв. 17 Р **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,12 м; ширина 0,79 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркване на кости на торс, силно ронливи, изтлели и липсващи кости, фрагментиран череп. Горни крайници изпънати, с липсващи кости, долни крайници: бедрена кост на десен крайник изпъната, липсват кости на подбедрицата, ляв леко свит навън. **Размери на скелета:** дължина 0,67 м.	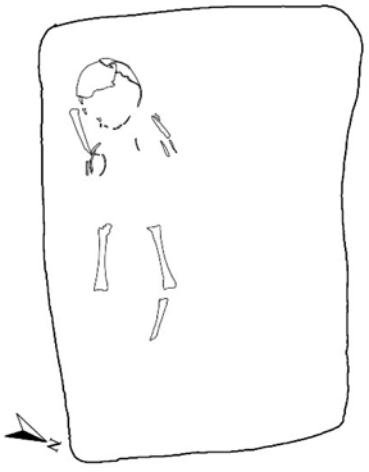	**Grave no 539 / sq. 17 P** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.12 m; width 0.79 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Shuffled bones in the torso area, heavily decayed and missing bones. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched with bones missing. The right lower limb is stretched with missing leg bones; the left one is slightly bent outwards. **Size of the skeleton:** length 0.67 m.

Гроб № 540 / кв. 18 Р **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** неправилна издължена форма; дължина 2,08 м; ширина 1,05 м. **Положение на скелета:** възрастен индивид, положен по гръб, в анатомичен порядък, с изпънати покрай тялото крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,38 м.	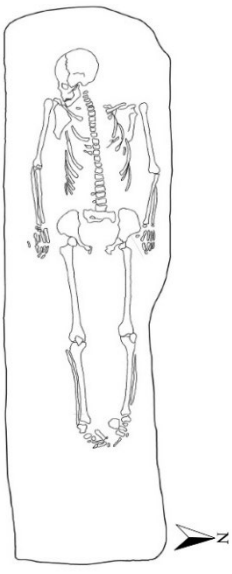	**Grave no 540 / sq. 18 P** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** irregular, elongated grave pit; length 2.08 m; width 1.05 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. Adult individual with its limbs stretched along the body. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 541 / кв. 18 П **Ориентация:** З – И, 246º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,76 м; ширина 0,90 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно; пълно обеззъбяване. Горни крайници изпънати, десен свит в лакътна става навън; долни крайници успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,33 м.	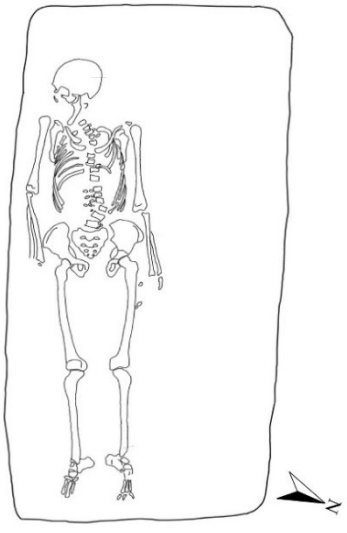	**Grave no 541 / sq. 18 П** **Orientation**: W – E, 246º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.76 m; width 0.90 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in anatomical order. The skull is turned to the right; complete toothloss. The upper limbs are stretched with the right one slightly flexed outwards at the elbow joint. The lower limbs are parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 542 / кв. 18 О **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,50 м; ширина 0,83 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, череп надясно, фрагментиран. Горни крайници покрай торса; долни крайници изпънати, успоредни един на друг, кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,12 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,28 м. **Особености:** дясна ключица разместена на запад пред челна част на череп. Биотурбация.	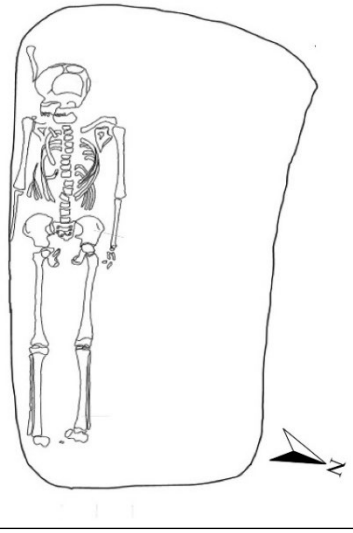	**Grave no 542 / sq. 18 O** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.50 m; width 0.83 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right and it is fragmented. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.12 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.28 m. **Characteristics:** the right clavicle is displaced to the west, in front of the forehead. A rodent hole.

Гроб № 544 / кв. 18 П / 18 Р **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,18; ширина 1,05 – 0,96 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разместени кости в областта на торса и черепа. Горни крайници изпънати, с длани надолу, ляв изместен на север. Долни крайници: десен обърнат надясно, свит в колянна става навън, ляв изпънат, с кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,83 м; ширина таз 0,30 м. **Особености:** разместване на кости. Черепът е изместен; разместени прешлени от цервикалния отдел и Т 1 – Т4 и първите ребра; разместени костите на ляв горен крайник. Левите метакарпални кости и фаланги са в артикулация, което предполага възможност за мутилация или разместване на скелета преди пълната декомпозиция на сухожилните връзки.	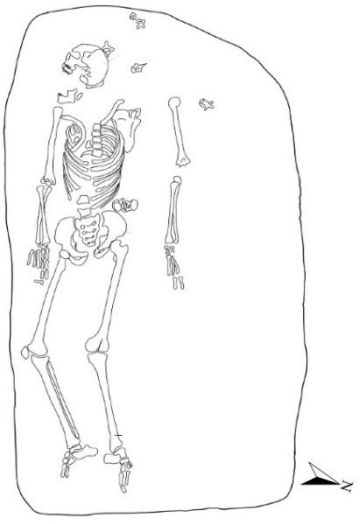	**Grave no 544 / sq. 18 П / 18 Р** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.18 m; width 1.05 – 0.96 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, displaced bones in the torso and skull area. The upper limbs are stretched with the palms turned downwards; the left one is turned to the north. The right lower limb is turned to the right and flexed outwards at the knee joint; the left one is stretched with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.83 m; width pelvis 0.30 m. **Characteristics:** displaced bones. The skull is displaced; displaced cervical vertebrae and T 1 – T 4 and first ribs; displacement of the left arm. The left metacarpals and phalanges remain in articulation suggesting the possibility of mutilation or dismemberment of the skeleton before the complete tendons decomposition.
Гроб № 545 / кв. 18 Г **Ориентация:** Ю – С, 280º **Гробно съоръжение:** неясни очертания на гробна яма. **Покритие:** тъмнокафява пръст с изтлели дървени талпи от запад, северно от череп под наклон. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе**,** разбъркани и липсващи кости на таз, части от торс, крайници. **Размери на скелета:** дължина 0,58 м.	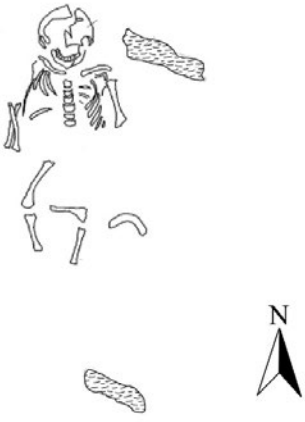	**Grave no 545 / sq. 18 Г** **Orientation**: S – N, 280º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Cover**: dark brown soil with decayed wooden plank to the west, to the north of the skull, at an angle. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back. Shuffled or missing bones of the pelvis, part of the torso and limbs. **Size of the skeleton:** length 0.58 m.
Гроб № 546 / кв. 18 Ж / 18 З **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,89 м; ширина 1,00 – 0,93 м. **Покритие:** открити следи от дървена талпа до източна стена под наклон Ю – С, северно от подбедрени кости и над тях, размери 0,52 х 0, 55 м; открити фрагменти керамика. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници леко свити в лакътна става навътре, с длани надолу. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,51 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,34 м.	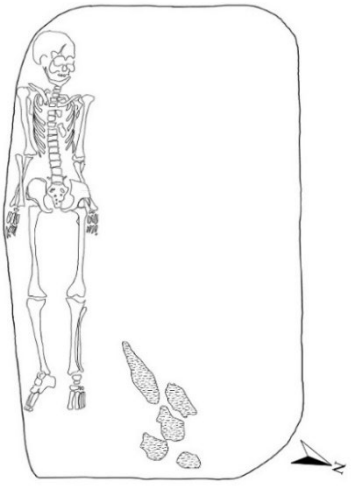	**Grave no 546 / sq. 18 Ж / 18 З** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.89 m; width 1.00 – 0.93 m. **Cover**: remains of wooden plank next to the eastern wall at an angle S – N, to the north of the legs and above them. Size 0.52 x 0.55 m.; fragments of pottery were registered. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The upper limbs are slightly flexed inwards at the elbows with the palms turned downwards. Lower limbs are stretched, parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.51 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 547 / кв. 17 С **Ориентация:** З – И, 238º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли от изток; дължина 1,44 м; ширина 0,74 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно ронлив, изтлял торс и гръбначни прешлени. Крайници изпънати, с разместени кости. **Размери на скелета:** дължина 1,15 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,24 м.		**Grave no 547 / sq. 17 С** **Orientation**: W – E, 238º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners to the east; length 1.44 m; width 0.74 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily friable, decayed torso bones and spine vertebrae. The limbs are stretched with displaced bones. **Size of the skeleton:** length 1.15 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 548 / кв. 19 Г **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с издължена форма; дължина 2,10 м; ширина 0,97 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Единични цервикални и лумбални прешлени са разместени. Горните крайници слабо свити в лакътни стави, костите на лява длан се разкриват върху кръстцовата кост, кости на дясна длан попадат под дясна тазова кост; долни крайници изпънати, успоредни един на друг, събрани кости на ходила, десен обърнат надясно. **Размери на скелета:** ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,29 м. **Особености:** следи от животинска интервенция при дясна тазова кост.	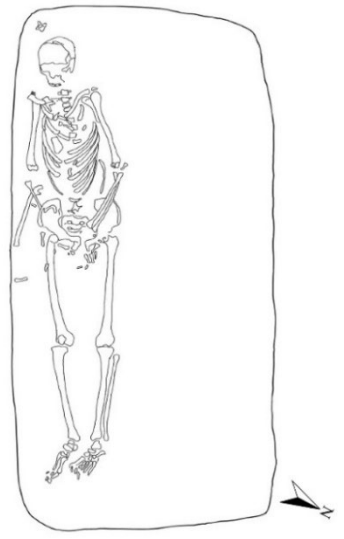	**Grave no 548 / sq. 19 Г** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with an elongated shape; length 2.10 m; width 0.97 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Displaced singular cervical and lumbar vertebrae. The upper limbs are slightly flexed in the elbows, left hand bones are located on the sacrum, right ones are under the right ilium. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet put together; the right foot is turned to the right. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.29 m. **Characteristics:** remains of a rodent hole in the area of the right ilium.
Гроб № 549 / кв. 17 Т **Ориентация:** З – И, 266º **Гробно съоръжение:** неясни очертания на гробна яма. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Черепът е обърнат на запад. Костите са ронливи и изтлели. Горни крайници: ляв липсва; десен свит в лакътна става с длан върху гръдна област. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, ходилни кости и фаланги липсват. **Размери на скелета:** дължина 0,85 м; ширина таз 0,15 м.	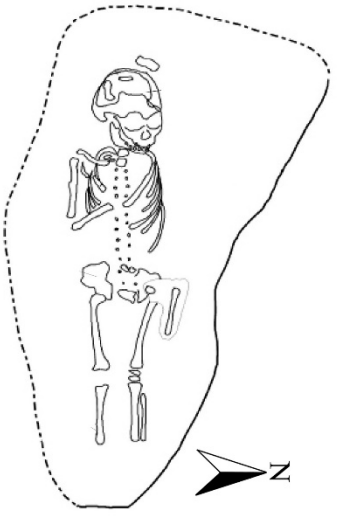	**Grave no 549 / sq. 17 Т** **Orientation**: W – E, 266º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the west. Decayed and friable bones. The left upper limb is missing; the right one is flexed in elbow with hand on the chest area. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 0.85 m; width pelvis 0.15 m.

Гроб № 551 / кв. 15 Ж **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,07 м; ширина 0,80 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък в областта на торса и таза. Горни крайници свити в лакътна става навън, долни изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	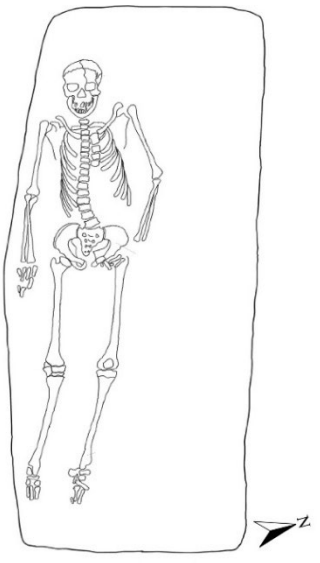	**Grave no 551 / sq. 15 Ж** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.07 m; width 0.80 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, bones in anatomical order in the torso and pelvic area. The upper limbs are flexed outwards at the elbow joints. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 552 / кв. 15 Ж **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,53 м; ширина 0,74 м – 0,76 м. **Положение на скелета:** дете, положено по гръб, череп без отклонение, изпънати покрай торса крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,12 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,28 м. **Особености:** черепът е нарушен при изкопните работи.	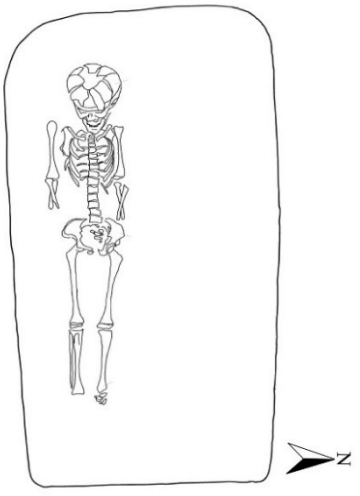	**Grave no 552 / sq. 15 Ж** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.53 m; width 0.74 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is in anatomical order. The limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.12 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.28 m. **Characteristics:** the skull was damaged during the excavation.
Гроб № 553 / кв. 19 И **Ориентация:** З – И, 234º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,75 м; ширина 0,62 – 0,98 м. **Положение на скелета:** скелет на дете, череп обърнат на юг, гръбначен стълб и ребра разбъркани. Горни крайници изпънати покрай торса; долни леко прегънати в колената и обърнати на юг, кости на ходила и фаланги обърнати на юг. **Размери на скелета:** дължина 1,13 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,25 м.	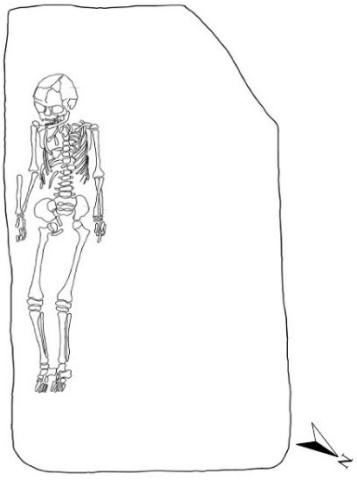	**Grave no 553 / sq. 19 И** **Orientation**: W – E, 234º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.75 m; width 0.62 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** child. The skull is turned to the south. The spine and ribs are shuffled. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are flexed at the knee joints and turned to the south; the feet and phalanges are turned to the south. **Size of the skeleton:** length 1.13 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.25 m.

Гроб № 554 / кв. 19 И **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли, дъговидно извита южна стена към юг; дължина 1,93 м; ширина 0,89 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, положен върху таз, десен изпънат покрай торса с длан навътре. Долни крайници леко отведени настрани в тазобедрените стави и слабо свити нагоре в коленните. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	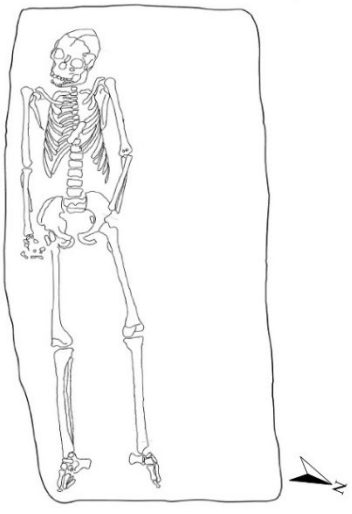	**Grave no 554 / sq. 19 И** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners, southern wall curved to the south; length 1.93 m; width 0.89 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The left upper limb is flexed at the elbow joint and placed on the pelvis; the right one is stretched along the torso with the palm turned inwards. The lower limbs are slightly abducted at the hip joints and slightly flexed in the knees upwards. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 555 / кв. 19 И **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,13 м; ширина 0,77 – 0,74 м. **Положение на скелета:** скелет на дете, разположен в южната част, костите на торса не са в анатомичен порядък, фрагментирани ребра, липсва лява илиачна кост. Липсват кости на горни крайници, долни: ляв изпънат, дясна бедрена кост е върху лявата, липсват кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 0,74 м; ширина рамене 0,18 м.	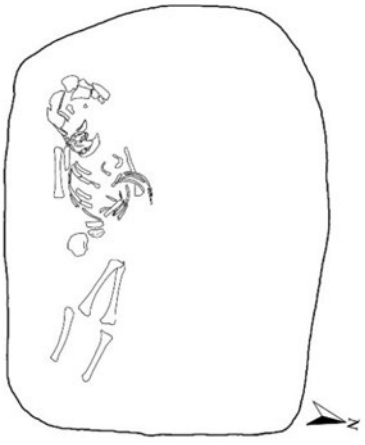	**Grave no 555 / sq. 19 И** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.13 m; width 0.77 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** child, laid in the southern half of the grave pit. The bones of the torso are not in anatomical order, fragmented ribs and missing left ilium. The upper limbs are missing. The left lower limb is stretched; the right femur is placed on the left one, the feet bones and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 0.74 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 556 / кв. 19 К **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** с неясна форма; дължина 2,07 м; ширина 0,92 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Черепът е разместен и лежи на теменните си кости. Дясна ръка положена на проксималната част на бедрената кост, лява изпъната. Долни крайници изпънати, слабо обърнати латерално. **Размери на скелета:** дължина 1,86 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** разместен череп, лява илиачна кост и долна челюст. Вторично културно нарушение.	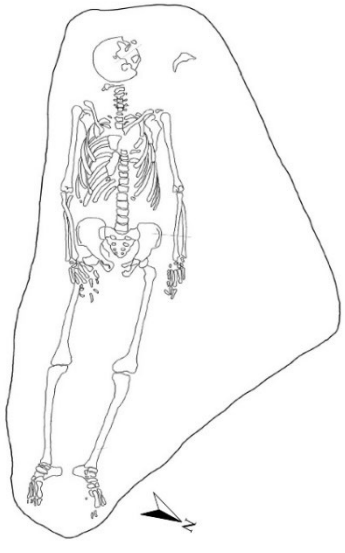	**Grave no 556 / sq. 19 К** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** unclear shape of the grave pit; length 2.07 m; width 0.92 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is displaced and lays on the parietal area. Right hand is placed on the proximal side of the femur, left one is stretched. The lower limbs are stretched, slightingly rotated laterally. **Size of the skeleton:** length 1.86 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** displaced skull, left ilium and lower jaw. Secondary cultural disturbances.

Гроб № 557 / кв. 19 К **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна елипсовидна форма; дължина 1,87 м; ширина 0,66 – 0,55 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, липсващи ребра и някои от костите на горните крайници (дясна предмишница, лява раменна кост, кости на ръце). Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,49 м; ширина таз 0,25 м.	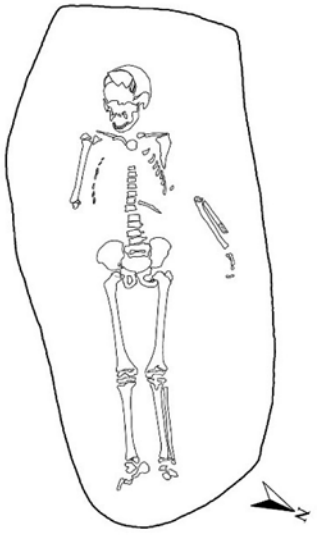	**Grave no 557 / sq. 19 K** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** irregular elliptical grave pit; length 1.87 m; width 0.66 – 0.55 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. Missing ribs and some of the bones of the upper limbs (right forearm, left humerus, hands). The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.49 m; width pelvis 0.25 m.
Гроб № 558 / кв. 14 О / 14 П **Ориентация:** З – И, 298º **Гробно съоръжение:** елипсовидна яма с права западна стена; дължина 2,23; ширина 0,83 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Силно фрагментиран череп. Горни крайници свити в лакътна става, дясна ръка положена върху коремната област, лява ръка отляво на таза. Долни крайници: десен изпънат, ляв – свит в колянна става, изнесен навън. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** горна челюст под таза. Биотурбация.	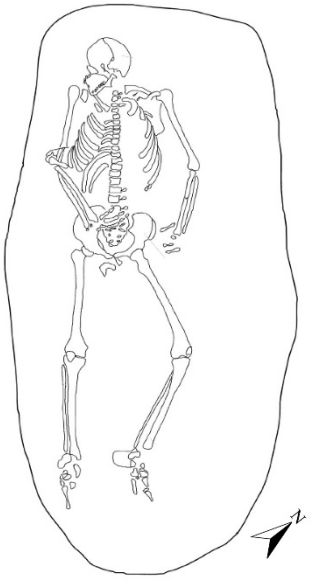	**Grave no 558 / sq. 14 O / 14 П** **Orientation**: W – E, 298º **Burial structure:** elliptical grave pit with straight western wall; length 2.23 m; width 0.83 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back in anatomical order. Heavily fragmented skull. The upper limbs are flexed at the elbows, right hand is placed on the abdominal area, left one is on the left side of the pelvis. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** fragmented maxilla lies beneath the pelvis. A rodent hole.
Гроб № 559 / кв. 16 В **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма, уширена към изток; дължина 1,84 м; ширина 0,81 – 1,10 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, от таза надолу в анатомичен порядък, горната част е разбъркана. Горни крайници – ляв отделен от торса, десен изпънат покрай торса; долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,26 м. **Особености:** разместени ляв горен крайник, гръден кош, дясна лопатка – вероятно вторично отваряне на гробната яма.	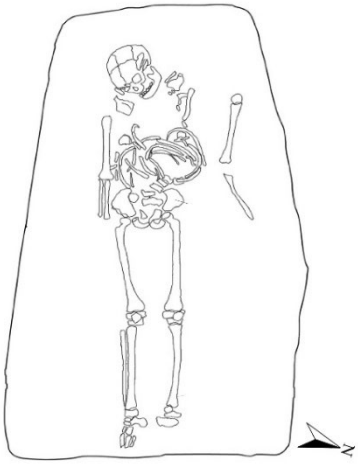	**Grave no 559 / sq. 16 B** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** trapezoidal shaped grave pit with a widening to the east; length 1.84 m; width 0.81 – 1.10 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. From the pelvis downwards, the bones are in anatomical order. The upper section of the skeleton is shuffled. The left upper limb is separated from the torso; the right one is stretched along the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.26 m. **Characteristics:** displaced: left upper limb, ribcage, right scapula – probably from a secondary opening of the grave.

Гроб № 560 / кв. 15 Б **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли и отстъп в северозападния ъгъл и на южната стена; дължина 2,27 м; ширина 1,00 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Липсват дясна бедрена и тазова кост. Ляв долен крайник свит в колянна става, слабо ротиран и отведен встрани, липсват повечето кости на ходилото. От десен долен крайник са налични дистална част на подбедрени кости и кости на ходилото; реконструира се положение на крака със слабо свито коляно, отведен навън. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** скелетът е нарушен от южната страна заради отстъпа в южната стена, който е по-късен.	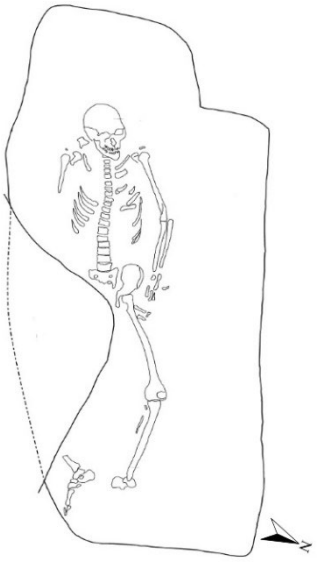	**Grave no 560 / sq. 15 Б** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.27 m; width 1.00 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Missing right femur and ilium. The left lower limb is flexed at the knee, slightly rotated laterally, most of foot bones are missing. The distal parts of leg bones and foot of the right lower limb are only present; a reconstruction of a flexed knee and abducted limb can be suggested. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** the skeleton is disturbed on the south side, because of the recess in the south wall, which is later.
Гроб № 561 / кв. 15 Б **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** неясна форма: дължина 2,05 м; ширина 0,71 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп на запад, поясни прешлени леко вдигнати при посукване на гръбначен стълб. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, десен изпънат, с длан надолу, долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,37 м.	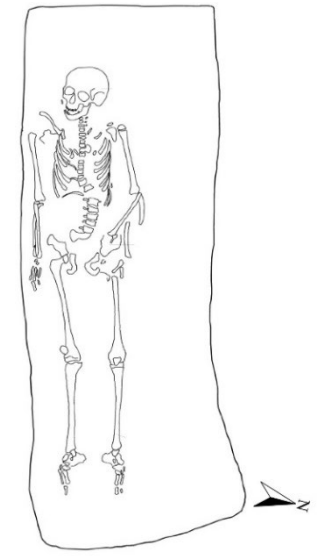	**Grave no 561 / sq. 15 Б** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** unclear burial outlines; length 2.05 m; width 0.71 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the west. Lumbar section of the vertebral column is slightly raised in the area where the spine is twisted. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched with the palm turned downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 562 / кв. 15 И / 15 О **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли и стеснена при долните крайници; дължина 1,86 м; ширина 0,87 – 0,76 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници изпънати, десен леко свит в лакътна става навън, долни крайници: ляв изпънат навън, десен – бедрена кост (преживяна фрактура, неправилно срастнала) свит в колянна става навън заедно с ходило. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** следи от травма на дясна бедрена кост.		**Grave no 562 / sq. 15 И / 15 О** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and a narrowing at the feet section; length 1.86 m; width 0.87 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs are stretched; the right one is slightly bent outwards at the elbow joint. The left lower limb is stretched; right one: thigh bone (fractured during life and irregularly healed) flexed at the knee joint and turned outwards with the foot. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** remains of an injury on the right femur.

Гроб № 563 / кв. 15 О **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,04 м; ширина 0,69 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, дясна илиачна кост върху дясна бедрена кост; липсват пубисни кости, кости на ходила и китки, фаланги на крайниците, фрагментиран череп. Горни и долни крайници изпънати, силно извита диафиза на дясна бедрена кост (рахит). **Размери на скелета:** дължина 0,77 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** разбъркване в областта на торс и таз. Вторично културно нарушение.	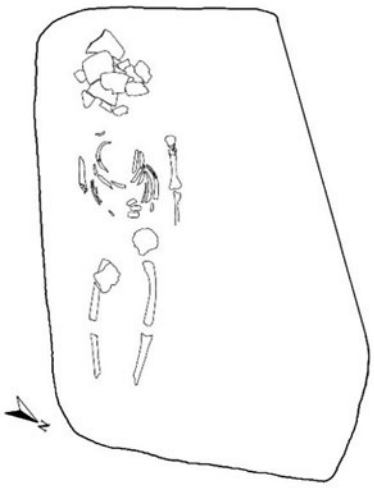	**Grave no 563 / sq. 15 O** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape; length 1.04 m; width 0.69 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The right ilium and pelvis placed on the right thigh bone; missing pubic bones, feet and wrist bones, phalanges of the limbs. The skull is fragmented. The upper and lower limbs are stretched; the right lower limb is deformed with a curved femur (rickets). **Size of the skeleton:** length 0.77 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics:** shuffled bones in the torso and pelvis area. Possible secondary opening of the grave.
Гроб № 564 / кв. 15 К **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,98 м; ширина 0,97 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък; горни крайници изпънати, долни изпънати успоредно един на друг с кости на ходила насочени латерално. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,38 м.	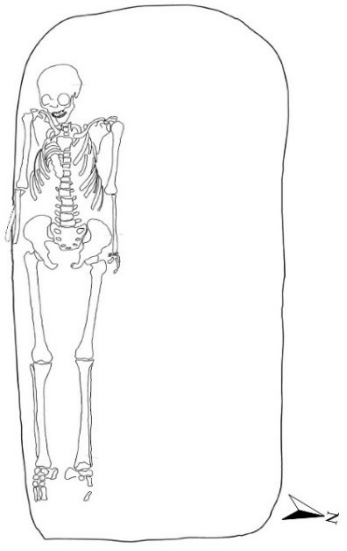	**Grave no 564 / sq. 15 K** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.98 m; width 0.97 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs are stretched. The lower limbs are stretched parallel to each other; feet are rotated outwards. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 565 / кв. 20 Б **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с издължена форма; дължина 2,46 м; ширина 1,13 – 1,30 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп наляво, запазен гръден кош с ребра. Горни крайници изпънати, долни крайници успоредни един на друг, изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,77 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,37 м.	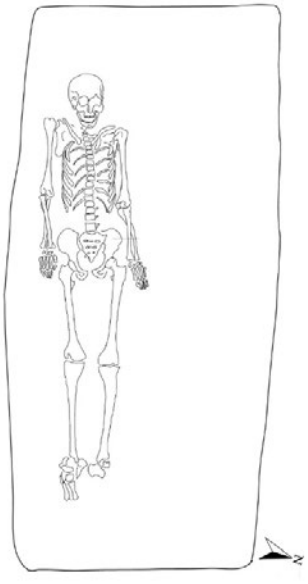	**Grave no 565 / sq. 20 Б** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit with elongated shape; length 2.46 m; width 1.13 – 1.30 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the left. Preserved ribcage and ribs. The upper limbs are stretched. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.77 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 566 / кв. 20 Б / 20 В **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,87 м; ширина 0,70 – 0,71 м. **Положение на скелета:** индивид в юношеска възраст, положен по гръб, диагонално в южната половина на гробната яма. Череп надясно. S-овидно извит гръбначен стълб и обърнат на юг торс. Горни крайници изпънати: ляв по-високо в раменна става в резултат от повиване на торса, свита длан, десен попада под гръден кош, с длан нагоре. Долни крайници разтворени, десен изпънат, ляв разтворен наляво, изнесен навън. **Размери на скелета:** дължина 1,59 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,34 м.	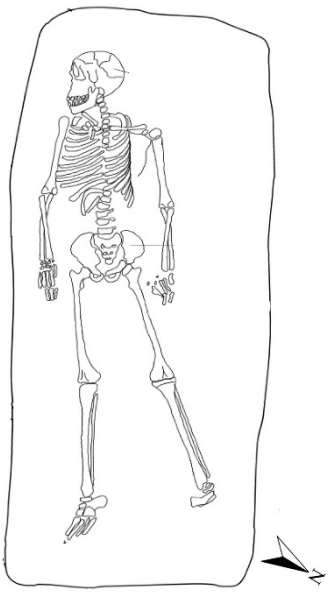	**Grave no 566 / sq. 20 Б / 20 В** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.87 m; width 0.70 – 0.71 m. **Position of the skeleton:** juvenile, laid on its back,diagonally across the southern half of the grave pit. Skull turned to the right. S-curved spine and a torso turned to the south. The upper limbs are stretched; the left one is slightly higher as a result of the turned torso, the palm is flexed; the right one falls under the ribcage with the palm turned upwards. The lower limbs are spread; the right one is stretched; the left one is spread to the left and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.59 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 567 / кв. 20 Б / 20 В **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно фрагментиран череп, ронливи и изтлели кости. Горни крайници изпънати, с липсващи кости, долен десен крайник свит в колянна става навън. **Размери на скелета:** дължина 0,72 м; ширина рамене 0,18 м. **Особености:** разбъркване в областта на торс, гръден кош, свлечен таз надолу между бедрени кости.	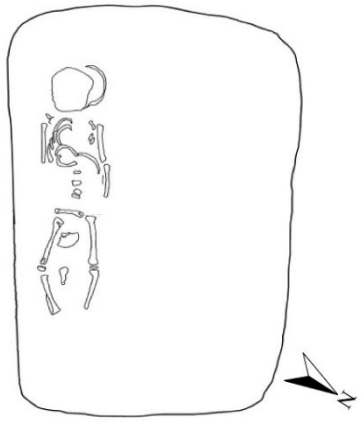	**Grave no 567 / sq. 20 Б / 20 В** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Strongly fragmented skull. Friable and decayed bones. The upper limbs are stretched with missing bones. The right lower limb is flexed outwards at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 0.72 m; width shoulders 0.18 m. **Characteristics:** shuffled bones in the area of the torso, ribcage, pelvis slipped between the thigh bones.
Гроб № 568 / кв. 20 В **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с дъговидно извита северна стена; дължина 2,37 м; ширина 1,00 – 1,50 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп обърнат на юг. Горни крайници: ляв леко свит в лакътна става, десен изпънат. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,36 м.	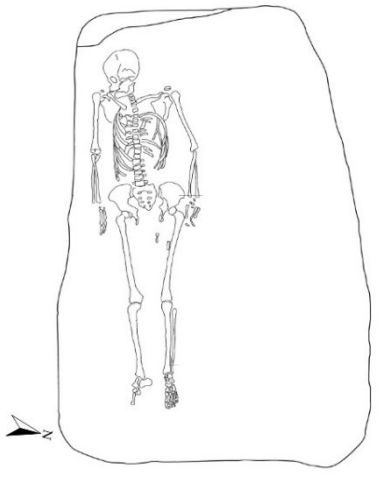	**Grave no 568 / sq. 20 В** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a curved northern wall; length 2.37 m; width 1.00 – 1.50m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the south. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint; the right one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 569 / кв. 20 В / 20 Г **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** трапецовидна яма; дължина 2,50 м; ширина 1,21 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп обърнат на юг. Крайници изпънати покрай торса, горен ляв свит в лакътна става. **Размери на скелета:** дължина 1,74 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м.	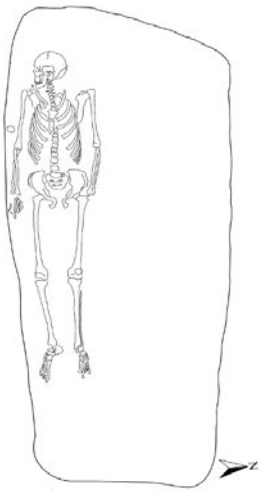	**Grave no 569/ sq. 20 В / 20 Г** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 2.50 m; width 1.21 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the south. The limbs are stretched along the torso; the left upper one is flexed at the elbow joint. **Size of the skeleton:** length 1.74 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 570 / кв. 19 О **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** трапецовидна яма; дължина 2,30 м; ширина 1,00 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп обърнат на юг. Горен десен крайник изпънат, ляв свит в лакътна става, положен върху таза. Долен десен изпънат, ляв свит в колянна става, стъпални кости обърнати към дясна голямопищялна кост. **Размери на скелета:** дължина 1,77 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,35 м.		**Grave no 570 / sq. 19 О** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 2.30 m; width 1.00 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the south; the right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint and placed on the pelvis. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint and the feet are turned to the right tibia. **Size of the skeleton:** length 1.77 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 571 / кв. 19 О **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** трапецовидна яма; дължина 2,29 м; ширина 0,67 – 1,02 м. **Покритие:** вкопаване за подпиране на дървена скара в северната част на съоръжението. **Положение на скелета:** положен по гръб, изместване на гръбначни прешлени над таза и под мандибулата. Горни крайници: ляв изнесен настрани, костите на китката са отделени от крайника, в анатомична позиция, в силна флексия при контракция (вероятен случай на мутилация или членовредително наказание, подобно на установеното при индивида от гроб № 369); десен свит в лакътната става, положен върху таза. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** голям железен гвоздей в източната част на вкопаването. Вторично културно нарушение.	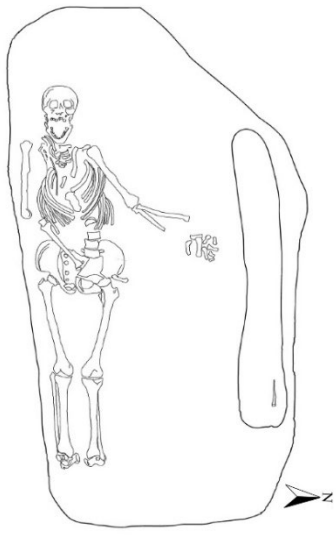	**Grave no 571 / sq. 19 О** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 2.29 m; width 0.67 – 1.02 m. **Cover**: trench for support of a wooden grate in the northern section of the structure. **Position of the skeleton:** laid on its back. Twisted spine, elevated in lumbar section and displaced cervical vertebrae. The left upper limb is turned outwards, the hand bones are separated from the limb, in anatomical order in extreme flexion after a contraction (possible mutilation or punishment as seen in the case of grave No 369); the right one is flexed at the elbow joint and placed on the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** large iron nail in the eastern part of the trench. Secondary cultural disturbances.

Гроб № 572 / кв. 19 П **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,11 м; ширина 1,12 – 0,95 м. **Положение на скелета**: положен по гръб, фрагментиран череп. Неестествено извит торс – ляво рамо по-високо, с горни крайници плътно прибрани до торс и свити навътре към него; таз посукан и свит. Долни крайници свити надясно в коленни стави, десен с по-голям ъгъл от ляв, кости на ходило на десен над тези на ляв крайник. **Размери на скелета:** дължина 1,51 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** неестествено свити навътре ръце заедно с таз.		**Grave no 572 / sq. 19 П** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.11 m; width 1.12 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is fragmented. Unnaturally twisted torso; the left shoulder is higher. The upper limbs are tightly tucked along to the torso and turned inwards to it. The pelvis is twisted and contracted. The lower limbs are flexed to the right at the knee joints; the right one at a larger angle than the left one; the feet of the right one are above those of the left one. **Size of the skeleton:** length 1.51 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** unnaturally inwards flexed arms, along with the pelvis.
Гроб № 573 / кв. 20 Г **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** ямата е с овална форма. **Положение на скелета:** бебе, положено по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв изпънат покрай торс, десен леко свит в лакътна става. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,57 м; ширина таз 0,13 м; ширина рамене 0,17 м.	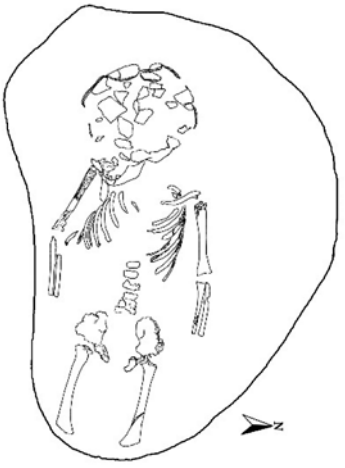	**Grave no 573 / sq. 20 Г** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** the pit is oval in shape. **Position of the skeleton:** infant, laid in anatomical order on its back. The upper left limb is stretched along the torso; the right one is slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.57 m; width pelvis 0.13 m; width shoulders 0.17 m.
Гроб № 574 / кв. 20 Г **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** неясно гробно очертание. **Положение на скелета:** бебе, запазена лява половина на скелета и част от ребрата, силно изтлели и фрагментирани кости. Крайници силно фрагментирани. **Размери на скелета:** обща дължина 0,72 м.	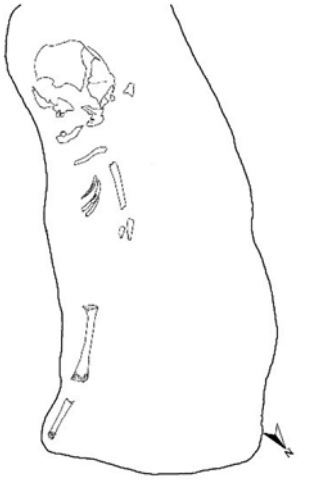	**Grave no 574 / sq. 20 Г** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** infant. Only the left half of the skeleton and a section of the ribs are preserved. Strongly decayed and fragmented bones. The limbs are heavily fragmented. **Size of the skeleton:** length 0.72 m.

Гроб № 575 / кв. 19 Б / 19 В **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,25 м; ширина 1,27 – 1,30 м. **Покритие:** следи от дърво, запазен фрагмент от дърво. **Положение на скелета:** положен по гръб, запазен торс и ребра. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, десен покрай торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,34 м.	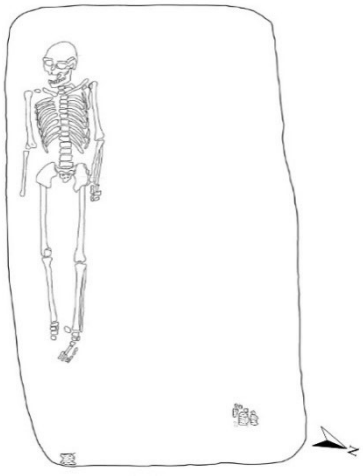	**Grave no 575 / sq. 19 Б / 19 В** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.25 m; width 1.27 – 1.30 m. **Cover:** remains of wood; preserved fragment of charred wood. **Position of the skeleton:** laid on its back, preserved torso and ribs. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched along the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 577 / кв. 15 Г **Ориентация:** З – И, 282º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,60 м; ширина 0,43 – 0,53 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно разместване на костите в дясна половина на скелета. Горни крайници ротирани навътре в лакътни стави, долни крайници изпънати един до друг. **Размери на скелета:** дължина 1,33 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,20 м.	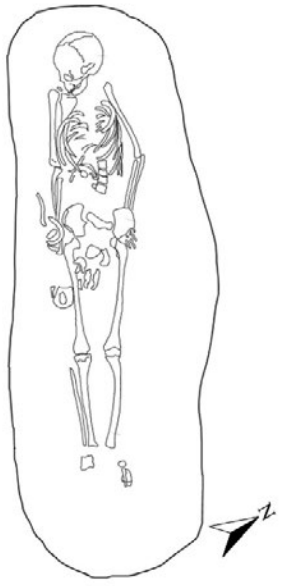	**Grave no 577 / sq. 15 Г** **Orientation**: W – E, 282º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.60 m; width 0.43 – 0.53 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily displaced bones in the right half of the skeleton. The upper limbs are rotated inwards at the elbows. The lower limbs are stretched next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.33 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 579 / кв. 18 Г **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** гробна яма без ясно очертана северна граница; дължина 1,18 м; ширина 0,30 – 0,30 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, частично запазени ребра, прешлени разместени, изтлели и фрагментирани кости. Фрагментирани горни крайници, долни крайници: ляв – леко свит в колянна става, десен – свит, с изнесено навън коляно. **Размери на скелета:** дължина 0,86 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,13 м.	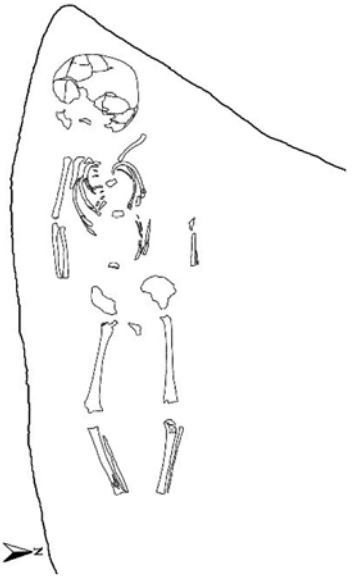	**Grave no 579 / sq. 18 Г** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** grave pit with undetermined northern border; length 1.18 m; width 0.30 – 0.30 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Partially preserved ribs; displaced vertebrae; decayed and fragmented bones. The upper limbs are fragmented. The left lower limb is slightly flexed at the knee joint; the right one is flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.86 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.13 m.

Гроб № 580 / кв. 18 Г **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с разширение на северната стена; дължина 1,37 м; ширина 0,62 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, частично запазен торс, силно фрагментиран череп. Горни крайници покрай торса, с разместени кости, долни крайници: запазени фрагменти от бедрени кости. **Размери на скелета:** дължина 0,93 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,18 м.		**Grave no 580 / sq. 18 Г** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with a widening on the northern wall; length 1.37 m; width 0.62 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Partially preserved torso; heavily fragmented skull. The upper limbs are stretched along the torso with displaced bones. The lower limbs: preserved fragments of the thigh bones. **Size of the skeleton:** length 0.93 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 582 / кв. 15 Н **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма с уширение от северната страна при черепа; дължина 2,22 м; ширина 0,80 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разместена мандибула и кости на торса. Горни и долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,45 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,30 м.	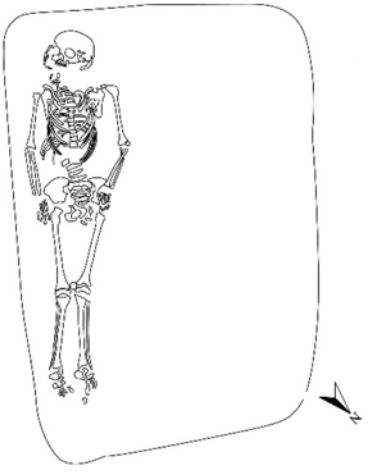	**Grave no 582 / sq. 15 Н** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** grave pit with irregular rectangular shape and a widening at the northern side (skull area); length 2.22 m; width 0.80 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid on its back with displaced mandible and bones of the torso. Upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.45 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 583 / кв. 19 А **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблен югоизточен ъгъл; дължина 2,32 м; ширина 1,03 – 1,05 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса и таза. Горни крайници: ляв свит леко в лакътна става и положен до бедрена кост, длан надолу, десен изпънат. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, петните кости обърнати една към друга. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,40 м.	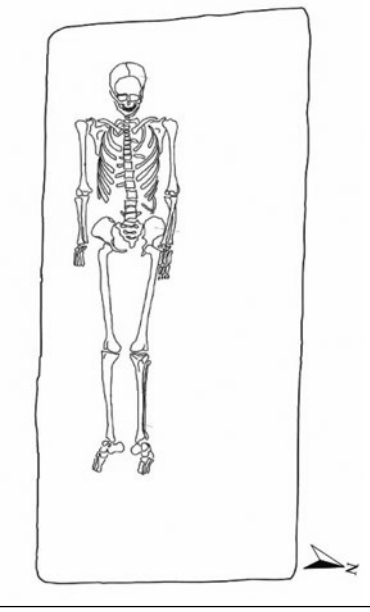	**Grave no 583 / sq. 19 А** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded SE corner; length 2.32 m; width 1.03 – 1.05 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, torso and pelvis area in anatomical order. The left upper limb is slightly flexed at the elbow joint and placed next to the thigh bone, with the palm pointing downwards; the right one is stretched. The lower limbs are stretched parallel to each other; the calcanei are turned towards each other. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.40 m.

Гроб № 584 / кв. 19 Ж **Ориентация:** З – И, 232º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,65 м; ширина 0,87 – 0,78 м. **Покритие:** дървено покритие – фрагмент с размери 0,28 х 0,25 м в централния сектор на гробната яма. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, запазена дясна половина на торс, разместване на ребра в лявата, череп надясно. Горни крайници изпънати покрай торса, лакътна и лъчева на десен кръстосани. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, частично запазени кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,34 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,26 м.	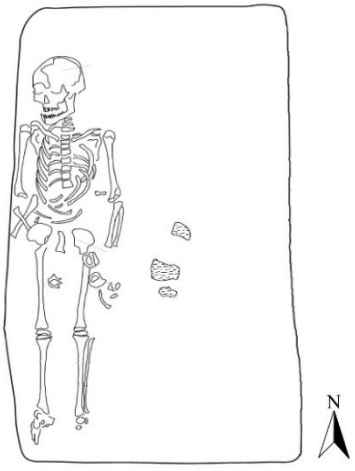	**Grave no 584 / sq. 19 Ж** **Orientation**: W – E, 232º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.65 m; width 0.87 – 0.78 m. **Cover**: wooden cover – fragments with sizes: 0.28 x 0.25 m. in the central area of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Preserved right half of the torso, displacement of the ribs of the left side. The skull is turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso; the ulna and radial bone of the right limb are crossed. The lower limbs are stretched parallel to each other; partially preserved feet bones. **Size of the skeleton:** length 1.34 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 585 / кв. 19 У **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,25 м; ширина 0,92 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместени ребра и прешлени, череп наляво. Горни крайници изпънати покрай торса, разместени кости на предмишниците. Долни крайници: десен – изпънат, ляв свит в колянна става навътре. **Размери на скелета:** дължина 1,03 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,27 м.	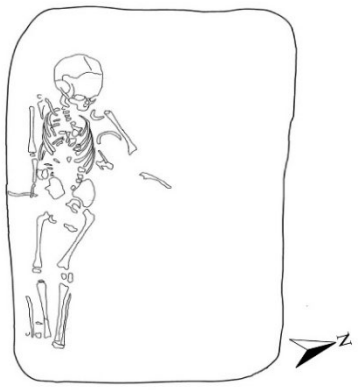	**Grave no 585 / sq. 19 У** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.25 m; width 0.92 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Displaced ribs and vertebrae. The skull is turned to the left. The upper limbs are stretched along the torso, displaced bones of forearms. The right lower limb is stretched; the left one is flexed atwards at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.03 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 586 / кв. 19 Ф / 19 У **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извита източна стена; дължина 2,07 м; ширина 1,00 – 0,95 м. **Покритие:** запазени фрагменти от дървено покритие в северната част на гробната яма **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, фрагментирани ребра в дясна половина на торса. Крайници изпънати до торса, длани надолу, събрани ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,32 м.	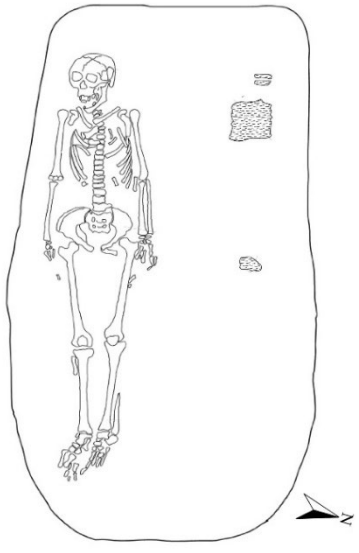	**Grave no 586 / sq. 19 Ф / 19 У** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved eastern side; length 2.07 m; width 1.00 – 0.95 m. **Cover**: preserved fragments of a wooden cover in the northern section of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. Fragmented ribs in the right half of the torso. The limbs are stretched along the torso. The palms are pointing downwards; the feet are put together. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 588 / кв. 19 Е **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,07 м; ширина 1,13 – 0,94 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разбъркване на гръбначен стълб в долна част. Горни крайници: ляв със свита навън лакътна става, длан надолу; десен изпънат покрай торса, липсват кости на китка и фаланги. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,34 м.	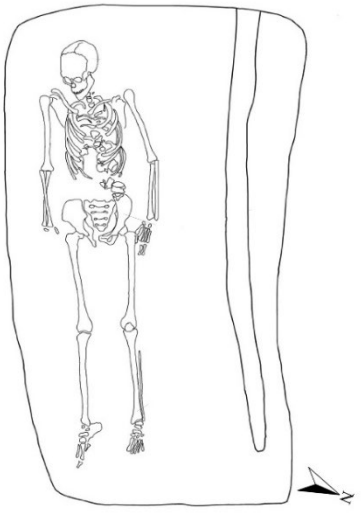	**Grave no 588 / sq. 19 E** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.07 m; width 1.13 – 0.94 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Shuffled bones in the lower spine. The left upper limb is slightly flexed outwards at the elbow joint, the palm is pointing downwards; the right one is stretched along the torso, wrist and phalanges are missing. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.63 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 589 / кв. 19 Е **Ориентация:** З – И, 253º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,15 м; ширина 0,85 – 0,89 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Черепът е обърнат на юг, мандибулата опира в дясна раменна кост. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,34 м.	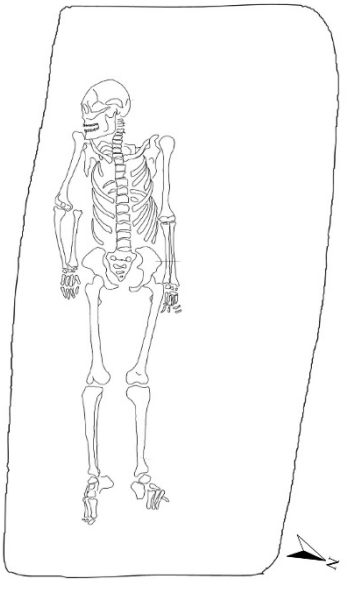	**Grave no 589 / sq. 19 E** **Orientation:** W – E, 253° **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.15 m; width 0.85 – 0.89 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the south. The mandible leans against the right humerus. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton**: length 1.65 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 590 / кв. 20 З **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, уширена в източната половина; дължина 2,25 м; ширина 0,85 – 1,25 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници: ляв със свита лакътна става като кости на китката попадат под илиачната кост, с палмарна страна надолу; десен изпънат покрай торса. Долни крайници свити в коленни стави навън, разместени кости на ходила, вероятно от животинска интервенция. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,35 м.	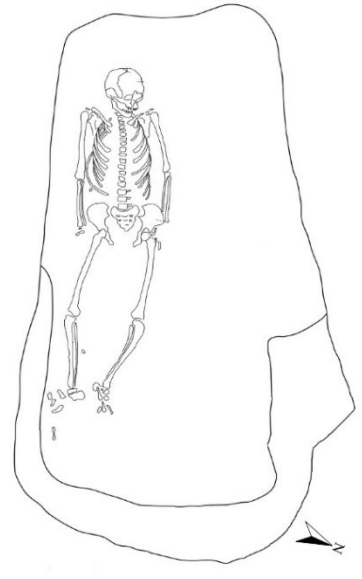	**Grave no 590 / sq. 20 З** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with a widening in the eastern half; length 2.25 m; width 0.85 – 1.25 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The left upper limb is flexed at the elbow joint and the hand bones are under the ilium with the palmar surface facing downwards; the right one is stretched along the torso. The lower limbs are flexed at the knee joints and turned outwards; the feet are displaced, possibly by an animal intervention. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 591 / кв. 20 З **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма в източната половина, западната е пресечена от хидрант с трасе С – Ю; дължина 1,62 м; ширина 0,92 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, липсва горна половина на торс, разбъркани поясни прешлени. От горните крайници са съхранени дисталните части на раменните кости и кости на предмишници; реконструира се позиция на десен горен крайник изпънат, ляв със слабо свиване в лакътна става. Долните крайници са изпънати: ляв с по-къса, деформирана подбедрица. **Размери на скелета:** дължина 1,28 м; ширина таз 0,29 м. **Особености:** разбъркани поясни прешлени; западна половина пресечена от хидрант и липсва по-голяма част от торса; малформация на лява подбедрица (вродена трепонематозна инфекция).	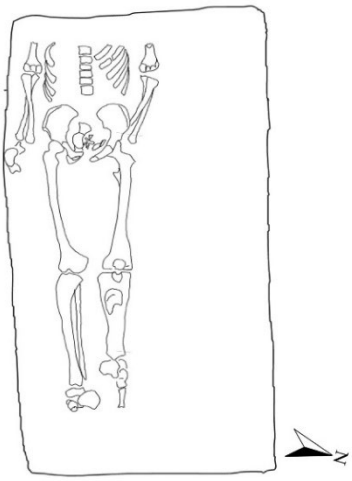	**Grave no 591 / sq. 20 З** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit in the eastern half; the western half is cut by a hydrant with a route going N – S; length 1.62 m; width 0.92 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Missing upper half of the torso. Shuffled lumbar vertebrae. Only distal parts of humeri and forearms are preserved from the upper limbs; reconstruction of a stretched right and slightly flexed in the elbow left one is suggested. The lower limbs are stretched; the left one is shorter with deformed leg bones. **Size of the skeleton:** length 1.28 m; width pelvis 0.29 m; **Characteristics:** shuffled lumbar vertebrae; the right half of the grave pit is cut by a hydrant; most of the torso is missing; malformation of the left leg (inborn treponemal disease).
Гроб № 592 / кв. 19 М **Ориентация:** З – И, 212º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,68 м; ширина 1,20 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, торс запазен, с частично разместване на прешлени и ребра в дясна половина. Горни крайници свити в лакътни стави, длани надолу. Долни крайници изпънати, събрани при коленните стави, кости на ходила обърнати наляво. **Размери на скелета:** дължина 1,44 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,33 м.	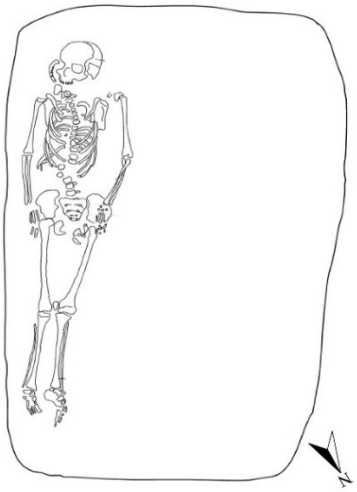	**Grave no 592 / sq. 19 M** **Orientation**: W – E, 212º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.68 m; width 1.20 x 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The torso is preserved. Partially displaced vertebrae and right ribs. The upper limbs are flexed at the elbows; the palms are facing downwards. The lower limbs are stretched, put together at the knee joints, the feet are turned to the left. **Size of the skeleton:** length 1.44 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 593 / кв. 19 М **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с издължен североизточен ъгъл; дължина 0,97 м; ширина 0,60 – 0,76 м. **Положение на скелета:** бебе, положено по гръб, силно фрагментирани и ронливи кости. Запазени част от прешлени и ребра. Горни крайници свити в лакътни стави с липсващи кости, долни – запазени само бедрени кости, успоредни една на друга. **Размери на скелета:** дължина 0,52 м; ширина таз 0,14 м; ширина рамене 0,18 м.	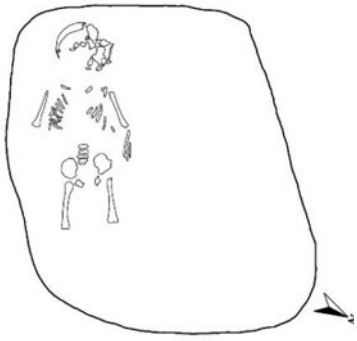	**Grave no 593 / sq. 19 M** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with elongated northeastern corner; length 0.97 m; width 0.60 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back. Strongly fragmented and friable bones. Part of the vertebrae and ribs are preserved. The upper limbs are flexed at the elbow joints with some bones missing. Lower limbs: only the femora are preserved and are laid parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.52 m; width pelvis 0.14 m; width shoulders 0.18 m.

Гроб № 594 / кв. 20 Л **Ориентация:** З – И, 110º **Гробно съоръжение:** неясно гробно очертание, с отстъп при северната стена; дължина 2,14 м; ширина 0,97 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положена по гръб към изток възрастна жена. Долните крайници са силно свити в тазобедрени стави и позиционирани върху костите на трупа. Неестествената позиция на долните крайници е следствие от анкилоза на тазобедрените стави и невъзможност да бъдат изпънати долните крайници. **Размери на скелета:** ширина таз 0,27 м. **Особености:** вторично културно нарушение.	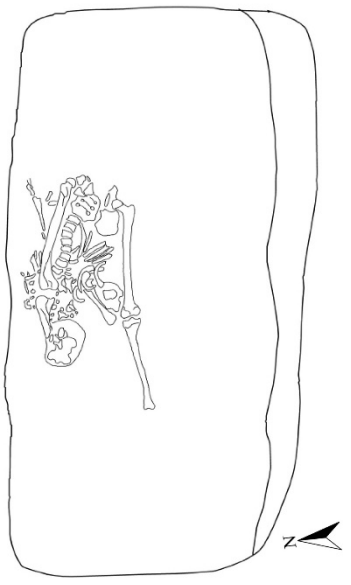	**Grave no 594 / sq. 20 Л** **Orientation**: W – E, 110º **Burial structure:** unclear burial outline with an indentation at the northern wall; length 2.14 m; width 0.97 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** elderly woman, laid on the back to the east. Shuffled bones. The lower limbs are extremely flexed at the hip joints and positioned over the torso. The unnatural position is a result of advanced ankylosis of the hip joints and impossibility to extend the lower limbs. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.27 m. **Characteristics:** Secondary cultural disturbances.
Гроб № 596 / кв. 20 М **Ориентация:** З – И, 236º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,16 м; ширина 1,12 – 0,91 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, запазен торс с фрагментирани ребра. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса, десен свит в лакътна става. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, петни кости една срещу друга. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,36 м.		**Grave no 596 / sq. 20 M** **Orientation**: W – E, 236º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.16 m. width 1.12 – 0.91 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Preserved torso and fragmented ribs. The upper limbs: the left one stretched along the torso, the right one flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched parallel to each other, the calcanei are turned towards each other. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 598 / кв. 15 И / 15 О **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,42 м; ширина 0,83 – 0,86 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, ронливи и изтлели ребра. Горни крайници изпънати. Долни крайници: ляв – свит в колянна става навън, без фаланги; десен – изпънат, без фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,05 м; ширина рамене 0,27 м.	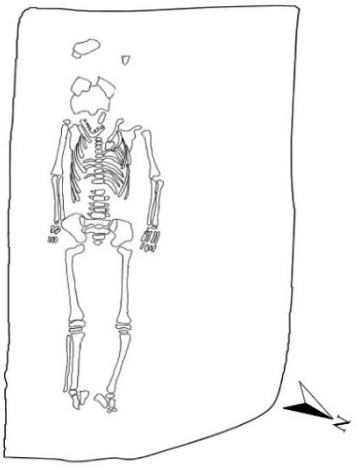	**Grave no 598 / sq. 15 И / 15 O** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with right angled corners; length 1.42 m; width 0.83 – 0.86 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The ribs are decayed and friable. The upper limbs are stretched. The lower limbs: the left one is flexed outwards at the knee joint – no phalanges; the right is stretched – no phalanges as well. **Size of the skeleton:** length 1.05 m; width shoulders 0.27 m.

Гроб № 599 / кв. 15 О **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** плитка трапецовидна яма; дължина 1,02 м; ширина 0,72 – 0,62 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместени гръбначни прешлени и горни крайници. Долни крайници свити в коленните стави, които са ротирани латерално. **Размери на скелета:** дължина 0,69 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,20 м. **Особености:** рахит.	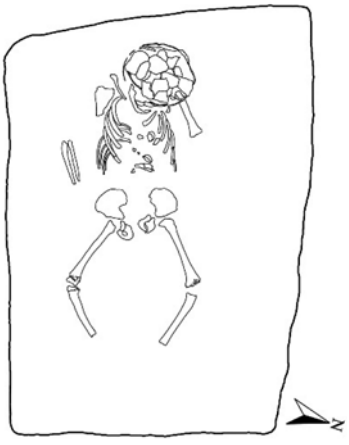	**Grave no 599 / sq. 15 O** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** shallow trapezoidal grave pit; length 1.02 m; width 0.72 – 0.62 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Displaced spine vertebrae and upper limbs. The lower limbs are flexed at the knee joints, which are rotated laterally. **Size of the skeleton:** length 0.69 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.20 m. **Characteristics:** rickets.
Гроб № 600 / кв. 15 В **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** яма, пресечена от изток от животинско късно погребение; череп открит в таза на човешкото погребение. **Положение на скелета:** череп на лява страна, изнесена мандибула към торс, положен по гръб, липсват долни крайници. Горни крайници свити в лакътна става към таз. **Размери на скелета:** ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,36 м.	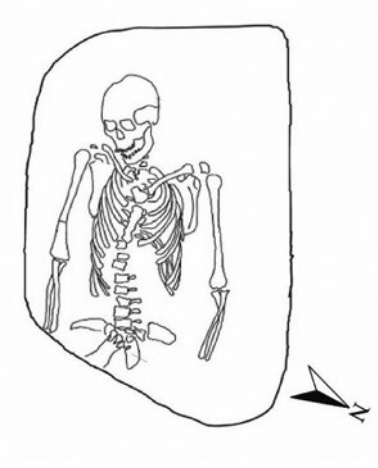	**Grave no 600 / sq. 15 B** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** grave pit, cut to the east by a later animal burial; the animal skull was discovered in the pelvic area of the human burial. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is placed on the left side. The mandible is turned to the torso. The upper limbs are flexed at the elbow joints in the direction of the pelvis. Missing lower limbs. **Size of the skeleton:** width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 602 / кв. 15 М **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,20 м; ширина 0,80 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, силно фрагментиран череп, разместени кости на таз и прешлени. Горни крайници: ляв покрай торса, десен свит в лакътна става. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,88 м; ширина рамене 0,22 м.	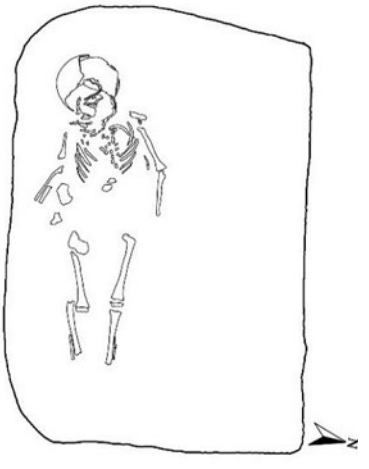	**Grave no 602 / sq. 15 M** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.20 m; width 0.80 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. Strongly fragmented skull. Displaced bones of the pelvis and vertebrae. The left upper limb is stretched along the torso; the right one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.88 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 603 / кв. 15 Е **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, дължина 1,23 м; ширина 0,52 – 0,46 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете леко диагонално. Силно ронливи и фрагментирани кости на торса. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса, десен – раменна кост върху ребрата, лакътна на кръст върху раменна. Долни крайници изпънати, с леко присвиване в областта на коленни стави в посока север. **Размери на скелета:** обща дължина 1,00 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,24 м.	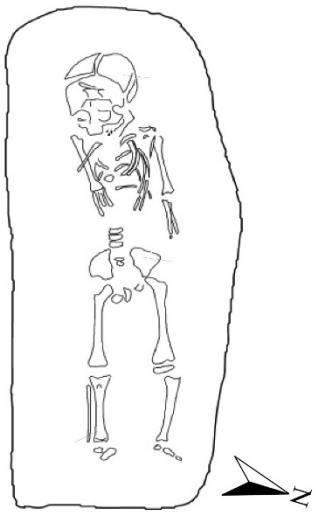	**Grave no 603 / sq. 15 E** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.23 m; width 0.52 – 0.46 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back, diagonally across the grave pit. Heavily decayed and fragmented bones of the torso. The left upper limb is stretched along the torso; the right one: humerus over the ribs and the forearm bones are placed crosswise over the humerus. The lower limbs are stretched with a slight bending in the knee joints to the north. **Size of the skeleton:** complete length 1.00 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 604 / кв. 13 У **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли, уширена от изток и юг; дължина 2,14 м; ширина 0,77 – 1,12 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници изпънати, долни – изпънати, разтворени навън, свити в коленни стави навън. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,40 м.	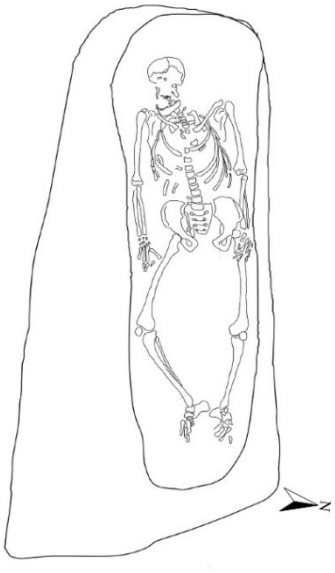	**Grave no 604 / sq. 13 У** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and a widening to the east and south; length 2.14 m; width 0.77 – 1.22 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched. The lower limbs are stretched and spread outwards and flexed outwards at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.40 m.
Гроб № 605 / кв. 15 З **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,87 м; ширина 0,98 – 1,01 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници – ляв изпънат покрай торса, разнесени към изток до бедро фаланги, десен изпънат, с длан, свита навътре. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,24 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,28 м.	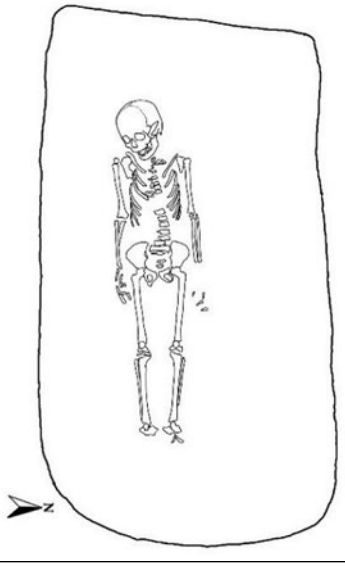	**Grave no 605 / sq. 15 З** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.87 m; width 0.98 – 1.01 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The left lower limb is stretched along the torso with phalanges spread to the thigh bone; the right one is stretched with the palm turned outwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.24 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 606 / кв. 17 О **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна трапецовидна форма, западна стена скосена към изток; дължина 1,87 м; ширина 1,14 – 0,85 м. **Покритие:** следи от изтляло, силно ронливо дърво. **Положение на скелета:** положен по гръб, липсва лява тазова кост, изправен гръбначен стълб, череп на запад. Горни крайници – ляв: лакътна кост липсва, лъчева изместена, на по-високо ниво; десният горен крайник е изпънат с кости на дланта върху проксималната част на бедрената кост с палмарна страна надолу. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, обърнати на юг кости на ходила с фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина рамене 0,33 м.	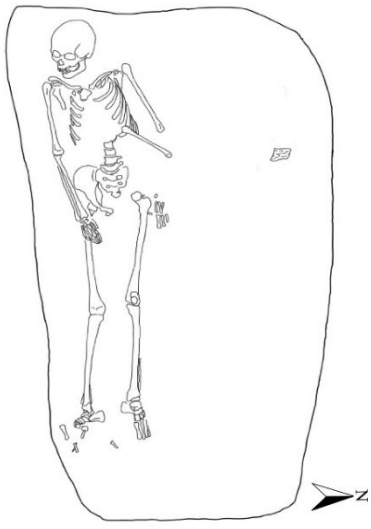	**Grave no 606 / sq. 17 O** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** trapezoidal grave pit, the western wall is slanted to the east; length 1.87 m; width 1.14 – 0.85 m. **Cover:** remains of decayed and strongly friable wood. **Position of the skeleton:** laid on its back. Missing left hip bone. Straight spine and the skull is turned to the west. The upper limbs: missing ulna, radius is displaced and positioned on a higher level; the right upper limb is stretched with hand bones on the proximal part of the femur with its palmar surface facing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other, the feet and phalanges are turned to the south. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.33 m.
Гроб № 608 / кв. 20 Р **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,57 м; ширина 0,85 – 0,96 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркване в областта на торс, илиачна кост е разместена върху бедрена кост, фрагментиран череп. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса, с длан надолу; от десния горен крайник само раменната кост е *in situ*, лакътната и лъчевата кости са разместени, а кости на дланта липсват. Долни крайници, успоредни един на друг, с кости на ходила и фаланги събрани и изпънати надолу. **Размери на скелета:** дължина 1,29 м; ширина рамене 0,25 м.	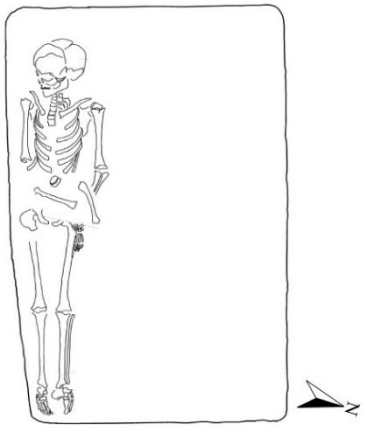	**Grave no 608 / sq. 20 P** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.57 m; width 0.85 – 0.96 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Shuffled bones in the torso area. The right ilium is displaced and lies over the femur. The skull is fragmented. The left upper limb is stretched along the torso with the palm pointing downwards; only the humerus of the right upper limb is preserved *in situ*, ulna and radius are displaced and hand bones are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet and phalanges put together and stretched downwards. **Size of the skeleton:** length 1.29 m; width shoulders 0.25 m.
Гроб № 609 / кв. 19 Р **Ориентация:** З – И, 265º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,52 м; ширина 0,93 – 0,98 м. **Положение на скелета:** костите са струпани до западна стена, вероятно вторично препогребване, без данни за мутилация; череп в центъра на струпаните кости, поставен надясно. Различават се части от торс и долни крайници, предмишнични кости, прешлени, тазова кост. Ляв долен крайник свит в колянна става и поставен върху черепа. **Особености:** разбъркване, вероятно вторично препогребване.	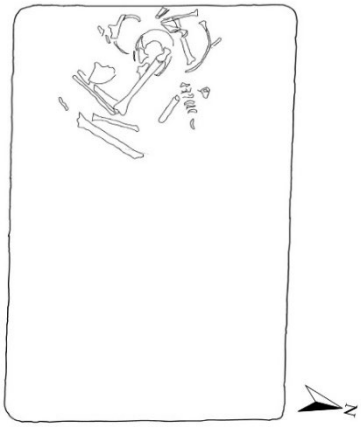	**Grave no 609 / sq. 19 P** **Orientation**: W – E, 265º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.52 m; width 0.93 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** piling up of the bones next to the western wall. Possibly secondary deposition with no remains of mutilation. The skull is at the center of the piled up bones and placed to the right. Singular bones of the torso, lower limbs, forearms, vertebrae and ilium could be identified. The left lower limb is flexed at the knee joint and placed over the skull. **Characteristics:** displacement, possible reburial.

Гроб № 610 / кв. 19 Р **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма; дължина 1,52 м; ширина 0,76 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно ронливи и фрагментирани кости на торса, фрагментиран череп. Горни крайници: запазена лява раменна кост, десен изпънат до торса, длан надолу; долни крайници изпънати един до друг, запазени фаланги на ляво ходило. **Размери на скелета:** дължина 0,85 м; ширина таз 0,12 м; ширина рамене 0,22 м.	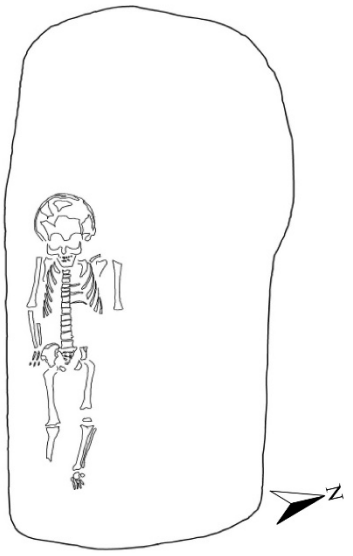	**Grave no 610 / sq. 19 P** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.52 m; width 0.76 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Strongly friable and fragmented bones of the torso. The skull is fragmented. The upper limbs: preserved left humerus, the right one is stretched along the torso, the palm is pointing downwards. The lower limbs are stretched next to each other, preserved phalanges and left foot. **Size of the skeleton:** length 0.85 m; width pelvis 0.12 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 611 / кв. 19 Р **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** трапецовидна яма, уширена при черепа; дължина 1,82 м; ширина 1,18 – 1,01 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп наляво. Горни крайници изпънати, длани надолу и навътре. Долни крайници: ляв изпънат, десен свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,37 м.	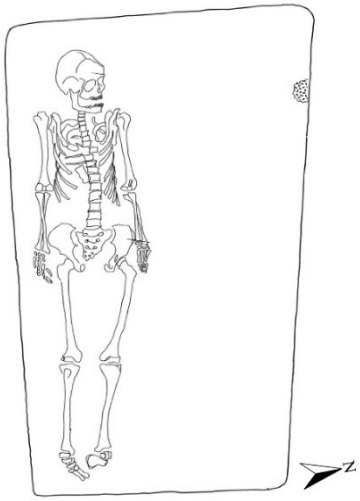	**Grave no 611 / sq. 19 P** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a widening at the skull area; length 1.82 m; width 1.18 – 1.01 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the left. The upper limbs are stretched with the palm pointing downwards and inwards. The left lower limb is stretched; the right one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 612 / кв. 13 Р **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,96 м; ширина 0,97 – 1,08 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместени поясни прешлени, мандибулата е обърната с проксималната страна надолу, цервикалните прешлени и първите ребра са разместени. От горните крайници липсват костите на лява предмишница, както и костите на дланите. Долните крайници са изпънати, успоредни един на друг, липсват кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,30 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,27 м.	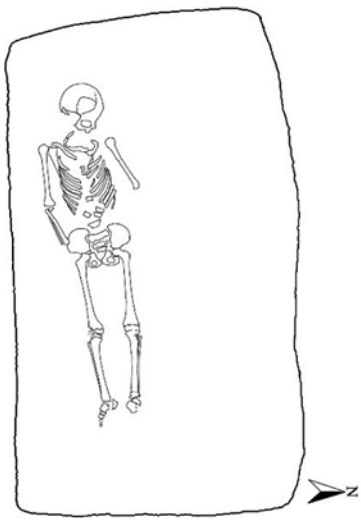	**Grave no 612 / sq. 13 P** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.96 m; width 0.97 – 1.08 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Displaced lumbar vertebrae. The mandible is turned with the proximal side down. Cervical vertebrae and first ribs are displaced. The bones of the left forearm and the hands are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other – missing feet and phalanges. **Size of the skeleton:** length 1.30 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.27 m.

Гроб № 613 / кв. 20 М / 19 Л **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,88 м; ширина 0,97 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разместен череп. Силно ронливи кости на гръден кош и таз. Горни крайници изпънати покрай торс, долни изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,40 м. **Особености:** разместен череп. Кости на ходило на ляв крак се откриват заедно с фаланги между кости на подбедрица (възможно отрязани и поставени при послесмъртна мутилация). Вторично културно нарушение.	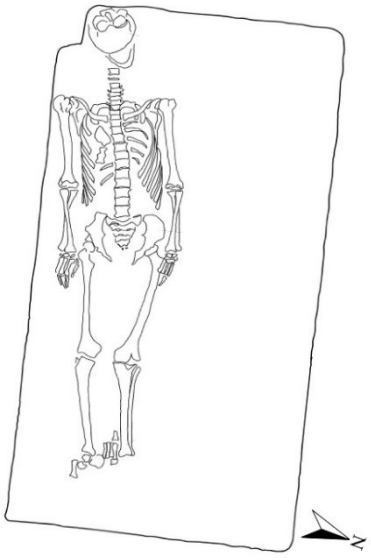	**Grave no 613 / sq. 20 М / 19 Л** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit with right angled corners; length 1.88 m; width 0.97 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is displaced. Heavily decayed rib cage and pelvic bones. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.40 m. **Characteristics:** displaced skull. The foot of the left lower limb as well as the phalanges are found between the leg bones (possibly cut and placed as a result of a postmortem mutilation). Secondary cultural disturbances.
Гроб № 614 / кв. 19 Т **Ориентация:** З – И, 244º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, уширена в посока север – юг с отстъп в северната половина, западната стена е пресечена от хидрант с посока север – юг; дължина 1,92 м; ширина 1,13 – 1,26 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, липсващи ребра. Реконструира се изпъната позиция на горните крайници. Липсват кости на дланите, едната от костите на лява предмишница е разместена. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,36 м.	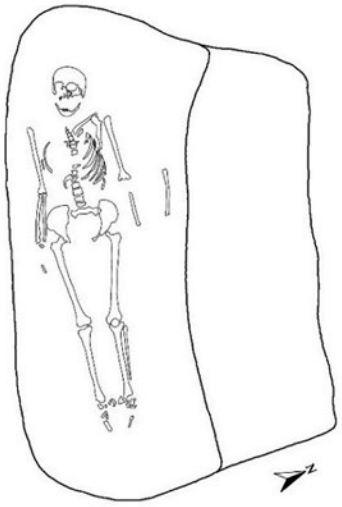	**Grave no 614 / sq. 19 T** **Orientation**: W – E, 244º **Burial structure:** rectangular grave pit. Widening going from north to south with an indentation in the northern half. The western wall is cut by a hydrant going from north to south; length 1.92 m; width 1.13 – 1.26 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The ribs are missing. Reconstructs stretched position of upper limbs. Bones of hands are missing, displaced one of the left forearm bones. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 615 / кв. 15 Т / 17 В **Ориентация:** З – И, 286º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,34 м; ширина 0,98 – 0,85 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, S-овидно извит гръбначен стълб, поясни прешлени извити към север. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, десен изпънат покрай торс, длани надолу. Долни крайници изпънати, обърнати навън заедно с кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,32 м.	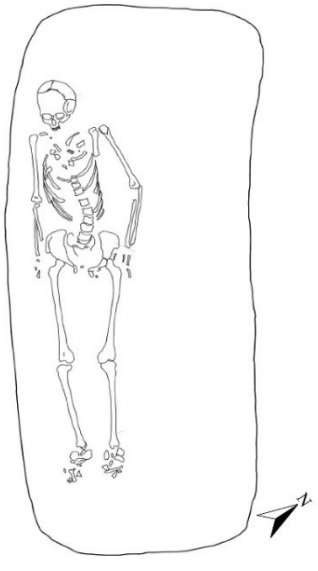	**Grave no 615 / sq. 15 T / 17 B** **Orientation**: W – E, 286º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.34 m; width 0.98 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. S-wise flexed spine with the lumbar vertebrae twisted to the north. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched along the torso with the palm pointing downwards. The lower limbs are stretched with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.63 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.32 m.

Гроб № 616 / кв. 15 М / 15 С **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,32 м; ширина 1,00 – 1,02 м. **Положение на скелета:** подрастващ индивид, положен по гръб, фрагментиран череп, в анатомичен порядък, ронливи кости. Горни крайници изпънати, с липсващи длани; долни изпънати, успоредни един на друг, без фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,35 м.	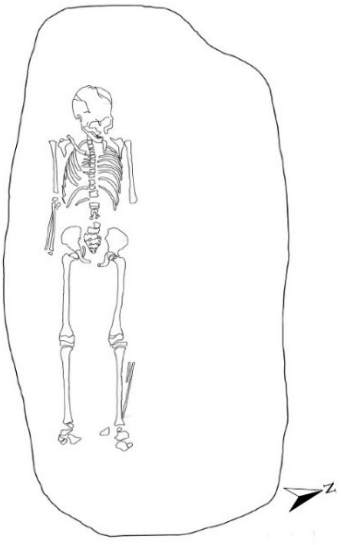	**Grave no 616 / sq. 15 M / 15 C** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.32 m; width 1.00 – 1.02 m. **Position of the skeleton:** subadult individual, laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The bones are friable. The upper limbs are stretched; palms are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other; the phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 617 / кв. 15 М **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,70 м; ширина 0,76 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместен гръбначен стълб, торс запазен, череп фрагментиран на запад. Горни крайници успоредно на торс; долни изпънати, успоредни един на друг, без фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,43 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,29 м.	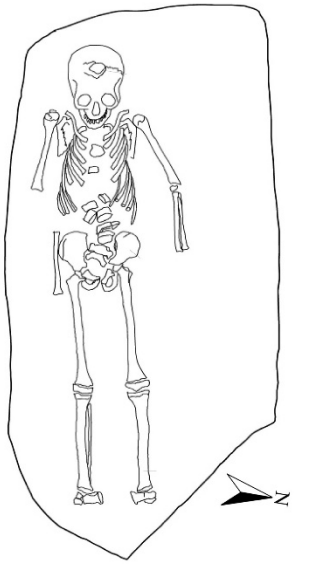	**Grave no 617 / sq. 15 M** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.70 m; width 0.76 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** child laid on its back. The spine is displaced. The torso is preserved. The skull is fragmented and turned to the west. The upper limbs are parallel to the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other; the phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.43 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.29 m.
Гроб № 618 / кв. 15 Е **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,15 м; ширина 0,96 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно, запазен. Горни крайници изпънати покрай торса, с липсващи длани. Долни крайници изпънати, леко свити и обърнати навън. **Размери на скелета:** дължина 1,62 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,37 м.	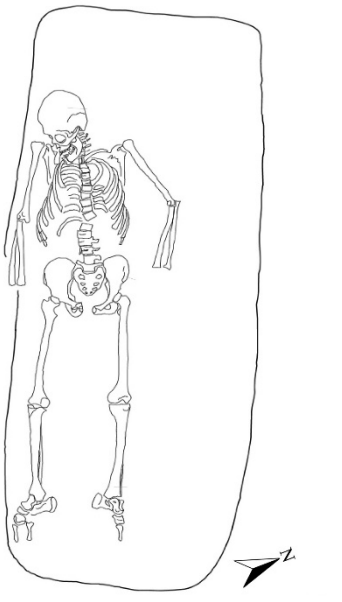	**Grave no 618 / sq. 15 E** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.15 m; width 0.96 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is preserved and turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso; the hand bones are missing. The lower limbs are stretched, slightly flexed and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.62 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 619 / кв. 16 Ж **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,62 м; ширина 0,77 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, разместени прешлени на гръбначен стълб, череп фрагментиран. Горни крайници изпънати покрай торса, длани надолу. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, без фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,21 м; ширина таз 0,21 м; ширина ремене 0,31 м. **Особености:** разместени прешлени на гръбначен стълб (възможна животинска интервенция).	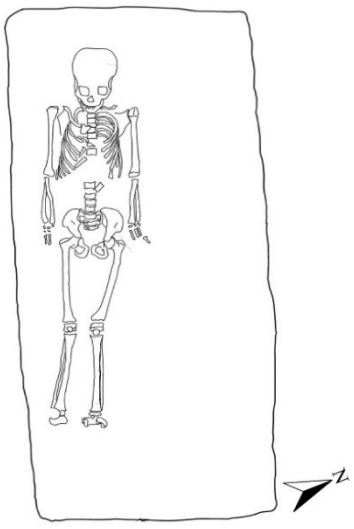	**Grave no 619 / sq. 16 Ж** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.62 m; width 0.77 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The vertebrae of the spine are displaced. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched along the torso with the palm pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other; the phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.21 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.31 m. **Characteristics:** displaced vertebrae of the spine (possible animal intervention).
Гроб № 620 / кв. 16 В **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,33 м; ширина 0,80 – 0,99 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, липсват част от ребрата и кости от торса. Горни крайници: десен липсва, ляв покрай торса, липсват лъчева кост и кости на дланите. Долни крайници разтворени навън, без кости на ходила. **Размери на скелета:** дължина 0,71 м; ширина таз 0,16 м; ширина ремене 0,18 м.	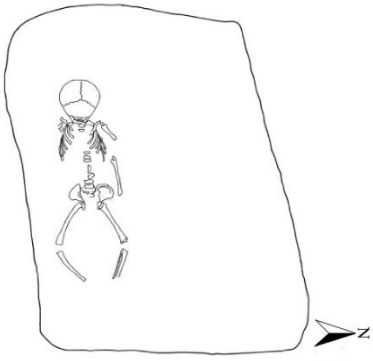	**Grave no 620 / sq. 16 В** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.33 m; width 0.80 – 0.99 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Part of the ribs and the torso are missing. The right upper limb is missing; the left one is stretched along the torso. The radial bone and the hand bones are missing. The lower limbs are spread outwards; the feet bones are missing. **Size of the skeleton:** length 0.71 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 621 / кв. 17 А / 17 Е **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,93 м; ширина 1,01 – 0,84 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, изправен гръбначен стълб, череп надясно. Горни крайници изпънати, длани надолу. Долни крайници изпънати, обърнати наляво. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,31 м; ширина ремене 0,35 м.	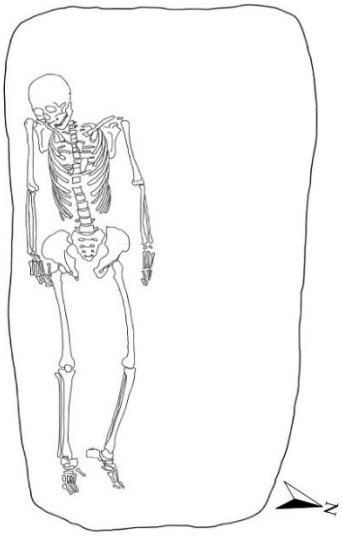	**Grave no 621 / sq. 17 А / 17 Е** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.93 m; width 1.01 – 0.84 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The spine is laid straight. The skull is turned to the right. The upper limbs are stretched with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched and turned to the left. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 622 / кв. 17 Ж / 17 Б **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,02 м; ширина 0,95 – 0,83 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие; следи от изтляло дърво в югозападната четвърт на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп на тил. Горни крайници изпънати, длани надолу. Долни крайници изпънати навън, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,40 м.	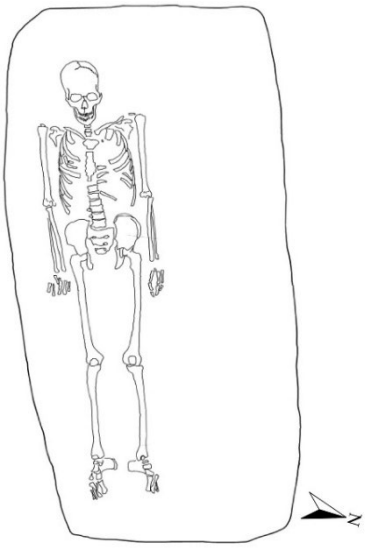	**Grave no 622 / sq. 17 Ж / 17 Б** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.02 m; width 0.95 – 0.83 m. **Cover:** remains of a wooden cover; remains of decayed wood in the southwestern quarter of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is lying on the occipital area. The upper limbs are stretched with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.40 m.
Гроб № 623 / кв. 19 Н / 19 Т **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,10 м; ширина 0,90 – 0,95 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък; гръдна кост свлечена вдясно от гръбначен стълб, череп надясно. Горни крайници изпънати покрай торса, долни крайници – ляв изпънат, десен свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,33 м.	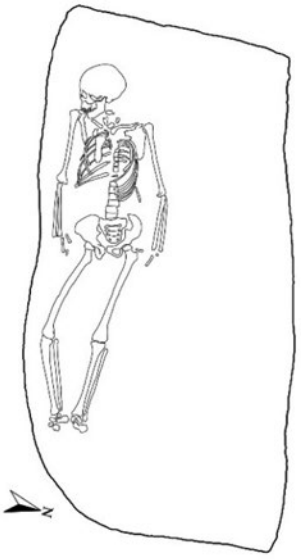	**Grave no 623 / sq. 19 Н / 19 Т** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.10 m; width 0.90 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back; the sternum slipped to the right of the ribcage. The skull is turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso. The left lower limb is stretched; the right one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 625 / кв. 19 С **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли, дъговидно извита навън южна стена; дължина 1,86 м; ширина 1,00 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно. Горни крайници: ляв изпънат, с длан надолу; десен изпънат, с длан нагоре. Десният долен крайник е леко свит в колянната става, запазени пищялни кости. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,36 м.	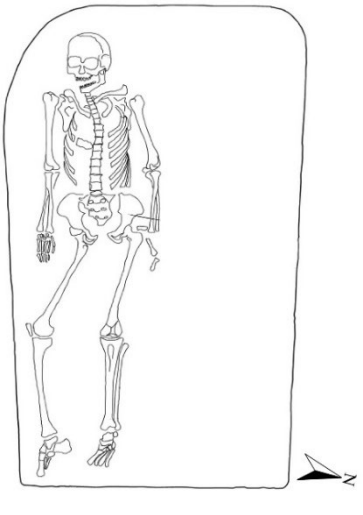	**Grave no 625 / sq. 19 С** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; outwards curved southern wall; length 1.86 m; width 1.00 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The left upper limb is stretched with the palm pointing downwards; the right one is stretched with the palm pointing upwards. The right lower limb slightly flexed at the knee to the right. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 626 / кв. 19 С **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** неясни очертания; дължина 1,45 м; ширина 1,05 – 1,03 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп отделен от торс, разбъркан торс – ребра, раменна кост открити отделно. Горни крайници: ляв – раменна кост открита по-високо над гръден кош, лакътна *in situ* покрай торс до таз; десен – раменна кост фрагментирана. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,07 м; ширина таз 0,21 м.	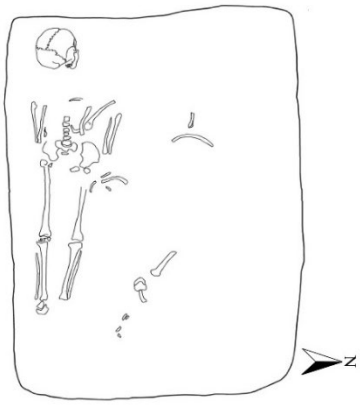	**Grave no 626 / sq. 19 C** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit; length 1.45 m; width 1.05 – 1.03 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is separated from the torso. The bones of the torso are shuffled – the ribs and humerus are found separately. The humerus of the left upper limb is positioned higher than the ribcage, the ulna is *in situ* along the torso, next to the pelvis; the right humerus is fragmented. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.07 m; width pelvis 0.21 m.
Гроб № 627 / кв. 16 Е **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** в гробната яма са положени два детски скелета – гроб № 742 и гроб № 627, гроб № 627 е в източната половина; правоъгълна форма, издължена по ос изток – запад, със заоблени ъгли; дължина 1,65 м; ширина 0,67 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркани кости на торс и таз, с торс, наклонен към юг подобно на гроб № 742; череп надясно, фрагментиран, липсва мандибула. Горни крайници: ляв изпънат, десен свит към торс в лакътна става, без длани. Долни крайници леко разтворени навън, свити в коленни стави, без ходила. **Размери на скелета:** дължина 0,72 м; ширина рамене 0,23 м. **Особености:** разбъркани кости на торс (гръден кош, гръбначен стълб, вратни прешлени).		**Grave no 627 / sq. 16 E** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** two child skeletons were discovered in the burial structure – grave no 742 and grave no 627. Grave no 627 is in the eastern half. Rectangular grave pit elongated on the E – W axis with rounded corners; length 1.65 m; width 0.67 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The bones of the torso are shuffled. The torso is slanting to the south similarly to grave no 742. The skull is turned to the right and fragmented; the mandible is missing. The left upper limb is stretched; the right one is flexed towards the torso at the elbow joint, the hand bones are missing. The limbs are slightly spread outwards and flexed at the knee joints; the feet are missing. **Size of the skeleton:** length 0.72 m; width shoulders 0.23 m. **Characteristics:** shuffled bones of the torso (ribcage, spine and neck vertebrae).
Гроб № 628 / кв. 17 З **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,23 м; ширина 0,85 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Разместена лява илиачна кост и гръбначни прешлени, свлечени надолу пубисни кости, череп надясно. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, десен изпънат. Долни крайници изпънати и събрани към ходила. **Размери на скелета:** дължина 0,90 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,22 м.	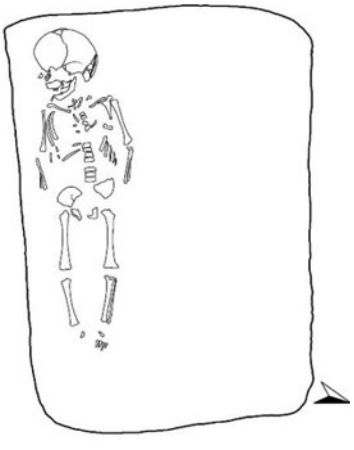	**Grave no 628 / sq. 17 З** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.23 m; width 0.85 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Displacement of the left ilium and spine vertebrae. The pubic bones slipped downwards. The skull is turned to the right. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched. The lower limbs are stretched with the feet put together. **Size of the skeleton:** length 0.90 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 629 / кв. 15 Ф **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,38 м; ширина 0,88 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, свлечени към таз поясни прешлени, гръбначен стълб изместен към север, запазени ребра, череп надясно с мандибула върху ключица. Горни крайници разтворени навън, свити в лакътни стави, с длани надолу. Долни крайници разтворени и обърнати навън, свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,20 м.	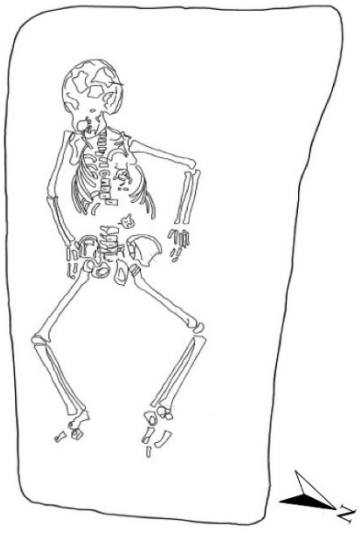	**Grave no 629 / sq. 15 Ф** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.38 m; width 0.88 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The hip vertebrae slipped to the pelvis. The spine is displaced to the north. The ribs are preserved. The skill is turned to the right with the mandible placed over the clavicle. The upper limbs are spread outwards, flexed at the elbow joints with the palms pointing downwards. The lower limbs are spread, turned outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 630 / кв. 15 Ф **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,32 м; ширина 0,83 – 0,84 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие в западната половина на гробната яма до северната стена. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници изпънати покрай торс, фрагментирани кости на предмишниците, с длани надолу. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, без кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,11 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,26 м.	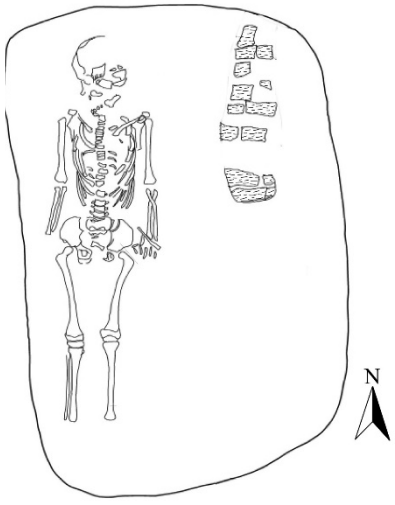	**Grave no 630 / sq. 15 Ф** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.32 m; width 0.83 – 0.84 m. **Cover:** remains of a wooden cover in the western half of the grave pit next to the northern wall. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched along the torso; fragmented bones of forearms; the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.11 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 631 / кв. 15 Ф **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,70 м; ширина 1,04 – 0,98 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие по почти цялото протежение на южната стена на гробната яма – над торс и долни крайници. **Положение на скелета:** положен по гръб подрастващ индивид, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници изпънати, дясна длан липсва, лява надолу. Долни крайници: десен – изпънат, без кости на ходило и фаланги, ляв – свит в колянна става и обърнат наляво, с кости на ходило и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,43 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,30 м.	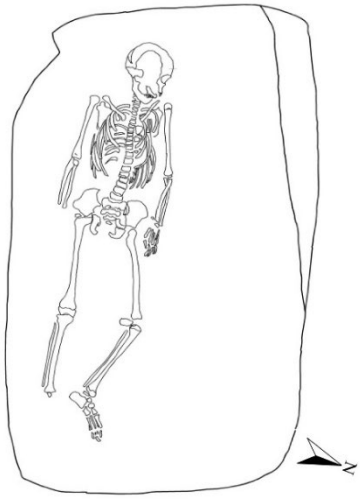	**Grave no 631 / sq. 15 Ф** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.70 m; width 1.04 – 0.98 m. **Cover:** remains of a wooden cover nearly along the entire length of the southern wall of the grave pit – wooden remains over the torso and lower limbs. **Position of the skeleton:** subadult individual, laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched, the right hand is missing; the left one is pointing downwards. Lower limbs: the right one is stretched, the foot and phalanges are missing; the left is flexed at the knee joint and turned to the left, the foot and phalanges are preserved. **Size of the skeleton:** length 1.43 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.30 m.

Гроб № 633 / кв. 20 П **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,51 м; ширина 1,02 – 0,91 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разместени кости на торс, таз *in situ*, разместена ключица на ляво рамо, фрагментиран череп. Горни крайници изпънати: ляв с длан надолу, десен с разместена надясно лъчева кост. Долни крайници изпънати, обърнати надясно, слабо свити в колении стави. **Размери на скелета:** дължина 1,38 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,32 м. **Особености:** разместени кости в областта на торса.	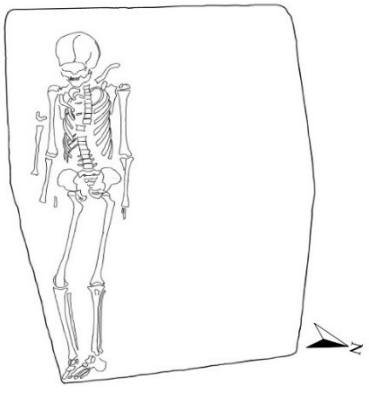	**Grave no 633 / sq. 20 П** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with right angled corners; length 1.51 m; width 1.02 – 0.91m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Bones of the torso are displaced. The pelvis is *in situ*. Displaced clavicle of the left shoulder. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched: the left one's palm is pointing downwards, the right one's radial bone is displaced to the right. The lower limbs are stretched, turned to the right and slightly flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.38 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.32 m. **Characteristics:** displaced bones in the torso area.
Гроб № 635 / кв. 20 Л **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 0,81 м; ширина 0,94 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, разбъркан таз, липсващи кости. Крайници изпънати, липсват десни подбедрени кости. **Размери на скелета:** дължина 0,67 м; ширина рамене 0,20 м.	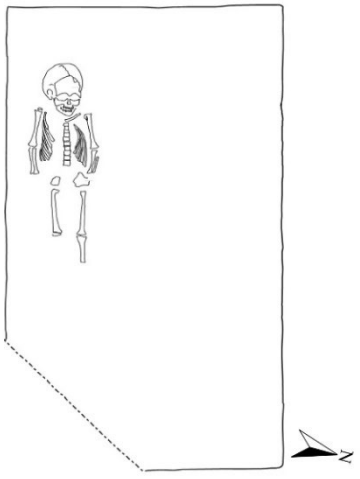	**Grave no 635 / sq. 20 Л** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 0.81 m; width 0.94 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. The bones of the pelvis are shuffled. Singular bones are missing. The limbs are stretched. Missing right leg bones. **Size of the skeleton:** length 0.67 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 636 / кв. 15 У **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,74 м; ширина 0,93 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, разместени прешлени от животинска интервенция. Горни крайници изпънати, десен леко свит навън. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, без кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,23 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,29 м.	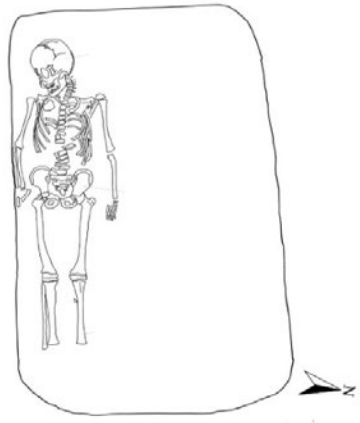	**Grave no 636 / sq. 15 У** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.74 m; width 0.93 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. Displaced vertebrae due to an animal intervention. The upper limbs are stretched; the right one is slightly flexed outwards. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.23 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.29 m.

Гроб № 638 / кв. 16 Н **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** неправилна форма, дъговидно извита южна стена навън; дължина 0,99 м; ширина 0,50 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп надясно, кости на таз и някои от ребрата са *in situ*. Изправен гръбначен стълб. Горните крайници са разместени, с липсващи кости, включително тези на дланите. **Размери на скелета:** дължина 0,68 м; ширина рамене 0,18 м.	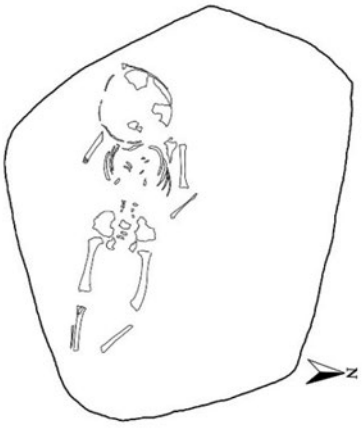	**Grave no 638 / sq. 16 H** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** irregular grave pit, outwards curved southern wall; length 0.99 m; width 0.50 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the right. The pelvis and some ribs are *in situ*. The spine is straightened. The upper limbs are displaced and some of the bones, including bones of hands are missing. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 0.68 m; width shoulders 0.18 m.
Гроб № 639 / кв. 18 А **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** дължина 1,00 м; ширина 0,59 – 0,50 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркани и ронливи кости на торса и крайниците, фрагменти от черепа, липсват тазови кости. Горни крайници изпънати, долни ляв – *in situ*, десен – изместен надясно.	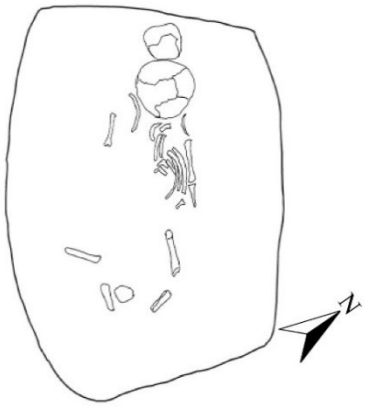	**Grave no 639 / sq. 18 A** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** length 1.00 m; width 0.59 – 0.50 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Shuffled and friable bones of the torso and limbs. The skull is fragmented. The pelvic bones are missing. The upper limbs are stretched. The left lower limb is *in situ;* the right one is displaced to the right.
Гроб № 641 / кв. 18 А / 18 Б **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** неправилна четвъртита форма; дължина 2,25 м; ширина 1,73 – 1,32 м. **Покритие:** данни за дървено покритие – дървени талпи в югоизточния ъгъл под наклон и на дъното на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно. Горни крайници: ляв изпънат, с длан надолу, десен свит навътре към торс. Долни крайници изпънати, свити в коленни стави навън. **Размери на скелета:** дължина 1,66 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,34 м.	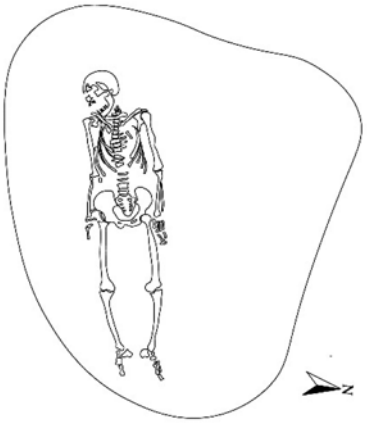	**Grave no 641 / sq. 18 A / 18 Б** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** irregular quadricular grave pit; length 2.25 m; width 1.73 – 1.32 m. **Cover:** remains of a wooden cover – wooden planks slanting in the southeastern corner and on the bottom of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The left upper limb is stretched with the palm pointing downwards; the right one is flexed atwards towards the torso. The lower limbs are stretched and slightly flexed outwards at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.66 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 642 / кв. 18 Б **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 2,17 м; ширина 0,80 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, частично фрагментирани ребра, гръдна кост. Горни крайници: свити в лакътна става, длани надолу, върху проксималните части на бедрените кости. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, пети една срещу друга. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,32 м.	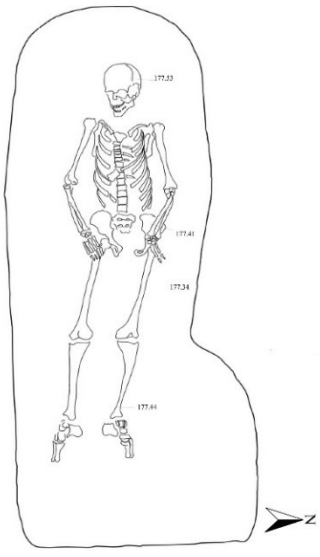	**Grave no 642 / sq. 18 Б** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 2.17 m; width 0.80 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Partially fragmented ribs and sternum. The upper limbs are flexed at the elbow joints; the wrists are pointing downwards and are placed on the proximal parts of the femora. The lower limbs are stretched parallel to each other; the heels are turned towards each other. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 643 / кв. 18 З / 17 Е **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма; дължина 2,00 м; ширина 0,80 – 0,94 м. **Покритие:** фрагменти от две талпи в североизточния ъгъл на гробната яма. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса и таза, фрагментирани ребра. Горни крайници изпънати покрай торса, с длани надолу, долни изпънати, петни кости една срещу друга. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,35 м.	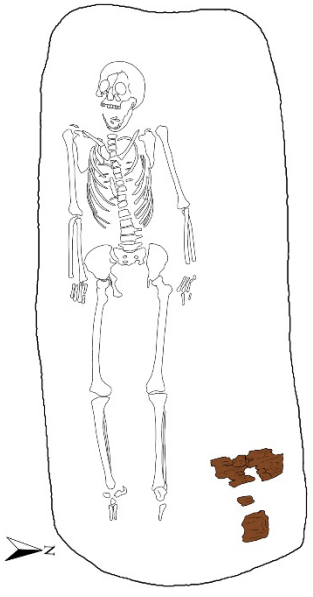	**Grave no 643 / sq. 18 З / 17 Е** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 2.00 m; width 0.80 – 0.94 m. **Cover**: fragments of two wooden planks in the northeastern corner of the grave pit. **Position of the skeleton:** laid on its back, torso and pelvic area are in anatomical order. The ribs are fragmented. The upper limbs are stretched along the torso with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched; the calcanei are turned towards each other. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 644 / кв. 19 Л **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,23 м; ширина 1,07 – 1,02 м. **Положение на скелета:** по-голяма част от скелета липсва, положен по гръб, фрагментиран череп. Подбедрени кости на долни крайници прерязани, изпънати с кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина рамене 0,32 м. **Особености:** нарушен от съвременен хидрант.	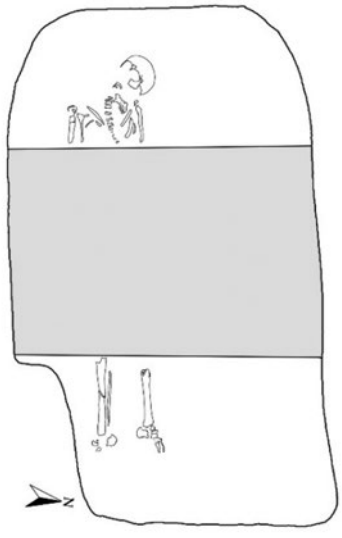	**Grave no 644 / sq. 19 Л** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.23 m; width 1.07 – 1.02 m. **Position of the skeleton:** a large portion of the skeleton is missing. Laid on its back. The skull is fragmented. The legs are cut and stretched with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width shoulders 0.32 m. **Characteristics:** destroyed by a present-day hydrant.

Гроб № 646 / кв. 16 Р / 18 Г **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма с отстъп по цялата дължина на северната стена; дължина 2,28 м; ширина 1,19 – 1,08 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, сравнителен анатомичен порядък в областта на торса и таза, ронливи фрагментирани ребра. Горни крайници изпънати покрай торса, длани надолу; долни изпънати, свити навътре в областта на колянната става. **Размери на скелета:** дължина 1,85 м; ширина таз 0,35 м; ширина рамене 0,38 м.	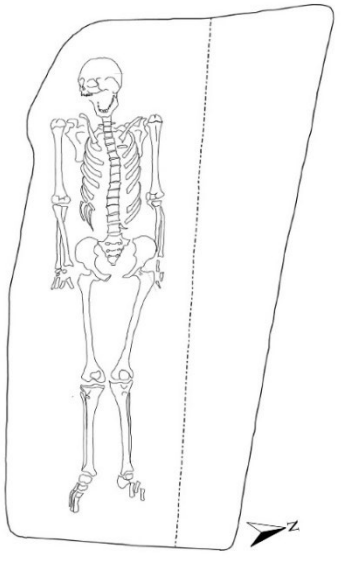	**Grave no 646 / sq. 16 Р / 18 Г** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with an indentation along the entire length of the northern wall; length 2.28 m; width 1.19 – 1.08 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso and pelvic area are in relatively preserved anatomical order. Friable and fragmented ribs. The upper limbs are stretched along the torso; the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched and flexed atwards at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.85 m; width pelvis 0.35 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 647 / кв. 16 О / 18 Б **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма с отстъп по западната стена; дължина 1,70 м; ширина 0,85 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, липсва горна челюст и прешлени в областта на гърдите и пояса. Горни крайници изпънати, долни крайници: десен изпънат, ляв свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,19 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,30 м.	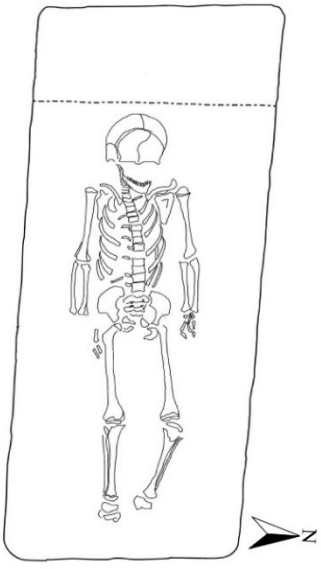	**Grave no 647 / sq. 16 О / 18 Б** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation along the western wall; length 1.70 m; width 0.85 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The upper jaw, chest and lumbar vertebrae are missing. The upper limbs are stretched. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.19 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 649 / кв. 16 Н **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,85 м; ширина 0,80 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса и таза, ронливи фрагментирани ребра. Горни и долни крайници изпънати. Черепът е обърнат с тилната част нагоре. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,26 м. **Особености:** вторично културно нарушение, разместен череп.	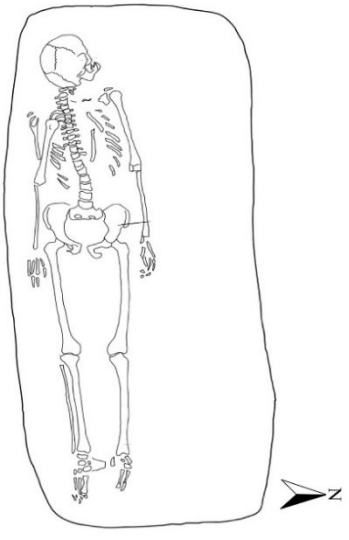	**Grave no 649 / sq. 16 Н** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.85 m; width 0.80 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso and pelvic area are in anatomical order. The ribs are friable and fragmented. The upper and lower limbs are stretched. The skull is turned with the occipital side upwards. **Size of the skeleton:** length 1.56 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.26 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances, displaced skull.

Гроб № 652 / кв. 20 Е / 20 К **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 2,07 м; ширина 1,03 – 1,07 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, фрагментирани кости на торс и таз. Горни крайници свити в лакътни стави, върху бедрени кости, долни крайници изпънати, ходила застъпени едно върху друго. **Размери на скелета:** дължина 1,46 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,33 м.	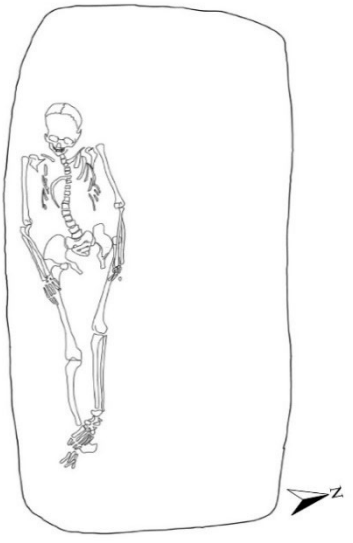	**Grave no 652 / sq. 20 E / 20 K** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.07 m; width 1.03 – 1.07 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Fragmented bones in the torso and pelvic area. The upper limbs are flexed at the elbow joints and placed on top of the femora. The lower limbs are stretched and the feet are on top of one another. **Size of the skeleton:** length 1.46 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.33 m.
Гроб № 653 / кв. 20 Е **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,97 м; ширина 0,98 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, черепът е обърнат надясно. Горните и долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,38 м.	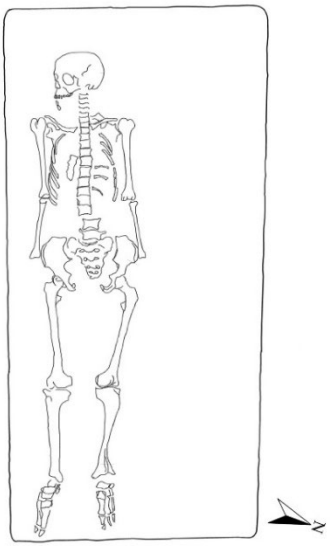	**Grave no 653 / sq. 20 E** **Orientation**: W – E, 254º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.97 m; width 0.98 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 654 / кв. 20 Е / 20 Ж **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,03 м; ширина 0,95 – 0,98 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, фрагментиран череп, силно изтлели и ронливи кости на торса, запазени ребра с фрагментирани краища. Изпънати крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,34 м.	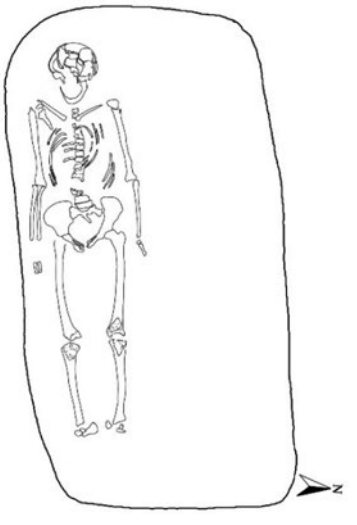	**Grave no 654 / sq. 20 E / 20 Ж** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.03 m; width 0.95 – 0.98 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is fragmented. Heavily friable and decayed bones in the torso area. Preserved ribs with fragmented ends. The limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.34 m.

Гроб № 655 / кв. 20 Ж / 20 А **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дълга северна стена; дължина 1,20 м; ширина 1,05 – 1,02 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, изтлели краища на костите, череп надясно. Крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 0,90 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,20 м.	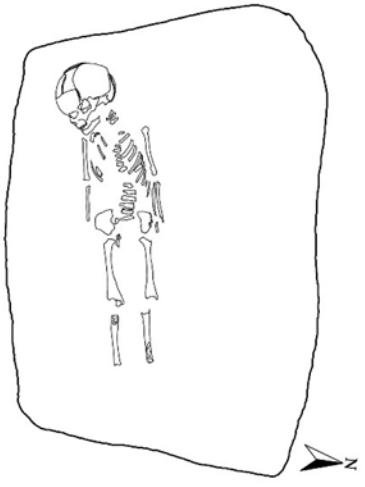	**Grave no 655 / sq. 20 Ж / 20 А** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with an elongated northern wall; length 1.20 m; width 1.05 – 1.02 m. **Position of the skeleton:** child, laid on the back, decayed ends of the bones, in anatomical order. The skull is turned to the right. The limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 0.90 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 656 / кв. 20 Ж **Ориентация:** З – И, 254º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дълга северна стена; дължина 1,15 м; ширина 0,67 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе, силно изтлели, фрагментирани и разместени кости на торса, череп силно фрагментиран, с неопределена позиция. Горни крайници: ляв покрай торса, десен с раменна кост диагонално на торса. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,63 м. **Особености:** костите не са добре запазени.	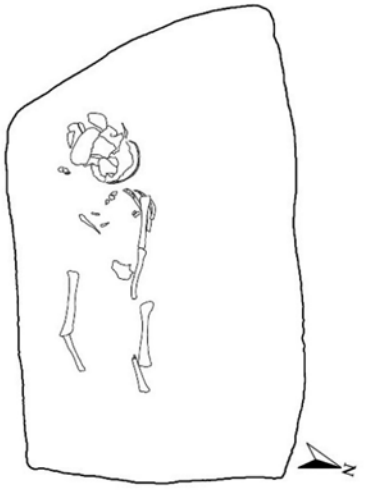	**Grave no 656 / sq. 20 Ж** **Orientation**: W – E, 254 º **Burial structure:** rectangular grave pit with an elongated northern wall; length 1.15 m; width 0.67 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back. Heavily decayed, fragmented and displaced bones of the torso area. The skull is strongly fragmented and displaced. The left upper limb is stretched along the torso; the right humerus lies diagonally across the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.63 m. **Characteristics:** the bones are not well preserved.
Гроб № 657 / кв. 20 Ж / 20 Л / 20 З **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма с неясна западна граница, дъговидно извити северна и южна стени навън; дължина 2,40 м; ширина 0,94 – 0,92 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, ронливи и изтлели кости на гръден кош. Череп надясно. Горни крайници свити навътре в лакътни стави, без кости на дланите. Долни крайници: ляв – изпънат с кости на ходило навътре, десен – свит в колянна става навън. **Размери на скелета:** дължина 1,70 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м.	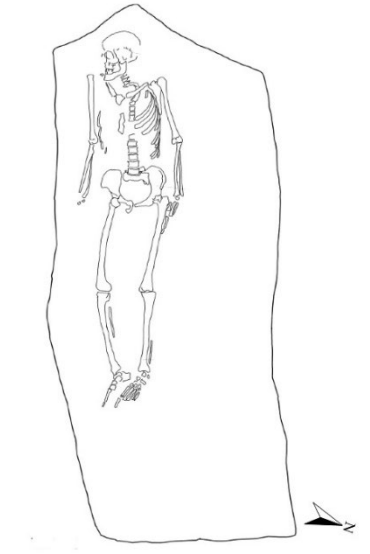	**Grave no 657 / sq. 20 Ж / 20 Л / 20 З** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with unclear western border and outwards curved northern and southern walls; length 2.40 m; width 0.94 – 0.92 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. Friable and decayed bones of the ribcage. The skull is turned to the right. The upper limbs are flexed atwards at the elbow joints; the hand bones are missing. The left lower limb is stretched with the foot turned inwards; the right one is flexed outwards at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.70 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 658 / кв. 20 Е / 20 Д **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,00 м; ширина 1,04 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, силно разбъркване на костите на торса. Горни крайници: изпънати покрай торса, ляв – костите на предмишницата са изместени между раменната кост и черепа. Долни крайници изпънати един до друг, петните кости са една срещу друга. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,33 м. **Особености:** биотурбация.	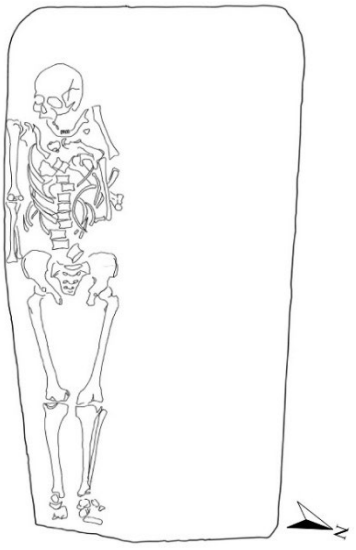	**Grave no 658 / sq. 20 Е / 20 Д** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.00; width 1.04 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** adult individual, laid on its back. Strongly shuffled bones of the torso. The upper limbs are stretched along the torso; the left forearm bones are displaced and lie between the shoulder and skull. The lower limbs are stretched next to each other; the calcanei are turned against each other. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.33 m. **Characteristics:** a rodent hole..
Гроб № 659 / кв. 20 Д **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извита северна стена; дължина 1,85 м; ширина 0,90 – 1,19 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса, частично фрагментирани десни ребра. Горните крайници са изпънати покрай торса, кости на лявата длан са върху проксималната страна на лява бедрена кост, дясна длан е обърната с палмарна страна надолу. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** върху долна челюст и гръбначен стълб – необработен камък.	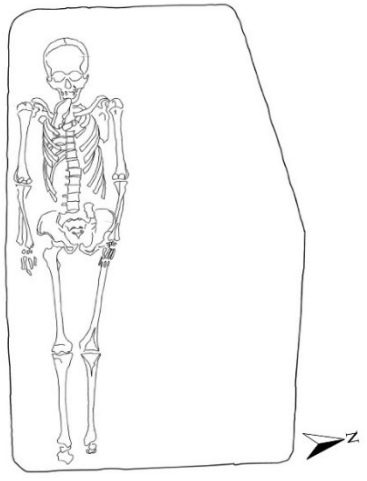	**Grave no 659 / sq. 20 Д** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved northern wall; length 1.85 m; width 0.90 – 1.19 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso area is in anatomical order. Partially fragmented right ribs. The upper limbs are stretched along the torso; the bones of the left hand are on the proximal part of the femur, whereas the right hand is pointing downwards. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** unprocessed stones above the lower jaw and spine.
Гроб № 660 / кв. 20 Д / 20 Е **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 1,75 м; ширина 1,40 – 1,45 м. **Положение на скелета:** в ямата са положени два индивида. 1) положен по гръб. Черепът е обърнат на юг. Горните и долните крайници са изпънати. 2) положен по гръб. Костите на аксиалния скелет и горните крайници са разместени. **Размери на скелетите:** 1) дължина 1,68 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,33 м; 2) зап. дължина до тазовите кости 1,02 м; ширина таз 0,29 м.	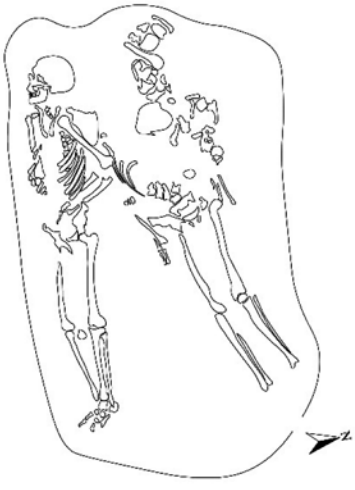	**Grave no 660 / sq. 20 Д / 20 Е** **Orientation:** W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.75 m; width 1.40 – 1.45 m **Position of the skeleton:** two individuals are placed in the grave pit. 1) laid on its back. The skull is turned to the south. The upper and lower limbs are stretched. 2) laid on its back. Bones of axial skeleton and upper limbs are displaced. **Size of the skeleton**: 1) length 1.68 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.33 m. 2) preserved length up to the pelvis 1.02 m; width pelvis 0.29 m.

Гроб № 661 / кв. 20 Д **Ориентация:** З – И, 276º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,00 м; ширина 0,78 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе. Силно ронливи и фрагментирани кости, запазени част от ребрата, прешлени. Горни крайници: запазена само дясна раменна кост; долни: кости на десен крак свити в областта на коляното, ляв – съхранена единствено бедрена кост. **Размери на скелета:** дължина 0,75 м.		**Grave no 661 / sq. 20 Д** **Orientation**: W – E, 276º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.00 m; width 0.78 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back. Heavily friable and fragmented bones. Parts of the ribs and vertebrae are preserved. Upper limbs: only the right humerus is preserved. The right lower limb is flexed at the knee joint; only the femur of the left one is preserved. **Size of the skeleton:** length 0.75 m.
Гроб № 662 / кв. 19 С **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,00 м; ширина 0,75 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментирани ребра, разместена лява ключица. Горни крайници: изпънати покрай торса, десен с обърната надолу длан. Долни крайници: ляв – изпънат, десен свит в колянна става и изнесен навън. **Размери на скелета:** дължина 0,77 м.	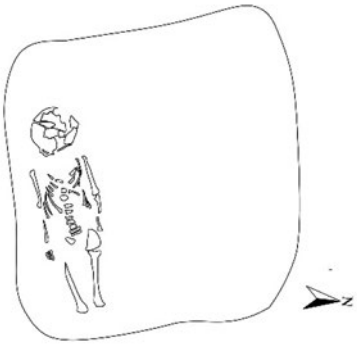	**Grave no 662 / sq. 19 C** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.00 m; width 0.75 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The ribs are fragmented. The left clavicle is displaced. The upper limbs are stretched along the torso; the right palm is pointing downwards. The left lower limb is stretched; the right one is flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.77 m.
Гроб № 663 / кв. 15 Т / 15 Н **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** без ясни граници на гробната яма. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Запазена лява половина на торс, от дясна само ребра, череп наляво. Горни крайници: ляв покрай торса, десен – липсват кости. Запазен фрагмент от лява бедрена кост. **Размери на скелета:** дължина 0,47 м; ширина таз 0,12 м.	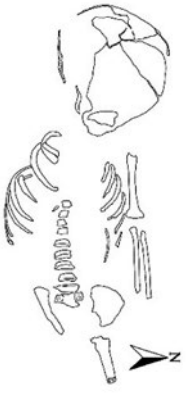	**Grave no 663 / sq. 15 T / 15 H** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Entirely preserved left half of the torso; only the ribs of the right half are preserved. The skull is turned to the left. The left upper limb is stretched along the torso; missing bones from the right one. Preserved fragment of the left thigh bone. **Size of the skeleton:** length 0.47 m; width pelvis 0.12 m.

Гроб № 664 / кв. 16 А / 16 Б **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** неправилна трапецовидна форма с извита северна стена; дължина 1,86 м; ширина 0,83 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък в областта на торса и таза. Горни крайници изпънати покрай торса, долни изпънати един до друг. **Размери на скелета:** дължина 1,48 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,32 м.	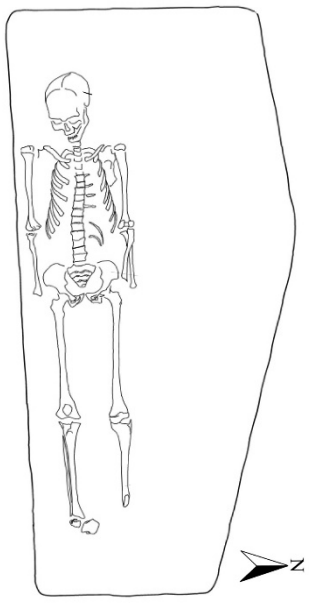	**Grave no 664 / sq. 16 А / 16 Б** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** irregular trapezoidal grave pit with a curved northern wall; length 1.86 m; width 0.83 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, torso and pelvic areas in anatomical order. The upper limbs are stretched along the torso; the lower limbs are stretched next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.48 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 665 / кв. 15 Т **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** неясни граници на гробна яма в северозападния сектор, тъй като е пресечена от гробната яма на гроб № 457 – празна яма; дължина 1,73 м; ширина 0,93 – 0,97 м. **Положение на скелета:** череп липсва, в очертанието на гробната яма череп на 0,40 м от костите на № 665. Изпънат по гръб, торс и таз в анатомичен порядък, под тазови кости – фаланги, свити колене. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса; десен изпънат, кости на предмишницата попадат под ходилото, обърната надолу длан. Долни крайници: десен – свит в колянна става, вертикално изправен; ляв – свит в колянна става, почти под прав ъгъл към десен, петна кост обърната към фаланги на десен крайник. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,40 м. **Особености:** черепът е отделен от торса. Вторично културно нарушение.	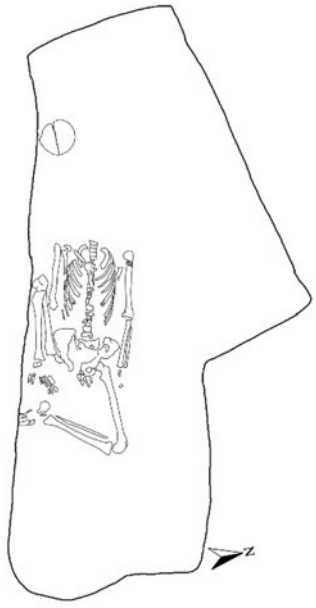	**Grave no 665 / sq. 15 T** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit in the northwestern section, as it is cut by grave no 457 – empty pit; length 1.73 m; width 0.93 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** the skull is missing. A skull is situated in the outline of the grave pit, 0.40 m from the bones of grave no 665. Laid on its occipital side. The torso and pelvis are in anatomical order, phalanges lie beneath the pelvic bones, the knees are flexed. The left upper limb is stretched along the torso; the right one is stretched, the forearm is situated beneath the foot, the palmar side is pointing downwards. The right lower limb is flexed at the knee joint and standing straight; the left one is flexed at the knee joint at almost 90º to the right one, the calcaneus is turned towards the phalanges of the right lower limb. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.40 m. **Characteristics:** the skull Is separated from the torso. Secondary cultural disturbances.

Гроб № 666 / кв. 18 З / 17 С **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** гробна яма без ясни граници. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, разбъркана дясна половина от кости на торса, липсва лява лопатка. Горни крайници: изпънат ляв горен крайник; дясна раменна кост е разместена, според позицията на костите на предмишната се реконструира изпънат десен горен крайник. Долни крайници: изпънат десен, ляв свит в колянна става, латерално ротиран. **Размери на скелета:** дължина 1,26 м; ширина таз 0,24 м. **Особености:** разместване на дясна раменна кост с ключица, шиен прешлен и ребро.	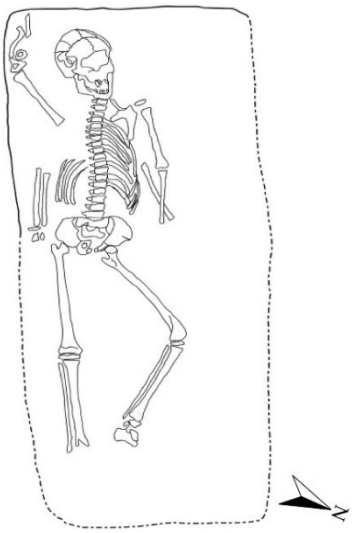	**Grave no 666 / sq. 18 З / 17 С** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Shuffled right half of the torso. Singular bones are displaced; the right scapula is missing. The skull is fragmented. The left upper limb is stretched, the right humerus is displaced; a stretched position of the right arm is reconstructed based on the position of the forearm bones. The right lower limb is stretched; the left one is flexed at the knee joint and rotated laterally. **Size of the skeleton:** length 1.26 m; width pelvis 0.24 m. **Characteristics:** displaced right humerus with clavicle, one cervical vertebra and rib.
Гроб № 667 / кв. 17 Е / 17 Л **Ориентация:** З – И, 246º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма стеснена от изток, със заоблени ъгли; дължина 2,11 м; ширина 0,84 – 0,58 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, фрагментиран череп, извит наляво гръбначен стълб, запазена гръдна кост. Горни крайници изпънати покрай торс, с длани надолу. Долни изпънати, обърнати навън, ляв крайник свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,79 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,36 м.	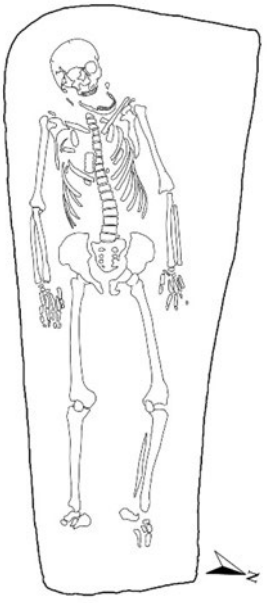	**Grave no 667 / sq. 17 E / 17 Л** **Orientation**: W – E, 246º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a narrowing to the east and rounded corners; length 2.11 m; width 0.84 – 0.58 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is fragmented. The spine is twisted to the left. The sternum is preserved. The upper limbs are stretched along the torso with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched and turned outwards; the left one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.79 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 668 / кв. 17 Л **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** гробна яма с неясни очертания. **Покритие:** с данни за дървено покритие в северната половина на гробната яма – изтлели дървени талпи. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, разбъркан торс, таз и поясни прешлени, ронливи и изтлели кости. Горни крайници: ляв изпънат, дясна раменна кост и лопатка под череп. Долни крайници: запазени изпънати само бедрени кости. **Размери на скелета:** дължина 0,69 м.	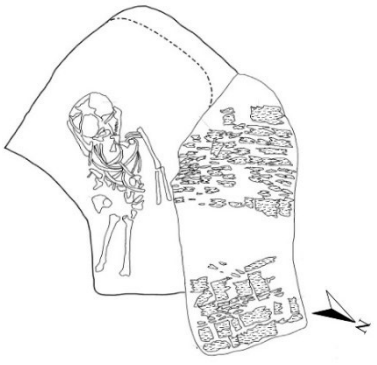	**Grave no 668 / sq. 17 Л** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit. **Cover:** remains of a wooden cover in the northern half of the grave pit – decayed wooden planks. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. The torso, pelvis and hip vertebrae are shuffled. The bones are friable and decayed. The left upper limb is stretched; the right humerus and clavicle are beneath the skull. Only the stretched femora are preserved from the lower limbs. **Size of the skeleton:** length 0.69 m.

Гроб № 669 / кв. 17 Г / 17 Д **Ориентация:** З – И, 244º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,76 м; ширина 1,18 – 1,27 м. **Покритие:** дървено покритие – два фрагмента в северен сектор. **Положение на скелета:** положен по гръб. С изключение на ребрата в лява половина на торса всички кости са разбъркани. Горни крайници: раменните кости са покрай костите на торса, пре дмишниците са слабо разместени. Долни крайници изпънати, десен свит в коляното навътре; лявата бедрена кост е разместена. **Размери на скелета:** дължина 1,25 м; ширина рамене 0,29 м **Особености:** разместени ребра, прешлени и кости на таза, дясна тазова кост северно от торса, разнесени кости до колянна става. Биотурбация.	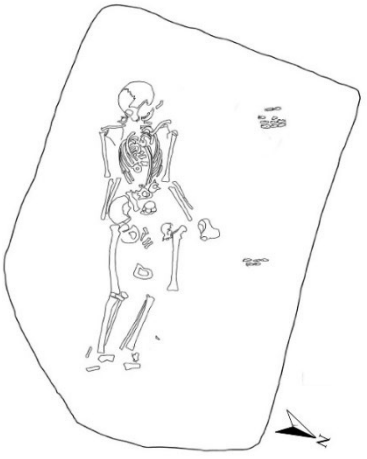	**Grave no 669 / sq. 17 Г / 17 Д** **Orientation**: W – E, 244º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.76 m; width 1.18 – 1.27 m. **Cover**: wooden cover – two fragments in the northern section. **Position of the skeleton:** laid on its back. With the exception of the ribs in the left half of the torso, all bones of the skeleton are shuffled. Upper limbs: the humeruses lie along the torso, the forearms are slightly displaced. The lower limbs are stretched, the right one is bent inwards at the knee joint, left femur is displaced. **Size of the skeleton:** length 1.25 m; width shoulders 0.29 m. **Characteristics:** displaced ribs, vertebrae and bones of pelvic girdle. The right pelvic bone is laid to the north of the torso, scattered bones next to the knee joint. A rodent hole.
Гроб № 670 / кв. 17 Д **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; дължина 2,17 м; ширина 1,20 – 1,06 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса, разместени ребра. Горни крайници покрай торса, долни крайници: десен изпънат, ляв свит в колянна става навън. **Размери на скелета:** дължина 1,64 м; ширина таз 0,34 м; ширина рамене 0,36 м.	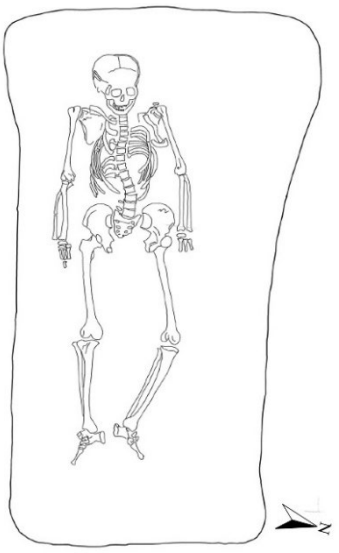	**Grave no 670 / sq. 17 Д** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; length 2.17 m; width 1.20 – 1.06 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso area is in anatomical order. Displaced ribs. The upper limbs are stretched along the torso. The right lower limb is stretched; the left one is flexed outwards at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.64 m; width pelvis 0.34 m; width shoulders 0.36 m.
Гроб № 671 / кв. 15 Ф / 17 Д **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,54 м; ширина 0,90 – 0,93 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно разбъркване на костите на торса, частично запазени ребра. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, с длан надолу; десен изпънат, с длан надолу. Долни крайници: ляв изпънат, десен свит в колянна става, изнесен навън. **Размери на скелета:** дължина 1,10 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,23 м. **Особености:** желязна подкова на западната стена на ямата.	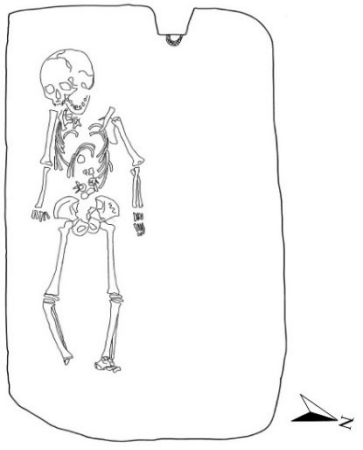	**Grave no 671 / sq. 15 Ф / 17 Д** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.54 m; width 0.90 – 0.93 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Strongly shuffled bones of the torso. Partially preserved ribs. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the palm is pointing downwards. The right limb is stretched with the palm pointing downwards. The left lower limb is stretched. The right one is flexed at the knee joint and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.10 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.23 m. **Characteristics:** iron horseshoe on the western wall of the grave pit.

Гроб № 672 / кв. 20 П / 22 В **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,10 м; ширина 0,88 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, дясно рамо и кости на ходило на десен крак са непосредствено до южна стена на ямата, изправен гръбначен стълб. Горни крайници изпънати покрай торса, с длани надолу; долни крайници изпънати, с доближени кости на ходило. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,39 м.	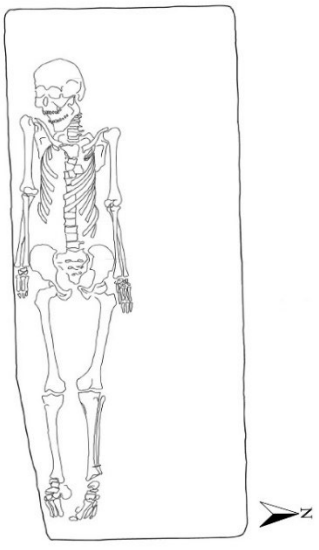	**Grave no 672 / sq. 20 П / 22 В** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.10 m; width 0.88 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. The right shoulder and foot are positioned near the southern wall of the grave pit. Straight spine. The upper limbs are stretched along the torso with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched with the feet put close to each other. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.39 m.
Гроб № 673 / кв. 20 О / 22 Б **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дъговидно извита северна стена; дължина 1,76 м; ширина 0,80 х 0,87 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, силно разместени кости на торса и таза. Костите на горен десен крайник са разместени, костите на предмишниците на левия предполагат положението му изпънат до тялото. Долните крайници са изпънати, успоредни един спрямо друг. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,28 м.	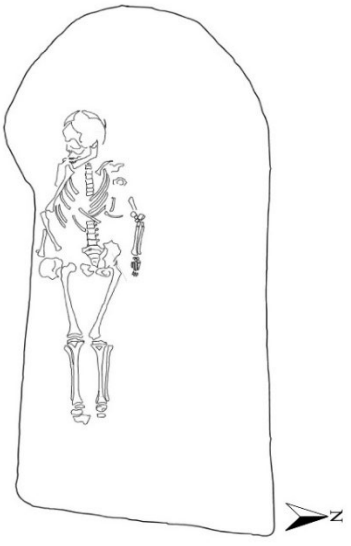	**Grave no 673 / sq. 20 О / 22 Б** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved northern wall; length 1.76 m; width 0.80 x 0.87 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. Displaced bones of the torso and pelvis. The bones of the right upper limb are displaced, the remaining bones of the left one allow to reconstruct a stretched position of the limb. Lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.28 m.
Гроб № 674 / кв. 17 Б **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблен югозападен ъгъл; дължина 1,22 м; ширина 0,86 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, извит наляво гръбначен стълб в областта на поясни прешлени. Горни крайници: липсващи кости, десен свит в лакътна става. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 0,86 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,23 м.	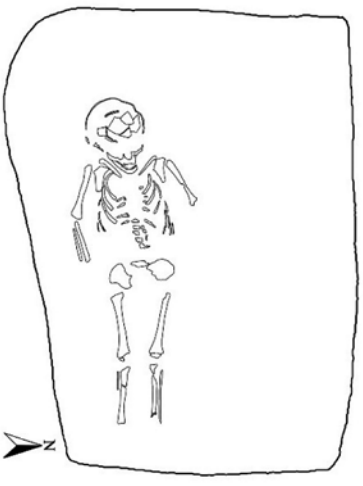	**Grave no 674 / sq. 17 Б** **Orientation:** W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with a rounded southwestern corner; length 1.22 m; width 0.86 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. The spine is twisted to the left in the area of the lumbar vertebrae. Missing bones of the upper limbs; the right one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.86 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.23 m.

Гроб № 675 / кв. 15 У / 17 Г **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извита източна стена; дължина 1,45 м; ширина 0,68 – 0,68 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, анатомичен порядък в областта на торс и таз. Горни крайници изпънати покрай торса, запазени десни фаланги. Долни крайници успоредно един на друг, липсват кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,27 м.	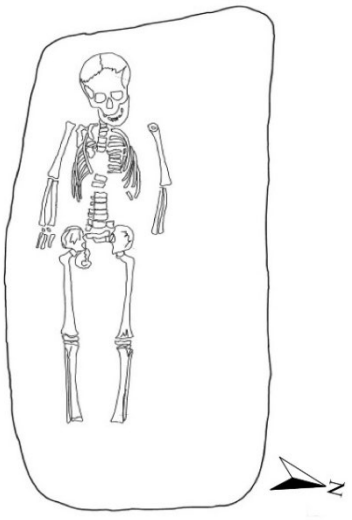	**Grave no 675 / sq. 15 У / 17 Г** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved eastern wall; length 1.45 m; width 0.68 – 0.68 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. The torso and the pelvic area are in anatomical order. The upper limbs are stretched along the torso; the phalanges of the right limb are preserved. The lower limbs are parallel to each other; the feet and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 676 / кв. 17 В / 17 Г/ 17 З **Ориентация:** З – И, 256º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,97 м; ширина 0,86 – 1,05 м. **Покритие:** следи от дървено покритие по северната стена. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса и таза. Горни крайници: свити под прав ъгъл, положени до таз, длани надолу. Долни крайници: свити в коленни стави, силно изнесени навън, ходила успоредно едно на друго, петни кости една срещу друга. **Размери на скелета:** дължина 1,67 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,30 м. **Особености:** сраствane на ребра в дясна половина.	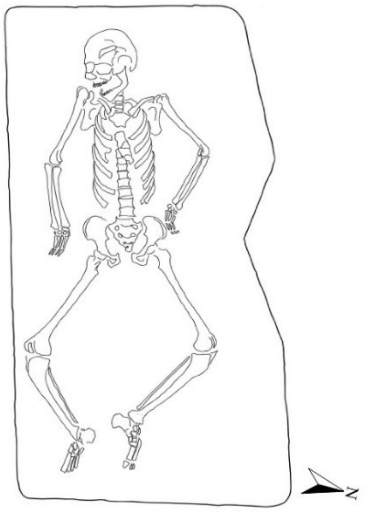	**Grave no 676 / sq. 17 В / 17 Г / 17 З** **Orientation**: W – E, 256º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.97 m; width 0.86 – 1.05 m. **Cover:** remains of wood along the northern wall. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso and pelvic area are in anatomical order. The upper limbs are flexed at a right angle and placed next to the pelvis; the palms are pointing downwards. The lower limbs are flexed at the knee joints and strongly turned outwards; the feet are parallel to each other and the calcanei are lying against each other. **Size of the skeleton:** length 1.67 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.30 m. **Characteristics:** coalescence of ribs in the right half.
Гроб № 677 / кв. 16 А / 16 Д **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли, пресича по-ранен гроб с трупоизгаряне (№ 700); дължина 1,76 м; ширина 0,80 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници покрай торса, свити в областта на лакътна става навън, длани надолу. Изпънати долни крайници. **Размери на скелета:** дължина 1,46 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,31 м.	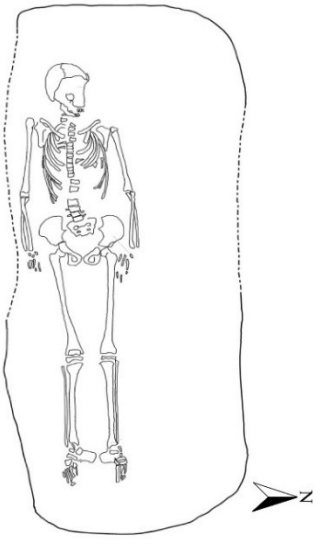	**Grave no 677 / sq. 16 А / 16 Д** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners. The grave pit cuts an earlier cremation burial (No 700); length 1.76 m. width 0.80 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs lie along the torso and are flexed outwards at the elbow joint, the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.46 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.31 m.

Гроб № 678 / кв. 17 З / 17 И **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблена северна стена; дължина 1,55 м; ширина 0,77 – 0,95 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, анатомичен порядък в областта на торса, дясна тазова кост изместена под лява. Горни крайници покрай торс, ляв свит под ъгъл. Долни крайници свити в областта на коленни стави, изнесени навън. **Размери на скелета:** дължина 0,94 м; ширина рамене 0,23 м.	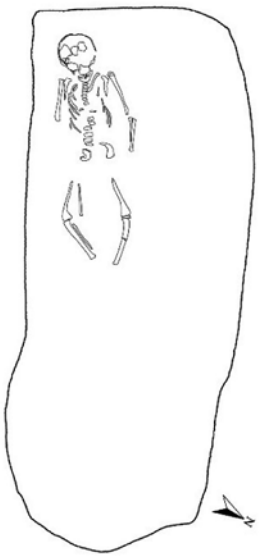	**Grave no 678 / sq. 17 З / 17 И** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with a rounded northern wall; length 1.55 m; width 0.77 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back, the torso area is in anatomical order. The skull is fragmented. The right pelvic bone is displaced and lies under the left one. The upper limbs are along the torso; the left one is flexed at an angle. The lower limbs are flexed at the knee joints and turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.94 m; width shoulders 0.23 m.
Гроб № 680 / кв. 19 А / 19 Е **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,88 м; ширина 0,82 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп надясно, разместени части на торс и тазобедрена става, пубисни кости свлечени и разбъркани. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, върху проксималната част на бедрената кост, с длан надолу; десен изпънат, без кости на китка и фаланги. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,38 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,32 м. **Особености:** разбъркване торс и таз. Биотурбация.	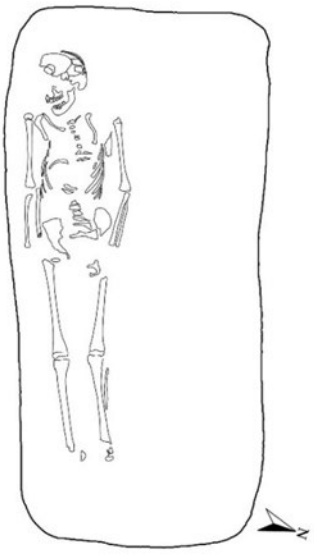	**Grave no 680 / sq. 19 А / 19 Е** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.88 m; width 0.82 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the right. Displaced parts of the torso and pelvis. The pubic bones have slipped and are shuffled. The left upper limb is flexed at the elbow joint and placed on the proximal part of the left femur, with the palmar surface facing downwards; the right one is stretched, wrist and phalanges are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.38 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.32 m. **Characteristics:** shuffled bones in the torso and pelvic area. A rodent hole.
Гроб № 681 / кв. 19 Е / 19 Ж **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,63 м; ширина 0,88 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно фрагментиран череп, торс – липсват части, таз липсва, силно ронливи и изтлели кости. Горни крайници изпънати – ляв свит в лакътна става. Долни крайници свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,03 м.	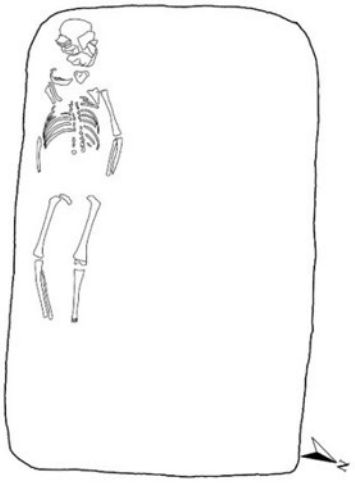	**Grave no 681 / sq. 19 Е / 19 Ж** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.63 m; width 0.88 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. Heavily fragmented skull. Sections of the torso are missing; the pelvis is missing. Strongly friable and decayed bones. The upper limbs are stretched: the left one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.03 m.

Гроб № 682 / кв. 19 Е / 19 Ж **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,35 м; ширина 0,91 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, запазен торс, липсват ребра. Горни крайници: ляв изпънат и допрян до разместена илиачна кост; десен леко свит до таз (завързани?), липсват длани. Долни крайници изпънати, допрени при коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина рамене 0,37 м. **Особености:** разместена лява тазобедрена става.	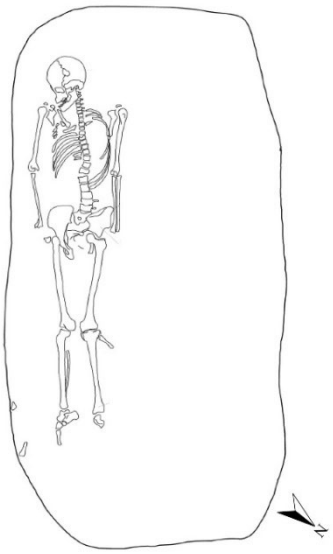	**Grave no 682 / sq. 19 Е / 19 Ж** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.35 m; width 0.91 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. The torso is preserved. Singular ribs are missing. The left upper limb is stretched and leans against the displaced ilium; the right one is slightly flexed to the pelvis (tied up?), the hand bones are missing. The lower limbs are stretched and are touching at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width shoulders 0.37 m. **Characteristics:** displacement of the left hip joint.
Гроб № 683 / кв. 19 Ж/ 19 М / 19 Н **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,93 м; ширина 1,08 – 1,07 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, фрагментиран череп, длан на лява ръка отделена (срязана) и открита на 0,12 м към изток, северно от бедрена кост. Горни крайници свити в лакътни кости, длани надолу. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, с кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,33 м. **Особености:** вторично културно нарушение.	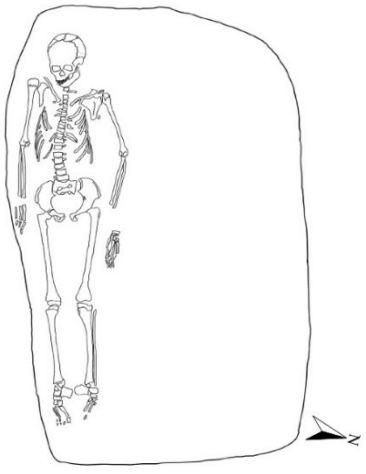	**Grave no 683 / sq. 19 Ж / 19 М / 19 Н** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.93 m; width 1.08 – 1.07 m. **Position of the skeleton:** adult individual, laid on its back. The skull is fragmented. The palm of the left hand is separated (cut) and it is found 0.12 m. to the east, to the north of the thigh bone. The upper limbs are flexed at the elbow joints and the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other with the feet turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.33 m. **Characteristics:** secondary cultural disturbances.
Гроб № 684 / кв. 20 И **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,19 м; ширина 0,58 – 0,61 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, череп надясно, запазен торс, кости силно ронливи и изтлели. Горните крайници са изпънати; липсват кости на дланите. Долни крайници леко разтворени навън, свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 0,84 м; ширина таз 0,16 м; ширина рамене 0,19 м.	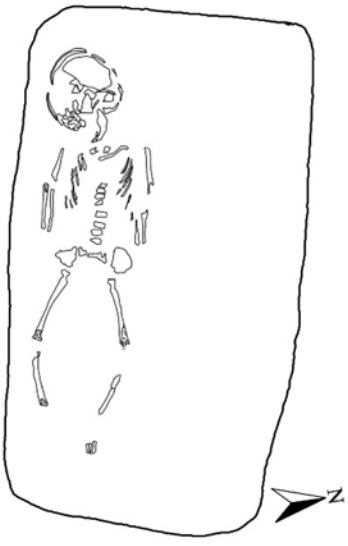	**Grave no 684 / sq. 20 И** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.19 m; width 0.58 – 0.61 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The torso is preserved. The bones are heavily friable and decayed. The upper limbs are stretched; bones of hands are missing. The lower limbs are slightly spread outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 0.84 m; width pelvis 0.16 m; width shoulders 0.19 m.

Гроб № 685 / кв. 20 И **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,20 м; ширина 0,90 – 0,95 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп наляво, липсват част от ребра. Горни крайници свити в лакътни стави навън. Долни крайници: ляв обърнат наляво, свит в колянна става, десен обърнат навътре, с кости на ходила навън и фаланги върху тези на ляв. **Размери на скелета:** дължина 1,72 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,31 м.	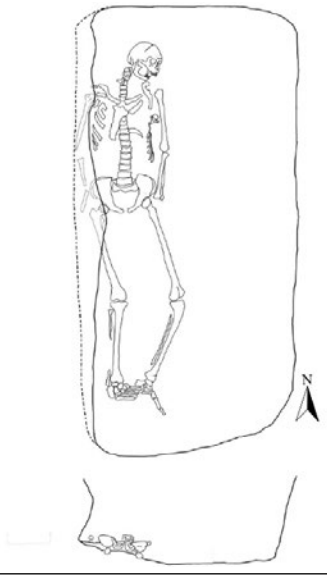	**Grave no 685 / sq. 20 И** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.20 m; width 0.90 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the left. Singular ribs are missing. The upper limbs are flexed outwards at the elbow joints. The left lower limb is turned to the left and flexed at the knee joint; the right one is turned inwards with the feet and phalanges placed on top of those of the left one. **Size of the skeleton:** length 1.72 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 686 / кв. 20 И **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,28 м; ширина 0,68 – 0,76 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие, изтлели дървени талпи в югозападната четвърт на гробната яма, размери 0,30 х 0,33 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете с изправен гръбначен стълб, череп надясно, открит шиен прешлен върху дясно рамо. Горни крайници: ляв свит в лакътна става; десен изпънат, с длани надолу. Долни крайници разтворени навън заедно с кости на ходило навън и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,11 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,19 м.	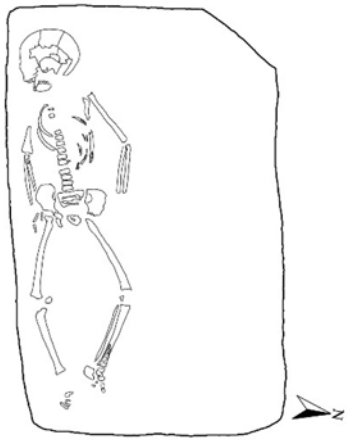	**Grave no 686 / sq. 20 И** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.28 m; width 0.68 – 0.76 m. **Cover:** remains of a wooden cover. Decayed wooden planks in the southwestern quarter of the grave pit measuring: 0.30 x 0.33 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back with a straight spine. The skull is turned to the right. A cervical vertebra is found on top of the right shoulder. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched with the palmar surfaces pointing downwards. The lower limbs as well as the feet and phalanges are spread outwards. **Size of the skeleton:** length 1.11 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.19 m.
Гроб № 687 / кв. 20 А **Ориентация:** З – И, 262º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,30 м; ширина 0,76 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, разместени кости на горни крайници; таз леко ротиран и изнесен наляво. Горни крайници: ляв изпънат, с разместена лъчева кост, откриваща се върху лакътната кост, с антериорна страна надолу; десен в абдукция в раменна става под прав ъгъл спрямо кости на торса, лъчевата кост е върху лява половина на гръден кош. Долни крайници: десен изпънат, ляв свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 1,14 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,24 м. **Особености:** разместени кости на горни крайници.	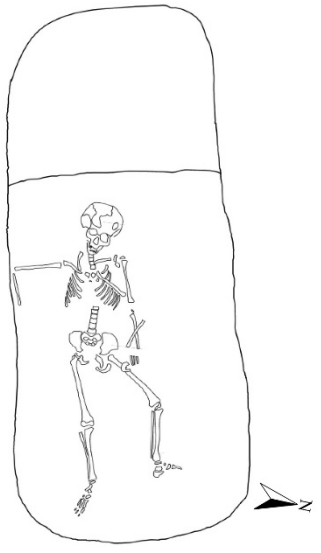	**Grave no 687 / sq. 20 А** **Orientation**: W – E, 262º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.30 m; width 0.76 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on the back. Displaced bones of the upper limbs. The pelvis is slightly twisted and displaced to the left. Upper limbs: the left limb is stretched, radial bone is displaced and on top of the ulna, the anterior surface is facing downwards; the right one is abducted at a right angle towards the torso, the radial bone is on top of the left half of the ribcage. The right lower limb is stretched; the left one is bent at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 1.14 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.24 m. **Characteristics:** displacement of the upper limbs.

Гроб № 689 / кв. 20 А **Ориентация:** Ю – С, 182º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма, намира се между гробове № 660 и № 690, които го пресичат и са по-късни от него; дължина 1,87 м; ширина 0,82 – 0,55 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, дългите кости на горните и долните крайници са запазени *in situ,* кости на длани и ходила липсват. Други кости не са открити. Изпънати горни крайници. Долни крайници разтворени навън, свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,34 м; ширина рамене 0,40 м. **Особености:** липсва гръден кош.	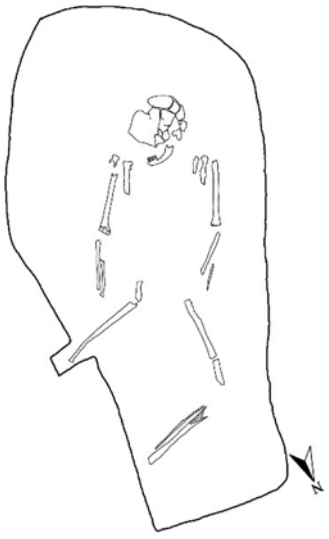	**Grave no 689 / sq. 20 A** **Orientation**: S – N, 182º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape, positioned between grave no 660 and grave no 690 which cut through it and are dated later than it; length 1.87 m; width 0.82 – 0.55 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. Only the long bones of the upper and lower limbs are preserved *in situ*, the bones of hands and feet are missing. The upper limbs are stretched. The lower limbs are spread outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.34 m; width shoulders 0.40 m. **Characteristics:** missing rib cage.
Гроб № 690 / кв. 20 А **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с отстъп по протежението на южна стена; дължина 1,96 м; ширина 1,25 – 1,27 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп на тил, ребра запазени, таз с разместени кости. Горни и долни крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,20 м; ширина рамене 0,25 м.	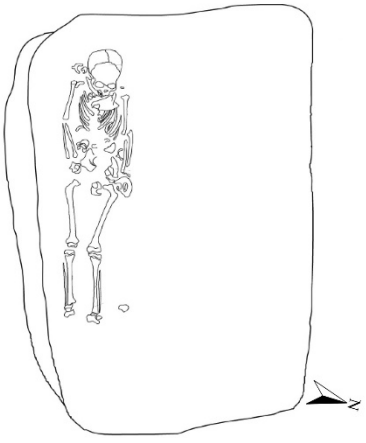	**Grave no 690 / sq. 20 A** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with an indentation along the entire southern wall; length 1.96 m; width 1.25 – 1.27 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is laid on the occipital area. The ribs are preserved. The bones of the pelvis are displaced. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.20 m; width shoulders 0.25 m.
Гроб № 692 / кв. 20 А **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма; дължина 1,05 м; ширина 0,47 – 0,34 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък (вероятно разместени от животно шийни прешлени), фрагментиран череп, силно изтлели и ронливи кости. Горни крайници свити в лакътни стави, длани надолу. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 0,94 м; ширина таз 0,15 м; ширина рамене 0,19 м.		**Grave no 692 / sq. 20 A** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.05 m; width 0.47 – 0.34 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back (possible displacement of the cervical vertebrae due to an animal intervention). The skull is fragmented. The bones are friable and strongly decayed. The upper limbs are flexed at the elbow joints; the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.94 m; width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.19 m.

Гроб № 693 / кв. 20 Б **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,25 м; ширина 0,95 – 1,17 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, разместени вратни прешлени, извит на север гръбначен стълб, разнесени ребра на гръден кош. Горни крайници изпънати покрай торса – лява длан липсва, дясна под таз. Долни крайници изпънати и събрани при ходилата едно върху друго, обърнати надясно. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,35 м.	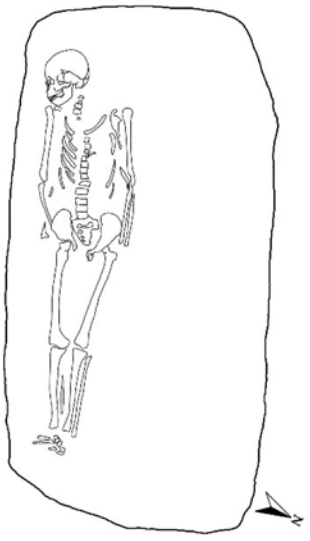	**Grave no 693 / sq. 20 Б** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.25 m; width 0.95 – 1.17 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. The cervical vertebrae are displaced. The spine is twisted to the north. The ribs are scattered. The upper limbs are stretched along the torso – the bones of the left hand are missing, the right one is next to the torso. The lower limbs are stretched with the feet put on top of each other and turned to the right. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 695 / кв. 20 Н **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дъговидно извита южна стена; дължина 1,07 м; ширина 0,83 – 0,70 м. **Покритие:** с данни за изтлели дървени талпи в северозападната четвърт на гробната яма, открити три броя железни пирони. **Положение на скелета:** положено по гръб дете. Черепът е отделен и разместен, мандибулата липсва; разместен таз, разместени ребра. Горни крайници изнесени навън, свити в лакътни стави. Долни крайници разместени – бедрената кост е под черепа, стърчаща над ляво рамо, обърнати навън подбедрени кости. **Размери на скелета:** дължина 0,68 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** недобре запазени кости.		**Grave no 695 / sq. 20 H** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved southern wall; length 1.07 m; width 0.83 – 0.70 m. **Cover:** remains of decayed wooden planks in the northwestern quarter of the grave pit. Three iron nails were discovered. **Position of the skeleton:** child, laid on the back. The skull is separated and displaced. The mandible is missing. The pelvis and ribs are displaced. The upper limbs are turned to the right and flexed at the elbow joints. The lower limbs are displaced – the femur is beneath the skull, protruding over the left shoulder, legs are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 0.68 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics:** the bones are not well preserved.
Гроб № 697 / кв. 20 К **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,40 м; ширина 1,03 – 1,15 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, силно разбъркване на костите на торса и таза, разнесени прешлени северно от дясна бедрена кост. Горни крайници свити в лакътна става, долни крайници: десен изпънат; ляв – бедрена кост към дясно коляно. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина рамене 0,24 м.	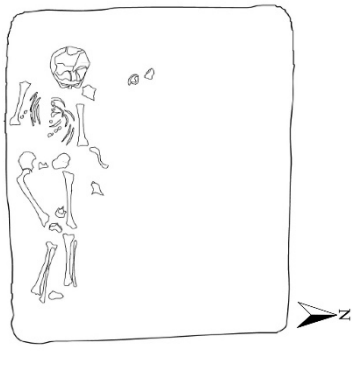	**Grave no 697 / sq. 20 K** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.40 m; width 1.03 – 1.15 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. Shuffled bones in the torso and pelvic areas. Scattered vertebrae to the north of the right femur. The upper limbs are flexed at the elbow joints. The lower limbs are stretched; the left femur is turned to the right knee. **Size of the skeleton:** length 1.00 m; width shoulders 0.24 m.

Гроб № 698 / кв. 17 И / 17 К **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,56 м; ширина 0,92 – 0,78 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп надясно, силно разбъркване в областта на торса и таза. Горни крайници покрай торса, върху десен ребра. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,17 м.	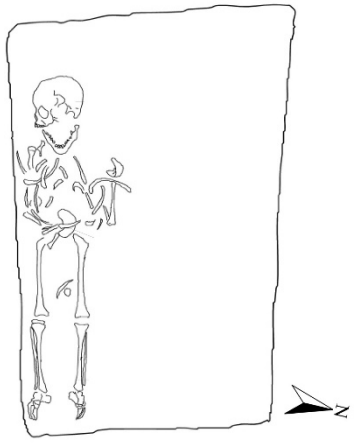	**Grave no 698 / sq. 17 И / 17 К** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.56 m; width 0.92 – 0.78 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the right. Strongly displaced bones in the torso and pelvis areas. The upper limbs are placed along the torso and on top of the ribs on the right. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.17 m
Гроб № 699 / кв. 18 В / 18 Ж **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,53 м; ширина 0,92 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп надясно, частично запазена лява половина на торса; дясна – фрагментирани кости. Крайниците са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,16 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,24 м.	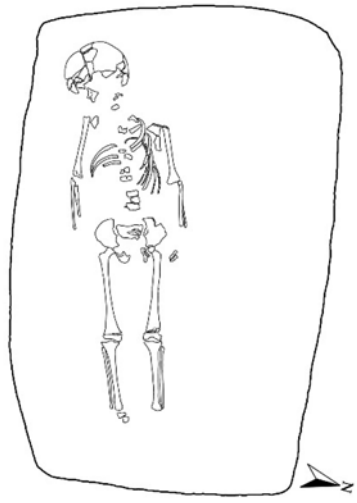	**Grave no 699 / sq. 18 В / 18 Ж** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.53 m; width 0.92 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the right. Partially preserved left half of the torso; the right half consists of fragmented bones. The limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.16 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 700 / кв. 18 Д **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,06 м; ширина 0,93 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък в областта на торса и таза, череп надясно. Горни крайници: ляв свит под лек ъгъл, длан обърната надолу; десен изпънат покрай торса. Долни крайници свити в областта на колянна става и изнесени навън; петни кости една срещу друга. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,36 м.	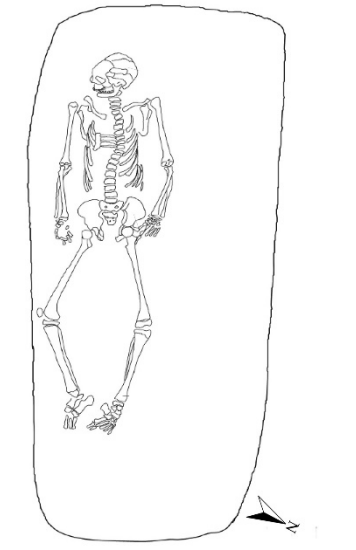	**Grave no 700 / sq. 18 Д** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.06 m; width 0.93 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso and pelvis areas are in anatomical order. The skull is turned to the right. The left upper limb is flexed at a slight angle and its palm is pointing downwards; the right one is stretched along the torso. The lower limbs are flexed at the knee joints and turned outwards; the calcanei are turned towards each other. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 701 / кв. 18 Б / 18 В **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,85 м; ширина 1,06 – 0,87 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, силно разместване на ребрата от двете половини; гръбначен стълб – извит на север, череп надясно. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, десен покрай торса. Долни крайници: ляв – свит в колянна става, дясна бедрена кост успоредна на лява, подбедрена на кръст с лява подбедрица. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,38 м. **Особености:** биотурбация.	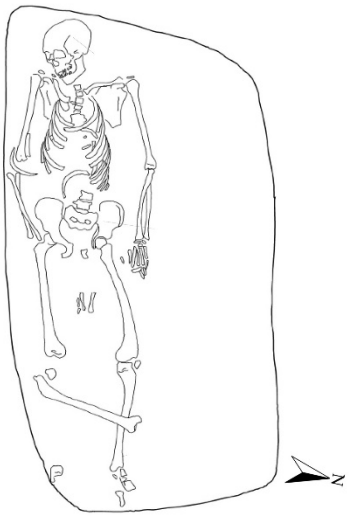	**Grave no 701 / sq. 18 Б / 18 В** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.85 m; width 1.06 – 0.87 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Strong displacement of the ribs. The spine is turned to the north. The skull is turned to the right. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is placed along the torso. The left lower limb is flexed at the knee joint and the right femur is parallel to the left one; the right leg bones are placed crosswise to the left one. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.38 m. **Characteristics:** a rodent hole.
Гроб № 702 / кв. 16 П / 16 Р **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение**: неясна форма с отстъп в североизточния ъгъл на ямата; дължина 2,16 м; ширина 1,03 – 1,25 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие под наклон от юг към север. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, разместени ребра на по-високо ниво от скелет, череп надясно. Горни крайници: десен изпънат, ляв свит в лакътна става, с длани надолу. Долни крайници изпънати, успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,55 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** разместени ребра на гръден кош.	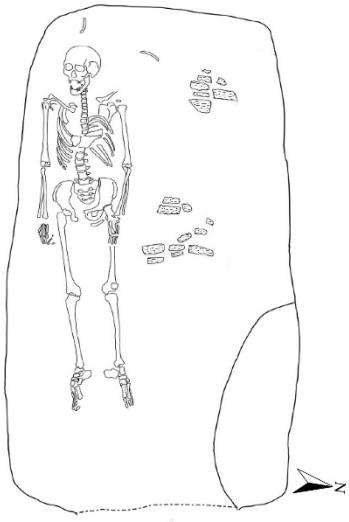	**Grave no 702 / sq. 16 П / 16 Р** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** unclear shape of the grave pit with an indentation in the northeastern corner; length 2.16 m; width 1.03 – 1.25 m. **Cover:** remains of a wooden cover slanting from south to north. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The ribs are displaced and are at a higher level than the skeleton. The skull is turned to the right. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint; the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.55 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** displacement of the ribs.
Гроб № 703 / кв. 16 Д / 16 Е **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,20 м; ширина 0,35 – 0,60 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, липсва дясна половина на торса и десен горен крайник, таз запазен. Ляв горен крайник свит в лакътна става. Долни крайници изпънати успоредно. **Размери на скелета:** дължина 0,86 м; ширина таз 0,21 м.	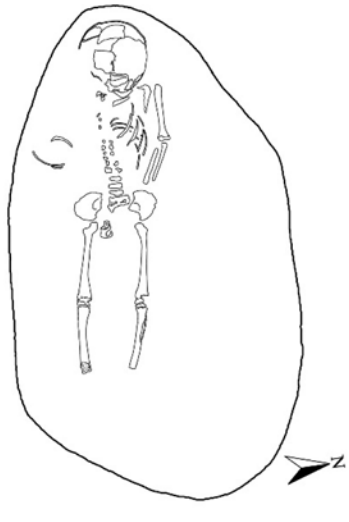	**Grave no 703 / sq. 16 Д / 16 Е** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.20 m; width 0.35 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. The right half of the torso and the right upper limb are missing. The pelvis is preserved. The left upper limb is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.86 m; width pelvis 0.21 m.

Гроб № 704 / кв. 16 Д / 16 Е **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,29 м; ширина 0,87 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие под наклон от юг към север. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп наляво, дъговидно извит на юг гръбначен стълб, гръдна кост свлечена отляво на гръбначен стълб. Горните крайници са изпънати покрай торса – лява длан надолу, дясна липсва. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,76 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,38 м.	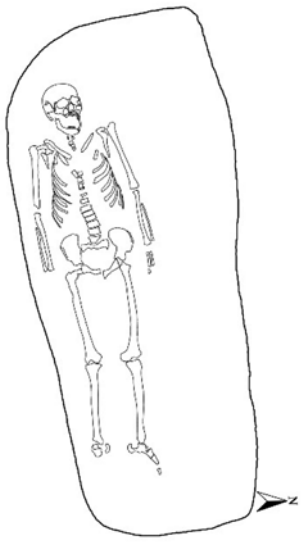	**Grave no 704 / sq. 16 Д / 16 Е** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.29 m; width 0.87 m. **Cover:** remains of a wooden cover slanting from south to north. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the left. The spine is curved to the south. The sternum slipped to the left of the spine. The upper are stretched along the torso – the left hand is with the palmar surface downwards; the right hand is missing. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.76 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 705 / кв. 16 Д / 16 Е **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** трапецовидна гробна яма; ширина 1,00 – 0,75 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък в областта на торса; фрагментиран таз. Горни и долни крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,46 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,35 м.	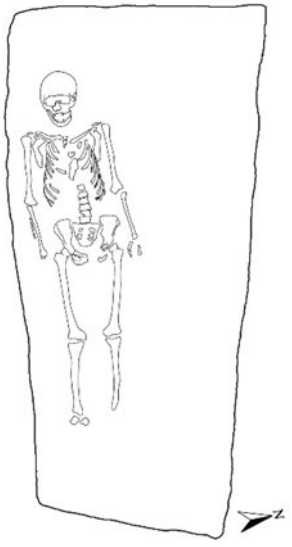	**Grave no 705 / sq. 16 Д / 16 Е** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** trapezoidal grave pit; width 1.00 – 0.75 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, torso area in anatomical order. The pelvis is fragmented. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.46 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 706 / кв. 16 А **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 2,02 м; ширина 0,78 х 0,76 м. **Покритие:** запазени фрагменти от дървено покритие. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп на тил, частично запазен торс, фрагментирани ребра. Горни крайници: десен изпънат, ляв свит в лакътна става. Долни крайници изпънати един до друг. **Размери на скелета:** дължина 1,63 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,38 м.	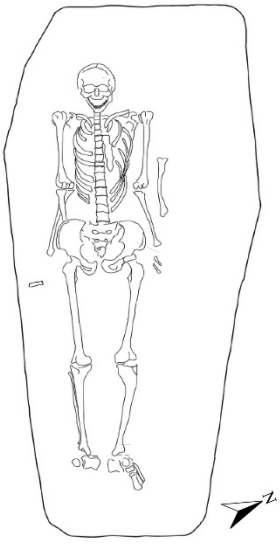	**Grave no 706 / sq. 16 А** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.02 m; width 0.78 – 0.76 m. **Cover**: preserved fragments of a wooden cover. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is placed on the occipital area. The torso is partially preserved. The ribs are fragmented. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.63 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.38 m.

Гроб № 707 / кв. 14 О/ 16 А **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 1,44 м; ширина 0,96 – 0,88 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп на тил, торс запазен *in situ*, с фрагментирани ребра, таз – запазен. Горни крайници: ляв – запазени само кости на предмишници, кръстосани; десен покрай торса, фрагментирани. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 0,83 м; ширина таз 0,16 м.	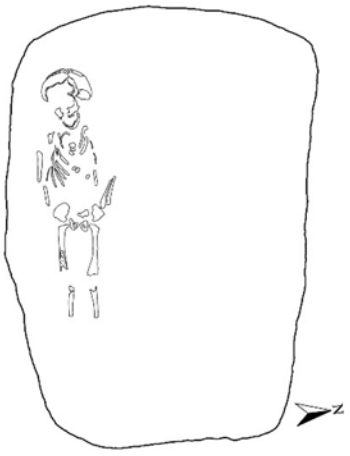	**Grave no 707 / sq. 14 O / 16 A** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.44 m; width 0.96 – 0.88 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is placed on the occipital. The torso is preserved *in situ* with fragmented ribs. The pelvis is preserved as well. Only the forearm is preserved of the left upper limb and is placed crosswise; the right one is fragmented and placed along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 0.83 m; width pelvis 0.16 m.
Гроб № 709 / кв. 14 Н **Ориентация:** З – И, 294º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма, северната стена е прерязана от гроб № 710; дължина 2,06 м; ширина 1,04 – 0,83 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп надясно, запазена само част от лявата половина на торса. Горни крайници: десен изпънат, ляв свит под ъгъл и положен до таза. Долни крайници: бедрените кости са успоредни една на друга, кости на подбедрица на десен крак са върху тази на ляв крак под ъгъл 90º. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,26 м. **Особености:** недобре запазени кости.	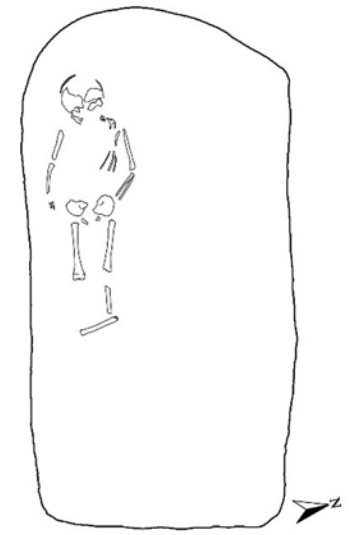	**Grave no 709 / sq. 14 H** **Orientation**: W – E, 294º **Burial structure:** rectangular grave pit. The northern wall is cut by grave no 710; length 2.06 m; width 1.04 – 0.83 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the right. The left half of the torso is preserved. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at an angle and placed next to the pelvis. Lower limbs: the thigh bones are placed parallel to each other; the bones of right leg are placed on top of that of the left one at a 90º angle. **Size of the skeleton:** length 1.00 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.26 m. **Characteristics:** the bones are not well preserved.
Гроб № 710 / кв. 14 И / 14 О **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма, прекъсваща северната граница на гроб № 709; дължина 1,95 м; ширина 0,45 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, анатомичен порядък в областта на торса и таза. Горни крайници изпънати покрай торса, изнесени леко встрани, длани обърнати. Долни крайници изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,65 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,36 м.	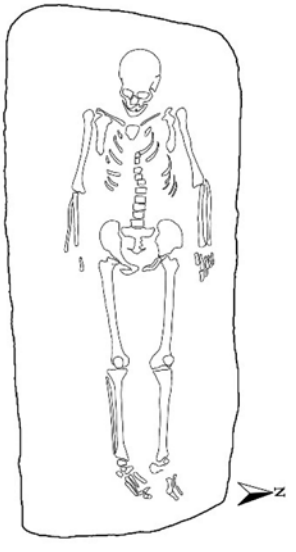	**Grave no 710 / sq. 14 И / 14 O** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** elliptical grave pit. Cutting through the northern border of grave no 709; length 1.95 m; width 0.45 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** laid on its back, the torso and pelvic area are in anatomical order. The upper limbs are stretched along the torso, slightly turned to the side; the palms are turned. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.65 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 711 / кв. 14 Д **Ориентация:** З – И, 272º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма, в югозападния ъгъл ямата пресича гроб № 725; дължина 2,10 м; ширина 0,82 – 0,60 м. **Покритие:** в североизточния ъгъл на ямата личат останки от дървено покритие. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, крайници изпънати покрай торса. Долни крайници изпънати, успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,52 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,42 м. **Особености:** костите на долните крайници са леко дъговидно извити навън.	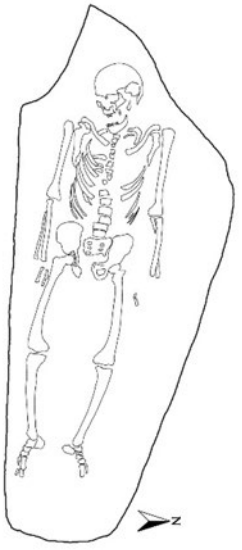	**Grave no 711 / sq. 14 Д** **Orientation**: W – E, 272º **Burial structure:** trapezoidal grave pit. The southwestern corner of the pit cuts grave no 725; length 2.10 m; width 0.82 – 0.60 m. **Cover:** remains of a wooden cover is documented in the northeastern corner of the burial pit. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. The limbs are stretched along the torso. Lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.52 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.42 m. **Characteristics:** the bones of the lower limbs are slightly curved outwards.
Гроб № 712 / кв. 14 Д **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** яма с елипсовидна форма; дължина 1,13 м; ширина 0,50 – 0,40 м. **Положение на скелета:** дете, положено по гръб. Череп полунадясно. Горни крайници изпънати до торса. Долни крайници изпънати, успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,19 м; ширина рамене 0,22 м.	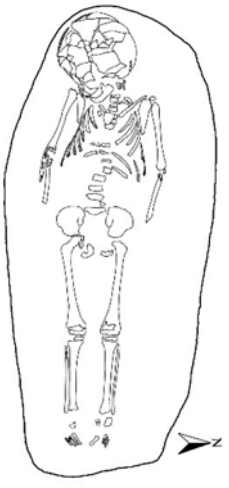	**Grave no 712 / sq. 14 Д** **Orientation**: W – E **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 1.13 m; width 0.50 – 0.40 m. **Position of the skeleton:** child, laid on the back. The skull is half-way turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso. Lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.19 m; width shoulders 0.22 m.
Гроб № 713 / кв. 19 С / 20 Н **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** яма с бъбрековидна форма; дължина 1,46 м; ширина 0,50 – 0,46 м. **Положение на скелета:** дете, положено по гръб. Череп надясно, липсва горната челюст. Кости на горни крайници липсват, долни крайници изпънати, дясна подбедрица частично липсва. **Размери на скелета:** дължина 1,00 м; ширина таз 0,20 м**.**		**Grave no 713 / sq. 19 C / 20 H** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** bean-shaped grave pit; length 1.46 m; width 0.50 – 0.46 m. **Position of the skeleton:** child, laid on the back. The skull is turned to the right; the upper jaw is missing. The upper limbs are missing. The lower limbs are stretched; parts of the right leg are missing. **Size of the skeleton:** length 1.00 m; width pelvis 0.20 m.

Гроб № 714 / кв. 20 Н / 20 О **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,92 м; ширина 0,91 – 0,70 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие по цялото протежение на южна стена под наклон от юг към север. Наблюдават се следи от горене (въглени или в процес на изтляване на дървени талпи); на дъното до северната стена по протежение има останали дървени талпи. **Положение на скелета:** положен по гръб, разместен и кости на лява подбедрица с вертикално изправен голям пищял. Кости на торса са *in situ* като гръбначният стълб е слабо извит при поясни прешлени. Горни крайници покрай торса, костите на дланите липсват. Долни крайници: десен изпънат, ляв – бедрена кост изпъната, подбедрицата е разместена, липсват костите на ходилата. **Размери на скелета:** дължина 1,43 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,35 м.	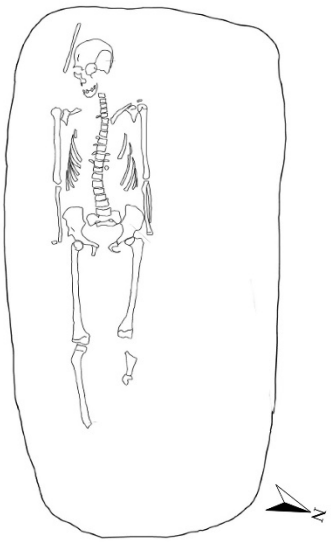	**Grave no 714 / sq. 20 H / 20 O** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.92 m; width 0.91 – 0.70 m. **Cover**: remains of a wooden cover along the entire southern wall slanting from south to north; remains of fire are documented (charcoals or wooden planks in the process of decay); remains of wooden planks are documented at the bottom of the pit, along the northern wall. **Position of the skeleton:** laid on its back. Displaced left leg bones, tibia is standing upwards. The bones of the torso are *in situ*, the vertebral column is slightly twisted at the lumbar section. The upper limbs are placed along the torso. The bones of hands are missing. The right lower limb is stretched; the left femur is stretched, the feet and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.43 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 715 / кв. 18 И **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,92 м; ширина 1,00 – 1,00 м. **Положение на скелета:** черепът лежи върху базалната си част, върху цервикалните прешлени. Таз – нарушен порядък. Горни крайници: ляв – липсва лакътна кост, десен – разместени кости под ъгъл, лакътът сочи навън. Долни крайници изпънати, подбедриците са отделени от коленните стави и лежат във формата на буквата V. **Размери на скелета:** дължина 1,08 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,24 м.		**Grave no 715 / sq. 18 И** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.92 m; width 1.00 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** the skull is on the cranial base, over the cervical vertebrae. The pelvis is displaced. Upper limbs: the left ulna is missing; right one: bones are displaced and at an angle, the elbow is pointing outwards. The lower limbs are stretched, the bones of the legs are separated from the knee joints and V-shape positioned. **Size of the skeleton:** length 1.08 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.24 m.
Гроб № 716 / кв. 18 И **Ориентация:** З – И, 234º **Гробно съоръжение:** яма с близка до правоъгълна форма; дължина 1,20 м; ширина 0,85 – 0,77 м. **Положение на скелета:** скелетът принадлежи на дете на възраст 5-6 г., череп разполовен – теменна и челна кости – отделени. Тилната лежи на място. Горни крайници изпънати, долни изпънати, десен сгънат в коляното навън. **Размери на скелета:** дължина 0,91 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** нарушен порядък в коремната област на скелета.	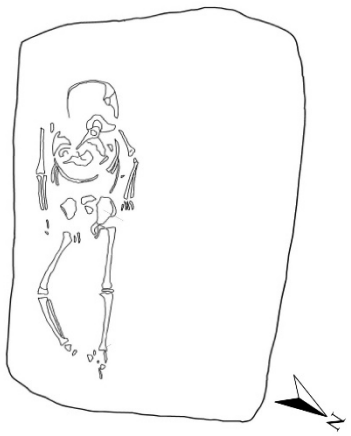	**Grave no 716 / sq. 18 И** **Orientation**: W – E, 234º **Burial structure:** length 1.20 m; width 0.85 – 0.77 m. **Position of the skeleton:** child, at an age between 5-6. The skull is cut in half – the parietal and frontal bones are separated. The occipital bone lies in place. The upper limbs are stretched. The lower limbs are stretched – the right one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 0.91 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics:** disturbed order in the stomach area of the skeleton.

Гроб № 717 / кв. 18 Д **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължи**на** 1,80 м; ширина 1,00 – 0,90 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно. Торсът е наклонен надясно. Горни крайници изпънати, ляв полусвит в лакъта. Долни крайници изпънати, десен извит навън. **Размери на скелета:** дължина 1,50 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,37 м.	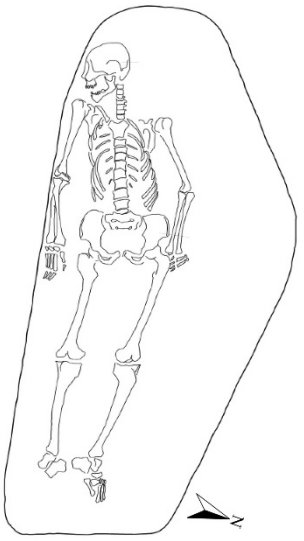	**Grave no 717 / sq. 18 Д** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** grave pit with an irregular rectangular shape; length 1.80 m; width 1.00 – 0.90 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the right. The torso is inclined to the right. The upper limbs are stretched – the left one is slightly flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched; the right one is turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.50 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 719 / кв. 19 Н / 19 О **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли, с отстъп при северна стена; дължина 1,90 м; ширина 1,10 – 1,06 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп наляво, разместен гръбначен стълб, поясни прешлени, таз *in situ*. Горни крайници: десен изпънат, ляв свит в лакът и положен до таза. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,59 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,38 м.	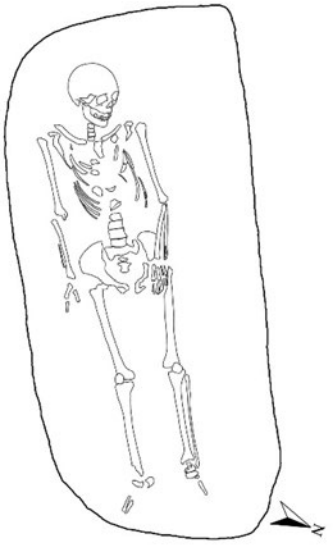	**Grave no 719 / sq. 19 Н / 19 О** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners and an indentation at the northern wall; length 1.90 m; width 1.10 – 1.06 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the left. The spine is displaced. Lumbar vertebrae and pelvis are *in situ*. The right upper limb is stretched; the left one is flexed at the elbow joint and placed next to the pelvis. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.59 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 720 / кв. 19 Н / 19 О **Ориентация:** З – И, 244º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма с дъговидно извита навън северна стена, а южна стена навътре; дължина 1,95 м; ширина 0,68 – 0,73 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, фрагментиран череп, разместени ребра на гръден кош, липсват шийни прешлени. Горни крайници: ляв изпънат, с длан надолу; десен изпънат, кръстосани кости на предмишници, костите на длан липсват. Долните крайници са изпънати, успоредни един на друг, обърнати надясно подбедрени кости. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,31 м.	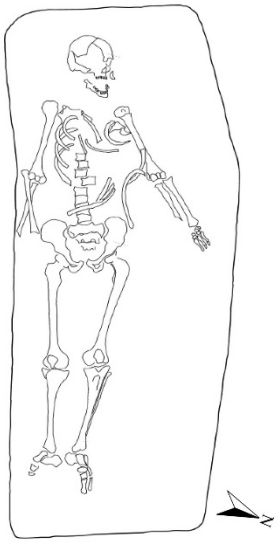	**Grave no 720 / sq. 19 Н / 19 О** **Orientation**: W – E, 244º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit with an outwards curved northern wall and an inwards curved southern wall; length 1.95 m; width 0.68 – 0.73 m. **Position of the skeleton:** Laid on its back. Fragmented skull, displaced ribs and missing cervical vertebrae. Upper limbs: the left one is stretched, with the palmar surface oriented downwards; the right limb is stretched, the forearm bones are crossed, the hand bones are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other, leg bones are turned to the right. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.31 m.

Гроб № 721 / кв. 19 Ф **Ориентация:** З – И, 268º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма; дължина 1,82 м; ширина 0,83 – 0,88 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, запазен гръден кош. Горни крайници: ляв – липсват кости на предмишница и длан; десен – раменна става стои по-високо, леко свита. Долни крайници: десен – изпънат, с фаланги навън; ляв – свит под прав ъгъл към десен, кости на ходило и фаланги успоредни на десен долен крайник. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,27 м.	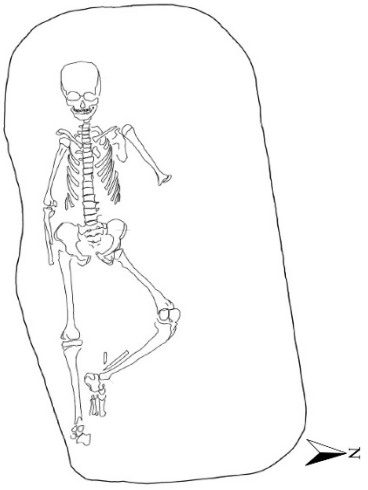	**Grave no 721 / sq. 19 Ф** **Orientation**: W – E, 268º **Burial structure:** elliptical grave pit; length 1.82 m; width 0.83 – 0.88 m. **Position of the skeleton:** laid on the back, in anatomical order, preserved chest. Upper limbs: left forearm and hand bones are missing; right shoulder joint is standing higher, slightly flexed. Lower limbs: right one is stretched with the phalanges pointing outward; left lower limb is flexed at a right angle to the right one, feet and phalanges are parallel to the right lower limb. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 722 / кв. 19 Ф **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,28 м; ширина 0,82 – 0,81 м. **Покритие:** в североизточния ъгъл на дъното на ямата е запазен къс дърво – вероятно от покритие. **Положение на скелета:** дете, положено по гръб, в анатомичен порядък. Горни и долни крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 0,85 м; ширина таз 0,15 м; ширина рамене 0,20 м.		**Grave no 722 / sq. 19 Ф** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 1.28 m; width 0.82 – 0.81 m. **Cover**: piece of wood (probably from the cover) is preserved at the bottom in the northeastern corner of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on the back. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 0.85 m; width pelvis 0.15 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 723 / кв. 15 Т **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** липсват очертания на гробна яма. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, гръден кош *in situ*, силно изтлели и ронливи кости. Горни крайници: ляв – раменна кост свлечена към таз; десен – костите на предмишницата са изпънати в лакътна става. Долни крайници: подбедрица на ляв крайник липсва; кости на десен крайник *in situ*. **Размери на скелета:** дължина 0,59 м; ширина рамене 0,16 м.	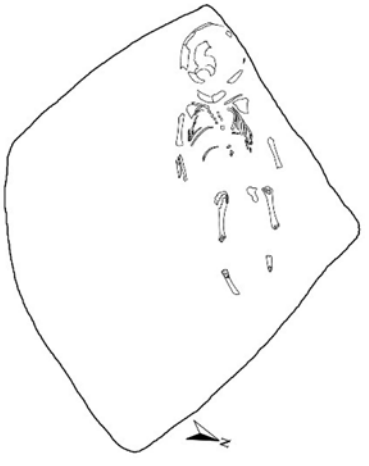	**Grave no 723 / sq. 15 Т** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** missing outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The ribcage is *in situ.* Heavily decayed and friable bones. Upper limbs: left humerus has slipped to the pelvis; forearm bones of the right upper limb are stretched at the elbow. Lower limbs: the left leg bones are missing; the right leg bones are *in situ.* **Size of the skeleton:** length 0.59 m; width shoulders 0.16 m.

Гроб № 724 / кв. 16 Е / 16 К **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма; дължина 1,65 м; ширина 0,67 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положен по гръб. Изпънати горни и долни крайници. **Размери на скелета:** 1,68 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,31 м.	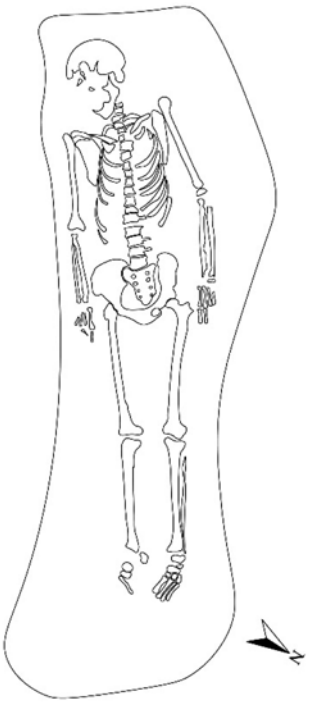	**Grave no 724 / sq. 16 E / 16 K** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 1.65 m; width 0.67 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 725 / кв. 14 Д **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма и заоблени ъгли; дължина 1,38 м; ширина 0,67 – 0,68 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие от талпи над подбедрени кости. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, S-овидно извит гръбначен стълб в средата, фрагментиран череп надясно, ронливи и изтлели кости. Горни крайници: леко разтворени навън, покрай торса, без кости на китки и фаланги, до таз. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,23 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,26 м.	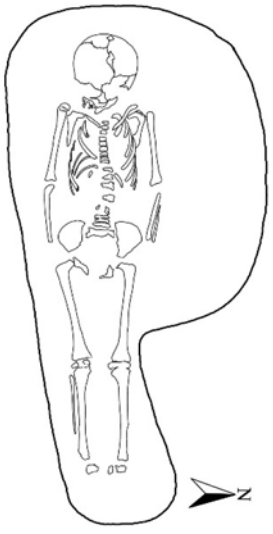	**Grave no 725 / sq. 14 Д** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** grave pit with an irregular rectangular shape with rounded corners; length 1.38 m; width 0.67 – 0.68 m. **Cover:** remains of a wooden cover, made out of planks, over the legs. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The middle section of the spine is S-shaped. The skull is fragmented and turned to the right. The bones are friable and decayed. The upper limbs are slightly spread outwards and lie along the torso, next to the pelvis; the wrists and phalanges are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.23 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 726 / кв. 14 Н / 16 А **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма с дъговидно извита южна стена; дължина 1,65 м; ширина 0,67 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, фрагментиран череп, изправен гръбначен стълб. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, без длан; десен изпънат, с длан надолу. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг, събрани при ходила, обърнати надясно. **Размери на скелета:** дължина 1,28 м; ширина таз 0,22 м; ширина рамене 0,27 м.	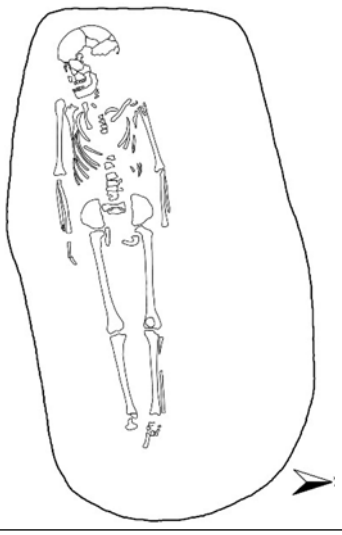	**Grave no 726 / sq. 14 H / 16 A** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** rectangular grave pit with a curved southern wall; length 1.65 m; width 0.67 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The spine lies straight. The left upper limb is flexed at the elbow join and the hand bones are missing; the right one is stretched with the palm pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other and put together at the feet, facing to the right. **Size of the skeleton:** length 1.28 m; width pelvis 0.22 m; width shoulders 0.27 m.

Гроб № 727 / кв. 14 Н **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,07 м; ширина 0,78 – 0,66 м. **Положение на скелета:** положен по гръб възрастен индивид, в анатомичен порядък, изправен гръбначен стълб. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса, с длан надолу; десен свит в лакътна става върху бедрена кост, с длан надолу. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг, кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,35 м.	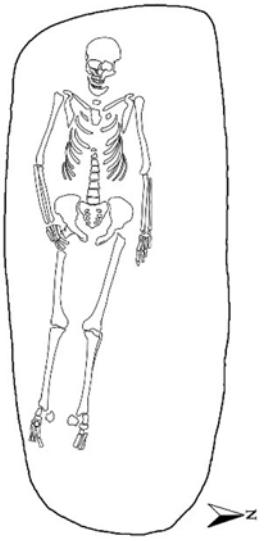	**Grave no 727 / sq. 14 H** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.07 m; width 0.78 – 0.66 m. **Position of the skeleton:** adult individual, laid in anatomical order on its back. The spine lies straight. The left upper limb is stretched along the torso with the palm pointing downwards; the right one is flexed at the elbow joint and the hand lies over the proximal side of right femur with the palm facing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 728 / кв. 18 М **Ориентация:** З – И, 285º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,83 м; ширина 0,80 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп наляво. Горни и долни крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 1,45 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,34 м.		**Grave no 728 / sq. 18 M** **Orientation**: W – E, 285º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.83 m; width 0.80 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the left. The upper and lower limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 1.45 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 729 / кв. 17 Р / 19 А **Ориентация:** З – И, 270º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,91 м; ширина 0,72 – 0,84 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп надясно, фрагментиран, разместен гръбначен стълб, обърнати надолу прешлени. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса; десен свит в лакътна става. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг, с кости на ходила навън. **Размери на скелета:** дължина 1,58 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,35 м.	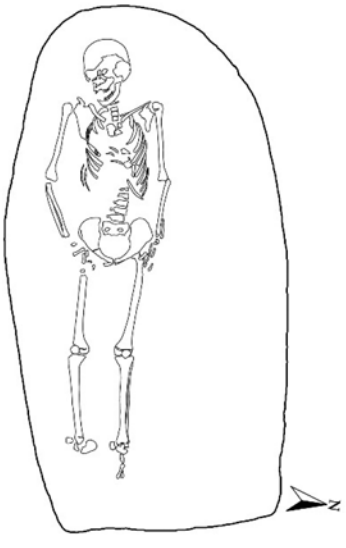	**Grave no 729 / sq. 17 P / 19 A** **Orientation**: W – E, 270º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.91 m; width 0.72 – 0.84 m. **Position of the skeleton:** laid on the back. The skull is fragmented and turned to the right. The spine is displaced with some of its vertebrae turned downwards. The left upper limb is stretched along the torso; the right one is flexed at the elbow joint. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.58 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.35 m.

Гроб № 730 / кв. 17 С / 19 Б **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,42 м; ширина 0,85 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разместен гръден кош и дясна половина на торс, открити ребра вдясно от кости на предмишници. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса; десен с разместена раменна кост. Долни крайници: изпънати, обърнати надясно, със събрани едно до друго ходила надясно. **Размери на скелета:** дължина 1,68 м; ширина таз 0,31 м. **Особености:** следи от послесмъртна мутилация.	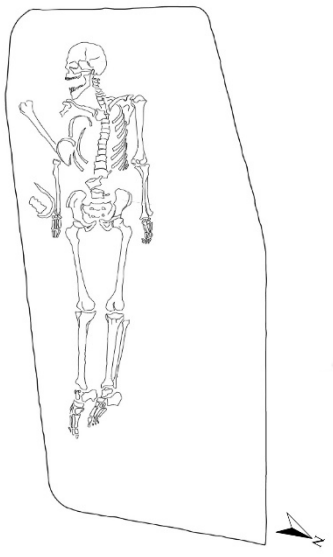	**Grave no 730 / sq. 17 С / 19 Б** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.42 m; width 0.85 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The ribcage and the right half of the torso are displaced. Some of the ribs are found to the right of the forearms. The left upper limb is stretched along the torso; the right one is displaced at the humerus. The lower limbs are stretched and turned to the right with the feet put next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.68 m; width pelvis 0.31 m. **Characteristics:** remains of postmortem mutilation.
Гроб № 731 / кв. 17 И / 17 К **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,98 м; ширина 0,86 – 0,83 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп наляво. Горни крайници: изпънати покрай торса, длани надолу и навътре. Долни крайници: разтворени навън, свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,79 м; ширина таз 0,33 м; ширина рамене 0,39 м.		**Grave no 731 / sq. 17 И / 17 К** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.98 m; width 0.86 – 0.83 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the left. The upper limbs are stretched along the torso; the palms are pointing downwards and inwards. The lower limbs are spread outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.79 m; width pelvis 0.33 m; width shoulders 0.39 m.
Гроб № 732 / кв. 17 Н / 17 О **Ориентация:** З – И, 236º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,98 м; ширина 0,96 – 1,00 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп надясно. Горните крайници са изпънати покрай торса; длани надолу и навътре. Долните крайници са разтворени навън и са свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,57 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м.	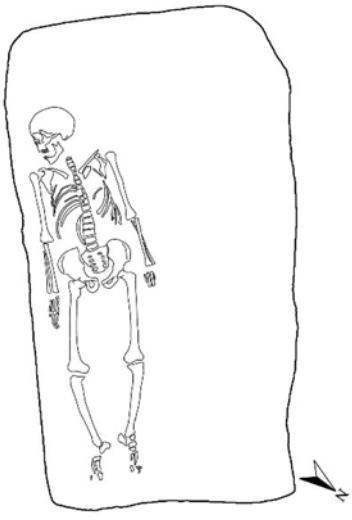	**Grave no 732 / sq. 17 Н / 17 О** **Orientation**: W – E, 236º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.98 m; width 0.96 – 1.00 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented and turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso; the palms are turned downwards and inwards. The lower limbs are spread outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.57 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 733 / кв. 14 Д **Ориентация:** З – И, 284º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с дъговидно извита навътре южна стена; дължина 1,68 м; ширина 0,69 – 0,67 м. **Положение на скелета:** положен по гръб подрастващ, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса, десен свит в лакътна става, длани надолу. Долните крайници са изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,42 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,31 м.	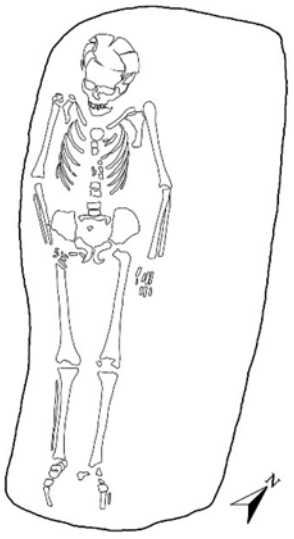	**Grave no 733 / sq. 14 Д** **Orientation**: W – E, 284º **Burial structure:** rectangular grave pit with an inwards curved southern wall; length 1.68 m; width 0.69 – 0.67 m. **Position of the skeleton:** subaduld laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The left upper limb is stretched along the torso; the right one is flexed at the elbow joint; the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.42 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.31 m.
Гроб № 735 / кв. 14 А **Ориентация:** З – И, 274º **Гробно съоръжение:** елипсовидна форма със заоблени ъгли; дължина 2,30 м; ширина 1,06 – 1,17 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, ронливи и изтлели кости, силно фрагментиран череп. Горни и долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,54 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,26 м.	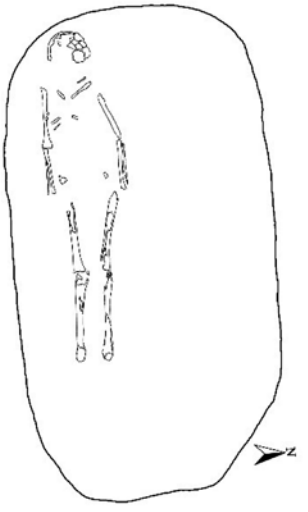	**Grave no 735 / sq. 14 A** **Orientation**: W – E, 274º **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 2.30 m; width 1.06 – 1.17 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The bones are friable and decayed. The skull is heavily fragmented. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.54 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.26 m.
Гроб № 737 / кв. 17 О **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,65 м; ширина 0,91 – 0,84 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп надясно, фрагментиран, липсващи и разместени гръдни прешлени в средата на гръбначен стълб. Горни крайници: ляв свит в лакътна става до таз; десен изпънат покрай торса. Долни крайници: изпънати, обърнати надясно кости на подбедриците заедно с кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,16 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,27 м.	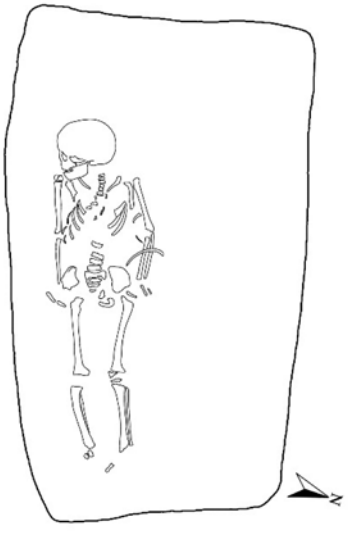	**Grave no 737 / sq. 17 O** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.65 m; width 0.91 – 0.84 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented and turned to the right. Missing or displaced thoracic vertebrae in the middle section of the spine. The left upper limb is flexed at the elbow joint, next to the pelvis; the right one is stretched along the torso. The lower limbs are stretched, the leg bones, feet and phalanges are turned to the right. **Size of the skeleton:** length 1.16 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.27 m.

Гроб № 738 / кв. 19 В **Ориентация:** З – И, 232º **Гробно съоръжение:** неясни очертания; дължина 1,80 м; ширина 0,98 – 0,95 м. **Положение на скелета:** възрастен индивид, на лявата тибия личи патологично удебеляване на костта. Горни и долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,56 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,40 м.	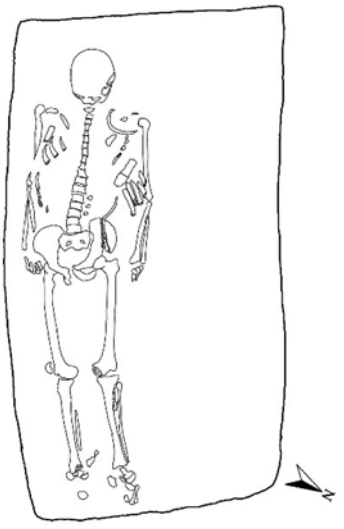	**Grave no 738 / sq. 19 В** **Orientation**: W – E, 232º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit; length 1.80 m; width 0.98 – 0.95 m. **Position of the skeleton:** adult individual. The left tibia shows pathological widening. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.56 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.40 m.
Гроб № 739 / кв. 20 В / 20 Ж **Ориентация:** З – И, 238º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,90 м; ширина 0,95 – 0,85 м. **Положение на скелета:** череп надясно, горни крайници изнесени леко встрани; долни крайници изпънати, стъпала надясно. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,34 м.	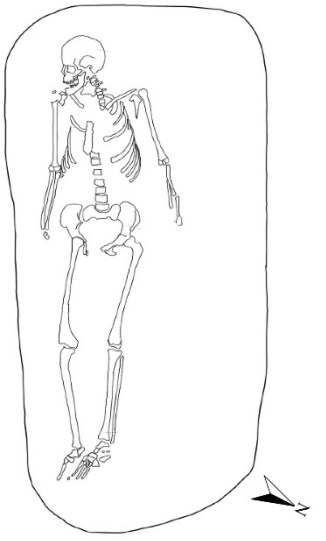	**Grave no 739 / sq. 20 В / 20 Ж** **Orientation**: W – E, 238º **Burial structure:** a rectangular grave pit with rounded corners; length 1.90 m; width 0.95 – 0.85 m. **Position of the skeleton:** the skull is turned to the right. The upper limbs are placed slightly to the side. The lower limbs are stretched with the feet pointing to the right. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 740 / кв. 18 П **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна правоъгълна форма; дължина 1,55 м; ширина 0,95 – 0,80 м. **Положение на скелета:** скелет на дете, череп преобърнат, лежи на теменна кост, долна челюст липсва. Изтлели кости. Горни крайници: ляв – само лакътна кост; десен липсва. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,02 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,28 м.	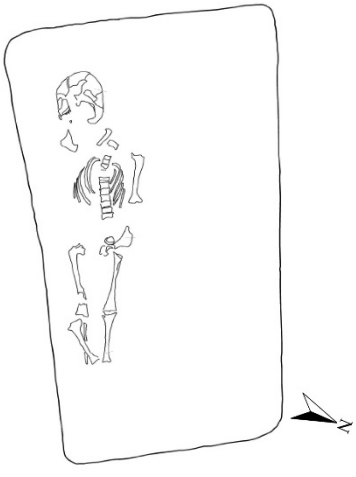	**Grave no 740 / sq. 18 П** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 1.55 m; width 0.95 – 0.80 **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned upside down and lies on the parietal area; the mandible is missing. The bones are decayed. Only the ulna is preserved of the left upper limb; the right upper limbs is missing. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.02 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 742 / кв. 16 Е / 16 К **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 1,65 м; ширина 0,67 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете диагонално на ямата, извити на юг поясни прешлени, запазен гръден кош. Горни крайници: ляв изпънат, десен свит в лакътна става, без длани. Долни крайници: ляв изпънат, десен свит в колянна става. **Размери на скелета:** дължина 0,63 м. **Особености:** разместен череп и части от торс, силно ронливи и изтлели кости.		**Grave no 742 / sq. 16 E / 16 K** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.65 m; width 0.67 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back, diagonally across the grave pit. The lumbar vertebrae are turned to the south. The ribcage is preserved. The left upper limb is stretched; the right one is flexed at the elbow joint; the palms are missing. The left lower limb is stretched; the right one is flexed at the knee joint. **Size of the skeleton:** length 0.63 m. **Characteristics:** displacement of the skull and parts of the torso. Heavily friable and decayed bones.
Гроб № 743 / кв. 20 П **Ориентация:** З – И **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма с прави ъгли; дължина 1,27 м; ширина 0,76 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв свит навътре под гръден кош, дясна лакътна става свита и кости на предмишница попадат под илиачна кост, без длани. Долни крайници: ляв изпънат; десен – разместени кости на подбедрица. **Размери на скелета:** дължина 0,94 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,22 м. **Особености:** разместени подбедрени кости на десен крайник.		**Grave no 743 / sq. 20 П** **Orientation**: W – E **Burial structure:** rectangular grave pit with right angled corners; length 1.27 m; width 0.76 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The left upper limb is bent inwards, beneath the ribcage; the right elbow joint is bent and forearm is found beneath the pelvis; the palms are missing. The left lower limb is stretched; the right lower limb is displaced with disarticulated leg bones. **Size of the skeleton:** length 0.94 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.22 m. **Characteristics:** displacement of the leg bones.
Гроб № 745 / кв. 19 Т / 19 У **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** яма с правоъгълна форма; дължина 2,00 м; ширина 1,30 – 1,22 м. **Покритие:** не се установява, но на дъното на ямата от север личи улей с дребни частици дърво. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп отместен – лежи на 0,30 м северно и по-високо от скелета, мандибула върху дясно рамо. Горни крайници: ляв полусвит, с лакът навън; десен свит, с длан върху таз. Долни крайници – изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,40 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,36 м. **Особености:** биотурбация.	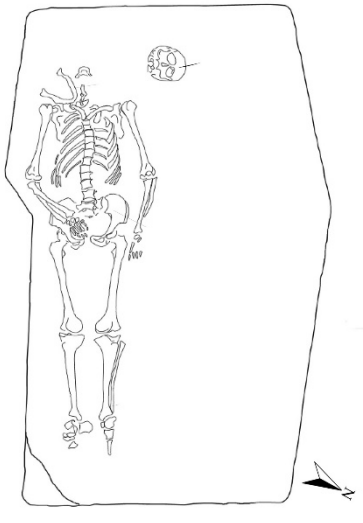	**Grave no 745 / sq. 19 T / 19 У** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 2.00 m; width 1.30 x 1.22 m. **Cover**: no wooden cover was registered, however small wooden pieces are visible at the bottom of the grave pit, in a furrow to the north. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is displaced and lies 0.30 m. to the north and higher than the skeleton; the mandible lies on top of the right shoulder. The left upper limb is slightly flexed outwards at the elbow joint; the right one is flexed and the palm is placed on top of the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.40 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.36 m. **Characteristics:** a rodent hole.

Гроб № 746 / кв. 19 У **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** яма с неправилна форма; дължина 1,40 м; ширина 0,90 м. **Положение на скелета:** разрушен при съвременни изкопни дейности. Торсът и черепът липсват, горни крайници – запазени кости от дланите; долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,90 м.	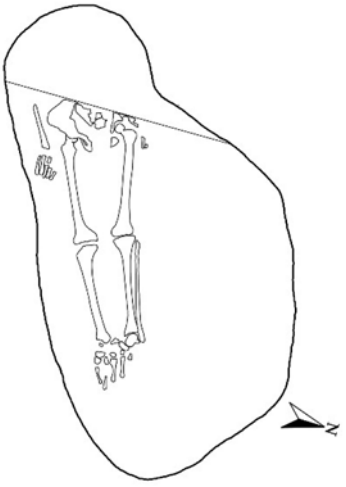	**Grave no 746 / sq. 19 У** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** grave pit with an irregular shape; length 1.40 m; width 0.90 m. **Position of the skeleton:** cut by contemporary excavation activities. The torso and skull are missing. Only singular bones of the hands are preserved of the upper limbs. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.90 m.
Гроб № 747 / кв. 19 Д **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** трапецовидна форма, уширена в западната част; дължина 1,45 м; ширина 0,87 – 0,76 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници: ляв прегънат в лакътна кост; десен покрай торса. Долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,22 м; ширина таз 0,24 м; ширина рамене 0,32 м.	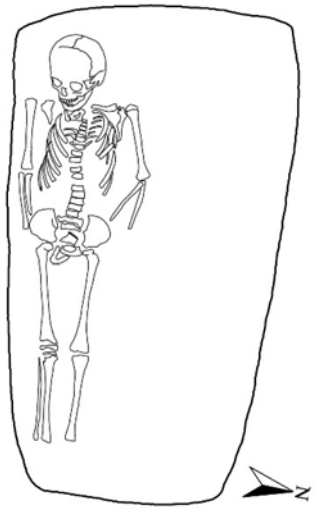	**Grave no 747 / sq. 19 Д** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** trapezoidal grave pit with a widening to the west; length 1.45 m; width 0.87 – 0.76 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched along the torso. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.22 m; width pelvis 0.24 m; width shoulders 0.32 m.
Гроб № 748 / кв. 17 У / 19 Г **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,32 м; ширина 1,05 – 0,94 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, разбъркани кости в областта на гръден кош, торс обърнат надясно. Череп надясно, мандибула върху лопатка. Горни крайници: изпънати, липсващи кости. Долни крайници: изпънати, обърнати настрани. **Размери на скелета:** дължина 1,61 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,37 м.	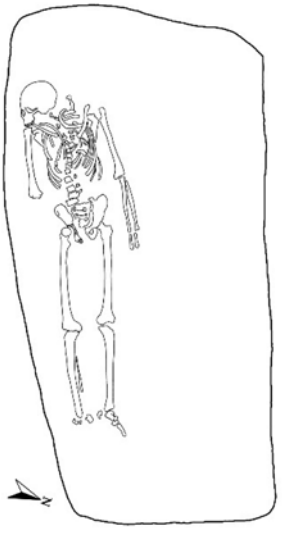	**Grave no 748 / sq. 17 У / 19 Г** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.32 m; width 1.05 – 0.94 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. Shuffled bones in the area of the rib cage. The torso is turned to the right. The skull is turned to the right; the mandible lies on top of the scapula. The upper limbs are stretched with singular bones missing. Lower limbs are stretched and rotated outwards. **Size of the skeleton:** length 1.61 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.37 m.

Гроб № 749 / кв. 18 Н / 20 А **Ориентация:** З – И, 250º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма със заоблени ъгли; дължина 2,18 м; ширина 1,07 – 0,97 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп надясно, разместен долен десен крайник. Горни крайници: изпънати покрай торса, длани надолу. Долни крайници изпънати, събрани при подбедрици. **Размери на скелета:** дължина 1,69 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,35 м.	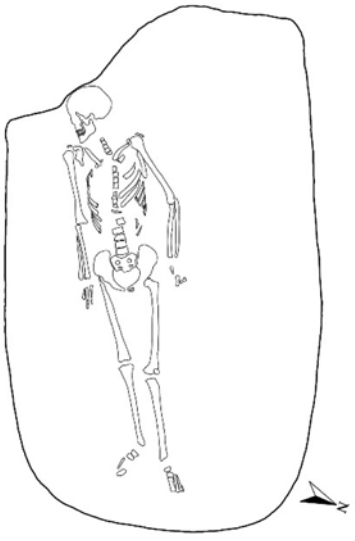	**Grave no 749 / sq. 18 H / 20 A** **Orientation**: W – E, 250º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.18 m; width 1.07 – 0.97 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The right lower limb is displaced. The upper limbs are stretched along the torso; the palms are pointing downwards. The lower limbs are stretched with the legs put closely next to each other. **Size of the skeleton:** length 1.69 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.35 m.
Гроб № 750 / кв. 14 И **Ориентация:** З – И, 240º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,11 м; ширина 0,74 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, фрагментиран череп, липсват ребра от гръден кош. Горни крайници изпънати покрай торса, липсват длани. Долни крайници леко разтворени, липсващи кости. **Размери на скелета:** дължина 0,72 м; ширина рамене 0,20 м.	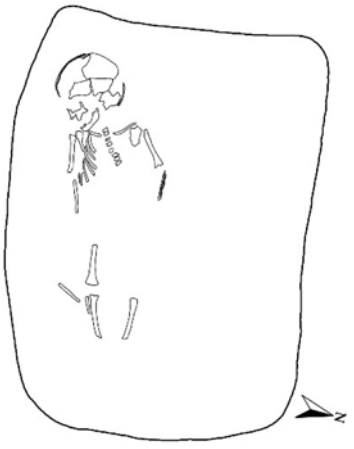	**Grave no 750 / sq. 14 И** **Orientation**: W – E, 240º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.11 m; width 0.74 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is fragmented. Singular ribs are missing. The upper limbs are stretched along the torso; the hands are missing. The lower limbs are slightly spread; bones are missing. **Size of the skeleton:** length 0.72 m; width shoulders 0.20 m.
Гроб № 751 / кв. 14 И **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 2,21 м; ширина 1,10 – 1,04 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници: разтворени навън, ляв свит в лакътна става, длан надолу; десен под таз, свита навътре длан. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг, кости на подбедриците обърнати навън. **Размери на скелета:** дължина 1,59 м; ширина таз 0,27 м; ширина рамене 0,36 м.	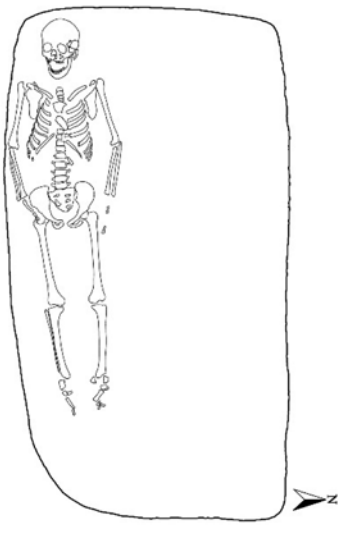	**Grave no 751 / sq. 14 И** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** rectangular grave pit with right-angled corners; length 2.21 m; width 1.10 – 1.04m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs are spread outwards: the left one is flexed at the elbow joint with the palm pointing downwards; the right one is beneath the pelvis with an inwards flexed palm. The lower limbs are stretched parallel to each other; the leg bones turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.59 m; width pelvis 0.27 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 752 / кв. 14 И **Ориентация:** З – И, 264º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,19 м; ширина 0,87 – 1,02 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, череп на тила. Горни крайници изпънати покрай торс, длани надолу. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг, обърнати навън. **Размери на скелета:** дължина 1,80 м; ширина таз 0,32 м; ширина рамене 0,38 м.	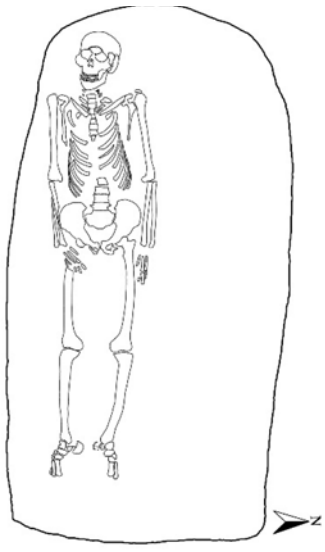	**Grave no 752 / sq. 14 И** **Orientation**: W – E, 264º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.19 m; width 0.87 – 1.02 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is laid on the occipital. The upper limbs are stretched along the torso; the palms are pointing downwards. The lower limbs are turned outwards and stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.80 m; width pelvis 0.32 m; width shoulders 0.38 m.
Гроб № 754 / кв. 18 Н **Ориентация:** З – И, 234º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма; дължина 2,21 м; ширина 0,86 – 0,78 м. **Покритие:** няма данни. На северната стена е открито изтляло дърво под наклон от юг към север; размери: 0,17 х 0,19 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, свити навътре раменни кости, лопатки извадени от раменни стави, мандибула между тях, разбъркани ребра. Горни крайници изпънати покрай торс, плътно до него. Долни крайници изпънати успоредно един на друг, разбъркани кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,83 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,32 м. **Особености:** разбъркване в областта на торс, раменни кости и лопатки, кости на ходила и лакти, мандибула свлечена. Биотурбация (?).	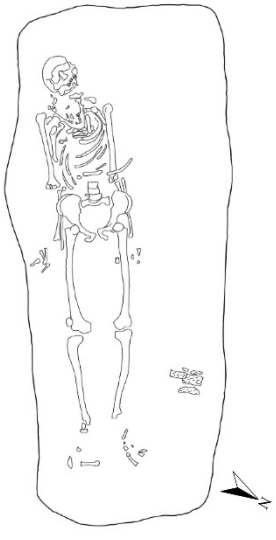	**Grave no 754 / sq. 18 Н** **Orientation**: W – E, 234º **Burial structure:** rectangular pit; length 2.21 m; width 0.86 x 0.78 m. **Cover:** no remains of a wooden cover are documented. Decayed wood slanting from south to north was unearthed on the northern wall; sizes: 0.17 – 0.19 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The humeri are bent inwards. The scapulae are taken out from the shoulder joints. The mandible is between the scapulae. The ribs are shuffled. The upper limbs are stretched firmly along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet and phalanges are shuffled. **Size of the skeleton:** length 1.83 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.32 m. **Characteristics:** Bones in the torso area, humeri, scapulae, forearm and feet bones are shuffled. The mandible has slipped. A rodent hole (?).

Гроб № 755 / кв. 18 Н **Ориентация:** З – И, 242º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,13 м; ширина 1,04 – 1,02 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп. Горни крайници: ляв свит в лакътна става; десен изпънат, длани надолу. Долни крайници: изпънати, успоредни един на друг, липсват кости на ходила и фаланги. **Размери на скелета:** дължина 1,76 м; ширина таз 0,28 м; ширина рамене 0,39 м.	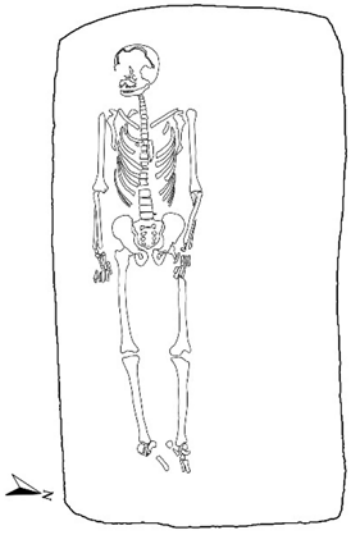	**Grave no 755 / sq. 18 Н** **Orientation**: W – E, 242º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.13 m; width 1.04 – 1.02 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched with the palm pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other; the feet and phalanges are missing. **Size of the skeleton:** length 1.76 m; width pelvis 0.28 m; width shoulders 0.39 m.
Гроб № 757 / кв. 16 Д **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** неясни очертания; дължина 1,60 м; ширина 0,70 – 0,60 м. **Положение на скелета:** дете, положено по гръб. Черепът е обърнат наляво. Горни и долни крайници изпънати. **Размери на скелета:** дължина 0,88 м; ширина таз 0,17 м; ширина рамене 0,21 м.		**Grave no 757 / sq. 16 Д** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** unclear outlines of the grave pit; length 1.60 m; width 0.70 – 0.60 m. **Position of the skeleton:** child, laid on the back. The skull is turned to the left. The upper and lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 0.88 m; width pelvis 0.17 m; width shoulders 0.21 m.
Гроб № 758 / кв. 16 И **Ориентация:** З – И, 252º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма; дължина 1,62 м; ширина 0,80 – 0,82 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп полунадясно. Горни крайници изпънати покрай торса. Долни крайници: изпънати успоредно, лява подбедрица отделена от стъпалото. **Размери на скелета:** дължина 1,26 м; ширина таз 0,21 м; ширина рамене 0,28 м.	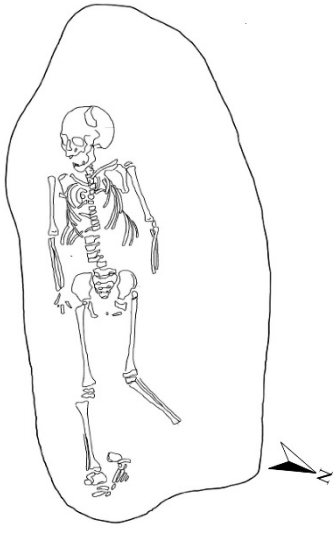	**Grave no 758 / sq. 16 И** **Orientation**: W – E, 252º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 1.62 m; width 0.80 – 0.82 m. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is half-way turned to the right. The upper limbs are stretched along the torso. The lower limbs are stretched parallel to each other; the left leg bones are separated at the ankle joint. **Size of the skeleton:** length 1.26 m; width pelvis 0.21 m; width shoulders 0.28 m.

Гроб № 759 / кв. 14 К **Ориентация:** З – И, 296º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 0,67 м; ширина 0,42 – 0,56 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, силно изтлели, ронливи и липсващи кости. Липсват ребра, гръдни прешлени, дясна тазова кост *in situ*, лява липсва. Горни крайници изпънати, долни липсват. **Размери на скелета:** дължина 0,43 м.		**Grave no 759 / sq. 14 K** **Orientation**: W – E, 296º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 0.67 m; width 0.42 – 0.56 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The bones are friable, decayed and some are missing. The ribs, thoracic vertebrae and left hip bone are missing; the right one is *in situ.* The upper limbs are stretched; the lower limbs are missing. **Size of the skeleton:** length 0.43 m.
Гроб № 760 / кв. 12 Н **Ориентация:** З – И, 278º **Гробно съоръжение:** гробна яма не се очертава. **Положение на скелета:** положено по гръб бебе, липсва дясна половина на гръден кош и кости на подбедрици. Таз, горни крайници заедно с лява половина на гръден кош *in situ*. Долни крайници разтворени навън, свити в коленни стави. **Размери на скелет:** дължина 0,37 м; ширина таз 0,09 м; ширина рамене 0,13 м.	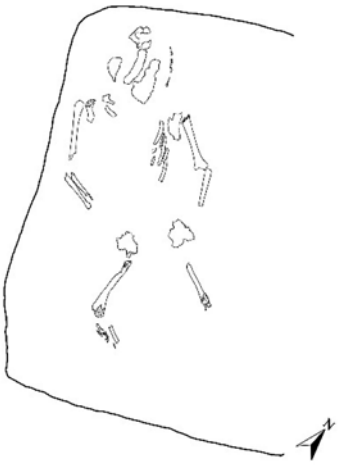	**Grave no 760 / sq. 12 H** **Orientation**: W – E, 278º **Burial structure:** undefined outlines of the grave pit. **Position of the skeleton:** infant, laid on its back. The right half of the ribcage and the leg bones are missing. The pelvis, upper limbs and the left half of the ribcage are *in situ*. The lower limbs are spread outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 0.37 m; width pelvis 0.09 m; width shoulders 0.13 m.
Гроб № 763 / кв. 18 Б / 18 Е **Ориентация:** З – И, 260º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 2,38 м; ширина 0,91 – 0,89 м. **Покритие:** с данни за дървено покритие, до северна стена изтляло дърво – под наклон от юг към север. **Положение на скелета:** положен по гръб, череп наляво. Горни крайници свити в лакътни стави, десен без длан. Долни крайници изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,30 м; ширина рамене 0,36 м.	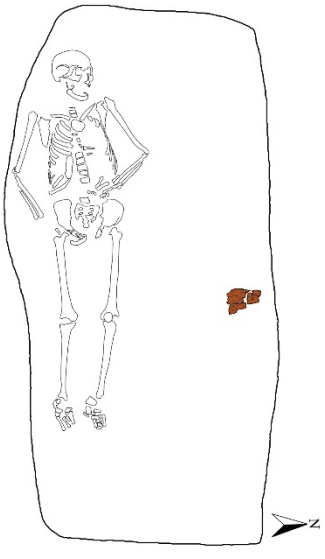	**Grave no 763 / sq. 18 Б / 18 E** **Orientation**: W – E, 260º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.38 m; width 0.91 – 0.89 m. **Cover:** remains of a wooden cover next to the northern wall, the decayed wood is slanting from south to north. **Position of the skeleton:** laid on its back. The skull is turned to the left. The upper limbs are flexed at the elbow joints; the right hand is missing. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.30 m; width shoulders 0.36 m.

Гроб № 764 / кв. 16 Н / 16 О **Ориентация:** З – И, 248º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,81 м; ширина 0,98 – 0,87 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, фрагментиран череп, изправен гръбначен стълб, свлечена гръдна кост вляво. Горни крайници: ляв свит в лакътна става; десен – свита към таз лакътна кост. Долни крайници обърнати навън, свити в коленни стави. **Размери на скелета:** дължина 1,60 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,37 м.	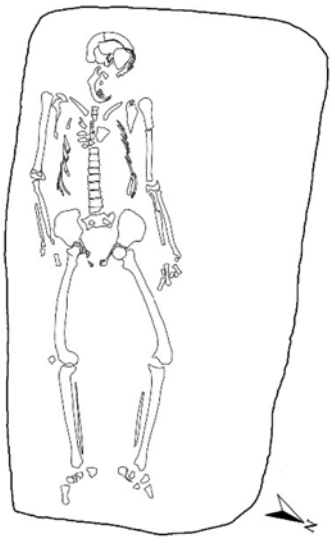	**Grave no 764 / sq. 16 H / 16 O** **Orientation**: W – E, 248º **Burial structure:** rectangular grave pit with right-angled corners; length 1.81 m; width 0.98 – 0.87 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull is fragmented. The spine lies straight. The sternum has slipped to the left. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is flexed towards the pelvis at the elbow joint. The lower limbs are turned outwards and flexed at the knee joints. **Size of the skeleton:** length 1.60 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.37 m.
Гроб № 765 / кв. 16 Д **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,30 м; ширина 0,72 – 0,80 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, череп надясно, ронливи кости. Горни крайници: ляв свит в лакътна става, длан надолу; десен изпънат, липсва длан. Долни крайници: разтворени навън, свити в коленни стави, без ходила. **Размери на скелета:** дължина 0,79 м; ширина таз 0,14 м; ширина рамене 0,19 м.	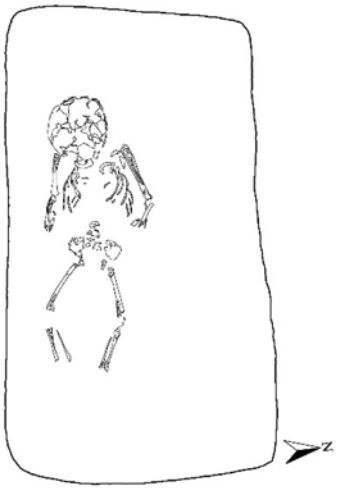	**Grave no 765 / sq. 16 Д** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.30 m; width 0.72 – 0.80 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The skull is turned to the right. The bones are friable. The left upper limb is flexed at the elbow joint with the palm pointing downwards; the right one is stretched, the hand is missing. The lower limbs are spread outwards and flexed at the knee joints; the feet are missing. **Size of the skeleton:** length 0.79 m; width pelvis 0.14 m; width shoulders 0.19 m.
Гроб № 766 / кв. 17 К / 17 П **Ориентация:** З – И, 230º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,33 м; ширина 0,63 – 0,65 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, таз и долни крайници усукани надясно, фрагментиран череп. Горни крайници: ляв свит в лакътна става; десен изпънат покрай торса, без длани. Долни крайници: изпънати успоредно един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,05 м; ширина таз 0,18 м; ширина рамене 0,22 м.	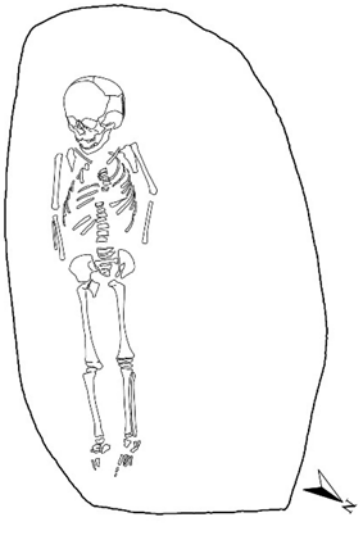	**Grave no 766 / sq. 17 K / 17 П** **Orientation**: W – E, 230º **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 1.33 m; width 0.63 – 0.65 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The pelvis and lower limbs are turned to the right. The skull is fragmented. The left upper limb is flexed at the elbow joint; the right one is stretched along the torso; the hands are missing. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.05 m; width pelvis 0.18 m; width shoulders 0.22 m.

Гроб № 768 / кв. 20 О **Ориентация:** Ю – С, 178º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,62 м; ширина 0,75 – 0,68 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, череп на юг, запазени крайници, силно ронлив и изтлял таз. Горни крайници: изпънати покрай торса, без длани. Долни крайници: разтворени навън, свити в коленни стави, без ходила. **Размери на скелета:** дължина 1,37 м; ширина таз 0,25 м; ширина рамене 0,34 м. **Особености:** много силно изтлели кости; ориентация С – Ю.	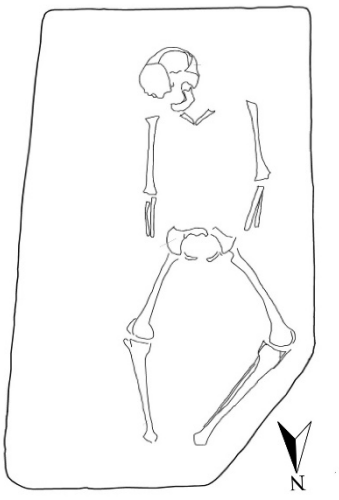	**Grave no 768 / sq. 20 O** **Orientation**: S–N, 178º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.62 m; width 0.75 – 0.68 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The skull is turned to the south. The limbs are preserved. Heavily friable and decayed pelvis. The upper limbs are stretched along the torso; the hands are missing. The lower limbs are spread outwards and flexed at the knee joints; the feet are missing. **Size of the skeleton:** length 1.37 m; width pelvis 0.25 m; width shoulders 0.34 m. **Characteristics:** heavily decayed bones; orientation N-S.
Гроб № 769 / кв. 16 П **Ориентация:** З – И, 284º **Гробно съоръжение:** правоъгълна гробна яма; дължина 1,35 м; ширина 0,74 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете – вторично разбъркан в областта на гърдите и корема. Крайници изпънати покрай торса. **Размери на скелета:** дължина 0,92 м; ширина рамене 0,25 м.	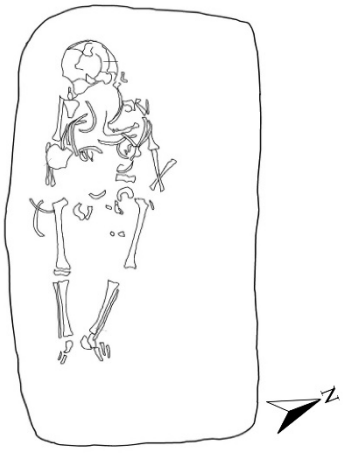	**Grave no 769 / sq. 16 П** **Orientation**: W – E, 284º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.35 m; width 0.74 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back – secondary disturbance in the chest and abdominal area. The limbs are stretched along the torso. **Size of the skeleton:** length 0.92 m; width shoulders 0.25 m.
Гроб № 770 / кв. 16 К **Ориентация:** З – И, 292º **Гробно съоръжение:** яма с издължена правоъгълна форма; дължина 1,52 м; ширина 0,61 – 0,59 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, с разместена ключица над ляво рамо. Горни крайници: ляв изпънат покрай торса; десен свит в лакътна става, с длани надолу. Долни крайници: изпънати, успоредни един на друг. **Размери на скелета:** дължина 1,39 м; ширина таз 0,26 м; ширина рамене 0,27 м.	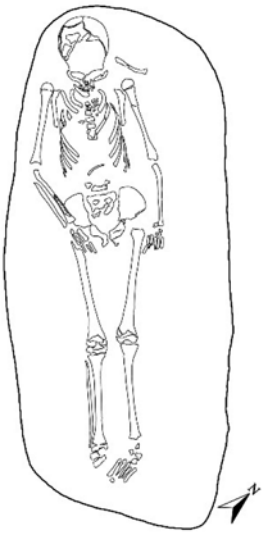	**Grave no 770 / sq. 16 K** **Orientation**: W – E, 292º **Burial structure:** elongated rectangular grave pit; length 1.52 m; width 0.61 – 0.59 m. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The clavicle is displaced and is over the left shoulder. The left upper limb is stretched along the torso; the right one is flexed at the elbow joint with the palm pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other. **Size of the skeleton:** length 1.39 m; width pelvis 0.26 m; width shoulders 0.27 m.

Гроб № 771 / кв. 16 К **Ориентация:** З – И, 276º **Гробно съоръжение:** с правоъгълна форма; дължина 0,75 м; ширина 0,48 – 0,48 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък, черепът е в лошо състояние. Вероятно е на бебе. Горни крайници: свити навън в лакътни стави. Долни крайници: ляв свит в колянна става навън, десен съхранена само подбедрица. **Размери на скелета:** дължина 0,45 м; ширина таз 0,09 м; ширина рамене 0,12 м.	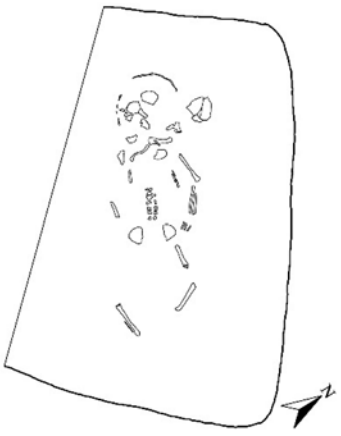	**Grave no 771 / sq. 16 K** **Orientation**: W – E, 276 º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 0.75 m; width 0.48 – 0.48 m. **Position of the skeleton:** (presumably infant), laid in anatomical order on its back. The skull is in poor condition. The upper limbs are flexed at the elbow joints. The left lower limb is flexed outwards at the knee joint; only leg bones are preserved of the right lower limb. **Size of the skeleton:** length 0.45 m; width pelvis 0.09 m; width shoulders 0.12 m.
Гроб № 772 / кв. 16 К **Ориентация:** З – И, 290º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма; дължина 1,30 м; ширина 0,75 – 0,72 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, кости в анатомичен порядък, горни крайници: покрай торса с длани надолу. Долни крайници: изпънати, успоредни един на друг, обърнати навън подбедрени кости. **Размери на скелета:** дължина 1,14 м; ширина таз 0,23 м; ширина рамене 0,27 м.	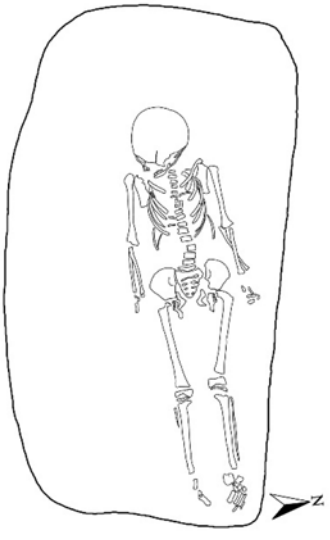	**Grave no 772 / sq. 16 K** **Orientation**: W – E, 290º **Burial structure:** rectangular grave pit; length 1.30 m; width 0.75 – 0.72 m. **Position of the skeleton:** child laid in anatomical order on its back. The upper limbs are stretched along the torso with the palms pointing downwards. The lower limbs are stretched parallel to each other, the leg bones are turned outwards. **Size of the skeleton:** length 1.14 m; width pelvis 0.23 m; width shoulders 0.27 m.
Гроб № 773 / кв. 16 Е **Ориентация:** З – И, 272º **Гробно съоръжение:** неправилна правоъгълна форма; дължина 1,14 м; ширина 0,58 – 0,58 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, разбъркани кости на торса, липсват десни тазова и раменна кости. Череп силно фрагментиран. Горни крайници изпънати, без длани. Долни крайници – десен свит в колянна става навън, без ходило; ляв липсва. **Размери на скелета:** дължина 0,64 м. **Особености:** разбъркан, открита дупка от животно.		**Grave no 773 / sq. 16 E** **Orientation**: W – E, 272º **Burial structure:** irregular rectangular grave pit; length 1.14 m; width 0.58 – 0.58 m. **Position of the skeleton:** child, laid on its back. The bones of the torso are shuffled. The right ilium and humerus are missing. The skull is strongly fragmented. The upper limbs are stretched; the hands are missing. The right lower limb is flexed outwards at the knee joint; the feet and left lower limb are missing. **Size of the skeleton:** length 0.64 m. **Characteristics:** shuffled; an animal hole disturbing the burial was discovered.

Гроб № 774 / кв. 16 Е / 16 Ж **Ориентация:** З – И, 280º **Гробно съоръжение:** правоъгълна яма със заоблени ъгли; дължина 2,21 м; ширина 0,74 – 0,70 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горните крайници са свити в лакътните стави и положени върху таза. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,85 м; ширина таз 0,31 м; ширина рамене 0,34 м.		**Grave no 774 / sq. 16 Е / 16 Ж** **Orientation**: W – E, 280º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 2.21 m; width 0.74 – 0.70 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The upper limbs are placed on top of the pelvis. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.85 m; width pelvis 0.31 m; width shoulders 0.34 m.
Гроб № 775 / кв. 16 Б **Ориентация:** З – И, 275º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма, в източната част е пресечена от по-късно животинско погребение; дължина 2,30 м; ширина 0,75 – 1,10 м. **Положение на скелета:** положен по гръб, в анатомичен порядък. Горни крайници покрай торса; долни крайници: ляв свит в колянна става навън, десен изпънат. **Размери на скелета:** дължина 1,53 м; ширина таз 0,29 м; ширина рамене 0,30 м.	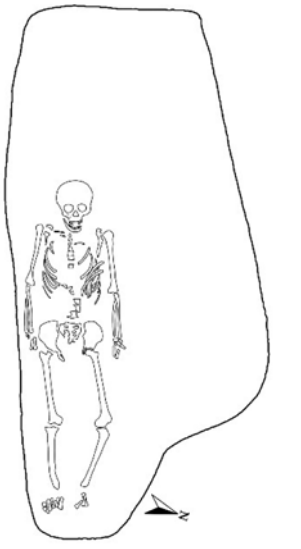	**Grave no 775 / sq. 16 Б** **Orientation**: W – E, 275º **Burial structure:** rectangular grave pit, cut by a later animal burial to the east; length 2.30 m; width 0.75 – 1.10 m. **Position of the skeleton:** laid in anatomical order on its back. The skull lies on the occipital area. The upper limbs are placed along the torso. The left lower limb is flexed outwards at the knee joint; the right one is stretched. **Size of the skeleton:** length 1.53 m; width pelvis 0.29 m; width shoulders 0.30 m.
Гроб № 777 / кв. 16 Ж / 16 Л **Ориентация:** З – И, 276º **Гробно съоръжение:** правоъгълна форма със заоблени ъгли; дължина 1,28 м; ширина 0,77 – 0,69 м. **Покритие:** в северозападната част на гробната яма са открити следи от изтляло дърво до северната стена. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, в анатомичен порядък, таз *in situ*, силно ронливи кости, череп фрагментиран. Горни крайници: изпънати покрай торс, липсват длани. Долни крайници: свити навътре бедрени кости, подбедрени изпънати, кости на ходилата липсват. **Размери на скелета:** дължина 0,89 м; ширина таз 0,20 м; ширина рамене 0,25 м.		**Grave no 777 / sq. 16 Ж / 16Л** **Orientation**: W – E, 276º **Burial structure:** rectangular grave pit with rounded corners; length 1.28 m; width 0.77 – 0.69 m. **Cover:** remains of decayed wood next to the northern wall was registered in the northwestern section of the grave pit. **Position of the skeleton:** child, laid in anatomical order on its back. The pelvis is *in situ*. Strongly friable and decayed bones. The skull is fragmented. The upper limbs are stretched along the torso; the hand bones are missing. The lower limbs are flexed atwards at the femora; the leg bones are stretched; the feet are missing. **Size of the skeleton:** length 0.89 m; width pelvis 0.20 m; width shoulders 0.25 m.

Гроб № 778 / кв. 16 Б / 16 В **Ориентация:** З – И, 258º **Гробно съоръжение:** елипсовидна гробна яма; дължина 1,67 м; ширина 0,60 – 0,74 м. **Положение на скелета:** положено по гръб дете, с разбъркани кости на таза и торса, разместен гръбначен стълб. Горни крайници: ляв свит в лакътна става и положен на таза, десен изпънат. Долните крайници са изпънати. **Размери на скелета:** дължина 1,28 м; ширина рамене 0,27 м. **Особености:** разбъркани кости на таза и торса, ронливи и изтлели кости.	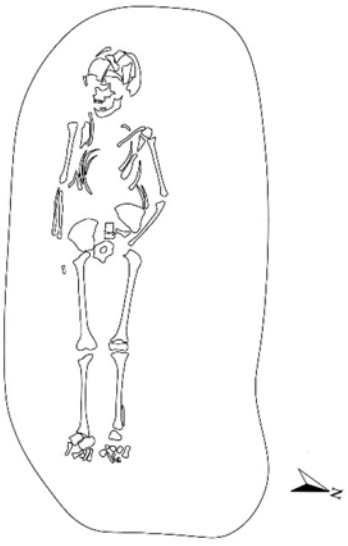	**Grave no 778 / sq. 16 Б / 16 В** **Orientation**: W – E, 258º **Burial structure:** grave pit with elliptical shape; length 1.67 m; width 0.60 – 0.74 m. **Position of the skeleton:** child, laid on the back. The bones of the torso and pelvic areas are shuffles. The vertebrae are displaced. The left upper limb is flexed at the elbow joint and placed on top of the pelvis; the right one is stretched. The lower limbs are stretched. **Size of the skeleton:** length 1.28 m; width shoulders 0.27 m. **Characteristics:** the bones of the torso and pelvic areas are shuffled. The bones are very friable and decayed.

Archaeological rescue excavations for infrastructure projects 4

THE NECROPOLIS AT MAKAK

Elena Vasileva
Victoria Russeva

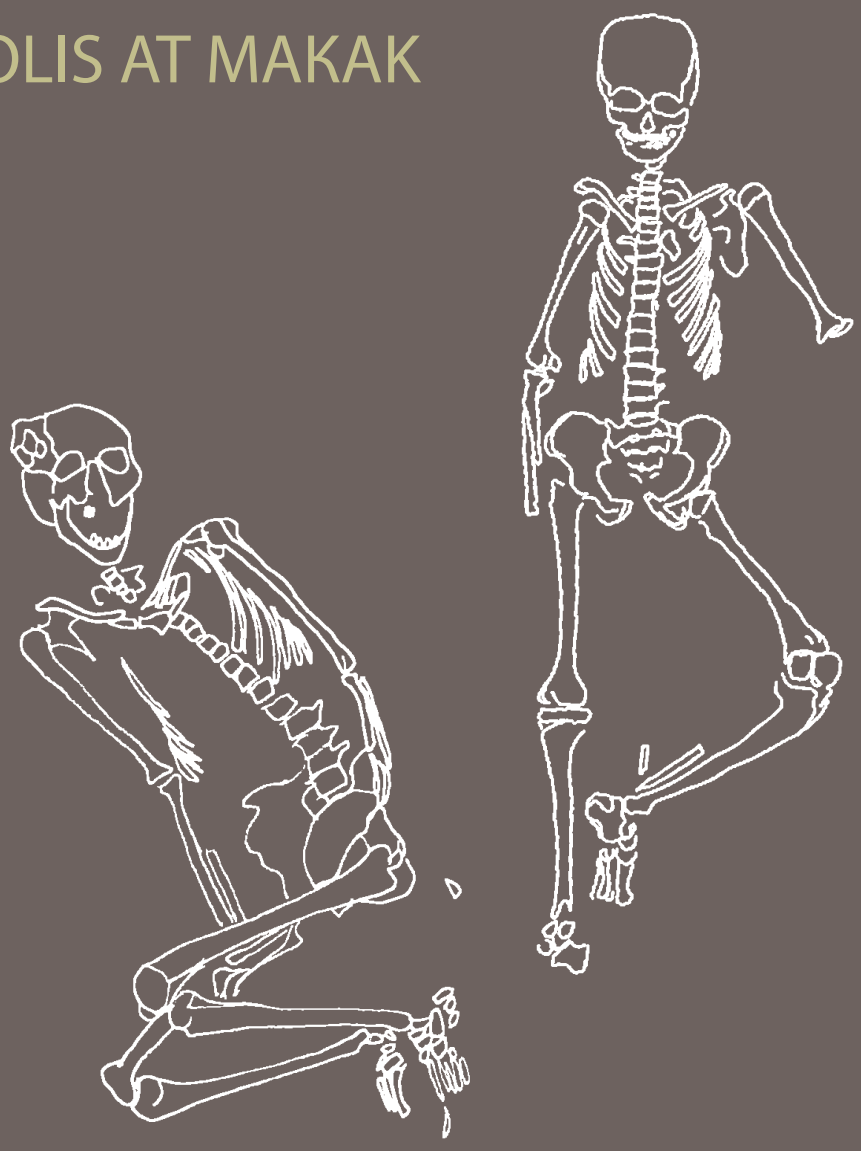

ISSN 2535-129X (print)
ISSN 2535-0862 (online)
ISBN 978-619-254-043-2 (print)
ISBN 978-619-254-044-9 (online)